SEPTUAGINTA

Societatis Scientiarum Gottingensis

auctoritate

edidit

A. RAHLFS

X

Psalmi cum Odis

Göttingen * Vandenhoeck & Ruprecht * 1931

Made in Germany

Gedruckt bei Hubert & Co. G.m.b.H. in Göttingen

Inhalt.

Seite

Vorwort.

Durch meine im Februar 1907 erschienene Studie über den Text des Septuaginta-Psalters (Sept.-Studien 2) überzeugt, daß ich „den Beruf habe, die von Lagarde verlangte methodische Erforschung der Septuaginta in die Hand zu nehmen“ (Theol. Literaturzeitung 33, Sp. 132), veranlaßte Rudolf Smend im Verein mit seinem Freunde Julius Wellhausen und dem Ministerialdirektor Friedrich Althoff die am 4. März 1908 in einer gemeinsamen Sitzung von Berliner und Göttinger Gelehrten im Preußischen Kultusministerium erfolgte *Gründung des Septuaginta-Unternehmens*, das anfangs nur von den Akademien zu Berlin und Göttingen getragen, dann aber zu einer Unternehmung des Kartells der deutschen Akademien erhoben und seit 1911/12 vom Deutschen Reiche, Preußen, Bayern und Sachsen finanziert wurde.

Die ersten Jahre des Unternehmens waren mit allerlei Vorarbeiten ausgefüllt, der Aufstellung des „Verzeichnisses der griech. Hss. des A.T.“ (Mitt. d. S.-U., Bd. 2, datiert 1914, jedoch erst 1915 vollendet und erschienen), der Sammlung von Photographien vieler Handschriften (damals etwa 20000 Blätter), der Herstellung von Kollations-Exemplaren für eine Reihe von Büchern des A. T. und der Kollation eines Teils der erwähnten Photographien. Im Juli 1914 war man so weit, daß man mit der probeweisen Bearbeitung des ersten Makkabäerbuches und des Buches der Weisheit beginnen wollte, und es wurde von jedem der beiden Bücher eine Probeseite zur Begutachtung an einige Fachgelehrte gesendet. Da brach der Krieg aus. Die Hilfsarbeiter rückten ins Feld, der Bezug von Photographien aus dem Auslande hörte auf, und es

konnten wohl einzelne Nebenarbeiten erledigt werden, aber an eine Ausarbeitung der geplanten großen Ausgabe der Septuaginta war nicht zu denken.

Unter diesen Umständen wurde im letzten Kriegsjahre (1918) mit der Privilegierten Württembergischen Bibelanstalt zu Stuttgart die Herausgabe einer kleineren Ausgabe der Septuaginta verabredet, welche zwar hinter jener großen erheblich zurückbleiben mußte, aber doch, wie es im 11. Bericht über das Septuaginta-Unternehmen (Nachr. von d. Gesellsch. d. Wiss. zu Gött., Geschäftl. Mitt. 1919) heißt, „durchaus kritisch sein und sich auf eine Durcharbeitung des gesamten jeweils zur Verfügung stehenden Materials gründen“ sollte. Aber nicht lange darauf folgte das traurige Ende des Krieges; es folgten die schwierigen Jahre der ersten Nachkriegszeit, welche mit ihrem gesteigerten Universitäts-Betrieb kaum Zeit zu wissenschaftlicher Forschung ließen; es folgte dann das immer tiefere Sinken der deutschen Währung, welches im Verein mit allen sonstigen Schwierigkeiten die Arbeit jahrelang ungemein behinderte. Immerhin gelang es trotz allem, 1922 als Probeheft das Buch Ruth und 1926 die Genesis herauszubringen. Dann aber zeigte sich, daß die begonnene Ausgabe undurchführbar war. Die Württembergische Bibelanstalt hatte entsprechend ihrem Grundsatz den Preis der Genesis möglichst niedrig angesetzt, und anfangs schien es auch, als ob der Absatz ihren Voranschlag rechtfertigen werde. Aber als etwa ein Viertel der Auflage verkauft war, geriet der Absatz so gut wie völlig ins Stocken, und die Bibelanstalt erkannte, daß es ihr unmöglich sei, eine solche Ausgabe ohne allzu große Opfer weiterzuführen. Daher hat sie auf eine Fortsetzung derselben verzichtet und statt ihrer eine Handausgabe mit den Varianten von B S A in Aussicht genommen.

Eine solche Handausgabe aber kann natürlich das, was das Septuaginta-Unternehmen von jeher erstrebt hat, nicht zur Verwirklichung bringen; sie kann das um so weniger, als das Septuaginta-Unternehmen seit 1926 durch annähernde Wiederherstellung seiner früheren Geldzuschüsse erfreulicherweise in den Stand gesetzt und damit zugleich verpflichtet ist, den Plan einer großen Septuaginta-Ausgabe auf Grund umfassender Durchforschung des handschriftlichen Materials wieder aufzunehmen. Diese große Ausgabe soll in den 16 Heften, die seinerzeit am

Anfange der Genesis angekündigt waren[1]), erscheinen, und zwar in bunter Reihenfolge, aber zunächst die zweite Hälfte (Heft IX bis XVI), weil diese in absehbarer Zeit noch nicht in der Ausgabe von Brooke und McLean erscheinen wird, und es wünschenswert ist, daß man so bald als möglich auch für diese zweite Hälfte eine zuverlässige große Ausgabe bekomme.

Die jetzt vorliegende Ausgabe des Psalters erfüllt vielleicht nicht alle Wünsche, die man hegen könnte; vor allem ist die schier endlose Menge der jüngeren Hss. nicht neu verglichen, sondern es ist mit den nicht tadellosen Kollationen von H.-P. gearbeitet. Aber wenn ich vorher das ganze jüngere Material hätte durchforschen wollen, so würde schon diese Arbeit viele Jahre gedauert haben, ohne wesentlichen Nutzen zu bringen, vgl. Proleg. § 7_2. Daher habe ich absichtlich darauf verzichtet und nur alles Alte, dessen beim Psalter nicht wenig ist, möglichst vollständig neu verglichen, alles Jüngere aber nur nach den früheren Kollationen benutzt oder ganz weggelassen. Und damit glaube ich der Wissenschaft einen größeren Dienst geleistet zu haben, als wenn ich gar zu ängstlich erst viele Jahre auf die Sammlung und Sichtung des gesamten Materials verwendet hätte.

---

[1]) I. Genesis. II. Exodus, Leuiticus. III. Numeri, Deuteronomium. IV. Iosue, Iudicum, Ruth. V. Regnorum I. II. VI. Regnorum III. IV. VII. Paralipomenon I. II. VIII. Esdrae I. II, Esther, Iudith, Tobit. IX. Maccabaeorum I—IV. X. Psalmi, Odae. XI. Prouerbia, Ecclesiastes, Canticum, Iob. XII. Sapientia, Siracides, Psalmi Salomonis. XIII. Duodecim prophetae. XIV. Isaias. XV. Ieremias, Baruch, Threni, Epistula Ieremiae. XVI. Ezechiel, Susanna, Daniel, Bel et Draco.

Alfred Rahlfs.

Übersicht über die Hss.-Gruppen
(vgl. Proleg. § 1—8):

1) **Unterägyptisch**: B′’ = B S Bo; ferner 2008 2014 2019 2039 2042 2044 2049, auch 2037 2051.
2) **Oberägyptisch**: U′’ = U 2013 Sa; ferner 1221 2009 2015 2017 2018 2033 2034 2035 2038 2046 2050 2052 und die Exzerpte 1093 1119 2032, auch die Hs. 1220.
3) **Abendländisch**: R′’ = R La^{R} La^{G} (Aug). Aug ist, wo er nicht besonders genannt wird, in R′’ bzw. La mitenthalten.
4) **Origenes**: 2005 1098 GaHi(Uulg). Uulg ist, falls nicht besonders genannt, in Ga mitenthalten.
5) **Lukian**: *L*’ = *L* (Z T) Tht Sy (He) u. a.

   L = mehr als 75 Hss. des gewöhnlichen Textes nach den Angaben von H.-P.; L^{a} = 56—75, L^{d} = 36—55, L^{b} = 16—35, L^{pau} = 2 oder 3—15 *L*-Hss. bei H.-P.

   Die eingeklammerten Hss. Z T He werden nur genannt, wenn sie nicht mit *L* oder L^{a}, sondern bloß mit L^{d}, L^{b}, L^{pau} zusammengehn oder ganz von *L* abweichen, außerdem bei der Stichenteilung (§ 9_4).

   Zu *L* gehören B^{c} S^{c} R^{c} (aber nicht A^{c}); sie werden nur genannt, wenn sie nicht mit *L* oder L^{a}, sondern bloß mit L^{d}, L^{b}, L^{pau} zusammengehn oder ganz von *L* abweichen.

   Zu *L* gehören auch Su Th Ch und 1046 2040; sie werden stets besonders angeführt.
6) **Mischtexte und nicht sicher einzureihende Texte**: A′’ = A 1219 55; ferner 2002 2003 2004 2006 2010 2011 2012 2016 2020 2021 2022 2025 2027 2029 2030 2031 2036 2043 2047 2048 2054.

Alphabetisches bzw. arithmetisches Verzeichnis der Textzeugen mit Angabe der Paragraphen der Prolegomena, in denen sie behandelt werden:

A	1_1 7_8 8_1	Z	1_1 7_4	2011	1_2 8_2	2031	1_2 8_2
A′, A’, A′’	8_1	55	1_1 8_1	2012	1_2 8_2	2032	1_2 4_1
		1046	1_2 7_9	2013	1_1 4_1 9_2	2033	1_2 4_1
B	1_1 3_1 7_8	1093	1_2 4_1	2013’	2_1	2034	1_2 4_1
B′. B’, B′’	2_1	1098	1_1 6_2	2014	1_2 3_3	2035	1_2 4_1
		1119	1_2 4_1	2015	1_2 4_1	2036	1_3 8_2
L, *L*’, L^{a} usw.	$7_{3.6}$	1219	1_1 8_1	2016	1_2 8_2	2037	1_2 3_3
		1220	1_2 4_1	2017	1_2 4_1 8_2	2038	1_2 4_1
R	1_1 5_{1-6} 7_8	1221	1_2 4_1	2018	1_2 4_1	2039	1_2 3_3
R′, R’, R′’, Rs′	2_1	2002	1_2 8_2	2019	1_2 3_3	2040	1_2 7_9
		2003	1_2 8_2	2020	1_2 8_2	2042	1_2 3_3
S	1_1 3_1 7_8	2004	1_2 8_2	2021	1_2 8_2	2043	1_2 8_2
S’	2_1	2005	1_2 6_2	2022	1_2 8_2	2044	1_2 3_3
T	1_1 7_4	2006	1_2 8_2	2025	1_2 8_2	2046	1_2 4_1
U	1_1 4_1 9_2	2008	1_2 3_3	2027	1_2 8_2	2047	1_2 8_2
U′, U’, U′’	2_1	2009	1_2 4_1	2029	1_2 8_2	2048	1_2 8_2
		2010	1_2 8_2	2030	1_2 8_2	2049	1_2 3_3

2050	1_{2} 4_{1}	Bo^{D}	1_{3} (Ende von „Bo“)	Hi	1_{4} 6_{6}	Psalt. Rom.	5_{21} 6_{3}
2051	1_{2} 3_{3}	Ch	1_{4} 7_{9}	Hi ed. Morin	1_{4}	Sa$^{(BL)}$	1_{3} 4_{1}
2052	1_{2} 4_{1}	Clem. Alex.	1_{4}	Iren.	1_{4}	Su	1_{4} 7_{9}
2054	1_{2} 8_{2}	Clem. Rom.	1_{4}	Iust. Mart.	1_{4}	Sy	1_{3} 7_{6}
Ambr.	1_{4}	Co	1_{4} 10_{1}	La	2_{1}	Tert.	1_{4} 5_{18}
Aug	1_{4} $5_{9.19/20}$	Cyp.	1_{4} 5_{18}	La^{G}	1_{3} 5_{13-16}	Th	1_{4} 7_{9}
Aug. enarr. I. II	1_{4} 5_{19}	Cyr. Alex.	1_{4}	La^{R}	1_{3} 5_{7-12}	Theoph.	1_{4}
Aug^{uar}	5_{20}	Di	1_{4} 10_{1}	alii (oder complures) Latini	5_{21}	Tht	1_{4} 7_{5}
Barn.	1_{4}	Ga	1_{3} 6_{4} 9_{4}	Orig.	1_{4}	Tht'	7_{6}
Bo	1_{3} 3_{2}	He	1_{4} 7_{7}	Psalt. Gall.	$6_{3.4}$	Uulg	1_{3} 6_{5} 10_{1}

Verwendete Zeichen und Abkürzungen.

* = die ursprüngliche Lesart einer Hs.

^{c} = corrector, d. h. derjenige, welcher einen in der ursprünglichen Hs. schon vorhandenen Text durch einen anderen Text ersetzt hat; hierbei ist, falls nichts anderes angegeben wird, stets anzunehmen, daß die Hs. ursprünglich mit meinem Texte übereingestimmt hat. — „Ga$^{(c?)}$“ bedeutet, daß es fraglich ist, ob das in der Hs. „Ga“ Stehende erst vom Korrektor hergestellt oder schon ursprünglich ist. — An Stellen, wo der Schreiber einer Hs. selbst oder ein ungefähr gleichzeitiger Korrektor einen Schreibfehler verbessert hat, ist nichts notiert; z. B. habe ich in **118**$_{82}$ nicht wie Swete παρεκαλεσαν als Lesart von S und ποτε παρακαλεσεις als Lesart eines alten Korrektors („א^{1}“) angegeben, sondern ποτε παρακαλεσεις, was auch alle übrigen Hss. bieten, als Lesart von S angesetzt.

ex corr. = ex correctura; dies wird gesetzt, wenn eine Lesart durch Korrektur entstanden, aber die ursprüngliche Lesart nicht mehr festzustellen ist.

^{s} = suppletor, d. h. derjenige, der einen in der ursprünglichen Hs. fehlenden oder verloren gegangenen längeren oder kürzeren Abschnitt ergänzt hat. Während einem „^{c}“ ein „*“ gegenübersteht, ist bei „^{s}“ kein „*“ vorhanden.

^{txt} = textus.

^{mg} = margo.

^{a} = die Mehrheit der Handschriften.
^{b} = die Minderheit der Handschriften.
^{d} = etwa die Hälfte (dimidia pars) der Handschriften.
^{pau} = wenige (pauci) Handschriften.
} Diese Zeichen werden nur bei *L* gesetzt, vgl. § 7_{3}.

^{p} = ein Teil (pars) der Handschriften; dieses Zeichen wird bei Bo Aug Tht und Cyp. gebraucht, wenn die Handschriften auseinandergehn.

^{sil} = ex silentio H.-P., s. § 7_{3}.

+ oder add. = addit (oder addunt; ebenso können die im folgenden angeführten Zeichen oder Abkürzungen auch pluralischen Sinn haben).

superadd. = superaddit, d. h. die betreffende Hs. fügt zu einem schon angeführten Zusatze noch einen weiteren Zusatz hinzu.

pr. = praemittit.

> oder om. = omittit (dagegen bedeutet „deest“, daß die Hs. an der betreffenden Stelle nicht vorhanden ist oder eine Lücke im Texte hat).

⌒ = eine Hs. springt von einem Worte auf ein folgendes gleichlautendes über, z. B. **6**$_{9}$ „εισηκ. κυριος της 9⌒10 S“ = S springt von εισηκ. κυριος της in **6**$_{9}$ auf die gleichen Worte in **6**$_{10}$ über.

tr. = transponit; wenn es sich um mehrere Wörter handelt, wird so notiert:

21 21 απο ρομφαιας / την ψυχην μου] tr. U = U stellt την ψυχην μου vor απο ρομφαιας.

( ) Buchstaben im textkritischen Apparat, die in runde Klammern eingeschlossen sind, fehlen in einem Teil der angeführten Hss.

⟨ ⟩ In Winkelklammern sind Buchstaben eingeschlossen, welche in den Hss. zerstört und von mir vermutungsweise ergänzt sind.

[ ] Worte in eckigen Klammern finden sich in vielen alten Hss., gehören aber sicher nicht zum ursprünglichen Texte des griech. Psalters; in zweifelhaften Fällen habe ich keine Klammern gesetzt.

| ein halbfetter Strich teilt im textkritischen Apparat mehrere zu demselben Verse angeführte Anmerkungen voneinander ab.

| ein feiner Strich gibt, falls im textkritischen Apparat ein längerer Text anzuführen ist, dessen Einteilung in Stichen an.

※ oder ast. = Asteriskos.

÷ oder ob. = Obelos; hinter dem Obelos werden diejenigen Zeugen angegeben, welche ihn überliefern.

: zeigt an, bis wohin ein Asteriskos oder Obelos gilt.

𝔐 = masoretischer Text.

𝔊 oder LXX = griechische Übersetzung (Septuaginta).

O = hexaplarischer Septuagintatext, vgl. § 6₈.

Hex. = Hexapla.

α′ = Aquila.

σ′ = Symmachos.

ϑ′ = Theodotion.

ε′ = Quinta (die auf α′ σ′ 𝔊 ϑ′ folgende fünfte griech. Übersetzung in der Hexapla).

εβρ′ = ο Εβραιος.

adapt. = adaptatus.

cf. = conferatur.

comm. = commentarius.

dub. = dubius.

exc. = excepto.

fin. = finis.

init. = initium.

n. = nota (adnotatio).

paenult. = paenultimo loco (im Verse).

praec. = praecedens.

rel. = reliqui, d. h. die übrigen Textzeugen.

repet. = repetitus.

seq. = sequens.

sim. = similiter.

u. = uersus.

ult. = ultimo loco (im Verse).

uid. = uidetur.

Bemerkungen des textkritischen Apparats, welche in Klammern zu einer Hs. hinzugefügt sind, gehören regelmäßig nur zu dieser einen Hs.

Abkürzungen für zitierte Bücher:

Allgeier = Arthur Allgeier, Die altlateinischen Psalterien. Freiburg i. B. 1928.

Blaß-Debr. = Friedr. Blaß' Grammatik des neutestamentlichen Griechisch. 5. Aufl. von Alb. Debrunner. Göttingen 1921.

Capelle = Paul Capelle, Le texte du Psautier latin: Collectanea biblica latina cura et studio monachorum S. Benedicti, vol. IV. Romae 1913.

Field = Origenis Hexaplorum quae supersunt ed. Fr. Field. II. Oxonii 1875.

Flashar = Martin Flashar, Exegetische Studien zum Septuagintapsalter: Zeitschr. f. d. alttest. Wissenschaft 32 (1912), S. 81—116. 161—189. 241—268.

Grabe = Septuaginta Interpretum tom. ultimus, continens Psalmorum, Iobi ... libros ... ed. Ioannes Ernestus Grabe. Oxonii 1709.

H.-P. = Vetus Testamentum graecum cum variis lectionibus ed. Rob. Holmes et Jac. Parsons. Tom. III. Oxonii 1823.

Hatch-Redp. = Edwin Hatch and Henry A. Redpath, Concordance to the Septuagint. Zwei Bände und „Supplement". Oxford 1897—1906.

Helbing Gramm. = Rob. Helbing, Grammatik der Septuaginta. Laut- und Wortlehre. Göttingen 1907.

Helbing Kas. = Rob. Helbing, Die Kasussyntax der Verba bei den Septuaginta. Göttingen 1928.

Johannessohn Kas. = Martin Johannessohn, Der Gebrauch der Kasus und der Präpositionen in der Septuaginta. Teil I. (Diss.) Berlin 1910.

Johannessohn Präp. = Martin Johannessohn, Der Gebrauch der Präpositionen in der Septuaginta. (Nachrichten der Ges. d. Wiss. zu Göttingen, Philol.-hist. Kl., 1925, Beiheft = Mitteilungen des Sept.-Unt. 3; in beiden Veröffentlichungen als S. 165—388 gezählt.)

Lag. = Psalterii graeci quinquagena prima a P. de Lagarde in usum scholarum edita. Gottingae 1892.

Lag. Probe = Probe einer neuen Ausgabe der lateinischen Übersetzungen des Alten Testaments, vorgelegt von Paul de Lagarde. Göttingen 1885.

Mayser = Edwin Mayser, Grammatik der griechischen Papyri aus der Ptolemäerzeit. Laut- und Wortlehre. Leipzig 1906.

Mitt. d. S.-U. = Mitteilungen des Septuaginta-Unternehmens. Berlin 1909ff. (Nach Bänden und Seiten zitiert.)

Rönsch = Hermann Rönsch, Itala und Vulgata. 2. Ausg. Marburg 1875.

S.-St. = Septuaginta-Studien. Herausgegeben von Alfred Rahlfs. Drei Hefte. Göttingen 1904—1911.

Sabatier = Bibliorum sacrorum latinae versiones antiquae ... ed. Petr. Sabatier. Tom. II, pars 1. Vgl. die Anm. zu La^{G} in § 1_{3}.

Swete = The Old Testament in Greek according to the Septuagint, ed. by Henry Barclay Swete. Vol. II. Third edition, reprinted, Cambridge 1922.

Thack. = Henry St. John Thackeray, Grammar of the Old Testament in Greek. Vol. I: Introduction, orthography and accidence. Cambridge 1909.

Bezeichnung der Bücher des A. und N. T.:

Gen.	Reg. III	Mac. II	Sir.	Soph.	Sus.	Cor. II	Philem.
Exod.	Reg. IV	Mac. III	Ps. Sal.	Agg.	Dan.	Gal.	Hebr.
Leu.	Par. I	Mac. IV	Os.	Zach.	Bel et Dr.	Eph.	Iac.
Num.	Par. II	Ps.	Am.	Mal.	Matth.	Phil.	Petr. I
Deut.	Esdr. I	Od.	Mich.	Is.	Marc.	Col.	Petr. II
Ios.	Esdr. II	Prov.	Ioel	Ier.	Luc.	Thess. I	Ioh. I
Iud.	Est.	Eccl.	Abd.	Bar.	Ioh.	Thess. II	Ioh. II
Ruth	Idt.	Cant.	Ion.	Thr.	Act.	Tim. I	Ioh. III
Reg. I	Tob.	Iob	Nah.	Ep. Ier.	Rom.	Tim. II	Iudas
Reg. II	Mac. I	Sap.	Hab.	Ez.	Cor. I	Tit.	Apoc.

Prolegomena.

§ 1.

Textzeugen.

1. Über die verglichenen griechischen Handschriften mache ich hier nur die notwendigsten Angaben, indem ich für Weiteres auf mein „Verzeichnis der griech. Hss. des A.T.“ (Mitt. d. S.-U. 2) verweise. Verglichen sind folgende umfangreicheren griechischen Handschriften:

A London, Brit. Mus., Royal 1 D. V—VIII, bekannt als „Codex Alexandrinus“; V. Jahrh. Es fehlt Ps. **49**$_{20}$—**79**$_{11}$ αυτης 2°.

B Rom, Bibl. Vat., Vat. graec. 1209, bekannt als „Codex Vaticanus“; IV. Jahrh. Es fehlt Ps. **105**$_{27}$—**137**$_{6}^{1}$.

R Verona, Bibl. Capit., I; VI. Jahrh. Griechisch-lateinischer Psalter, der griech. Text in lat. Umschrift. Im griech. Texte sind Ps. **1**$_{1}$—**2**$_{7}^{2}$. **65**$_{20}$ ος—**68**$_{3}^{1}$. **105**$_{43}$ εν 1°—**106**$_{2}$, die von der alten Hs. verloren gegangen waren, sowie auch Ps. **68**$_{26-32}$, die von Anfang an gefehlt haben, von jüngerer Hand ergänzt („R^{s}“); singuläre Lesarten dieser Ergänzungen werden nicht notiert. — Die Ausgabe R's von Blanchinus („Vindiciae canonicarum scripturarum“, Rom 1740) wimmelt von Ungenauigkeiten aller Art. Vor allem ist die lat. Transkription an unendlich vielen Stellen korrigiert, z. B. in Ps. **40**$_{6}$ *echthry* = εχθροι für *ectri* (der spätere Korrektor *ecthri*) eingesetzt; zuweilen aber ist sogar der Wortlaut ohne weiteres geändert, z. B. das ganz richtig gebildete ηκονημενος (von ακοναν) an den drei Stellen, wo es vorkommt (**44**$_{6}$ **51**$_{4}$ **119**$_{4}$), in ηκονωμενος verschlimmbessert, während ηκονησαν (**63**$_{4}$ **139**$_{4}$) beibehalten ist. Daß ich solche Fehler verbessern konnte, verdanke ich einer Photographie der Hs., die im Jan. 1928 für mich hergestellt wurde. Dem Capitolo Veronese, welches die wertvolle Hs. eigens zu

diesem Zwecke nach Rom schickte, und Giovanni Mercati, der mir diese Vergünstigung erwirkte und in Rom die Herstellung der Photographie überwachte, sage ich für ihre hochherzige Unterstützung herzlichen Dank.

S Leningrad, Öff. Staatsbibl., Graec. 259, bekannt als „Codex Sinaiticus“; IV. Jahrh. Ausgabe: Codex Sinaiticus Petropolitanus et Friderico-Augustanus Lipsiensis. The Old Testament ... now reproduced in facsimile from photographs by Helen and Kirsopp Lake ... Oxford 1922.

T Zürich, Stadtbibl., C. 84, eine Purpurhandschrift des VII. Jahrh. Es fehlen Ps. 1—26_{1} χρισθηναι. 30_{2}^{2}—36_{20} και. 41_{6}^{2}—43_{3} εξωλεθρευ.. . 58_{14}^{3}—59_{5}. 59_{9-10}^{1}. 59_{13}^{2}—60_{1} ψαλ.. . 64_{12} ..στοτητος —71_{4} πτωχους. 92_{3} ..νας—93_{7} του. 96_{12} ..νης—97_{8} αγαλλιασονται und von den Oden nach meiner Anordnung und Zählung Ode 1—3_{5}. 4—6. 7_{37-42}; auch ist die auf dem letzten Blatte stehende letzte Ode unvollständig erhalten (abgesehen von kleineren Lücken fehlen Zeile $_{21-23}$ größtenteils und alles hinter $_{36}$ διδ..). — Die Hs. ist kürzlich unter Aufsicht von Giov. Mercati in Rom restauriert; dabei haben sich im Einbande fünf Stücke des dem jetzigen ersten Blatte vorangehenden Blattes gefunden, welche zusammengesetzt etwa die Hälfte des Textes von Ps. 25_{3}—26_{1} ergaben; eine Abschrift dieses fragmentarischen Textes hat Mercati mir freundlichst mitgeteilt.

U London, Brit. Mus., Pap. 37; VII. Jahrh. Papyrusbuch, enthaltend Ps. 10_{2}^{2} εις—18_{6}. 20_{14} εν ταις δυναστειαις—34_{6} καταδιωκ⟨ω⟩ν mit einigen Lücken auf den ersten und letzten Seiten. Von einem Kopten geschrieben, s. S.-St. 2, S. 147f.

Z Rom, Bibl. Vat., Vat. syr. 162, bekannt als „Codex Zuqninensis rescriptus“. Es ist eine syrische Hs., für welche abgewaschenes Pergament aus 6 griechischen LXX-Hss. verwendet ist. Die vierte dieser Hss., von dem Herausgeber Tisserant als „Z^{IV}“ bezeichnet, enthält Reste eines griech. Psalters aus dem VI. Jahrh. mit folgenden Texten: Ps. 8_{1}—9_{19}. 9_{36} και 1^{0}—12_{3} υψωθησετ⟨αι⟩. 13_{1}—16_{1} προσευ.. . 17_{3-29}^{1}. $_{39-48}$. 19_{9}—21_{6}^{1}. 21_{16}^{3}-$_{25}^{1}$. 21_{32}^{2}—23_{2}^{1}. 24_{9}^{2}-$_{19}$. 25_{8} δοξης—26_{4} την τερ.. . 28_{3}^{3}—29_{4}. 30_{2} αιωνα-$_{11}^{1}$. 32_{21}^{2}—33_{22}^{1}. 35_{7}^{2}—36_{23} διαβηματα. 36_{32} τον—37_{11} με mit kleinen Lücken, speziell sind alle Überschriften, da sie mit roter Tinte geschrieben waren, beim Abwaschen völlig verschwunden.

55 Rom, Bibl. Vat., Regin. graec. 1; X. Jahrh. Nach einer Photographie kollationiert.

1098 Mailand, Bibl. Ambr., O. 39 sup., ein codex rescriptus. Die untere Schrift, aus dem X. Jahrh., bietet Bruchstücke der Hexapla zum Psalter unter Fortlassung der 1. Kolumne, d. h. des hebr. Textes in hebr. Schrift. Von der LXX-Kolumne sind folgende Abschnitte mit unbedeutenden Lücken erhalten: Ps. $\mathbf{17}_{26^2-48}$ λαους. $\mathbf{27}_{6}$ κυριος-$_{9}$. $\mathbf{28}_{1-3}$ επι ult. $\mathbf{29}_{1}$—$\mathbf{30}_{10}$ μου paenult. $\mathbf{30}_{20}$ πολυ-$_{25}$. $\mathbf{31}_{6}$ πλην-$_{11}$. $\mathbf{34}_{1-2}$. $\mathbf{34}_{13}$—$\mathbf{35}_{6}$ κυριε. $\mathbf{45}_{1-12}$ ημων ult. $\mathbf{48}_{1-15}$ αδη ult. $\mathbf{88}_{26}$ χειρα-$_{53}$. Mit „1098^{mg}" sind Lesarten bezeichnet, die in der LXX-Kolumne neben der Hauptlesart am Rande oder auch zwischen den Zeilen notiert sind. — Giovanni Mercati, der mir seine Abschrift dieser noch nicht herausgegebenen Handschrift freundlichst zur Benutzung schickte, sage ich dafür herzlichen Dank.

1219 Washington, Smithsonian Institution, Freer Gallery, II; V. Jahrh. Die Hs. ist stark verstümmelt; von den meisten Zeilen fehlt Anfang oder Schluß; auch fehlen, besonders von den ersten Blättern, manche Zeilen ganz oder bis auf kleine Reste. Daher ist, wenn ich diese Hs. in meinem textkritischen Apparat nicht nenne, daraus nicht zu schließen, daß sie mit meinem Texte übereinstimmt. — Der Schluß der Hs. von Ps. $\mathbf{142}_{8^2}$ an war schon in alter Zeit verloren gegangen und wurde dann durch Blätter, die aus einer jüngeren Hs. (VIII. Jahrh.) stammten, ergänzt, doch sind von dieser Ergänzung wiederum Ps. $\mathbf{148}_{2}$—$\mathbf{149}_{2^1}$ und alle Oden außer Od. $\mathbf{1}_{1-6^1}$ verloren gegangen. Die Ergänzung nenne ich 1219^{s}; sie beginnt schon mit Ps. $\mathbf{142}_{5^3}$, während der alte Teil erst mit $\mathbf{142}_{8^1}$ schließt; in $\mathbf{142}_{6}$ vertreten 1219 und 1219^{s} verschiedene Lesarten, s. den textkrit. Apparat zur Stelle. — Ausgabe: The Old Testament Manuscripts in the Freer Collection. Part II: The Washington Manuscript of the Psalms by Henry A. Sanders. New York 1917; Ps. $\mathbf{146}_{9}$ —$\mathbf{148}_{1}$ in The Harvard Theol. Review 22 (1929), S. 391—393.

2013 Leipzig, Univ.-Bibl., Pap. 39; IV. Jahrh. Fragment einer Papyrusrolle, in den ersten sechs recht lückenhaften Kolumnen Teile von Ps. $\mathbf{30}_{5-14}$. $\mathbf{30}_{18}$—$\mathbf{31}_{1}$. $\mathbf{32}_{18}$—$\mathbf{33}_{9}$. $\mathbf{33}_{13}$—$\mathbf{34}_{2}$. $\mathbf{34}_{9-17}$. $\mathbf{34}_{24}$—$\mathbf{35}_{3^1}$, in den folgenden 28 Kolumnen den so gut wie vollständigen Text von Ps. $\mathbf{35}_{3^2}$—$\mathbf{55}_{14}$ enthaltend.

2. Außer den umfangreicheren griech. Hss. sind folgende griechische Fragmente verglichen, welche nur kleine Teile des Psalters und auch diese oft mehr oder weniger verstümmelt enthalten[1]:

1046 Damaskus, Ḳubbet el-Ḥasne; Pergament; VIII./IX. Jahrh. Ps. $\mathbf{77}_{20-31.\ 51-61}$ griech. und arab., das Arabische in griech. Transkription.

1093 London, Brit. Mus., Oriental 5465, Bl. 1—9; Papier; XII. Jahrh. Exzerpte aus den Psalmen. Ausgabe: S.-St. 2, S. 241—254. Über die gänzlich verwilderte Orthographie dieser jungen Hs. s. ebenda S. 148—152 (vgl. unten Nr. 2022); ich führe die Lesarten von 1093 nicht in der Orthographie der Hs. selbst, sondern in der gewöhnlichen Orthographie an, wie ich es schon in S.-St. 2, S. 253f. getan habe.

1119 Rom, Bibl. Vat., Borgian. copt. 96; Pergament; IX.(?) Jahrh. Ps. $\mathbf{131}_{10-12}$ aus einem griech.-sahid. Lektionar.

1220 Wien, Staatsbibl., Rainer, Inv. Nr. 9907—9972; Papyrus; IV.(?) Jahrh. Ps. $\mathbf{3}_{8}$—$\mathbf{4}_{9}$. $\mathbf{6}_{9}$—$\mathbf{7}_{2}$. $\mathbf{16}_{4-7.\ 14f.}$ $\mathbf{25}_{6-9.\ 11f.}$ $\mathbf{26}_{1-3}$. $\mathbf{28}_{1-10}$. $\mathbf{29}$. $\mathbf{30}_{19-25}$. $\mathbf{31}_{1-7.\ 11}$. $\mathbf{38}_{1-10}$. $\mathbf{40}_{1-3.\ 7-13}$. $\mathbf{48}_{2-19}$. $\mathbf{50}_{11-21}$. $\mathbf{53}_{1f.\ 5-9}$. $\mathbf{54}_{4-12.\ 15-23}$. $\mathbf{55}_{1f.\ 7-9.\ 13f.}$ $\mathbf{56}_{1-9}$. $\mathbf{67}_{13-15.\ 21-24.\ 30-35}$. $\mathbf{68}_{18-26.\ 28-37}$. Auf den griech. Text eines Psalms folgt jedesmal der entsprechende sahid. Text.

1221 Ebenda, Litt. theol. 8; Perg. (palimpsest; die untere Schrift war koptisch); VII./VIII. Jahrh. Ps. $\mathbf{9}_{33}$—$\mathbf{13}_{5}$. $\mathbf{21}_{4-15}$. $\mathbf{24}_{16}$—$\mathbf{25}_{4}$. $\mathbf{32}_{21}$—$\mathbf{33}_{9}$. $\mathbf{34}_{6-15}$.

2002 Berlin, Staatl. Museen, Ägypt. Abteilung, Papyrus-Sammlung, P. 5011; Perg.; V. Jahrh. Ps. $\mathbf{105}_{38-45}$. $\mathbf{106}_{2-10}$.

2003 Ebenda, P. 5018; Papyrus; VII.(?) Jahrh. Ps. $\mathbf{39}_{16}$—$\mathbf{40}_{4}$.

2004 Berlin, Staatl. Museen, Antiquarium, Misc. 8630; Bleirolle (auf Rhodos gefunden); I.—III., spätestens IV. Jahrh. Ps. $\mathbf{79}_{2-16}$.

2005 Cambridge, Univ. Libr., Tayl.-Schecht. 12. 182; Perg.; VII. Jahrh. Fragment einer Hs. der Hexapla, darin Ps. $\mathbf{21}_{20-24}$ aus der LXX-Kolumne.

2006 Ebenda, 16. 320; Perg.; VI. Jahrh. Ps. $\mathbf{143}_{1}$—$\mathbf{144}_{6}$.

[1]) Wegen dieser meist lückenhaften Erhaltung gebe ich bei den Fragmenten nur die Verse an, von denen überhaupt etwas erhalten ist, ohne die Lücken zu notieren; man darf bei ihnen also nicht ex silentio schließen. Einige Fragmente, die gar zu klein sind und keine nennenswerte Varianten liefern, wie z. B. das von H. Lietzmann herausgegebene Jenenser Fragment „2007“, lasse ich ganz fort.

2008 Didlington Hall, Privatbibl. Amherst, Pap. V; Papyrus; V./VI. Jahrh. Ps. **5**$_{6-12}$.

2009 Ebenda, Pap. VI; Papyrus; VII. (?) Jahrh. Ps. **107**$_{14}$—**108**$_{2}$. **108**$_{12 f.}$ **118**$_{115-122. 126-135}$. **135**$_{18}$—**136**$_{1}$. **136**$_{6}$—**137**$_{3}$. **138**$_{20}$—**139**$_{6}$. **139**$_{9}$—**140**$_{4}$.

2010 Ebenda, Pap. VII; Perg.; V. Jahrh. Ps. **58**$_{7-13}$. **58**$_{16}$—**59**$_{3}$.

2011 Cambridge, Privatbibl. Lewis; Perg.; VIII. Jahrh. Ps. **140**$_{1-9}$.

2012 Lapethus; Marmorplatte; IV. Jahrh. Ps. **14**.

2014 Leipzig, Univ.-Bibl., Pap. 170; Papyrus; III. Jahrh. Ps. **118**$_{27-58}$.

2015 London, Brit. Mus., Add. 34274D, Bl. 51; Perg.; VII./VIII. Jahrh. Ps. **30**$_{9-16}$ aus einem griech.-sahid. Psalter. Ausgaben: S.-St. 2, S. 240f. (nach einer Abschrift von W. E. Crum). H. J. M. Milne, Catalogue of the literary papyri in the Brit. Mus. (1927), S. 170. Vgl. unten Nr. 2018.

2016 Ebenda, Add. 34473, art. 7; Perg.; VI./VII. Jahrh. Ps. **76**$_{5-15}$. **77**$_{8-16}$. **85**$_{8}$—**86**$_{5}$. Ausgabe: Milne a. a. O., S. 173—176.

2017 Ebenda, Add. 34602, Bl. 1—9; Perg.; VIII. Jahrh. Ps. **64**$_{7}$—**65**$_{1}$. **129**$_{3}$—**137**$_{8}$. Hierzu gehört Paris, Bibl. Nat., Suppl. grec 1092, f. 1, enthaltend Ps. **106**$_{43}$—**107**$_{10}$, von mir früher mit der Sigel 2026 bezeichnet; die Zusammengehörigkeit der beiden Nummern habe ich erst jetzt aus den mir aus London und Paris gelieferten Photographien erkannt.

2018 Ebenda, Oriental 3579A (17); Perg.; VII./VIII. Jahrh. Drei Blätter eines griech.-sahid. Psalters, sehr ähnlich der Hs. „2015“, aber ohne die in jener gesetzten Akzente. Ps. **10**$_{2}$—**11**$_{5}$. **48**$_{20}$—**49**$_{7}$. **118**$_{24-38}$. Ausgabe: S.-St. 2, S. 238—240 (nach einer Abschrift von W. E. Crum); nur das gut erhaltene letzte Blatt ist vollständig herausgegeben, von den beiden anderen sind bloß die Varianten mitgeteilt. Vollständige Ausgabe der drei Blätter: Milne (s. oben zu „2015“), S. 168f. 171—173.

2019 Ebenda, Pap. 230; Papyrus; III. Jahrh. Ps. **11**$_{7}$—**14**$_{4}$.

2020 Manchester, John Rylands Libr., Greek pap. 3; Fragment eines Papyrusstückes, das wahrscheinlich als Amulett diente, vgl. 2031 2043 2048; V./VI. Jahrh. Ps. **90**$_{5-16}$.

2021 Berlin, Staatl. Museen, Ägypt. Abteilung, Papyrus-Sammlung, P. 9754; Perg.; etwa V. Jahrh. Ps. **25**$_{7^{2}-12}$. **26**$_{3-7}$. Abschriften der Nummern 2021 2022 2043—2047 stellte mir Wilhelm

Schubart freundlichst zur Verfügung; von ihm stammen auch die hier gemachten Zeitangaben.

2022 Ebenda, P. 10501; Holztafel; IX./X. Jahrh. Ps. **50**$_{17-20}$. Die Orthographie ist ähnlich verwildert wie die von 1093, z. B. **50**$_{18}$ αιουδοκησις für ευδοκησεις, $_{19}$ κεκζωτινωσιν für ουκ εξουθενωσει.

2025 Oxyrhynchus Pap. 1226; Papyrus; III./IV. Jahrh. Ps. **7**$_{9-12}$. **8**$_{1-4}$.

2026: s. oben 2017.

2027 Leningrad, Öff. Staatsbibl., Graec. 4; Perg.; IV./V. Jahrh. Ps. **141**$_{7}$—**142**$_{3}$. **144**$_{7-13}$.

2029 Sinai, Fragment ohne Nummer; Perg.; IV. Jahrh. Ps. **101**$_{3 f.}$ **102**$_{5-8}$. **105**$_{34-43}$. **106**$_{17-34}$. **108**$_{15-21}$. **113**$_{18-26}$. **114**$_{3}$—**115**$_{2}$. Da die Ausgabe von J. Rendel Harris nichts weniger als genau ist (vgl. Mitt. d. S.-U. 1, S. 391), notiere ich Sonderlesarten, welche 2029 nach Harris haben würde, nicht.

2030 Wien, Staatsbibl., Rainer, Inv. Nr. 8022; Pergamentrolle; VI. Jahrh. Ps. **26**.

2031 Ebenda, Nr. 8032; Papyrus-Amulett (vgl. 2020); IV. Jahrh. Ps. **90**$_{1 f.}$

2032 Ebenda, Nr. 9722; Perg.; VI. Jahrh. Ps. **98**$_{5-8}$ griechisch und sahidisch.

2033 Ebenda, Nr. 9851; Perg.; V. Jahrh. Ps. **101**$_{12-23}$ aus einem griech.-sahid. Psalter.

2034 Ebenda, Nr. 9871; Perg.; V. Jahrh. Ps. **38**$_{8}$—**39**$_{3}$ aus einem griech.-sahid. Psalter.

2035 Ebenda, Nr. 9872; Perg.; V. Jahrh. Ps. **18**$_{10-15}$ aus einem griech.-sahid. Psalter.

2036 Ebenda, Litt. theol. 4; Papyrus; VI. Jahrh. Ode **1**$_{1-8}$.

2037 Ebenda, Litt. theol. 7; Papyrus; IV. Jahrh. Ps. **18**$_{15}$—**19**$_{3}$. **20**$_{1-4}$.

2038 Ebenda, Litt. theol. 9; Papyrus; VI. Jahrh. Ps. **33**$_{5-10. 12-18}$.

2039 Ebenda, Litt. theol. 10; Perg.; V. Jahrh. Ps. **72**$_{11-15. 20-23}$. **88**$_{51}$ —**89**$_{1}$. **89**$_{5-8}$.

2040 Ebenda, Litt. theol. 11; Perg.; V./VI. Jahrh. Ps. **105**$_{20 f. 25 f.}$ **106**$_{25-27. 30-32}$.

2042 Oxyrhynchus Pap. 845; Papyrus; IV./V. Jahrh. Ps. **68**$_{30-37}$. **70**$_{3-8}$.

2043 Berlin, Staatl. Museen, Ägypt. Abteilung, Papyrus-Sammlung, P. 3601; Pergamentstreifen, wohl als Amulett benutzt (vgl.

2020); aus byzantin. Zeit. Vier lange Zeilen mit Ps. **90**$_{1-6}$, wovon etwa ein Viertel erhalten ist. Abschriften von 2043—2047 [1]) verdanke ich Wilh. Schubart, vgl. 2021.

2044 Ebenda, P. 5874; Perg.; V. Jahrh. Ps. **103**$_{2^{2}-20}$.

2046 Ebenda, P. 6747; Papyrus; IV. Jahrh. Ps. **35**$_{12}$—**36**$_{10}$. **36**$_{14-25}$.

2047 Ebenda, P. 7954; Papyrus; VIII. Jahrh. Ps. **67**$_{2-27}$. Von dem fortlaufend (nicht stichisch) geschriebenen Texte ist etwa die Hälfte jeder Zeile erhalten.

2048 Genf, Bibl. publ. et univ., Ms. gr. 50; Wachstafel; VI. Jahrh. Ps. **90**$_{1-7. 10-13}$, am Schluß von Rechnungen (nach dem Herausgeber Nicole zum Schutz gegen Unglück im Geschäft) hinzugefügt, vgl. 2020.

2049 Oxyrhynchus Pap. 1352; Perg.; IV. Jahrh. Ps. **82**$_{6}$—**83**$_{4}$.

2050 Paris, Pap. Bouriant, Inv. 41; Papyrus; IV. Jahrh. Ps. **39**$_{15}$—**41**$_{5}$. Ausgabe: Les Papyrus Bouriant par Paul Collart (Paris 1926), S. 28—30.

2051 London, Brit. Mus., Pap. 2556; Papyrus; III. Jahrh. Ps. **2**$_{3-12}$. Ausgabe: Milne (s. oben bei 2015), S. 166f.

2052 Wien, Staatsbibl., Rainer, Litt. theol. 31; Perg.; V./VI. Jahrh. Ps. **49**$_{4-10}$ aus einem griech.-sahid. Psalter. Ausgabe: Wessely, Studien zur Paläographie und Papyruskunde XV (1914), S. 166 Nr. 257.

2054 [2]) Alexandria, Griech.-röm. Museum, Papyrus 240; III. Jahrh. (oder II.? so Norsa). Ps. **77**$_{1-18^{1}}$. Ausgabe von M. Norsa im Bulletin de la Société royale d'archéologie d'Alexandrie no. 22 (1926), S. 162—164. Es finden sich viele Schreibfehler; besonders das Wort υιος macht dem Schreiber große Schwierigkeiten: er schreibt $_{5^{4}}$ τους υ̕εις, $_{6^{3}}$ τοις υειυς, beides für τοις υιοις, $_{6^{2}}$ οιειοι für υιοι oder υιοι οι (beide Lesarten kommen vor) oder vielleicht, wie Norsa meint, für οι υιοι.

3. Ferner sind folgende Übersetzungen des griech. Psalters in andere Sprachen verglichen [3]):

Bo die bohairische (unterägyptische) Übersetzung nach der Ausgabe Lagardes: „Psalterii versio memphitica e recognitione

---

[1]) 2045 ist als unergiebig fortgelassen.

[2]) 2053 = Wien, Staatsbibl., Rainer, Litt. theol. 28 (Papyrusfragment mit Ps. 9$_{19-22}$, IV. Jahrh.) ist als unergiebig fortgelassen.

[3]) Die anderen in S.-St. 2 herangezogenen Übersetzungen (Aeth., Pal., Arab.,

Pauli de Lagarde“ (1875); ein Neudruck dieser Ausgabe ist 1925 von Oswald H. E. Burmester und Eugène Dévaud in Löwen herausgegeben. Lagarde hat sechs Hss. benutzt und ihre Unterschiede angegeben. Wo sie in bedeutsamer Weise voneinander abweichen, notiere ich dies, lasse dabei aber die Fälle außer acht, wo nur die von Lagarde mit der Sigel „D“ bezeichnete Hs. die Vulgärlesart („*L*“, s. § 7) bietet, da „D“ in diesen Fällen sicher nach *L* korrigiert ist. Zwei solche Fälle, in welchen Lagarde die betreffende *L*-Lesart sogar in seinen Text aufgenommen hat, finden sich in **71**$_{11}$, wo zu βασιλεις nur „D“ της γης aus *L* hinzufügt, und **72**$_{21}$, wo nur „D“ die *L*-Lesart εξεκαυθη statt ηυφρανθη bietet; vgl. S.-St. 2, S. 60.165 und unten S. 26 Anm. 2. — Bei Notierung von Varianten in Bo setze ich regelmäßig „Bo^{p}“; nur wo die soeben besprochene Hs. „D“ allein eine Lesart hat, welche sowohl von Bo als von *L* abweicht, führe ich diese als „Bo^{D}“ an.

Ga das „Psalterium Gallicanum“ des Hieronymus (§ 6$_{3}$ f.) nach einer Photographie der ältesten vollständigen Hs., des Vatic. Regin. 11 (nach De Bruyne Ztschr. f. d. neutest. Wiss. 28 [1929], S. 2 aus dem VIII. Jahrh.). Vgl. „Uulg“. — Die von De Bruyne Revue Bénéd. 1929, S. 304 herangezogenen älteren Hss. „C“ und „L“ (VI., bzw. V./VI. Jahrh.) lasse ich beiseite, weil der Vatic. Regin. 11 vollständig und sehr gut, „C“ aber sehr unvollständig und „L“ ein Mischtext ist.

La die altlateinische Übersetzung nach den beiden ältesten Hss.:

La^{R} der lat. Text des griech.-lat. Psalters „R“ (VI. Jahrh.) nach der oben S. 10 erwähnten Photographie. Im lat. Texte dieser Hs. sind Ps. **1**$_{1-5}$. **65**$_{13^{2}}$—**67**$_{32}$. **105**$_{37^{2}-43}$ αυτον, die von der alten Hs. verloren gegangen waren, sowie auch Ps. **68**$_{26-32}$, die vom Schreiber ausgelassen waren, von jüngerer Hand ergänzt („La$^{R(s)}$“); singuläre Lesarten dieser Ergänzungen werden nicht notiert.

La^{G} (VI. Jahrh.), früher in der Bibliothek des Benediktinerklosters St.-Germain-des-Prés bei Paris, jetzt unter der Signatur „Lat. 11947“ in der Bibl. nat., herausgegeben von Sabatier

auch Arm.) habe ich beiseite gelassen, weil sie minder wichtig und zum Teil noch nicht genügend herausgegeben sind, also den Apparat zwecklos belasten würden. Aus demselben Grunde habe ich mich auch bei den verglichenen Übersetzungen auf die wichtigsten Zeugen beschränkt.

im 2. Bande seines grundlegenden Werkes „Bibliorum sacrorum latinae uersiones antiquae“ [1]). Vom ersten Blatte (Ps. 1 1—2 1) ist das untere äußere Viertel abgerissen; gegen Ende der Hs. ist ein Blatt mit Ps. 148 2-12 ganz verloren gegangen. Die Hs. ist zuerst nach Sabatiers Ausgabe kollationiert; dann aber hat Herr Studienrat August Möhle das Original in Paris nachverglichen, eine Reihe von Fehlern der Sabatierschen Ausgabe verbessert und vor allem die Stichenteilung der Hs., welche Sabatier nicht wiedergegeben hatte, hinzugefügt.

Sa die sahidische (oberägyptische) Übersetzung nach den beiden ältesten Hss.:

Sa^B die Berliner Hs. (um 400 n. Chr.), nur sehr lückenhaft erhalten, von mir herausgegeben: „Die Berliner Handschrift des sahidischen Psalters“ (Abhandlungen der Ges. d. Wiss. zu Göttingen, Philol.-hist. Klasse, Neue Folge IV 4, Berlin 1901).

Sa^L die Londoner Hs. (um 600 n. Chr.), vollständig erhalten. Ausgabe: „The earliest known Coptic Psalter . . . by E. A. Wallis Budge“ (Lond. 1898).

Sy die syrische Übersetzung aus dem Griechischen, von Paul von Tella 616/7 n. Chr. verfaßt. Ausgabe: „Monumenta sacra et profana ex codicibus praesertim bibliothecae Ambrosianae.

[1]) Pierre Sabatier, 1682 in Poitiers geboren, seit 1702 in dem berühmten Kloster St.-Germain-des-Prés, wurde 1727 zur Strafe für sein Verhalten im Jansenistenstreite in das Benediktinerkloster St.-Nicaise zu Reims versetzt und starb dort am 22. März 1742 (J. Denk in „Theologie und Glaube“ 1 [1909], S. 787 f.). Sein dreibändiges Riesenwerk ist 1739—1749 erschienen (E. Nestle, „Bibelübersetzungen, lateinische“, Abs. 3, in Herzogs Realenzyklopädie). Die im ersten Bande S. LXXVI abgedruckten Urkunden, durch welche Sabatier und sein Verleger Reynauld Florentain in Reims die Erlaubnis zur Herausgabe des Werkes nebst der üblichen zehnjährigen Schutzfrist bekamen, sind vom Jan. und Febr. 1737 datiert; am Schluß des letzten Bandes steht: „E prelo exiit hic Tomus anno 1749“. Die Angabe, welche man öfters findet, das Werk sei sehr bald vergriffen gewesen und schon 1751 in einem Neudruck bei Didot in Paris erschienen, ist natürlich falsch; weder verkauft sich ein solches Buch, zumal wenn es in 1000 Exemplaren gedruckt ist, im Handumdrehen, noch kann man ein solches Riesenwerk in kurzer Zeit abermals drucken. Die 1751 bei Didot erschienene Auflage war nur eine sog. „Titelauflage“. Reynauld Florentain hat schon nach zwei Jahren den wahrscheinlich noch recht großen Restbestand an Didot verkauft, und dieser hat ihn mit neuen Titelblättern, die sich durch die Art ihres Papiers sofort von dem ursprünglichen Werke unterscheiden, und mit neuer Jahreszahl versehen und den Preis von 100 auf 250 livres erhöht.

Tom. VII: Codex Syro-hexaplaris Ambrosianus photolithographice editus curante et adnotante A. M. Ceriani" (Mediol. 1874).

Uulg die „Uulgata", d. h. der offizielle Text der römisch-katholischen Kirche nach der Ausgabe von 1592. Der Psalter dieser Ausgabe ist das „Psalterium Gallicanum" (§ 6_5), daher stimmt Uulg meistens mit Ga (s. oben) überein und wird nicht besonders genannt; nur wo beide voneinander abweichen, wird „Uulg" neben „Ga" angeführt.

4. Die Kirchenväter habe ich für die vorliegende Ausgabe nicht vollständig durchgearbeitet, was eine ungeheure Arbeit gewesen wäre, sondern mich in der Hauptsache darauf beschränkt, die Ergebnisse meiner eigenen früheren Arbeit (S.-St. 2) und der meines früheren Mitarbeiters Dr. Emil Große-Brauckmann (Mitt. d. S.-U. 1, S. 69—100) in den textkritischen Apparat einzuarbeiten. Nur Aug He Hi Su Tht habe ich ganz verglichen. Folgende Kirchenväter sind zitiert:

Ambr(osius) nach S.-St. 2, S. 76f.

Aug(ustinus) ohne weitere Angabe bezieht sich auf die betreffende Stelle in den „Enarrationes in Psalmos" (Mauriner-Ausg. IV, Paris 1681). Bei den doppelt ausgelegten Psalmen **18.21.25. 26.29—32** werden die beiden Auslegungen, wenn der ihnen zugrunde liegende Text verschieden ist, als „enarr. I" und „enarr. II" (zuweilen, wenn die zweite Auslegung mehrere enarrationes umfaßt, auch „enarr. III" oder „enarr. IV") unterschieden. Bei Zitaten aus anderen Stellen des Psalmenkommentars oder aus anderen Werken Augustins wird Band und Kolumne der Mauriner-Ausg. angegeben; diese Zitate habe ich aus Sabatier und Lag. Probe, während ich den Psalmenkommentar selbst durchgearbeitet habe.

Barn(abas) nach S.-St. 2, § 48.

Ch(rysostomus) nach S.-St. 2, § 40 und Mitt. d. S.-U. 1, S. 83ff.

Clem(ens) Alex(andrinus) nach S.-St. 2, § 52.

Clem(ens) Rom(anus) nach S.-St. 2, § 47.

Co = Constitutiones apostolorum nach der Ausgabe von Funk („Didascalia et constitutiones apostolorum", Paderborn 1906). Hieraus ist Buch II 22_{12-14} zu Ode **12** zitiert. Vgl. „Di".

Cyp(rianus) nach Capelle S. 203—206. 243f., vgl. Sabatier, der Cyprians Zitate in seinem textkrit. Apparat anführt. In den

„Testimonia“ Cyprians bieten, wie jetzt anerkannt ist, die von Hartel in die Anmerkungen seiner Ausgabe verwiesenen Hss. *LMB*, besonders *L*, das Ursprüngliche; daher habe ich ihre Lesarten als „Cyp.“ angeführt, jedoch zuweilen, wenn die Entscheidung zwischen zwei sich in den Cyprian-Hss. gegenüberstehenden Lesarten zu unsicher schien, beide angeführt und als „Cyp.^{p}“ bezeichnet.

Cyr(illus) Alex(andrinus) nach S.-St. 2, § 42—45, zuweilen zitiert nach Bänden und Seiten der Ausgabe von Aubert.

Di = Didascalia apostolorum syriace ⟨ed. P. de Lagarde⟩, Lips. 1854. Hieraus ist S. 29f. zu Ode **12** zitiert. Die aus dem III. Jahrh. stammende Didascalia wird mit ihrer jüngeren Umarbeitung, den Constitutiones apostolorum, als „DiCo“ zusammengefaßt. Vgl. „Co“.

He = Psalter-Kommentar des Hesych von Jerusalem nach einer Photographie der ältesten Hs. Rom, Bibl. Vat., Palat. gr. 44 vom J. 897 (von H.-P. unter der Sigel 269 kollationiert). Es fehlt Ps. $\mathbf{9}_6^2$—$\mathbf{20}_{10}$. $\mathbf{78}_6^2$—$\mathbf{79}_1$. $\mathbf{148}_5^3$—$\mathbf{149}_3^1$.

Hi = Hieronymus. Falls nichts anderes angegeben wird, bedeutet „Hi“ die Epistula ad Sunniam et Fretelam nach der Ausgabe von Isidor Hilberg (Corpus scriptorum ecclesiasticorum latinorum 55, S. 247—289). Außer Hilbergs Ausgabe habe ich den Text des Briefes verglichen, welchen der von Hilberg nicht benutzte Vatic. Regin. 11 vor dem Texte des Psalters bietet (VIII. Jahrh., s. oben S. 17 „Ga“; Hilbergs älteste Hss. sind aus dem IX. Jahrh.). Nach dieser Hs. („codex Reg.“) habe ich Hilbergs Text zuweilen (vgl. z. B. $\mathbf{89}_2$) verbessert. — An den wenigen Stellen, wo meine Angaben aus den von Morin in den Anecdota Maredsolana III herausgegebenen Commentarioli und Tractatus des Hieronymus zu den Psalmen stammen, füge ich „ed. Morin“ zu „Hi“ hinzu und verweise auf S.-St. 2, S. 120f., wo jene Aussagen des Hieronymus zusammengestellt sind.

Iren(aeus) nach S.-St. 2, § 51.

Iust(inus) Mart(yr) nach S.-St. 2, § 49.

Orig(enes) nach S.-St. 2, § 54—57, zitiert nach Bänden und Seiten der Ausg. von Delarue.

Su = die im Briefe des Hieronymus an Sunnia und Fretela (§ 6_6) der Übersetzung des Psalt. (Gall. entgegengestellte Lesart.

Tert(ullianus) nach Capelle S. 200—202. 241 f., vgl. S.-St. 2, § 13. 53 und Sabatier, der Tertullians Zitate in seinem textkrit. Apparat anführt.

Th = Theodor von Mopsuestia nach Mitt. d. S.-U. 1, S. 83ff.

Theoph(ilus Antiochenus) nach S.-St. 2, § 50.

Tht = Theodoret ist verglichen nach der Ausgabe Schulzes unter Verwertung der von Große-Brauckmann bei der Nachprüfung dieser Ausgabe nach mehreren Hss. erzielten Verbesserungen (Mitt. d. S.-U. 1, S. 69—100). Wo die Überlieferung schwankt und das Ursprüngliche nicht sicher festzustellen ist, werden die sich gegenüberstehenden Lesarten als „Tht^{p}" zitiert.

§ 2.

Die drei alten Textformen; die Übersetzungen des griech. Psalters in andere Sprachen.

1. Wie ich in meiner Studie über den Text des Sept.-Psalters (S.-St. 2) gezeigt habe, sind vom griech. Psalter drei alte Textformen erhalten, die sich mit Hilfe der Übersetzungen sicher lokalisieren lassen. Da jede dieser drei Textformen durch drei Hauptzeugen vertreten ist, notiere ich sie in der Weise, daß ich jeweils den ersten Zeugen nenne und das Hinzutreten des zweiten durch einen geraden, das des dritten durch einen krummen Strich anzeige. Demnach gestalten sich die Sigeln für die drei Textformen so:

1) Der unterägypt. Text, vorliegend in den griech. Hss. B und S und der bohair. (unteräg.) Übersetzung, wird so bezeichnet:

B′ = B + S
B' = B + Bo
B″ = B + S + Bo
S' = S + Bo.

2) Der oberägypt. Text, vorliegend in den griech. Hss. U und 2013 und der sahid. (oberäg.) Übersetzung, wird so bezeichnet:

U′ = U + 2013
U' = U + Sa
U″ = U + 2013 + Sa
2013' = 2013 + Sa.

Sehr häufig vertritt aber Sa allein diese Gruppe, da U und 2013 zusammen noch nicht ganz ein Drittel des Psalters enthalten.

3) Der abendländ. Text, vorliegend in der griech.-lat. Hs. R (griech. Text = „R“, lat. Text = „La^R“) und in der lat. Hs. La^G, wird so bezeichnet:

$R' = R + La^R$; in den Abschnitten, wo R oder La^R oder beide später ergänzt sind (§ $1_{1.3}$), ist $R' = R + La^{R(s)}$, $R^{s\prime} = R^s + La^R$ oder $R^s + La^{R(s)}$

$R' = R + La^G$

$R'' = R + La^R + La^G$

$La = La^R + La^G$.

In La ist auch Aug, falls er nicht besonders genannt wird, mitenthalten (§ 5_{20}).

Zu B'' und U'' kommen öfters noch kleine Fragmente hinzu (§ 3_3 4_1). Diese werden stets mit ihren Sigeln angeführt, und ihre Zusammengehörigkeit mit B'' oder U'' wird dadurch angezeigt, daß sie mit B'' oder U'' durch Bindestriche verbunden werden.

2. Die Übersetzungen geben ihre griech. Vorlagen im ganzen sehr genau wieder, aber naturgemäß doch nicht so, daß man jene Vorlagen bis in jede Kleinigkeit sicher erschließen könnte.

Um nur einiges anzuführen, scheidet die im übrigen genaueste syrische Übersetzung des Paul von Tella („Sy“) bei Eigennamen fast immer aus, weil die Form, in der sie dieselben bietet, nichts für die griech. Vorlage beweist. Als Paul von Tella zu Anfang des VII. Jahrh. seine Arbeit unternahm, besaßen die Syrer schon seit Jahrhunderten ihre Übersetzung des A. T. aus dem Urtext und waren an deren Eigennamen gewöhnt. Diese wichen aber von denen der griech. Übersetzung schon deshalb ab, weil das Syrische als semit. Sprache die hebr. Eigennamen besonders hinsichtlich der Kehl- und Zischlaute genauer wiedergeben konnte als das Griechische. Eine Einführung der griech. Namensformen würde also keine Verbesserung, sondern eine Verschlechterung bedeutet haben; auch hätte sie das Verständnis des Textes wohl manchmal erschwert. Daraus erklärt sich, daß Paul von Tella die gewohnten Formen durchweg beibehalten hat.

Anders lag die Sache bei den Ägyptern und Lateinern, die ihre Kenntnis des A. T. von Anfang an aus der LXX schöpften und vom hebr. Urtext durchweg keine Ahnung hatten. Diese gaben die Eigennamen naturgemäß in der Form wieder, die sie in der LXX fanden.

3. In den Temporibus stimmen die Übersetzungen nicht immer mit der Vorlage überein. Gelegentlich werden die Übersetzer oder die Abschreiber ein anderes Tempus eingesetzt haben, weil dieses ihnen besser in den Zusammenhang zu passen schien. Vor allem aber sind nachträglich Fehler eingedrungen durch Verwechselung ähnlich klingender Buchstaben.

Sabatier II, S. 1 bemerkt, daß La^{G} *b* und *v*, *e* und *i*, *o* und *u* „passim" vertauscht, z. B. *dauit* st. *dabit*, *uobes* st. *boues* schreibt[1]), und dasselbe gilt für La^{R}, wo z. B. 7_{8} 67_{36} *(circum)dauit*, 9_{26} *dominauitur*, 13_{7} *letauitur*, 137_{3} *multiplicauis* und mit umgekehrter Verwechselung 7_{13} *bibrauit* (= *uibrabit*), 8_{8} *bobes*, 15_{1} *sperabi* geschrieben ist, weil *b* und *v*, besonders zwischen zwei Vokalen, beim Sprechen nicht mehr deutlich unterschieden wurden. Infolgedessen setzen beide La-Hss. oft Perfekt statt Futurum, z. B. haben beide 9_{9} *iudicauit* st. *-abit*, 41_{9} *declarauit*, 67_{22} *conquassauit*, 86_{6} *(e)narrauit*, 90_{3} *liberauit*, 90_{15} *inuocauit*, 96_{3} *inflammauit*, 148_{14} 149_{4} *exaltauit* (90_{3} 148_{14} so auch GaUulg, nur Aug *eruet* bzw. *exaltabit*); ferner z. B. La^{G} 103_{23} *exiuit* st. *-ibit*, woraus sich auch erklärt, wie *tibi* 142_{6} in La^{R} zu *sitiui* werden konnte, vgl. 17_{7} im textkrit. Apparat.

Ebenso werden *e* und *i* oft verwechselt, z. B. 129_{8} La^{R} Uulg richtig *redimet* = λυτρωσεται, aber La^{G} *redimit*, Ga *redemit*; 57_{5} La^{G} *aspides surdae et obturantes* statt *aspidis s. e. obturantis*. Vier Formen, zwei des Perfekts und zwei des Futurums, kommen für διηλθεν 102_{16} vor: *pertransiit*, *-iuit*, *-iet*, *-ibit*.

Übrigens werden solche Verwechselungen öfters auch durch den Zusammenhang begünstigt. Z. B. gibt 𝔊 in 77_{38} die Form des Hebr., welche früher „Futurum" genannt wurde, in Wirklichkeit aber durative Bedeutung hat, sinnwidrig durch griech. Futurum wieder: ιλασεται, ου διαφθερει, πληθυνει[2]), ουχι εκκαυσει. Dem griech. Fut. entspricht naturgemäß lat. Fut., und La^{R}Aug haben auch überall das Futurum. Da jedoch in Wirklichkeit von der Vergangenheit gesprochen wird und Aorist vorhergeht und folgt, ist von jenen vier futurischen Formen die dritte in La^{G} Ga zum

---

[1]) Derartige Fehlschreibungen hat Sabatier in seiner Ausgabe nur insoweit korrigiert, als die Formen an sich unmöglich sind, dagegen z. B. 7_{5} *decedam* statt *decidam* unverändert gelassen.

[2]) Für πληθ. hat 𝔐 nicht das Fut., sondern das gleichwertige Perf. mit ו consec.

Perfekt (*multiplicauit* oder *abundauit*) geworden und in Uulg auch die vierte ebenso geändert (*accendit*, aber Ga noch richtig -*det*), während La^G den vierten Satz als untergeordneten mit dem dritten verbunden hat (*multiplicauit . . . ut non incenderet*).

4. Dazu kommt, daß die Übersetzer, wenn auch meistens peinlich genau übersetzend, doch gelegentlich ihre Vorlage frei wiedergeben, teils sinngemäß, z. B. **131**$_{3^1\,4^1}$, wo Sa für ει = אם im Schwur die Negation hat, oder **88**$_{48}$, wo La einen Fragesatz mit μη durch einen Aussagesatz mit *non* ersetzt (ebenso Cyp. in **49**$_{13}$), teils aber so willkürlich, daß man den Eindruck bekommt, sie haben ihren griech. Text nicht verstanden und daher geraten. Doch lassen sich solche falschen Übersetzungen in der Regel leicht konstatieren und aus dem zugrunde liegenden griech. Texte erklären, vgl. § 5$_{9.14}$.

5. Ferner zeigt sich — eine auch in anderen Büchern zu beobachtende Erscheinung — bei den Übersetzern ein gewisses Streben nach Abwechselung. Hier nur einige Beispiele:

In **80**$_{13}$, wo 𝔊 zweimal von επιτηδευματα spricht, verwendet Sa zuerst das Lehnwort επιθυμια, dann das kopt. Wort für „Werk“. Das kann den Schein erwecken, als habe seine griech. Vorlage selbst an der ersten Stelle επιθυμια gehabt. Aber wenn man bedenkt, daß die Kopten sehr viele griech. Lehnwörter verwendeten und manchmal sogar ein griech. Wort ihrer Vorlage durch ein anderes griech. Wort wiedergaben, so wird man nicht annehmen, daß in der Vorlage hier wirklich επιθυμια gestanden hat; vielmehr wird der Übersetzer, um Eintönigkeit zu vermeiden, und weil seine Vorlage von den επιτηδευματα der Herzen sprach, dafür επιθυμια gesetzt haben, während er das zweite επιτηδευματα, das keinen solchen Genetiv bei sich hatte, ebenso wie in **98**$_{8}$ **105**$_{29}$ durch „Werke“ wiedergab. Ähnlich übrigens La^G Ga, welche das Wort zuerst durch *desideria,* sodann durch *uoluntates* (La^G) oder *adinuentiones* (Ga) wiedergeben, während Bo La^R Sy es beidemal in derselben Weise übersetzen.

Einige andere Fälle verschiedener Wiedergabe derselben Wörter aus den latein. Übersetzungen sind **17**$_{5\,f.}$ ωδινες La^G zuerst *gemitus*, dann *dolores* (die übrigen beidemal *dolores*); **19**$_{5\,f.}$ πληρωσαι La Ga zuerst *conpleat* oder *confirmet*, dann *impleat*; **26**$_{14}$ υπομεινον Ga zuerst *expecta*, dann *sustine* (La^{R}Aug beidemal *sustine*, La^G beidemal *expecta*); **54**$_{13}$ αν Ga zuerst *utique*, dann *forsitan*,

La^{G} zuerst nichts, dann *utique* (La^{R}Aug beidemal *utique*); **117**$_{2\text{-}4}$ δη La^{R}Aug zuerst zweimal *autem*, dann *nunc* (La^{G} Ga immer *nunc*); **117**$_{10.12}$ ημυναμην La *ultus sum*, dagegen $_{11}$ La^{R} *superaui*, La^{G} *uindicaui in* (GaAug auch hier *ultus sum*); **118**$_{47\,f.}$ σφοδρα La^{G} zuerst *ualde*, dann *nimis*; **143**$_{6}$ αστραψον αστραπην Ga *fulgura coruscationem* (La *corusca coruscationes*). Auch auf die Wortstellung kann sich das Streben nach Abwechselung erstrecken, z. B. hat Ga in **77**$_{35}$ zuerst *adiutor est eorum*, dann *redemptor eorum est*, während La wie 𝔊 beidemal *est* an den Schluß stellt.

Diese Beispiele zeigen zugleich, daß irgendwelche Regel hier nicht existiert. Manchmal wird gewechselt, manchmal nicht, und auch an derselben Stelle kann der eine Übersetzer wechseln, der andere nicht. Das gilt auch für Fälle, in denen eine feste Übersetzungspraxis zu beobachten ist (§ 5$_{17}$); auch hier kann der Übersetzer gelegentlich aus dem einen oder anderen Grunde davon abweichen[1]).

6. Hinsichtlich der Wortstellung verhalten sich die Übersetzungen sehr verschieden:

Die Kopten (Bo Sa) waren durch ihre Grammatik an gewisse Regeln gebunden, die sie nicht verletzen durften, und diese Regeln waren von den griechischen so verschieden, daß sie ihre griech. Vorlage gar nicht in derselben Stellung wiedergeben konnten.

Ganz anders die latein. Übersetzer (La Ga). Die latein. Syntax ist an sich schon der griech. weit ähnlicher; zudem waren die Lateiner so wenig an unverbrüchliche Regeln der Wortfolge gebunden, daß sie ein griech. Original meistens ohne jede Umstellung wiedergeben konnten.

Ähnlich wie das Lateinische besitzt das Syrische große Freiheiten betreffs der Wortstellung, und die „genauen" Übersetzer griechischer Werke, zu denen Paul von Tella zählt, haben diese benutzt, um auch die Wortfolge ihrer Vorlage möglichst beizubehalten. Erleichternd kam hinzu, daß Paul von Tella ja kein griech. Original wiederzugeben hatte, sondern einen aus einem semit. Dialekte übersetzten Text, welchen er in einen

[1]) Daß Ähnliches schon für die griech. Übersetzung aus dem Hebr. gilt, hat Flashar S. 102—104 treffend ausgeführt. 𝔊 gibt z. B. קהל im Psalter regelmäßig mit εκκλησια, עדה mit συναγωγη wieder; aber wenn dasselbe Wort zweimal bald hintereinander vorkommt, übersetzt 𝔊 es manchmal verschieden.

anderen semit. Dialekt übertrug; dieser griech. Text zeigte also in Satzbau und Wortstellung schon so viel semit. Gepräge, daß er eine auch hinsichtlich der Wortfolge genaue Übersetzung sehr erleichterte.

Daher sind aus La Ga Sy, aber nicht aus Bo Sa auch Abweichungen der Wortstellung notiert.

§ 3.

Der unterägyptische Text

(B'' = B S Bo; Fragmente).

1. B und S, die beiden griechischen Handschriften des unteräg. Textes, stimmen sehr oft überein. Ein ganz eigentümlicher Fall, vielleicht nur ein neckischer Zufall, findet sich in **144**$_{13}$, wo beide statt des zweiten βασιλεια ursprünglich βαλεια hatten, was dann in S von alter, in B von jüngerer Hand korrigiert worden ist[1]).

Doch hat besonders S seine Eigentümlichkeiten. Vor allem läßt S öfters Worte fort, die im hebr. Texte fehlen, z. B. in **17**$_{36}$ **30**$_{2}$ **36**$_{27}$ **65**$_{1}$ **70**$_{8}$ **97**$_{3}$ **101**$_{26}$, fügt umgekehrt in **89**$_{17}$ den in B und Bo[2]) fehlenden letzten Stichos des hebr. Textes hinzu und stimmt auch sonst mehrmals in auffälliger Weise mit 𝔐 gegen 𝔊 überein, z. B. in **17**$_{11}$ **103**$_{16}$ **106**$_{29}$ (vgl. S.-St. 2, S. 134 Anm. 1; S. 137 Anm. 4; § 57$_{6}$), muß also irgendwie vom hebr. Texte, vermutlich durch Vermittlung der Hexapla, beeinflußt sein. Freilich kann es auch vorkommen, daß S allein das Ursprüngliche bewahrt hat, wie es vermutlich in **26**$_{8}$ der Fall ist. Hier hat S εζητησεν το προσωπον μου für בקשו פני, stimmt also ganz mit 𝔐 überein, nur daß S בקשו nicht wie 𝔐 als Imperativ (בַּקְשׁוּ), sondern als Perf. (בִּקְשׁוּ) und infolgedessen פני nicht als Objekt, sondern als Subjekt faßt. Genau dieselbe Auffassung vertreten das Psalt. Gall. und α′ σ′, sie könnte also spezifisch hexaplarisch sein. Aber da der oberägypt. Text (U') εζητησεν το προσωπον σου bietet, also dasselbe wie S, nur mit σου statt μου, halte ich die Lesart von S für ursprünglich und glaube, daß alle Varianten — auch schon die von U' — dadurch

---

1) Ebenso hat 2017 an einer anderen Stelle (**135**$_{19}$) ursprünglich βαλεα st. βασιλεα, aber σι ist über der Zeile hinzugefügt.

2) Bo mit Ausnahme der Handschrift „D", die jedoch öfters nach *L* korrigiert ist, vgl. oben S. 17.

entstanden sind, daß man die den Urtext wörtlich, aber unverständlich wiedergebende ursprüngliche Übersetzung verständlicher zu machen suchte.

Auch B stimmt gelegentlich gegen S und Bo mit 𝔐 überein, z. B. in διηγησομαι αυτην **144**$_6$, wo jedoch unmittelbar neben der Übereinstimmung eine starke Abweichung von 𝔐 steht, s. den textkrit. Apparat z. St.

Weder B noch S sind besonders sorgfältig geschrieben. Beide lassen öfters Stichen aus, regelmäßig an verschiedenen Stellen, z. B. B **15**$_2^3$ **24**$_9^2$ **43**$_8^{1.2}$ **47**$_{15}^3$, S **9**$_2^2$ **16**$_2^2$ **25**$_2^1$ **36**$_{40}^1$ **47**$_{14}^2$ **48**$_{18}^{1.2}$, zugleich ein Beweis dafür, daß sie aus verschiedenen Quellen stammen, und daß schon ihre Vorlagen stichisch geschrieben waren (vgl. § 9$_4$). Im allgemeinen aber ist B entschieden viel richtiger geschrieben als S. In S finden sich viele (später meist verbesserte) Schreibfehler, darunter so törichte wie **100**$_3$ ποιουντα παρα βασιλεις statt ποιουντας παραβασεις, **138**$_5$ ΔΙΚΑΙΑ statt ΑΡΧΑΙΑ und in der vom Rubrikator gemalten Unterschrift hinter Ps. **151** $\overline{\Delta AA}$ statt $\overline{\Delta A\Delta}$. All dergleichen ist aus meinem textkritischen Apparat fortgeblieben; nur wenn S an der betreffenden Stelle eine Variante hat, die ohnehin anzuführen war, habe ich sie auch genau nach der Hs. angeführt, z. B. δ$\overline{αα}$ in der Unterschrift hinter Ps. **151**.

2. Die bohair. Übersetzung, obwohl eine andere griech. Textform wiedergebend als die sahid., stimmt doch mit dieser, wie mein textkritischer Apparat zeigt (vgl. S.-St. 2, § 34), öfters so auffällig überein, daß die Annahme einer gewissen Abhängigkeit nicht zu umgehen ist. Aller Wahrscheinlichkeit nach ist die bohair. Übersetzung jünger als die sahidische. In dem weniger gräzisierten Oberägypten wird sich die Notwendigkeit einer Übersetzung des Psalters in die Landessprache eher fühlbar gemacht haben als in dem Nildelta mit seiner hellenistischen Hauptstadt Alexandria. Als nun der bohair. Übersetzer an die Arbeit ging, benutzte er außer dem griech. Original auch die bereits eingebürgerte sahid. Übersetzung und folgte ihr öfters auch da, wo sie seiner griech. Vorlage nicht genau entsprach.

Hieraus erklärt sich dann auch, daß der charakteristische altchristliche Zusatz zu **95**$_{10}$, von dem in § 4$_4$ die Rede sein wird, auch in Bo steht. Dieser Zusatz war offenbar so volkstümlich, daß auch ein Übersetzer, der ihn etwa in seinem griech. Texte

nicht vorgefunden hätte (in B S fehlt er), trotzdem ihn nicht wohl auslassen konnte [1]).

Daß Bo später nach dem griech. Vulgärtexte (*L*) korrigiert ist, wurde schon in § 1_3 erwähnt.

3. Zu den Hauptzeugen B″ kommen folgende kleine Fragmente hinzu: 2008 2014 2019 2039 2042 2044 2049. Ich verbinde sie im textkritischen Apparat durch einen Bindestrich mit B″, da sie mir deutlich denselben Texttypus wie B″ zu repräsentieren scheinen.

Weniger deutlich ist dies bei 2037 2051. Daher stelle ich diese zwar auch hinter B″, aber ohne Bindestrich.

§ 4.

Der oberägyptische Text

(U″ = U 2013 Sa; Fragmente).

1. Über den oberäg. Text habe ich in S.-St. 2, S. 141—164. 219—225 ausführlich gehandelt. Hier genügen folgende Bemerkungen:

Der oberäg. Text war schon früher durch die von Tischendorf 1855 herausgegebene griech. Papyrushs. U bekannt, welche Ps. **10**$_2$—**18**$_6$. **20**$_{14}$—**34**$_6$ fast vollständig enthält (§ 1_1). Man bemerkte wohl, daß dieser Text allerlei Eigenheiten besaß, wußte aber mit ihm nichts Rechtes anzufangen.

Dann wurde 1895 in den Ruinen eines oberäg. Klosters ein in starkes Leder gebundenes, in grobes Leinen eingewickeltes und in eine Steinkiste verpacktes, daher wundervoll erhaltenes Papyrusbuch mit dem vollständigen Texte der bis dahin nur teilweise bekannten sahid. (oberäg.) Übersetzung des Psalters gefunden und alsbald für das Brit. Mus. in London erworben (Sa^{L}). Schon zwei Jahre darauf hatte der „keeper“ der ägypt. und assyr. Altertümer im Brit. Mus., E. A. Wallis Budge, seine Ausgabe dieses kostbaren Buches fertig. Eins der ersten Exemplare, noch mit der Jahreszahl 1897 (statt 1898), bekam Rich. Pietschmann, bei dem ich damals Koptisch lernte, von Budge geschenkt, und Pietschmann gab es an mich weiter, da er wußte,

---

[1]) Merkwürdig ist, daß Bo in **37**$_{21}$ einen christlichen Zusatz hat, der sonst nirgends, auch in Sa nicht, überliefert ist (s. unten S. 32 Z. 1). Es wird also noch mehr solche Zusätze gegeben haben, als wir aus unseren oberäg. Texten kennen.

wie sehr mich die Septuaginta interessierte. Bei der Vergleichung dieser Übersetzung mit dem griech. Urtexte entdeckte ich nun, „daß sie einen recht eigentümlichen Septuagintatext wiedergibt, der über die den bekannten Rezensionen der Septuaginta vorangehende dunkle Zeit einiges Licht zu verbreiten vermag“ [1]), und dies gab mir den Antrieb, mich eingehend mit dem sahid. Psalter zu beschäftigen und 1901 die Berliner Fragmente einer noch älteren Hs. dieses Psalters herauszugeben (Sa^{B}).

Zwei Jahre später, 1903, gab dann Georg Heinrici im 4. Hefte seiner „Beiträge zur Geschichte und Erklärung des Neuen Testamentes“ das dritte Hauptdokument des oberäg. Textes heraus, die in Leipzig befindlichen griech. Papyrusfragmente (von mir in S.-St. 2, S. 5 „L“, später „2013“ genannt). Heinrici bemerkte ganz richtig (S. 27), daß diese Fragmente „den unrezensierten Text der griechischen Volksbibel“ enthalten; er stellte sie auch mit U zusammen und wies S. 26 Anm. 1 darauf hin, daß nach meinen Ergebnissen „U und die sahidische Übersetzung nah verwandt“ seien. Aber da er kein Koptisch konnte, vermochte er die Sache nicht weiter zu verfolgen, und so blieb der Nachweis der engen Zusammengehörigkeit von U, 2013 und Sa mir vorbehalten (S.-St. 2, Kap. 6).

Zu den umfangreichen Hss. gesellten sich noch manche griech. Fragmente, die sich durch den Charakter ihres Textes als oberägyptisch ausweisen, zum Teil auch die sahid. Übersetzung mit dem griech. Texte verbinden. Es sind die Psalter-Fragmente 1221 2009 2015 2017 2018 2033 2034 2035 2038 2046 2050 2052 und die Exzerpte 1093 1119 2032. Sie werden im textkritischen Apparat hinter U'' gestellt und durch einen Bindestrich mit U'' verbunden. Das Fragment 1220, das auch den sahid. und griech. Text verbindet, aber nur sehr selten spezifisch oberäg. Lesarten bietet (**38**$_{8}$ **48**$_{3}$, auch **56**$_{2}$), stelle ich zwar auch hinter U'', aber ohne Bindestrich.

2. Die griech. Hss. U und 2013 ergänzen sich sehr glücklich, da U von Ps. **10** an mit einer größeren Lücke in Ps. **18**—**20** bis zum Anfange von Ps. **34** geht, 2013 dagegen in Ps. **30** beginnt und, zunächst lückenhaft, dann von Ps. **35**—**55** den Text so gut wie vollständig bietet. Zusammengenommen liefern U und 2013

[1]) Vorwort meiner Ausgabe der „Berliner Hs. des sahid. Psalters“ (Abh. der Ges. d. Wiss. zu Göttingen. Philol.-hist. Kl., Neue Folge IV 4, Berlin 1901), S. 3.

fast ein Drittel des Psalters, davon gewisse Stücke in Ps. **30—34** in doppelter Überlieferung.

Nach diesen gemeinsamen Stücken könnte man allerdings über die Zusammengehörigkeit der beiden Texte im Zweifel sein; denn neben charakteristischen Übereinstimmungen, wie wir sie in **33**$_{5.18.20.21}$ finden, stehen ebenso charakteristische Unterschiede in **33**$_{7.18.21}$. Vergleicht man jedoch die beiden Hss. ganz mit Sa, so ergeben sich so viele charakteristische Übereinstimmungen jeder einzelnen Hs. mit Sa, daß an der Zusammengehörigkeit der drei Zeugen kein Zweifel sein kann. Wir müssen also schließen, daß dieser Texttypus, obwohl im Grunde einheitlich, doch im einzelnen keineswegs überall gleich war, sondern verschiedene Spielarten in sich barg.

Dieselbe Beobachtung machen wir bei den kleinen Fragmenten. Auch diese stimmen nicht nur mit U'' in charakteristischen Lesarten überein, sondern weichen auch öfters von U'' ab. Trotzdem haben wir durchaus das Recht, sie mit U'' zu einer Gruppe zusammenzufassen. Die Zusammenfassung von Handschriften zu einer Gruppe kann eben nur bedeuten, daß sie oft, aber nicht, daß sie immer übereinstimmen.

Was hier von dem Wortlaut der Texte gesagt ist, gilt erst recht von ihrer Orthographie. Wie in § 9_2 ausgeführt werden wird, enthält U sehr viele orthographische Fehler, während 2013 in der Orthographie ungewöhnlich korrekt ist. Damit ist aber nicht gesagt, daß 2013 keine Schreibfehler hätte; auch diese kommen reichlich vor, darunter so starke wie **50**$_{20}$ **54**$_{11}$ χειλη statt τειχη, **54**$_{15}$ ανομια st. ομονοια.

3. Die sahid. Übersetzung ist besonders wichtig, weil sie uns den ganzen oberäg. Text in recht genauer Wiedergabe erhalten hat (S.-St. 2, § 29). Aus ihr erkennen wir noch deutlicher als aus den griechisch erhaltenen Stücken, wie altertümlich dieser Text war.

Vor allem charakteristisch für ihn sind die christlichen Zusätze. Sie finden sich auch in anderen Textformen, sind aber im oberäg. Texte besonders zahlreich. Daher scheint es angebracht, die wichtigsten hier zusammenzustellen und kurz zu besprechen.

4. Von den christlichen Zusätzen hat sich am längsten der umfangreiche zu Ps. **13**$_3$ erhalten. Paulus zitiert in Rom. **3**$_{10-18}$

eine Reihe alttestamentlicher Stellen zum Beweise dafür, daß alle Menschen unter der Sünde sind; er beginnt mit einer zuerst recht freien, dann wörtlichen Wiedergabe von Ps. 13_{1-3} und fährt ohne neue Zitationsformel mit anderen Stellen ähnlichen Inhalts aus dem A.T. fort, nämlich Ps. 5_{10} 139_{4} 9_{28} Is. $59_{7.8}$ Ps. 35_{2}. Hieraus haben dann die alten Christen ihren Psalter bereichert und alles, was Paulus zu Ps. 13_{1-3} hinzufügt, auch im Psalter zu Ps. 13_{1-3} (aber nicht zu den wesentlich gleichlautenden Versen Ps. 52_{2-4}) hinzugefügt. Dieser Zusatz findet sich im unterägypt., oberägypt. und abendländ. Texte; er ist auch von Origenes beibehalten und nur obelisiert, daher auch in der Uulgata, deren Psalter eine Übersetzung des hexaplarischen LXX-Textes ist (§ 6_{5}), noch zu finden; nur Lukian hat ihn ganz auszumerzen gewagt, und so findet er sich in dem offiziellen Texte der griech. Kirche nicht, aber die syr. Übersetzung des Lukiantextes („Sy", s. § 7_{6}) hat ihn trotzdem beibehalten, vermutlich weil er sehr volkstümlich war.

Ein zweiter weit verbreiteter christlicher Zusatz findet sich in Ps. 95_{10}, wo zu ο κυριος εβασιλευσεν hinzugefügt ist απο (του) ξυλου. Diesen Zusatz haben der oberäg. und der abendländ. Text und auch die bohair. Übersetzung, aber nicht mehr die griech. Vertreter des unteräg. Textes B und S, auch sonst kein anderer Texttypus. Wohl aber ist dieser Zusatz bei den ältesten Kirchenvätern überliefert, bei Barnabas, Justin dem Märtyrer, Tertullian und dem Verfasser der Schrift De montibus Sina et Sion (S.-St. 2, S. 202. 205. 210), und Justin war so felsenfest von seiner Ursprünglichkeit überzeugt, daß er behauptete, die Juden hätten απο του ξυλου, weil es für die christliche Auffassung der Stelle spricht, aus ihrem Bibeltexte beseitigt (S.-St. 2, S. 205. 224).

Ein anderer, ähnlicher Zusatz findet sich jetzt bloß im oberägypt. Texte[1]), wo in Ps. 50_{9} zu ραντιεις με υσσωπω hinzugefügt ist απο του αιματος του ξυλου. Dieser Zusatz war aber, wie im textkrit. Apparat z. St. bemerkt ist, auch einem um 800 lebenden nestorianischen Katholikos bekannt.

Ferner sei Ps. 37_{14} erwähnt, wo ein ebenfalls nur im oberägypt. Texte erhaltener Zusatz geradezu von Jesu Aufhängung am Kreuze spricht. Vgl. 37_{21}, wo die bohair. Übersetzung zu dem weiter verbreiteten και απερριψαν με τον αγαπητον ωσει νεκρον

[1]) Auch in der Übersetzung des ersten Clemensbriefes in das Achmimische, einen anderen Dialekt Oberägyptens (S.-St. 2, S. 200).

εβδελυγμενον noch hinzufügt *„und sie nagelten mein Fleisch an“* (vgl. oben S. 28 Anm. 1).

Endlich sei hingewiesen auf den sonderbaren Zusatz aus Soph. $\mathbf{1}_{12}$ zu Ps. $\mathbf{49}_{6}$, der jetzt durch fünf oberäg. Zeugen, nämlich drei griech. Hss., die sahid. Übersetzung und eine arab. Übersetzung („$\mathrm{Arab}^{\mathrm{Rom}}$“, s. S.-St. 2, S. 157) bezeugt ist. Dieser Zusatz trägt allerdings kein spezifisch christliches Gepräge. Übrigens ist er in 2013 obelisiert, ein Zeichen, daß man auch außerhalb Origenes' Hexapla Kritik geübt hat; vgl. § 6_{7}.

§ 5.
Der abendländische Text

(R'' = R La^{R} La^{G} + Aug; Tert., Cyp.).

1. Wie man aus S.-St. 2, § 2. 3. 5 ersehen kann, gibt es außer R noch eine größere Zahl griechischer Psalterien, die im Abendlande geschrieben sind. Drei von ihnen, die Hss. 27 156 1037, sind uns durch die äußerst sorgfältigen Kollationen von Lagarde, der sie M D W nennt, in „Psalterii graeci quinquagena prima“ (Gott. 1892) bekannt. Eine vierte, die Hs. 188, kennen wir aus den Angaben bei H.-P.

Diese Hss. sind interessant, weil sie lehren, wie man sich auch im Abendlande um den griech. Psalter bemüht hat. Aber in der vorliegenden Ausgabe habe ich sie bis auf wenige Stellen ($\mathbf{47}_{10}$ $\mathbf{58}_{12}$ $\mathbf{61}_{9}$ $\mathbf{103}_{1}$) ganz beiseite gelassen, da ich mir von ihrer Benutzung einen die Mühe lohnenden Nutzen nicht versprechen kann. Denn sie sind nicht nur recht inkorrekt geschrieben, sondern oft ist auch ihr griech. Text durch den dabei stehenden lateinischen beeinflußt, zuweilen in höchst sonderbarer Weise. Darüber habe ich in S.-St. 2, § 18 ausführlicher gehandelt; hier sei nur ein Beispiel angeführt aus der Hs. 156, welche einige Mönche von St. Gallen geschrieben haben, darunter der dem Namen nach aus Scheffels Ekkehard bekannte Ire Moengal, welcher geschichtlich als Leiter der St. Gallener Klosterschule bekannt und von 853—865 urkundlich nachweisbar ist (S.-St. 2, S. 7). Diese Hs. hat in Ps. $\mathbf{48}_{16}$ $\mathbf{61}_{5.6.10}$ statt πλην sonderbarerweise πλην-τασυμ ($\mathbf{61}_{5}$ -συν) entsprechend lateinischem *verumtamen.* Daß hier τασυμ irgendwie mit *tamen* zusammenhängen müsse, hatte ich schon in S.-St. 2, S. 97 bemerkt; aber ich konnte mir nicht erklären,

wie der Schreiber auf τασυμ für *tamen* verfallen war. Die Erklärung dafür hat mein früherer Mitarbeiter Dr. Emil Große-Brauckmann gefunden. In Ps. 38₆ entspricht *verumtamen universa* griechischem πλην τα συμπαντα. Hier sagten sich die abendländischen Adepten: παντα ist = *universa*, also πλην τα συμ = *verumtamen*, und von hier übertrugen sie das famose πληντασυμ auch auf andere Stellen, wo in der lat. Interlinearversion *verumtamen* stand.

So arg wie bei 156 ist allerdings die Latinisierung bei den übrigen griech. Hss. des Abendlandes nicht, und es soll auch nicht behauptet werden, daß diese Hss. nicht trotzdem einen alten Kern enthalten können. Aber die Herausschälung dieses Kernes ist eine sehr schwierige Aufgabe, die ohne Vergleichung aller Formen des lat. Psalters gar nicht zu lösen wäre, und bei der man gewiß sehr oft bei einem Non liquet endigen würde.

Infolgedessen habe ich mich beim abendländischen Texte auf die älteste und auch von Lagarde und Swete kollationierte Hs. R beschränkt. Allerdings muß man sagen, daß schon in ihr der griech. Text mit dem daneben stehenden lateinischen öfters so auffällig übereinstimmt, daß die Annahme einer Angleichung nicht zu umgehen ist. Eine Reihe von Beispielen habe ich in S.-St. 2, S. 99f. angeführt, darunter die Stelle 105₂₁, wo R den Genetiv του θεου durch den Akkusativ τον θεον ersetzt, aber den unmittelbar folgenden Genetiv του σωζοντος beibehält, nur für σωζοντος die ganz unmögliche aktive Form ρυσαντος einsetzt (vgl. S.-St. 2, S. 99 Anm.). Andere schlagende Beispiele sind 9₂₁ του γνωτωσαν = *ut sciant* und 85₁₇ ινα ιδετωσαν = *ut uideant*; in 9₂₁ findet sich allerdings *ut sciant* merkwürdigerweise nicht in La, sondern in Ga. Auch sonst kommen Lesarten vor, die sich nur bei einem des Griech. sehr mangelhaft kundigen Abendländer erklären lassen, z. B. 41₅ σκηνωματος θαυμαστος st. σκηνης θαυμαστης Daher habe ich auf alle auffälligen Berührungen zwischen R und den lat. Texten im textkrit. Apparat hingewiesen. Trotz allem aber ist R ein so alter und interessanter Zeuge, daß er auch dann berücksichtigt zu werden verdient, wenn man seine jüngeren Genossen ausscheidet.

2. Den griech. Text bietet R in lateinischer Transkription. Die Transkription, die ich, wie in § 1₁ erwähnt, erst aus der Photographie richtig kennen gelernt habe, ist sehr interessant, besonders in der Wiedergabe der Vokale.

Im ganzen ist sie noch etazistisch: η wird meistens durch *e* wiedergegeben. Aber daneben findet sich manchmal die itazistische Transkription, z. B. stets in dem aus der Liturgie geläufigen *eleison* = ελεησον (neben *eleesen* **29**11 = ηλεησεν), öfters bei dem Artikel (*i* = η, *tin* = την) und *imera* = ημερα, auch sonst in allen möglichen Fällen, und zwar nach dem Ende der Hs. zu mit zunehmender Häufigkeit. Aber wenn man von *eleison* absieht, ist die Transkription ganz regellos, und oft finden sich *e* und *i* dicht nebeneinander, z. B. **4**2 *tes prosecis* (so) = της προσευχης, **5**1 *tis cleronomuses* = της κληρονομουσης, **28**1 *scenis* = σκηνης, **89**6 *scliryntie* = σκληρυνθειη, aber dicht daneben *xerantiae* = ξηρανθειη (ganz ungewöhnlich mit *ae* für das letzte η).

Dieser bunte Wechsel von *e* und *i* wird so zu erklären sein: Anfangs herrschte im Abendlande die etazistische Aussprache, die auch in der Transkription R's noch stark nachwirkt. Aber neben ihr kam allmählich die itazistische Aussprache auf, zuerst vielleicht nur in einzelnen Wörtern wie *eleison,* dann immer allgemeiner. Als R geschrieben wurde, d. h. im VI. Jahrh., war die itazistische Aussprache wohl schon in weitem Umfange durchgedrungen; daher erscheint *i* in R in allen möglichen Fällen. Aber die aus alter Zeit überkommene Tradition wirkte doch noch so stark nach, daß auch der Schreiber von R *e* = η meist beibehielt und nur gelegentlich, wenn es ihm gerade so in die Feder kam, durch *i* ersetzte; wobei übrigens nicht behauptet sein soll, daß diese Ersetzung gerade erst in R selbst und nicht etwa schon in einem Vorfahren R's erfolgt sei. Wir sehen hieraus, daß im VI. Jahrh. die etazistische Transkription, wenn auch schon archaistisch, doch noch geduldet wurde. Erst ein weit jüngerer Korrektor R's hat *e* = η systematisch in *i* korrigiert.

3. Sonst ist über die Vokale folgendes zu berichten:

ι und ει werden regelrecht durch *i*, υ und οι durch *y* wiedergegeben [1]). Doch werden *i* und *y* oft verwechselt, z. B. manchmal *si* für συ und σοι und umgekehrt *osy* für ωσει geschrieben.

κυ und κοι werden gewöhnlich durch *cy* wiedergegeben, z. B. in *proscynin* = προσκυνειν und *cyte* = κοιτη. Aber für κυριος schreibt

[1]) Auch in griech. Schrift wurden οι und υ schon früh nicht mehr sicher unterschieden, z. B. schreibt B in **37**16 σοι statt συ, vgl. Thack. S. 94 unten. — Die Transkription von οι durch *oi* in *anortoi* R **144**14 = ανορθοι ist ganz ungewöhnlich.

R fast immer[1]) *quirios* (vgl. Κυρηνιος = *Quirinius*); *qui* für κυ war in diesem im Kult gebrauchten Worte offenbar ebenso üblich wie *i* für η in *eleison*. Nur zweimal habe ich sonst *qui* für κυ oder κοι gefunden: einmal in *prosquinisate* **96**$_{7}$ = προσκυνησατε (daneben in demselben Verse *proscynuntes*) und einmal in *quites* **4**$_{5}$ = κοιταις.

Selbstverständlich ist, daß αι wie ε durch *e* wiedergegeben wird, da beide Vokale schon seit Jahrhunderten in der Aussprache zusammengefallen waren (Thack. § 6, 11).

4. Von den Konsonanten sind die ursprünglichen Aspiratae φ, ϑ, χ zu besprechen:

φ wird spirantisch gesprochen und durch *f* wiedergegeben; es ist reine Willkür, wenn Blanchinus dafür stets *ph* einsetzt (vgl. § 1$_{1}$ über R). *f* hat R auch in der Verbindung φϑ, z. B. in *ofthalmos* oder *oftalmos*, was ich besonders erwähne, weil es der von Wilh. Schulze, Orthographica (Progr. Marburg 1894), S. XXVII ff. dargelegten Praxis widerspricht; das dieser Praxis entsprechende *pt* findet sich zwar in *Neptalin*[2]) **67**$_{28}$, aber **67**$_{28}$ gehört nicht zur alten Hs., sondern zu einem von jüngerer Hand ergänzten Abschnitte.

ϑ wird durch *th* oder *t* wiedergegeben. Um nur einen Psalm herauszugreifen, schreibt R in **39**$_{12}$ αληϑεια mit *th*, dagegen in $_{11}$ zweimal mit bloßem *t*, ϑελειν in $_{9.\,15}$ mit *th* (auch $_{9}$ *thelema*), in $_{7}$ mit *t*, επληϑυνϑησαν in $_{6}$ *eplethyntesan* (mit Wechsel von *th* und *t* in demselben Worte und mit *y* für υ), dagegen in $_{13}$ *epletintesan* (beidemal mit bloßem *t* und mit *i* für υ).

Analog wird χ durch *ch* oder *c* wiedergegeben. Ersteres findet sich in demselben Psalm in $_{10}$ *chile* = χειλη und $_{13}$ *trichas* = τριχας, letzteres in $_{2}$ *prosescen* = προσεσχεν, $_{15}$ *catescyntiesan* (zweimal) = καταισχυνϑειησαν, $_{15}$ *psycen* = ψυχην, $_{16}$ *paracrema* = παραχρημα u. ö.

5. Sonst ist über die Schreibung des Textes in R folgendes zu bemerken:

R verwechselt sehr oft *c* und *t*. Bloß in Ps. **39** finden sich acht Fälle (sämtlich von späterer Hand korrigiert): $_{3}$ *latcu* = λακκου, $_{4}$ *tenon* = καινον, $_{5}$ *mateotecas* = ματαιοτητας, $_{13}$ *taca* und $_{15}$ *cata* = κακα, $_{13}$ *cas* = τας, $_{14}$ *prostes* = προσχες (ebenso **140**$_{1}$), $_{18}$ *te* für

[1]) Ausnahmen: **17**$_{42.\,47}$ **27**$_{7}$ *cyrios*. Die Seite, auf der **17**$_{42.\,47}$ stehen, ist deutlich von einer anderen, gleichzeitigen Hand geschrieben, nicht aber **27**$_{7}$.

[2]) So sowohl in der griech. als in der lat. Kolumne R's.

das erste και, während das zweite richtig *ce* transkribiert ist. Dies wird sich daraus erklären, daß einer der Vorfahren von R in einer Schrift geschrieben war, in welcher der senkrechte Strich des T nicht gerade war wie in der Hs. R selbst, sondern eine runde, C-artige Form hatte wie in den beiden Beispielen von Halb-Unziale des VI. Jahrh., welche E. M. Thompson, Handbook of Greek and Latin Palaeography S. 201f. mitteilt. Hieraus folgt zugleich, daß R schon lateinisch geschriebene Vorgänger hatte[1]); denn im Griechischen waren K und T nie zu verwechseln.

Auch sonst hat R viele Schreibfehler, besonders Auslassung einzelner Buchstaben, z. B. in demselben Ps. **39** folgende: 2 *ypomeno* statt -μενων, 6 *arithon* st. αριθμον, 8 *gegrape* st. γεγραπται, 16 *comisatosan* st. -σασθωσαν, 18 *boeto* st. βοηθος. Umgekehrt fügt R einen überschüssigen Buchstaben hinzu in 10 *eueggelisanmen* st. -σαμην. Auch setzt er *o* st. *u* in 2 *isecosen* = εισηκουσεν und 14 *eodoceson* = ευδοκησον. Der Schreiber verstand also den griech. Text, den er abschrieb, sehr oft gar nicht, sondern malte ihn nur Buchstaben für Buchstaben nach. Man muß daher bei der Rekonstruktion des griech. Originals vorsichtig sein und stets mit der Möglichkeit eines innerlatein. Schreibfehlers rechnen. Wenn R z. B. in Ps. **39**$_{16}$ *comisatosan* für κομισασθωσαν, in **105**$_{12}$ *epistesan* für επιστευσαν schreibt, so darf man daraus nicht mit Swete auf griech. Varianten κομισατωσαν und ηπιστησαν schließen, sondern hat anzunehmen, daß R beidemal einen Buchstaben ausgelassen hat.

Auch sei noch erwähnt, daß R zuweilen im griech. Texte statt des griech. das entsprechende lat. Wort schreibt: *et* **36**$_{21}^{2}$ **149**$_{1}$ statt *ce* = και, *in* **71**$_{1}$ statt *is* = εις. Einmal schreibt er umgekehrt in der lat. Kolumne den griech. Text: **78**$_{6}$ *ta me gonos* (so statt *ginos*); es sollte noch folgen *conta se*, aber der Schreiber hat, nachdem er *ta me gonos* geschrieben hatte, offenbar seinen Irrtum bemerkt und nicht weiter geschrieben, das schon Geschriebene aber stehn lassen.

6. R ist nicht nur an einzelnen Stellen, wie ich in S.-St. 2, § 11$_{1}$ aus den damals vorliegenden äußerst dürftigen Angaben von Blanchinus und Swete schloß, sondern ebenso wie S (s. unten § 7$_{8}$) durchgehends von späterer Hand nach dem Vulgärtexte („*L*") korrigiert. Diese Korrekturen notiere ich nicht, wenn

[1]) Zweimal habe ich dieselbe Verwechselung im lat. Texte der Hs. gefunden: **102**$_{20}$ *pocentes* st. *potentes*, **118**$_{25}$ *delech* (so auch La^{G}) st. *deleth*.

die in allen oder den meisten *L*-Hss. stehende Lesart („*L*“ oder „L^{a}“) hergestellt worden ist. Wenn sich jedoch die betreffende Lesart nur in einem kleineren Teile der *L*-Hss. („L^{d}“, „L^{b}“ oder „L^{pau}“) findet, notiere ich auch R^{c}.

7. Von den beiden verglichenen altlat. Texten ist La^{R} die lat. Kolumne der soeben besprochenen Hs. R.

R und La^{R} stimmen naturgemäß oft überein, weichen aber doch auch manchmal voneinander ab, sogar in Fällen wie **37**$_{8}$ R αι ψοαι μου επλησθησαν, La^{R} *anima mea conpleta est* = η ψυχη μου επλησθη; **75**$_{9}$ R ηκουτισας, La^{R} *iacularis* = ηκοντισας; **75**$_{10}$ R της γης, La^{R} *corde* = τη καρδια.

Folglich ist La^{R}, wenn auch mit R nahe verwandt, doch keine einfache Übersetzung von R. Vielmehr ist die in La^{R} vorliegende lat. Übersetzung eher entstanden, als sie mit dem jetzt neben ihr stehenden griech. Texte verbunden wurde.

8. La^{R}, obwohl im ganzen sorgfältig geschrieben, hat eine Reihe von Schreibfehlern, z. B. **3**$_{6}$ *somnium coepi* st. *somnum cepi,* **11**$_{9}$ *secundum multitudinem* st. *s. altit.,* **15**$_{4}$ *omnium* st. *nominum,* **18**$_{11}$ *mundum* st. *multum,* **20**$_{11}$ *perdens* st. *-des,* **21**$_{19}$ *sua* st. *mea,* **23**$_{4}$ *dolore* st. *dolo,* **36**$_{14}$ *decipiant* st. *deiciant,* **40**$_{2}$ *ut* st. *et* ult., **49**$_{7}$ *populum eius* st. *-lus meus,* **51**$_{5}$ *loqui magis quam* st. *magis q. loqui,* **54**$_{13}$ *ex his qui oderunt . . . locuti fuissent* st. *et si is qui oderat . . . locutus fuisset,* **58**$_{5}$ *si iniquitatem* st. *sine -tate,* 16^{2} *ipsi* st. *si,* **64**$_{7}$ *properans* st. *praeparans,* **65**$_{12}$ *super homines* st. *hom. super,* **67**$_{36}$ *uirtutes a* st. *-tem et,* **76**$_{5}$ *oblitus* st. *locutus,* **77**$_{17}$ *peccatores* st. *peccare ei,* $_{40}$ *sine aqua in terra* st. *in terra sine aqua,* **78**$_{4}$ *sunt* st. *sumus* und *substantia* st. *subsannatio,* **79**$_{18}$ *faciat* st. *fiat,* **85**$_{10}$ *faciens misericordia* st. *f. mirabilia,* **87**$_{2}$ *saluasti me* st. *salutis meae,* **88**$_{17}^{2}$ *exultabuntur* st. *exalt.,* **89**$_{4}$ *externus* st. *hesternus* (ebenso La^{G} *externa* st. *hesterna*), **93**$_{1}^{1}$ zweimal geschrieben st. $1^{1.2}$, **102**$_{19}$ *parebit* st. *parauit,* **105**$_{4}$ *bono placito populo tuo* st. *beneplacito populi tui,* **114**$_{7}$ *animam tuam* st. *anima mea,* **118**$_{120}$ *conflige* st. *confige,* **121**$_{5}$ *tronum* st. *domum,* **132**$_{3}$ *quoniam mihi* st. *qu. ibi,* **139**$_{9}$ *peccati* st. *-tori,* **142**$_{6}$ *sitiui* st. *tibi,* **144**$_{16}$ *omnem animam* st. *-ne -mal,* **146**$_{8}$ *pesat* (so!) st. *parat.*

9. Der Text von La^{R} stimmt, wie schon Blanchinus und Vallarsi erkannt haben (S.-St. 2, § 15$_{6}$), sehr oft[1]) mit demjenigen überein, welchen Augustin seiner großen Erklärung der Psalmen,

---

[1]) Genaueres hierüber s. unten S. 46f.

den „Enarrationes in Psalmos" (Mauriner-Ausg. Bd. IV), zugrunde gelegt hat. Wie eng beide verwandt sind, zeigen z. B. folgende La^R und Aug gemeinsame Übersetzungen: **37**$_5$ υπερηραν την κεφαλην μου *sustulerunt caput meum* (La^G und andere Lateiner ebenso unverständig *superposuerunt c. m.,* erst Psalt. Gall. *supergressae sunt c. m.*); **52**$_7$ εν τω επιστρεψαι κυριον *in auertendo dominus* (Aug *deus*), wo *dominus* bzw. *deus* das Subjekt des Gerundiums *auertendo* ist; **54**$_4$ *adumbrabant* für ενεκοτουν, wobei der Übersetzer an ενεσκοτουν gedacht haben wird; **80**$_4$ *tuba canite (in) initio mensis tubae* für σαλπισατε εν νεομηνια σαλπιγγι, wo der instrumentale Dativ σαλπιγγι sonderbarerweise durch den Dativ wiedergegeben ist; **117**$_{13}$ *tamquam cumulus arenae* für ωσθεις, was der Übersetzer in zwei Worte ως θεις „wie ein Sandhügel" zerlegte; **117**$_{25}$ *bene prospera iter uero* für ευοδωσον δη; **131**$_{11}$ *non penitebit eum* für ου μη αθετησει αυτην; **138**$_{16}$ *errabunt* für πλασθησονται, das mit πλανηθησονται verwechselt sein wird. Sogar in dem innerlat. Schreibfehler *potentissimae* statt *-me* **44**$_6$ stimmen La^R und Aug überein; denn daß Aug nicht *potentissime* = δυνατε als Anrede an den König gelesen hat, sondern *-mae* als Aussage über die Pfeile des Königs *(sagittae tuae acutae potentissimae)*, geht aus seiner Auslegung, in der er ausruft: „*O sagittam acutam potentissimam, qua accepta cecidit Saulus ut esset Paulus!*", aufs unzweideutigste hervor (dagegen haben in **44**$_4$ beide richtig *potentissime*).

Infolge dieser weitgehenden Übereinstimmung kann man La^R durch Aug kontrollieren und Schreibfehler in La^R nach Aug verbessern. An den vorhin angeführten Stellen, an denen La^R sich verschrieben oder einen Schreibfehler seiner Vorlage übernommen hat, bietet Aug durchweg das Richtige. Außerdem ist z. B. **72**$_{15}$ *cui conticui* nach Aug^{uar} in *cui concinui* = η συνтεθηκα, **77**$_{47}$ *muros eorum in ruina* in *moros eorum in pruina* = τας συκαμινους αυτων εν τη παχνη, **143**$_{14}$ *ruina in eis* in *ruina sepis* = καταπτωμα φραγμου zu verbessern; vgl. auch den textkrit. Apparat zu **78**$_{10}$, wo La^G merkwürdigerweise denselben Fehler hat wie La^R.

10. Ganz rein ist allerdings der Text von La^R nicht. Es finden sich einige Fälle deutlicher Textmischung: **46**$_4$ *populos plebes,* **71**$_{20}$ *hymni laudis,* **103**$_{18}$ *ericiis et leporibus,* **118**$_{85}$ *ita sicut*[1]). Hiervon ist *ericiis et leporibus* zweifellos älter; es findet sich nicht

[1]) In der griech. Kolumne (R) finden sich folgende Mischlesarten: **38**$_{10}$ ει ο εποιησας, **138**$_4$ δολος αδικος.

nur in La^R, sondern auch bei Aug und in dem gleichfalls afrikanischen „Liber promissionum“ aus der Zeit bald nach Augustins Tode (S.-St. 2, S. 69. 90. Capelle S. 102). Dagegen kommen die übrigen Dubletten nur in La^R vor: **46**$_4$ Aug *plebes,* die übrigen La-Zeugen *populos,* La^R *populos plebes*; **71**$_{20}$ Aug *hymni,* die übrigen *laudes* (auch wohl mit falscher Schreibung *laudis*), La^R *hymni laudis*; **118**$_{85}$ Aug *sicut,* La^G *ita ut,* La^R *ita sicut.* Auch ist La^R, wie schon in S.-St. 2, S. 72 gezeigt, zuweilen vom Psalt. Gall. beeinflußt (vgl. Capelle S. 166). Aber im ganzen zeigt La^R doch nur außerordentlich geringe fremde Einflüsse.

11. Über den Text von La^R und Aug hat Capelle im VI. Kap. seines Werkes (S. 83—169) eingehend gehandelt. Durch Vergleichung charakteristischer Stellen mit anderen zweifellos afrikanischen Texten hat er endgültig nachgewiesen, daß dieser Text aus Afrika stammt. Von seinen absolut zwingenden Beweisstellen sei hier nur eine angeführt. **50**$_7$ εκισσησεν με η μητηρ μου übersetzen La^G Ga *concepit me mater mea,* das Psalt. Rom. und andere Lateiner *peperit me mater mea* (s. Sabatier), dagegen hat Cyp. (Testim. III 54) nach den besten Hss. *in utero aluit me mater mea* (so nach der Hs. *B*; dies gibt die griech. Wortstellung genau wieder) oder *aluit me in utero mater mea* (so nach der Hs. *L*), La^R und Aug (in der Auslegung des Psalms und an 4 anderen Stellen, s. Sabatier) *mater mea me in utero aluit*[1]), der „Liber promissionum“ *in utero me aluit mater mea,* auch noch Fulgentius von Ruspe in einer Schrift vom Jahre 523 *mater mea in utero me aluit*[2]). Diese eigenartige Übersetzung kommt, soviel wir wissen, sonst nirgends vor; sie findet sich nur in den erwähnten afrikanischen Dokumenten von der Mitte des III. Jahrh. bis ins VI. Jahrh. Es handelt sich also hier wie in vielen ähnlichen Fällen um spezifisch afrikanische Lesarten, und auch La^R stammt zweifellos aus Afrika.

Aber wir müssen, wie Capelle eingehend gezeigt hat, noch genauer scheiden zwischen den verschiedenen afrikanischen Texten. Obwohl der Text von La^R und Aug in seiner Grundlage mit den altafrikanischen Texten Tertullians und Cyprians übereinstimmt, weicht er doch in manchen Punkten von jenen ab. Auch hierfür ein charakteristisches Beispiel. Der Anfang

[1]) Genau so die nach einem anderen afrikanischen Texttypus korrigierte Cyp.-Hs. *V*, vgl. Capelle S. 35.

[2]) Capelle S. 96. 175. Alles auch schon bei Sabatier z. St.

von Ps. 2 wird von Tertullian 5mal, von Cyprian 2mal zitiert, und beide haben für εφρυαξαν stets *tumultuatae sunt*[1]); Augustin dagegen, der die Stelle 17mal wörtlich anführt oder in Anspielungen benutzt (Lag. Probe S. 7), setzt stets die gewöhnliche Lesart *fremuerunt* voraus, und diese Lesart findet sich auch in La^{R}. Der alte Text muß also, vermutlich in der ersten Hälfte des IV. Jahrh.[2]), revidiert worden sein, und diesen revidierten Text bieten Aug und La^{R}.

12. Der Text von La^{R} ist später wie der von R, wenn auch in weit geringerem Umfange, nach *L* korrigiert worden, z. B. ist hinzugefügt **9_{33}** *tuorum*[3]), **30_{5}** *domine*, **72_{18}** *mala*, vgl. S.-St. 2, § 16_{1}. Von solchen Korrekturen werden aber im textkrit. Apparat nur wenige nach den in Abs. 6 angegebenen Grundsätzen angeführt.

13. Die andere von mir verglichene altlat. Hs., der Psalter von St.-Germain-des-Prés, stammt nach der Überlieferung (Sabatier II, S. 1) aus dem Nachlasse des Germanus, des 576 verstorbenen Bischofs von Paris, der bei den merowingischen Herrschern in hohem Ansehen stand. Für die Glaubwürdigkeit dieser Überlieferung könnte man manches anführen: La^{G} ist eine Prachthandschrift; der Text ist silbern, die Überschriften, nomina sacra, διαψαλμα u. dgl. golden[4]) auf purpurviolett gefärbtem Grunde

[1]) So schon richtig Sabatier nach den alten Ausgaben. Hartel hat in seiner Ausgabe Cyprians fälschlich die Uulg-Lesart *fremuerunt* in den Text aufgenommen. — Für *tumultuatae sunt* denkt Capelle S. 7 Anm. 2 an eine andere griech. Vorlage (εθορυβησαν); das ist aber nicht nötig.

[2]) So sagt Capelle S. 117. Etwas anders heißt es von S. 119 an: „la revision anonyme de 350"; vgl. S. 187. — Neuerdings hat De Bruyne Zeitschr. f. d. neutest. Wiss. 28 (1929), S. 9, ohne näher darauf einzugehen, geäußert: „Je crois qu'Augustin lui-même a fait cette revision vers l'an 400". Ich ziehe aber Capelles Ansetzung der von De Bruyne vor. Augustin hat sich allerdings nach seiner eigenen Aussage (s. unten S. 49) mit Verbesserung der lat. Übersetzung des Psalters beschäftigt; aber wenn die Übersetzungsform, welche La^{R} bietet, von Augustin selbst stammte, so wäre es psychologisch viel schwerer zu begreifen, daß er später von ihr mehr oder weniger zu der Form des Psalterium Gallicanum übergegangen ist (s. unten Abs. 19), als wenn er den La^{R}-Typus in seiner Heimat schon vorgefunden hatte. Auch entspricht La^{R} nur mangelhaft dem, was Augustin selbst als sein Übersetzungs-Ideal ausspricht (unten S. 49).

[3]) Ebenda ist auch *meus* = μου *L* später hinzugefügt, aber μου findet sich auch in R gegen La.

[4]) Der Schreiber hat zuerst die in Silberschrift ausgeführte große Masse des Textes geschrieben und für die mit Goldschrift zu schreibenden Worte Platz

geschrieben; also war diese Hs. sicher für einen vornehmen Mann bestimmt. Sie stammt aus dem VI. Jahrh., also aus der Zeit des Germanus. In einem Verzeichnis vom Jahre 1269 wird sie unter den Reliquien des Klosters St.-Germain aufgeführt, und erst später ist sie „studiosorum gratia“ in die Klosterbibliothek überführt worden (Sabatier II, S. 1). Alles das würde sich ohne weiteres erklären, wenn man der Tradition folgend annähme, daß dieser Psalter dem berühmten Heiligen gehört hat und nach seinem Tode als kostbare Reliquie aufbewahrt worden ist. Zweifelhaft wird jedoch die Treue der Überlieferung, wenn man den bei Migne, Patrol. lat. 72, Kol. 77—80 abgedruckten Brief des Germanus an die Königin Brunichilde heranzieht. Denn in diesem Briefe zitiert Germanus (Kol. 80B) Ps. 36_{9} in folgender Fassung: *quoniam qui nequiter agunt, exterminabuntur; qui uero exspectant dominum, ipsi haereditabunt terram.* La^G hat aber *inique* st. *nequiter, et qui* st. *qui uero, haereditatem possidebunt* st. *haereditabunt*

Unter diesen Umständen läßt sich La^G nicht sicher lokalisieren. Es mag sein, daß die Hs. aus Gallien, speziell aus der Gegend von Paris stammt, wo sie später stets gewesen ist. Aber auch die aus Afrika stammende Hs. R ist schon seit langem in Verona. Mit völliger Sicherheit läßt sich also nichts weiter sagen, als daß La^G, da alle spezifisch afrikanischen Züge fehlen, nicht aus Afrika stammt.

14. Damit ist natürlich nicht gesagt, daß diese Hs. nicht vieles mit La^R gemein hat, so daß man beide unter derselben Sigel „La“ zusammenfassen kann. Nur drei La^R und La^G gemeinsame falsche Übersetzungen, welche sich auch in den übrigen alt-lat. Texten finden und erst im Psalt. Gall. (§ 6_3) verbessert sind, seien hier angeführt:

26_4 επισκεπτεσθαι τον ναον *protegi templum* La^G, *protegi a templo* La^R, *protegar templum* Aug, *protegar a templo* Psalt. Rom.; *uisitem templum* Psalt. Gall. (bei den letzten drei Lesarten ist aus dem Vorhergehenden *ut* zu ergänzen). In alter Zeit

---

gelassen, aber bei der Nachtragung derselben die innerhalb des Textes für $\overline{dms}$ und $\overline{ds}$ gelassenen Zwischenräume oft übersehen und unausgefüllt gelassen. An solchen Stellen ist das Fehlen von *dominus* und *deus* in der Hs. natürlich nicht notiert. — Aus Versehen hat der Schreiber den ersten Teil der Überschrift von Ps. 95 (οτε — αιχμ.) silbern geschrieben und als Stichos zum vorhergehenden Psalm gezogen.

ist das Medium επισκεπτεσθαι so übersetzt, als ob es Passiv wäre; infolgedessen konnte man mit dem Objekts-Akkusativ τον ναον nichts anfangen und übersetzte ihn mechanisch mit *templum*, was im Lat. auch als Nominativ aufgefaßt werden konnte, oder emendierte *templum* in *a templo*.

52$_6$ ανθρωπαρεσκων *hominum placentium sibi* La^R, *hominum sibi placentium* La^G und andere Altlateiner; *eorum qui hominibus placent* Psalt. Gall., ähnlich aber auch Aug *hominibus placentium* und Cyp. in einem zweimal vorkommenden, unvollständigen Zitat *qui hominibus placent.*

136$_5$ επιλησθειη *obliuiscatur me* La (auch Aug); *obliuioni detur* Psalt. Gall. Hier ist, umgekehrt wie an der ersten Stelle, επιλησθειη so übersetzt, als ob es Medium wäre, und *me* ergänzt, was R dann auch ins Griech. überträgt; mit M wird La nur zufällig zusammentreffen.

Auch dieselben vulgären Formen kommen in La^R und La^G zuweilen an derselben Stelle vor: **3**$_8$ *conterui*, **9**$_4$ **36**$_{22}$ *periem*, **71**$_{16}$ *floriem*, vgl. Rönsch S. 287. 293. 284. Ebenso dieselben vulgären Konstruktionen, z. B. **3**$_5$ *uocem meam clamaui.* Aber das kann auch ein zufälliges Zusammentreffen sein; denn derartige Formen und Konstruktionen kommen häufiger in nur einer der beiden Hss. vor, besonders werden Akkusativ und Ablativ oft verwechselt.

Dagegen ist noch als bedeutsam hervorzuheben die gewiß alte, weil schon dem Hieronymus bekannte, nur in La^G, nicht in La^R vorkommende Übersetzung von βαρεων **44**$_9$ und βαρεσιν **47**$_4$ durch *grauibus*, welche Hieronymus richtig aus irrtümlicher Ableitung des Wortes von βαρύς statt von βάρις erklärt, vgl. S.-St. 2, § 29$_5$ [1]). Es kann also keinem Zweifel unterliegen, daß auch die Grundlage von La^G aus alter Zeit stammt; vgl. auch die alte La^G-Lesart **4**$_5$ *dicite* unten in Abs. 18.

15. Wie La^R, ja noch mehr als La^R hat La^G viele Schreibfehler, z. B. **5**$_9$ *in me* st. *me in*, **9**$_{13}$ *moratus* st. *memoratus*, **21**$_2$ *labiorum* st. *delictorum*, $_{20}$ *memor eris* st. *ne moreris*, $_{21}$ *animam* st. *a. meam*, **26**$_{12}$ *manus* st. *animas*, **31**$_{10}$ *operantes* st. *sper.*, **34**$_{15}^{3}$ *et* st. *nec*, **43**$_{17}$ *exsultationis* st. *exprobrantis*, **49**$_3$ *silebitur* st. *-bit*, **55**$_9$ *uita mea nunciabit tibi* st. *uitam meam -aui tibi*, **57**$_{10}$ *riuus* st. *ramnus* o. ä., **59**$_{10}$ **107**$_{10}$ *aula* st. *olla*, **65**$_{14}$ *dixerunt* st. *distinx.*, **68**$_{15}$ *in-*

[1]) Aus *grauibus* oder *grabibus*, wie La^G in **47**$_4$ schreibt, ist im Psalt. Rom. und anderen *gradibus* geworden, vgl. die textkrit. Anm. zu Ps. **47**$_{14}$.

teream st. *inhaeream*, 70$_{10}$ *consilium sunt* st. *c. fecerunt*, 71$_{13}$ *parcet parcet pauperi* st. *parcet pauperi et inopi*, 73$_{20}$ *obscuritate* st. *obscurati*(?), 76$_{13}$ *obsecrationibus* st. *obseruat.*, 79$_{17}$ *effusa* st. *effossa*, 81$_{5}$ *enim quae* st. *neque*, 82$_{6}$ *tuum* zu *testamentum* hinzugefügt, 89$_{2}$ 138$_{5 \cdot 16}$ Formen von *firmare* st. *formare* (ebenso andere Lateiner in 89$_{2}$ 138$_{16}$), 91$_{8}$ *exuruntur* st. *exoriuntur* (so Aug), 92$_{4}$ *ecclesiis* st. *excelsis*, 101$_{10}$ *felle* st. *fletu*, 106$_{26}$ *animalia* st. *anima*, $_{32}$ *caelestia* st. *ecclesia*, 107$_{7}$ *de dextera* st. *dextera*, 117$_{5}$ *dilatione* st. *dilatatione*, 134$_{17}$ *dominus* st. *spiritus*, 137$_{2}$ *constabor* st. *confitebor*, 138$_{2}$ *passionem* st. *sessionem* (es folgt *resurrectionem*, vgl. Augustin z. St.: „si ex persona capitis nostri accipis, sic intellege: ... passionem meam et resurrectionem meam"), $_{15}$ *ad ea* st. *a te*, 139$_{13}$ *in ipsos* st. *inopis*, $_{14}$ *et* st. *at*, 140$_{5}$ *et misericordiae* st. *in -dia et*, 143$_{13}$ *promontoria* st. *promtuaria*. Auch springt La^{G} in 77$_{63}$ vom ersten auf das zweite *eorum* über, so daß herauskommt *iuuenes eorum non sunt lamentatae*, und hat in 92$_{4}$ ganz sinnlos *altitudinis iucunditas* für ϑαυμαστοι οι μετεωρισμοι.

Einige andere Schreibfehler hat La^{G} mit La^{R} gemein, s. z. B. die textkrit. Anmerkungen zu 28$_{9}$ 33$_{23}$ 77$_{34}$ 78$_{10}$ und unten S. 50 (Ps. 24$_{22}$).

Wohl kein Schreibfehler, sondern eine ungewöhnliche Form in La^{G} ist 54$_{24}$ *exdimidiabuntur* st. *dimidiabunt*. Überhaupt findet sich in La^{G} manches, was man nicht wohl als Schreibfehler bezeichnen kann, was aber sonst gar nicht oder nur vereinzelt vorkommt. Wieviel davon auf den Übersetzer selbst und wieviel auf die Abschreiber zurückgeht, läßt sich nicht entscheiden. Notiert habe ich solche Sonderlesarten von La^{G} gewöhnlich nicht.

16. Besonders merkwürdig sind die vielen Dubletten, die sich in La^{G} finden, wie z. B. 30$_{16}$ *libera me eripe me* = ρυσαι με, 38$_{13}$ *apud te in terram* = παρα σοι + εν τη γη, 67$_{34}$ *ecce dabit uocem suam uocem uirtutis audiam uocem eius uocem uirtutis* = ιδου δωσει τη(ν) φωνη(ν) αυτου φωνην δυναμεως, 113$_{2}$ *israel potestas eius israel regnauit in ea* = ισραηλ εξουσια αυτου, 122$_{4}$ *opprobrium abundantibus maledictum eis qui abundant* = το ονειδος τοις ευϑηνουσιν, vgl. ferner den textkrit. Apparat zu 48$_{15}$ 62$_{12}$ 63$_{9}$ 88$_{35 \cdot 39}$ und vielen anderen Stellen, auch S.-St. 2, S. 90. La^{G} ist also kein einheitlicher Text, und das häufige Zusammengehen von La^{G} mit dem Psalt. Gall. wird oft aus Beeinflussung durch das Psalt. Gall. zu erklären sein, wenn es natürlich auch möglich ist, daß es sich manchmal daraus

erklärt, daß der europäische Text, welchen Hieronymus bei der Bearbeitung des Psalt. Gall. (§ $6_{3.4}$) zugrunde legte, diesem schon von Haus aus ähnlicher war als der afrikanische Text La^{R}.

17. Die altlat. Übersetzungen geben ihre griech. Vorlage durchweg sehr wörtlich wieder (vgl. § 2_{6}). Dabei scheuen sie vor der vulgärsten und unbeholfensten Ausdrucksweise nicht zurück und übersetzen auch zuweilen falsch. Hier nur einige Beispiele allzu wörtlicher oder falscher Übersetzungen. Beide La-Texte haben **18**$_{12}$ *in custodiendo illa* (oder *ea*) = εν τω φυλασσειν αυτα, **39**$_{10}$ *bene nuntiaui* = ευηγγελισαμην, **64**$_{11}$ *generationes* = γενηματα, **93**$_{15}$ *qui habent* (oder *tenent*) *eam* = εχομενοι αυτης. Nur La^{R} hat **31**$_{3}$ *a clamando me* = απο του κραζειν με, **118**$_{39}$ *circumaufer* = περιελε, $_{136}$ *perexitus* = διεξοδους (vgl. *perexire* Rönsch S. 212), **123**$_{5}$ *quae est sine substantia* = ανυποστατον, **140**$_{9}$ *ab scandalis quae operantur* (andere Lateiner *ab scand. operantibus*) = απο σκανδαλων των εργαζομενων (των εργ. ist als nebengeordnet statt als untergeordnet gefaßt; über den Artikel vgl. die Anm. zu Ps. **21**$_{14}$), **147**$_{4}$ *usque in uelocitate* = εως ταχους, vgl. auch Abs. 9. Nur La^{G} hat **42**$_{1}$ *iustitiam* = δικην, **59**$_{11}$ **107**$_{11}$ *circumstantiae* = περιοχης, **65**$_{4}$ *omnis terra adorent* = πασα η γη προσκυνησατωσαν, **80**$_{8}$ *in aquae contradictione* = επι υδατος αντιλογιας (υδ. ist als von αντιλ. abhängig gefaßt), **105**$_{44}$ *in eo cum exaudiret* = εν τω αυτον εισακουσαι.

Das Streben nach wörtlicher Übersetzung hat auch zur Folge, daß die Übersetzer in manchen Fällen dasselbe Wort der Vorlage regelmäßig durch dasselbe Wort ihrer Sprache wiedergeben. Das gilt nicht nur für La, sondern auch für die übrigen Übersetzungen, wenn auch im einzelnen in verschiedenem Umfange. Als Beispiel dafür seien hier die Übersetzungen der Ausdrücke für „Wort" besprochen.

Im Psalter kommen für „Wort" einerseits das gewöhnliche דָבָר, andrerseits die mehr poetischen אֹמֶר und אִמְרָה vor. Jenes gibt 𝔊 regelmäßig durch λογος, diese beiden durch λογιον wieder (Mitt. d. S.-U. 1, S. 241 Anm. 1). Die einzigen Ausnahmen im Psalter sind **118**$_{154}$ λογος = אמרה und $_{169}$ λογιον = דבר [1]).

Die Unterscheidung der Synonyma setzt sich nun bei La^{G}

---

[1]) In **118**$_{25.41.65.107}$ **147**$_{8}$, wo die Überlieferung schwankt (s. den textkrit. Apparat), habe ich den Text entsprechend der festgestellten Praxis hergestellt. Nur in **118**$_{154.169}$ wagte ich nicht, gegen die weit überwiegende Mehrheit oder völlige Einstimmigkeit der Überlieferung zu entscheiden.

und Ga fort: beide geben durchweg λογος durch *uerbum* oder *sermo* (letzteres fast nur im Plural), λογιον durch *eloquium* wieder[1]). Nicht ganz so konsequent ist La^{R}; wenigstens in Ps. **118**, wo λογος und λογιον am häufigsten vorkommen, hat La^{R} auch für λογιον oft *uerbum*[2]). Umso sicherer ist, daß, wo La^{R} *eloquium* bietet, dies auf λογιον zurückgeht; daher habe ich kein Bedenken getragen, in $\mathbf{118}_{41}$ auch La^{R} als Zeugen für λογιον anzuführen.

Ebenso gibt Sy λογος und λογιον verschieden wieder (מלתא und מאמרא). Über die noch weiter gehende Unterscheidung bei Aquila, der אמר durch λογος, אמרה durch λογιον, דבר durch ρημα wiedergibt, s. Mitt. d. S.-U. 1, S. 240f.

18. Mit La^{R} und Aug waren wir in der Zeit um 400 n. Chr. Aber, wie schon in Abs. 11 bemerkt, können wir durch die Zitate bei Tertullian und Cyprian wenigstens für einige Stellen um noch zwei Jahrhunderte höher hinaufkommen. Ihr Text, in der Grundlage einheitlich, wenn auch in Einzelheiten verschieden, ist das Älteste, was wir auf lat. Boden erreichen können. Schon deshalb ist es nötig, sie mit heranzuziehen.

Tertullian und Cyprian sind eingehend behandelt von Capelle in den beiden ersten Kapiteln seines „Texte du psautier latin en Afrique". Im ersten „Supplément" desselben Werkes (S. 200—207) sind die Schlüsse auf den zugrunde liegenden griech. Text gezogen. Es zeigt sich, daß dieser in einigen Fällen besser war als der sonst überlieferte. Wenn ich in S.-St. 2, § 59_{8} festgestellt hatte, daß La in $\mathbf{4}_{8}$ $\mathbf{30}_{16}$ richtig καιρου bzw. καιροι = 𝔐 gegen die übrige 𝔊-Überlieferung erhalten hat, so wiederholt sich hier dieselbe Erscheinung bei Tert. und Cyp.: beide haben einzelne Lesarten, welche 𝔐 näher stehen als die gewöhnlichen LXX-Lesarten und diesen vorzuziehen sind, weil diese leicht aus ihnen entstanden sein können. Besonders klar liegt die Sache in $\mathbf{4}_{5}$. Hier hat der gewöhnliche Text α λεγετε, aber bei Cyp. und auch in La^{G} fehlt α, und sie übersetzen λεγετε nicht durch

[1]) Vgl. Augustins Bemerkung zu Ps. $\mathbf{118}_{50}$, wo er wie La^{R} gegen jene Regel *uerbum* für λογιον hat: „quod expressius interpretati sunt, qui non *uerbum*, sed *eloquium* posuerunt; Graecus enim λογιον habet, quod est *eloquium*, non λογος, quod est *uerbum*" (ed. Maur. IV 1314 F).

[2]) Außerhalb dieses Psalms hat auch La^{R} regelmäßig *eloquium* für λογιον ($\mathbf{11}_{7}$ $\mathbf{17}_{31}$ $\mathbf{18}_{15}$ $\mathbf{104}_{19}$ [hier *eloquium* = λογιον und *uerbum* = λογος nebeneinander] $\mathbf{106}_{11}$), nur $\mathbf{147}_{4}$ *uerbum* für λογιον; in $\mathbf{147}_{8}$, wo La^{R} ebenfalls *uerbum* für R λογιον hat, schwankt die griech. Überlieferung.

den Indikativ, sondern durch den Imperativ *dicite* genau entsprechend dem hebr. אִמְרוּ. Im Griech. liegt der Unterschied nur in einem einzigen Buchstaben, dagegen sind „was ihr sagt“ und „saget!“ sowohl im Hebr. als im Lat. ganz verschieden. Folglich konnte die Variante im Griech. viel leichter entstehen als im Hebr. und Lat., und die mit 𝔐 übereinstimmende Lesart λεγετε ist die ursprüngliche.

19. Von den späteren lat. Kirchenvätern ist nur Augustin herangezogen.

Augustin hat in seiner früheren Zeit, wo seine meisten Psalmen-Auslegungen entstanden sind, einen Text zugrunde gelegt, welcher dem von La^R sehr ähnlich ist. Daher stimmen in dieser Zeit La^R und Aug sehr oft überein, wenn sie auch in manchen Einzelheiten voneinander abweichen und Aug schon damals zuweilen mit dem Psalt. Gall. (§ 6$_{4.5}$) gegen La^R zusammengeht. Sehr viel größer aber wird, wie Capelle S. 143—158 zeigt, die Ähnlichkeit mit dem Psalt. Gall. in den letzten sechzehn Psalmen, welche Augustin vom Jahre 415 an ausgelegt hat (Ps. **67. 71. 77. 78. 81. 82. 87. 89. 104—108. 118. 135. 150**), wenn auch die Stärke der Übereinstimmung sehr verschieden ist und von einzelnen Berührungen, wie sie schon früher vorkommen, bis zur Aufnahme vieler charakteristischer Lesarten aus dem Psalt. Gall. geht. Auch wird jetzt zur häufig geübten Praxis, was Augustin früher (Capelle S. 135. 140f.) nur selten getan hatte, daß er verschiedene Übersetzungen einander gegenüberstellt und gegeneinander abwägt, und zwar meistens La^R und Psalt. Gall., hie und da auch andere Texte, wie er z. B. in **105**$_{39}$ **118**$_{60.121}$ zu einzelnen Wörtern fünf, bzw. vier verschiedene Übersetzungen anführt, die er in den Hss. gefunden hat (Capelle S. 153. 158). Auch führt er in **67**$_{13}$ **89**$_{17}$ **105**$_{7}$ geradezu Asterisken aus dem Psalt. Gall. an, vgl. die Anmerkungen zu diesen Stellen.

Besonders schön läßt sich der Textwechsel beobachten bei Ps. **118**. Augustin hat, wie er selbst in einem besonderen Vorwort zu Ps. **118** sagt, sich mehrmals an die Auslegung dieses längsten und von der alten Kirche aufs höchste geschätzten Psalms gemacht, aber immer damit abgebrochen, weil er sich der Aufgabe nicht gewachsen fühlte. Schließlich aber gab er doch den oft wiederholten Bitten seiner Freunde nach und fügte auch die Auslegung dieses Psalms in 32 sermones zu dem sonst schon

ganz fertigen Psalmenkommentar hinzu. Dabei hat er offenbar seine alten Ausarbeitungen verwertet, dieselben vermutlich ergänzt[1]) und vielleicht auch sonst umgearbeitet, aber doch in ihrer Grundlage beibehalten. Denn während der Text der letzten 25 sermones besonders stark mit Lesarten des Psalt. Gall. durchsetzt ist, stimmt, wie Capelle S. 156—158 treffend beobachtet hat, der Text der ersten sieben im wesentlichen mit La^R überein, und der Übergang ist so plötzlich und unausgeglichen, daß Ps. **118**$_{19}$ am Schluß des siebten sermo mit der La^R-Lesart *inquilinus* = παροικος und der Variante *incola* aus dem Psalt. Gall. angeführt wird, dagegen am Anfang des achten umgekehrt mit der Lesart *incola* und der Variante *inquilinus*. Also gehört der siebte sermo, mindestens in seiner Grundlage, noch der alten Zeit an, wo Augustin einen La^R-artigen Text benutzte; mit dem achten dagegen beginnt der Teil des Werkes, welchen er später unter Benutzung eines dem Psalt. Gall. stark angeglichenen Textes ganz neu ausgearbeitet hat.

Ein ähnlicher Unterschied, wie zwischen den zuletzt ausgelegten und den übrigen Psalmen, ist bei den zweimal ausgelegten Psalmen **18. 21. 25. 26. 29—32** zu beobachten. Die jeweils an zweiter Stelle stehenden langen Auslegungen, welche durchweg später entstanden sind als die an erster Stelle stehenden kurzen, stimmen manchmal mit dem Psalt. Gall. gegen La^R überein (Capelle S. 136f.); doch kommt es auch vor, daß nicht die lange, sondern gerade die kurze Auslegung mit dem Psalt. Gall. zusammengeht, z. B. in **30**$_9$. Auch hier legt Augustin nicht etwa das Psalt. Gall. selbst zugrunde, sondern mischt eine größere oder kleinere Zahl einzelner Lesarten desselben einem La^R-ähnlichen Texte bei und behält aus letzterem sogar einen so ausgesprochenen Vulgarismus wie **30**$_{13}$ *oblitus sum* „ich bin vergessen worden" bei[2]).

Augustin hat also, besonders in seiner späteren Zeit, sich nicht gegen den offenbar immer stärker werdenden Einfluß

[1]) Spätere Ergänzungen können z. B. die Besprechungen verschiedener Lesarten sein, welche sich auch in den ersten sieben sermones finden (**118**$_{4.8.15.19}$).

[2]) So nur La^R und Augustin in beiden Auslegungen (enarr. I. III); vgl. Rönsch S. 388. Augustin erklärt *oblitus sum* in der ersten Auslegung mit „obliti sunt me", in der zweiten mit „in obliuionem ueni, obliti sunt me". Er behält also den Vulgarismus zwar im Bibeltexte, den er in der altüberlieferten Fassung gibt, bei, beseitigt ihn aber in der Auslegung.

des Psalt. Gall. verschlossen, ist allerdings auch nicht gleich ganz zum Psalt. Gall. übergegangen, sondern hat unter der Einwirkung des die Gemüter bewegenden Textproblems an manchen Stellen die verschiedenen ihm erreichbaren Psaltertexte miteinander verglichen [1]) und dabei gefunden, daß der neue Psalter des Hieronymus dem griech. Original öfters besser entspreche als der alte Text seiner Heimat. Diese Erkenntnis hat er dann auch praktisch ausgewertet, indem er die neuen Lesarten, wenn sie ihm besser schienen als die alten, diesen vorgezogen hat. — Übrigens läßt sich noch beobachten, wie der neue Text in Augustins Umgebung Fortschritte macht. Zuerst sind es nur einige Hss. („nonnulli", „aliqui"), welche die als Varianten angeführten neuen Lesarten bieten (Ps. $\mathbf{67}_{16.19.20.23.34}$ $\mathbf{77}_{31.46.69}$: Capelle S. 145 bis 147), und wo Augustin genauere Angaben macht, haben die alten Lesarten noch die Majorität für sich, z. B. findet sich in $\mathbf{51}_{2}$ die alte Lesart *Abimelech* in den Hss. „magis" als die neue *Achimelech*, und in $\mathbf{104}_{28}$ kann Aug. „uix duos codices reperire", welche mit dem Psalt. Gall. die Negation vor *exacerbauerunt* hinzufügen. Als jedoch Aug. das letzte Stück, die Erklärung von Ps. **118**, zu Ende führt, da hat nach seiner Angabe die alte Lesart zwar noch in zwei Fällen die Majorität für sich: 103 „nonnulli codices non habent *fauum* [= Ga], sed plures habent [= La]"; 109 „nonnulli codices habent *in manibus meis* [= Ga], sed plures *in tuis* [= La]". Aber in vier anderen Fällen ist das Verhältnis schon umgekehrt: 26 „nonnulli codices habent *uias tuas* [= La], sed plures et maxime graeci *uias meas* [= Ga]; 59 „plures codices non habent *quia cogitaui*, sicut in quibusdam legitur [= La], sed tantummodo *cogitaui* [= Ga]"; 126 „*domino*; id enim plures codices habent [= Ga], non ut quidam *domine* [= La^{R}]"; 147 „plures codices non habent *intempesta nocte* [= La^{R}], sed *inmaturitate* [= Ga]". Auch stellt Augustin nunmehr selbst in 26.59.126 die neuen Lesarten voran.

Wir sehen also: Augustin hat sich um den Text des lat. Psalters bemüht und ihn nach Kräften zu bessern gesucht. Von diesen seinen textkritischen Studien spricht er selbst im

[1]) Um jedes Mißverständnis auszuschließen, sei ausdrücklich bemerkt, daß Augustin nicht etwa ganze Hss. kollationiert, sondern nur einzelne Stellen in ihnen nachgeschlagen hat. Vergleiche Augustins eigene Einschränkung „si legentes mouerint" in dem bald anzuführenden Briefe an Audax.

Briefe an Audax (epist. 261_5): „Codicum latinorum nonnullas mendositates ex graecis exemplaribus emendauimus. Unde fortassis fecerimus aliquid commodius, quam erat, non tamen tale, quale esse debebat. Nam etiam nunc, quae forte nos tunc praeterierunt, si legentes mouerint, collatis codicibus emendamus". Sein Ideal war es, den griech. Text so wörtlich wie möglich wiederzugeben; das zeigt sich z. B. in 118_{119}, wo er sagt: „*praeuaricatores* [= La] uel potius *praeuaricantes* [= Ga]; Graecus enim παραβαινοντας ait, non παραβατας", und in 71_5, wo er συμπαραμενει τω ηλιω am liebsten mit *compermanebit soli* übersetzte, wenn es dies Verbum im Lateinischen gäbe.

Dieselben Studien haben Augustin auch veranlaßt, zu seiner alten Auslegung von Ps. 16 nachträglich noch einen Zusatz hinzuzufügen. Er hatte seiner Erklärung von 16_{14} die einzige ihm anfangs bekannte Lesart *porcina*, die sich auch in La^R findet, zugrunde gelegt. Aber um 410 n. Chr. erwähnte Paulinus von Nola, der bei ihm wegen verschiedener Bibelstellen anfragte, unter anderem, daß, wie er höre, in einigen Hss. *filiis* statt *porcina* stehen solle. Hierauf antwortete Augustin, daß diese Lesart (sie gehört dem Psalt. Gall. an) zwar „dunkler" sei, aber „electiori sententiae" besser zu entsprechen scheine (S.-St. 2, S. 82f.). Infolgedessen machte Aug. dann auch zu seiner Auslegung von Ps. 16 einen Zusatz, der sich schon durch seine Stellung am Schlusse des Psalms als Nachtrag verrät, und erklärte darin die doppelte latein. Übersetzung *porcina* und *filiis* aus der Doppeldeutigkeit des griech. Wortes, das ὑ(ε)ίων oder υἱῶν gelesen werden kann[1]).

20. Da Aug. keinen einheitlichen Text hat, konnte ich ihm keinen festen Platz im textkrit. Apparat anweisen, sondern habe ihn jedesmal zu denjenigen abendländ. Hss. hinzugefügt, mit denen er zusammengeht. Doch schien es mir überflüssig, ihn stets aus-

[1]) Der charakteristischerweise mit dem nichtssagenden Flickwort *sane* beginnende Zusatz lautet so: „Sane in illo uersu, ubi dictum est *saturati sunt porcina*, nonnulla exemplaria *saturati sunt filiis* habent. Ex ambiguo enim Graeco interpretatio duplex euenit. *Filios* autem opera intellegimus, et sicut bona opera bonos filios, ita malos mala" (Aug. IV 73 D/E). Er gibt hier also eine kurze Erklärung der neuen Lesart, wie er früher die alte kurz erklärt hatte: „saturati sunt immunditia, conculcantes margaritas sermonum dei" (ibid. 73 C). — Die andere im Briefe an Paulinus besprochene Variante aus demselben Verse *perdens* und *a paucis* (S.-St. 2, S. 79) hat Aug. nicht in seinen Psalmenkommentar aufgenommen.

drücklich zu nennen. Wo die beiden La-Hss. übereinstimmen und Augustin, der ja hauptsächlich La-Text hat, mit ihnen zusammengeht, füge ich zu La (oder R″) nicht noch Aug hinzu. Es ist also überall, wo Aug nicht genannt wird, anzunehmen, daß er mit La (oder R″) übereinstimmt. Nur bei den Überschriften der Psalmen ist dieser Schluß nicht immer zulässig; denn obwohl Aug. auch die Überschriften auszulegen pflegt, läßt er sie doch in Ps. **36. 39. 42. 48. 49. 63. 66. 69. 75. 78. 86. 90. 97. 98. 100. 102. 103. 108. 122. 127—130. 132. 133. 136. 138. 140. 145. 146** und in der ersten, aber nicht in der zweiten Auslegung von Ps. **32** fort, wobei er in Ps. **78** ausdrücklich sagt: „In titulo Psalmi huius tam breui et simplici immorandum esse non puto". Ferner erwähnt er das bei Ps. **105. 106** ausführlich besprochene αλληλουια der Überschriften sonst noch bei Ps. **104. 110. 113. 115. 117. 148**, aber nicht bei den übrigen Psalmen, die es haben (**111. 112. 114. 116. 118. 134. 135. 145—147. 149. 150**). Im eigentlichen Texte der Psalmen überschlägt Aug. $\mathbf{68}_{36}^{3}$ (kommt aber sonst bei ihm vor, s. Sabatier) $\mathbf{80}_{4}^{2}$ $\mathbf{125}_{6}^{3}$ $\mathbf{134}_{12}$, ordnet in $\mathbf{134}_{16\,f.}$ die Gliedmaßen der Götter anders (Augen, Ohren, Nase, Mund, Hände, Füße; aber in der Parallelstelle $\mathbf{113}_{13-15}$ hat Aug. die gewöhnliche Reihenfolge) und läßt $\mathbf{134}_{15}^{2}\,{}_{17}^{2}$ nebst dem letzten Stichos des Zusatzes fort. Auch bespricht er bei dem mit Teilen von Ps. **56** und **59** identischen Ps. **107** nur die Abweichungen von jenen Psalmen.

Zweifellos falsche Lesarten der Mauriner-Ausgabe habe ich stillschweigend übergangen, so z. B. die Hinzufügung von *tuos* $\mathbf{8}_{4}$ aus der Uulgata, was die Mauriner sonderbarerweise beibehalten haben, obwohl es nach ihrer eigenen Angabe in 11 Hss. fehlt und gleich darauf in der zweimaligen Wiederholung des Wortlauts (IV 41 F. 42 D) in ihrem eigenen Texte nicht erscheint.

Wenn Augustin andere Lesarten erwähnt, wie das namentlich in seiner späteren Zeit öfter vorkommt (Abs. 19), führe ich diese als Aug^{uar} an.

Zum Schluß noch zwei interessante Einzelheiten:

In Ps. $\mathbf{24}_{22}$ liefert Aug allein uns die ursprüngliche lat. Übersetzung *redime, deus, israel ex omnibus tribulationibus eius*[1]) = λυτρωσαι, ο θεος, τον ισραηλ εκ πασων των θλιψεων αυτου. In La aber, und zwar nicht nur in La^{RG}, sondern auch bei den übrigen La-

[1]) Daß Augustin hier La, nicht Ga zitiert, folgt aus *redime* und *eius*, denn Ga hat *libera* und *suis*.

Zeugen (s. Sabatier z. St. und Allgeier S. 68) ist, gewiß schon in sehr alter Zeit, die letzte Silbe von *redime* doppelt geschrieben und so der Satz *redime me, deus israel, ex* (oder *ab*) *omnibus tribulationibus* (oder *angustiis*) *meis* entstanden.

Augustin zerlegt den **113**. Psalm, in welchem die beiden hebr. Psalmen **114** und **115** zusammengefaßt sind, in zwei Psalmen und behandelt sie in zwei Predigten. Diese werden jetzt zwar als „erste“ und „zweite“ enarratio zu Ps. **113** bezeichnet, sind aber ursprünglich zweifellos Auslegungen verschiedener Psalmen gewesen; denn nachdem Aug. in der ersten 113_{1-11} ausgelegt hat, beginnt er die zweite mit einem Rückblick auf $113_{9f.}$ und sagt, er wolle 113_{12-26} so betrachten, als ob es mit 113_{1-11} zusammengehörte („istum [psalmum, d. h. 113_{12-26}] ita consideremus, tamquam uterque unus sit, iste [12-26] scilicet et superior [1-11]“). In Augustins Psalter gehörten sie also nicht wirklich zusammen, sondern er wollte sie nur so betrachten, als ob sie zusammengehörten. Genau dieselbe Teilung von Ps. **113** in zwei Psalmen, die als **113** und **114** gezählt werden, hat Sa; auch fügen La^G und zwei andere Altlateiner (s. Sabatier) hinter 113_{11} das mindestens einen gewissen Einschnitt anzeigende *diapsalma* hinzu. Die Übereinstimmung ist um so bemerkenswerter, als der hebr. Text hier zwar auch zwei Psalmen unterscheidet, aber nicht die ersten elf Verse zusammenfaßt wie Sa und Aug, sondern die ersten acht. Es muß also in den ersten Jahrhunderten außer der hebr. und der üblichen griech. Einteilung dieser Psalmen noch eine dritte Einteilung gegeben haben, die uns bei Augustin und im Sahid. erhalten ist. Unklar bleibt allerdings, wie man bei dieser dritten Einteilung wieder mit der Zählung der Psalmen ins reine gekommen ist; denn bei Aug haben wir jetzt einfach die gewöhnliche Zählung, und die sahid. Zählung kommt nur dadurch wieder in Ordnung, daß sie die Zahl **117** zweimal setzt.

21. Außer den in Abs. 7—20 besprochenen ganz kollationierten lat. Zeugen sind manchmal bei Lesarten, welche von jenen nur schwach oder gar nicht bezeugt sind, aber sonst auf lat. Boden vorkommen, andere lat. Zeugen angeführt, und zwar nicht nach eigener Kollation, sondern nach den Angaben bei Sabatier und Allgeier. Dabei ist vor allem das Psalt. Rom. (§ 6_3) berücksichtigt, und es wird auch manchmal nur „Psalt. Rom.“ zitiert, wenn sich die Lesart hauptsächlich in diesem findet. Ist

aber die Lesart auf lat. Boden weiter verbreitet, so wird, falls schon ein lat. Zeuge für sie angeführt ist, „alii Latini", andernfalls „complures Latini" gesagt, wobei regelmäßig anzunehmen ist, daß zu diesen „anderen" das Psalt. Rom. gehört. Der Hauptzweck dieser Angaben ist, darauf hinzuweisen, daß die fragliche Lesart nicht etwa eine Sonderlesart oder ein Sonderfehler einer einzigen Hs., sondern auf lat. Boden weiter verbreitet ist.

§ 6.
Die Rezension des Origenes
(2005 1098 GaHi + Uulg).

1. Die Rezension des Origenes, der sogen. hexaplarische Septuagintatext, ist beim Psalter nicht, wie bei anderen Büchern, in der syr. Übersetzung des Paul von Tella enthalten. Denn diese Übersetzung stimmt, obwohl sie eine Reihe hexaplarischer Zeichen hat (S.-St. 2, § $26_{3.4}$), mit dem, was wir aus zuverlässigen Quellen über den hexaplar. LXX-Text wissen, gar nicht überein (ebd. § 25); vielmehr steht sie dem auf Lukian zurückgehenden Vulgärtexte sehr nahe (ebd. S. 54) und wird daher auch erst im nächsten Paragraphen bei der Rezension Lukians behandelt werden.

Wirkliche Quellen für die Rezension des Origenes sind einerseits einige Fragmente griechischer Hex.-Hss., andrerseits die lat. Übersetzung der LXX-Kolumne der Hex. durch Hieronymus und der Brief des Hieronymus an Sunnia und Fretela, welcher einzelne Stellen jener Übersetzung des Hieronymus behandelt.

2. Die Fragmente griechischer Hexapla-Hss., die ich in S.-St. 2, § 23 benutzen konnte, waren äußerst dürftig; es war ein kleines Cambridger Fragment („2005") und eine Probe des von Giov. Mercati entdeckten Mailänder Palimpsests („1098"). Jetzt bin ich durch Mercatis Freundlichkeit in den Stand gesetzt, die Mailänder Fragmente vollständig zu benutzen. Allzu groß ist allerdings die Ausbeute bei dem relativ geringen Umfang der Fragmente auch jetzt noch nicht, doch bieten sie eine erwünschte Bereicherung unseres Wissens.

3. Die Hauptquelle für den hexaplarischen Text des Psalters ist die unter dem Namen „Psalterium Gallicanum" bekannte lat. Übersetzung des Hieronymus.

Hieronymus hat im ganzen dreimal den Psalter bearbeitet. Die erste Bearbeitung soll nach der bisher allgemein geltenden

Ansicht in dem „Psalterium Romanum“ vorliegen, welches anfangs in einem großen Teile Italiens sowie in England und Deutschland gebraucht wurde, aber immer mehr aus dem Kultus verschwand und jetzt nur noch im Gottesdienste der römischen Peterskirche bei gewissen Gelegenheiten fortlebt. Auch ich habe früher geglaubt, das Psalt. Rom. sei die erste Psalterbearbeitung des Hieron. (S.-St. 2, § 24); da Hieron. in seiner zweiten Psalterbearbeitung, dem „Psalt. Gall.“, überall da, wo er vom hebr. und hexaplar. Texte abweicht, mit dem Psalt. Rom. übereinstimmt, konnte letzteres die erste Bearbeitung sein, von welcher er bei der zweiten Bearbeitung ausging, und aus welcher er einiges versehentlich beibehielt. Aber jetzt hat De Bruyne (Revue Bénéd. 1930, S. 101—126) überzeugend nachgewiesen, daß das Psalt. Rom. den von Hieron. befolgten Grundsätzen so widerspricht, daß es auf keinen Fall von ihm herstammen kann. Von der ersten Bearbeitung hat De Bruyne S. 114ff. gewisse Überbleibsel in den Zitaten der älteren Schriften des Hieron. nachzuweisen gesucht. Die erste Bearbeitung selbst aber ist verloren gegangen; vielleicht hat Hieron. selbst nach Vollendung seiner zweiten Bearbeitung dafür gesorgt, daß die erste, nunmehr überholte Bearbeitung nicht weiter verbreitet wurde.

Die zweite Psalterbearbeitung des Hieronymus liegt uns dagegen sicher in dem „Psalterium Gallicanum“ vor, einer Revision des altlat. Psalters nach dem hexaplar. Septuaginta-Texte. Nach der gewöhnlichen Anschauung soll dieser Psalter seinen Namen daher haben, daß er zuerst in Gallien in kirchlichen Gebrauch kam und sich von da aus weiter verbreitete, bis er den Sieg über alle sonstigen Textformen davontrug und in die offizielle Bibel der röm.-kathol. Kirche aufgenommen wurde. Nach De Bruyne (Revue Bénéd. 1929, S. 299) aber findet sich der Name zuerst in den aus St. Gallen und Reichenau stammenden großen Hss. des IX. Jahrh., welche diesen Psalter mit der Überschrift „Psalt. Gall.“ versahen, um ihn dadurch von den anderen, daneben stehenden Textformen zu unterscheiden; älter und besser aber ist der Name „Psalterium secundum Septuaginta“, welchen eine ähnliche Hs. des VIII. Jahrh. bietet, und noch besser wäre eine andere Bezeichnung, welche De Bruyne vorschlägt, weil wir verschiedene Formen der „Septuaginta“ kennen: „Le seul nom clair, qui exprime l’essence du texte est le psautier hexaplaire

(latin)“ (S. 300). Ich behalte jedoch im Anschluß an die übliche Praxis den Namen „Psalt. Gall.“ (abgekürzt „Ga“) bei, weil er für meine Zwecke am einfachsten und deutlichsten ist. Übrigens steht diese Textform ja auch in der Uulgata, welche also beim Psalter nicht wie sonst aus dem Urtext, sondern aus der Sept. geflossen ist.

Drittens übersetzte Hieronymus den Psalter auch noch ebenso wie das übrige A. T. direkt aus dem hebr. Urtexte. Diese Textform, das „Psalterium iuxta Hebraeos“ oder „Psalterium Hebraicum“, unterscheidet sich am stärksten von allen übrigen lat. Psaltern und ist daher nicht wie die Übersetzung der übrigen Bücher aus dem Hebräischen in kirchlichen Gebrauch übergegangen, da man bei dem bekanntesten und am meisten gebrauchten Buche des A. T. kein so völliges Abweichen von der seit Jahrhunderten gewohnten Textform ertrug. So wurde das Psalterium iuxta Hebraeos wohl für gelehrte Studien gebraucht und als Hilfsmittel für solche Studien abgeschrieben, aber nicht im Gottesdienste verwendet.

4. Von diesen drei Psalterbearbeitungen kommt hier die mittlere, das Psalterium Gallicanum, in Betracht.

Das Psalt. Gall. ist keine ganz neue, durchaus selbständige Übersetzung des hexaplar. LXX-Textes ins Lateinische, sondern eine Revision des altlat. Psaltertextes nach der Hexapla. Darin liegt es begründet, daß es den hexaplar. Text nicht überall so genau wiedergibt, wie es eine ganz neue Übersetzung aus dem Griech. hätte tun können. Hieronymus hat gelegentlich eine Lesart, die er in dem zugrunde gelegten lat. Texte vorfand, stehen lassen, weil er ihre Abweichung vom hexaplar. Texte nicht bemerkte oder für zu unbedeutend hielt. Eine Reihe von Beispielen dafür habe ich in S.-St. 2, § $24_{5\,f.}$ zusammengestellt; hier führe ich einige andere Fälle an, wo das Psalt. Gall. in auffälliger Weise mit La übereinstimmt:

18$_{15}$ εσονται εις ευδοκιαν *erunt ut conplaceant* La Ga.

45$_{3}$ θαλασσων *maris* La Ga: hierauf bezieht sich im folgenden Stichos τα υδατα αυτων, und La hat sinngemäß *aquae eius*; Hieron. aber hat *eius* nach dem Griech. in *eorum* korrigiert, jedoch *maris* beibehalten.

54$_{15}$ ος επι το αυτο μοι εγλυκανας εδεσματα *qui simul mecum dulces capiebas cibos* La Ga.

67$_{4}$ ευφρανθητωσαν *epulentur* La Ga (aber Aug und Cyp. *iucundentur*).

67$_{25}$ εθεωρηθησαν αι πορειαι σου *uisi sunt (in)gressus tui* oder (so La^{G}) *uisa sunt itinera tua* La; Hieron. korrigierte *uisi sunt* in *uiderunt*, und zwar nicht nach der LXX, sondern nach den anderen Kolumnen der Hexapla (S.-St. 2, S. 121), ließ aber den Nominativ *tui* stehen, und erst im Briefe an Sunnia und Fretela korrigierte er den „Schreibfehler" *tui* in *tuos*, was die Uulgata aufnimmt (Ga hat hier umgekehrt *tui* beibehalten und *uisi sunt* wiederhergestellt).

91$_{11}$ ελαιω *misericordia* La Ga: ελαιω mit ελεω (so auch B) verwechselt.

124$_{5}$ απαξει *adducet* La Ga (nur Aug *abducet*).

Auch in grammatischer Hinsicht ist die Revision nichts weniger als konsequent. Ein klassisches Beispiel dafür ist das Wort *benedicere* = ευλογειν. Die alten Übersetzungen hatten es durchweg mit dem Akkusativ konstruiert, und Hieronymus behält diesen manchmal bei, z. B. **33**$_{2}$ *benedicam dominum*, **66**$_{7.8}$ *benedicat nos*, **84**$_{2}$ *benedixisti terram tuam*[1]). Aber reichlich doppelt so oft verbessert er den Akkusativ in den klassischen Dativ, und zwar in ganz analogen Fällen, z. B. **102**$_{2}$ *benedic domino*, **117**$_{26}$ *benediximus uobis*, **27**$_{9}$ *benedic haereditati tuae.*

Auch sonst hat Hieronymus manche vulgären Ausdrücke herauskorrigiert; aber es finden sich auch Stellen, wo erst er sie für die klassischen der altlat. Texte eingeführt hat: **38**$_{6}$ *nihilum* für *nihil*, **43**$_{8}$ *odientes* für *eos qui oderunt*, **34**$_{9}$ **61**$_{13}$ **103**$_{5}$ Formen von *suus* für *eius* oder *eorum*[2]), **101**$_{3}$ **118**$_{8.116}$ **140**$_{8}$ *non* für *ne*.

Ebenso steht es mit den Fremdwörtern: Hieronymus hat nicht nur Fremdwörter, die er vorfand, durch einheimische Wörter ersetzt, z. B. **21**$_{28}$ *patriae* = πατριαι durch *familiae* (aber in **95**$_{7}$ behält er *patriae* bei)[3]), **28**$_{2}$ *aula* durch *atrio*, **39**$_{4}$ *hymnum* durch *carmen*, **56**$_{5}$ *machaera* durch *gladius*, **59**$_{10}$ *allofili* durch *alienigenae*, **77**$_{58}$ *zelum* durch *aemulationem*, sondern auch umgekehrt einheimische durch Fremdwörter, z. B. **9**$_{8}$ **88**$_{37}$ *sedes* durch *thronus* (aber

---

1) Passive Aussagen wie **9**$_{24}$ *iniquus benedicitur*, **17**$_{47}$ *benedictus deus* behält er naturgemäß stets bei.

2) Vgl. auch **24**$_{22}$ oben S. 50 Anm., sowie **142**$_{1}$, wo Ga in charakteristischer Weise abwechselt: *quando filius suus eum persequebatur.*

3) In **106**$_{41}$ hat nur La^{G} *patrias*, dagegen La^{R} wie Ga *familias*.

44$_{7}$ *sedes* ist beibehalten, während Tert. und Cyp. hier *thronus* haben), **9**$_{35}$ *pupillo* durch *orfano,* **25**$_{5}$ *congregationem* durch *ecclesiam,* **32**$_{3}$ *canite* oder *dicite* durch *psallite,* **36**$_{1}$ *aemuleris* oder *aemulatus fueris* durch *zelaueris* (umgekehrt wie in der oben angeführten Stelle **77**$_{58}$), **48**$_{5}$ *similitudinem* durch *parabolam,* **73**$_{17}$ **118**$_{73}$ *facere, fingere* oder ein ähnliches Verbum durch *plasmare*[1]), **77**$_{15}$ *deserto* durch *heremo,* **80**$_{4}$ *initio mensis* durch *neomenia,* **107**$_{10}$ (aber nicht **59**$_{10}$) *olla* durch *lebes.*

Auch kommen Fälle vor, wo Hieronymus den alten Text bloß aus Lust zum Ändern abgewandelt zu haben scheint, z. B. **24**$_{9}$, wo La das doppelte πραεις durch *mites* . . . *mansuetos,* Ga aber durch *mansuetos* . . . *mites* wiedergibt.

Aber alles in allem muß man doch sagen, daß das Psalt. Gall. den hexaplar. LXX-Text im ganzen recht genau wiedergibt. Davon hat mich die jetzt vorgenommene Durcharbeitung der Photographie der alten guten Hs., welche ich als „Ga“ κατ εξοχην bezeichnet habe, vollkommen überzeugt, und ich fühle mich verpflichtet, dies besonders hervorzuheben, weil ich früher, als ich noch nicht diese Hs. selbst benutzen konnte, sondern nur aus dürftigen Angaben anderer kannte, mich über den Wert der Arbeit des Hieronymus mit viel größerem Mißtrauen geäußert habe (S.-St. 2, § 24$_{7}$).

5. Das Psalt. Gall. steht in der offiziellen Bibel der röm.-kathol. Kirche, der sogenannten Uulgata (oben S. 54), und ich habe um der weiten Verbreitung der Uulgata willen auch ihren Text verglichen.

Im allgemeinen stimmt die Uulgata natürlich mit Ga überein, und ich habe sie dann nicht besonders genannt, sondern Uulg ist stillschweigend in Ga mit eingeschlossen. Weicht jedoch Uulg von Ga ab, so unterscheide ich zwei Fälle:

1) Die Uulg-Lesart findet sich auch bei La^{R} oder La^{G}. Dann notiere ich Uulg hinter diesen Zeugen.

2) Die Uulg-Lesart findet sich bei den übrigen lat. Zeugen nicht. Dann notiere ich sie, falls sie sonst irgendwo vorkommt oder irgendwie interessant ist. Findet sie sich jedoch, wie das

---

[1]) Vgl. Augustin IV 1323 G zu **118**$_{73}$: „quidam interpretes noluerunt dicere *finxerunt me,* sed *plasmauerunt me,* magis diligentes minus latine declinare de graeco quam dicere *finxerunt,* quod aliquando etiam de simulatione dici solet“. Aber 1325 G zitiert Augustin selbst die Stelle mit *plasmauerunt.*

öfters der Fall ist, nur in Uulg und stimmt auch nicht mit dem hebr. Texte überein, so scheide ich sie als bedeutungslose Sonderlesart aus. Hierzu gehört folgendes:

Uulg fügt gegen Ga La 𝔊 𝔐 in 7_{7}^{2} 17_{40}^{2} $34_{9.14}^{1}$ 45_{7} 50_{16} 56_{10} $76_{4.7}$ 78_{9}^{2} 88_{20}^{3} 89_{2}^{3} 108_{23} 112_{4} 139_{5} 141_{3} je ein *et* hinzu, läßt *et* aus in $17_{10}(1^{0})$. $_{15}(3^{0})$ 77_{58}^{1} $79_{3}(1^{0})$. $_{10}(1^{0})$ $89_{16}(1^{0})$ 118_{160} und bietet *ut* statt *et* 50_{20}, *sed* statt *et* 6_{4}, *ad* statt *et* 63_{7}.

Ferner liest von den verglichenen Textzeugen nur Uulg 9_{17} *cognoscetur* st. *-citur,* fügt 17_{24} *me* zu *obseruabo,* 20_{7} *in* vor *benedictionem,* 21_{21} 25_{9} *deus* hinzu, liest 36_{21} *tribuet* st. *-it,* 51_{6} *lingua dolosa* st. *-guam -sam,* fügt 54_{13} *meus* zu *inimicus* hinzu, hat 62_{12} *laudabuntur omnes qui iurant* st. *laudabitur omnis qui iurat,* 68_{37} *possidebit* st. *-bunt,* 73_{23} *uoces* st. *uocis,* 75_{12} *affertis* st. *afferent,* fügt 88_{31} *autem* hinzu, liest 88_{41} *firmamentum* st. *-ta,* läßt 89_{14} 103_{3} *in* und 98_{2} *est* aus, schreibt 101_{21} *gemitus* st. *-tum,* 103_{15} *laetificet* st. *-cat* und *confirmet* st. *-mat,* 104_{37} *cum* st. *in,* 105_{19} *horeb* st. *choreb,* 109_{4} *melchisedech* st. *-dec,* 115_{8} *nomen* st. *in nomine,* 117_{27} *cornu* st. *cornua* (vor *altaris*), 118_{19} *non* st. *ne,* 120_{4} *dormiet* st. *obdormiet,* 122_{1} *caelis* st. *-lo,* 130_{2} *ablactatus est* st. *-tatum* ohne *est,* 145_{9} *uias* st. *uiam.*

Zuweilen kommt es jedoch vor, daß Uulg gegen Ga und La das Richtige bietet: 65_{17} *exaltaui* = υψωσα statt *exultaui* [1]), 120_{4} *dormitabit* = νυσταξει st. *-auit* (vgl. § 2_{8}). Auch behaupte ich natürlich nur, daß jene Lesarten dem ursprünglichen Texte des Hieronymus fremd sind, nicht etwa, daß sie bloß der Uulgata angehören; denn zwischen der hier verglichenen ältesten vollständigen Ga-Hs. (VIII. Jahrh.) und der Fixierung des offiziellen Textes der römisch-katholischen Kirche (XVI. Jahrh.) liegt eine Reihe von Jahrhunderten, die am Bibeltexte nicht spurlos vorübergegangen sind. Aber dies zu verfolgen, ist nicht meine Sache [2]).

6. Einen wertvollen Kommentar zum Psalt. Gall. bildet der berühmte Brief des Hieronymus an Sunnia und Fretela („Hi“, s. oben S. 20).

---

[1]) Diese beiden Wörter werden in den Hss. öfter verwechselt, z. B. schreibt La^{R} in 88_{17} *exultabuntur*, wo schon das Passiv beweist, daß es *exaltabuntur* heißen sollte. Umgekehrt findet sich in La^{R} 50_{16} *exaltauit* st. *exultabit,* in La^{G} 97_{4} *exaltate* st. *exultate.*

[2]) Viele Uulg-Lesarten finden sich schon in der Reichenauer Hs. des IX. Jahrh., welche De Bruyne Revue Bénéd. 1929, S. 305ff. unter der Sigel „T“ anführt.

Nach der Darstellung des Hieronymus hätten zwei gotische Schriftforscher Sunnia und Fretela seine lat. Übersetzung studiert und in ihr allerlei Abweichungen von dem ihnen geläufigen griech. Texte gefunden, die sie sich nicht zu erklären wußten. Daher hätten sie alle zweifelhaften Stellen in einem Fragebogen zusammengefaßt und diesen an Hieronymus geschickt mit der Bitte, er möge ihnen erklären, wie es komme, daß er so oft vom griech. Texte abweiche. In Wirklichkeit ist dies allerdings, wie kürzlich De Bruyne in der Zeitschr. f. d. neutest. Wiss. 28 (1929), S. 1ff. gezeigt hat, eine schriftstellerische Fiktion. Dem Hieronymus werden manche Beanstandungen seiner Übersetzung seitens der lateinischen Benutzer derselben zu Ohren gekommen sein (vgl. oben S. 47f.), und auf diese Beanstandungen antwortet er in diesem Briefe, wobei er zugleich einige Versehen, die ihm untergelaufen waren, verbessert. Infolgedessen ist der Brief an Sunnia und Fretela ein textkritischer Kommentar zu 178 ausgewählten Stellen des Psalt. Gall., der uns an diesen Stellen aufs sicherste lehrt, was Hieronymus selbst gewollt hat. Daher habe ich überall, wo eine Ga-Lesart durch jenen Brief bestätigt wird, „Hi“ zu „Ga“ hinzugefügt.

Im übrigen seien hier noch zwei Bemerkungen angeschlossen:

1) Am Anfange des Briefes gibt Hieronymus eine prinzipielle Ausführung über das Verhältnis der verschiedenen griech. Texte des Psalters zueinander. Hiernach gibt es zwei Textarten („editiones“ = ἐκδόσεις). Die eine wird als „gewöhnliche“ (κοινή) bezeichnet oder nach der zu jener Zeit üblichsten Praxis als „lukianische“ (Λουκιάνειος); sie ist alt, aber im Laufe der Zeit durch Willkür der Abschreiber verderbt und in den verschiedenen Gegenden in verschiedener Weise verändert[1]). Die andere findet sich in der Hexapla des Origenes; sie ist die echte, unverderbte Septuaginta. Hieronymus hat seiner Übersetzung diese Textform zugrunde gelegt, die Gegenseite operiert mit jener; daraus erklärt es sich, daß die Übersetzung des Hieronymus manchmal nicht

[1]) Hier verfährt Hieronymus sehr summarisch, indem er die alten, unrezensierten Texte, die, wie er selbst sagt, in den verschiedenen Gegenden verschieden waren, mit der Rezension Lukians zusammenwirft. Es kommt ihm hier nur darauf an, den Unterschied von „hexaplarisch“ und „nichthexaplarisch“ klarzumachen; auf die Unterschiede zwischen den verschiedenen nichthexaplar. Texten geht er nicht ein.

mit dem übereinstimmt, was die anderen nach ihrem griech. Texte erwarten.

2) Hieronymus führt öfters auch den griech. Wortlaut an. In der Regel stimmt dieser naturgemäß mit seiner lat. Übersetzung überein, und es wird dann nichts zu „Hi“ hinzugefügt. Aber in **103**$_{18}$ gibt *erinaciis*, was Hieronymus aus seiner altlat. Vorlage beibehalten hat, nicht das λαγωοις wieder, das die „LXX“ nach seiner eigenen Aussage gehabt hat, sondern die entgegenstehende Lesart χοιρογρυλλιοις; daher unterscheide ich hier „*O* teste Hi“ (λαγωοις) von „GaHi“ (χοιρογρυλλιοις). Ebenso Ps. **93**$_{12}$.

7. Die hexaplarische Rezension enthielt die kritischen Zeichen des Origenes, die Asterisken und Obelen. Diese Zeichen habe ich im Apparat angeführt, soweit sie in Ga und Sy (§ 7$_{6}$) stehn oder sonst, z. B. von Augustin (§ 5$_{19}$), zuverlässig überliefert sind. Die jüngeren Hss. und die Ausgaben des Psalt. Gall. bieten viel mehr Zeichen, zum Teil aber unzuverlässige (S.-St. 2, § 26$_{6-8}$); daher habe ich sie unberücksichtigt gelassen.

In Ga ist ein Teil der Zeichen sicher oder wahrscheinlich erst später hinzugefügt. Hierauf habe ich keine Rücksicht genommen, sondern nur die sicher falschen Zeichen ausgeschieden.

Übrigens kommen die textkrit. Zeichen der Hex. zuweilen auch außerhalb der hexaplar. Tradition vor. Ein Obelos in 2013 ist S. 32 erwähnt. In He ist der überschießende Stichos vor Ps. **94**$_{4}$ sowohl am Anfang des Textes als am Rande mit einem Obelos versehen, dessen Strich hier wie in 2013 nicht wagerecht ist, sondern schräg in die Höhe geht. Andere Zeichen, die wohl ähnliche Bedeutung haben, hat He bei dem Zusatz hinter **79**$_{19}$[1]. — Umgekehrt hat 55 vor und hinter Ps. **37**$_{21}$[3] Asterisken, welche hier natürlich nicht denselben Sinn haben wie bei Origenes, sondern anzeigen, daß es mit diesem Stichos eine besondere Bewandtnis hat, vgl. S.-St. 3, S. 31 Anm. 6 und die Proleg. zu meiner Ausg. der Gen. (Sept. I, Stuttg. 1926), S. 27. — Wie willkürlich die Späteren solche Zeichen hinzugefügt haben, lehrt außer den in S.-St. 2, § 26$_{6-8}$ besprochenen jüngeren Hss. des Psalt. Gall. besonders lehrreich Sy in Exod. **25**. Hier geben $\mathfrak{M}\mathfrak{G}$ zuerst die Maße des Kastens der Bundeslade an: $2^{1}/_{2}$ Ellen Länge, $1^{1}/_{2}$ Breite, $1^{1}/_{2}$ Höhe, sodann die Maße ihres goldenen Deckels: $2^{1}/_{2}$ Ellen Länge, $1^{1}/_{2}$ Breite (Exod. **25**$_{10.17}$). Sy vermißte hier eine Angabe über die Höhe des Deckels und fügte nach Analogie des

Vorhergehenden hinzu: „*und 1½ Ellen seiner Höhe*", als ob der massiv goldene Deckel dieselbe Höhe haben könnte wie der Kasten, auf dem er liegt. Vor diesen Zusatz aber setzte Sy einen Asteriskos und bemerkte dazu: „※ και πηχεος και ημισους το υψος αυτου haben wir in den beiden Hss. dieser Übersetzung der LXX[1]) nicht gefunden und deshalb einen Asteriskos dazu gesetzt".

8. An einigen Stellen, z. B. 2 2 73 3, sind Nachrichten anderer Zeugen über Lesarten der Hexapla verwertet. An diesen Stellen ist der hexaplarische LXX-Text unter der Sigel „*O*" angeführt, und es ist dabei angegeben, auf wessen Zeugnis die betreffende Notiz beruht, z. B. 2 2 „*O* teste Euseb."; auch ist auf das Werk von Field verwiesen, dem ich diese Angaben verdanke.

Als besonders interessant seien hier die Angaben über Unterschiede zwischen Oktapla (οκτασελιδον) und Tetrapla (τετρασελιδον) hervorgehoben, welche zu **86** 5 **88** 43 **131** 4 vermerkt sind. Der unter dem Namen „Tetrapla" bekannte, nur die vier großen griech. Übersetzungen enthaltende Auszug, welchen Origenes aus der „Hexapla" oder, wie man beim Psalter wegen der größeren Zahl der Kolumnen gern sagte, der „Oktapla" anfertigen ließ, hatte also zuweilen andere Lesarten als das große Werk selbst.

§ 7.
Die Rezension Lukians

(*L''* = *L* Tht Sy + Z T He; Bc Sc Rc; Su Th Ch; 1046 2040).

1. Die wahrscheinlich im letzten Viertel des III. Jahrh. entstandene Rezension des antiochenischen Presbyters Lukian, des Begründers der antiochenischen Exegetenschule, liegt in der großen Masse der jüngeren Hss. („*L*") vor. Schon um 400 n. Chr. von Konstantinopel bis Antiochia verbreitet[2]), hat sie im Lauf der Jahrhunderte alle übrigen Textformen verdrängt und ist zum einzigen offiziellen Texte der griechisch redenden Christenheit geworden.

Diese Entwicklung erklärt sich vor allem aus der großen Rolle, welche der Psalter im Gottesdienste spielte. Bei einem

[1]) „Der LXX" ist gen. subiectiuus, nicht etwa obiectiuus.

[2]) Nach der bekannten Aussage des Hieronymus in der Vorrede zu seiner lat. Übersetzung der Paralipomena, die in jeder Ausgabe der Uulgata abgedruckt ist (z. B. ed. Hetzenauer, Innsbr. 1906, S. XXIV): „Constantinopolis usque Antiochiam Luciani martyris exemplaria probat".

Buche, das vom Klerus auswendig gelernt wurde und den Laien bekannter war als irgendein anderes Buch des A. T., war die Benutzung verschiedener Textformen besonders störend. Daß aber gerade der Text der Hauptstadt Konstantinopel mit der Zeit für das ganze oströmische Reich maßgebend wurde, kann uns um so weniger wundernehmen, als Ägypten und Palästina, die Sitze der anderen alten Textformen, im VII. Jahrh. an die Muhammedaner verloren gingen und bald sogar die ihnen von Haus aus fremde griechische Sprache ganz verlernten.

2. Da der Psalter das am meisten gebrauchte und daher auch am meisten abgeschriebene Buch des A. T. ist, gibt es vom Psalter sehr viel mehr Hss. als von irgendeinem anderen Buche des A. T. Schon mein „Verzeichnis der griech. Hss. des A. T." (Mitt. d. S.-U. 2, Berl. 1914) führt, obwohl es gewiß noch nicht ganz vollständig ist, für den Psalter mehr als 900 Hss. (einfache Bibeltexte und Bibeltexte mit Katenen) auf. Die weitaus meisten dieser Hss. enthalten aber die später überall durchgedrungene Rezension Lukians, und so gibt es für diese ein so ungeheures Material, daß dessen Durcharbeitung, wenn sie alles oder auch nur das Wichtigste umfassen sollte, allein schon eine Reihe von Jahren erfordern und gewaltige Geldmittel verschlingen würde. Dazu kommt, daß der Ertrag einer solchen Arbeit aller Wahrscheinlichkeit nach sehr gering sein würde, da nach allem, was wir wissen, die Unterschiede zwischen den jüngeren Hss. recht gering sind. Auch sind schon in der großen LXX-Ausgabe von Holmes und Parsons mehr als 100 dieser Hss. kollationiert, und wenn diese Kollationen auch nicht erstklassig sind, so läßt sich aus ihnen zusammengenommen doch ein hinreichend deutliches Bild des späteren Vulgärtextes gewinnen.

Daher habe ich meine Angaben über *L* aus H.-P. entnommen. Kleine Unsicherheiten muß man dabei allerdings in Kauf nehmen; auch kann man *L* nun nicht bis in seine Untergruppen und Untergrüppchen verfolgen. Aber damit scheint mir nichts Wesentliches verloren; ja ich möchte es sogar für einen Gewinn halten, wenn der Blick nicht durch fast immer belanglose kleine Differenzen von der großen Einheitlichkeit dieser riesigen Hss.-Schar abgelenkt wird.

3. Obwohl bei H.-P. mehr als 100 *L*-Hss. kollationiert sind, scheint es mir bei der Ungenauigkeit, die manchen dieser Kolla-

tionen anhaftet, auszureichen, wenn für eine Lesart bei H.-P. auch nur mehr als 75 Hss. angeführt werden, und ich setze dann einfach „*L*“ ohne Zusatz. Im übrigen stufe ich so ab:

L^a = etwa [1]) 56 bis 75 *L*-Hss. bei H.-P.
L^d = etwa 36 bis 55 *L*-Hss. bei H.-P.
L^b = etwa 16 bis 35 *L*-Hss. bei H.-P.
L^{pau} = weniger als 16 *L*-Hss. bei H.-P., aber mindestens 3, gelegentlich auch nur 2.

Dabei werden jedoch nicht mitgezählt die bei H.-P. mit arabischen Ziffern bezeichneten abendländischen Hss. 27 156 188 (oben § 5_1), die Tht-Hss. 184 210 288 (Mitt. d. S.-U. 1, S. 72. 74f.) und die neu kollationierte und nicht zu *L* gerechnete Hs. 55. Die zu *L* gehörenden Hss. Z T He [2]) (unten Abs. 4. 7) zähle ich bei der Berechnung mit, wenn sie mit *L* oder L^a übereinstimmen und infolgedessen nicht besonders genannt werden; andernfalls zähle ich sie nicht mit, da sie dann besonders genannt werden.

Da schon 56 Hss. als L^a und schon 36 Hss. als L^d bezeichnet werden, kann es vorkommen, daß an derselben Stelle L^a und L^d als Zeugen für die einander gegenüberstehenden Lesarten genannt werden; das sei besonders erwähnt, weil einem L^d, das ja „etwa die Hälfte der *L*-Hss.“ bedeutet, eigentlich nur ein anderes L^d gegenüberstehen kann und daher Zweifel an der Richtigkeit solcher Angaben entstehen könnten. — Umgekehrt kann es auch vorkommen, daß L^a allein steht ohne gegenüberstehendes L^b. Ein solcher Fall findet sich gleich in 1_5. Hier fehlt οι vor ασεβεις nach H.-P. in 78 Hss., wovon jedoch nach der oben gegebenen Regel 6 abzuziehen sind, also 72 = L^a übrigbleiben. Folglich würde man annehmen, daß eine größere Anzahl von *L*-Hss. οι haben. Nun ist aber das Vorhandensein von οι positiv nur aus B′ bekannt, und diese haben manchmal Sonderlesarten. Daher ist es mir fraglich, ob überhaupt irgendeine *L*-Hs. οι hat; denn nach meinen Erfahrungen ist es sehr wohl möglich, daß die Kollatoren der bei

---

[1]) Dies „etwa“ füge ich hinzu um anzudeuten, daß ich für völlige Genauigkeit aller Angaben keine Garantie übernehme. Vor allem mag ich öfters versäumt haben, von den bei H.-P. genannten Nummern eine nicht mitzuzählende (27 156 usw., s. oben) abzurechnen. Es schien mir jedoch zwecklos, alles noch einmal ganz genau durchzurechnen, da bei der Ungenauigkeit der Kollationen bei H.-P. doch kein absolut richtiges Ergebnis zu erzielen ist.

[2]) T und He sind bei H.-P. unter den Sigeln 262 und 269 verglichen.

H.-P. nicht genannten Hss. das Fehlen des οι übersehen oder als zu unbedeutend nicht notiert haben.

Da Schlüsse ex silentio bei H.-P. immer mißlich sind, habe ich, wo aus dem Stillschweigen von H.-P. zu schließen war, daß nur etwa die Hälfte der *L*-Hss. oder noch weniger die bei H.-P. im Texte stehende Lesart haben, zu „L^d“ oder „L^b“ ein „sil“ hinzugefügt, wobei jedoch die Unterscheidung von „$L^{d(sil)}$“ und „$L^{b(sil)}$“ nicht auf genauer Auszählung der ex sil. zu erschließenden Hss., die sehr schwierig und unsicher gewesen wäre, sondern auf ungefährer Schätzung beruht. Wo aber ex sil. zu schließen war, daß die betreffende Lesart sich in der Mehrzahl der *L*-Hss. findet, habe ich kein „sil“ hinzugefügt, da es mir bei der Menge der von H.-P. kollationierten Hss. hinreichend sicher schien, daß die betreffende Lesart wirklich in einer großen Zahl derselben steht.

4. Zu *L* gehören als besonders alte Zeugen die Handschriften Z und T, von denen Z bei H.-P. noch nicht, T unter der Sigel „262“ sehr mangelhaft kollationiert ist (gute Kollation von T bei Swete). Sie bieten zwar nicht überall den späteren Vulgärtext, sondern weichen gelegentlich von ihm ab; aber ihre Übereinstimmung mit *L* ist doch so groß, daß man beide fraglos zu *L* rechnen muß. Ich schließe Z und T daher in die Sigel *L* mit ein und notiere Z und T nur da gesondert, wo sie nicht mit *L* oder L^a, sondern bloß mit L^d, L^b, L^{pau} zusammengehn oder ganz von *L* abweichen, außerdem natürlich bei den Angaben über Stichenteilung, bei welchen *L* nicht angeführt werden kann (§ 9_4).

Als Besonderheit T's ist die häufige Verwechselung von Vokalen in Verbalendungen zu erwähnen. Sehr oft schreibt er -ση statt -σει, -σης st. -σεις, -σωσιν st. -σουσιν, -σηται st. σεται u. dgl. Man kann also auf solche Schreibungen bei T nichts geben, und ich habe sie überhaupt nicht notiert.

5. Die lukianische Rezension finden wir ferner in Theodorets Kommentar zum Psalter, und gerade mit Hilfe dieses Werkes habe ich in S.-St. 2, S. 177 den Lukiantext des Psalters festgestellt. Als besonders wichtigen Zeugen notiere ich Tht regelmäßig, indem ich sein Zusammengehn mit *L* durch einen zu *L* hinzugefügten geraden Strich anzeige (*L*′).

Allerdings stimmt Tht, wie ebenda gezeigt ist, doch nicht ganz mit dem späteren Vulgärtexte überein. Auf meine Veran-

lassung hat E. Große-Brauckmann den Psaltertext bei Tht auf sein Verhältnis zu *L* unter Heranziehung mehrerer Tht-Hss. untersucht und seine Ergebnisse in dem Aufsatz „Der Psaltertext bei Theodoret“ (Mitt. d. S.-U. 1, S. 69—100) dargelegt. Seine Hauptergebnisse sind:

1) In den Tht-Ausgaben finden sich manche Abweichungen von *L*, welche nur durch Fehler der Abschreiber oder Herausgeber entstanden sind und durch die Tht-Hss. oder auch durch Tht's Erklärung widerlegt werden [1]).

2) Aber an gewissen Stellen wich Tht's Psaltertext in der Tat sicher oder wahrscheinlich von *L* ab und ging mit B oder anderen Zeugen, besonders Sy, zusammen.

3) Es gibt auch Fälle, wo beim Auseinandergehn der Tht-Hss. nicht sicher zu entscheiden ist, welche Lesart Tht vorgefunden hat.

Die Resultate dieses Aufsatzes habe ich für meinen textkritischen Apparat verwertet. Wo also meine Angabe über Tht nicht mit dem Psaltertext in Schulzes Ausgabe übereinstimmt, wird man die Erklärung und Begründung dafür in jenem Aufsatze finden. Doch muß ich bemerken, daß ich in einigen Punkten von Große-Brauckmann abweiche. Der wichtigste ist folgender:

Tht hat seiner Erklärung des Psalters zwar den gewöhnlichen LXX-Text, wie er in seiner Zeit und Gegend üblich war, zugrunde gelegt, d. h. den lukianischen. Aber als Zögling der antiochenischen Gelehrtenschule hat er das große Werk des Origenes benutzt und daraus oft andere Übersetzungen angeführt, auch wohl, wenn ihm der gewöhnliche Text zu unverständlich schien, gar nicht diesen erklärt, sondern eine andere Übersetzung aus der Hexapla seiner Erklärung zugrunde gelegt (Mitt. d. S.-U. 1, S. 76f.). Nun gibt es eine Reihe von Psalmen, in deren Überschriften Tht gewisse Worte als späteren Zusatz verwirft. In Ps. **64** sind es die Worte „ωδη ιερεμιου και ιεζεκιηλ και του λαου της παροικιας οτε εμελλον εκπορευεσθαι“, von denen Tht sagt, daß sie zwar „εν ενιοις αντιγραφοις“ zur Überschrift hinzugefügt seien, daß aber „ταυτα ουτε το εβραικον εχει ουτε οι αλλοι ερμηνευται ουτε οι

[1]) Bei Große-Brauckmann fehlt aus Versehen die Stelle **126**$_2$, wo Schulzes εγειρεσθε sicher in -σθαι zu korrigieren ist, da Tht ausdrücklich sagt: το εγειρεσθαι ουκ εστι προστακτικον, αλλα απαρεμφατον.

εβδομηκοντα εν τω εξαπλω, αλλα τις ως εοικε ταυτην προστεθεικε την επιγραφην“ (es folgt die Darlegung, weshalb jener Zusatz unpassend ist). Wesentlich ebenso drückt sich Tht an den meisten übrigen Stellen aus. Er nennt „das Hebr., die anderen Übersetzer und die LXX in der Hexapla“ in derselben Reihenfolge in Ps. **143**. **145**, stellt die LXX vor die anderen Übersetzer in Ps. **138** und nennt in Ps. **142** nur das Hebr. und die anderen Übersetzer. Ganz kurz sagt er bei Ps. **23**: „εν δε γε τω εξαπλω τουτο ου προσκειται“. Nur in Ps. **136** beruft er sich gar nicht auf das Werk des Origenes, sondern sagt bloß, daß „θρασυ τινες πραγμα τετολμηκοτες“ die Überschrift hinzugefügt haben. Hier hat nun Große-Brauckmann aus Tht's Äußerungen geschlossen, die betreffenden Worte hätten in seinem Psaltertexte gefehlt, und diesen Schluß damit begründet, daß Tht nach eigener Aussage sie „nur [1]) in einigen Hss.“ vorgefunden habe. Aber der Ausdruck „in einigen Hss.“ ist bei Tht nicht so zu verstehen wie etwa bei einem modernen Textkritiker, der eine große Zahl von Hss. verglichen hat und nun sagt, er habe eine bestimmte Lesart in einigen derselben gefunden. Bei Tht stehn sich hier immer „einige Hss.“ und die Hexapla gegenüber; jenes sind also die — gewiß nicht sehr zahlreichen — nichthexaplar. Hss., welche Tht eingesehen hat, möglicherweise auch nur ein Teil derselben. Folglich kann man nicht sagen, daß die betreffenden Worte in Tht's Bibeltext gefehlt haben, sondern nur, daß Tht sie in den von ihm benutzten Hss. vorgefunden, aber auf Grund der Hexapla verworfen hat [2]).

Auch darin bin ich von Große-Brauckmann abgewichen, daß ich öfters keine so sichere Entscheidung getroffen habe wie er, sondern in allen mir irgendwie zweifelhaften Fällen lieber die verschiedenen Lesarten der Tht-Hss. angeführt habe. Das hat ja den Nachteil, daß der Benutzer nun oft nicht weiß, was Tht selbst geschrieben hat. Dafür bietet es aber den Vorteil, daß jedenfalls nicht zu viel behauptet und nachdrücklich auf die hier noch verbleibenden Unsicherheiten hingewiesen wird. — Bei

[1]) Dies „nur“ fügt Große-Brauckmann S. 93. 98 bei Ps. **23**. **136** ausdrücklich hinzu.

[2]) Anders liegt die Sache in 5_9, wo Tht statt des ενωπιον σου την οδον μου seines Bibeltextes in einigen Hss. εν. μου τ. ο. σου vorfand; denn hier ist die Variante der ενια αντιγραφα gerade die hexaplar. Lesart. Der an sich ganz unbestimmte Ausdruck „einige Hss.“ kann also je nach dem Zusammenhange, in welchem er vorkommt, verschiedene Arten von Hss. bezeichnen.

Notierung der Varianten habe ich stets Tht^p, nicht Tht^a, Tht^d, Tht^b gesetzt, weil sich bei unserer mangelhaften Kenntnis der Überlieferung durchweg nicht sagen läßt, wie stark die einzelnen Lesarten bezeugt sind.

Tht weicht, wie in S.-St. 2 und Mitt. d. S.-U. 1 betont ist, manchmal sicher vom gewöhnlichen *L*-Texte ab, und es entsteht die Frage: was ist in solchen Fällen die ursprüngliche *L*-Lesart? Es gibt zwei Möglichkeiten: entweder kann man Tht als besonders altem Zeugen den Vorzug geben, oder man kann annehmen, daß der Lukiantext anfangs nicht gleich in seiner völligen Reinheit durchgedrungen ist, sondern zunächst mit Lesarten aus anderen, bisher üblichen Textformen infiziert worden ist und erst im Laufe der Zeit die Fremdkörper ausgestoßen hat[1]). Welche dieser beiden Möglichkeiten zutrifft, läßt sich kaum sicher feststellen; es kann auch von Fall zu Fall verschieden gewesen sein. Doch scheint mir beachtenswert, daß Tht nicht nur manchmal mit Sy gegen den gewöhnlichen *L*-Text übereinstimmt (Mitt. d. S.-U. 1, S. 99), sondern überdies öfters durch andere alte Zeugen, die auch zu dieser Klasse gehören, bestätigt wird, vgl. z. B. **34**$_{18}$ **37**$_{21}$ **44**$_{13}$ **49**$_{23}$ **57**$_{10}$ **110**$_{9}$. Der ursprüngliche antiochenische Text wird also noch nicht überall so gelautet haben wie der spätere offizielle Text der griech. Kirche.

6. Zu *L* und Tht tritt als dritte Größe die syrische Übersetzung Pauls von Tella („Sy"), von mir durch einen zu *L* oder Tht hinzugefügten krummen Strich angezeigt (*L*', bzw. Tht'). Es ist also

$L' = L + \text{Tht}$
$L' = L + \text{Sy}$
$L'' = L + \text{Tht} + \text{Sy}$
$\text{Tht}' = \text{Tht} + \text{Sy}.$

Sy verhält sich zu *L* ähnlich wie Tht. Im allgemeinen stimmt Sy mit *L* überein, doch weicht Sy auch öfters ab und stimmt dann, wie eben erwähnt, manchmal mit Tht gegen den gewöhnlichen *L*-Text überein.

Obwohl Sy ein recht alter Zeuge ist, halte ich es für sehr wahrscheinlich, daß Sy nicht überall den ursprünglichen

[1]) Vgl. die ähnliche Erscheinung, wie dem Durchdringen des Ga-Textes eine Mischung von Ga und La vorangeht, in § 5$_{19}$.

Lukiantext bietet. Ein Fall, der sehr dafür spricht, ist schon in § 4_4 erwähnt: Sy hat den in *L'* fehlenden Zusatz aus Rom. **3** zu Ps. **13_3**. Mit der gewöhnlichen syr. Übersetzung (P^{e}šīṭtā) stimmt Sy überein in **20**$_{10}$ *irae* statt του προσωπου σου (vgl. auch **102**$_{16}$ und die analogen Fälle in Iud. und Ruth Mitt. d. S.-U. 3, S. 65). Mit den hexaplarischen Zeugen 1098-Ga stimmt Sy überein in dem aus 𝔐 stammenden Zusatz zu **34**$_{20}$; freilich ist dabei zu bemerken, daß auch Tht und Th diesen Zusatz haben, und daß Korrekturen nach 𝔐 auch im *L*-Texte der Königsbücher vorkommen (S.-St. 3, § 42. 53).

Sy hat öfters Dubletten, die auf Textmischung hinweisen, z. B. in **39**$_{10\,f.}$ sowohl την δικαιοσυνην μου als την δικαιοσυνην σου (s. z. St.), vgl. ferner **41**$_9$ **44**$_{9\,f.}$ **68**$_{14}$ **103**$_{18}$ u. a.; freilich kommen auch solche Dubletten im *L*-Texte der Königsbücher vor (S.-St. 3, § 41_3 49). Sicher hexaplarisch aber sind die Asterisken und Obelen, die sich in Sy finden (§ 6_7, vgl. S.-St. 2, § $26_{3.4}$).

7. In einem ähnlichen Verhältnis zu *L*, wie Tht und Sy, steht der Psalmentext in dem Kommentar des 433 verstorbenen Presbyters Hesych von Jerusalem („He"), welcher trotz der palästinischen Heimat seines Verfassers, aus der man nach der bekannten Angabe des Hieronymus auf hexaplarischen Texttypus schließen würde, im wesentlichen lukianisch ist[1]). Ich behandle

[1]) Ob der Psalmentext der Hs. mit der Auslegung Hesychs übereinstimmt, oder ob diese einen anderen Bibeltext voraussetzt, läßt sich bei der durchaus allegorischen und oft nur einzelne Textworte berücksichtigenden Art der Exegese Hesychs schwer feststellen. Auf jeden Fall haben wir keinen Grund anzunehmen, daß Hesychs eigener Bibeltext mehr B-ähnlich gewesen sei als der jetzt in seinem Werke überlieferte. Ja wir haben sogar eine Stelle, wo der ursprüngliche Bibeltext der Hs. die B-Lesart hat, Hesych selbst aber allem Anschein nach die später auch in der Hs. hergestellte *L*-Lesart voraussetzt. In Ps. **80**$_9$ stand im Bibeltexte ursprünglich die B-Lesart ακουσον λαος μου και λαλησω σοι, ισραηλ και διαμαρτυρουμαι σοι εαν ακουσης μου, der spätere Korrektor aber hat die *L*-Lesart ακουσον λαος μου και διαμαρτυρομαι σοι, ισραηλ εαν ακουσης μου hergestellt. Hier erklärt nun Hesych den ersten Stichos: επι του βαπτισματος διαμαρτυρεται αυτω (vgl. den vorangehenden Stichos, wo Hesych das επι υδατος αντιλογιας des Bibeltextes deutet επι του βαπτισματος), den zweiten aber: ανηρ ο τον θεον ορων εαν ακουσης μου. Er verwendet also das Verbum διαμαρτυρεσθαι beim ersten Stichos, wo es *L* hat, nicht beim zweiten, wo es B hat; und da ο τον θεον ορων eine Übersetzung des Namens ισραηλ ist (vgl. Onomastica sacra ed. P. de Lagarde 181$_{82}$: ισραηλ ορων θεον), so gibt ο τον θεον ορων εαν ακουσης μου den zweiten Stichos des *L*-Textes ισραηλ εαν ακουσης μου ganz genau wieder.

He wie Z und T (Abs. 4), nenne also He nur da, wo er nicht mit *L* oder L^a, sondern bloß mit L^d, L^b, L^{pau} zusammengeht oder ganz von *L* abweicht, und bei der Stichenteilung.

He ist bis zum Anfang von Ps. **101** vielfach von jüngerer Hand korrigiert[1]. Vor allem sind viele orthographische Fehler (z. B. sehr oft ursprüngliches ω statt ο) verbessert, ν εφελκυστικον vor Konsonanten wegradiert, ι adscriptum hinzugefügt, falsche Akzente berichtigt und fehlende nachgetragen, auch die Silbentrennung nach späterer byzantinischer Schulregel korrigiert (**87**6 ursprünglich ουκ | εμνησθης, der Korrektor ου | κεμνησθης). Außerdem aber ist der Text öfters verbessert. Meistens ist die gewöhnliche *L*-Lesart für die abweichende von He eingesetzt, doch kommt es auch vor, daß der Korrektor für die von He gebotene gewöhnliche *L*-Lesart eine andere einsetzt. Die ursprüngliche Lesart ist zuweilen so gründlich wegradiert, daß man sie nicht mehr sicher entziffern kann; Hilfe leistet dann zuweilen die bei H.-P. kollationierte Katene „273" (XIV. Jahrh.), da sie den Bibeltext Hesychs zugrunde legt[2]. Die den Wortlaut ändernden Korrekturen im Texte von He erwähne ich auch dann, wenn der Korrektor den gewöhnlichen *L*-Text herstellt, da sie für die Geschichte des *L*-Textes interessant sind. Dagegen lasse ich die nur am Rande von He notierten gewöhnlichen *L*-Lesarten unberücksichtigt, weil nicht feststeht, daß diese in den Text von He eingesetzt werden sollten, sondern auch möglich ist, daß sie nur als interessante Varianten am Rande vermerkt worden sind[3]. Auch lasse ich solche Korrekturen fort, bei denen der alte Text unvollständig korrigiert ist, z. B. **60**9 του αιωνος wegradiert, aber τον αιωνα nicht in τους αιωνας korrigiert.

---

[1]) Auf Blatt 153 (Ps. **100**8²—**101**9¹) verbessert der Korrektor noch folgendes: **101**2 ελθατω, 3 θλιβομαι, επικαλεσομαι, 4 εξελειπον, 5 επληγην, 7 οικωπαιδω (nur αι in ε korrigiert); bloß 7 ομοιωθην läßt er stehn, auch ändert er hier wie stets nichts in der Überschrift des Psalms, welche er in der Vorbemerkung zu demselben anführt. Aber von Bl. 154 an ist nichts mehr korrigiert; wir finden **101**9 ομνυων, 10 εκιρνον, 14 οικτειρησης, 21 τεθανατομενων, 25 ημησι, 27 απωλουνται, ειληξης usw.

[2]) Mit ihrer Hilfe habe ich das εξ von εξεμυκτηρισαν **79**7 entziffert.

[3]) Für letztere Auffassung spricht der Umstand, daß der Korrektor am Rande öfters Lesarten vermerkt, die er im Texte durch andere ersetzt hat, z. B. **34**16 μυκτηρισμον, wofür er im Texte -μω eingesetzt hat. Auch führt er die Lesart τοις ελπιζουσι, die er zu **32**18 am Rande notiert, ausdrücklich als Variante an („γραφεται και τοις ελπιζουσι").

8. Wie He sind auch die alten Hss. B S R nach *L* korrigiert, und zwar S und R durchgehends (S.-St. 2, § 11_1 und oben § 5_6). Ihre Korrekturen führe ich nur da an, wo sie nicht mit *L* oder L^a, sondern bloß mit L^d, L^b, L^{pau} zusammengehn oder ganz von *L* abweichen.

Im Unterschiede von B S R ist A nicht nach *L* korrigiert. Daher wird A^c nie zu *L* gerechnet.

9. Endlich kommen an einzelnen Stellen noch Su Th Ch (§ 1_4) und 1046 2040 (§ 1_2) hinzu. Sie werden stets ausdrücklich genannt.

10. Ich fasse zusammen. Beim Lukiantext haben wir als Grundstock $L'' = L +$ Tht $+$ Sy. Hierin sind stillschweigend eingeschlossen — natürlich nur insoweit, als sie an der betreffenden Stelle überhaupt vorhanden sind — Z T He und B^c S^c R^c; nur wo diese Zeugen bloß mit L^d, L^b, L^{pau} zusammengehn oder ganz von *L* abweichen, und bei der Stichenteilung werden sie besonders genannt. Dagegen werden stets besonders genannt die nur für einzelne Stellen in Betracht kommenden Zeugen Su Th Ch und 1046 2040.

11. Diese vielen Zeugen lehren, daß auch der Lukiantext im Laufe der Zeit Veränderungen erlitten hat, und daß wir den später üblichen Text nicht ohne weiteres für den ursprünglichen Lukiantext halten dürfen. Doch scheint es mir sehr schwierig, das Ursprüngliche mit genügender Sicherheit festzustellen (vgl. Abs. 5 Schluß. 6). Nur hinsichtlich eines formalen Punktes ist mir nachträgliche Korrektur in *L* ganz sicher.

Der gewöhnliche *L*-Text bietet, wenn auf H.-P. Verlaß ist[1], statt des hellenistischen αντιλημπτωρ, das sich in allen alten Hss. findet (Thack. § 7, 23), das klassische und in jüngerer Zeit wieder zur Geltung gekommene αντιληπτωρ und ebenso αντιληψις und ληψομαι nebst Kompositis (αντιληψομαι, συλληψομαι, συναντιληψομαι). So auch die 897 geschriebene Handschrift He, welche stets αντιληπτωρ und αντιληψις ohne μ schreibt, allerdings von ληψομαι nebst Kompositis neben 6 Formen ohne μ noch 3 mit μ bietet: **50**$_7$ συνελημφθην, **138**$_{20}$ λημψονται, **145**$_9$ αναλημψεται[2]). Dagegen haben die ältesten

[1]) Das Zutrauen zu H.-P. wird hier dadurch bestärkt, daß die beiden jungen *L*-Hss., deren Photographien das Septuaginta-Unternehmen besitzt (106 130 aus dem XIV. und XII./XIII. Jahrh.) αντιληπτωρ stets ohne μ schreiben.

[2]) An der ersten Stelle ist das μ später ausradiert, an den beiden anderen

Hss. dieses Typus, Z (VI. Jahrh.) und T (VII. Jahrh.), fast nur Formen mit μ: αντιλημπτωρ ist in Z 1mal, in T 11mal mit μ, niemals ohne μ geschrieben; αντιλημψις findet sich in Z 1mal, in T 3mal mit μ, und daneben kommt in T 1 Form ohne μ vor; λημψομαι und Komposita kommen in Z 1mal, in T 5mal mit μ vor, und daneben finden sich in Z 1, in T 2 Formen ohne μ. Hieraus folgt, daß auch der ursprüngliche Lukiantext trotz seiner attizistischen Korrekturen (S.-St. 3, S. 281) diese Formen mit dem hellenistischen μ schrieb; aber es zeigt sich auch, daß man schon im VI. und VII. Jahrh. angefangen hat, das hellenistische μ fortzulassen [1]).

§ 8.

Sonstige Textzeugen

(A'' = A 1219 55; Fragmente).

1. Die Handschriften A 1219 55 gehen oft mit *L* zusammen, weichen aber doch so oft von *L* ab, daß man sie nicht dazu rechnen kann. Untereinander stimmen sie manchmal überein, sogar darin, daß sie in **26**$_1$ für χρισθηναι bloß χρισθη bieten [2]), was sich wohl daraus erklärt, daß in der Urhs., aus der sie stammen, die Endung -ναι wie in S mit den tachygraphischen Zeichen für ν und αι geschrieben war und diese Zeichen nun von einem Abschreiber, der sie nicht verstand, fortgelassen wurden. Daher habe ich A 1219 55 zu einer Gruppe A'' zusammengefaßt, bemerke aber, daß diese Gruppe noch weniger fest geschlossen ist als andere Gruppen; bald gehen A 1219 zusammen gegen 55, bald A 55 gegen 1219, bald 1219 55 gegen A.

Von den drei Hss. haben die beiden älteren A 1219 recht viele orthographische Fehler, vor allem itazistische, z. B. schreibt 1219 meist σοι statt συ (vgl. die Ausgabe von Sanders S. 118). Statt εχθρος schreibt 1219 fast immer εκθρος, eine Schreibung, die in anderen alten Hss. nur selten vorkommt (Thack. S. 102), hier

---

dagegen stehen geblieben; dies erklärt sich daraus, daß die Korrekturen in dieser Handschrift überhaupt in Ps. **101** plötzlich aufhören, s. oben S. 68 Anm. 1.

[1]) Sehr oft erhalten ist das μ in der jüngeren Hs. 55 (X. Jahrh.). Diese schreibt regelmäßig αντιλημπτωρ und läßt das μ nur in **3**$_4$ **88**$_{27}$ fort, doch ist μ in **88**$_{27}$ über der Zeile hinzugefügt. αντιλημψις schreibt diese Hs. 4mal mit, 2mal ohne μ, λημψομαι nebst Kompositis 8mal mit, 3mal ohne μ.

[2]) So auch das am Schluß von § 4$_1$ besprochene Fragment 1220 (χρεισθη) und R (*criste*; erst später ist *ne* hinzugefügt).

aber so überwiegt, daß Sanders neben 56 εκϑρος nur 7 εχϑρος gezählt hat (Sanders S. 119).

55 hat zuweilen Dubletten und Mischlesarten, z. B. **21**11 απο γαστρος εκ κοιλιας (*L* απο γαστρος, die übrigen εκ κοιλιας), **32**11 απ εις γενεαν, **68**15 του βαϑεων. Auch A hat eine unverkennbare Dublette in **138**24 ειδες οδον.

2. An den Schluß der Textzeugen stelle ich diejenigen kleinen Fragmente, welche ich keiner bestimmten Gruppe zuweisen kann. Es sind die Nummern 2002 2003 2004 2006 2010 2011 2012 2016 2020 2021 2022 2025 2027 2029 2030 2031 2036 2043 2047 2048 2054. Hiervon sind 2020 2031 2043 Amulette, vgl. auch 2048; sie enthalten sämtlich Teile von Ps. **90**.

Vielleicht wird sich das eine oder andere dieser Fragmente später, falls sich noch andere zu derselben Handschrift gehörige Fragmente hinzugesellen, einer bestimmten Gruppe zuweisen lassen. Dieser Fall ist schon eingetreten bei dem Pariser Blatte, welches ich früher mit der Sigel 2026 bezeichnet hatte (Mitt. d. S.-U. 2, S. 216), jetzt aber auf Grund der Photographie als zu 2017 gehörig erkannt habe. Als ich anfangs bloß die Photographie von 2026 hatte, konnte ich dies sehr schlecht erhaltene Fragment keiner bestimmten Gruppe zuweisen, da es keine charakteristische Lesart bot; aber seitdem 2026 mit 2017 vereinigt ist, kann an seiner Herkunft aus Oberägypten kein Zweifel sein, vgl. z. B. Ps. **134**16.

§ 9.

Text und Anmerkungen.

1. In der Herstellung des Textes bin ich nicht einer einzelnen Hs. gefolgt, sondern habe jedesmal diejenige Lesart aufgenommen, welche mir nach dem Gesamtstande der Überlieferung als die ursprünglichste erschien. Folgende Regeln waren dabei für mich maßgebend:

1) Wenn die drei alten Textformen, die unteräg., oberäg. und abendländ. (§ 3—5), zusammengehn, ist ihre Lesart in der Regel aufgenommen. Allerdings kommen auch Fälle vor, wo alle drei denselben Fehler haben, z. B. **38**6 παλαιας st. παλαιστας, **62**1 ιδουμαιας st. ιουδαιας, **131**15 χηραν st. ϑηραν (vgl. S.-St. 2, § 61₂). Dies gibt das Recht, in Fällen, wo sich eine Variante im Griech. viel leichter erklärt als im Hebr., sogar gegen die gesamte griech.

Überlieferung nach 𝔐 zu korrigieren, vielfach im Anschluß an Joh. Ernst Grabe, dessen LXX-Ausgabe gerade in diesem Punkte vorbildlich ist, vgl. auch § 5_{18}.

2) Da die alten Zeugen sehr oft gegen die jüngeren mit 𝔐 zusammengehn, habe ich in Fällen, wo sie voneinander abweichen, in der Regel diejenige Lesart bevorzugt, die mit 𝔐 übereinstimmt, z. B., um nur einen extremen Fall anzuführen, in **61**$_5$ die nur von Sa und Sy gebotene Lesart ψευδει statt διψει aufgenommen.

3) Wenn die alten Textformen von 𝔐 abweichen, aber die jüngeren (Origenes, Lukian, öfters auch die von der Hexapla beeinflußte Hs. S) mit 𝔐 zusammengehn, folge ich den alten Zeugen, da Origenes und Lukian sicher nach 𝔐 korrigiert haben.

4) In zweifelhaften Fällen schließe ich mich an B′ an. Wenn aber B′ alleinstehen, stelle ich sie hinter den übrigen zurück.

Sehr interessant sind die alten Zusätze zum Psalter. Wie in § 4_4 gezeigt, gibt es eine Reihe christlicher Zusätze; einer von ihnen, der zu Ps. **13**$_3$ aus Rom. **3**, ist so weit verbreitet, daß ich ihn in meinen Text aufgenommen und nur durch eckige Klammern als später hinzugefügt gekennzeichnet habe. Es gibt aber auch Zusätze, die zweifellos jüdischer Herkunft sind, da sie angeben, an welchen Tagen die betreffenden Psalmen im jüdischen Gottesdienst verwendet wurden. Wie 𝔐 bemerkt, daß Ps. **91** (nach hebr. Zählung **92**) am Sabbat, Ps. **29** am Tempelweihfest gesungen wurde, so werden in 𝔊 auch die Psalmen für fast alle Wochentage notiert: Sonntag (erster Wochentag der Juden) Ps. **23**, Montag **47**, Mittwoch **93**, Donnerstag **80** (diese Angabe ist nur in einigen Übersetzungen erhalten, s. z. St.), Freitag **92**[1]); auch trägt Ps. **37** die Überschrift περι σαββατου (vgl. **91** εις την ημεραν του σαββατου). Ferner bemerkt 𝔊, daß Ps. **28** am letzten Tage des Laubhüttenfestes gesungen wurde. Ähnlich ist die Notiz zu Ps. **26** „vor der Salbung (näml. des Hohenpriesters)“ und die christliche Notiz zu Ps. **65**, daß dieser Psalm für den Sonntag bestimmt war. Daß die letzte Angabe später hinzugefügt ist, versteht sich von selbst. Aber bei den übrigen ist es wegen der Parallelen, die sie in 𝔐 haben, nicht sicher, ob sie nicht vielleicht doch schon alt und nur in unserm hebr. Texte ausgelassen sind. Auf jeden Fall stammen sie aus der Zeit vor Über-

---

[1]) Vgl. E. Schürer, Geschichte des jüd. Volkes 2 (4. Aufl., 1907), S. 350 f.

nahme der LXX durch die Christen; denn diese hätten keinerlei Anlaß gehabt, solche Überschriften hinzuzufügen.

2. Hinsichtlich der Formenlehre und Orthographie halte ich mich möglichst an die Praxis des III. und II. Jahrh. v. Chr., wie wir sie aus den grammatischen Werken Maysers und Thackerays kennen lernen, bevorzuge aber die klassischen Formen, falls sie in jener Zeit noch neben den jüngeren vorkommen, und folge in zweifelhaften Fällen der ältesten großen Handschrift.

Etwas stärker eingegriffen habe ich bei der Schreibung gewisser Vokale in Eigennamen. Schon seit etwa 100 v. Chr. (Thack. § 6, 24) war der frühere Diphthong ει nur noch ein einfaches, meist langes *i* und wechselt daher, besonders in den älteren, weniger in den jüngeren Hss., oft mit ι. Auch schrieb man gern αει, οει u. dgl., um darauf hinzuweisen, daß nicht der Diphthong (spätere Monophthong) αι, οι beabsichtigt war, sondern der Doppellaut α-ι, ο-ι. Für jene Zeit war das ganz unverfänglich, da niemand ει anders als *i* sprach. Heutzutage aber, wo man nicht beachtet oder nicht weiß, daß ει für die Schreiber jener Zeit nichts weiter als ein *i* war, wird dieses ει gewöhnlich als Diphthong gesprochen. Um dies zu verhüten und die von den Alten beabsichtigte Aussprache zur Geltung zu bringen, schreibe ich in Eigennamen wie Δαυιδ, Νεφθαλι(μ), χερουβιμ usw. stets ι, auch wenn die alten Hss. ει bieten. Auch schreibe ich αϊ, οϊ u. dgl. statt αει, οει (aber Εφραιμ ohne Trema, denn hier war αι ein ursprünglicher Diphthong, der später monophthongisch gesprochen wurde, vgl. syr. *'Afrēm*, lat. *Efrem*). — Analog verfahre ich unter Umständen bei den seit dem I. Jahrh. n. Chr. zusammengefallenen Lauten αι und ε (Thack. § 6, 11), aus deren Vertauschung sich auch die häufiger vorkommende Verwechslung der Barmherzigkeit (ελεος, -ον) mit dem Öle (ελαιον) erklärt, vgl. zu **88**21.

Ein Vergleich der beiden oberäg. Hss. U und 2013 lehrt besonders deutlich, wie unmöglich es ist, den ursprünglichen LXX-Text auch in allen Äußerlichkeiten sicher herzustellen. Denn gerade hierin sind U und 2013, die allerdings zeitlich weit auseinanderliegen, da U gewiß viel jünger ist, als früher angenommen wurde (S.-St. 2, S. 5), die reinsten Antipoden. U ist zweifellos von einem Kopten geschrieben (S.-St. 2, S. 147/8), und die Orthographie ist unter dem Einfluß des Koptischen stark verwildert; der Schreiber verwechselt sehr oft die Vokale, schreibt z. B. **12**4

επνωσω statt υπνωσω, 17_{37} εσθηνησαν st. ησθενησαν, 31_{4} ταλυπωριαν st. ταλαιπωριαν, 32_{22} γενετο st. γενοιτο. Dagegen ist 2013, wie Heinrici in seiner oben (§ 4_{1}) zitierten Ausgabe S. 6f. mit Recht ausführt, gerade in der Orthographie ungewöhnlich korrekt, fast klassisch. Nur zwei merkwürdige Erscheinungen seien hervorgehoben: 1) Während man sonst in den LXX-Hss. gewöhnlich γινωσκειν findet und nur sehr selten γιγνωσκειν (Thack. § 7, 32), schreibt 2013 immer (35_{11} 36_{18} 43_{22} 47_{4} 50_{5}) γιγνωσκειν. 2) Während die übrigen alten Hss. das ν εφελκυστικον fast immer auch vor Konsonanten setzen, setzt 2013 nach Heinrici S. 7 es zwar auch 25mal vor Konsonanten, „namentlich vor με, μου, σε und am Satzende", läßt es aber 16mal vor Konsonanten und sonderbarerweise sogar 2mal vor Vokalen fort.

3. Die Reihenfolge der Textzeugen in den *Anmerkungen* unter dem Texte ist dieselbe wie in § 2—8 dieser Prolegomena. Jedoch sind Tertullian und Cyprian (§ 5_{18}) ebenso wie die übrigen nur gelegentlich angeführten Kirchenväter (§ 1_{4}) an den Schluß gestellt.

Wo stärker bezeugte Lesarten einander gegenüberstehn, habe ich der Deutlichkeit halber auch die Zeugen für die vor der Klammer stehende Textlesart angeführt. Aber auch wo diese nicht vollständig notiert sind, habe ich manchmal den Wortlaut der mit der Textlesart übereinstimmenden *lateinischen* Zeugen angegeben, damit man ihn leicht mit dem der hinter der Klammer folgenden lat. Varianten vergleichen kann. Da die lat. Übersetzungen uns besonders naheliegen, schien es mir zweckmäßig, sie recht genau zu notieren und in ihrer Vielgestaltigkeit vorzuführen.

Daß ich in den Anmerkungen diejenigen Korrekturen von B S R fortlasse, durch welche sie dem gewöhnlichen *L*-Texte angeglichen sind, ist schon in § 7_{8} erwähnt.

4. Ähnlich wie bei der Notierung der Textvarianten habe ich es gehalten bei den Angaben über die Unterschiede in der Zerlegung des Textes in *Stichen*, d. h. Halbverse oder bei längeren Versen (z. B. $1_{1.3}$) Drittel- oder Viertelverse. Auch hierbei habe ich, wenn nicht einer weitverbreiteten Stichenteilung eine nur in wenigen Hss. vorkommende gegenübersteht, die Zeugen auf beiden Seiten angegeben.

Die stichische Schreibung findet sich in B' 2013' R'' ZTSyHe

Ga[1]) A'', auch in den meisten kleinen Fragmenten und in den Vorlagen von B und S (§ 3_1). Nicht stichisch geschrieben sind U 1098 und mehrere kleine Fragmente, wahrscheinlich auch die Hss. der bohair. Übersetzung. Die Stichenteilung der nur von H.-P. kollationierten Hss. ist unbekannt. Augustin benutzte zwar sicher einen stichisch geschriebenen Text; denn er bemerkt IV 1271 F, daß Ps. **116** „quatuor uersiculis [d. h. Stichen] continetur"; aber da er den Text nicht stichenweise auslegt, ist er in der Regel nicht als Zeuge zu gebrauchen.

Jeder στιχος wird seinem Namen entsprechend in eine Zeile für sich geschrieben und beginnt regelrecht, wie in vorliegender Ausgabe, am Anfang der Zeile. Ist er zu lang, um in einer Zeile Platz zu finden, so wird die Fortsetzung in die folgende bzw. die folgenden Zeilen geschrieben; aber diese Fortsetzungszeilen werden um 1—3 Quadrate eingezogen und dadurch deutlich von den Anfangszeilen unterschieden; höchstens kann es vorkommen, daß ein Schreiber aus Versehen eine Fortsetzungszeile nicht einzieht, wie z. B. der Schreiber von R in Ps. **83**$_4$ die letzten Worte μου και ο θεος μου aus Versehen am Anfang der Zeile begonnen hat[2]).

Schwierigkeiten bereitet die Feststellung der Stichen nur bei Ga. Auch der Schreiber von Ga hält sich auf der ersten Seite seines Textes an die geschilderte Praxis, beginnt aber schon auf der zweiten, zu Distichen überzugehen. Anfangs zieht er die je zweite Zeile nur ganz wenig, gleichsam noch zaghaft, ein, schwankt auch zunächst noch zwischen stichischer und distichischer Schreibung. Aber in Ps. **9** geht er endgültig zur Schreibung von Distichen (zuweilen Tristichen) über und zieht nun den jeweils zweiten Stichos um 1—1½ Quadrate ein, kennzeichnet auch den Anfang jedes Distichons durch eine Initiale, die etwa doppelt so

---

[1]) Auch in Uulg ist der Text stichisch gedruckt; diese Stichenteilung habe ich jedoch unberücksichtigt gelassen, weil ihre handschriftliche Grundlage mir unbekannt ist. — Daß auch Hieronymus stichische Schreibung voraussetzt, lehren seine Bemerkungen zu Ps. **17**$_{13}$f. **67**$_{33}$f. **73**$_{13}$f. im Briefe an Sunnia und Fretala; denn die „uersus" oder „uersiculi", von denen er dort spricht, sind identisch mit unseren „Stichen".

[2]) In dieser Hs. stimmen der griech. und lat. Text meistens in der Stichenteilung überein. In den wenigen Fällen, wo sie erst nachträglich einander angeglichen sind, habe ich die ursprüngliche Stichenteilung angegeben, natürlich aber nur dann, wenn sie überhaupt Erwähnung verdiente.

groß ist als die übrigen Buchstaben[1]). Wir haben hier also dieselbe Anordnung wie bei Swete, der sie übrigens gegen seine Hss. eingeführt hat.

Wenn nun ein Stichos mehr als eine Zeile einnimmt, so sollte seine zweite Zeile, wie es bei Swete geschehen ist, noch weiter, also um 2—2½ Quadrate, eingezogen werden, und das ist auch öfters der Fall. Aber in diesem Punkte bindet sich der Schreiber von Ga an keine festen Regeln. Manchmal zieht er die Fortsetzung eines Stichos nur ebenso weit ein wie den zweiten Stichos eines Distichons, und so läßt sich unter Umständen nicht sicher entscheiden, ob die eingezogene Zeile einen neuen Stichos oder die Fortsetzung des in der vorangehenden Zeile begonnenen Stichos bringt. Auch ein am Zeilenschlusse stehender Doppelpunkt, der den Schluß des Stichos anzuzeigen pflegt, beweist nicht immer, daß der Stichos wirklich zu Ende ist; denn er findet sich zuweilen in Fällen, wo der Stichos zweifellos in der nächsten Zeile weitergeht, z. B. sind folgende Worte durch Doppelpunkte getrennt: **24**$_{7}$ *ignorantias meas*, **58**$_{13}$ *labiorum ipsorum*, **72**$_{20}$ *imaginem ipsorum*, **89**$_{4}$ *tamquam dies*, **92**$_{1}$ *non commovebitur* (das je erste Wort steht am Zeilenschlusse, das zweite in der folgenden Zeile; in **72**$_{20}$ ist die erste Zeile nur wenig über die Hälfte gefüllt).

Umgekehrt kommt es auch vor, daß Ga einen den Schluß eines Stichos anzeigenden Doppelpunkt mitten in der Zeile setzt. Das kann ursprünglich sein; der Schreiber beginnt zuweilen nicht mit jedem Stichos eine neue Zeile, sondern fährt, um Platz zu sparen, in derselben Zeile fort, z. B. schreibt er in Ps. **29** die 6 Stichen von $_{8/9}$ in 3 Zeilen[2]) und bringt in Ps. **124** am Schluß einer Seite 5 Stichen von sehr ungleicher Länge in 4 Zeilen unter. Aber der Doppelpunkt kann auch erst nachträglich hinzugefügt und dadurch ein ursprünglich einheitlicher Stichos in zwei zerlegt worden sein; die Worte stehen öfters so eng zusammen, daß für einen Doppelpunkt zwischen ihnen eigentlich gar kein Raum ist und dieser auch nur mit Not zwischen ihnen eingeschoben ist. Daher ist eine sichere Entscheidung darüber, ob

---

[1]) Den Anfang der einzelnen Psalmen kennzeichnet er durch noch größere Initialen.

[2]) Ga teilt nicht nur **29**$_{9}$, sondern auch 8^1 und 8^2 in je 2 Stichen, die er durch Doppelpunkt und größeren Buchstaben in der Mitte der Zeile deutlich voneinander trennt.

ein Doppelpunkt ursprünglich oder später hinzugefügt ist, nicht immer möglich, weshalb ich in zweifelhaften Fällen „(c?)“ zu „Ga“ hinzufüge.

Wie überhaupt, so ist auch bei den Angaben über Stichenteilung nicht nach absoluter Vollständigkeit gestrebt. Manche Abweichungen einzelner Hss. sind unerwähnt geblieben. Sehr zahlreich sind solche z. B. in Ps. **102**, wo folgende singuläre Stichenteilungen nicht notiert sind: 2^{1+2} ein Stichos Sa^{L} (nicht Sa^{B}), 12^{1+2} einer Sa^{B} (nicht Sa^{L}), 13^{1+2} einer R′, $17^{2}+18^{1}$ einer Sa^{L} (hier fehlt Sa^{B}); umgekehrt zerlegt Sa^{L} 15^{2}, Ga 18^{2} in je zwei Stichen.

5. διαψαλμα = סלה findet sich regelmäßig bei den alten Zeugen B′ U″ R″ 1098-Ga [1]) Sy; daher ist aus ihnen jede Abweichung von meinem Texte hinsichtlich der Setzung des διαψαλμα notiert. Auch im Briefe des Hieronymus an Sunnia und Fretela wird διαψαλμα zu Ps. **67**$_{33}$ erwähnt. In den kleinen Fragmenten (§ 1_2) kommt nur selten eine Stelle mit διαψαλμα vor.

Die übrigen Zeugen, nämlich die bohair. Übersetzung, deren Hss. recht jung sind [2]), die Uulgata (im Gegensatz zu Ga) und Augustin, viele *L*-Hss. [3]), auch ZTThtHe, ferner A″ lassen διαψαλμα entweder stets fort oder setzen es unregelmäßig. Daher habe ich von ihrer Notierung abgesehen.

6. Die Zählung der meisten Psalmen ist in 𝔊 und 𝔐 verschieden: 𝔊 Ps. **9** = 𝔐 Ps. **9** + **10**; 𝔊 **10—112** = 𝔐 **11—113**; 𝔊 **113** = 𝔐 **114** + **115**; 𝔊 **114** + **115** = 𝔐 **116**; 𝔊 **116—145** = 𝔐 **117—146**; 𝔊 **146** + **147** = 𝔐 **147**. Ich folge naturgemäß der Zählung 𝔊's, notiere aber die abweichende Zählung 𝔐's im textkritischen Apparat.

In der Zählung der Verse schließe ich mich möglichst an 𝔐 an, zähle also Psalmen-Überschriften, wie schon Tischendorf und Swete gegen die frühere Praxis getan haben, nach 𝔐 als Vers 1 (zuweilen 1 und 2) mit. Wo die Stichenteilung 𝔊's mit

[1]) In Ga ist διαψαλμα einigemal erst von jüngerer Hand hinzugefügt; da es aber auch in diesen Fällen zweifellos aus dem ursprünglichen Texte des Hieronymus stammt, unterscheide ich diese Fälle nicht von denjenigen, wo es schon anfangs vorhanden war.

[2]) Aber eine von Rossi herausgegebene Turiner Bo-Hs. hat διαψαλμα, s. S.-St. 2, S. 32. 42 Z. 4.

[3]) Vgl. H.-P. zu **3**$_3$ **9**$_{17}$ u. a. In diesem Punkte haben wir keine Gewähr für Vollständigkeit der Angaben bei H.-P.

der Versteilung 𝔐's kollidiert, richtet sich meine Verszählung nach der Stichenteilung 𝔊's; doch gebe ich die abweichende Versteilung 𝔐's im textkritischen Apparat an.

§ 10.
Anhang: Die Oden.

1. Den Psalmen werden in der griech. Kirche die *Oden* angehängt, d. h. andere Lieder, meist aus dem A. T., welche gleich den Psalmen regelmäßig im Gottesdienste gebraucht werden.

Von den griech. Hss. haben die aus dem IV. Jahrh. stammenden B und S diesen Anhang noch nicht. Aber vom V. Jahrh. an haben ihn alle griech. *Handschriften*. Wenn trotzdem in meinem textkrit. Apparat nur A R T 55 und die Fragmente 1219^{s} 2036 (beide zu Ode 1) erscheinen, so erklärt sich dies daraus, daß die Oden bei H.-P. ebenso wie in der von ihnen zugrunde gelegten ed. Sixt. fehlen[1], und daß von den griech. Hss., die ich selbst kollationiert habe, nur diese sie enthalten, während BS die Oden noch nicht haben und die übrigen alten Hss. schon deshalb ausfallen, weil sie nicht bis zum Schlusse des Psalters reichen.

Von den *Übersetzungen* haben Bo Sa Sy die Oden nicht, und ebenso fehlten sie gewiß in der auf die Hexapla zurückgehenden Übersetzung des Hieronymus, dem Psalt. Gallicanum. Dagegen sind sie in La^{R} vorhanden, und auch die Hs. „Ga" enthält einen Anhang biblischer und außerbiblischer Lieder[2]); doch habe ich La^{R} und Ga nicht überall verglichen, sondern nur gelegentlich angeführt.

Die alten *Kommentatoren* Theodoret und Hesych von

---

[1]) Jedoch hat Holmes, der den ersten Band der großen Ausgabe (Pentateuch) herausgab, zu Exod. 15 und Deut. 32 eine Reihe von Oden-Hss. zitiert, aber nicht alle, da offenbar nur ein Teil der für H.-P. arbeitenden Kollatoren die Oden mitkollationiert hatte.

[2]) Die Hs. „Ga" hat die Oden in anderer Reihenfolge, als sonst üblich ist (vgl. Abs. 3), stellt z. B. die 8. Ode an den Anfang und läßt Ode 4, 6 und die zweite Hälfte von Ode 9 fort, fügt dagegen andere Stücke hinzu, die sonst nicht unter den Oden vorkommen, z. B. Thr. 5 und Idt. 16_{1-17}, hat auch die meisten Oden in doppelten, voneinander abweichenden lat. Übersetzungen (vgl. die Anm. zu Ode $8_{58/59}$). Unmittelbar auf die Oden folgen in „Ga" noch 21 Kirchenlieder; sie werden aufgezählt von G. M. Dreves, Aurelius Ambrosius der Vater des Kirchengesanges (Stimmen aus Maria-Laach, Ergänzungsheft 58, Freiburg i. Br. 1893), S. 18.

Jerusalem legen nur den Psalter aus. Auch im Briefe an Sunnia und Fretela sind nur Fragen aus dem Psalter behandelt.

Die **12**. Ode, das „Gebet Manasses“, kommt in der Didascalia und in deren jüngerer Umarbeitung, den Constitutiones apostolorum, vor, vgl. § 1_4 unter „Co“ und „Di“. Dasselbe Gebet ist in die Appendix der Uulgata aufgenommen. Infolgedessen sind zur **12**. Ode auch DiCo und Uulg verglichen.

2. In jüngerer Zeit hat sich eine feste Zahl und Reihenfolge der Oden herausgebildet. Die griech. Kirche zählt 9 Oden, deren letzte die beiden Lieder aus Luc. **1** umfaßt. Diese 9 Oden bilden den ersten Teil meines Anhangs. Ihre jetzige Reihenfolge finden wir schon in der alten Minuskel 55 (X. Jahrh.), nur werden hier die beiden Lieder aus Luc. **1** noch als 2 Oden (Nr. **9** und **10**) gezählt, und es folgen 4 weitere Lieder (gezählt als Nr. **11**—**14**, auch bei mir Nr. **11**—**14**).

Die drei älteren Hss. bieten die 9 Oden in etwas anderer Reihenfolge. Auch läßt R die **7**. Ode und die zweite Hälfte der **9**. Ode (Luc. 1_{68-79}) fort und bietet statt des sonst üblichen Stückes Is. 26_{9-20} ein anderes Stück aus demselben Propheten Is. 5_{1-9} (bei mir Nr. **10**). Weitere Oden fügt R nicht hinzu; wohl aber haben A und T dieselben 4 weiteren Oden wie 55 (bei mir Nr. **11**—**14**).

3. In vorliegender Ausgabe bringe ich im ersten Anhang die offiziellen 9 Oden der griech. Kirche in der jetzt üblichen Anordnung. Ihre Anordnung in den Hss. zeigt folgende Tabelle:

Übliche Ordnung	A	R	T	55
1) Exod. 15_{1-19}	1	1		1
2) Deut. 32_{1-43}	2	2		2
3) Reg. I 2_{1-10}	3	3	6[1])	3
4) Hab. 3_{2-19}	6	6		4
5) Is. 26_{9-20}	4	[2])		5
6) Ion. 2_{3-10}	5	5		6
7) Dan. 3_{26-45}	9	fehlt	10	7
8) Dan. 3_{52-88}	10	8	11 + 12[3])	8
9) Luc. $1_{46-55.\,68-79}$	11 + 13	7[4])	7 + 13	9 + 10

[1]) Mit Ausnahme des zweiten Teils dieser Ode sind Nr. 1—6 in T verloren gegangen.

[2]) Statt Is. 26_{9-20} hat R als vierte Ode Is. 5_{1-9}, s. S. 80 Nr. 10.

[3]) In T steht die Zahl „11“ bei Dan. 3_{52}, „12“ bei 3_{57}. An letzterer Stelle hat auch 55 die Zahl („8“); bei der Überschrift vor 3_{52} hat 55 überhaupt keine Zahl.

[4]) R hat nur Luc. 1_{46-55}, nicht 1_{68-79}. Ebenso Ga, s. oben S. 78 Anm. 2.

Den zweiten Anhang bilden die sonst noch vorkommenden Oden:

Oden	A	R	T	55
10) Is. 5 1-9	fehlt	4	fehlt	fehlt
11) Is. 38 10-20	7	fehlt	8	12
12) Or. Man.	8	fehlt	9	13
13) Luc. 2 29-32	12	fehlt	14	11
14) Gloria	14	fehlt	15	14

4. Über die Art der Herausgabe ist folgendes zu bemerken: Die wenigen verglichenen Hss. sind hier nicht in Gruppen zusammengefaßt, sondern einzeln in chronologischer Reihenfolge angeführt: A R T 55. Da die Zahl der in Betracht kommenden Hss. öfters wechselt, sind im textkritischen Apparat durchweg alle Zeugen sowohl für die Textlesart als für die Variante ausdrücklich genannt. — Die in den Oden vorkommenden Varianten finden sich großenteils auch an den Stellen der histor. und prophet. Bücher, welchen die Oden entnommen sind, dort aber öfters in anderen Hss. als hier[1]). Bei den drei ersten Oden habe ich den textkrit. Apparat von B.-M. zu Exod., Deut., Reg. I verglichen und angegeben, in welchen Hss. dieselben Varianten sich dort finden; dabei habe ich aber nur B A 55 ausdrücklich genannt und, wenn eine Lesart in keiner dieser 3 Hss. vorkommt, nur gesagt, daß „pauci", „nonnulli", „complures" oder „multi" sie haben. Bei den übrigen Oden unterlasse ich diese Angaben, weil über Reg. hinaus noch keine genügende Ausgabe vorliegt und es mir nur darauf ankam, den Tatbestand an einigen Beispielen zu zeigen.

In der Herstellung des Textes bin ich meistens A gefolgt. An A habe ich mich auch in der Stichenteilung angeschlossen und abweichende Stichenteilungen von R T (55 schreibt den Text nicht stichisch) nur dann notiert, wenn ich sie vor der von A bevorzuge.

Die Oden habe ich nach der Anordnung, in der sie hier gedruckt sind, gezählt. Die Verszählung habe ich nicht immer mit der Zahl „1" begonnen, sondern wie Swete bei den aus dem A. und N. T. stammenden Stücken die Verszahlen der Originalstellen gesetzt.

---

[1]) In der ersten Ode haben A 55 fast immer dieselben Lesarten wie in der Originalstelle Exod. 15. In der zweiten Ode dagegen weicht A etwa 10 mal, 55 mehr als 20 mal von dem Texte ab, welchen dieselben Hss. in Deut. 32 bieten.

ΨΑΛΜΟΙ

1 Α'

1 ΜΑΚΑΡΙΟΣ ἀνήρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν
καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη
καὶ ἐπὶ καθέδραν λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν,
2 ἀλλ' ἢ ἐν τῷ νόμῳ κυρίου τὸ θέλημα αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελετήσει ἡμέρας καὶ νυκτός.
3 καὶ ἔσται ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων,
ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ
καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπορρυήσεται·
καὶ πάντα, ὅσα ἂν ποιῇ, κατευοδωθήσεται.
4 οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς, οὐχ οὕτως,
ἀλλ' ἢ ὡς ὁ χνοῦς, ὃν ἐκριπτεῖ ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.
5 διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσονται ἀσεβεῖς ἐν κρίσει
οὐδὲ ἁμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δικαίων·
6 ὅτι γινώσκει κύριος ὁδὸν δικαίων,
καὶ ὁδὸς ἀσεβῶν ἀπολεῖται.

2 Β'

1 Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη
καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;

Inscriptio ψαλμοι B, ψαλτηριον A', ψαλτηριον τω δδ αβ αλληλοια (graecis literis scriptum) R^{s}, *psalmus dauid* $La^{R(s)}$, legi non potest in He (ψαλ ...), nulla adest in S' Sa La^{G} Ga; reliqui an inscriptionem habeant et quam habeant, nescio

1

1 επι καθεδραν B' L^{d}He(uid.)] επι -δρα R^{s} $L^{d(sil)'}$ A': cf. **2** 12 **5** 12 **7** 9 **9** 11. 15 etc. et Johannessohn Präp. p. 323 | 1 ^{2} > La^{G} | λοιμων *pestium* uel *pestilentiarum* uel *pestilentium* $Tert.^{p}$ (cf. Lag. Probe), *pestilentiarum* Aug. IV 336 A. 1695 C] *pestilentiae* La(etiam Aug et $Tert.^{p}$) Ga

3 ποιη] ποιηση A

4 ουχ ουτως 2° et απο προσωπου της γης] ÷ Ga (cf. Field), > *O* teste Hi ed. Morin (S.-St. 2, p. 120) | ως ο B' R^{s} A' = 𝔐] ωσει *L'* | ἐκριπτεῖ : sic (cf. **83** 11 παραρριπτεῖσθαι) uel ἐκρίπτει, cf. Thack. p. 244

5 ασεβεις R^{s} $L^{a'}$ A' = 𝔐] pr. οι B' : ex 4 | αμαρτωλοι] pr. οι A

2

init. B'Bo^{p} UulgAug *L'* A' = 𝔐] pr. ωδη τω δαυειδ Sa, pr. ψαλμος τω δαυιδ R^{s} = *psalmus dauid* La^{R} Ga, pr. ⟨*in finem psa*⟩*lmus* ⟨*ipsi dauid*⟩ La^{G}, pr. ανεπιγραφος He, pr. προφητεια περι χριστου uel sim. Bo^{p}

1 $^{1.2}$ duo stichi Sa La^{G}(uid.) Ga, unus rel. | εφρυαξαν *fremuerunt* La Ga] *tumultuatae sunt* Tert.(quinquies) et Cyp.(bis): cf. proleg. § 5 11

2 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς,
καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ
διάψαλμα
3 Διαρρήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν
καὶ ἀπορρίψωμεν ἀφ' ἡμῶν τὸν ζυγὸν αὐτῶν.
4 ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς ἐκγελάσεται αὐτούς,
καὶ ὁ κύριος ἐκμυκτηριεῖ αὐτούς.
5 τότε λαλήσει πρὸς αὐτοὺς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ
καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ ταράξει αὐτούς
6 Ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ
ἐπὶ Σιων ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ
7 διαγγέλλων τὸ πρόσταγμα κυρίου
Κύριος εἶπεν πρός με Υἱός μου εἶ σύ,
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·
8 αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου
καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς·
9 ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ,
ὡς σκεῦος κεραμέως συντρίψεις αὐτούς.
10 καὶ νῦν, βασιλεῖς, σύνετε·
παιδεύθητε, πάντες οἱ κρίνοντες τὴν γῆν.
11 δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ
καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμῳ.
12 δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῇ κύριος
καὶ ἀπολεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας.
ὅταν ἐκκαυθῇ ἐν τάχει ὁ θυμὸς αὐτοῦ,
μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ.

2 διαψαλμα B′ Sa *O*(teste Euseb., cf. Field)-Ga] post 2^2 tr. La^R; > R^{s}' Sy = 𝔐, in libris Hebraeorum non continebatur teste Hilar. (cf. Sabatier)

4 εκγελασεται] εγγελ. He, *eggel.* R^s (ex corr.?), ενγελ. A: cf. **36**13 **58**9

6 βασιλευς > B

7 κυριου *domini* La^R] *eius* Ga, *ipsius* Aug et Cyp.(teste cod. *L*), > La^G = 𝔐 (La^G add. hoc loco *diapsalma*)

9 ως = 𝔐] pr. και La^{R}Aug Uulg A | σκευος B′' 2051 R 55, *uas* La Ga] σκευη Sa *L*′' A: cf. **70**22

10 παντες > La^G Ga et Cyp. = 𝔐

11 αυτω] ÷ Ga, > Cyp. = 𝔐

12 παιδειας] -αν R = *disciplinam* La Ga; cf. Helbing Kas. p. 128 | κυριος] ÷ Ga, > La^G = 𝔐; pr. ο R: cf. **7**18 **10**7 **13**2 **14**4 etc. et Debrunner, Der Gebrauch des Artikels bei κύριος (Beihefte zur Ztschr. f. d. alttest. Wiss. 41, p. 69—78) | δικαιας] ÷ Ga, *iustitiae eius* Sa | punctum post 12^2 posui = Aug ThtHe, post 12^3 posuit Swete | εκκαυθη] ενκ. He | 12^3] + *super uos* Cyp. | επ αυτω B′ *L*$^{d(sil)}$′He A', *in eo* GaAug] επ αυτον R *L*^{d}, *in eum* La et Cyp.: cf. **9**11 et Helbing Kas. p. 197/8

3
Γʹ

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ, ὁπότε ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ προσώπου
Αβεσσαλωμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.
2 Κύριε, τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με;
πολλοὶ ἐπανίστανται ἐπʼ ἐμέ·
3 πολλοὶ λέγουσιν τῇ ψυχῇ μου
Οὐκ ἔστιν σωτηρία αὐτῷ ἐν τῷ θεῷ αὐτοῦ.
διάψαλμα.
4 σὺ δέ, κύριε, ἀντιλήμπτωρ μου εἶ,
δόξα μου καὶ ὑψῶν τὴν κεφαλήν μου.
5 φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα,
καὶ ἐπήκουσέν μου ἐξ ὄρους ἁγίου αὐτοῦ.
διάψαλμα.
6 ἐγὼ ἐκοιμήθην καὶ ὕπνωσα·
ἐξηγέρθην, ὅτι κύριος ἀντιλήμψεταί μου.
7 οὐ φοβηθήσομαι ἀπὸ μυριάδων λαοῦ
τῶν κύκλῳ συνεπιτιθεμένων μοι.
8 ἀνάστα, κύριε, σῶσόν με, ὁ θεός μου,
ὅτι σὺ ἐπάταξας πάντας τοὺς ἐχθραίνοντάς μοι ματαίως,
ὀδόντας ἁμαρτωλῶν συνέτριψας.
9 τοῦ κυρίου ἡ σωτηρία,
καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου ἡ εὐλογία σου.

4
Δʹ

1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ψαλμοῖς· ᾠδὴ τῷ Δαυιδ.

3

1 ψαλμος > A | οποτε] οτε *L*pau-Thtp 55: cf. **33**$_{1}$ **55**$_{1}$ **58**$_{1}$ **59**$_{2}$ **95**$_{1}$ **96**$_{1}$ **142**$_{1}$ | fin.] + εν τη ερημω *L*pau: cf. **141**$_{1}$

2 επανιστανται B′ R′ʾ Ga *L*a′ʾ] -αντο *L*pau He*ScRc 55, επανεστησαν A (Bo Sa?)

3 αυτω Sʾ Sa La Ga *L*′ Aʾ = 𝔐] αυτου R SyHe*, > B | αυτου] ÷ Ga | διαψαλμα > Sy

4 κυριε > A | αντιλημπτωρ] μ > *L*′ (etiam He, non ZT): item ubique, cf. proleg. § 7$_{11}$ | ει] ÷ Ga

5 επηκουσεν B′ *L* 55] εισ- R Tht A: cf. **6**$_{9}$ **16**$_{6}$ **21**$_{25}$ **85**$_{1.7}$ **90**$_{15}$ etc. et Helbing Kas. p. 154

6 εγω] + δε Bo Sa A | 6^{2}] pr. *et* LaG Aug Uulg et Cyp. | αντιλημψεται (cf. proleg. § 7$_{11}$) *suscipiet* La] αντελαβετο S, *suscepit* Ga : ex **117**$_{13}$

7^{1+2} unus stichus Sa R′ʾ Ga | συνεπιτιθεμενων] συν > B

8 συ] ÷ Ga

9$^{1.2}$ duo stichi Sy, unus rel. | ευλογια = 𝔐] ευδοκια Sa: cf. **18**$_{15}$ **48**$_{14}$ **84**$_{2}$ **118**$_{108}$ et Helbing Kas. p. 19 n. | fin.] + διαψαλμα Ga = 𝔐

4

1 εν ψαλμοις ωδη B′(Bo?) 1220] ψαλμος ωδης Rʾ *L*pau, *psalmus canticum* LaR Aug; εν υμνοις ψαλμος *L*d′He(He tr. ψαλμος post τω δαδ) 55, *in hymnis canticum* Ga, *in carminibus psalmus* Uulg; ψαλμος Sa *L*pauʾ A | τω(R του) δαυιδ] pr. τω δουλω κυριου *L*pau

2 Ἐν τῷ ἐπικαλεῖσθαί με εἰσήκουσέν μου ὁ θεὸς τῆς δικαιοσύνης μου·
ἐν θλίψει ἐπλάτυνάς μοι·
οἰκτίρησόν με καὶ εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου.
3 υἱοὶ ἀνθρώπων, ἕως πότε βαρυκάρδιοι;
ἵνα τί ἀγαπᾶτε ματαιότητα καὶ ζητεῖτε ψεῦδος;
διάψαλμα.
4 καὶ γνῶτε ὅτι ἐθαυμάστωσεν κύριος τὸν ὅσιον αὐτοῦ·
κύριος εἰσακούσεταί μου ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς αὐτόν.
5 ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε·
λέγετε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν
καὶ ἐπὶ ταῖς κοίταις ὑμῶν κατανύγητε.
διάψαλμα.
6 θύσατε θυσίαν δικαιοσύνης καὶ ἐλπίσατε ἐπὶ κύριον.
7 πολλοὶ λέγουσιν Τίς δείξει ἡμῖν τὰ ἀγαθά;
ἐσημειώθη ἐφ᾽ ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου, κύριε.
8 ἔδωκας εὐφροσύνην εἰς τὴν καρδίαν μου·
ἀπὸ καιροῦ σίτου καὶ οἴνου καὶ ἐλαίου αὐτῶν ἐπληθύνθησαν.
9 ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κοιμηθήσομαι καὶ ὑπνώσω,
ὅτι σύ, κύριε, κατὰ μόνας ἐπ᾽ ἐλπίδι κατῴκισάς με.

5 Ε′

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῆς κληρονομούσης·
ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
2 Τὰ ῥήματά μου ἐνώτισαι, κύριε,
σύνες τῆς κραυγῆς μου·
3 πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου,
ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ θεός μου.

2 εν τω επικαλεισθαι με εισηκουσεν μου] *cum inuocarem* (+ *te* Sa La) *exaudisti me* Sa La(non Aug) Sy | μοι] με La^{G} *L*^{d} | οικτιρ. με] + *domine* Bo La^{R}, + *deus* La^{G} | εισακουσον] + *deus* Sa

3 ματαιοτητα] -τας A | διαψαλμα] post 2 tr. Sa^{L}, > Sy

4 και > La^{R}

5$^{2.3}$ duo stichi R′' Ga SyHe 1219, unus B′ Sa A' | λεγετε *dicite* La^{G} et Cyp. = 𝔐] α λεγετε (λεγ. est modus indicatiuus) rel.: cf. proleg. § 5$_{18}$ | ταις καρδιαις υμων] καρδια B | και 2° R′' Sy et Cyp.] > B′' Sa GaAug *L*′ A': = 𝔐, sed 𝔐 hab. ו in seq. | κατανυγητε] κατανοιγητε A′, *aperimini* Aug^{uar} | διαψαλμα post 6 tr. Sa

8 καιρου La = 𝔐] καρπου rel.: cf. **30**$_{16}$ et proleg. § 5$_{18}$ | και 1° = 𝔐] > La Uulg *L*^{d} | και ελαιου] > *O* teste Hi ed. Morin (S.-St. 2, p. 120) = 𝔐 | αυτων] αυτου *L*^{pau}, > La^{R}

9 init.] pr. εγω δε Sa: ex **3**$_{6}$ | επ] επι B 1220

5

2 της κραυγης] τη -γη *L*^{b}′HeR^{c} A': cf. Helbing Kas. p. 158

3 τη φωνη R *L*′ A'] της -νης B′: ad 2^{2} adapt.? cf. **60**$_{2}$ **140**$_{1}$ et Helbing Kas.

ὅτι πρὸς σὲ προσεύξομαι, κύριε·
4 τὸ πρωὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς μου,
τὸ πρωὶ παραστήσομαί σοι καὶ ἐπόψομαι.
5 ὅτι οὐχὶ θεὸς θέλων ἀνομίαν σὺ εἶ,
οὐδὲ παροικήσει σοι πονηρευόμενος·
6 οὐ διαμενοῦσιν παράνομοι κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου,
ἐμίσησας πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν.
7 ἀπολεῖς πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος·
ἄνδρα αἱμάτων καὶ δόλιον βδελύσσεται κύριος.
8 ἐγὼ δὲ ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου,
προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἅγιόν σου ἐν φόβῳ σου.
9 κύριε, ὁδήγησόν με ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου,
κατεύθυνον ἐνώπιόν μου τὴν ὁδόν σου.
10 ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀλήθεια,
ἡ καρδία αὐτῶν ματαία·
τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν,
ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν.
11 κρῖνον αὐτούς, ὁ θεός·
ἀποπεσάτωσαν ἀπὸ τῶν διαβουλιῶν αὐτῶν·
κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀσεβειῶν αὐτῶν ἔξωσον αὐτούς,
ὅτι παρεπίκρανάν σε, κύριε.
12 καὶ εὐφρανθήτωσαν πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ σέ·
εἰς αἰῶνα ἀγαλλιάσονται, καὶ κατασκηνώσεις ἐν αὐτοῖς,

p. 293 | προσευξομαι κυριε tr. La^{R} | κυριε ad 4 trahit 𝔐

4 εισακουση] pr. *et* La^{G} et Cyp. | εποψομαι B′ Sa R′’ Ga et Cyp. (La^{R} et Cyp.^{p} add. *te*) = 𝔐] εποψη(uel -ψει) με Bo *L*′’ A’(55 εφ-, cf. Thack. p. 125)

5 ουδε B′’ Ga A’] ου R′’ *L*′’ = 𝔐 | σοι > *L*^{d}: post -σει

6 ου B′ = 𝔐] ουδε Bo Sa R′’ Ga *L*′’ A’ | εμισησας S Sa La^{G}Aug Ga *L*Tht^{p} 55 = 𝔐] + κυριε B’-2008 R′ Tht^{p}’-He*(uid.) A

7 παντας] ÷ Ga, > La(non Aug) = 𝔐

8 ελεους S R *L*′ 55] s > B He* A: sequitur σ; cf. **68**$_{14}$ **83**$_{12}$ **89**$_{14}$ **100**$_{1}$ etc. et **6**$_{5}$ et Thack. p. 158

9 ενεκα των εχθρων μου ad 9[1] trahunt B′ Sa R′’ Ga, ad 9[2] SyHe 55, stichus singularis est in A | μου 1°] σου La^{R} He | ενωπιον μου την οδον σου S-2008 (uid.) Sa GaHi *L*^{pau} (item ενια των αντιγραφων teste Tht, cf. proleg. § 7$_{5}$ n.) = 𝔐] εν. σου τ. οδ. μου B’ R′’ Uulg *L*′’Su A’

10 τω > S | η καρδια] pr. *lingua eorum et* Sa: cf. 10[4] | 10[3]] add. stichum ιος ασπιδων υπο τα χειλη αυτων Sa: ex Rom. **3**$_{13}$ Ps. **13**$_{3}$, cf. S.-St. 2, p. 221 infra

11 αποπεσατωσαν] -σετ. *L*^{d}He^{c} 55: cf. **15**$_{6}$ **19**$_{9}$ etc. et Thack. p. 211 | εξωσον αυτους ad 11[4] trahunt B′ A

12 ευφρανθητωσαν] -θειησαν *L*^{d}Tht^{p}: cf. **6**$_{11}$ **24**$_{3}$ **34**$_{4.26.27}$ etc. | ευφρανθ. Bo Sa R′’ Ga *L*′’ 55 = 𝔐] + επι σοι B A, + επι σε S-2008: cf. **29**$_{2}$ **34**$_{27}$ et Helbing Kas. p. 257 | ελπιζοντες επι σε] ⟨αγα⟩πωντες το ⟨ονομα σου⟩ 2008: ex 12[3] | επι σε] επι σοι *L*^{b}He*R^{c}: cf. **9**$_{11}$ | κατασκηνωσεις εν αυτοις] -νωσουσιν επ ελπιδι Sa: cf. **4**$_{9}$ **15**$_{9}$; *inhabitabunt eis* La^{G} |

καὶ καυχήσονται ἐν σοὶ πάντες οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομά σου.
13 ὅτι σὺ εὐλογήσεις δίκαιον·
κύριε, ὡς ὅπλῳ εὐδοκίας ἐστεφάνωσας ἡμᾶς.

6 F′

1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις, ὑπὲρ τῆς ὀγδόης·
ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
2 Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με
μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσῃς με.
3 ἐλέησόν με, κύριε, ὅτι ἀσθενής εἰμι·
ἴασαί με, κύριε, ὅτι ἐταράχθη τὰ ὀστᾶ μου,
4 καὶ ἡ ψυχή μου ἐταράχθη σφόδρα·
καὶ σύ, κύριε, ἕως πότε;
5 ἐπίστρεψον, κύριε, ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου,
σῶσόν με ἕνεκεν τοῦ ἐλέους σου.
6 ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ θανάτῳ ὁ μνημονεύων σου·
ἐν δὲ τῷ ᾅδῃ τίς ἐξομολογήσεταί σοι;
7 ἐκοπίασα ἐν τῷ στεναγμῷ μου,
λούσω καθ᾽ ἑκάστην νύκτα τὴν κλίνην μου,
ἐν δάκρυσίν μου τὴν στρωμνήν μου βρέξω.
8 ἐταράχθη ἀπὸ θυμοῦ ὁ ὀφθαλμός μου,
ἐπαλαιώθην ἐν πᾶσιν τοῖς ἐχθροῖς μου.
9 ἀπόστητε ἀπ᾽ ἐμοῦ, πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
ὅτι εἰσήκουσεν κύριος τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ μου·
10 εἰσήκουσεν κύριος τῆς δεήσεώς μου,
κύριος τὴν προσευχήν μου προσεδέξατο.
11 αἰσχυνθείησαν καὶ ταραχθείησαν σφόδρα πάντες οἱ ἐχθροί μου,
ἀποστραφείησαν καὶ καταισχυνθείησαν σφόδρα διὰ τάχους.

εν σοι] επι σοι B: cf. Helbing Kas. p. 261 | παντες ult. > *L*Thtp 55 = 𝔐
13 συ] + *domine* La^G | ευλογησεις S Sa R *L*′’, *benedices* La^R Aug Uulg] -γεις B’ A’, -*cis* La^G Ga | δικαιον] pr. τον R

6

1 εν υμνοις > *L*pau A
3 κυριε 2° > B | οτι ult. — fin.] *quoniam infirmus sum* La^G: ex 3¹ repet.
5 κυριε > Bo | ρυσαι = 𝔐] pr. *et* La^G Aug Ga | με] + *domine* Sa
7 μου paenult. > La
8 θυμου] κλαυθμου Sa: ex 9 | 8² > He | επαλαιωθην] -θη *L*pau = 𝔐
9 εισηκουσεν] ⟨ε⟩π- 1220: cf. **3** 5 | εισηκ. κυριος της 9 ⌒ 10 S
10. 11¹ > La^G
10 εισηκουσεν B R He 55] εισ > *L*′ A | της δεησεως] pr. της φωνης Sy: ex 9
11 αισχυνθειησαν] -θητωσαν R: cf. **5** 12 | ταραχθειησαν] εντραπητωσαν R: ex **69** 3 **34** 4 | σφοδρα 1° B′’ Sa 1220 GaHi A = 𝔐]

7

Z′

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ, ὃν ᾖσεν τῷ κυρίῳ
ὑπὲρ τῶν λόγων Χουσι υἱοῦ Ιεμενι.
2 Κύριε ὁ θεός μου, ἐπὶ σοὶ ἤλπισα·
σῶσόν με ἐκ πάντων τῶν διωκόντων με καὶ ῥῦσαί με,
3 μήποτε ἁρπάσῃ ὡς λέων τὴν ψυχήν μου
μὴ ὄντος λυτρουμένου μηδὲ σῴζοντος.
4 κύριε ὁ θεός μου, εἰ ἐποίησα τοῦτο,
εἰ ἔστιν ἀδικία ἐν χερσίν μου,
5 εἰ ἀνταπέδωκα τοῖς ἀνταποδιδοῦσίν μοι κακά,
ἀποπέσοιν ἄρα ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου κενός,
6 καταδιώξαι ἄρα ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχήν μου καὶ καταλάβοι
καὶ καταπατήσαι εἰς γῆν τὴν ζωήν μου
καὶ τὴν δόξαν μου εἰς χοῦν κατασκηνώσαι.
διάψαλμα.
7 ἀνάστηθι, κύριε, ἐν ὀργῇ σου,
ὑψώθητι ἐν τοῖς πέρασι τῶν ἐχθρῶν μου·
ἐξεγέρθητι, κύριε ὁ θεός μου, ἐν προστάγματι, ᾧ ἐνετείλω,
8 καὶ συναγωγὴ λαῶν κυκλώσει σε,
καὶ ὑπὲρ ταύτης εἰς ὕψος ἐπίστρεψον.
9 κύριος κρινεῖ λαούς·
κρῖνόν με, κύριε, κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου
καὶ κατὰ τὴν ἀκακίαν μου ἐπ' ἐμοί.
10 συντελεσθήτω δὴ πονηρία ἁμαρτωλῶν,

> R′Aug *L*′’Su 55 | αποστραφειησαν] επιστρ. B, -φητωσαν R | αποστρ. uel sim. (cf. sup.) B R′’ Ga *L*’ 55 = 𝔐] + εις τα οπισω S ThtCh A: cf. **34**$_{4}$ **39**$_{15}$ **69**$_{3}$ | καταισχυνθειησαν L′ A’ (cf. **34**$_{4}$ **69**$_{3}$)] κατ > B′: ad 11^{1} adapt.; -θητωσαν R | σφοδρα ult.] ÷ Ga

7

5 κακα] πονηρα R: cf. **11**$_{3}$ **22**$_{4}$ **27**$_{3}$ **37**$_{21}$ **40**$_{6}$ $_{8}$ **53**$_{7}$ **108**$_{5}$ et S.-St. 2, p. 99 n. 1 | αποπεσοιν B*(uid.)′ A] -σοιμι R *L*′(etiam B^{c}) 1219’: cf. G. Curtius, Das Verbum der griech. Sprache 1 (1873), p. 45/46; Kühner, Ausführl. Gramm. der griech. Sprache I 2 (ed. Blaß), p. 52

6 αρα *ergo* La^{R}Aug] > La^{G} Ga = 𝔐 | καταλαβοι] + αυτην *eam* R′ | καταπατησαι] -σει R S^{c} | κατασκηνωσαι] -σει R *L*^{pau}S^{c} 55 | διαψαλμα > Sy

7 εχθρων μου B′’ Sa La^{G}Aug Ga Tht A*(uid.) = 𝔐] ε. σου R′ *L*^{a}’Ch A^{c}(uid.)’ | 7^{3} B′ La^{G}] pr. και R′Aug Ga(sub ※) *L*′’ A’ = 𝔐 | κυριε ult. > S = 𝔐, κυριε ο θεος μου > Sa

8 fin.] + κυριε Sy et cod. 184 (proleg. § 7$_{3}$)

9 κυριος κρινεῖ (futurum hab. Bo Sa Sy)] *dominus iudicat* La^{R}Aug Ga, *domine iudica* La^{G} | κρινον με] κρ. μοι *L*^{d}He* A’: datiuus commodi, cf. **9**$_{39}$ et **25**$_{1}$ **34**$_{24}$ **42**$_{1}$ **53**$_{3}$ **81**$_{3}$ et Helbing Kas. p. 96/97; *saluum fac me* La^{G} | δικαιοσυνην μου] δ. σου *L*^{pau}’HeSu 55 2025 | επ εμοι] επ εμε R *L*^{pau}: cf. **1**$_{1}$

10 δη = נָא] *autem* La^{R}Aug, *uero*

καὶ κατευθυνεῖς δίκαιον·
ἐτάζων καρδίας καὶ νεφροὺς ὁ θεός.
11 δικαία ἡ βοήθειά μου παρὰ τοῦ θεοῦ
τοῦ σῴζοντος τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.
12 ὁ θεὸς κριτὴς δίκαιος καὶ ἰσχυρὸς καὶ μακρόθυμος
μὴ ὀργὴν ἐπάγων καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν.
13 ἐὰν μὴ ἐπιστραφῆτε, τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ στιλβώσει·
τὸ τόξον αὐτοῦ ἐνέτεινεν καὶ ἡτοίμασεν αὐτὸ
14 καὶ ἐν αὐτῷ ἡτοίμασεν σκεύη θανάτου,
τὰ βέλη αὐτοῦ τοῖς καιομένοις ἐξειργάσατο.
15 ἰδοὺ ὠδίνησεν ἀδικίαν,
συνέλαβεν πόνον καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν·
16 λάκκον ὤρυξεν καὶ ἀνέσκαψεν αὐτὸν
καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόθρον, ὃν εἰργάσατο·
17 ἐπιστρέψει ὁ πόνος αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ,
καὶ ἐπὶ κορυφὴν αὐτοῦ ἡ ἀδικία αὐτοῦ καταβήσεται.
18 ἐξομολογήσομαι κυρίῳ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ
καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ὑψίστου.

8 Η′

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ληνῶν· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
2 Κύριε ὁ κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ,
ὅτι ἐπήρθη ἡ μεγαλοπρέπειά σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.
3 ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον
ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν σου
τοῦ καταλῦσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκδικητήν.

La[G], > Ga | εταζων *scrutans* La[R]Aug Uulg] pr. ※ *et* Ga = 𝔐; *et scruta* La[G]

11 δικαια B′’ Sa R′’ Ga Tht’Ch A’] δικαιως *L*(etiam He): trahit hoc ad 10 = 𝔐 | του θεου = 𝔐] του > 2025, κυριου R′’ Ga

12 και 1° = 𝔐] > GaAug | ισχυρος = 𝔐 אֵל non ab ipso interprete ortum uid., cf. **41** 3 et S.-St. 2, p. 139 et Flashar p. 264/5 | και μακροθυμος] ÷ Ga | μη (= אַל) οργην επαγων] pr. και *L*′’, *numquid irascitur* La[G](*-cetur*) Ga

14 εν αυτω] εαυτω Grabe = לוֹ, sed cf. **11** 6 **65** 7

15 αδικιαν … ανομιαν] tr. B’ 1219 (uid.) | συνελαβεν] pr. ※ *et* Ga(non Uulg)

18 κυριω BS[c]] pr. τω S* R *L*′ A’: cf. **2** 12 | και > La[R]

8

2[1] in duo stichos (κυριε — ημων, ως — γη) diuidit Sy: cf. 10 | ο κυριος] *deus* La[G] hic, non in 10 | το ονομα] *regnum* La[G] hic, non in 10

3[2.3] duo stichi B′ R′’ Ga ZSy A, unus Sa He 55 2025 | ενεκα] -κεν 2025: cf. **24** 7

4 ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανούς, ἔργα τῶν δακτύλων σου,
σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας.
5 τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνῄσκῃ αὐτοῦ,
ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν;
6 ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλους,
δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν·
7 καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου,
πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ,
8 πρόβατα καὶ βόας πάσας,
ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου,
9 τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης,
τὰ διαπορευόμενα τρίβους θαλασσῶν.
10 κύριε ὁ κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

9 Θ´

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν κρυφίων τοῦ υἱοῦ·
ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
2 Ἐξομολογήσομαί σοι, κύριε, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου,
διηγήσομαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου·
3 εὐφρανθήσομαι καὶ ἀγαλλιάσομαι ἐν σοί,
ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου, ὕψιστε.
4 ἐν τῷ ἀποστραφῆναι τὸν ἐχθρόν μου εἰς τὰ ὀπίσω
ἀσθενήσουσιν καὶ ἀπολοῦνται ἀπὸ προσώπου σου,
5 ὅτι ἐποίησας τὴν κρίσιν μου καὶ τὴν δίκην μου,
ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου, ὁ κρίνων δικαιοσύνην.
6 ἐπετίμησας ἔθνεσιν, καὶ ἀπώλετο ὁ ἀσεβής,
τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐξήλειψας εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος·

4 ουρανους] add. ※ *tuos* GaHi: ex θ′ teste Hi
5 τι] τις *L*pau A
6 δοξη και τιμη] δοξη κ. τιμην (sic) A, δοξαν κ. τιμην R, *gloriam et honorem* LaG
7 τα] pr. παντα Sa Sy | των 1⁰ > B
8 πασας B′ 55] απασας R *L′* A
10 in duo stichos (κυριε — ημων, ως — γη) diuidunt Sy 55: cf. 2 | ο κυριος] *deus* LaR hic, non in 2

9 (1—21 = 𝔐 **9**; 22—39 = 𝔐 **10**)
1 του υιου > R(non Aug; LaR dub.) *L*pau
2² > S | τα > R: post παντα
4 απολουνται] + παντες Bo | προσωπου] pr. του R
5 οτι] οτε Sy | ο κρινων δικαιοσυνην *qui iudicas iustitiam* Ga] *qui iudicas aequitatem* La: *aequitas* fere semper = ευθυτης, sed hic La *aequitatem* pro δικαιοσυνην adhibuit uarietatis causa, cf. 9 et proleg. § 2₅
6 και 1⁰] ÷ Ga (hab. ÷ per errorem etiam ante και 2⁰) | αυτων B′ʼ Sa R′ʼ Ga = 𝔐] αυτου *L′*ʼ 55: cf. 7; σου A | του αιωνος] ÷ Ga Sy: cf. 37 et **36**29 **44**18 **91**8 **110**10

7 τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος, καὶ πόλεις καθεῖλες,
ἀπώλετο τὸ μνημόσυνον αὐτῶν μετ' ἤχους.
8 καὶ ὁ κύριος εἰς τὸν αἰῶνα μένει,
ἡτοίμασεν ἐν κρίσει τὸν θρόνον αὐτοῦ,
9 καὶ αὐτὸς κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ,
κρινεῖ λαοὺς ἐν εὐθύτητι.
10 καὶ ἐγένετο κύριος καταφυγὴ τῷ πένητι,
βοηθὸς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλίψει·
11 καὶ ἐλπισάτωσαν ἐπὶ σὲ οἱ γινώσκοντες τὸ ὄνομά σου,
ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπες τοὺς ἐκζητοῦντάς σε, κύριε.
12 ψάλατε τῷ κυρίῳ τῷ κατοικοῦντι ἐν Σιων,
ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ,
13 ὅτι ἐκζητῶν τὰ αἵματα αὐτῶν ἐμνήσθη,
οὐκ ἐπελάθετο τῆς κραυγῆς τῶν πενήτων.
14 ἐλέησόν με, κύριε, ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου,
ὁ ὑψῶν με ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου,
15 ὅπως ἂν ἐξαγγείλω πάσας τὰς αἰνέσεις σου
ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς Σιων·
ἀγαλλιάσομαι ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου.
16 ἐνεπάγησαν ἔθνη ἐν διαφθορᾷ, ᾗ ἐποίησαν,
ἐν παγίδι ταύτῃ, ᾗ ἔκρυψαν, συνελήμφθη ὁ ποὺς αὐτῶν·

7^{1} unus stichus B′ Z A’, duo (του — τελος, και πολ. καθ.) Sa^{B} R′’ Ga Sy, και πολ. καθ. ad 7^{2} trahit Sa^{L} | καθειλες B′ *L*′ A’] -λας R ZSc: cf. **10**$_{3}$ **59**$_{3}$ **79**$_{13}$ **88**$_{41}$ et Thack. p. 211 | αυτων = 𝔐] αυτου *L*(non Tht’Ch): cf. 6 | ἤχους (sic, non ἠχοῦς scribendum uid., cf. Thack. p. 159 n.) B′ R *L*^{pau} A’] ηχου *L*′: cf. **41**$_{5}$ **76**$_{17}$ et **64**$_{8}$ **150**$_{3}$

8 ητοιμασεν] -σας *L*^{pau}Tht^{d}

9 την οικουμενην] + *totam* Bo | δικαιοσυνη ... ευθυτητι] ευθ. ... δικ. R = *aequitate ... iustitia* La Ga, sed sic La Ga uarietatis causa uertisse uidentur, ne pro „δικαιοσυνη, κρινει“ dicerent „*iustitia, iudicabit*“, cf. 5

10 τω πενητι *pauperi* GaAug] *-rum* La | θλιψει B’ Sa(uid.) La Ga A′ = 𝔐] θλιψεσι(ν) S R *L*′’ 55: cf. 22

11 επι σε] ε. σοι *L*^{a}′ A’: cf. **5**$_{12}$ **16**$_{7}$ **21**$_{5}$ **24**$_{20}$ etc. et Helbing Kas. p. 199 | οι B′’ R′’ Ga *L*′ 55 = 𝔐] pr. παντες Sa Sy A et Psalt. Rom. | οτι ουκ εγκατελιπες] *ne derelinquas* Bo | εγκατελιπες B′ *L*′ A’] -πας *L*^{pau}ZS^{c}R^{c}: cf. **21**$_{2}$ et Thack. p. 211; *dereliquisti* Sa La^{G}Aug Ga Sy; εγκαταλειπεις R, *derelinques* La^{R} (pro *-quis*? cf. proleg. § 2$_{3}$) | κυριε > La^{G}

12 τα επιτηδευματα] *mirabilia* La^{R}Aug

13 εκζητων] pr. ο *L*^{a}′’ 55 | αυτων = אותם recte cum εμνησθη connectit Bo, cum τα αιματα Sa Aug Sy | κραυγης = 𝔐] δεησεως B La^{G}, φωνης A

14 ιδε] pr. *et* La^{G}

$15^{1.2.3}$ tres stichi B ZSy A’, duo S Sa R’(15^{1+2}, 15^{3}) et La^{R} (15^{1}, 15^{2+3}, sed Aug connectit 15^{2} cum 15^{1}) | αγαλλιασομαι = 𝔐] -σο(uel ω)μεθα *L*′’ 55 | επι τω σωτηριω] *epi to soterion* R: item **12**$_{6}$ **20**$_{2}$, cf. **1**$_{1}$; εν(= ב) τω σωτηριω A: cf. **12**$_{6}$ **19**$_{6}$ **34**$_{9}$ **88**$_{13}$ Od. **4**$_{18}$ et Helbing Kas. p. 256

16 παγιδι ταυτη] τη παγ. R

17 γινώσκεται κύριος κρίματα ποιῶν,
ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ συνελήμφθη ὁ ἁμαρτωλός.
ᾠδὴ διαψάλματος.
18 ἀποστραφήτωσαν οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς τὸν ᾅδην,
πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐπιλανθανόμενα τοῦ θεοῦ·
19 ὅτι οὐκ εἰς τέλος ἐπιλησθήσεται ὁ πτωχός,
ἡ ὑπομονὴ τῶν πενήτων οὐκ ἀπολεῖται εἰς τὸν αἰῶνα.
20 ἀνάστηθι, κύριε, μὴ κραταιούσθω ἄνθρωπος,
κριθήτωσαν ἔθνη ἐνώπιόν σου·
21 κατάστησον, κύριε, νομοθέτην ἐπ᾽ αὐτούς,
γνώτωσαν ἔθνη ὅτι ἄνθρωποί εἰσιν.
διάψαλμα.
22 Ἵνα τί, κύριε, ἀφέστηκας μακρόθεν,
ὑπερορᾷς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλίψει;
23 ἐν τῷ ὑπερηφανεύεσθαι τὸν ἀσεβῆ ἐμπυρίζεται ὁ πτωχός,
συλλαμβάνονται ἐν διαβουλίοις, οἷς διαλογίζονται.
24 ὅτι ἐπαινεῖται ὁ ἁμαρτωλὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς ψυχῆς αὐτοῦ,
καὶ ὁ ἀδικῶν ἐνευλογεῖται·
25 παρώξυνεν τὸν κύριον ὁ ἁμαρτωλός
Κατὰ τὸ πλῆθος τῆς ὀργῆς αὐτοῦ οὐκ ἐκζητήσει·
οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς ἐνώπιον αὐτοῦ.
26 βεβηλοῦνται αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἐν παντὶ καιρῷ,
ἀνταναιρεῖται τὰ κρίματά σου ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ,
πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κατακυριεύσει·
27 εἶπεν γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ Οὐ μὴ σαλευθῶ,
ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν ἄνευ κακοῦ.
28 οὗ ἀρᾶς τὸ στόμα αὐτοῦ γέμει καὶ πικρίας καὶ δόλου,
ὑπὸ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ κόπος καὶ πόνος.
29 ἐγκάθηται ἐνέδρᾳ μετὰ πλουσίων
ἐν ἀποκρύφοις ἀποκτεῖναι ἀθῷον,

18 αποστραφητωσαν] επι- R | του θεου] *dominum* La^R

19 ο πτωχος] *pauperum* La^G: ex 19² | τον αιωνα B′ʾ R Tht′Ch 55, *aeternum* La^RAug] τελος Sa *L* A, *finem* La^G Ga et Tert.

20 αναστηθι] -στα R: cf. 3 8 7 7 etc. | fin.] + *domine* La^G

21 εθνη] + *omnia* Sa | ανθρωποι] pr. οι B

22 (𝔐 10 1) θλιφει B La Ga A = 𝔐] θλιψεσι(ν) S Sa(uid.) RAug *L*′ʾ 55: cf. 10

23 διαβουλιοις] + *suis* La^RAug

24 εν] επι S

25 παρωξ. τον κυρ. ad 24 (𝔐 10 3) trahit 𝔐 | ο 1° > R | ουκ 1° > La^G

26 σου] αυτου R

27^{1.2} duo stichi Sy 55 (ut edidi) et La^G Ga (trahunt ου μη σαλ. ad 27²), unus B′ Sa R′ A | απο γενεας εις γενεαν] *in generatione et generatione* La^R

29 αποκτειναι (sic etiam *L*^pau)] pr. του

οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πένητα ἀποβλέπουσιν·
30 ἐνεδρεύει ἐν ἀποκρύφῳ ὡς λέων ἐν τῇ μάνδρᾳ αὐτοῦ,
ἐνεδρεύει τοῦ ἁρπάσαι πτωχόν,
ἁρπάσαι πτωχὸν ἐν τῷ ἑλκύσαι αὐτόν·
31 ἐν τῇ παγίδι αὐτοῦ ταπεινώσει αὐτόν,
κύψει καὶ πεσεῖται ἐν τῷ αὐτὸν κατακυριεῦσαι τῶν πενήτων.
32 εἶπεν γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ Ἐπιλέλησται ὁ θεός,
ἀπέστρεψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ μὴ βλέπειν εἰς τέλος.
33 ἀνάστηθι, κύριε ὁ θεός, ὑψωθήτω ἡ χείρ σου,
μὴ ἐπιλάθῃ τῶν πενήτων·
34 ἕνεκεν τίνος παρώξυνεν ὁ ἀσεβὴς τὸν θεόν;
εἶπεν γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ Οὐκ ἐκζητήσει.
35 βλέπεις, ὅτι σὺ πόνον καὶ θυμὸν κατανοεῖς
τοῦ παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς χεῖράς σου·
σοὶ οὖν ἐγκαταλέλειπται ὁ πτωχός,
ὀρφανῷ σὺ ἦσθα βοηθῶν.
36 σύντριψον τὸν βραχίονα τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ πονηροῦ,
ζητηθήσεται ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ δι' αὐτήν·
37 βασιλεύσει κύριος εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,
ἀπολεῖσθε, ἔθνη, ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ.
38 τὴν ἐπιθυμίαν τῶν πενήτων εἰσήκουσεν κύριος,
τὴν ἑτοιμασίαν τῆς καρδίας αὐτῶν προσέσχεν τὸ οὖς σου
39 κρῖναι ὀρφανῷ καὶ ταπεινῷ,
ἵνα μὴ προσθῇ ἔτι τοῦ μεγαλαυχεῖν ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.

*L*Tht^{d} | αποβλεπουσιν] επι- *L*^{pau} 55: cf. **10**4

30^{1} > A | αποκρυφω] -φοις 1219: ex 29 | 30^{2} > Sa

31 εν τη παγ. αυτου ad 30 (𝔐 **10**9) trahit 𝔐

32 καρδια] pr. τη B

33 θεος B'' Sa La Ga = 𝔐] + μου R *L''* A' | 33^{2}] pr. και 1221 | πενητων B'' Sa-1221 Ga A = 𝔐] + εις τελος R'', + σου εις τελος *L''* 1219': ex **73**19

34 παρωξυνεν B 1221 R A (cf. 25)] παρωργισεν S *L'* 55 | ο ασεβης τον θεον] *dominum peccator* La^{G} | ουκ εκζητησει (cf. 25)] ου ζητ. B | εκζητησει] -σεις Sa-1221 = 𝔐

35 πονον B' 1221 *L'*] κοπον R A' | κατανοεις] -νοησεις B | αυτους] αυτον *L''* | ουν B'' 1221 A'] > Sa R'' Ga *L''* = 𝔐 | εγκαταλελειπται] -λειπεται 1221 | ησθα *eras* La^{G} Ga = 𝔐] *eris* La^{R}Aug Uulg | βοηθων S 1221 R Tht' A'] -θος B *L*

36 δι αυτην B'' Sa-1221 R Tht'Ch A', *propter illud* La^{R}Aug(S.-St. 2, p. 62 n. 3)] > La^{G} Ga *L* = 𝔐

37 βασιλευσει κυριος B R' Tht'Ch A'] tr. S 1221 La^{G}Aug Ga Z, βασιλευσει κυριος uel κυριος βασιλευσει Bo Sa; κυριος βασιλευς *L* = 𝔐 | του αιωνος] ÷ Ga Sy: cf. 6 et S.-St. 2, p. 128 | απολεισθε] *peribunt* La^{G}: cf. 𝔐

38 εισηκουσεν κυριος(La^{G} *deus*)] -σας κυριε *L''* = 𝔐 | την ετοιμασιαν] τη -σια *L*$^{d'}$: cf. Helbing Kas. p. 293 | σου = 𝔐] αυτου Bo Sa-1221 A: ad 38^{1} adapt.

39 κριναι] *iudicauit* La^{G}: ad 38 ad-

10 Ι΄

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
Ἐπὶ τῷ κυρίῳ πέποιθα· πῶς ἐρεῖτε τῇ ψυχῇ μου
Μεταναστεύου ἐπὶ τὰ ὄρη ὡς στρουθίον;
2 ὅτι ἰδοὺ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐνέτειναν τόξον,
ἡτοίμασαν βέλη εἰς φαρέτραν
τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν σκοτομήνῃ τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.
3 ὅτι ἃ κατηρτίσω, καθεῖλον·
ὁ δὲ δίκαιος τί ἐποίησεν;
4 κύριος ἐν ναῷ ἁγίῳ αὐτοῦ·
κύριος, ἐν οὐρανῷ ὁ θρόνος αὐτοῦ.
οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πένητα ἀποβλέπουσιν,
τὰ βλέφαρα αὐτοῦ ἐξετάζει τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.
5 κύριος ἐξετάζει τὸν δίκαιον καὶ τὸν ἀσεβῆ,
ὁ δὲ ἀγαπῶν ἀδικίαν μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν.
6 ἐπιβρέξει ἐπὶ ἁμαρτωλοὺς παγίδας,
πῦρ καὶ θεῖον καὶ πνεῦμα καταιγίδος ἡ μερὶς τοῦ ποτηρίου αὐτῶν.
7 ὅτι δίκαιος κύριος καὶ δικαιοσύνας ἠγάπησεν,
εὐθύτητα εἶδεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

11 ΙΑ΄

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῆς ὀγδόης· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

apt. uel pro -*abit* (proleg. § 2_{3}) | ετι τ. μεγ. ανθρωπος ε. τ. γ.] ανθρωπος τ. μεγ. ε. τ. γ. ετι 1221 | του > B | ανθρωπος] -πον R L^{pau}

10 (𝔐 **11**)

1 ψαλμος / τω δαυιδ] tr. B 1221 | ερειτε *dicetis* La^{G}] *dicitis* La^{R}Aug Ga: cf. proleg. § 2_{3} | τα ορη *montes* GaAug] *monte* La^{R}: exciditne *s* ante *sicut*?; *montem* La^{G} Uulg = 𝔐

2 βελη *sagittas* La] + *suas* GaAug = 𝔐

3 κατηρτισω καθειλον B′ʾ Uʾ-1221-2018 R′ʾ Ga] συ κατ. αυτοι καθ. *L*′ʾ A′ʾ | καθειλον] -λαν ZR^{c}: cf. **9**$_{7}$ | δε] ÷ Ga

4 κυριος 2° > La^{G} | εις τον πενητα (ex **9**$_{29}$)] ÷ Ga; εις την οικουμενην Uʾ; pro εις τ. πεν. αποβλεπ. hab. 1221-2018 Thtʾ Ch επιβλεπ. την οικουμενην | αποβλεπουσιν B′ R Z A] επιβλ. 1221-2018 *L*′Ch 55 (praepositio periit in U): cf. **9**$_{29}$

5 αδικιαν B′ 1221] pr. την U R *L*′ Aʾ

6 παγιδας] -δα $L^{b}S^{c}$ A; pro γ hab. S κ: item in **17**$_{6}$ **24**$_{15}$ **30**$_{5}$ etc., sed γ hab. etiam S in **9**$_{16.31}$ **118**$_{110}$ **123**$_{7}^{2.3}$ etc. (ambis formis per uices utitur in **34**$_{7/8}$, ubi uerbum ter inuenitur: 7^{1} πακιδος, 8^{1} παγις, 8^{3} πακιδι): cf. Thack. § 7, 6 | καταιγιδος *procellae* La^{R}Aug] -*larum* La^{G} Ga = 𝔐 | αυτων] αυτου L^{d}Thtp 55

7 κυριος] pr. ο U-1221: cf. **2**$_{12}$ | και] ÷ Ga, > 1221 = 𝔐 | δικαιοσυνας = 𝔐] -νην S Sa(uid.)-1221-2018 La^{R} et Clem. Alex. (S.-St. 2, p. 215): hanc lectionem nouit Orig. (cf. ibid.) | ευθυτητα B′ʾ Sa(uid.)-1221 R′ʾ Ga = 𝔐] -τας *L*′ʾ Aʾ: cf. **16**$_{2}$ | αυτου > R

11 (𝔐 **12**)

1 υπερ της ογδ. / ψ. τω δ.] tr. A

2 Σῶσόν με, κύριε, ὅτι ἐκλέλοιπεν ὅσιος,
ὅτι ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων.
3 μάταια ἐλάλησεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ,
χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ ἐλάλησαν.
4 ἐξολεθρεύσαι κύριος πάντα τὰ χείλη τὰ δόλια
καὶ γλῶσσαν μεγαλορήμονα
5 τοὺς εἰπόντας Τὴν γλῶσσαν ἡμῶν μεγαλυνοῦμεν,
τὰ χείλη ἡμῶν παρ' ἡμῶν ἐστιν·
τίς ἡμῶν κύριός ἐστιν;
6 Ἀπὸ τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτωχῶν
καὶ ἀπὸ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων
νῦν ἀναστήσομαι, λέγει κύριος,
θήσομαι ἐν σωτηρίᾳ, παρρησιάσομαι ἐν αὐτῷ.
7 τὰ λόγια κυρίου λόγια ἁγνά,
ἀργύριον πεπυρωμένον, δοκίμιον τῇ γῇ,
κεκαθαρισμένον ἑπταπλασίως.
8 σύ, κύριε, φυλάξεις ἡμᾶς
καὶ διατηρήσεις ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ εἰς τὸν αἰῶνα.
9 κύκλῳ οἱ ἀσεβεῖς περιπατοῦσιν·
κατὰ τὸ ὕψος σου ἐπολυώρησας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.

12 ΙΒʹ

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

3 ελαλησεν] -σαν S La^{G} Ga = 𝔐 | εν ult. > 1221-2018 La Ga = 𝔐 | ελαλησαν B'' R'' Ga A' = 𝔐] -σεν U'-1221-2018 *L'*: cf. **15**6 **16**5 **17**16. 23. 37 etc. et S.-St. 3, p. 262 infra. 281 (και εν καρδια ελαλησαν uel -σεν est enuntiatum singulare in Bo Sa, stichus singularis in Sa^{L}) | fin. B'' U'-1221-2018 GaAug = 𝔐] + κακα R'' (R πονηρα pro κακα: cf. 7 5) *L''* A'

4^{1+2} unus stichus B' | εξολεθρ.] -λοθρ. *L'*: cf. **17**41 **33**17 **36**9 etc. et Thack. p. 88 | εξολεθρευσαι B' 1221-2018 La Ga *L*^{a}Thtp = 𝔐] -σει U' R *L*^{pau}Thtp A', -ση Z | κυριος > 1221 | και > Ga(non Uulg)Aug *L''* = 𝔐

$5^{2.3}$ $6^{1.2}$ quatuor stichi R' Z, tres Sa La^{G} (5^{2}, 5^{3}, 6^{1+2}) et S A' (5^{2}, $5^{3}+6^{1}$, 6^{2}) et Sy (5^{2+3}, 6^{1}, 6^{2}), duo B (5^{2}, $5^{3}+6^{1+2}$) et Ga (5^{2+3}, 6^{1+2})

5 παρ ημων B'' Sa-1221 R *L*$^{b(sil)}$Z' A' *a nobis* La^{G} Ga] παρ. ημιν *L*$^{a'}$, *apud nos* La^{R}Aug = 𝔐

6 απο ... και απο B' A' et Clem. Rom. (S.-St. 2, p. 200)] ενεκεν(1221 -κα) ... και U(uid.)'-1221 R'' Ga *L''* | σωτηρια B' R] -ριω 1221 *L'* A'

7 δοκιμιον] -μον 2019 1221 1219 | τη γη] pr. εν U' *L*$^{pau'}$ | τη γη ad 7^{3} trahit 1221, εν τη γη (cf. sup.) cum κεκαθαρισμενον connectit Sa (7^{2+3} unus stichus Sa) | επταπλασιως] > R*, -σιον 2019(2019^{c} -σιων) R^{c}

8 συ] + δε Bo U'-1221 | φυλαξεις ... διατηρησεις] -ξαις ... -σαις *L*^{d}Thtp | και διατηρ. ημας ad 8^{2} trahunt B' Sa, ad 8^{1} R'' Ga ZSy A' | και ult.] > 1221 UulgAug = 𝔐

9 τους] pr. παντας A'

2 Ἕως πότε, κύριε, ἐπιλήσῃ μου εἰς τέλος;
ἕως πότε ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ;
3 ἕως τίνος θήσομαι βουλὰς ἐν ψυχῇ μου,
ὀδύνας ἐν καρδίᾳ μου ἡμέρας;
ἕως πότε ὑψωθήσεται ὁ ἐχθρός μου ἐπ' ἐμέ;
4 ἐπίβλεψον, εἰσάκουσόν μου, κύριε ὁ θεός μου·
φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς μου, μήποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον,
5 μήποτε εἴπῃ ὁ ἐχθρός μου Ἴσχυσα πρὸς αὐτόν·
οἱ θλίβοντές με ἀγαλλιάσονται, ἐὰν σαλευθῶ.
6 ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ ἐλέει σου ἤλπισα,
ἀγαλλιάσεται ἡ καρδία μου ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου·
ᾄσω τῷ κυρίῳ τῷ εὐεργετήσαντί με
καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ὑψίστου.

13 ΙΓ'

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ Οὐκ ἔστιν θεός·
διέφθειραν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἐπιτηδεύμασιν,
οὐκ ἔστιν ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.
2 κύριος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων
τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔστιν συνίων ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν.
3 πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν,

12 (𝔐 13)

2 αποστρεψεις B'-2019 U'-1221 Z] -φεις R'' Ga *L*'' A'

3 τινος] ποτε USa(uid.)-1221 | βουλας] pr. τας 2019, *consilium* La | $3^{2.3}/4^{1}$ tr. 2019 | ημερας B''(Bo *tota die*)-2019(-ρε : sic!) U'-1221 R'' Ga = 𝔐] + και νυκτος *L*'' A'

4 επιβλεψον *respice* La^{R}Aug Ga] επιστρεψον U'-1221, *conuertere* La^{G} | εισακουσον] pr. και R'' Uulg | μου 1° > S | οφθαλμους . . . υπνωσω] αδελφους . . . ⟨υ⟩πν⟨ωσωσι⟩ν 2019 | μου ult. > B: ante μη

5 μου > *L*^{b} | οι] pr. *quia* Sy

6 επι 2°] εν B: cf. 9_{15} | τω σωτηριω] *to -rion* R: cf. 9_{15} | με (cf. Helbing Kas. p. 11)] μοι R = *mihi* La Ga | 6^{4}] ÷ Ga: ex $7_{18}{}^{2}$? | τω ult.—fin.] *nomini tuo altissime* La^{G} et Psalt. Rom.: ex 9_{3}

13 (𝔐 14)

1 ψαλμος / τω δαυιδ] tr. S-2019 *L*^{b} | καρδια] pr. τη U | διεφθειραν B' U 55] -φθαρησαν 2019 1221 R'' Ga *L*'' A': cf. **52** 2 | επιτηδευμασιν] + *suis* La Ga: cf. **52** 2 | ποιων] pr. ο 1221: cf. 3 | χρηστοτητα] αγαθον *bonum* R'' Ga: item in 3: ex **52** 2.4 (Aug in **13** 1 *bonitatem*, in 3 *bonum*) | ουκ εστιν εως ενος B''-2019 U'-1221 R'' A'(cf. S.-St. 2, p. 42 n.7)] ÷ Ga, > *L*'' 55 = 𝔐: cf. 3

2 κυριος] pr. ο U(non 1221): cf. **2** 12 | του ουρανου] των -νων 2019 | συνιων] pr. ο 1221: ex Rom. **3** 11, cf. Ps. **52** 3 | η] ÷ Ga, > 2019 = 𝔐; και U-1221; aut και aut nihil hab. Sa; cf. **52** 3 | εκζητων] εκ > 1221

3 ηχρεωθησαν] -χρειω- *L*'(non Z): cf.

οὐκ ἔστιν ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.
[τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν,
ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν·
ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν,
ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει·
ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα·
σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν,
καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν·
οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.]
4 οὐχὶ γνώσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν;
οἱ κατεσθίοντες τὸν λαόν μου βρώσει ἄρτου τὸν κύριον οὐκ ἐπεκαλέσαντο.
5 ἐκεῖ ἐδειλίασαν φόβῳ, οὗ οὐκ ἦν φόβος,
ὅτι ὁ θεὸς ἐν γενεᾷ δικαίᾳ.
6 βουλὴν πτωχοῦ κατῃσχύνατε,
ὅτι κύριος ἐλπὶς αὐτοῦ ἐστιν.
7 τίς δώσει ἐκ Σιων τὸ σωτήριον τοῦ Ισραηλ;
ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
ἀγαλλιάσθω Ιακωβ καὶ εὐφρανθήτω Ισραηλ.

14 ΙΔʹ

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

52$_4$ et Thack. p. 82 | ποιων B R *L*ʹ Aʼ] pr. ο S-2019 U-1221: cf. Rom. **3**$_{12}$ et Ps. **52**$_2$ | χρηστοτητα: cf. 1 | 3^{3-10} Bʹʼ-2019 Uʼ-1221 Rʹʼ Sy 1219] ÷ Ga, > *L*ʹ Aʼ: ex Rom. **3**$_{13-18}$, ubi Paulus haec uerba (= Ps. **5**$_{10}$ **139**$_4$ **9**$_{28}$ Is. **59**$_{7.8}$ Ps. **35**$_2$) cum Ps. **13**$_3$ iunxit, cf. proleg. § 4$_4$ et S.-St. 2, p. 42. 229 | εδολιουσαν] -ουν 1221: cf. Thack. p. 214 | ασπιδων] -δος U

4 ανομιαν] αδικιαν B | 4^2 unus stichus Bʹ Sa, duo (οι 2⁰ — αρτου, τον ult. — fin.) Rʹʼ Ga ZSy Aʼ; in illis signum interrogationis post ανομιαν, in his post αρτου collocandum est: cf. **52**$_5$ | κατεσθιοντες U-1221 R Tht Aʼ] ι > B-2019: cf. **40**$_{10}$ **52**$_5$ **105**$_{20}$ **126**$_2$ Od. **4**$_{14}$ et Thack. § 19, 3; κατ > S *L*: cf. **52**$_5$ et Helbing Kas. p. 133 | βρωσει Bʹ U-1221 R 55] pr. εν *L*ʹ A, *ut cibum* La^R, *sicut escam* La^G Ga, *sicut cibum* uel *in cibo* Aug: cf. **52**$_5$

5 φοβω B-2019 U *L*$^{d(sil)Z'S^c}$ Aʼ] pr. εν 1221, φοβον S* R *L*^{p}: cf. **52**$_6$ | ου ουκ ην φοβος] ÷ Ga: cf. **52**$_6$ | ου Bʹ *L*ʹ 1219] οπου U-1221, ω R Z Aʼ: cf. **52**$_6$ | ο θεος Bʹʼ Uʼ RʹAug Ga Sy Aʼ = 𝔐] κυριος La^G Uulg *L*ʹ | εν γενεα δικαια Bʹʼ Sa La Ga Z] εις γενεαν δικαιαν R, εν γενεα δικαιων U *L*ʹʼ Aʹʼ; + *est* La Uulg

6 κατησχυνατε *confudistis* GaAug] -νετε U, καταισχυνετε *L*$^{pau'}$, *-sti* La | οτι Bʹʼ-2019 Rʹʼ Ga A = 𝔐] ο δε Uʼ *L*ʹʼ 55 | κυριος ελπις] ο θεος η ελπις R

7 του 1⁰] τω 1219: cf. **52**$_7$ | αγαλλιασθω … ευφρανθητω Bʼ-2019 R] *laetetur* … *exultet* La^G et alii Latini, -λιασεται … -θησεται S Uʼ *L*ʹ Aʹʼ, *exultabit* … *laetabitur* La^{R}Aug Ga: cf. **52**$_7$

14 (𝔐 **15**)

1 init.] pr. εις το τελος La^G *L*$^{a'}$ |

Κύριε, τίς παροικήσει ἐν τῷ σκηνώματί σου
καὶ τίς κατασκηνώσει ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ σου;
2 πορευόμενος ἄμωμος καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην,
λαλῶν ἀλήθειαν ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ,
3 ὃς οὐκ ἐδόλωσεν ἐν γλώσσῃ αὐτοῦ
οὐδὲ ἐποίησεν τῷ πλησίον αὐτοῦ κακὸν
καὶ ὀνειδισμὸν οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ τοὺς ἔγγιστα αὐτοῦ·
4 ἐξουδένωται ἐνώπιον αὐτοῦ πονηρευόμενος,
τοὺς δὲ φοβουμένους κύριον δοξάζει·
ὁ ὀμνύων τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀθετῶν·
5 τὸ ἀργύριον αὐτοῦ οὐκ ἔδωκεν ἐπὶ τόκῳ
καὶ δῶρα ἐπ' ἀθῴοις οὐκ ἔλαβεν.
ὁ ποιῶν ταῦτα οὐ σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

15 ΙΕ'

1 Στηλογραφία τῷ Δαυιδ.
Φύλαξόν με, κύριε, ὅτι ἐπὶ σοὶ ἤλπισα.
2 εἶπα τῷ κυρίῳ Κύριός μου εἶ σύ,
ὅτι τῶν ἀγαθῶν μου οὐ χρείαν ἔχεις.
3 τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ
ἐθαυμάστωσεν πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς.
4 ἐπληθύνθησαν αἱ ἀσθένειαι αὐτῶν,
μετὰ ταῦτα ἐτάχυναν·

και B'-2019 Aug ThtSy^{txt}] η Bo U' R'' Ga *L*Sy^{mg} A' 2012: cf. **17** 32 **23** 3 | κατασκηνωσει] καταπαυσει Bo U' 2012 et Clem. Alex. (S.-St. 2, p. 208 9) | τω ορει τω αγιω B' U 1219] τω 1° > A': cf. **21** 14; τω 1° 2° > 2019 R *L'* 2012

3 ος] και R | εδολωσεν] -λιωσεν U | γλωσση] pr. τη U | ουδε B'-2019 U A'] και ουκ R *L'* 2012 | επι τους] ε. τοις *L*$^{d'}$: cf. **1** 1 | τους εγγιστα] *proximum* La = 𝔐

4 εξουδενωται] -⟨δ⟩ενητε 2019: cf. **43** 6 | πονηρευομενος B'' R'' Ga *L*Thtp' 2012 = 𝔐] pr. πας U' Thtp A'' | κυριον B' Z A'] pr. τον U R *L'* 2012: cf. **2** 12 | αυτου ult. > S = 𝔐

5 ου] + μη R

15 (𝔐 16)

1 κυριε] ο θεος S = 𝔐 | επι σοι/ηλπ. tr. Uulg = 𝔐 | ηλπισα] πεποιθα U(Sa dub.)

2 κυριος = 𝔐] θεος S La Uulg | 2² > B | ου χρειαν] χρειαν ουκ U

3 αυτου 1°] ÷ Ga, > Sy = 𝔐; *eius* post *sunt* tr. La (*qui in terra sunt eius*, sed GaAug *qui sunt in terra eius*) | εθαυμαστωσεν ad 3² trahunt B' R' Ga, ad 3¹ Bo Sa(S.-St. 2, p. 165) La^{G} ZTht' 1219'; 3^{1+2} unus stichus A | εθαυμαστωσεν] -σας Sy, + ο κυριος *L*$^{a'}$ (non Z); add. ※ *mihi* Ga(non Uulg): cf. 𝔐 | παντα] pr. οτι Thtp' 1219' | αυτου ult. B'' U' R *L* A': hanc lectionem nouit, sed μου praefert Aug. II 505/6] μου La Ga Tht(Mitt. d. S.-U. 1, p. 93) = 𝔐; σου Sy

4$^{1.2}$ duo stichi B Sa R'' Ga Z A', unus S Sy 55 | αυτων 1°] + εν αυτοις

οὐ μὴ συναγάγω τὰς συναγωγὰς αὐτῶν ἐξ αἱμάτων
οὐδὲ μὴ μνησθῶ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν διὰ χειλέων μου.
5 κύριος ἡ μερὶς τῆς κληρονομίας μου καὶ τοῦ ποτηρίου μου·
σὺ εἶ ὁ ἀποκαθιστῶν τὴν κληρονομίαν μου ἐμοί.
6 σχοινία ἐπέπεσάν μοι ἐν τοῖς κρατίστοις·
καὶ γὰρ ἡ κληρονομία μου κρατίστη μοί ἐστιν.
7 εὐλογήσω τὸν κύριον τὸν συνετίσαντά με·
ἔτι δὲ καὶ ἕως νυκτὸς ἐπαίδευσάν με οἱ νεφροί μου.
8 προωρώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός,
ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστιν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.
9 διὰ τοῦτο ηὐφράνθη ἡ καρδία μου,
καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου,
ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι,
10 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην
οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
11 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς·
πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου,
τερπνότητες ἐν τῇ δεξιᾷ σου εἰς τέλος.

16 IΓʹ

1 Προσευχὴ τοῦ Δαυιδ.
Εἰσάκουσον, κύριε, τῆς δικαιοσύνης μου,
πρόσχες τῇ δεήσει μου,
ἐνώτισαι τῆς προσευχῆς μου οὐκ ἐν χείλεσιν δολίοις.

U': ex 3 | ουδε μη B' R $L^{d(sil)}$Z 1219] ουδ ου μη U $L^{d'}$ A': cf. 36 33
5 η B' R A'] > U L' 1219 | ει > U
6 επεπεσαν B U R Z A'] επεσαν S: cf. 77 28; επεπεσον L^{pau}: cf. 5 11; επεπεσε(ν) L': cf. 11 3 | κρατιστοις = 𝔐] + μου L'
8 προωρωμην L'] προορ. B' U L^{pau}Z A'': cf. Thack. p. 89. 280 et Helbing Gramm. p. 73; Lag.: „scripsitne interpres προεθεμην?" cf. 53 5 85 14 100 3
9 γλωσσα] δοξα O teste Hi ed. Morin (S.-St. 2, p. 120) = 𝔐
10 εγκαταλειψεις] *-lipis* R | αδην B R L^{a}Thtp] pr. τον S U, αδου L^{b}ZThtp A'; pro *in infernum* La, *ad inferos* Cyp. = 𝔊𝔐 habent Ga et alii Latini *in inferno*: correctura christiana, cf. Act. 2 27 13 35-37 | ουδε] ου Ga(non Uulg) = 𝔐
11 πληρωσεις με (sic etiam Act. 2 28)] πλήρωσις Lag. = 𝔐 | ευφροσυνης B' U L' 55] -νην R(R^{c} -νης, corrector alter iterum -νην) L^{pau} A: cf. Act. 2 28 et Helbing Kas. p. 147/8 | τερπνοτητες B' La^{G} Uulg = 𝔐] -νοτης U R'Aug Ga L'' A' | εις τελος] εως εις τ. *usque in finem* R'' Ga

16 (𝔐 17)

1 init.] pr. *in finem* La^{G} | του δαυιδ B' U $L^{b(sil)}$ A'] τω δ. $L^{a'}$, *ipsi dauid* La; του > R, *dauid* Ga | κυριε] ο θεος Bo R'Aug | της 1° B' U R 1219] > L' A' | τη δεησει] της -σεως U | 1 3 in duo stichos (ενωτ. τ. πρ. μου, ουκ — fin.) diuidunt Sa La^{G} Ga | της προσευχης B U] την -χην S R L' A'': cf. 38 13 54 2 85 6 etc. et Helbing Kas. p. 157/8

2 ἐκ προσώπου σου τὸ κρίμα μου ἐξέλθοι,
οἱ ὀφθαλμοί μου ἰδέτωσαν εὐθύτητας.
3 ἐδοκίμασας τὴν καρδίαν μου, ἐπεσκέψω νυκτός·
ἐπύρωσάς με, καὶ οὐχ εὑρέθη ἐν ἐμοὶ ἀδικία.
4 ὅπως ἂν μὴ λαλήσῃ τὸ στόμα μου τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων,
διὰ τοὺς λόγους τῶν χειλέων σου ἐγὼ ἐφύλαξα ὁδοὺς σκληράς.
5 κατάρτισαι τὰ διαβήματά μου ἐν ταῖς τρίβοις σου,
ἵνα μὴ σαλευθῶσιν τὰ διαβήματά μου.
6 ἐγὼ ἐκέκραξα, ὅτι ἐπήκουσάς μου, ὁ θεός·
κλῖνον τὸ οὖς σου ἐμοὶ καὶ εἰσάκουσον τῶν ῥημάτων μου.
7 θαυμάστωσον τὰ ἐλέη σου,
ὁ σῴζων τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ σὲ
ἐκ τῶν ἀνθεστηκότων τῇ δεξιᾷ σου.
8 φύλαξόν με ὡς κόραν ὀφθαλμοῦ·
ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου σκεπάσεις με
9 ἀπὸ προσώπου ἀσεβῶν τῶν ταλαιπωρησάντων με.
οἱ ἐχθροί μου τὴν ψυχήν μου περιέσχον·
10 τὸ στέαρ αὐτῶν συνέκλεισαν,
τὸ στόμα αὐτῶν ἐλάλησεν ὑπερηφανίαν.
11 ἐκβάλλοντές με νυνὶ περιεκύκλωσάν με,
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔθεντο ἐκκλῖναι ἐν τῇ γῇ.
12 ὑπέλαβόν με ὡσεὶ λέων ἕτοιμος εἰς θήραν
καὶ ὡσεὶ σκύμνος οἰκῶν ἐν ἀποκρύφοις.
13 ἀνάστηθι, κύριε, πρόφθασον αὐτοὺς καὶ ὑποσκέλισον αὐτούς,
ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου ἀπὸ ἀσεβοῦς,

2 μου 1^0] μοι S 55 | 2^2 > S | μου 2^0] σου GaHi = 𝔐 | ευθυτητας B' La^G GaHi *L*Thtp' A'' = 𝔐] -τητα U' R'Aug Thtp: cf. **10**7

3 επεσκεψω B' Ga *L*'' A'' = 𝔐] pr. και U R'' Uulg | ευρεθη ... αδικια] ευρες .. αδικιαν U (Bo Sa?) = 𝔐

4^1 cum 3 connectit, ab 4^2 separat Tht, οπως — μου ad 3 trahit 𝔐 | σου] μου La^G 55

5 κατάρτισαι (La^{R}Aug *ad perficiendos* = -τίσαι)] κατηρτισα U': ad 4^2 adapt. | σαλευθωσιν S R *L*Thtp A] -θη B U 1220 Thtp 55: cf. **11**3 | τα διαβημ. μου 2^0] > R; + εν ταις τριβοις σου A: ex 5^1

6 επηκουσας B 1220 R *L*Thtp] εισ- S U Thtp A'(A -σεν): cf. **3**5

$7^{1.2}$ duo stichi B Sa^L Ga$^{(c?)}$, unus rel. | θαυμαστωσον] -στωσαν (sic) U; *admirentur* Bo Sa = -σατωσαν? cf. S.-St. 2, § 32$_1$ | τους ελπιζ. επι σε] *rectos corde* La^G: ex **7**11 | σε] σοι *L*^{d}R^c: cf. **9**11 | $7^3 + 8^1$ unus stichus R' | τη δεξια] pr. ρυσαι με U': cf. **59**7 **107**7

8 φυλαξον με B' U' R' GaHi A' = 𝔐] + κυριε Bo La^{G}Aug *L*''Su | κοραν B'] κορην U R *L*' A': cf. Thack. § 10, 3

9 fin.] add. ※ *super me* Ga(non Uulg)

10 συνεκλεισαν] -σε(ν) *L*^{pau}R^c

11 νυνι] νυν R

12 υπελαβον] υπεβαλον U | ωσει 2^0] ως S: cf. **17**34.43 **21**16 **22**5 etc.

13 αυτους bis] *eum* GaHi = 𝔐 | ασεβους *impio* La^G Ga] *-piis* La^{R}Aug |

ῥομφαίαν σου ἀπὸ ἐχθρῶν τῆς χειρός σου.
14 κύριε, ἀπὸ ὀλίγων ἀπὸ γῆς
διαμέρισον αὐτοὺς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν.
καὶ τῶν κεκρυμμένων σου ἐπλήσθη ἡ γαστὴρ αὐτῶν,
ἐχορτάσθησαν υἱῶν
καὶ ἀφῆκαν τὰ κατάλοιπα τοῖς νηπίοις αὐτῶν.
15 ἐγὼ δὲ ἐν δικαιοσύνῃ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ σου,
χορτασθήσομαι ἐν τῷ ὀφθῆναι τὴν δόξαν σου.

17 ΙΖ′

1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ παιδὶ κυρίου τῷ Δαυιδ, ἃ ἐλάλησεν τῷ κυρίῳ τοὺς λόγους τῆς ᾠδῆς ταύτης ἐν ἡμέρᾳ, ᾗ ἐρρύσατο αὐτὸν κύριος ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ χειρὸς Σαουλ,
2 καὶ εἶπεν
Ἀγαπήσω σε, κύριε ἡ ἰσχύς μου.
3 κύριος στερέωμά μου καὶ καταφυγή μου καὶ ῥύστης μου,
ὁ θεός μου βοηθός μου, καὶ ἐλπιῶ ἐπ᾽ αὐτόν,
ὑπερασπιστής μου καὶ κέρας σωτηρίας μου, ἀντιλήμπτωρ μου.
4 αἰνῶν ἐπικαλέσομαι κύριον

ρομφαιαν (sic etiam $L^{b(sil)'}$)] -φαιας L^{b} uel dSc, -φαιᾳ $L^{d'}$Rc | ρομφαιαν σου απο εχθρων της χειρος σου] ρ. εχθρων απο της χ. σ. U' et Psalt. Rom.: cf. S.-St. 2, p. 154; ρομφαιᾳ σου ad 13^{2} trahit (= 𝔐) et νεκρων = מתים conicit Nestle, Septuagintastudien IV (1903), p. 3—5 | απο ult.—fin. ad 14 trahit 𝔐 | εχθρων της χειρος σου] *manu inimicorum* La^{G}

14$^{1.2}$ duo stichi B′ Sa 1220 A′', unus R′ Ga Sy, duo etiam La^{G} (trahit *dispartire eos* ad 14^{1}, *et subplanta eos* [cf. inf.] ad 14^{2}) | απο ολιγων S' R L A′', *a paucis* La^{G} GaAug^{uar}: = 𝔐?] απολυων B, απολλυων U'(U A pro Λ 2^{0}) Tht', *perdens* La^{R}(om. *n*)Aug: cf. Nestle l. l. et Thack. § 7, 29 | διαμερισον αυτους] + *et subplanta eos* La^{G} et alii Latini: ex 13^{1}, ubi Ga(non La) *subplanta* pro υποσκελισον | και 1^{0} = 𝔐] > La^{G} Ga | επλησθη B′' 1220 R′' Ga L A′'] εμπλησθητω U' Tht | 14$^{4.5}$ duo stichi B′ 1220 Ga, unus Sa R′' Sy A′' | υιων GaAug^{uar}(cf. proleg. § 5$_{19}$) $L^{a'}$' A = 𝔐] υειων B′' Sa 1220 La(La^{R}Aug *porcina*, La^{G} *suillam*) 55; υων U L^{b} | καταλοιπα] + αυτων Ga Tht^{p}' = 𝔐

15 δικαιοσυνη] + σου Sa^{B} R′Aug | οφθηναι την δοξαν σου B′' U'(U οφθησομαι pro οφθηναι: ex 15^{1}) R′' Ga] ο. μοι τ. δ. σ. L' A', + τω παιδι σου Sy (cf. **83**$_{9}$); ad ο. μοι(sic) τ. δ. σ. addit Tht ed. Sirmond τω παιδι σου, quae uerba Schulze retinet, codices a Schulze collati omittunt

17 (𝔐 18)

1 α > U | κυριος] pr. ο L^{b}: cf. **2**$_{12}$

2 η > B

3 κυριος] κυριε R′Aug Ga(non Uulg); in La^{G} spatium, in quo uerbum scribi debebat, uacuum relictum est, cf. proleg. § 5$_{13}$ n. | μου 2^{0} > La^{G} | μου 5^{0} et 7^{0} > B | και 3^{0} > U = 𝔐 | αντιλημπτωρ = 𝔐] pr. και La^{R}Aug Ga L'

4$^{1.2}$ duo stichi Sa R′ Ga A, unus B′ La^{G} ZSy 1219' | κυριον B′ Z A'] pr. τον U R L' 1219: cf. **2**$_{12}$

καὶ ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι.
5 περιέσχον με ὠδῖνες θανάτου,
καὶ χείμαρροι ἀνομίας ἐξετάραξάν με·
6 ὠδῖνες ᾅδου περιεκύκλωσάν με,
προέφθασάν με παγίδες θανάτου.
7 καὶ ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον
καὶ πρὸς τὸν θεόν μου ἐκέκραξα·
ἤκουσεν ἐκ ναοῦ ἁγίου αὐτοῦ φωνῆς μου,
καὶ ἡ κραυγή μου ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ.
8 καὶ ἐσαλεύθη καὶ ἔντρομος ἐγενήθη ἡ γῆ,
καὶ τὰ θεμέλια τῶν ὀρέων ἐταράχθησαν
καὶ ἐσαλεύθησαν, ὅτι ὠργίσθη αὐτοῖς ὁ θεός.
9 ἀνέβη καπνὸς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ,
καὶ πῦρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ κατεφλόγισεν,
ἄνθρακες ἀνήφθησαν ἀπ᾽ αὐτοῦ.
10 καὶ ἔκλινεν οὐρανὸν καὶ κατέβη,
καὶ γνόφος ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.
11 καὶ ἐπέβη ἐπὶ χερουβιν καὶ ἐπετάσθη,
ἐπετάσθη ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων.
12 καὶ ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ·
κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ,
σκοτεινὸν ὕδωρ ἐν νεφέλαις ἀέρων.
13 ἀπὸ τῆς τηλαυγήσεως ἐνώπιον αὐτοῦ αἱ νεφέλαι διῆλθον,
χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός.
14 καὶ ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ κύριος,

6 περιεκυκλωσαν] περιεσχον U: ex 5
7 και 1° > U Ga = 𝔐 | εν τω θλιβεσθαι με *cum tribularer* Ga] εν τη θλιψει μου R = *in pressura mea* La^{R}Aug, *in tribulatione mea* La^{G} Uulg | ηκουσεν] και εισηκουσεν *et exaudiuit* R′’ Ga; pr. *et* Sy; + κυριος Tht’ | αγιου] ÷ Ga, > La^{G} = 𝔐 | φωνης B′ *L*′ A′’] pr. της U R | εισελευσεται] *introiuit* La Ga: ex *-ibit*? cf. proleg. § 2$_{3}$
8 και 1° > U UulgGa^{c}, 3° > Uulg, 4° > U | αυτοις] ÷ Ga | ο θεος] *dominus* La^{G}, > Ga = 𝔐
9 απο προσωπου] εναντιον B | κατεφλογισεν B′’ U’ Ga A] καταφλεγησεται *L*′’ 55, καταφλεχθησεται 1219, καταφλογησεται R(uid.), *exardescet* La(La^{G}Aug *-cit*, cf. proleg. § 2$_{3}$) | ανθρακες] + πυρος Bo: ex 13
10 ουρανον B′ R′’ A] pr. τον U, -νους Ga *L*′ 55
11 επεβη] ανεβη U | χερουβιν BS^{c} U’ R′’ Ga Z A′] -βιμ Bo UulgAug *L*′ 55: cf. **79**$_{2}$ **98**$_{1}$; χερουβ S* = 𝔐 | επετασθη 2°] pr. και S = 𝔐
12 και] ÷ Ga | 12^{1}] add. duo stichos *nubes ipsius transcucurrerunt* | *liberauit me de inimicis potentibus* La^{G}: cf. 13 et 20^{3}(= 18^{1})
13 τηλαυγησεως] + αυτου *L*^{pau}Tht^{b}’ | νεφελαι] + αυτου La^{R}Aug Ga(non Uulg) Sy = 𝔐 (in Ga sub ÷ pro ※) | χαλαζα] -ζαι *L*^{pau}Z(-ζε)′
14 κυριος B′ R] pr. ο U *L*′ A’: cf. **2**$_{12}$ |

καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκεν φωνὴν αὐτοῦ·
15 καὶ ἐξαπέστειλεν βέλη καὶ ἐσκόρπισεν αὐτοὺς
καὶ ἀστραπὰς ἐπλήθυνεν καὶ συνετάραξεν αὐτούς.
16 καὶ ὤφθησαν αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων,
καὶ ἀνεκαλύφθη τὰ θεμέλια τῆς οἰκουμένης
ἀπὸ ἐπιτιμήσεώς σου, κύριε,
ἀπὸ ἐμπνεύσεως πνεύματος ὀργῆς σου.
17 ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἔλαβέν με,
προσελάβετό με ἐξ ὑδάτων πολλῶν.
18 ῥύσεταί με ἐξ ἐχθρῶν μου δυνατῶν
καὶ ἐκ τῶν μισούντων με,
ὅτι ἐστερεώθησαν ὑπὲρ ἐμέ.
19 προέφθασάν με ἐν ἡμέρᾳ κακώσεώς μου,
καὶ ἐγένετο κύριος ἀντιστήριγμά μου
20 καὶ ἐξήγαγέν με εἰς πλατυσμόν,
ῥύσεταί με, ὅτι ἠθέλησέν με.
[ῥύσεταί με ἐξ ἐχθρῶν μου δυνατῶν
καὶ ἐκ τῶν μισούντων με.]
21 καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου
καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἀνταποδώσει μοι,
22 ὅτι ἐφύλαξα τὰς ὁδοὺς κυρίου
καὶ οὐκ ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου,
23 ὅτι πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ ἐνώπιόν μου,
καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ οὐκ ἀπέστησα ἀπ᾽ ἐμοῦ.
24 καὶ ἔσομαι ἄμωμος μετ᾽ αὐτοῦ
καὶ φυλάξομαι ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου.

fin.] add. ※ χαλαζα και ανθρακες πυρος GaHi Sy: teste Hi ex εβρ′ ϑ′, cf. S.-St. 2, p. 125 n. 3; de Sy cf. ibidem p. 126
15 και 1° B′ La Ga = 𝔐] > U R *L*′’ A′’ | βελη] + αυτου Bo^{d} La^{G}Aug Uulg = 𝔐
16 ανεκαλυφθη B′ R *L*Tht^{p}] -θησαν U Tht^{p} A’: cf. **11** 3
17 προσελαβετο με] ε 2° ⌒ 3° B (hab. προσελαβε εξ sine ν εφελκ.!)
18$^{1.2.3}$ tres stichi B R′, duo S A’ (18^{1+2}, 18^{3}) et Sa La^{G} Ga ZSy 1219 (18^{1}, 18^{2+3}) | υπερ] επ R
19 εγενετο] εγενηθη U R: cf. **37** 15 **68** 12 **72** 22 **93** 22 **118** 173 Od. **1** 2 et Ps. **101** 8 | κυριος] pr. ο R: cf. **2** 12 | μου ult.] μοι S (Bo Sa?) = 𝔐
20 πλατυσμον] -τυνασμον U | 20$^{3.4}$ hab. B’ U’ R′’(de Aug cf. S.-St. 2, p. 62 n. 4) A’, 20^{4} > S Sy, 20$^{3.4}$ > Ga *L*′ = 𝔐: cf. S.-St. 2, p. 43. 62/63; uerba uncis inclusi, quia ex 18 repet. uid. | 20$^{3.4}$ duo stichi B Sa^{B} R′’, unus Sa^{L} A’ (S Sy 20^{3} tantum hab., cf. sup.) | fin.] + *gratis* La^{G}: ex **34** 19
21 και bis] ÷ Ga | ανταποδωσει 2° B *L*′ A′’] αντ > S U R
23 απεστησα Bo^{p} Sa La Ga *L*$^{pau’}$ = 𝔐] -στησαν B′Bo^{p} R *L*′ A’; -στη U: cf. **11** 3

25 καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου
καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.
26 μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ
καὶ μετὰ ἀνδρὸς ἀθῴου ἀθῷος ἔσῃ
27 καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ
καὶ μετὰ στρεβλοῦ διαστρέψεις.
28 ὅτι σὺ λαὸν ταπεινὸν σώσεις
καὶ ὀφθαλμοὺς ὑπερηφάνων ταπεινώσεις.
29 ὅτι σὺ φωτιεῖς λύχνον μου, κύριε·
ὁ θεός μου, φωτιεῖς τὸ σκότος μου.
30 ὅτι ἐν σοὶ ῥυσθήσομαι ἀπὸ πειρατηρίου
καὶ ἐν τῷ θεῷ μου ὑπερβήσομαι τεῖχος.
31 ὁ θεός μου, ἄμωμος ἡ ὁδὸς αὐτοῦ,
τὰ λόγια κυρίου πεπυρωμένα,
ὑπερασπιστής ἐστιν πάντων τῶν ἐλπιζόντων ἐπ᾽ αὐτόν.
32 ὅτι τίς θεὸς πλὴν τοῦ κυρίου;
καὶ τίς θεὸς πλὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν;
33 ὁ θεὸς ὁ περιζωννύων με δύναμιν,
καὶ ἔθετο ἄμωμον τὴν ὁδόν μου·
34 ὁ καταρτιζόμενος τοὺς πόδας μου ὡς ἐλάφου
καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἱστῶν με·
35 διδάσκων χεῖράς μου εἰς πόλεμον,

25 και 1°] ÷ Ga, sed ÷ ante και 2° transponendum uid., ubi in ms. ※ est | 25^2 unus stichus S Sa R′ Sy, duo (και 2° — μου 2°, ενωπ. — fin.) B LaG Ga(uid.) Z A′’ | την 2° > U | μου 2° B′’ U’ GaAug *L*′’ 55 = 𝔐] + ανταποδωσει μοι R′’ A: ex 21

26 οσιωθηση B′ U Thtp’ A] οσιος εση R *L*Thtp 55, *sanctus eris* uel *iustus eris* uel *sanctificaberis* Tert. (Capelle p. 17), *iustificaberis* Cyp.: cf. **49**5 **115**6 | αθωος εση] αθωοθηση U

28 λαον] pr. τον U | σωσεις] υψωσεις U’: cf. 28^2. 49^2 et S.-St. 2, p. 221

29 φωτιεις bis *inluminabis* LaRAug] *-nas* Ga; 1° *-nas*, 2° *-na* LaG Uulg | κυριε > Bo

30 εν σοι *in te* Ga] *a te* La | ρυσθησομαι] ρυθ. U | μου] + *sperans* LaR et Aug(non in comm., sed alio loco, cf. Lag. Probe et Sabatier) | τειχος] τιχον U: cf. Thack. § 10, 30

31 πεπυρωμενα] περιεργυρωμενα U: pro περιηργ. (i. e. inargentata), cf. S.-St. 2, p. 148/9

32 πλην 1° B R A’] παρεξ S U 1098 *L*′: item ϑ′ teste 1098 | του κυριου] + ημων U’, *deum* LaR: ex 32^2 | και B′’ LaGAug Ga Thtp’ A’ = 𝔐] η Sa (U om. 32^2 per homoeotel.) R′ 1098-Uulg *L*Thtp: cf. **14**1 **23**3

33 εθετο] εθου Sa: ex 35

34 ο B U R A’] > S 1098 *L*′ = 𝔐: cf. 35 | καταρτιζομενος B′ R 1098 *L*′ 55] -ζων U A | ως B′ U] ωσει R 1098 *L*′Su A′’: cf. **16**12 | ελαφου B′’ *L*′’Su 1219’, *cerui* (gen. sing.) La] *elafy* (= -φοι) R: = *cerui* (nom. plur.)?; -φους A; -φων U’ 1098-GaHi: 𝔐 hab. pluralem | υψηλα] + *mea* Sa = 𝔐, + *sua* Bo

35 init. B′ 1098 *L*′ A’ = 𝔐] pr. ο

καὶ ἔθου τόξον χαλκοῦν τοὺς βραχίονάς μου.
36 καὶ ἔδωκάς μοι ὑπερασπισμὸν σωτηρίας μου,
καὶ ἡ δεξιά σου ἀντελάβετό μου,
καὶ ἡ παιδεία σου ἀνώρθωσέν με εἰς τέλος,
καὶ ἡ παιδεία σου, αὐτή με διδάξει.
37 ἐπλάτυνας τὰ διαβήματά μου ὑποκάτω μου,
καὶ οὐκ ἠσθένησαν τὰ ἴχνη μου.
38 καταδιώξω τοὺς ἐχθρούς μου καὶ καταλήμψομαι αὐτοὺς
καὶ οὐκ ἀποστραφήσομαι, ἕως ἂν ἐκλίπωσιν·
39 ἐκθλίψω αὐτούς, καὶ οὐ μὴ δύνωνται στῆναι,
πεσοῦνται ὑπὸ τοὺς πόδας μου.
40 καὶ περιέζωσάς με δύναμιν εἰς πόλεμον,
συνεπόδισας πάντας τοὺς ἐπανιστανομένους ἐπ' ἐμὲ ὑποκάτω μου
41 καὶ τοὺς ἐχθρούς μου ἔδωκάς μοι νῶτον
καὶ τοὺς μισοῦντάς με ἐξωλέθρευσας.
42 ἐκέκραξαν, καὶ οὐκ ἦν ὁ σῴζων,
πρὸς κύριον, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν.
43 καὶ λεπτυνῶ αὐτοὺς ὡς χοῦν κατὰ πρόσωπον ἀνέμου,
ὡς πηλὸν πλατειῶν λεανῶ αὐτούς.
44 ῥύσῃ με ἐξ ἀντιλογιῶν λαοῦ,
καταστήσεις με εἰς κεφαλὴν ἐθνῶν·
λαός, ὃν οὐκ ἔγνων, ἐδούλευσέν μοι,

U R: cf. 34 | εθου] εθετο Bo^{p} Sa^{B} Tht': ex 33 | τοξον] pr. εις U, pr. *ut* La Uulg

36 σωτηριας] -ριου 55 | μου 1^{0} B'' R'' 1098 Tht^{b}'Su A] σου GaHi 55 = 𝔐, > U' *L*Tht^{p} | αντελαβετο] αντιλαβετο (sic) U, αντιλαβοιτο R: ex **19**$_{3}$? cf. **39**$_{12}$ | 36^{3} > Sa^{B*} La^{G} | εις τελος > S = 𝔐 | 36^{4} > S 1098(non Ga); hunc stichum Theodotionis uersionem uerborum ועֲנוֹתְךָ תַרְבֵּנִי esse putat scholio quodam fretus Field, sed teste 1098 Theod. ista uerba sic reddidit: και η πραυτης σου πληθυνει με

37 ησθενησαν] -σε *L*^{a}': cf. **11**$_{3}$

38 init.] pr. και U | αν > U

40 εις] εως U | παντας > S La^{G}Aug GaHi (1098 deest) = 𝔐 | επανιστανομενους B' U R A] νο 1^{0} > 1098 *L*' 1219': cf. 49 et **43**$_{6}$ **58**$_{2}$ **91**$_{12}$ **108**$_{28}$ et Thack. p. 248

41 init. — μοι > U | εξωλεθρευσας] -λοθ- 1098 *L*' 55: cf. **11**$_{4}$

42 εισηκουσεν] -κουεν *L*^{a}Tht^{p}' | αυτων B' 1098 *L*' A'] αυτους U R: cf. Johannessohn Kas. p. 36

43 ως 1^{0} B' U R 1098 55] ωσει *L*' A: cf. **16**$_{12}$ | χουν 1098 (item α' σ' θ' teste 1098) = 𝔐] χνουν rel. (uersiones dub.): cf. **77**$_{27}$ Reg. II **22**$_{43}$ nec non Ps. **1**$_{4}$ **34**$_{5}$, ubi χνους recte = מֹץ

44 ρυση U'(U -σης: cf. 49) La^{G}Aug 1098-Uulg *L*^{d}' = 𝔐 (cf. 44^{2}. 49^{3})] ρυσαι B'' La^{R} Ga *L*$^{d(sil)}$Z' 1219'; *ryse* R = ρυση uel ρυσαι; ρυσαιτε A = ρυσαι τε uel ρυσεται; cf. 49 | εξ] απο A: cf. 46 | αντιλογιων B'' U' La 1098-Ga A = 𝔐] -γιας R *L*'' 55 | λαου B' R'' 1098-Ga *L*'' 55 = 𝔐] + μου U', λαων Bo A | εγνων] εγνω R *L*^{b}

45 εἰς ἀκοὴν ὠτίου ὑπήκουσέν μοι·
υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύσαντό μοι,
46 υἱοὶ ἀλλότριοι ἐπαλαιώθησαν
καὶ ἐχώλαναν ἀπὸ τῶν τρίβων αὐτῶν.
47 ζῇ κύριος, καὶ εὐλογητὸς ὁ θεός μου,
καὶ ὑψωθήτω ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου,
48 ὁ θεὸς ὁ διδοὺς ἐκδικήσεις ἐμοὶ
καὶ ὑποτάξας λαοὺς ὑπ᾽ ἐμέ,
49 ὁ ῥύστης μου ἐξ ἐχθρῶν μου ὀργίλων,
ἀπὸ τῶν ἐπανιστανομένων ἐπ᾽ ἐμὲ ὑψώσεις με,
ἀπὸ ἀνδρὸς ἀδίκου ῥύσῃ με.
50 διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν, κύριε,
καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ,
51 μεγαλύνων τὰς σωτηρίας τοῦ βασιλέως αὐτοῦ
καὶ ποιῶν ἔλεος τῷ χριστῷ αὐτοῦ,
τῷ Δαυιδ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

18 ΙΗʹ

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

2 Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν θεοῦ,
ποίησιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα·
3 ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐρεύγεται ῥῆμα,
καὶ νὺξ νυκτὶ ἀναγγέλλει γνῶσιν.
4 οὐκ εἰσὶν λαλιαὶ οὐδὲ λόγοι,
ὧν οὐχὶ ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν·

45 ακοην ωτιου] υηακοην(η 1^{0} pro π) ωτος U | υπηκουσεν B' U' R'' 1098-Ga *L'* 55] -σαν S Sy = 𝔐; επηκουσας A | μοι 1^{0} B' 1098 55] μου U R *L*$^{a'}$ A | μοι 2^{0}] με *L*^{pau}ZSc: cf. Helbing Kas. p. 106

46 απο] εκ A: cf. 44

47 μου 1^{0} B'' Sa R'' GaHi(„non sub ast." Hi) Tht' A' = 𝔐] > U *L*Su

48 υπ] επ *L*^{pau}

49 μου] + *dominus* La^{G} | εχθρων μου Bo U' RAug Uulg *L'*'Su A' = 𝔐] μου > B' La^{R}; *gentibus* La^{G} Ga: hanc lectionem Hi ex uersione antiqua retinuerat, sed in epistula ad Sunniam et Fretelam confitetur „*inimicis meis*" rectum esse, cf. S.-St. 2, p. 117/8 | απο 1^{0} B Sa R'' Ga^{c} *L'*' A' = 𝔐] pr. και S' U Ga*Uulg | επανιστανομενων B' U R] -νο > *L'* A': cf. 40 | απο ult.] pr. και Tht | ρυση B' U'(U -σης: cf. 44) La Ga *L*$^{d(sil)'}$ = 𝔐] ρυσαι Bo *L*$^{d'}$Sc A'; *ryse* R; cf. 44

51 μεγαλυνων] pr. ο U (Bo Sa?) | αυτου 1^{0} = 𝔐] > *L'*: cf. **19** 10

18 (𝔐 **19**)

2 ποιησιν δε] και π. U, *et opera* La Ga; δε > Sy | αναγγελλει] -γελει U *L*^{b} A'(55 -γέλει): cf. 3

3 ημερα 1^{0} B U R *L'*] pr. η S A' | αναγγελλει] -γελει U *L*$^{b'}$ A'(55 -γέλει): cf. 2

4$^{1.2}$ duo stichi Ga Sy 55, unus B' Sa R'' A'

5 εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.
ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκήνωμα αὐτοῦ·
6 καὶ αὐτὸς ὡς νυμφίος ἐκπορευόμενος ἐκ παστοῦ αὐτοῦ,
ἀγαλλιάσεται ὡς γίγας δραμεῖν ὁδὸν αὐτοῦ.
7 ἀπ᾽ ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔξοδος αὐτοῦ,
καὶ τὸ κατάντημα αὐτοῦ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀποκρυβήσεται τὴν θέρμην αὐτοῦ.
8 ὁ νόμος τοῦ κυρίου ἄμωμος, ἐπιστρέφων ψυχάς·
ἡ μαρτυρία κυρίου πιστή, σοφίζουσα νήπια·
9 τὰ δικαιώματα κυρίου εὐθεῖα, εὐφραίνοντα καρδίαν·
ἡ ἐντολὴ κυρίου τηλαυγής, φωτίζουσα ὀφθαλμούς·
10 ὁ φόβος κυρίου ἁγνός, διαμένων εἰς αἰῶνα αἰῶνος·
τὰ κρίματα κυρίου ἀληθινά, δεδικαιωμένα ἐπὶ τὸ αὐτό,
11 ἐπιθυμητὰ ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον πολὺν
καὶ γλυκύτερα ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον.
12 καὶ γὰρ ὁ δοῦλός σου φυλάσσει αὐτά·
ἐν τῷ φυλάσσειν αὐτὰ ἀνταπόδοσις πολλή.
13 παραπτώματα τίς συνήσει;
ἐκ τῶν κρυφίων μου καθάρισόν με.
14 καὶ ἀπὸ ἀλλοτρίων φεῖσαι τοῦ δούλου σου·
ἐὰν μή μου κατακυριεύσουσιν, τότε ἄμωμος ἔσομαι
καὶ καθαρισθήσομαι ἀπὸ ἁμαρτίας μεγάλης.
15 καὶ ἔσονται εἰς εὐδοκίαν τὰ λόγια τοῦ στόματός μου
καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου ἐνώπιόν σου διὰ παντός,
κύριε, βοηθέ μου καὶ λυτρωτά μου.

6 αυτου ult. B′' U' A′'] ÷ GaHi, > R′' Uulg *L*′'Su et Cyp. = 𝔐

7 του(> S) ουρανου 2⁰ *caeli* La[R] et Aug. enarr. I] *eius* La[G] Ga et Aug. enarr. II et Tert. et Cyp.: = 𝔐 | την θερμην] της -μης *L*[d′]: cf. Helbing Kas. p. 42/43

8 του κυριου B′ R] του > *L*′ A': cf. 2 12 | ψυχας] *animam* Tert.: = 𝔐 | κυριου 2⁰] *dei* La[G]

9 ευθεια B′ R *L*[pau] A'] ευθεα *L*′: cf. 57 2 et Thack. § 12, 7 | fin.] + νηπιων Sa: ex 8

10 κυριου 2⁰] *dei* La[G]

11 επιθυμητα] επιθυμηματα αυτου Bo Sa-2035: hanc lectionem nouit Orig. (S.-St. 2, p. 215)

12 2] pr. και 2035

13 εκ] απο 2035 Tht 1219 | fin. B′ Ga *L*′' A' et Aug. enarr. II = 𝔐] + κυριε Bo Sa-2035 R′' et Aug. enarr. I et Cyp.

14 απο 1⁰] απ S | κατακυριευσουσιν B R *L*[pau]Tht[p] A (cf. Blaß-Debr. § 373, 2)] -σωσιν S 2035 *L*Tht[p] 55

15 ευδοκιαν] ευλογιαν Sa-2035: cf. 3 9 | λογια] + *omnia* Bo | σου] μου *L*[pau′], + εστιν Tht[d] A

19 ΙΘ′

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
2 Ἐπακούσαι σου κύριος ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως,
ὑπερασπίσαι σου τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ Ιακωβ.
3 ἐξαποστείλαι σοι βοήθειαν ἐξ ἁγίου
καὶ ἐκ Σιων ἀντιλάβοιτό σου.
4 μνησθείη πάσης θυσίας σου
καὶ τὸ ὁλοκαύτωμά σου πιανάτω.
διάψαλμα.
5 δῴη σοι κατὰ τὴν καρδίαν σου
καὶ πᾶσαν τὴν βουλήν σου πληρώσαι.
6 ἀγαλλιασόμεθα ἐν τῷ σωτηρίῳ σου
καὶ ἐν ὀνόματι θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα.
πληρώσαι κύριος πάντα τὰ αἰτήματά σου.
7 νῦν ἔγνων ὅτι ἔσωσεν κύριος τὸν χριστὸν αὐτοῦ·
ἐπακούσεται αὐτοῦ ἐξ οὐρανοῦ ἁγίου αὐτοῦ·
ἐν δυναστείαις ἡ σωτηρία τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ.
8 οὗτοι ἐν ἅρμασιν καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις,
ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα.
9 αὐτοὶ συνεποδίσθησαν καὶ ἔπεσαν,
ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν καὶ ἀνωρθώθημεν.
10 κύριε, σῶσον τὸν βασιλέα σου
καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθά σε.

20 Κ′

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

19 (𝔐 **20**)

2 θλιψεως] + σου Bo Sa Lpau

4 μνησθειη] + κυριος Thtp 1219’ | ολοκαυτωμα] *olocaustoma* R = *holocaustum* La Ga: cf. S.-St. 2, p. 97 n. 2 et Aug in **50** 21 (*holocaustomata*)

5 σοι B′ Sa GaHi = 𝔐] + κυριος Bo R’’ L’’Su A’ | πληρωσαι] -σει R(non LaR) Lpau A’: item R(non LaR) in 6

6 αγαλλιασο(B Lb ω)μεθα] + *tibi domine* Bo | εν 1° B’’ SaB-1093 R’’ Ga Sy] επι SaL L′ A’: cf. **9** 15 | θεου B’ Sa Ga Sy A = 𝔐] pr. κυριου S R’’ L′ 55, pr. του κυριου 1093: ex 8 | πληρωσαι: cf. 5

7 εσωσεν *saluum fecit* LaRAug Uulg = 𝔐] *s. faciet* LaG Ga | η σωτηρια] της -ριας LpauThtpRc

8 αρμασιν] ασμ. R | κυριου > A et Cyp.p: cf. 6 | μεγαλυνθησομεθα (cf. 6²) B’ Sa R Thtp A et Orig. et Cyr. Alex. (S.-St. 2, p. 212/3. 184), *magnificabimur* La] αγαλλιασομεθα S, *exsultabimus* Aug: ex 6¹; επικαλεσομεθα LThtp’ 55 (Lpau 55 -σωμ-), *inuocabimus* Ga et Tert. et Cyp.: cf. 10 et S.-St. 2, p. 43. 63

9 επεσαν] -σον L′(non Z): cf. **5** 11 **26** 2 **35** 13 **56** 7 etc. et Thack. p. 211

10 σου B’’ Sa Sy] > R’’ Ga L′ A’’ = 𝔐: cf. **17** 51 | ημων] ημας R = *nos* La Ga; cf. Helbing Kas. p. 154

2 Κύριε, ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεὺς
καὶ ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου ἀγαλλιάσεται σφόδρα.
3 τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἔδωκας αὐτῷ
καὶ τὴν θέλησιν τῶν χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐτόν.
διάψαλμα.
4 ὅτι προέφθασας αὐτὸν ἐν εὐλογίαις χρηστότητος,
ἔθηκας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον ἐκ λίθου τιμίου.
5 ζωὴν ᾐτήσατό σε, καὶ ἔδωκας αὐτῷ,
μακρότητα ἡμερῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος.
6 μεγάλη ἡ δόξα αὐτοῦ ἐν τῷ σωτηρίῳ σου,
δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτόν·
7 ὅτι δώσεις αὐτῷ εὐλογίαν εἰς αἰῶνα αἰῶνος,
εὐφρανεῖς αὐτὸν ἐν χαρᾷ μετὰ τοῦ προσώπου σου.
8 ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐλπίζει ἐπὶ κύριον
καὶ ἐν τῷ ἐλέει τοῦ ὑψίστου οὐ μὴ σαλευθῇ.
9 εὑρεθείη ἡ χείρ σου πᾶσιν τοῖς ἐχθροῖς σου,
ἡ δεξιά σου εὕροι πάντας τοὺς μισοῦντάς σε.
10 θήσεις αὐτοὺς ὡς κλίβανον πυρὸς εἰς καιρὸν τοῦ προσώπου σου·
κύριος ἐν ὀργῇ αὐτοῦ συνταράξει αὐτούς,
καὶ καταφάγεται αὐτοὺς πῦρ.
11 τὸν καρπὸν αὐτῶν ἀπὸ γῆς ἀπολεῖς
καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπων,
12 ὅτι ἔκλιναν εἰς σὲ κακά,

20 (𝔐 **21**)

2 και > 2037 | τω σωτηριω] *to -rion* R: cf. **9**$_{15}$

3 ψυχης B'' R'Aug Ga A] καρδιας Sa La^{G} Uulg *L*'' 1219' = 𝔐 | θελησιν R'' Ga *L*'' 55: cf. 𝔐] δεησιν B'' 2037 Sa A | διαψαλμα] post 4^{1} tr. Sa Aug, > La^{R}

4 λιθου τιμιου] λιθων τιμιων *L*^{pau}

5 σε > R'' | εις αιωνα αιωνος B*' 1093(add. του ante αιωνος) Aug *L*'' A'': cf. 7, ubi 𝔐 לעד tantum] εις αιωνα και εις (+ τον S) αιωνα του αιωνος SB^{c} Sa R'' Ga: sic 𝔊 pro (ל)עולם ועד in **9**$_{6.37}$ **44**$_{18}$ **47**$_{15}$ **51**$_{10}$ **118**$_{44}$ **144**$_{1.2.21}$, sed ubique cum articulo εις τον αιωνα και εις τον αιωνα του αιωνος

6 επ αυτον] επ αυτω *L*^{pau}: cf. **1**$_{1}$

7 δωσεις] δωης *L*Thtp(non Z): cf. **36**$_{4}$ **54**$_{7}$ | αυτω *ei* La^{R}Aug] αυτον *eum* La^{G} Ga *L*^{pau}Thtp' = 𝔐 | αιωνα αιωνος] τον αιωνα και εις τον αιωνα του αιωνος S: cf. 5 | μετα > La^{G}

8 σαλευθη] -θω S: cf. **9**$_{27}$ **29**$_{7}$ **61**$_{3}$ et **25**$_{1}$

9 ευροι] *cure* R | παντας] ÷ Ga

10 init. BS^{c}' Sa R'' Ga A' = 𝔐] pr. οτι S* *L*'' 55: ex 13 | του προσωπου σου] pr. μετα *L*^{pau}: ex 7; *coram te domine* Sa; *irae* Sy: ex Pešīṭtā, cf. proleg. § 7$_{6}$; + *consummabis eos* La^{G} | 10$^{2.3}$ duo stichi R' Ga(diuidit etiam 10^{1} in duo stichos) ZSy 1219', unus B' Sa La^{G} A | κυριος ... αυτου συνταραξει R'' Ga *L*'' 55 = 𝔐] κυριε ... σου -ξεις B'' Sa A' et Cyr. Alex.(S.-St. 2, p. 184)

11 γης] pr. της *L*^{a}'(non He*) 55 | ανθρωπων] pr. των R

12 βουλην B'' R'' = 𝔐] βουλας Sa Ga

διελογίσαντο βουλήν, ἣν οὐ μὴ δύνωνται στῆσαι.
13 ὅτι θήσεις αὐτοὺς νῶτον·
ἐν τοῖς περιλοίποις σου ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπον αὐτῶν.
14 ὑψώθητι, κύριε, ἐν τῇ δυνάμει σου·
ᾄσομεν καὶ ψαλοῦμεν τὰς δυναστείας σου.

21 ΚΑ´

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῆς ἀντιλήμψεως τῆς ἑωθινῆς·
ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
2 Ὁ θεὸς ὁ θεός μου, πρόσχες μοι· ἵνα τί ἐγκατέλιπές με;
μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῶν παραπτωμάτων μου.
3 ὁ θεός μου, κεκράξομαι ἡμέρας, καὶ οὐκ εἰσακούσῃ,
καὶ νυκτός, καὶ οὐκ εἰς ἄνοιαν ἐμοί.
4 σὺ δὲ ἐν ἁγίοις κατοικεῖς, ὁ ἔπαινος Ισραηλ.
5 ἐπὶ σοὶ ἤλπισαν οἱ πατέρες ἡμῶν,
ἤλπισαν, καὶ ἐρρύσω αὐτούς·
6 πρὸς σὲ ἐκέκραξαν καὶ ἐσώθησαν,
ἐπὶ σοὶ ἤλπισαν καὶ οὐ κατῃσχύνθησαν.
7 ἐγὼ δέ εἰμι σκώληξ καὶ οὐκ ἄνθρωπος,
ὄνειδος ἀνθρώπου καὶ ἐξουδένημα λαοῦ.
8 πάντες οἱ θεωροῦντές με ἐξεμυκτήρισάν με,
ἐλάλησαν ἐν χείλεσιν, ἐκίνησαν κεφαλήν

L'' A' | ην ... στησαι B'' R''(sed R *stene* pro *stese*)] ας ... στησαι Sa Ga SyHe(ας He* uid., αις He^{c}, ας He^{mg}); ας ... στηναι $L^{b}ZS^{c}R^{c}$ A', αις ... στηναι L^{a}, ας uel αις uel αι ... στηναι Tht, στηναι etiam 1219 | στησαι] ÷ Ga
14 τας δυναστειας (cf. Helbing Kas. p. 70)] εν ταις -αις U: ad 14^{1} adapt.

21 (𝔐 **22**)
1 αντιλημψεως: cf. proleg. § 7 11 | ψαλμος τω δαυιδ > A
2^{1} in duo stichos (ο 1° — μοι, ινα — με) diuidit Sy | προσχες μοι] ÷ Ga; cf. Field | εγκατελιπες] -πας ZR^{c}: cf. **9** 11
3 κεκραξομαι] εκεκραξα R | ημερας La^{G} Ga *L*Thtp et Tert. = 𝔐] + προς σε B'' U' Thtp'He A'', pr. προς σε R'-Aug: cf. **26** 7 | εισακουση] + μου Bo U' | ουκ 2°] ουχι R | εις ανοιαν] εις ανεσιν J. S. Semler, Epistola ad Griesbachium de emendandis graecis V. T. interpretibus (1770), p. 13, cf. Od. **12** 10; ησυχια uel ευθηνια Lag.
4 αγιοις B'Bo^{d} U'-1221 R A] αγιω Bo^{d} La Ga *L*'' 55 = 𝔐 | ισραηλ B' 1221 R A''] pr. του U *L*'
5 επι σοι] ε. σε R: item in 6, cf. **9** 11
7 ουκ] ουχι A | ανθρωπου B A et Tert. et Cyp.p = אדם] -πων S' U'-1221 R'' Ga *L*'' 55 et Cyp.p | εξουδενημα B U] -θενημα S 1221 R $L^{a'}$ A', -δενωμα $L^{b}He^{mg}$, -θενωμα L^{pau}, ...ενωμα etiam 1219: cf. Thack. p. 105 | λαου] λαων Bo
8 ελαλησαν B 1221 R Ga *L*'' A' et Aug. enarr. II et Tert. = 𝔐] pr. και S U La et Aug. enarr. I et Cyp. | εκινησαν = 𝔐] pr. και U-1221 La Ga et Tert. et Cyp. | fin.] + και ειπαν U'-1221: cf. Matth. **27** 39/40 Marc. **15** 29

9 Ἤλπισεν ἐπὶ κύριον, ῥυσάσθω αὐτόν·
σωσάτω αὐτόν, ὅτι θέλει αὐτόν.
10 ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐκσπάσας με ἐκ γαστρός,
ἡ ἐλπίς μου ἀπὸ μαστῶν τῆς μητρός μου·
11 ἐπὶ σὲ ἐπερρίφην ἐκ μήτρας,
ἐκ κοιλίας μητρός μου θεός μου εἶ σύ.
12 μὴ ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι θλῖψις ἐγγύς,
ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ βοηθῶν.
13 περιεκύκλωσάν με μόσχοι πολλοί,
ταῦροι πίονες περιέσχον με·
14 ἤνοιξαν ἐπ' ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν
ὡς λέων ὁ ἁρπάζων καὶ ὠρυόμενος.
15 ὡσεὶ ὕδωρ ἐξεχύθην,
καὶ διεσκορπίσθη πάντα τὰ ὀστᾶ μου,
ἐγενήθη ἡ καρδία μου ὡσεὶ κηρὸς τηκόμενος ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου·
16 ἐξηράνθη ὡς ὄστρακον ἡ ἰσχύς μου,
καὶ ἡ γλῶσσά μου κεκόλληται τῷ λάρυγγί μου,
καὶ εἰς χοῦν θανάτου κατήγαγές με.
17 ὅτι ἐκύκλωσάν με κύνες πολλοί,
συναγωγὴ πονηρευομένων περιέσχον με,
ὤρυξαν χεῖράς μου καὶ πόδας.
18 ἐξηρίθμησα πάντα τὰ ὀστᾶ μου,
αὐτοὶ δὲ κατενόησαν καὶ ἐπεῖδόν με.
19 διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς

9 οτι] ει Bo U'(U ε pro ει, cf. S.-St. 2, p. 149. 154 n. 6)-1221(οι) *L*^{pau}: ex Matth. **27** 43

10 μαστων] μασθων *L*^{pau}'He*: cf. Thack. p. 104 | της > U-1221

11 εκ κοιλιας] απο γαστρος *L*': cf. 10 **57** 4; pr. απο γαστρος 55: cf. proleg. § 8$_{1}$ | θεος μου ει συ] pr. ο U-1221, συ ει ο θ. μου R

12 θλιψις = 𝔐] -ψεις *L*^{b}'He* 55 | εγγυς] + μου U'(non 1221) | βοηθων] + μοι *L*'' 1219

13 με] μοι 1221

14 το > U(non 1221) | λεων ο αρπαζων B'' U-1221 A: cf. 31 γενεα η ερχομενη, 32 λαω τω τεχθησομενω et **24** 12 **33** 13 **45** 2 **57** 9 **67** 31 **77** 6 **78** 6 **83** 13 etc.] ο > R *L*'' 55

15$^{1.2}$ duo stichi B' Sa Ga, unus R'' SyHe A'' | εξεχυθην B'' U'-1221 La^{R}-Aug Ga SyHe^{c} A'' = 𝔐] -θη R *L*', *effusa sunt* La^{G} et alii Latini | διεσκορπισθη] -θησαν 1221: cf. **11** 3 | οστα] διαβηματα S: ex **72** 2

16 ως] ωσει B: cf. **16** 12 | κατηγαγες] -γαγεν 1219, *deduxerunt* La^{G}

17 οτι > Bo Sa | ποδας B' R' et Aug. enarr. I et Tert. et Cyp.^{p}] + μου U La^{G} Ga *L*' A' et Aug. enarr. II et Cyp.^{p} = 𝔐 | fin.] + διηγησομαι παντα τα θαυμασια σου (cum 17^{3} iuncta) U': ex **9** 2 **74** 3

18 εξηριθμησα Grabe = 𝔐] -σαν mss. (U -μηθησαν)

19 διεμερισαντο] το > S: ante τα | τα ιμ. μου / εαυτ. = 𝔐] tr. R'' Ga(non Cyp.)

καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.
20 σὺ δέ, κύριε, μὴ μακρύνῃς τὴν βοήθειάν μου,
εἰς τὴν ἀντίλημψίν μου πρόσχες.
21 ῥῦσαι ἀπὸ ῥομφαίας τὴν ψυχήν μου
καὶ ἐκ χειρὸς κυνὸς τὴν μονογενῆ μου·
22 σῶσόν με ἐκ στόματος λέοντος
καὶ ἀπὸ κεράτων μονοκερώτων τὴν ταπείνωσίν μου.
23 διηγήσομαι τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου,
ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε
24 Οἱ φοβούμενοι κύριον, αἰνέσατε αὐτόν,
ἅπαν τὸ σπέρμα Ιακωβ, δοξάσατε αὐτόν,
φοβηθήτωσαν αὐτὸν ἅπαν τὸ σπέρμα Ισραηλ,
25 ὅτι οὐκ ἐξουδένωσεν οὐδὲ προσώχθισεν τῇ δεήσει τοῦ πτωχοῦ
οὐδὲ ἀπέστρεψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ᾽ ἐμοῦ
καὶ ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς αὐτὸν εἰσήκουσέν μου.
26 παρὰ σοῦ ὁ ἔπαινός μου ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ,
τὰς εὐχάς μου ἀποδώσω ἐνώπιον τῶν φοβουμένων αὐτόν.
27 φάγονται πένητες καὶ ἐμπλησθήσονται,
καὶ αἰνέσουσιν κύριον οἱ ἐκζητοῦντες αὐτόν·
ζήσονται αἱ καρδίαι αὐτῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος.
28 μνησθήσονται καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς κύριον πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς
καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν,

20 κυριε/μη μακρ.] tr. LaG | μου 1^0 B'(Bo add. απ εμου?) ZSu A = 𝔐] σου S LaG Ga et Aug. enarr. II et Cyp.; σου απ εμου U' R' *L'*' 1219' et Aug. enarr. I: hoc etiam Hi scripserat et habet Uulg, sed in epistula ad Sunniam et Fretelam corrigit *tuum a me* in *meum*, cf. S.-St. 2, p. 114. 118

21 απο ρομφ. / την ψυχην μου] tr. U | κυνος] κυνων U': cf. 17

24 κυριον B' Z A] pr. τον U-1093 R *L'* 1219': cf. **2** 12; πιπι (i. e. יהוה) 2005 | φοβηθητωσαν B' U'-1093 (1093 pr. μη!) R A] -τω δη *L'*' 1219, -τωσαν δη 55, *timeat* La Ga | αυτον ult. B' R'' Ga 2005 A] απ αυτου U-1093 *L'*' 1219' = 𝔐

25 τη δεησει] την -σιν R = *precem* La, *deprecationem* Ga | του πτωχου *pauperis* La Uulg et Aug. enarr. I = 𝔐] *-rum* Ga et Aug. enarr. II | εισηκουσεν] επ- A: cf. **3** 5 | μου] ÷ Ga

26 παρα σου *a te* Tert. = 𝔐] π. σοι U *L*pau', *apud te* Sa La Ga | μου 1^0] *mihi* LaG et Tert. | μεγαλη B'' U' LaG Ga A et Tert. = 𝔐] + εξομολογησομαι σοι R'Aug *L'*'(παρα — μου 1^0, εν — σοι duo stichi SyHe) 55: ex **34** 18 | αποδωσω] pr. τω κυριω R' *L*pauSc, add. τω κυριω He | ενωπιον] εναντιον R: cf. **37** 18 **49** 3 **68** 20 **72** 16 **77** 12 **84** 14 etc. et Johannessohn Präp. p. 192. 196 | των B' La Ga *L'*' = 𝔐] pr. παντων Bo U' R He A'

27 κυριον] pr. τον U: cf. **2** 12 | ζησονται αι καρδιαι B'' R'Aug Ga *L'*' A'] ζησεται η καρδια U' LaG = 𝔐

28 προς κυριον] τον κ. (sic) U: cf. 27 | σου LaG et Cyp. = 𝔐] αυτου rel.: ad 28 1 adapt.; cf. Capelle p. 205/6

29 ὅτι τοῦ κυρίου ἡ βασιλεία,
καὶ αὐτὸς δεσπόζει τῶν ἐθνῶν.
30 ἔφαγον καὶ προσεκύνησαν πάντες οἱ πίονες τῆς γῆς,
ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσοῦνται πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν γῆν.
καὶ ἡ ψυχή μου αὐτῷ ζῇ,
31 καὶ τὸ σπέρμα μου δουλεύσει αὐτῷ·
ἀναγγελήσεται τῷ κυρίῳ γενεὰ ἡ ἐρχομένη,
32 καὶ ἀναγγελοῦσιν τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ
λαῷ τῷ τεχθησομένῳ, ὅτι ἐποίησεν ὁ κύριος.

22 ΚΒʹ

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
Κύριος ποιμαίνει με, καὶ οὐδέν με ὑστερήσει.
2 εἰς τόπον χλόης, ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν,
ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέθρεψέν με,
3 τὴν ψυχήν μου ἐπέστρεψεν.
ὡδήγησέν με ἐπὶ τρίβους δικαιοσύνης
ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.
4 ἐὰν γὰρ καὶ πορευθῶ ἐν μέσῳ σκιᾶς θανάτου,
οὐ φοβηθήσομαι κακά, ὅτι σὺ μετ᾽ ἐμοῦ εἶ·
ἡ ῥάβδος σου καὶ ἡ βακτηρία σου, αὐταί με παρεκάλεσαν.
5 ἡτοίμασας ἐνώπιόν μου τράπεζαν ἐξ ἐναντίας τῶν θλιβόντων με·
ἐλίπανας ἐν ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου,
καὶ τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον ὡς κράτιστον.

29$^{1.2}$ duo stichi B Sa^{L} Ga, unus S Sa^{B} R'' Sy A''; 29 > He, sed in comm. Hesychii adest | και = 𝔐] > U Ga(non Uulg) | αυτος] ÷ Ga, > Cyp. | δεσποζει] *dominabitur* La Ga et Cyp. | των] pr. παντων U' et Cyp.

30 προσεκυνησαν] + αυτω Thtp | προπεσουνται (cf. 71 9)] προσπεσ. U: cf. 94 6 | την > *L'* 1219

30^{3} 31^{1} duo stichi B Sa R'' Ga He A', unus S Sy 55

31 η ερχομ. = יבאו ad 32 trahit 𝔐

32 οτι Rahlfs = 𝔐 (cf. Field)] ον mss. | ο κυριος] ÷ Ga, > La^{G} = 𝔐 | ο B U *L'* 1219'] > S R A: cf. 2 12

22 (𝔐 23)

1 inscr.] + ⟨τη⟩ς μιας σαββατου(sic) 1219: ex 23 1 | ποιμαινει B U Sa^{L} R *L''* 55, *pascit* La^{R}Aug, *regit* Uulg] -μανει S' Sa^{B} A, *reget* La^{G} Ga | με υστερησει] pr. ου μη U, με ου μη υστερηση S

2 εκει] ÷ Ga | επι] εφ U

3$^{2.3}$ duo stichi B La^{G} Ga ZSyHe A, unus S Sa(Sa^{L} iungit etiam 3^{1} cum 3$^{2.3}$) R' 55

4 κακα] πονηρα R: cf. 7 5

5^{1} unus stichus B' 55, duo (ητοιμ. — τραπ., εξ — με) Sa R'' Ga ZSyHe, εξ — με ad 5^{2} trahit A | και] ÷ Ga | σου] μου Sa^{B} GaHi *L*^{pau}' = 𝔐 | μεθυσκον] + με *L'* | ως] ωσει *L'* 55: cf. 16 12 | ως κρατ. = אך טוב ad 6 trahit 𝔐

6 καὶ τὸ ἔλεός σου καταδιώξεταί με πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου,
καὶ τὸ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ κυρίου εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

23 ΚΓʹ

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ· τῆς μιᾶς σαββάτων.
Τοῦ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς,
ἡ οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ·
2 αὐτὸς ἐπὶ θαλασσῶν ἐθεμελίωσεν αὐτὴν
καὶ ἐπὶ ποταμῶν ἡτοίμασεν αὐτήν.
3 τίς ἀναβήσεται εἰς τὸ ὄρος τοῦ κυρίου
καὶ τίς στήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ;
4 ἀθῷος χερσὶν καὶ καθαρὸς τῇ καρδίᾳ,
ὃς οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ ματαίῳ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
καὶ οὐκ ὤμοσεν ἐπὶ δόλῳ τῷ πλησίον αὐτοῦ.
5 οὗτος λήμψεται εὐλογίαν παρὰ κυρίου
καὶ ἐλεημοσύνην παρὰ θεοῦ σωτῆρος αὐτοῦ.
6 αὕτη ἡ γενεὰ ζητούντων αὐτόν,
ζητούντων τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ Ιακωβ.
διάψαλμα.
7 ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν,
καὶ ἐπάρθητε, πύλαι αἰώνιοι,
καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.
8 τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης;

6^1 in duo stichos (και 1^0 — με 1^0, πασας — μου) diuidunt La^G Ga ZSy, 6^2 in duo stichos (και 2^0 — κυριου, εις — fin.) diuidunt La^G Ga Sy | καταδιωξεται] -ξει *L*Tht^d: cf. Thack. p. 232; -ξαι *L*^{pau} | και το κατοικειν με *et ut inhabitem* La Ga] δια τ. κ. μ. U'; *et* sub ast. Ga, *et* > Aug

23 (𝔐 **24**)

1 της μιας (των) σαββατων] ÷ Ga, > S *O*(teste Tht, cf. proleg. § 7_5) *L*^{pau} = 𝔐. de hac inscriptione ad sacra Iudaeorum pertinente cf. proleg. § 9_1 | της μιας] της > *L*^{pau}, τη μια U, εις μιαν *L*^{pau} 55 | σαββατων] pr. των U *L*$^{b'}$R^c, σαββατου *L*$^{d(sil)}$He A | παντες] ÷ Ga | εν αυτη > U

2 init.] pr. ※ *quia* Ga

3 του > *L*^{pau}: cf. **2**$_{12}$ | και B' Thtp' A' et Cyp.p] η Bo U' R'' Ga *L*Thtp 55 et Cyp.p: cf. **14**$_1$ **17**$_{32}$ | αγιω] αγιασματος U': item α' θ'

4 αυτου 1^0] μου A = Ḳ^{e}rē | και ουκ] ουδε U | τω πλησιον αυτου (ex **14**$_4$?)] αυτου > S A'(non 1219)

5 ελεημοσυνην] ελεος U' | θεου] *domino* La^G

6 αυτον B' La^G Ga A et Cyp. = 𝔐] τον κυριον Bo U'-1093 R'Aug *L*'' 55 | το > U | του θεου > La^G = 𝔐

7 υμων] ημων R *L*^{pau} 55: item in 9 | υμων cum πυλας connectunt Bo Sa Ga (*uestras*), cum αρχοντες La (*uestri*: sic, ut uid., etiam Tert. et Cyp.): item in 9

κύριος κραταιὸς καὶ δυνατός,
κύριος δυνατὸς ἐν πολέμῳ.
9 ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν,
καὶ ἐπάρθητε, πύλαι αἰώνιοι,
καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.
10 τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης;
κύριος τῶν δυνάμεων, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.

24 ΚΔ′

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
Πρὸς σέ, κύριε, ἦρα τὴν ψυχήν μου, ὁ θεός μου.
2 ἐπὶ σοὶ πέποιθα· μὴ καταισχυνθείην,
μηδὲ καταγελασάτωσάν μου οἱ ἐχθροί μου.
3 καὶ γὰρ πάντες οἱ ὑπομένοντές σε οὐ μὴ καταισχυνθῶσιν·
αἰσχυνθήτωσαν οἱ ἀνομοῦντες διὰ κενῆς.
4 τὰς ὁδούς σου, κύριε, γνώρισόν μοι
καὶ τὰς τρίβους σου δίδαξόν με.
5 ὁδήγησόν με ἐπὶ τὴν ἀλήθειάν σου
καὶ δίδαξόν με, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου,
καὶ σὲ ὑπέμεινα ὅλην τὴν ἡμέραν.
6 μνήσθητι τῶν οἰκτιρμῶν σου, κύριε,
καὶ τὰ ἐλέη σου, ὅτι ἀπὸ τοῦ αἰῶνός εἰσιν.

8 κραταιος ... δυνατος] tr. U’ | fin.] + διαψαλμα USa^L

10 ουτος > *L*^pau | των > U | ο βασιλευς ult. (sic etiam Tert. et Cyp.)] pr. ουτος B′(non Bo) 55: ex 10[1]; ουτος ο βασ. της δοξης ult. est stichus singularis in B solo

24 (𝔐 25)

1 ψαλμος in inscriptione huius psalmi deesse ait Tht (Mitt. d. S.-U. 1, p. 93) = 𝔐, sed omnes codices operis Theodoretiani nunc habent ψαλμος | ψαλμος B′’ Ga *L*Thtp’ A’] pr. εις το τελος U’ R′’ Uulg *L*^pauThtp | ο θεος μου ad 1 trahunt B′ Sa La^G Ga A’, ad 2 R′Aug Sy(om. μου)He 1219 = 𝔐; illud rectius uid., quia in hoc psalmo alphabetico uersum secundum oportet ab επι σοι = בך incipere

2 καταισχυνθειην] + εις τον αιωνα *L*′’ 1219: ex **70** 1 | καταγελασατωσαν(ασ > U) μου] κ. με *L*^d′He*R^c 55: cf. Helbing Kas. p. 182

3 αισχυνθητωσαν] -θειησαν U: cf. **5** 12 | οι ult. B*′’ U’ La *L*′’Su 1219’ = 𝔐] pr. παντες B^c R GaHi(ambis testibus sub ÷)Aug A: ex 3[1] repet.

4 κυριε / γνωρισον μοι] tr. U | και] ÷ Ga

5 επι την αληθειαν B’ Sa^B *L*′’ 1219’] *ad ueritatem* Cyp., *in -tatem* Ga; εν τη -θεια(A -αν!) *in -tate* S USa^L R′’ Uulg A | και διδαξον με ad 5[1] trahunt R′ | ο θεος > La^G | υπεμεινα] υπομένω U, υπομενῶ Sa: cf. **26** 14

6 κυριε > B La^G | οτι > U(non Sa), post και tr. La

7 ἁμαρτίας νεότητός μου καὶ ἀγνοίας μου μὴ μνησθῇς·
κατὰ τὸ ἔλεός σου μνήσθητί μου σὺ
ἕνεκα τῆς χρηστότητός σου, κύριε.
8 χρηστὸς καὶ εὐθὴς ὁ κύριος·
διὰ τοῦτο νομοθετήσει ἁμαρτάνοντας ἐν ὁδῷ.
9 ὁδηγήσει πραεῖς ἐν κρίσει,
διδάξει πραεῖς ὁδοὺς αὐτοῦ.
10 πᾶσαι αἱ ὁδοὶ κυρίου ἔλεος καὶ ἀλήθεια
τοῖς ἐκζητοῦσιν τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ.
11 ἕνεκα τοῦ ὀνόματός σου, κύριε,
καὶ ἱλάσῃ τῇ ἁμαρτίᾳ μου· πολλὴ γάρ ἐστιν.
12 τίς ἐστιν ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον;
νομοθετήσει αὐτῷ ἐν ὁδῷ, ᾗ ᾑρετίσατο.
13 ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν ἀγαθοῖς αὐλισθήσεται,
καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ κληρονομήσει γῆν.
14 κραταίωμα κύριος τῶν φοβουμένων αὐτόν,
[καὶ τὸ ὄνομα κυρίου τῶν φοβουμένων αὐτόν,]
καὶ ἡ διαθήκη αὐτοῦ τοῦ δηλῶσαι αὐτοῖς.
15 οἱ ὀφθαλμοί μου διὰ παντὸς πρὸς τὸν κύριον,
ὅτι αὐτὸς ἐκσπάσει ἐκ παγίδος τοὺς πόδας μου.
16 ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με,
ὅτι μονογενὴς καὶ πτωχός εἰμι ἐγώ.
17 αἱ θλίψεις τῆς καρδίας μου ἐπλατύνθησαν·
ἐκ τῶν ἀναγκῶν μου ἐξάγαγέ με.

7 αμαρτιας est acc. plur. = 𝔐: sic recte Bo Sa La Ga (sed gen. sing. Sy); cf. Johannessohn Kas. p. 37 et Helbing Kas. p. 108 | μου 1° > La^{R} | αγνοιας R *L*'B^{c} A''] est acc. plur. in B*(uid.)' U τας praemittentibus et in Sa Ga Sy = 𝔐, est gen. sing. in Bo La | μου 2° > B' | ελεος] πληθος του ελεους U': cf. **105**$_{45}$ et S.-St. 2, p. 154/5. 222 | συ U' *L*'' 1219' = 𝔐] hab. Ga sub ÷ (pro ※?); *deus* Aug; > B'' R'' A: exciditne post μου? | ενεκα B' U A] -κεν R *L*' 55: cf. 11 et **8**$_{3}$ **26**$_{11}$ **43**$_{23}$ **47**$_{12}$ etc. et Thack. § 9, 8

8 ευθης] ευθυς *L*^{b}(de Tht cf. Mitt. d. S.-U. 1, p. 79): cf. **32**$_{4}$ **91**$_{16}$

9^{2} > B

10^{1+2} unus stichus Sa

11^{1+2} unus stichus Sa R' | ενεκα B' A] -κεν U R *L*' 55: cf. 7 | και > La^{R}-Aug Uulg | ιλαση B'' La Ga A'] -σθητι U' R *L*'': cf. **78**$_{9}$ | τη αμαρτια] ταις -τιαις R: ex **78**$_{9}$

13 γην] pr. την U

14 των φοβουμενων 1°] τοις -νοις Tht^{p}-He | 14^{2} B USa(Sa^{B} ex corr.) R'Aug A'] > S Sa^{B*} La^{G} Ga *L*'' 1219 = 𝔐: cf. S.-St. 2, p. 43. 60. 63. 229 | φοβουμενων 2°] επικαλουμ. A' | του δηλωσαι = 𝔐] δηλωσαι U He^{c}, δηλωσει Bo *L*'

16 ειμι εγω] tr. R'

17 επλατυνθησαν U'-1221 La^{G} et Psalt. Rom. = הרחיבו] επληθυνθ. B'' R'Aug Ga *L*'' A': ex 19 | εξαγαγε *educ* Aug] ρυσαι *libera* R': cf. **63**$_{2}$ **105**$_{21}$ **114**$_{8}$ et S.-St. 2, p. 99 n. 1; *eripe* La^{G}, *erue* Ga

18 ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου καὶ τὸν κόπον μου
καὶ ἄφες πάσας τὰς ἁμαρτίας μου.
19 ἴδε τοὺς ἐχθρούς μου, ὅτι ἐπληθύνθησαν
καὶ μῖσος ἄδικον ἐμίσησάν με.
20 φύλαξον τὴν ψυχήν μου καὶ ῥῦσαί με·
μὴ καταισχυνθείην, ὅτι ἤλπισα ἐπὶ σέ.
21 ἄκακοι καὶ εὐθεῖς ἐκολλῶντό μοι,
ὅτι ὑπέμεινά σε, κύριε.
22 λύτρωσαι, ὁ θεός, τὸν Ισραηλ
ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ.

25 ΚΕʹ

1 Τοῦ Δαυιδ.

Κρῖνόν με, κύριε, ὅτι ἐγὼ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην
καὶ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἐλπίζων οὐ μὴ ἀσθενήσω.
2 δοκίμασόν με, κύριε, καὶ πείρασόν με,
πύρωσον τοὺς νεφρούς μου καὶ τὴν καρδίαν μου.
3 ὅτι τὸ ἔλεός σου κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μού ἐστιν,
καὶ εὐηρέστησα ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου.
4 οὐκ ἐκάθισα μετὰ συνεδρίου ματαιότητος
καὶ μετὰ παρανομούντων οὐ μὴ εἰσέλθω·
5 ἐμίσησα ἐκκλησίαν πονηρευομένων
καὶ μετὰ ἀσεβῶν οὐ μὴ καθίσω.
6 νίψομαι ἐν ἀθῴοις τὰς χεῖράς μου
καὶ κυκλώσω τὸ θυσιαστήριόν σου, κύριε,

19 επληθυνθησαν = רבו] επλατυνθ. U' (non 1221): ex 17, cf. 91 13

20 ηλπισα επι] επεκαλεσαμην Tht: ex 30 18 | επι σε] ε. σοι 1221 *L*^{b}: cf. 9 11

21$^{1.2}$ duo stichi R' Ga Sy, unus B' Sa La^{G} He A'' | υπεμεινα] *custodiui* La^{G} | κυριε > S La^{G} GaHi = 𝔐

22$^{1.2}$ duo stichi Ga Sy, unus B' Sa R'' He A'' | λυτρωσαι — fin.: cf. proleg. § 5 20

25 (𝔐 **26**)

1 του B' Sy A'] τω U-1221 *L*^{a}' 1219, *tot*(sic pro *to*: item in 36 1) R, *ipsi* La^{R}-Aug, hoc non reddunt La^{G} Ga: cf. 26 1 | του(uel τω) δαυιδ B'' R'Aug Ga Sy A' = 𝔐] pr. ψαλμος U'-1221 La^{G} *L*^{d}'HeR^{c}, pr. *in finem psalmus* Uulg, + ψαλμος *L*^{b} | με (sic etiam He^{c})] μοι *L*^{a} 55: cf. 7 9 | τω κυριω] *deo meo* La^{R} Sy | ελπιζων] *confidens* La^{G}: ex 24 2 | ασθενησω S' R *L*'' A', *infirmabor* La^{R} Ga et Aug. enarr. I (uid.) = 𝔐 (cf. 17 37)] σαλευθω B U'-1221, *mouebor* Aug. enarr. II: cf. 61 3 et S.-St. 2, p. 155; *erubescam* La^{G}: ex 24 2

2^{1} > S

3 ευηρεστησα] + σοι U(non 1221; Bo Sa dub.)

6 κυριε > B La^{G}

7 τοῦ ἀκοῦσαι φωνὴν αἰνέσεως
καὶ διηγήσασθαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου.
8 κύριε, ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου
καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου.
9 μὴ συναπολέσῃς μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχήν μου
καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωήν μου,
10 ὧν ἐν χερσὶν ἀνομίαι,
ἡ δεξιὰ αὐτῶν ἐπλήσθη δώρων.
11 ἐγὼ δὲ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην·
λύτρωσαί με καὶ ἐλέησόν με.
12 ὁ γὰρ πούς μου ἔστη ἐν εὐθύτητι·
ἐν ἐκκλησίαις εὐλογήσω σε, κύριε.

26 ΚΓ΄

1 Τοῦ Δαυιδ, πρὸ τοῦ χρισθῆναι.
Κύριος φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου· τίνα φοβηθήσομαι;
κύριος ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου· ἀπὸ τίνος δειλιάσω;
2 ἐν τῷ ἐγγίζειν ἐπ᾽ ἐμὲ κακοῦντας τοῦ φαγεῖν τὰς σάρκας μου
οἱ θλίβοντές με καὶ οἱ ἐχθροί μου αὐτοὶ ἠσθένησαν καὶ ἔπεσαν·
3 ἐὰν παρατάξηται ἐπ᾽ ἐμὲ παρεμβολή, οὐ φοβηθήσεται ἡ καρδία μου·
ἐὰν ἐπαναστῇ ἐπ᾽ ἐμὲ πόλεμος, ἐν ταύτῃ ἐγὼ ἐλπίζω.
4 μίαν ᾐτησάμην παρὰ κυρίου, ταύτην ἐκζητήσω·

7 ακουσαι] + με *L*′(non T) | φωνην] -νης *L*$^{d(sil)}$: cf. **80** 12 **101** 21 Od. **6** 3 et Johannessohn Kas. p. 36 et Helbing Kas. p. 151/2 | αινεσεως B′ 1220 R′’ Ga A’ et Aug. enarr. II (ed. Maur. IV 113 C) = 𝔐] + σου Bo U’ *L*′’ 1219 et Aug. enarr. I et enarr. II (ed. Maur. IV 114 B bis)

10 ων] + εισιν Thtd’; post ανομιαι add. *sunt* La^{G}Aug Ga | ανομιαι B] pr. αι R *L*′’(Sy add. *eorum*) A′’, ανομια S’ U’(U -αν); 2021 aut = B aut = S | 10^{2}] pr. και R′ Sy = 𝔐

11 με 1^{0} (sic etiam 2021) = 𝔐] + κυριε *L*′ A′, + ο θεος Sy 55

12 γαρ B′’ U’ 1220 La^{G} Ga A’] > R′Aug Uulg *L*′’ 2021 = 𝔐 | σε κυριε] σε sub ob. Ga; *dominum* La^{G} = 𝔐

26 (𝔐 **27**)

1 του 1^{0} B′ Sy] τω U R *L*′ A’, *ipsi* La^{R} et Aug. enarr. I, non reddunt La^{G} Ga et Aug. enarr. II: cf. **25** 1 | του(uel τω) δαυιδ B′’ R′ Ga SyHe A’ et Aug. enarr. I = 𝔐] pr. ψαλμος U’ La^{G} Uulg *L*′ et Aug. enarr. II | προ του χρισθηναι] *priusquam egrederetur* La^{R}; ναι signis tachygraphicis scribit S, ναι om. 1220 R* A′’: cf. proleg. § 8$_{1}$; προ του χρισθ. ad unctionem sacerdotis magni spectat, cf. proleg. § 9$_{1}$ et Schürer, Gesch. d. jüd. Volkes 2 (ed. IV, 1907), p. 285 | σωτηρ *salutaris* Aug in ambis enarr.] *salus* Bo La Ga Sy | της ζωης] σωτηριας Bo U’

2 κακουντας] τους κακ. με Bo U’ | οι ult. > U | επεσαν] -σον *L*′(non ZTHe*): cf. **19** 9

3 εαν 1^{0}] + γαρ U | εαν 2^{0}] pr. και U R et Cyp. | επαναστη] -στησεται U | ελπιζω (sic etiam 2021 2030 et Cyp.)] ελπιω U’ R′’ Ga *L*^{pau}He*

4 εκζητησω] εκ > *L*′, εκ sup. lin. 2021 |

τοῦ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου,
τοῦ θεωρεῖν με τὴν τερπνότητα τοῦ κυρίου
καὶ ἐπισκέπτεσθαι τὸν ναὸν αὐτοῦ.
5 ὅτι ἔκρυψέν με ἐν σκηνῇ ἐν ἡμέρᾳ κακῶν μου·
ἐσκέπασέν με ἐν ἀποκρύφῳ τῆς σκηνῆς αὐτοῦ,
ἐν πέτρᾳ ὕψωσέν με·
6 καὶ νῦν ἰδοὺ ὕψωσεν τὴν κεφαλήν μου ἐπ' ἐχθρούς μου·
ἐκύκλωσα καὶ ἔθυσα ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ θυσίαν ἀλαλαγμοῦ,
ᾄσομαι καὶ ψαλῶ τῷ κυρίῳ.
7 εἰσάκουσον, κύριε, τῆς φωνῆς μου, ἧς ἐκέκραξα·
ἐλέησόν με καὶ εἰσάκουσόν μου.
8 σοὶ εἶπεν ἡ καρδία μου Ἐζήτησεν τὸ πρόσωπόν μου·
τὸ πρόσωπόν σου, κύριε, ζητήσω.
9 μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ,
μὴ ἐκκλίνῃς ἐν ὀργῇ ἀπὸ τοῦ δούλου σου·
βοηθός μου γενοῦ, μὴ ἀποσκορακίσῃς με
καὶ μὴ ἐγκαταλίπῃς με, ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου.
10 ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου ἐγκατέλιπόν με,

του κατοικειν B U R $L^{d(sil)}$Z(uid.)T-Tht^{p}S^{c} 1219' 2030] το κ. S* L^{d}Tht^{p}He A: cf. **22**6 | οικω κυριου] τω ο. του κ. R | 4^3 του κυριου B' U R] του > L' A' 2030: cf. **2**12 | επισκεπτεσθαι τον ναον: cf. proleg. § 5_{14} | τον ναον αυτου B La^{R}Aug Ga $L^{b(sil)}$TR^{c} 55 2021 = 𝔐] τ. λαον α. S U': cf. **47**10; τ. ναον τον αγιον α. Bo R' $L^{a''}$ A 2030: ex **5**8 **10**4 **17**7 **27**2 **78**1 **137**2

5 σκηνη B' La^{G} Ga 2021] + αυτου Bo U' R'Aug Uulg L'' A' 2030: cf. 𝔐 | μου B'' R'Aug L'' A'' 2021(uid.) 2030] > U' La^{G} Ga = 𝔐

6 και νυν ιδου *et nunc ecce* La^{R} et Aug. enarr. I] *nunc autem* La^{G}; *et nunc* GaHi et Aug. enarr. II = 𝔐 | υψωσεν] + κυριος A' 2030 | την > L' 55 2021 | 6^1] add. stichum επ εχθρους μου εκυκλωσα Sy: ex 6^{1+2} repet., cf. 14 | αλαλαγμου B'' R'' Ga A' 2021 2030 = 𝔐] αινεσεως U' Tht'; αινεσεως και αλαλαγμου L: hanc lectionem nouit etiam Tht; αινεσε ... 1219: aut = U aut = L; θυσια αινεσεως etiam in **49**14.23 **106**22 **115**8, θυσια αλαλαγμου non nisi hoc loco legitur | ασομαι B U R A 2030] ασω S L' 1219': cf. **56**8

7 κυριε > 2021 | μου 1^0 > U' Sy 55 | εκεκραξα] + προς σε La^{G}Aug Uulg A 2030: cf. **21**3 | με] + κυριε U'

8 σοι ειπεν η καρδια μου ad 7^2 trahunt B' A | εζητησεν το προσωπον μου S: cf. proleg. § 3_1] *exquisiuit* (= εξεζητ.?) *facies mea* GaHi(Uulg add. *te* post *exquis.*; cf. Su *quaesiuit te facies mea*); εζητ. τ. π. σου U'; εζητησα τ. π. σου R, *quaesiui uultum tuum* La^{R}Aug, *quaesiui faciem tuam* La^{G}, εξεζητησα τ. π. σου B' A 2030; κυριον ζητησω εξεζητησεν σε τ. π. μου L'' 1219(uid.; σε >)' (8 init. — κυριον ζητησω, εξεζητησεν — προσωπον μου duo stichi TSyHe 1219', cf. Tht) | ζητησω] pr. εκ 2030

9 γενου > La^{G} | μη 2^0 B' U Ga-Aug A 2030 = 𝔐] pr. και R'' L'' 1219' | μου 1^0] μοι $L^{pau'}$ | αποσκορακισης ... εγκαταλιπης U'(cf. inf.) L'' 1219'] εγκαταλιπης ... υπεριδης B'' R'' Ga A 2030 | εγκαταλιπης — 10 εγκατελιπον] εκκαταλειπον (sic) U

ὁ δὲ κύριος προσελάβετό με.
11 νομοθέτησόν με, κύριε, τῇ ὁδῷ σου
καὶ ὁδήγησόν με ἐν τρίβῳ εὐθείᾳ ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου.
12 μὴ παραδῷς με εἰς ψυχὰς θλιβόντων με,
ὅτι ἐπανέστησάν μοι μάρτυρες ἄδικοι,
καὶ ἐψεύσατο ἡ ἀδικία ἑαυτῇ.
13 πιστεύω τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ κυρίου ἐν γῇ ζώντων.
14 ὑπόμεινον τὸν κύριον·
ἀνδρίζου, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία σου,
καὶ ὑπόμεινον τὸν κύριον.

27 ΚΖ′

1 Τοῦ Δαυιδ.

Πρὸς σέ, κύριε, ἐκέκραξα,
ὁ θεός μου, μὴ παρασιωπήσῃς ἀπ᾽ ἐμοῦ,
μήποτε παρασιωπήσῃς ἀπ᾽ ἐμοῦ
καὶ ὁμοιωθήσομαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον.
2 εἰσάκουσον τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς σέ,
ἐν τῷ με αἴρειν χεῖράς μου πρὸς ναὸν ἅγιόν σου.
3 μὴ συνελκύσῃς μετὰ ἁμαρτωλῶν τὴν ψυχήν μου

10 προσελαβετο με] αντε⟨λαβετο μου⟩ 1219: ex **117** 13

11 με 1°] μοι R 55: cf. **24** 8. 12 **118** 33. 102. 104 et Helbing Kas. p. 98/99 | τη οδω B′ R A’] pr. εν U *L′* 2030 | ενεκα] -κεν Thtp: cf. **24** 7 | ενεκα — fin.] ad 12^{1} trahunt SyHe 1219, est stichus singularis in T

12 παραδως] -δωης 2030: cf. **40** 3 **84** 8 **120** 3 Od. **7** 34 | θλιβοντων] pr. των U | μοι *mihi* La^{R} et Aug. enarr. I et enarr. II (ed. Maur. IV 128 D)] επ εμε R, *in me* La^{G} Ga et Aug. enarr. II (ib. 128 C) | εαυτη] ε > U, -της A 2030(ex corr.?), -την He*; cf. 𝔐 13 init.

13 πιστευω] -ευσω B′’ Sy | κυριου] pr. του R: cf. **2** 12 | γη ζωντων] τη γη των ζ. U

14 init.] pr. εν γη ζωντων Sy: ex 13 repet., cf. 6 | υπομεινον 1°] -μένω U, -μενῶ Sa^{L}: cf. **24** 5 | 14$^{2.3}$ duo stichi TSyHe, unus rel., sed R′ Ga trahunt ανδριζου, La^{G} ανδριζου — σου ad 14^{1} | σου] μου A

27 (𝔐 **28**)

1 του B′ R SyHe A’, *ipsius* Aug] τω U La Ga *L′* | του(uel τω) δαυιδ B′ R′’ Ga *L*$^{b(sil)}$T’He A’ = 𝔐] pr. ψαλμος Bo U’ Uulg *L*$^{a′}$, + ψαλμος *L*^{pau} | 1$^{1.2}$ duo stichi B(trahit ο θεος μου ad 1^{1}) R′ T-SyHe 1219’, unus S Sa La^{G} Ga A | εκεκραξα B’ U’ R′’] κεκραξομαι S Ga *L′*’ A′’ | απ εμου bis] επ εμοι B: cf. Flashar p. 249 n. 3 et Helbing Kas. p. 166 | 1^{3+4} unus stichus B Sa, 1^{3} > La^{G}

2^{1} in duo stichos (init. — μου 1°, εν 1° — σε) diuidit Sy | εισακουσον B′ U’ R′’ GaHi A = 𝔐] + κυριε Bo UulgAug *L′*’Su 55 | εν τω δεεσθαι με] ης εκεκραξα A: ex **26** 7 | εν τω 2°] pr. και U Sy | με αιρειν B U] tr. R *L′* A′’, με > S | προς ult.] εις B′

3 συνελκυσης(+ με U) μετα αμ. την ψυ-

καὶ μετὰ ἐργαζομένων ἀδικίαν μὴ συναπολέσῃς με
τῶν λαλούντων εἰρήνην μετὰ τῶν πλησίον αὐτῶν,
κακὰ δὲ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.
4 δὸς αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν
καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν·
κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν δὸς αὐτοῖς,
ἀπόδος τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν αὐτοῖς.
5 ὅτι οὐ συνῆκαν εἰς τὰ ἔργα κυρίου
καὶ εἰς τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ·
καθελεῖς αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ οἰκοδομήσεις αὐτούς.
6 εὐλογητὸς κύριος, ὅτι εἰσήκουσεν τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου.
7 κύριος βοηθός μου καὶ ὑπερασπιστής μου·
ἐπ᾽ αὐτῷ ἤλπισεν ἡ καρδία μου, καὶ ἐβοηθήθην,
καὶ ἀνέθαλεν ἡ σάρξ μου·
καὶ ἐκ θελήματός μου ἐξομολογήσομαι αὐτῷ.
8 κύριος κραταίωμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν σωτηρίων τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ ἐστιν.
9 σῶσον τὸν λαόν σου καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου
καὶ ποίμανον αὐτοὺς καὶ ἔπαρον αὐτοὺς ἕως τοῦ αἰῶνος.

28 ΚΗ′

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ· ἐξοδίου σκηνῆς.
Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ, υἱοὶ θεοῦ,
ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὺς κριῶν,

χην μου B' Sa R'Aug He* A] σ. με μετα αμ. S LaG Ga *L'* 1219' = 𝔐 | εργαζομενων] pr. ανδρων S | αδικιαν B *L'* 1219' (Thtp 55 pr. την)] την ανομιαν S' U' R *L*pau(om. την), nihil nisi την A | μη συναπ. με] ÷ Ga | κακα] πονηρα R: cf. 7 5

4 αυτοις 1°] + κυριε *L'* 55: idem post 4^1 add. Sy | κατα 3°] pr. και U LaR Tht' | αυτων 3° > A

5^{1+2} unus stichus S Sa | εις τα — και εις (sic) > U | αυτου] αυτων R, + *non considerauerunt* LaG et alii Latini | αυτους ult.] ÷ Ga (sic)

6 κυριος] + ο θεος Bo

7 επ] εν 1098 Hemg (item α′ θ′ teste 1098) = ב (Ga dub.); pr. οτι Tht', pr. και *L*pauHe* | και εβοηθηθην] ad 7^3 trahit LaG; εφοβηθην U' (7^{2+3} unus stichus Sa) | ανεθαλεν/η σαρξ μου] tr. U

8 του λαου] τω λαω T | 8^1 fin.] + εστιν U Thtp' | 8^2 fin. εστιν > R *L*pau

9^1 in duo stichos (σωσον — σου 1°, και 1° — σου 2°) diuidunt Sy 1219 | τον λαον σου = 𝔐] pr. κυριε *L*pau 1219, + κυριε 1093 R' Uulg Sy | του > S *L*pau

28 (𝔐 29)

1 εξοδιου B' R A'] ἐξόδου uel ἐξ ὁδοῦ Bo U' *La''*; *consummatio(nis)* La, *in consummatione* Ga | εξοδιου σκηνης > 1098(= *O* teste Tht; non Ga) *L*pau = 𝔐; uerba recte interpretatur Symg: „*diei octauae festi tabernaculorum*“, cf. Leu. 23 36 Num. 29 35 (εξοδιον = עצרת) et Philo de special. legibus II § 211 Cohn = Mangey II, p. 298; cf. etiam proleg. § 9 1 | ενεγκατε 1° — θεου et ενεγκατε 2° — κριων eadem uerba הבו ליהוה בני אלים reddunt; priorem uer-

ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τιμήν,
2 ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ,
προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ.
3 φωνὴ κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων,
ὁ θεὸς τῆς δόξης ἐβρόντησεν,
κύριος ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν.
4 φωνὴ κυρίου ἐν ἰσχύι,
φωνὴ κυρίου ἐν μεγαλοπρεπείᾳ.
5 φωνὴ κυρίου συντρίβοντος κέδρους,
καὶ συντρίψει κύριος τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου
6 καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον τὸν Λίβανον,
καὶ ὁ ἠγαπημένος ὡς υἱὸς μονοκερώτων.
7 φωνὴ κυρίου διακόπτοντος φλόγα πυρός,
8 φωνὴ κυρίου συσσείοντος ἔρημον,
καὶ συσσείσει κύριος τὴν ἔρημον Καδης.
9 φωνὴ κυρίου καταρτιζομένου ἐλάφους,
καὶ ἀποκαλύψει δρυμούς·
καὶ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ πᾶς τις λέγει δόξαν.
10 κύριος τὸν κατακλυσμὸν κατοικιεῖ,
καὶ καθίεται κύριος βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα.
11 κύριος ἰσχὺν τῷ λαῷ αὐτοῦ δώσει,
κύριος εὐλογήσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.

29 ΚΘ΄

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς ᾠδῆς τοῦ ἐγκαινισμοῦ τοῦ οἴκου· τῷ Δαυιδ.

sionem Orig. obelo notauit (cf. Field; obelus deest in Ga), Hi in „Psalt. iuxta Hebraeos“ (cf. proleg. § 6₃) deleuit; 1098 hab. in textu ενεγκατε τω יהוה υιους κριων et add. post יהוה in marg. υιοι θυ ενεγκατε τω κω (eodem teste uerterunt α′ σ′ ενεγκατε τω יהוה υιους κριων, θ′ ενεγκατε τω יהוה υιους ισχυρων)

2 τω κυριω 1⁰ > U’ | ονοματι] pr. τω U

4 ισχυι] δυναμει R

5 και U R′ Ga *L*′’ 1219 = 𝔐] > B′ 1220 La^G Aug A’

6 τον λιβανον] του -νου La Ga Thtp’: ex 5? | μονοκερωτων] -τος U(Sa dub.), -ρατων 1220

8 ερημον 1⁰] pr. τη(pro την) U: ex 8² | και S R′’ Ga *L*′’] > B U 1220 A’ = 𝔐

9 καταρτιζομενου] -νη R *L*′ | ελαφους *ceruos* GaHiAug] *cedros* La: ex 5 | δοξαν] την δ. αυτου U’

10 κατοικιει] *inhabitat* Bo La SySu, *inhabitare facit* GaHi | καθιεται B′ U R] καθιειται 1220 *L*′(etiam He^c; He* dub.) A’: cf. Thack. p. 271/2 | βασιλευς] -ευσει U’ (Sa trahit και καθιεται ad 10¹)

11 κυριος 1⁰] και U | κυριος 2⁰] *et* La^G | εν ειρηνη] εις τον αιωνα R: ex 10

29 (𝔐 30)

1 εις το τελος B USa^L 1220 R′’ *L*^d(sil)-He 55] post οικου tr. *L*^b′, > S’ Sa^B 1098-Ga *L*^b T’ A = 𝔐 | ψαλμος ωδης > R | του εγκαιν. (cf. proleg. § 9₁)] pr. υπερ R *L*^b | του οικου τ. δ. > 55 | του οικου] του > U | τω δαυιδ S 1098 *L*^d′’-

2 Ὑψώσω σε, κύριε, ὅτι ὑπέλαβές με
καὶ οὐκ ηὔφρανας τοὺς ἐχθρούς μου ἐπ᾽ ἐμέ.
3 κύριε ὁ θεός μου, ἐκέκραξα πρὸς σέ, καὶ ἰάσω με·
4 κύριε, ἀνήγαγες ἐξ ᾅδου τὴν ψυχήν μου,
ἔσωσάς με ἀπὸ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον.
5 ψάλατε τῷ κυρίῳ, οἱ ὅσιοι αὐτοῦ,
καὶ ἐξομολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἁγιωσύνης αὐτοῦ·
6 ὅτι ὀργὴ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ,
καὶ ζωὴ ἐν τῷ θελήματι αὐτοῦ·
τὸ ἑσπέρας αὐλισθήσεται κλαυθμὸς
καὶ εἰς τὸ πρωὶ ἀγαλλίασις.
7 ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου
Οὐ μὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα.
8 κύριε, ἐν τῷ θελήματί σου παρέσχου τῷ κάλλει μου δύναμιν·
ἀπέστρεψας δὲ τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἐγενήθην τεταραγμένος.
9 πρὸς σέ, κύριε, κεκράξομαι,
καὶ πρὸς τὸν θεόν μου δεηθήσομαι
10 Τίς ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματί μου,
ἐν τῷ καταβῆναί με εἰς διαφθοράν;
μὴ ἐξομολογήσεταί σοι χοῦς
ἢ ἀναγγελεῖ τὴν ἀλήθειάν σου;
11 ἤκουσεν κύριος καὶ ἠλέησέν με,
κύριος ἐγενήθη βοηθός μου.
12 ἔστρεψας τὸν κοπετόν μου εἰς χορὸν ἐμοί,
διέρρηξας τὸν σάκκον μου καὶ περιέζωσάς με εὐφροσύνην,

He A′, *ipsi dauid* Aug] του δ. B $L^{r(sil)}$T, δαυιδ U R L^{b}, *dauid* La Ga, > L^{pau}; του θεου L^{pau}; pr. ψαλμος 1219 (quae του εγκαιν. praecedebant, perierunt)

2 επ εμε] επ εμοι S A: cf. **5** 12

4 απο] εκ S 1220

5 οι] pr. *omnes* Bo | τη μνημη] την -μην U L^{pau}HeR^{c}(add. ν post μνημη tantum) 55

$6^{1.2}$ duo stichi B Sa^{L} 1220 R′᾽ Ga He 1219, unus S Sa^{B} TSy A᾽ | $6^{3.4}$ duo stichi B′ 1220 La^{G} Ga SyHe A, unus Sa R′ T 55

$7^{1.2}$ duo stichi La^{G} Ga 1219, unus rel. | ειπα] ειπον U $TTht^{p}$: cf. **30** 15.23 **31** 5 **34** 21 etc. et Thack. p. 210

8 σου 1⁰] μου A | παρεσχου Bo U᾽ 1220 La 1098-Ga $LTht^{d}$ = 𝔐] παρασχου B′ R $L^{b}Tht^{d}$᾽He* A′᾽ | απεστρεψας] απ > R | δε > R᾽Aug Ga(non 1098) | σου ult.] + *a me* La^{G}Aug Uulg

$9^{1.2}$ duo stichi B Ga Sy, unus S Sa R′᾽ THe A′᾽ | κεκραξομαι ... δεηθησομαι] εκεκραξα ... εδεηθην R

$10^{1.2}$ duo stichi La^{G} Ga Sy 1219, unus rel. | καταβηναι] -βαινειν $LTht^{d}$(non T; Sy dub.) | διαφθοραν] pr. την U | 10^{3+4} unus stichus He 55 | η] μη U᾽

11 εγενηθη] εγενετο 1098: cf. **101** 8

12 εστρεψας] εστραψας U (sed in 8 etiam U απεστρεψας) | χορον Grabe, Lag.(„conferatur Thr. **5** 15“) = 𝔐: item α′ σ′ ε′ teste Sy] χαραν mss. (etiam 1098-Ga) | διερρηξας] + δε Sy

13 ὅπως ἂν ψάλῃ σοι ἡ δόξα μου καὶ οὐ μὴ κατανυγῶ·
κύριε ὁ θεός μου, εἰς τὸν αἰῶνα ἐξομολογήσομαί σοι.

30 Λʹ

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ· ἐκστάσεως.
2 Ἐπὶ σοί, κύριε, ἤλπισα, μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα·
ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με.
3 κλῖνον πρός με τὸ οὖς σου,
τάχυνον τοῦ ἐξελέσθαι με·
γενοῦ μοι εἰς θεὸν ὑπερασπιστὴν
καὶ εἰς οἶκον καταφυγῆς τοῦ σῶσαί με.
4 ὅτι κραταίωμά μου καὶ καταφυγή μου εἶ σὺ
καὶ ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου ὁδηγήσεις με καὶ διαθρέψεις με·
5 ἐξάξεις με ἐκ παγίδος ταύτης, ἧς ἔκρυψάν μοι,
ὅτι σὺ εἶ ὁ ὑπερασπιστής μου.
6 εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου·
ἐλυτρώσω με, κύριε ὁ θεὸς τῆς ἀληθείας.
7 ἐμίσησας τοὺς διαφυλάσσοντας ματαιότητας διὰ κενῆς·
ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἤλπισα.
8 ἀγαλλιάσομαι καὶ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ ἐλέει σου,
ὅτι ἐπεῖδες τὴν ταπείνωσίν μου,
ἔσωσας ἐκ τῶν ἀναγκῶν τὴν ψυχήν μου
9 καὶ οὐ συνέκλεισάς με εἰς χεῖρας ἐχθροῦ,
ἔστησας ἐν εὐρυχώρῳ τοὺς πόδας μου.

13 δοξα] δεξια U': cf. Act. 5 31, ubi quidam mss. δοξη pro δεξια

30 (𝔐 **31**)

1 εις το τελος > *L*^{pau} 1219 | εκστασεως (ex 23)] > S La^{G} 1098-Ga(non Uulg) *L*^{pau} = 𝔐

2 κυριε ηλπισα] tr. U La^{R}: cf. 15 | 2^{2}] pr. και S | και εξελου με (cf. **70** 2)] > S La^{G} Ga(non 1098) = 𝔐

3$^{1\cdot 2}$ duo stichi B' La^{G} Ga Z, unus Sa R' SyHe A''

4 κραταιωμα B R *L*'] -ωσις S U 1098 A''; στερεωμα *L*^{pau}: ex **70** 3 | μου 1^{0} > S U La^{R} | και 2^{0} > U

5 fin. = 𝔐] + κυριε *L*''Su A' et Psalt. Rom.: sic etiam 1098, sed Ga non addit uerbum et Hi expressis uerbis testatur κυριε in *O* non adfuisse

6 παραθησομαι] παρατιθημι *L*^{pau}, *commendo* La Uulg(sed Ga -*dabo*): ex Luc. **23** 46, ubi mss. παρατιθεμαι uel -τιθημι et *commendo* praebent; + *domine* La^{G}

7 τους] pr. παντας La^{G} ZThtHe: ex **5** 6? | διαφυλασσοντας U' R 1098 *L*Tht^{d} A'] δια > B' ZTht^{d}He: cf. **40** 3 | ματαιοτητας] -τα La SySc, > 2013

8 επειδες (A εφ-: cf. **53** 9 **91** 12 **111** 8 et Thack. p. 125)] pr. συ U', + επι *L*^{a}-Tht^{p}(non ZHe) | 8^{3}] pr. και U

9 και > R | εχθρου = 𝔐] εχθρων *L*Tht^{d}(non Z) 1219 | ευρυχωρω *spatioso* La^{R} et Aug. enarr. II] pr. *loco* Ga et Aug. enarr. I, + *loco* La^{G}

10 ἐλέησόν με, κύριε, ὅτι θλίβομαι·
ἐταράχθη ἐν θυμῷ ὁ ὀφθαλμός μου,
ἡ ψυχή μου καὶ ἡ γαστήρ μου.
11 ὅτι ἐξέλιπεν ἐν ὀδύνῃ ἡ ζωή μου
καὶ τὰ ἔτη μου ἐν στεναγμοῖς·
ἠσθένησεν ἐν πτωχείᾳ ἡ ἰσχύς μου,
καὶ τὰ ὀστᾶ μου ἐταράχθησαν.
12 παρὰ πάντας τοὺς ἐχθρούς μου ἐγενήθην ὄνειδος
καὶ τοῖς γείτοσίν μου σφόδρα
καὶ φόβος τοῖς γνωστοῖς μου,
οἱ θεωροῦντές με ἔξω ἔφυγον ἀπ᾽ ἐμοῦ.
13 ἐπελήσθην ὡσεὶ νεκρὸς ἀπὸ καρδίας,
ἐγενήθην ὡσεὶ σκεῦος ἀπολωλός.
14 ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν παροικούντων κυκλόθεν·
ἐν τῷ ἐπισυναχθῆναι αὐτοὺς ἅμα ἐπ᾽ ἐμὲ
τοῦ λαβεῖν τὴν ψυχήν μου ἐβουλεύσαντο.
15 ἐγὼ δὲ ἐπὶ σὲ ἤλπισα, κύριε·
εἶπα Σὺ εἶ ὁ θεός μου.
16 ἐν ταῖς χερσίν σου οἱ καιροί μου·
ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν μου
καὶ ἐκ τῶν καταδιωκόντων με.
17 ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου,
σῶσόν με ἐν τῷ ἐλέει σου.
18 κύριε, μὴ καταισχυνθείην, ὅτι ἐπεκαλεσάμην σε·
αἰσχυνθείησαν οἱ ἀσεβεῖς καὶ καταχθείησαν εἰς ᾅδου.
19 ἄλαλα γενηθήτω τὰ χείλη τὰ δόλια

10 εν θυμω] εν τω θ. σου U', απο θυμου R *L*^{pau} | 10^{3}] pr. και U'
11 οτι > U' | 11^{3}] pr. και Sy
12$^{2.3}$ duo stichi B' 2013'-2015 A'', unus R' Ga SyHe; 12^{3+4} unus stichus La^{G} | τοις γνωστοις μου οι θεωρουντες] *notis qui uiderunt* La^{G} (12^{3+4} unus stichus La^{G})
13 init.] pr. οτι Bo^{d} U'-2015
14 επισυναχθηναι] επι > B 2015: cf. **101**$_{23}$
15$^{1.2}$ duo stichi B Sa Ga SyHe 1219, unus S 2015 R'' A' | επι σε S U-2015 Tht^{p}] επι σα B: per errorem (sequitur ηλπισα); επι σοι R *L*Tht^{p} A': cf. 20 et **9**$_{11}$ | επι σε/ηλπισα] tr. U | ηλπισα κυριε = 𝔐] tr. *L*Tht^{d} A': cf. 2 | ειπα] ειπον Tht^{p}: cf. 23 et **29**$_{7}$; + οτι U-2015 | συ ει ο θεος μου] *deus meus es tu* Ga = 𝔐
16 καιροι La = 𝔐: sic etiam α' σ' teste Sy] κληροι rel. (etiam GaAug): cf. **4**$_{8}$ et Num. **16**$_{14}$ Iud. **21**$_{22}$ fin. | 16$^{2.3}$ duo stichi B' R'' Ga A', unus Sa SyHe 55 | μου ult. > He | εκ ult. > U'
17^{2}] pr. και 1219
18 κυριε ad 17^{2} trahit Sa | οι > *L'* A' = 𝔐 | οι ασεβεις] *inimici mei* La^{G}: ex 12. 16 | αδου] τον αδην U
19 γενηθητω] -τωσαν B 1219: cf. **11**$_{3}$ |

τὰ λαλοῦντα κατὰ τοῦ δικαίου ἀνομίαν
ἐν ὑπερηφανίᾳ καὶ ἐξουδενώσει.
20 ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς χρηστότητός σου, κύριε,
ἧς ἔκρυψας τοῖς φοβουμένοις σε,
ἐξειργάσω τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ σὲ
ἐναντίον τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων.
21 κατακρύψεις αὐτοὺς ἐν ἀποκρύφῳ τοῦ προσώπου σου ἀπὸ ταραχῆς ἀνθρώπων,
σκεπάσεις αὐτοὺς ἐν σκηνῇ ἀπὸ ἀντιλογίας γλωσσῶν.
22 εὐλογητὸς κύριος, ὅτι ἐθαυμάστωσεν τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐν πόλει περιοχῆς.
23 ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου
Ἀπέρριμμαι ἄρα ἀπὸ προσώπου τῶν ὀφθαλμῶν σου.
διὰ τοῦτο εἰσήκουσας τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου
ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς σέ.
24 ἀγαπήσατε τὸν κύριον, πάντες οἱ ὅσιοι αὐτοῦ,
ὅτι ἀληθείας ἐκζητεῖ κύριος
καὶ ἀνταποδίδωσιν τοῖς περισσῶς ποιοῦσιν ὑπερηφανίαν.
25 ἀνδρίζεσθε, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία ὑμῶν,
πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ κύριον.

31 ΛΑʹ

1 Τῷ Δαυιδ συνέσεως.
Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι,
καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι·

19^{2+3} unus stichus 2013'
20^{1+2} unus stichus S Sa^{B} | κυριε] ÷ Ga, > S Sa^{B}(uid.) La^{G} 1098 = 𝔐 | 20^{3+4} unus stichus 2013' | επι σε] ε. σοι L^{b} A: cf. 15
21^{1} unus stichus S 2013' 1220 R′ Sy 55, in duo stichos diuidunt B La^{G} Ga (init. — σου, απο ταρ. ανθρ.) et He A′ (= B, sed iungunt σκεπασεις αυτους cum απο ταρ. ανθρ.) | κατακρυψεις *abscondes* La^{R}Aug Uulg] pr. και U′ A; *-dis* Ga: cf. proleg. § 2_{3}; *-de* La^{G} | αποκρυφω] -φοις S | ανθρωπων (sic etiam 1098-Ga)] -που S = 𝔐 | σκηνη] + *tuo* La^{G}Aug Uulg; σκηπη U, σκεπη Sa et σ′ ϑ′ teste 1098: cf. S.-St. 2, § 32,1
22 αυτου] + επ εμε U'; + εμοι 1098-Ga $L^{pau}R^{c}$ = לי
$23^{1.3}$ duo stichi B 2013 R′ Ga A′, unus S Sa 1220 La^{G} SyHe 55 | δε > La(non Aug) | ειπα] ειπον ThtHe* 1219: cf. 15 | αρα B′' U' R 55] > La 1098-Ga L′' A′ = 𝔐 | προσωπου > S | $23^{3.4}$ duo stichi Ga $SyHe^{c}$ A′, unus B′ 2013' 1220 R′' He* 55 | εισηκουσας S U′' 1098-Ga L′ A = 𝔐] + κυριε B' R′' Sy 55
24 οτι] ÷ Ga Sy(cf. S.-St. 2, p. 127. 128), om. S = 𝔐, hab. etiam 1098 | κυριος] pr. ο A: cf. **2** 12 | ανταποδιδωσιν B′ R 1098 L′' A'] ανταποδωσει Bo U′' La Ga
25^{1+2} unus stichus 2013' | κυριον] pr. τον S: cf. **2** 12

31 (𝔐 **32**)

1 τω δαυιδ / συνεσεως S U′ 1220 R′Aug Ga L^{pau}′'He(του pro τω) 1219' = 𝔐] tr. B' Sa La^{G}, ψαλμος τω δ. L^{pau} A, ψαλμος τω δ. συνεσεως L^{d}, ψαλμος(uel ψαλμος ωδης) τω δ. εις συνεσιν L^{pau} | αφεθησαν B 2013 1220 R L′ A′'] αφειθ. S L^{pau}: cf. Thack. p. 201; αφθεισαν U | επεκαλυφθησαν] απ- U $L^{pau}R^{c}$, επ > 1220

2 μακάριος ἀνήρ, οὗ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν,
οὐδὲ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος.
3 ὅτι ἐσίγησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀστᾶ μου
ἀπὸ τοῦ κράζειν με ὅλην τὴν ἡμέραν·
4 ὅτι ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐβαρύνθη ἐπ' ἐμὲ ἡ χείρ σου,
ἐστράφην εἰς ταλαιπωρίαν ἐν τῷ ἐμπαγῆναι ἄκανθαν.
διάψαλμα.
5 τὴν ἁμαρτίαν μου ἐγνώρισα
καὶ τὴν ἀνομίαν μου οὐκ ἐκάλυψα·
εἶπα Ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου τῷ κυρίῳ·
καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς ἁμαρτίας μου.
διάψαλμα.
6 ὑπὲρ ταύτης προσεύξεται πᾶς ὅσιος πρὸς σὲ ἐν καιρῷ εὐθέτῳ·
πλὴν ἐν κατακλυσμῷ ὑδάτων πολλῶν πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐγγιοῦσιν.
7 σύ μου εἶ καταφυγὴ ἀπὸ θλίψεως τῆς περιεχούσης με·
τὸ ἀγαλλίαμά μου, λύτρωσαί με ἀπὸ τῶν κυκλωσάντων με.
διάψαλμα.
8 συνετιῶ σε καὶ συμβιβῶ σε ἐν ὁδῷ ταύτῃ, ᾗ πορεύσῃ,
ἐπιστηριῶ ἐπὶ σὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου.
9 μὴ γίνεσθε ὡς ἵππος καὶ ἡμίονος, οἷς οὐκ ἔστιν σύνεσις,
ἐν χαλινῷ καὶ κημῷ τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἄγξαι
τῶν μὴ ἐγγιζόντων πρὸς σέ.
10 πολλαὶ αἱ μάστιγες τοῦ ἁμαρτωλοῦ,

2 οὗ B′ U R A] ᾧ *L′*' 1219' | στοματι] πνευματι GaHi = 𝔐
3 οτι εσιγησα] tr. USa^{L} | τα] pr. *omnia* La^{G} et Psalt. Rom.: ex **21**15.18 etc. | απο του κραζειν με *a clamando me* La^{R}Aug] εν τω κ. μ. U', *dum clamarem* La^{G} Ga = 𝔐: cf. 4
4 ταλαιπωριαν] add. ※μου GaHi (teste Hi ex εβρ′ θ′, cf. S.-St. 2, p. 125 n. 3) et sine ast. Sy et Aug. enarr. II (in enarr. I plerique codices hab. *aerumnam* tantum) | εμπαγηναι B′Bo^{d} La Uulg] εμ > A; + μοι Bo^{d} R Ga(sub ÷) *L′*' A', + με ως U' | διαψαλμα > Sy
5 αμαρτιαν ... ανομιαν 1^{0}] tr. *L*(non Thtp') A | εγνωρισα *cognoui* La^{R}Aug] εγνωρ. σοι Thtp' 1219 = 𝔐, *cognitum* ※*tibi*: *feci* Ga, *tibi cogn. feci* La^{G} | εκαλυψα] εκρυψα U | ειπα] ειπον Tht 55: cf. **29**7 | κατ εμου / την] tr. U'(U om. μου sequens) | ανομιαν 2^{0} S' 1220 R′' Ga *L′*' A′'] αμαρτιαν B U' | αφηκας] αφειλες Thtp' | αμαρτιας Ga Thtp' = 𝔐] καρδιας rel. | διαψαλμα > S^{txt}
6 πας οσιος / προς σε B′ = 𝔐] tr. U R′' Ga *L′*' A′', προς σε > 1220(uid.) | fin.] + διαψαλμα R′
7 μου ει καταφυγη *mihi es refugium* La] ει κ. μου 1098, *es ref. meum* Ga: cf. 𝔐; + κυριε 1219 | διαψαλμα > Sy
8 συμβιβω] -βιβασω U: cf. Thack. p. 229 | ταυτη > La^{R}
9 ημιονος] pr. ως U Sy (non 1098-Ga) = 𝔐 | 9^{2+3} unus stichus Sa La^{G} 55 | χαλινω .. κημω] tr. 1098-Ga *L*Thtp A: item α′ σ′ θ′ teste 1098 | αγξαι B′ U R 1098 He^{c} 55 = 𝔐] -αις *L*$^{a′}$; -(ε)ις *L*^{b}He^{mg}R^{c} A, -ης He*(uid.)S^{c}; imperatiuum hab. omnes uersiones

τὸν δὲ ἐλπίζοντα ἐπὶ κύριον ἔλεος κυκλώσει.
11 εὐφράνθητε ἐπὶ κύριον καὶ ἀγαλλιᾶσθε, δίκαιοι,
καὶ καυχᾶσθε, πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.

32 ΛΒ′

1 Τῷ Δαυιδ.
Ἀγαλλιᾶσθε, δίκαιοι, ἐν τῷ κυρίῳ·
τοῖς εὐθέσι πρέπει αἴνεσις.
2 ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ,
ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψάλατε αὐτῷ.
3 ᾄσατε αὐτῷ ᾆσμα καινόν,
καλῶς ψάλατε ἐν ἀλαλαγμῷ.
4 ὅτι εὐθὴς ὁ λόγος τοῦ κυρίου,
καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πίστει·
5 ἀγαπᾷ ἐλεημοσύνην καὶ κρίσιν,
τοῦ ἐλέους κυρίου πλήρης ἡ γῆ.
6 τῷ λόγῳ τοῦ κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν
καὶ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν·
7 συνάγων ὡς ἀσκὸν ὕδατα θαλάσσης,
τιθεὶς ἐν θησαυροῖς ἀβύσσους.
8 φοβηθήτω τὸν κύριον πᾶσα ἡ γῆ,
ἀπ᾽ αὐτοῦ δὲ σαλευθήτωσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην·

10 τον .. ελπιζοντα] τους .. -τας Sa La Ga(non UulgAug): item Clem. Rom. I 22, 8 et Clem. Alex. strom. IV 110, 1 Stählin (La^{G} et Clem. Alex. hab. etiam των αμαρτωλων pro του -λου)

32 (𝔐 33)

1 τω δαυιδ B′ʾ Uʾ R′ He 55 et Aug. enarr. II] pr. ψαλμος Ga *L*ʾ A′, pr. *in finem psalmus* La^{G}; ανεπιγραφος παρ εβραιοις Tht, + ανεπιγραφος παρ εβραιοις *L*ʾ; inscr. deest in Aug. enarr. I: cf. proleg. § 5_{20} | εν τω κυριω] εν > Uʾ(U των κν pro τω κω); τω > *L*′: cf. 2_{12} | αινεσις] pr. η A

2 αυτω > La^{R}

3^{1} > R | ψαλατε B′ʾ La^{G} Sy Aʾ = 𝔐] + αυτω Uʾ R′Aug Ga *L*′ 1219: ex 2

4 ευθης] ευθυς L^{b}He*: cf. 24_{8}

5 κρισιν] + ο κυριος *L*′ʾ Aʾ(1219 dub.) | κυριου] pr. του U: cf. 2_{12}; σου κυριε 55 | η γη] + *tota* Sa

6 init.] pr. και Uʾ | του 1^{0} B R] > S *L*′ A′ʾ: cf. 2_{12}; αυτου Uʾ et Tert. (sic ter, cf. Capelle p. 18), *dei* Cyp. | του στοματος = 𝔐] > Orig., Tert., Cyp., Lact., cf. S.-St. 2, p. 216 et Capelle p. 18 | πασα η δυναμις] πασαι αι δυναμεις Bo Uʾ Thtʾ Th 1219 et Tert.(non Cyp.)

7 συναγων] pr. ο Uʾ | ως ασκον B′ U] ωσει α. *L*′ Aʾ: cf. 16_{12}; ως εις α. R, *sicut in utrem* La, *s. in utre* Ga | τιθεις] pr. ο Uʾ Sy

8 φοβηθητω] -θητε L^{b}He | σαλευθητωσαν παντες οι κατοικουντες την οικουμενην] σαλευθητω η ⟨συμ⟩πασα και π. οι κ. εν αυτη Uʾ, *commoueantur uniuersa* | *et omnes qui inhabitant orbem* La^{G}: cf. Nah. 1_{5} Ps. 23_{1} et S.-St. 2, p. 155

9 ὅτι αὐτὸς εἶπεν, καὶ ἐγενήθησαν,
αὐτὸς ἐνετείλατο, καὶ ἐκτίσθησαν.
10 κύριος διασκεδάζει βουλὰς ἐθνῶν,
ἀθετεῖ δὲ λογισμοὺς λαῶν
καὶ ἀθετεῖ βουλὰς ἀρχόντων·
11 ἡ δὲ βουλὴ τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μένει,
λογισμοὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.
12 μακάριον τὸ ἔθνος, οὗ ἐστιν κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ,
λαός, ὃν ἐξελέξατο εἰς κληρονομίαν ἑαυτῷ.
13 ἐξ οὐρανοῦ ἐπέβλεψεν ὁ κύριος,
εἶδεν πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων·
14 ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου αὐτοῦ
ἐπέβλεψεν ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν,
15 ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας αὐτῶν,
ὁ συνιεὶς εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν.
16 οὐ σῴζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν,
καὶ γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ·
17 ψευδὴς ἵππος εἰς σωτηρίαν,
ἐν δὲ πλήθει δυνάμεως αὐτοῦ οὐ σωθήσεται.
18 ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτὸν
τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ
19 ῥύσασθαι ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς αὐτῶν
καὶ διαθρέψαι αὐτοὺς ἐν λιμῷ.

10 διασκεδαζει *dissipat* GaAug] -δασει Bo U'; *-pauit* La: pro *-bit*? cf. proleg. § 2 3 | βουλας 1⁰] -λην U' = 𝔐 | αθετει bis] -τησει Bo U' | 10^{3}] ÷ Ga (metob. post και), > S et Orig. (S.-St. 2, § 57 6) = 𝔐

11 του κυριου] του > U: cf. **2** 12 | εις τον αιωνα / μενει = 𝔐] tr. La Ga(non Uulg) | εις γενεαν και γενεαν U La^{G} Ga *L'*' A = 𝔐] απο γενεων εις γενεας B'', απο γε⟨νεας εις γεν⟩εαν Sa 1219, απ εις (cf. proleg. § 8 1) γενεαν και εις γενεαν 55, εις τον αιωνα του αιωνος R, *in saecula saeculorum* La^{R}Aug

12 αυτου] αυτων R^{c}, *eorum* La | εξελεξατο B'' Ga *L'*' A'' = 𝔐] + κυριος U' R'' | εαυτω] ε > U

13$^{1.3}$ 14$^{1.2}$ quatuor stichi B Ga Sy-He A''(55 trahit επεβλεψεν 2⁰ ad 14^{1}), tres R''(13^{1+2}, 14^{1}, 14^{2}: sic etiam Ga*?) et S (13^{1}, 13^{2} + 14^{1}, 14^{2}), duo Sa(13^{1+2}, 14^{1+2})

13 ειδεν] pr. *et* La^{G}; του ιδειν U': ex **13** 2

15 πλασας] πλασσων U | ο 2⁰] οὐ *L*^{pau}He*R^{c} 55 | συνιεις] συνιων B^{c} U: cf. Thack. p. 251 | εις *L'* = 𝔐 (cf. **27** 5 **72** 17)] > B' U R A': excidit post -εις

16 δια πολλην δυναμιν *per multam uirtutem* Ga] + αυτου U': *per multitudinem uirtutis suae* La^{G} et Aug. enarr. II; *in multitudine uirtutis* La^{R} et Aug. enarr. I = 𝔐

17 εν δε πληθει δυναμεως] εν τω πλ. της δυν. U (Bo Sa?)

18 τους ελπιζοντας *sperantes* La^{G}Aug, *qui sperant* Ga] *et sperantes* La^{R}, *et in eis qui sperant* Uulg, και επι τους ελπ. R; τοις -ζουσιν *L*^{pau}He^{mg}

19 ρυσασθαι] pr. του U | διαθρεψαι] *diatrepsi* R: pro *-pse*

20 ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὑπομένει τῷ κυρίῳ,
ὅτι βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς ἡμῶν ἐστιν·
21 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐφρανθήσεται ἡ καρδία ἡμῶν,
καὶ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ἠλπίσαμεν.
22 γένοιτο τὸ ἔλεός σου, κύριε, ἐφ' ἡμᾶς,
καθάπερ ἠλπίσαμεν ἐπὶ σέ.

33 ΛΓ'

1 Τῷ Δαυιδ, ὁπότε ἠλλοίωσεν τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ ἐναντίον Αβιμελεχ, καὶ ἀπέλυσεν
αὐτόν, καὶ ἀπῆλθεν.
2 Εὐλογήσω τὸν κύριον ἐν παντὶ καιρῷ,
διὰ παντὸς ἡ αἴνεσις αὐτοῦ ἐν τῷ στόματί μου.
3 ἐν τῷ κυρίῳ ἐπαινεσθήσεται ἡ ψυχή μου·
ἀκουσάτωσαν πραεῖς καὶ εὐφρανθήτωσαν.
4 μεγαλύνατε τὸν κύριον σὺν ἐμοί,
καὶ ὑψώσωμεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό.
5 ἐξεζήτησα τὸν κύριον, καὶ ἐπήκουσέν μου
καὶ ἐκ πασῶν τῶν παροικιῶν μου ἐρρύσατό με.
6 προσέλθατε πρὸς αὐτὸν καὶ φωτίσθητε,
καὶ τὰ πρόσωπα ὑμῶν οὐ μὴ καταισχυνθῇ.
7 οὗτος ὁ πτωχὸς ἐκέκραξεν, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτοῦ

20 η] + δε *L'* 55 | υπομένει Bo Sy, *patiens est* La^{G}, *sustinet* Uulg(*-ne* Ga)] -μενεῖ Sa, *pat. erit* La^{R}Aug | τω κυριω *domino* La^{R}Aug] *in domino* La^{G}, τον κυριον U(non 2013) *L*^{pau}R^{c}, *dominum* Ga: cf. Helbing Kas. p. 103/4

21 οτι] *et* La^{G}

22$^{1.3}$ duo stichi Sa^{L} Ga ZSyHe, unus B' 2013-Sa^{B} R'' A' | το ελεος σου / κυριε B' La^{G}Aug Ga = 𝔐] tr. U'-1093-1221 R *L''* A', *domine misericordia tua domine* La^{R} | επι σε] ε. σοι *L*^{b}R^{c} A: cf. **9** 11

33 (𝔐 34)

1 init. B' Ga *L*$^{b(sil)''}$He A' = 𝔐] pr. ψαλμος Bo U'-1221 R'' *L*^{a}: idem in 2013 adfuisse uid. | οποτε] οτε *L*^{pau}Thtp: cf. **3** 1 | το προσωπον] την οψιν U-1221 | εναντιον] απεναντι U'-1221 | αβιμελεχ B'' R'Aug Ga *L''*(He* κ pro χ) A' = 𝔐] αχιμελεχ U''-1221 Uulg(cf. S.-St. 2, p. 162 n. 3), *amelech* La^{G}: cf. **51** 2

3 επαινεσθησεται B' 2013 R A'] σ 1° > U-1221 *L'* 55: cf. **43** 9 **62** 12 **63** 11 et Thack. p. 219

4 υψωσωμεν] -σατε U'-1093-1221(cf. S.-St. 2, p. 155): ad 4^{1} adapt.

5 init.] pr. εγω U'-1221-2038 | κυριον] + μου 2013 | παροικιων B'' U''-1221-2038 = 𝔐] θλιψεων R'' Ga *L''*Th A': ex 7. 18 | μου ult. > 2013-2038

6 προσελθατε] -θετε 1221-2038 *L*$^{a'}$-(non ZHe): cf. **34** 8 **35** 12 etc. et Thack. p. 211 | καταισχυνθη] -θωσεν (sic) 1219: cf. **11** 3

7 αυτου 1°] ÷ Ga; αυτων S: ex 18; *auton* R, i. e. αυτον (uid.), = *eum* La Ga: cf. 18 et **53** 4 **57** 6 **98** 6.8 **101** 2 **105** 44 et Johannessohn Kas. p. 36 et Helbing Kas.

καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ ἔσωσεν αὐτόν.
8 παρεμβαλεῖ ἄγγελος κυρίου κύκλῳ τῶν φοβουμένων αὐτὸν καὶ ῥύσεται αὐτούς.
9 γεύσασθε καὶ ἴδετε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος·
μακάριος ἀνήρ, ὃς ἐλπίζει ἐπ᾽ αὐτόν.
10 φοβήθητε τὸν κύριον, οἱ ἅγιοι αὐτοῦ,
ὅτι οὐκ ἔστιν ὑστέρημα τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.
11 πλούσιοι ἐπτώχευσαν καὶ ἐπείνασαν,
οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν κύριον οὐκ ἐλαττωθήσονται παντὸς ἀγαθοῦ.
διάψαλμα.
12 δεῦτε, τέκνα, ἀκούσατέ μου·
φόβον κυρίου διδάξω ὑμᾶς.
13 τίς ἐστιν ἄνθρωπος ὁ θέλων ζωὴν
ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθάς;
14 παῦσον τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ
καὶ χείλη σου τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον.
15 ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποίησον ἀγαθόν,
ζήτησον εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν.
16 ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους,
καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν.
17 πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακὰ
τοῦ ἐξολεθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.
18 ἐκέκραξαν οἱ δίκαιοι, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτῶν
καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς.

p. 153/4 | αυτου 2⁰ .. αυτον] αυτων .. αυτους Z: ex 18 | εσωσεν] ερρυσατο U(non 2013-1221-2038) *L*^{pau}He: ex 5. 18

8 παρεμβαλει αγγελος κυριου] *immittet* (cf. **39**4) *angelus domini* La^{G}Aug Uulg; *uallauit*(pro *-bit*, cf. proleg. § 2₃) *ang. dom.* Ga; *inmittet angelum dominus* La^{R}: haec hab. teste Aug „aliqui mendosi codices" | αγγελος B′ *L*′ A᾽] pr. ο U-1221-2038 R ZS^{c} 1219 | κυριου] pr. του R: cf. **2**12

9 ος ελπιζει] ο ελπιζων R

10 οι S U᾽-2038(uid.) La^{R} et Cyp. = 𝔐] pr. παντες B᾽ R᾽Aug Ga(sub ÷) *L*′᾽ A᾽ | αγιοι] οσιοι R: cf. **49**5 **67**36 **88**6

12¹·² duo stichi B Ga ZSy, unus S Sa R′᾽ He A′᾽ | μου > La^{R}

13²] pr. και Bo U′ La et Cyp. | ημερας ιδειν S R UulgAug *L*′ A᾽ = 𝔐] tr. B U′-2038 La Ga Z et Cyp.

14 την > 2013 | χειλη] pr. τα U Z | σου 2⁰ > B′

15 διωξον] pr. κατα 1219

16 init. 2013 R′᾽ Ga *L*′᾽ A᾽ = 𝔐] pr. οτι B′᾽ U᾽ He | οφθαλμοι] pr. οι U(non 2013) | ωτα] pr. τα U R | δεησιν] pr. την U(non 2013)

17 εξολεθρευσαι B′ U′(U -λευθ-) R 55] -λοθ- 2038 *L*′ A: cf. **11**4 | γης] pr. της U(non 2013-2038)

18 εκεκραξαν οι δικαιοι] δικ. εκεκρ. U′-2038 | αυτων 1⁰] αυτους R = *eos* La Uulg: cf. 7; > Ga = 𝔐 | αυτων ult. > U′(non Sa) | ερρυσατο] εσωσεν U(non 2013): ex 7

19 ἐγγὺς κύριος τοῖς συντετριμμένοις τὴν καρδίαν
καὶ τοὺς ταπεινοὺς τῷ πνεύματι σώσει.
20 πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων,
καὶ ἐκ πασῶν αὐτῶν ῥύσεται αὐτούς.
21 κύριος φυλάσσει πάντα τὰ ὀστᾶ αὐτῶν,
ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ συντριβήσεται.
22 θάνατος ἁμαρτωλῶν πονηρός,
καὶ οἱ μισοῦντες τὸν δίκαιον πλημμελήσουσιν.
23 λυτρώσεται κύριος ψυχὰς δούλων αὐτοῦ,
καὶ οὐ μὴ πλημμελήσουσιν πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτόν.

34 ΛΔʹ

1 Τῷ Δαυιδ.
Δίκασον, κύριε, τοὺς ἀδικοῦντάς με,
πολέμησον τοὺς πολεμοῦντάς με.
2 ἐπιλαβοῦ ὅπλου καὶ θυρεοῦ καὶ ἀνάστηθι εἰς βοήθειάν μου,
3 ἔκχεον ῥομφαίαν καὶ σύγκλεισον ἐξ ἐναντίας τῶν καταδιωκόντων με·
εἰπὸν τῇ ψυχῇ μου Σωτηρία σου ἐγώ εἰμι.
4 αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐντραπήτωσαν οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου,
ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ καταισχυνθήτωσαν οἱ λογιζόμενοί μοι κακά.
5 γενηθήτωσαν ὡσεὶ χνοῦς κατὰ πρόσωπον ἀνέμου,
καὶ ἄγγελος κυρίου ἐκθλίβων αὐτούς·
6 γενηθήτω ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκότος καὶ ὀλίσθημα,
καὶ ἄγγελος κυρίου καταδιώκων αὐτούς·

19 την καρδιαν B′ R $L^{d(sil)}$ A] τη καρδια U L^dZ′’HeScRc(Rc deleuit ν1° tantum)1219’

20 αυτων > U′ et Tert.(non Cyp.)

21 κυριος φυλασσει B′ R′’ Ga et Cyp. (uid.) = 𝔐(sed 𝔐 trahit κυριος recte ad 20)] ο κυριος, κυριος φυλασσει Bo U′’-1093 He et Tert.; ο(>1219’) κυριος, φυλασσει κυριος UulgAug L′’ A′’(1219 κυρ. φυλ. pro φυλ. κυρ.?) | εν εξ (sic etiam 1093)] pr. και U, εξ > 2013 | ου] + μη 2013-1093(non U): cf. 23

23 ψυχας δουλων] τας ψ. ⟨των⟩ δ. U(non 2013) | πλημμελησουσιν] -σωσιν S L^bHec | πλημμ. παντες *delinquent omnes* Uulg-Aug] *derelinquet o.* La Ga(Gac -*quent*): cf. S.-St. 2, p. 95

34 (𝔐 35)

1 τω(U′ του) δαυιδ B′’ U′’ R′Aug 1098-Ga SyHe 55 = 𝔐] pr. ψαλμος La^G L′ A, + ψαλμος L^{pau}Rc

2 in duo stichos (init.—θυρεου, και—fin.) diuidunt Sa La^G Ga | βοηθειαν B′ 1098 A’] pr. την R L′ | μου] μοι B

3¹ in duo stichos (init.—συγκλεισον, εξ—με) diuidunt Sa Ga(?) | ρομφαιαν] + σου Bo A | καταδιωκοντων] θλιβοντων U’: ex **22**5 | σωτηρια] σωτηρ U’ | εγω ειμι B′ U La Ga Sy] tr. R L′ A’

4 αισχυνθητωσαν .. εντραπητωσαν ... αποστραφητωσαν ... καταισχυνθητωσαν S U L′ A′] -ειησαν pro -ητωσαν B R He* 55(sed 55 primo loco αισχυνθητωσαν): cf. 26. 27 et **6**11 **39**15 **69**3 | οι 1°] pr. παντες Bo U’ La^G | λογιζομενοι] pr. δια U; βουλομενοι 55: ex **69**3

6 ολισθημα] + αυτοις U’

7 ὅτι δωρεὰν ἔκρυψάν μοι διαφθορὰν παγίδος αὐτῶν,
μάτην ὠνείδισαν τὴν ψυχήν μου.
8 ἐλθέτω αὐτοῖς παγίς, ἣν οὐ γινώσκουσιν,
καὶ ἡ θήρα, ἣν ἔκρυψαν, συλλαβέτω αὐτούς,
καὶ ἐν τῇ παγίδι πεσοῦνται ἐν αὐτῇ.
9 ἡ δὲ ψυχή μου ἀγαλλιάσεται ἐπὶ τῷ κυρίῳ,
τερφθήσεται ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ αὐτοῦ·
10 πάντα τὰ ὀστᾶ μου ἐροῦσιν Κύριε, τίς ὅμοιός σοι;
ῥυόμενος πτωχὸν ἐκ χειρὸς στερεωτέρων αὐτοῦ
καὶ πτωχὸν καὶ πένητα ἀπὸ τῶν διαρπαζόντων αὐτόν.
11 ἀναστάντες μάρτυρες ἄδικοι ἃ οὐκ ἐγίνωσκον ἠρώτων με·
12 ἀνταπεδίδοσάν μοι πονηρὰ ἀντὶ καλῶν
καὶ ἀτεκνίαν τῇ ψυχῇ μου.
13 ἐγὼ δὲ ἐν τῷ αὐτοὺς παρενοχλεῖν μοι ἐνεδυόμην σάκκον
καὶ ἐταπείνουν ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχήν μου,
καὶ ἡ προσευχή μου εἰς κόλπον μου ἀποστραφήσεται.
14 ὡς πλησίον, ὡς ἀδελφὸν ἡμέτερον, οὕτως εὐηρέστουν·
ὡς πενθῶν καὶ σκυθρωπάζων, οὕτως ἐταπεινούμην.
15 καὶ κατ' ἐμοῦ ηὐφράνθησαν καὶ συνήχθησαν,
συνήχθησαν ἐπ' ἐμὲ μάστιγες, καὶ οὐκ ἔγνων,
διεσχίσθησαν καὶ οὐ κατενύγησαν.
16 ἐπείρασάν με, ἐξεμυκτήρισάν με μυκτηρισμόν,
ἔβρυξαν ἐπ' ἐμὲ τοὺς ὀδόντας αὐτῶν.

7 διαφθοραν παγιδος αυτων] παγιδα εις διαφθ. αυτων 1221
8 ελθετω] ελθατω HeR^{c} A'': cf. 33$_{6}$ | αυτοις ... γινωσκουσιν ... εκρυψαν ... αυτους ... πεσουνται B'' Sa^{L}-1221 R'' 1219'] omnia uerba in sing. Sa^{B} Ga *L*''Th = 𝔐(sed He* tria posteriora in plur.); tria priora in plur., duo posteriora in sing. A | εκρυψαν] *ignorauerunt* La^{G}: ex 8^{1}
9 επι 1^{0}] εν S = ב, cf. 9$_{15}$ | αυτου *eius* La^{G}Aug] *suo* Ga: cf. proleg. § 6$_{4}$; *tuum* La^{R}
10 κυριε B'' Sa-1221 R'' GaHi Sy = 𝔐] + κυριε *L*'SuTh A' | χειρος > A = 𝔐 | στερεωτερων *fortiorum* GaAug] *-ris* La = 𝔐 | και 1^{0} = 𝔐] > 1221 GaAug
11 in duo stichos (init.—αδικοι, α—fin.) diuidunt Sa La^{G} Ga 1219 | αναστaντες B'' 1221 R'' Ga Sy A' = 𝔐] + μοι Sa *L*'Th | ηρωτων] pr. επ B 1221
12 ανταπεδιδοσαν] -διδουν Tht: cf. Blaß-Debr. § 94, 1 | καλων B' 2013-1221 1219] αγαθων R *L*'' A' | και > Ga Sy = 𝔐
13 μοι > 2013 | και 1^{0} > 1221 Ga = 𝔐 | κολπον] pr. τον R | αποστραφησεται] -φητω A, *conuertebatur* La^{R}
14 αδελφον ημετερον] -φω -ρω *L*^{b} | εταπεινουμην] -νωθην 2013-1221
15 και 1^{0} > 1221 | ηυφρανθησαν .. συνηχθησαν 1^{0}] tr. Sa | συνηχθησαν 1^{0} *conuenerunt* La^{G} Ga] + *in unum* La^{R}-Aug | ουκ εγνων *ignoraui* Ga] ουκ εγνωσαν 2013(uid.), *ignorauerunt* La | ου > La^{G}
16 εξεμυκτηρισαν] pr. και R'' Sy (Bo?) | μυκτηρισμον] -μω 1098 *L*^{a}Tht^{p}(non He*)

17 κύριε, πότε ἐπόψῃ;
ἀποκατάστησον τὴν ψυχήν μου ἀπὸ τῆς κακουργίας αὐτῶν,
ἀπὸ λεόντων τὴν μονογενῆ μου.
18 ἐξομολογήσομαί σοι, κύριε, ἐν ἐκκλησίᾳ πολλῇ,
ἐν λαῷ βαρεῖ αἰνέσω σε.
19 μὴ ἐπιχαρείησάν μοι οἱ ἐχθραίνοντές μοι ἀδίκως,
οἱ μισοῦντές με δωρεὰν καὶ διανεύοντες ὀφθαλμοῖς.
20 ὅτι ἐμοὶ μὲν εἰρηνικὰ ἐλάλουν
καὶ ἐπ' ὀργὴν δόλους διελογίζοντο
21 καὶ ἐπλάτυναν ἐπ' ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν,
εἶπαν Εὖγε εὖγε, εἶδαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.
22 εἶδες, κύριε, μὴ παρασιωπήσῃς,
κύριε, μὴ ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ·
23 ἐξεγέρθητι, κύριε, καὶ πρόσχες τῇ κρίσει μου,
ὁ θεός μου καὶ ὁ κύριός μου, εἰς τὴν δίκην μου.
24 κρῖνόν με κατὰ τὴν δικαιοσύνην σου, κύριε ὁ θεός μου,
καὶ μὴ ἐπιχαρείησάν μοι·
25 μὴ εἴπαισαν ἐν καρδίαις αὐτῶν Εὖγε εὖγε τῇ ψυχῇ ἡμῶν·
μηδὲ εἴπαισαν Κατεπίομεν αὐτόν.
26 αἰσχυνθείησαν καὶ ἐντραπείησαν ἅμα οἱ ἐπιχαίροντες τοῖς κακοῖς μου,
ἐνδυσάσθωσαν αἰσχύνην καὶ ἐντροπὴν οἱ μεγαλορρημονοῦντες ἐπ' ἐμέ.

17 εποψη] -ψει 1098 *L*^{a}(non He*): cf. **36**34 | 17^{3}] pr. ρυσαι 1098(non Ga) Tht' 55

18 κυριε B' Sa R'' Tht'HeTh 1219'] > S 1098-Ga *L* A = 𝔐 | πολλη *multa* La^{R}Aug] μεγαλη 1098^{txt}, *magna* La^{G} Ga

19 αδικως] ματαιως B, ματ.. 1098^{mg}: ex **3**8 | με > A

20 επ οργην(B-γη)] + γης ελαλουν 1098 Tht'Th, add. ※*terrae loquentes* Ga

21 και > *L*^{d}Tht^{p}'HeR^{c} | ειπαν] ειπον 1098 *L'* A: cf. **29**7; + *mihi* La^{R} | ειδαν B] ειδον rel.: cf. **45**9 **47**9 **73**9 et Thack. p. 211

22 κυριε 2^{0} > A

23 κυριε > S^{c} 1098^{txt}Ga^{c}Uulg = 𝔐 | και προσχες] > R, *et inde*(pro *intende*) La^{R}

24 με B' R *L*$^{b(sil)'}$He* 1219] μοι 1098 *L* A': cf. **7**9 | κατα S' Sa La^{G} 1098-Ga = 𝔐] pr. κυριε B R'Aug *L''* A'': ex **7**9 | δικαιοσυνην σου B' 2013' Ga *L*$^{a'}$ A' = 𝔐] δ. μου R'Aug 1098 *L*^{b}He*: ex **7**9; ελεημοσυνην σου S La^{G} | κυριε ο θεος μου ad 24^{1} trahunt S 2013 Ga, ad 24^{3} Sa R'' SyHe A''; 24^{1+2} unus stichus B | και > Bo Sa La(non Aug) Sy 1219' | fin. B' 2013' 1098-Ga *L* A = 𝔐] + οι εχθροι μου S R'' Tht'He 55: ex 19 et **37**17 **40**12

25 ειπαισαν bis B'(ambo ε pro αι) 1098 *L*^{b}He^{c}] ειποισαν R *L*$^{d(sil)}$He*(uid.)S^{c} A'' (sed 1219 2^{0} ειποιεν), ειποιεν *L*$^{b'}$He^{mg}: cf. Thack. § 17, 7; 1^{0} ειπασαν(sic), 2^{0} ειπα(sic) 2013 | εν > 2013 | καρδιαις *cordibus* Ga] καρδια *L*^{pau}Tht^{p}He, *corde* La = 𝔐 | ευγε 2^{0} > 2013(Sa?) = 𝔐 | τη ψυχη B' La 1098-Ga *L''* A''] η ψ. S^{c} 2013 R | κατεπιομεν] *catapiomen* R, καταπιωμεν *L*^{pau}He, καταπιομεν Tht^{p}

26 αισχυνθειησαν] -θητωσαν 1219: cf. 4 | αισχυνην] + αυτων Sy

27 ἀγαλλιάσαιντο καὶ εὐφρανθείησαν οἱ θέλοντες τὴν δικαιοσύνην μου
καὶ εἰπάτωσαν διὰ παντός Μεγαλυνθήτω ὁ κύριος,
οἱ θέλοντες τὴν εἰρήνην τοῦ δούλου αὐτοῦ.
28 καὶ ἡ γλῶσσά μου μελετήσει τὴν δικαιοσύνην σου,
ὅλην τὴν ἡμέραν τὸν ἔπαινόν σου.

35 ΛΕ΄

1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ δούλῳ κυρίου τῷ Δαυιδ.
2 Φησὶν ὁ παράνομος τοῦ ἁμαρτάνειν ἐν ἑαυτῷ,
οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ·
3 ὅτι ἐδόλωσεν ἐνώπιον αὐτοῦ
τοῦ εὑρεῖν τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ καὶ μισῆσαι.
4 τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐτοῦ ἀνομία καὶ δόλος,
οὐκ ἐβουλήθη συνιέναι τοῦ ἀγαθῦναι·
5 ἀνομίαν διελογίσατο ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ,
παρέστη πάσῃ ὁδῷ οὐκ ἀγαθῇ,
τῇ δὲ κακίᾳ οὐ προσώχθισεν.
6 κύριε, ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ ἔλεός σου,
καὶ ἡ ἀλήθειά σου ἕως τῶν νεφελῶν·
7 ἡ δικαιοσύνη σου ὡσεὶ ὄρη θεοῦ,
τὰ κρίματά σου ἄβυσσος πολλή·
ἀνθρώπους καὶ κτήνη σώσεις, κύριε.
8 ὡς ἐπλήθυνας τὸ ἔλεός σου, ὁ θεός·
οἱ δὲ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἐλπιοῦσιν.
9 μεθυσθήσονται ἀπὸ πιότητος τοῦ οἴκου σου,
καὶ τὸν χειμάρρουν τῆς τρυφῆς σου ποτιεῖς αὐτούς·
10 ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς,

27 αγαλλιασαιντο] -ασοιντο L^{pau} A; -ασθωσαν *L*′ 1219: cf. **39** 17 **69** 5 | ευφρανθειησαν] -θητωσαν L^{a} $Thtp$(non He): cf. 4; + επι σοι A: cf. **5** 12 **39** 17 **69** 5 | μου] σου Sa^{B} L^{pau} | μεγαλυνθητω] -θειη B | κυριος] θεος S: ex **69** 5 | αυτου] σου Sy

28 τον επαινον] την αινεσιν R: item ϑ′ teste 1098

35 (𝔐 **36**)

1 τω δουλω κυριου > L^{pau} A | δουλω] παιδι Bo L^{pau} | τω δαυιδ] pr. ψαλμος Bo La^{G}, + ψαλμος A; uariis locis add. ψαλμος L^{pau}

2 θεου] κυριου 55

3 ενωπιον] εν γλωσση L^{pau}

5 διελογισατο] δι > B 55, -γιζετο 2013 | τη δε κακια B′ 1098 55] τη κ. δε 2013, κακια δε R *L*′ A

7 η δικαιοσυνη σου] και η δικ. B | ωσει B′ 2013 R 55] ως *L*′ A′: cf. **16** 12 | αβυσσος S R Ga *L*′ʾ Aʾ = 𝔐] pr. ωσει Bʾ 2013ʾ La: ex 7^{1}

8 ως > La^{G} | επληθυνας] *multiplicata est* La^{R} Aug: cf. 𝔐 | εν σκεπη] εις σκεπην S 2013 | ελπιουσιν] ελπιζουσιν 2013 La^{G}

9 πιοτητος] pr. της R 1219 | του B′ R Thtp 1219] > 2013 *L* Thtp Aʾ | της τρυφης B′ʾ Sa^{L} R *L*′ A′ʾ *uoluptatis* Uulg-Aug] *uoluntatis* La^{G} Ga; των τρυφων 2013-Sa^{B} SyTh = 𝔐; *deliciarum* La^{R}

ἐν τῷ φωτί σου ὀψόμεθα φῶς.
11 παράτεινον τὸ ἔλεός σου τοῖς γινώσκουσίν σε
καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ.
12 μὴ ἐλθέτω μοι πούς ὑπερηφανίας,
καὶ χεὶρ ἁμαρτωλῶν μὴ σαλεύσαι με.
13 ἐκεῖ ἔπεσον οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
ἐξώσθησαν καὶ οὐ μὴ δύνωνται στῆναι.

36

ΛϚ′

1 Τοῦ Δαυιδ.

Μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις
μηδὲ ζήλου τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν·
2 ὅτι ὡσεὶ χόρτος ταχὺ ἀποξηρανθήσονται
καὶ ὡσεὶ λάχανα χλόης ταχὺ ἀποπεσοῦνται.
3 ἔλπισον ἐπὶ κύριον καὶ ποίει χρηστότητα
καὶ κατασκήνου τὴν γῆν, καὶ ποιμανθήσῃ ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτῆς·
4 κατατρύφησον τοῦ κυρίου,
καὶ δώσει σοι τὰ αἰτήματα τῆς καρδίας σου.
5 ἀποκάλυψον πρὸς κύριον τὴν ὁδόν σου
καὶ ἔλπισον ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ αὐτὸς ποιήσει
6 καὶ ἐξοίσει ὡς φῶς τὴν δικαιοσύνην σου
καὶ τὸ κρίμα σου ὡς μεσημβρίαν.
7 ὑποτάγηθι τῷ κυρίῳ καὶ ἱκέτευσον αὐτόν·
μὴ παραζήλου ἐν τῷ κατευοδουμένῳ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ,
ἐν ἀνθρώπῳ ποιοῦντι παρανομίας.

12 ελθετω B′ 2013-2046 *L*′] -θατω R ZHe* A’: cf. **33**6 | αμαρτωλων B′’ 2013 R′’ Z = 𝔐] -λου GaAug *L*′’ A′’ | μη σαλευσαι B′ *L*aThtp 55] μη -σατω 2013: ad 12¹ adapt.; μη -σῃ(uel -σ(ε)ι) 2046 *L*b-ZThtpHe*(uid.)Sc A′; ου -σει R

13 επεσον B′ *L*′] -σαν 2013-2046 R *L*pauZHeSc A’: cf. **19**9 | οι S’ 2013’-2046 Ga Thtp = 𝔐] pr. παντες B R′’ *L*Thtp’Th A′’ | ου μη δυνωνται] ου > 2046, ου δυνησονται 2013

36 (𝔐 **37**)

1 του B′ *L*pau’ 55] τω 2013-2046 R(cf. **25**1)′’ Ga *L*′ A | του(uel τω) δαυιδ = 𝔐] pr. ψαλμος 2046 Uulg *L*′(non He), pr. εις το τελος ψαλμος LaG A, + ψαλμος *L*pau | την > 2013-2046

2 αποπεσουνται] αποξηρανθ⟨ησονται⟩ 2046: ex 2¹

3² unus stichus 2013’ R′ Ga SyHe A′’, duo(και 2⁰—γην, και 3⁰—fin.) B′ Z, και κατασκ. την γην ad 3¹ trahit LaG | κυριον] pr. τον 2046: cf. **2**12 | την γην] pr. επι 2013-2046 | επι ult.] εν 2046

4¹·² duo stichi Gac, unus rel. | του κυριου] τω κυριω R *L*pauSymg: cf. Helbing Kas. p. 135 | δωσει B′’ 2013-2046 R′’ Ga 55] δωη *L*′ A: cf. **20**7

5 και 1⁰ > S | ποιησει] + σοι 2013’-(2046 deest)

6 ως 2⁰] + ει 2046: cf. **16**12

7 κατευοδουμενω] -δωμ- 2046 | οδω R′’ Ga *L*′’ A′’ et Cyp. = 𝔐] ζωη B′’ 2013’ | παρα-

8 παῦσαι ἀπὸ ὀργῆς καὶ ἐγκατάλιπε θυμόν,
μὴ παραζήλου ὥστε πονηρεύεσθαι·
9 ὅτι οἱ πονηρευόμενοι ἐξολεθρευθήσονται,
οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν κύριον αὐτοὶ κληρονομήσουσιν γῆν.
10 καὶ ἔτι ὀλίγον καὶ οὐ μὴ ὑπάρξῃ ὁ ἁμαρτωλός,
καὶ ζητήσεις τὸν τόπον αὐτοῦ καὶ οὐ μὴ εὕρῃς·
11 οἱ δὲ πραεῖς κληρονομήσουσιν γῆν
καὶ κατατρυφήσουσιν ἐπὶ πλήθει εἰρήνης.
12 παρατηρήσεται ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον
καὶ βρύξει ἐπ᾽ αὐτὸν τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ·
13 ὁ δὲ κύριος ἐκγελάσεται αὐτόν,
ὅτι προβλέπει ὅτι ἥξει ἡ ἡμέρα αὐτοῦ.
14 ῥομφαίαν ἐσπάσαντο οἱ ἁμαρτωλοί,
ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν
τοῦ καταβαλεῖν πτωχὸν καὶ πένητα,
τοῦ σφάξαι τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ·
15 ἡ ῥομφαία αὐτῶν εἰσέλθοι εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν,
καὶ τὰ τόξα αὐτῶν συντριβείησαν.
16 κρεῖσσον ὀλίγον τῷ δικαίῳ
ὑπὲρ πλοῦτον ἁμαρτωλῶν πολύν·
17 ὅτι βραχίονες ἁμαρτωλῶν συντριβήσονται,
ὑποστηρίζει δὲ τοὺς δικαίους κύριος.

νομιας B′ 2013’-2046(2046 om. παρ) R’ Ga 55 = 𝔐] -αν Bo La^{R}Aug *L*′’Th A

8 οργης] κακου R: cf. 27 et **33**14.15 | ωστε] εν τω S

9 εξολεθρευθησονται S 2013 R A] -λοθ- B 2046 *L*′ 55: item in 22.28.34.38 bis, sed B in 34.38 bis -λεθ-(in 38 bis εξωλεθ-!), 2013* in 38 2^0 -λοθ-, T(in 9 deficiens) et 1219(in 9.28.38^1 deficiens) ubique -λεθ-, 55 in 38 2^0 -λεθ-; cf. **11**4 | γην] pr. την B′: cf. 34 et 3.11.22.29

10 και 2^0 > R | υπαρξη] -ξει *L*^{b}ZHe A | ο > B 2013 = 𝔐 | και 3^0 > S

11 κληρονομ.] pr. *ipsi* La^R | επι] εν 2013 | fin.] + επ αυτης A

12 τους > 2013

13 εκγελασεται] εγγελ. He^c 1219, *eggel.* R, ενγελ. Z: cf. **2**4; -σει 2013 | η > He* 55

14 εσπασαντο] pr. επ 2013, ⟨σπ⟩ασαντες 2046 | 14$^{2.3}$ duo stichi B R′’ Ga Z-SyHe 1219’, unus S 2013’ A | ενετειναν] -νον 2013(non 2046), pr. *et* La^G Sy | 14^2] + πραγμα πικρον *L*^{pau}He: ex **63**4 | του καταβαλειν *ut deiciant* La^{G}Aug Uulg] *ut decipiant* La^R Ga | πτωχον .. πενητα *pauperem .. inopem* Ga] tr. R′’

15 εισελθοι] -θη 2046; *-eleato* R: pro -ελθατω | εις] επι 2013(non 2046) | την καρδιαν B 2013-2046 R A′] την > *L*^{pau}-ZHe*, singularem hab. etiam Bo Sa La Ga Sy = 𝔐; τας καρδιας *L*^{a}′ 55, καρδιας *L*^{pau}He^c, pluralem hab. etiam Uulg; ψυχην S | τα τοξα .. συντριβειη(σαν) *arcus .. confringantur* La^G = 𝔐] *a. .. -gatur* Ga, *a. .. conteratur* La^{R}Aug | συντριβειησαν B′ 2013 55] -βειη R *L*′ A: cf. **11**3; -βησεται 2046

16$^{1.2}$ duo stichi R′’ Ga ZSy A, unus B′ 2013’ He 1219’

17 κυριος B′ 2013-2046 R] pr. ο *L*′ A′’: cf. **2**12

18 γινώσκει κύριος τὰς ὁδοὺς τῶν ἀμώμων,
καὶ ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται·
19 οὐ καταισχυνθήσονται ἐν καιρῷ πονηρῷ
καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται.
20 ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπολοῦνται,
οἱ δὲ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου ἅμα τῷ δοξασθῆναι αὐτοὺς καὶ ὑψωθῆναι
ἐκλιπόντες ὡσεὶ καπνὸς ἐξέλιπον.
21 δανείζεται ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ οὐκ ἀποτείσει,
ὁ δὲ δίκαιος οἰκτίρει καὶ διδοῖ·
22 ὅτι οἱ εὐλογοῦντες αὐτὸν κληρονομήσουσι γῆν,
οἱ δὲ καταρώμενοι αὐτὸν ἐξολεθρευθήσονται.
23 παρὰ κυρίου τὰ διαβήματα ἀνθρώπου κατευθύνεται,
καὶ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ θελήσει·
24 ὅταν πέσῃ, οὐ καταραχθήσεται,
ὅτι κύριος ἀντιστηρίζει χεῖρα αὐτοῦ.
25 νεώτερος ἐγενόμην καὶ γὰρ ἐγήρασα
καὶ οὐκ εἶδον δίκαιον ἐγκαταλελειμμένον
οὐδὲ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ζητοῦν ἄρτους·
26 ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλεᾷ καὶ δανείζει,
καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν ἔσται.
27 ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποίησον ἀγαθὸν
καὶ κατασκήνου εἰς αἰῶνα αἰῶνος·
28 ὅτι κύριος ἀγαπᾷ κρίσιν
καὶ οὐκ ἐγκαταλείψει τοὺς ὁσίους αὐτοῦ,

18 οδους] ημερας La^G Ga 55 = 𝔐 | αμωμων] + αυτου 2013'-2046: cf. 28 | τον B' 2046 R He 55] > 2013 *L'* A'

19 ημεραις] -ρα *L*^pau Bo^D

20^{2+3} unus stichus 2013' | του > 2013: cf. 2 12 | αμα τω] α. του R *L*^pau-Thtp^p He | αυτους om.(uel tr.?) 2046

21 δανειζεται *feneratur* La^R Aug, *mutuatur* La^G] *mutuabitur* Ga: ad αποτεισει adapt. | διδοι B' 2013-2046 R 55] διδωσιν *L'* A': cf. Thack. § 23, 5

22 εξολεθρευθησονται: cf. 9

23 παρα κυριου *a domino* La^R Aug = 𝔐] *apud dominum* La^G Ga | τα διαβ. ανθρωπου κατευθ.] κατευθ. τα διαβ. ανδρι S | θελησει] + σφοδρα *L'*' SuTh A' et Psalt. Rom.: cf. **111** 1 et S.-St. 2, p. 63/64

24 πεσῃ] + δικαιος 2013' La^G et alii Latini: cf. 26 et S.-St. 2, p. 156 | καταραχθησεται *conlidetur* Ga] ταραχθ. 2013', *conturbabitur* La | κυριος αντιστηριζει] tr. 2013(non 2046) | αυτου] αυτω *L*^b Thtp^p

25 εγενομην] -ναμην 55: cf. Thack. p. 212; ημην 2013 | και γαρ *etenim* Uulg] *et ecce* La^R Aug, *et* La^G Ga et Cyp. | ζητουν] ζητειν R

26 ελεα B' R T 55] ελεει 2013 *L'* A: cf. **114** 5 et Thack. p. 242 | δανειζει] + ο δικαιος *L'*' A'': cf. 24

27 αιωνα αιωνος *saeculum saeculi* Ga] *-la -lorum* La: item La^G(non La^R Aug) in 29 | αιωνος] -νων 2013, > S = 𝔐 | $27^{2}+28^{1}$ unus stichus 2013-Sa^L

εἰς τὸν αἰῶνα φυλαχθήσονται.
ἄνομοι δὲ ἐκδιωχθήσονται,
καὶ σπέρμα ἀσεβῶν ἐξολεθρευθήσεται·
29 δίκαιοι δὲ κληρονομήσουσι γῆν
καὶ κατασκηνώσουσιν εἰς αἰῶνα αἰῶνος ἐπ' αὐτῆς.
30 στόμα δικαίου μελετήσει σοφίαν,
καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ λαλήσει κρίσιν·
31 ὁ νόμος τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ,
καὶ οὐχ ὑποσκελισθήσεται τὰ διαβήματα αὐτοῦ.
32 κατανοεῖ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον
καὶ ζητεῖ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν,
33 ὁ δὲ κύριος οὐ μὴ ἐγκαταλίπῃ αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ
οὐδὲ μὴ καταδικάσηται αὐτόν, ὅταν κρίνηται αὐτῷ.
34 ὑπόμεινον τὸν κύριον καὶ φύλαξον τὴν ὁδὸν αὐτοῦ,
καὶ ὑψώσει σε τοῦ κατακληρονομῆσαι γῆν·
ἐν τῷ ἐξολεθρεύεσθαι ἁμαρτωλοὺς ὄψῃ.
35 εἶδον ἀσεβῆ ὑπερυψούμενον
καὶ ἐπαιρόμενον ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου·
36 καὶ παρῆλθον, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν,
καὶ ἐζήτησα αὐτόν, καὶ οὐχ εὑρέθη ὁ τόπος αὐτοῦ.
37 φύλασσε ἀκακίαν καὶ ἰδὲ εὐθύτητα,
ὅτι ἔστιν ἐγκατάλειμμα ἀνθρώπῳ εἰρηνικῷ·

28 εις τον αιωνα φυλαχθησονται = 𝔐] pr. οτι Tht'Th; τον > 2013 | 28^{4+5} unus stichus 2013 R'' | ανομοι δε *iniusti autem* R'Aug L''Th A' = עֻלָּם] δε *autem* > LaG Uulg Lpau 55, *iniustus* Ga; αμωμοι B'', αγιοι 2013, αμωμοι uel αγιοι Sa | εκδιωχθησονται R L''Th A'': = נצמתו? cf. **100**5 **68**5] εκδικηθησ. B'' 2013' et Cyr. Alex. (S.-St. 2, p. 190), *punientur* La Uulg, *punietur* Ga | εξολεθρευθησεται: cf. 9

29 δε > S 2013'-1093 La(cf. S.-St. 2, p. 156) = 𝔐 | εις αιωνα αιωνος/επ αυτης] tr. 2013(Sa dub.) | αιωνος] ÷ Ga hic, non in 27: cf. **9**6

30 η > 2013 | λαλησει] μελετησει S: ex 30^{1}

31 καρδια] pr. τη He* | ουχ] ουκ B': item S in **68**21 ante υπηρχεν, cf. Thack. p. 129 | υποσκελισθησεται] -σονται R: cf. **11**3

32^{1+2} unus stichus B La | κατανοει] -νοησει B

33 δε > 2013 LaG = 𝔐 | ουδε μη] ουδε ου μη 2013, ουδ ου μη LdHe* A''(non 1219): cf. **15**4 | καταδικασηται] -κασαι B, -κασῃ T | αυτω] αυτων 2013, αυτον LbHe*Rc

34 την οδον] τας οδους R'Aug | γην] pr. την B: cf. 9 | εξολεθρευεσθαι (cf. 9)] -ευσεσθαι 2013, -ευσαι R | αμαρτωλους] pr. τους 2013 | οψη] οψει L'(non ZT): cf. **34**17 **90**8 et Thack. p. 217

$35^{1.2}$ duo stichi B Ga ZTSy(Sy trahit και επαιρ. ad 35^{1}) 1219, unus S 2013' R'' He A'' | ασεβη B' R 55 = 𝔐] pr. τον 2013 L' A' | ως] *super* LaRAug et Cyp.

36^{1} > 2013 | αυτον και ουχ ευρεθη ο τοπος αυτου (sic etiam Cyp.)] τον τοπον αυτου και ουχ ευρον(2013 ευρεθη) 2013' et Clem. Rom.(S.-St. 2, p. 200): ad 10 adapt. | fin.] + διαψαλμα Sy

37 εγκαταλειμμα] εγ > 2013

38 οἱ δὲ παράνομοι ἐξολεθρευθήσονται ἐπὶ τὸ αὐτό,
τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν ἀσεβῶν ἐξολεθρευθήσονται.
39 σωτηρία δὲ τῶν δικαίων παρὰ κυρίου,
καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν ἐν καιρῷ θλίψεως,
40 καὶ βοηθήσει αὐτοῖς κύριος καὶ ῥύσεται αὐτοὺς
καὶ ἐξελεῖται αὐτοὺς ἐξ ἁμαρτωλῶν
καὶ σώσει αὐτούς, ὅτι ἤλπισαν ἐπ᾽ αὐτόν.

37 ΛΖ΄

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ· εἰς ἀνάμνησιν περὶ σαββάτου.
2 Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με
μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσῃς με.
3 ὅτι τὰ βέλη σου ἐνεπάγησάν μοι,
καὶ ἐπεστήρισας ἐπ᾽ ἐμὲ τὴν χεῖρά σου·
4 οὐκ ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρκί μου ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου,
οὐκ ἔστιν εἰρήνη τοῖς ὀστέοις μου ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου.
5 ὅτι αἱ ἀνομίαι μου ὑπερῆραν τὴν κεφαλήν μου,
ὡσεὶ φορτίον βαρὺ ἐβαρύνθησαν ἐπ᾽ ἐμέ.
6 προσώζεσαν καὶ ἐσάπησαν οἱ μώλωπές μου
ἀπὸ προσώπου τῆς ἀφροσύνης μου·
7 ἐταλαιπώρησα καὶ κατεκάμφθην ἕως τέλους,
ὅλην τὴν ἡμέραν σκυθρωπάζων ἐπορευόμην.
8 ὅτι αἱ ψύαι μου ἐπλήσθησαν ἐμπαιγμῶν,
καὶ οὐκ ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρκί μου·
9 ἐκακώθην καὶ ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα,

38^{2}] pr. *et* La^{R} | εξολεθρευθησονται 2^{0} (cf. 9)] -σεται S 2013 *L*^{b}Thtp: cf. **11**3
39 δε > La^{G} | κυριου = 𝔐] κυριω B′ | εστιν] > S Uulg = 𝔐, in fin. u. tr. Sy
40^{1} > S | αυτοις] αυτους R *L*^{pau} = *eos* La Ga | 40^{2+3} unus stichus 2013

37 (𝔐 38)

1 περι σαββατου (cf. Leu. **24**7/8 et proleg. § 9$_{1}$)] ÷ Sy, > *L*^{pau}Thtp = 𝔐; περι του σ. *L*^{b}Thtp A, του σ. R′ʾ *L*^{pau}ʾHe
3 επεστηρισας B′ 2013 R *L*^{pau}ZHe^{mg} A′ʾ] -ιξας *L*′(sic etiam Sy uerbum graecum in marg. graecis literis scribens): cf. **50**14 et Thack. p. 223
4$^{1.2}$ in quatuor stichos (ουκ 1^{0}—μου 1^{0}, απο 1^{0}—σου, ουκ 2^{0}—μου 2^{0}, απο 2^{0}—fin.) diuidunt TSy(non ZHe), 4^{2} tantum in duo stichos diuidit La^{G} | ουκ 1^{0}] pr. και B La^{G} | εν > Sʾ Ga(non Uulg): item Sʾ, non Ga in 8 | τοις οστεοις B′ʾ 2013ʾ R′ʾ Ga Z 1219ʾ] pr. εν *L*′ʾ A = 𝔐
5 βαρυ > A
6$^{1.2}$ duo stichi B′ La^{G} Ga ZTSyHe A′ʾ, unus 2013ʾ R′
7^{1}] + σφοδρα Sy: cf. 9
8 αι ψυαι(cf. inf.) .. επλησθησαν R Ga *L*′ʾTh A′ʾ = 𝔐] η ψυχη .. επλησθη B′ʾ 2013ʾ La: cf. S.-St. 2, p. 44. 64. 190. 230 | ψυαι *L*^{d}ZTHeS^{c}Th A] ψοιαι *L*^{pau} 55, ψοαι R *L*^{b}′He^{mg}: cf. Thack. § 6, 41 | εμπαιγμων B′ R 55] -ματων 2013 *L*′Th A′: cf. **48**8 | εν > Sʾ: cf. 4

ὠρυόμην ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδίας μου.
10 κύριε, ἐναντίον σου πᾶσα ἡ ἐπιθυμία μου,
καὶ ὁ στεναγμός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἐκρύβη.
11 ἡ καρδία μου ἐταράχθη, ἐγκατέλιπέν με ἡ ἰσχύς μου,
καὶ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ αὐτὸ οὐκ ἔστιν μετ᾽ ἐμοῦ.
12 οἱ φίλοι μου καὶ οἱ πλησίον μου ἐξ ἐναντίας μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν,
καὶ οἱ ἔγγιστά μου ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν·
13 καὶ ἐξεβιάσαντο οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου,
καὶ οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι ἐλάλησαν ματαιότητας
καὶ δολιότητας ὅλην τὴν ἡμέραν ἐμελέτησαν.
14 ἐγὼ δὲ ὡσεὶ κωφὸς οὐκ ἤκουον
καὶ ὡσεὶ ἄλαλος οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα αὐτοῦ
15 καὶ ἐγενόμην ὡσεὶ ἄνθρωπος οὐκ ἀκούων
καὶ οὐκ ἔχων ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ἐλεγμούς.
16 ὅτι ἐπὶ σοί, κύριε, ἤλπισα·
σὺ εἰσακούσῃ, κύριε ὁ θεός μου.
17 ὅτι εἶπα Μήποτε ἐπιχαρῶσίν μοι οἱ ἐχθροί μου·
καὶ ἐν τῷ σαλευθῆναι πόδας μου ἐπ᾽ ἐμὲ ἐμεγαλορρημόνησαν.
18 ὅτι ἐγὼ εἰς μάστιγας ἕτοιμος,
καὶ ἡ ἀλγηδών μου ἐνώπιόν μου διὰ παντός.
19 ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ ἀναγγελῶ
καὶ μεριμνήσω ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας μου.

10[1] > 2013 | κυριε S Sa Ga L′’ A’ = 𝔐] και B’ La: ex κε; > R | στεναγμος] + της καρδιας 2013’: ex 9 | απο σου / ουκ εκρυβη] tr. B La | εκρυβη] pr. απ L′

11[1] in duo stichos (η 1° — εταραχθη, εγκατ. — μου 2°) diuidunt B La^{G}, εγκατ. — μου 2° ad 11[2] trahit 2013 | εγκατελιπεν] pr. *et* La | και αυτο 2013’ Ga L′’ A′’: sim. 𝔐] > B′’ R′’

12 εξ εναντιας] εξεναντιον 2013 | απο > B′

13 εξεβιασαντο B 2013 R A′’] -αζοντο S L′’ | την ψυχην/μου] tr. 55 | τα > 2013 | ματαιοτητας = 𝔐] s > S La Sy: cf. 39$_{5}$ | δολιοτητας = 𝔐] s > S 2013-Sa^{L} La

14 εγω δε] + εκρεμαμην υπ αυτων και 2013’: additamentum christianum, cf. 21 fin. et proleg. § 4$_{4}$ | το > 2013

15 εγενομην] -νηθην R: cf. 17$_{19}$ | τω > B′ 55

16[1+2] unus stichus S 2013-Sa^{L} La^{G} | οτι > S Sa | επι σοι S R L′ A′’] ε. σε B 2013: cf. 9$_{11}$ | κυριε ηλπισα = 𝔐] tr. B 2013(Sa^{B} dub., Sa^{L} om. κυριε) | συ] *et* La^{G} | εισακουση = 𝔐] + *me* La^{G} Ga

17 ειπα] ειπον L^{d}T′R^{c} 55: cf. 29$_{7}$ | επιχαρωσιν] -ρειησαν R | οι εχθροι μου (cf. 34$_{19.24}$)] ÷ Ga, > S = 𝔐 | επ εμε / εμεγαλ.] tr. 2013

18 ενωπιον] εναντιον 2013: cf. 21$_{26}$ | μου ult. B′ Ga] σου 2013’, + εστιν R′’ L′’ A′’

19 εγω Bo 2013’ R′Aug(La^{G} deest) L′’ A] > B′ Ga He 55 = 𝔐 | αναγγελω *adnuntiabo* Ga] απ- 2013; -γελλω S Sy, *pronuntio* La^{R}Aug(La^{G} deest) | και] ÷ Ga | υπερ] περι 2013: cf. 44$_{1}$ et Johannessohn Präp. p. 216—219 | fin.] + διαψαλμα Sy

20 οἱ δὲ ἐχθροί μου ζῶσιν καὶ κεκραταίωνται ὑπὲρ ἐμέ,
καὶ ἐπληθύνθησαν οἱ μισοῦντές με ἀδίκως·
21 οἱ ἀνταποδιδόντες κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν
ἐνδιέβαλλόν με, ἐπεὶ κατεδίωκον δικαιοσύνην,
καὶ ἀπέρριψάν με τὸν ἀγαπητὸν ὡσεὶ νεκρὸν ἐβδελυγμένον.
22 μὴ ἐγκαταλίπῃς με, κύριε·
ὁ θεός μου, μὴ ἀποστῇς ἀπ᾽ ἐμοῦ·
23 πρόσχες εἰς τὴν βοήθειάν μου, κύριε τῆς σωτηρίας μου.

38 ΛΗ´

1 Εἰς τὸ τέλος, τῷ Ιδιθουν· ᾠδὴ τῷ Δαυιδ.
2 Εἶπα Φυλάξω τὰς ὁδούς μου τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν ἐν γλώσσῃ μου·
ἐθέμην τῷ στόματί μου φυλακὴν
ἐν τῷ συστῆναι τὸν ἁμαρτωλὸν ἐναντίον μου.
3 ἐκωφώθην καὶ ἐταπεινώθην καὶ ἐσίγησα ἐξ ἀγαθῶν,
καὶ τὸ ἄλγημά μου ἀνεκαινίσθη.
4 ἐθερμάνθη ἡ καρδία μου ἐντός μου,
καὶ ἐν τῇ μελέτῃ μου ἐκκαυθήσεται πῦρ.
ἐλάλησα ἐν γλώσσῃ μου
5 Γνώρισόν μοι, κύριε, τὸ πέρας μου
καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν μου, τίς ἐστιν,
ἵνα γνῶ, τί ὑστερῶ ἐγώ.

20 υπερ] επ R | με > A

21 init.] pr. και 2013 = 𝔐 | ανταποδιδοντες B′ La Ga = 𝔐] + μοι Bo 2013′ R L′′ A′ | κακα] πονηρα R: cf. 7 5 | αγαθων] καλων 2013 | ενδιεβαλλον με] ad 21^2 trahunt B Sa TTht′He A′ = 𝔐, ad 21^1 2013 R′′ Ga, ante 21^1 tr. Aug; 21^{1+2} unus stichus S | επει > R | δικαιοσυνην] αγαθω(uel o)συνην L(non TTht′He*Th) 55, *bonitatem* Ga = 𝔐 | 21^3 Bo 2013′ R′Aug Tht′Th 1219′(55 pr. et add. ※, cf. proleg. § 6 7)] > B′ La^G Ga L A: cf. S.-St. 2, p. 156 | με ult. > Tht^p′ | ωσει R 1219′] ως 2013 Tht-Th: cf. 16 12 | fin.] + και καθηλωσαν την σαρκα μου Bo: cf. 14 et proleg. § 4 4 et S.-St. 2, p. 223. 224; ad καθηλ. cf. 118 120 et Barn. 5, 13

$22^{1.2}$ duo stichi B′ La^G Ga(c?) Sy 55, unus 2013′ R′ THe A′ (hi κυριε ο θεος μου connexuisse uid.)

23 κυριε] + ο θεος Sa La(non Aug)R^c Uulg 1219

38 (𝔐 39)

1 inscr. est ... ⟨δαυι⟩δ εις αναμνησιν περι σαββατου 1219: ex 37 1 | τω 1° *ipsi* Uulg] υπερ *pro* Bo Sa^B(Sa^L dub.) La^R-Aug L^{pau} 55, > La^G Ga L^{pau} | ιδιθουν B′′ Sa 1220 La^{G}Aug Uulg = K^{e}tīb] -θουμ 2013 R′ Ga L′′ A′: cf. 61 1 76 1 | ωδη] ψαλμος L^b 55 = 𝔐, ψαλμος ωδης He

2 αμαρτανειν B′ 2013 1220 R 1219′ = 𝔐] + με L′ A

3 εκωφωθην] + και εταραχθην 2013′: cf. 7^2. 12^3 et 76 5^2

4^3 5^1 duo stichi 2013′ R′′ Ga He 1219, unus B′ 1220 TSy A′

4 γλωσση] pr. τη 2013

$5^{2.3}$ duo stichi B Sa 1220 R′′ Ga T-SyHe A′, unus S 2013 55 | μου ult. > A

6 ἰδοὺ παλαιστὰς ἔθου τὰς ἡμέρας μου,
καὶ ἡ ὑπόστασίς μου ὡσεὶ οὐθὲν ἐνώπιόν σου·
πλὴν τὰ σύμπαντα ματαιότης, πᾶς ἄνθρωπος ζῶν.
διάψαλμα.
7 μέντοιγε ἐν εἰκόνι διαπορεύεται ἄνθρωπος,
πλὴν μάτην ταράσσονται·
θησαυρίζει καὶ οὐ γινώσκει, τίνι συνάξει αὐτά.
8 καὶ νῦν τίς ἡ ὑπομονή μου; οὐχὶ ὁ κύριος;
καὶ ἡ ὑπόστασίς μου παρὰ σοῦ ἐστιν.
9 ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν μου ῥῦσαί με,
ὄνειδος ἄφρονι ἔδωκάς με.
10 ἐκωφώθην καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στόμα μου, ὅτι σὺ εἶ ὁ ποιήσας με.
11 ἀπόστησον ἀπ᾽ ἐμοῦ τὰς μάστιγάς σου·
ἀπὸ τῆς ἰσχύος τῆς χειρός σου ἐγὼ ἐξέλιπον.
12 ἐν ἐλεγμοῖς ὑπὲρ ἀνομίας ἐπαίδευσας ἄνθρωπον,
καὶ ἐξέτηξας ὡς ἀράχνην τὴν ψυχὴν αὐτοῦ·
πλὴν μάτην ταράσσεται πᾶς ἄνθρωπος.
διάψαλμα.
13 εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, κύριε,
καὶ τῆς δεήσεώς μου ἐνώτισαι·
τῶν δακρύων μου μὴ παρασιωπήσῃς,

6 παλαιστας Ga *L*'’Th A’ = 𝔐] παλαιας B'’ 2013’ 1220 R'’: ambas lectiones nouit Ambr.(S.-St. 2, p. 77 n. 2); cf. S.-St. 2, p. 230 | ωσει] ως 2013(uid.) 55: cf. **16**12 | ουθεν R *L* A'’] ουδεν B' 1220 Tht(2013 dub.): cf. **138**16 et Thack. p. 58—62

7 εικονι] + *dei* Psalt. Rom., Ambr., alii Latini, cf. Sabatier | ταρασσονται B'’ 2013 1220 = 𝔐] -σεται Sa R'’ Ga *L*'’ A’: ex 12 | ου γινωσκει] ουκ οιδεν 2013 | τινι] τις He^{mg} = 𝔐 | συναξει] -αγει A^{c}55^{c}

8 ο > *L*': cf. **2**12 | μου ult.] + ουχι 2013’ 1220: ex 8^{1} | fin.] + *semper* La^{R}Aug

9 ρυσαι] καθαρισον S’ 2034: ex **50**4; καθαιρ ... 1220 | αφρονι] -οσιν 2013’(non 2034) | εδωκας] δεδ. 55 | με ult.] μοι *L*^{b}He

10 οτι — fin.] ad 11^{1} trahunt R', est stichus singularis in La^{G}, > He | ει ο ποιησας B' R'Aug(sed R *i o epyesas*: cf. proleg. § 5$_{10}$ n.)] εποιησας 2013 La^{G} Ga *L*'’ A’ = 𝔐 | με B'’ 2013’ R'’ A] > Ga *L*'’ 55 = 𝔐

11 σου^{1}] *meas* La^{G} | απο B' R'’ Ga = 𝔐] + γαρ Bo 2013’-2034 *L*'’ A'’ | της 1^{0} > 2034 1219

12 εν ελεγμοις ad 11^{2} trahunt R'’ (Ga?) | εν > 2034 | ως] ωσει *L*^{pau}He: cf. **16**12 | αυτου] μου R'Aug | ματην > Sa | ταρασσεται (cf. 7) B’ 2013’ R'’ Tht’He-Th(uid.) 1219’] ÷ GaHi, > S *L*Su A = 𝔐 | ανθρωπος B'’ Ga *L*' A’ = 𝔐] + ζων 2013’-2034 R'’ Sy: ex 6

13$^{1-4}$ quatuor stichi THe A', tres B' 2013’-2034 La^{G} Ga 55 (init. — μου 2^{0}, ενωτ. — μου 3^{0}, μη παρασιωπ. — 13^{4} fin.) et R' Sy (init. — μου 2^{0}, ενωτ.—μη παρασιωπ., 13^{4}); ενωτισαι ad praec. trahit etiam S^{c}; cf. Helbing Kas. p. 166 | κυριε S R' Ga *L*'’ A’ = 𝔐] > B’ 2013’ La^{G}Aug: exciditne κε ante και? | των δακρυων] τα δακρυα R = *lacrimas* La Ga: cf. **16**1 | μη παρασιωπησης] pr. και 2013-2034, +

ὅτι πάροικος ἐγώ εἰμι παρὰ σοὶ
καὶ παρεπίδημος καθὼς πάντες οἱ πατέρες μου.
14 ἄνες μοι, ἵνα ἀναψύξω
πρὸ τοῦ με ἀπελθεῖν καὶ οὐκέτι μὴ ὑπάρξω.

39

ΛΘ'

1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ Δαυιδ ψαλμός.
2 Ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν κύριον, καὶ προσέσχεν μοι
καὶ εἰσήκουσεν τῆς δεήσεώς μου
3 καὶ ἀνήγαγέν με ἐκ λάκκου ταλαιπωρίας
καὶ ἀπὸ πηλοῦ ἰλύος
καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου
καὶ κατηύθυνεν τὰ διαβήματά μου
4 καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸ στόμα μου ᾆσμα καινόν,
ὕμνον τῷ θεῷ ἡμῶν·
ὄψονται πολλοὶ καὶ φοβηθήσονται
καὶ ἐλπιοῦσιν ἐπὶ κύριον.
5 μακάριος ἀνήρ, οὗ ἐστιν τὸ ὄνομα κυρίου ἐλπὶς αὐτοῦ
καὶ οὐκ ἐνέβλεψεν εἰς ματαιότητας καὶ μανίας ψευδεῖς.
6 πολλὰ ἐποίησας σύ, κύριε ὁ θεός μου, τὰ θαυμάσιά σου,
καὶ τοῖς διαλογισμοῖς σου οὐκ ἔστιν τίς ὁμοιωθήσεταί σοι·
ἀπήγγειλα καὶ ἐλάλησα, ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ ἀριθμόν.
7 θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας,
ὠτία δὲ κατηρτίσω μοι·

απ εμου *a me* Bo Sa R'' | εγω ειμι] tr. S La^G | παρα σοι S R'Aug(R* *su* pro *sy*) Ga *L'* A' = 𝔐] εν τη γη B' Sa-2034 He et Cyr. Alex. (cf. S.-St. 2, p. 184. 185. 190), + *in terram* La^G(cf. proleg. § 5 16 et S.-St. 2, p. 64. 90): ex **118** 19; > Tht; quid 2013 habuerit, non liquet (σοι εν τη γη?)

14 $^{1\cdot2}$ duo stichi B Ga TSy 55, unus S 2013'-2034 R'' He A' | μοι et ανα > 2013(non 2034) | ουκετι μη B' R] ουκετι ου μη 2013 *L'* A''

39 (𝔐 40)

1 τω δαυιδ/ψαλμος = 𝔐] tr. 2013-2034 La^G Ga *L*^d A, ψαλμος > 55

3 $^{1\cdot2}$ duo stichi B Ga(ex corr.?) Sy A'', unus S 2013' R'' THe | ιλυος *L'*] υλεως B' 2013 R THe* A'': a forma soloeca υλις pro ιλυς; uerbum graecum υλη hab. Bo: cf. **68** 3 | και 3° = 𝔐] > Ga(non Uulg)

4 $^{1+2}$ unus stichus R' He A | 4 $^{3\cdot4}$ duo stichi 2013-Sa^L La^G Ga A, unus B' Sa^B R' TSyHe 1219' | πολλοι] δικαιοι R'Aug: ex **51** 8

5 ελπις] pr. η R | ενεβλεψεν B 2013 A] επ- S R *L'* 1219' | εις] επι 2013 | ματαιοτητας] -τα Sy: cf. **37** 13

6 ομοιωθησεται *similis sit* La^GAug Ga] ομοιος *similis* R' | σοι Bo 2013' R'' Ga *L''* = 𝔐] > B' A'' | επληθυνθησαν] pr. και 2013

7 ωτια La^G Ga = 𝔐 (sic „omnes interpretes", i. e. α' σ' ϑ' ε', et εβρ' [„ωσναϊμ"] teste Sy)] σωμα rel.: = Hebr. **10** 5 |

6 ἰδοὺ παλαιστὰς ἔθου τὰς ἡμέρας μου,
καὶ ἡ ὑπόστασίς μου ὡσεὶ οὐθὲν ἐνώπιόν σου·
πλὴν τὰ σύμπαντα ματαιότης, πᾶς ἄνθρωπος ζῶν.
διάψαλμα.
7 μέντοιγε ἐν εἰκόνι διαπορεύεται ἄνθρωπος,
πλὴν μάτην ταράσσονται·
θησαυρίζει καὶ οὐ γινώσκει, τίνι συνάξει αὐτά.
8 καὶ νῦν τίς ἡ ὑπομονή μου; οὐχὶ ὁ κύριος;
καὶ ἡ ὑπόστασίς μου παρὰ σοῦ ἐστιν.
9 ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν μου ῥῦσαί με,
ὄνειδος ἄφρονι ἔδωκάς με.
10 ἐκωφώθην καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στόμα μου, ὅτι σὺ εἶ ὁ ποιήσας με.
11 ἀπόστησον ἀπ᾽ ἐμοῦ τὰς μάστιγάς σου·
ἀπὸ τῆς ἰσχύος τῆς χειρός σου ἐγὼ ἐξέλιπον.
12 ἐν ἐλεγμοῖς ὑπὲρ ἀνομίας ἐπαίδευσας ἄνθρωπον,
καὶ ἐξέτηξας ὡς ἀράχνην τὴν ψυχὴν αὐτοῦ·
πλὴν μάτην ταράσσεται πᾶς ἄνθρωπος.
διάψαλμα.
13 εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, κύριε,
καὶ τῆς δεήσεώς μου ἐνώτισαι·
τῶν δακρύων μου μὴ παρασιωπήσῃς,

6 παλαιστας Ga *L*′’Th A’ = 𝔐] παλαιας B′’ 2013’ 1220 R′’: ambas lectiones nouit Ambr.(S.-St. 2, p. 77 n. 2); cf. S.-St. 2, p. 230 | ωσει] ως 2013(uid.) 55: cf. **16**12 | ουθεν R *L* A′’] ουδεν B′ 1220 Tht(2013 dub.): cf. **138**16 et Thack. p. 58—62

7 εικονι] + *dei* Psalt. Rom., Ambr., alii Latini, cf. Sabatier | ταρασσονται B′’ 2013 1220 = 𝔐] -σεται Sa R′’ Ga *L*′’ A’: ex 12 | ου γινωσκει] ουκ οιδεν 2013 | τινι] τις He^{mg} = 𝔐 | συναξει] -αγει A^{c}55^{c}

8 ο > *L*′: cf. **2**12 | μου ult.] + ουχι 2013’ 1220: ex 8^{1} | fin.] + *semper* La^{R}Aug

9 ρυσαι] καθαρισον S’ 2034: ex **50**4; καθαιρ ... 1220 | αφρονι] -οσιν 2013’(non 2034) | εδωκας] δεδ. 55 | με ult.] μοι *L*^{b}He

10 οτι — fin.] ad 11^{1} trahunt R′, est stichus singularis in La^{G}, > He | ει ο ποιησας B′ R′Aug(sed R *i o epyesas*: cf. proleg. § 5₁₀ n.)] εποιησας 2013 La^{G} Ga *L*′’ A’ = 𝔐 | με B′’ 2013’ R′’ A] > Ga *L*′’ 55 = 𝔐

11 σου] *meas* La^{G} | απο B′ R′’ Ga = 𝔐] + γαρ Bo 2013’-2034 *L*′’ A′’ | της 1^{0} > 2034 1219

12 εν ελεγμοις ad 11^{2} trahunt R′’ (Ga?) | εν > 2034 | ως] ωσει *L*^{pau}He: cf. **16**12 | αυτου] μου R′Aug | ματην > Sa | ταρασσεται (cf. 7) B’ 2013’ R′’ Tht’He-Th(uid.) 1219’] ÷ GaHi, > S *L*Su A = 𝔐 | ανθρωπος B′’ Ga *L*′ A’ = 𝔐] + ζων 2013’-2034 R′’ Sy: ex 6

13$^{1-4}$ quatuor stichi THe A′, tres B′ 2013’-2034 La^{G} Ga 55 (init. — μου 2^{0}, ενωτ. — μου 3^{0}, μη παρασιωπ. — 13^{4} fin.) et R′ Sy (init. — μου 2^{0}, ενωτ. — μη παρασιωπ., 13^{4}); ενωτισαι ad praec. trahit etiam S^{c}; cf. Helbing Kas. p. 166 | κυριε S R′ Ga *L*′’ A’ = 𝔐] > B’ 2013’ La^{G}Aug: exciditne κε̄ ante και? | των δακρυων] τα δακρυα R = *lacrimas* La Ga: cf. **16**1 | μη παρασιωπησῃς] pr. και 2013-2034, +

ὅτι πάροικος ἐγώ εἰμι παρὰ σοὶ
καὶ παρεπίδημος καθὼς πάντες οἱ πατέρες μου.
14 ἄνες μοι, ἵνα ἀναψύξω
πρὸ τοῦ με ἀπελθεῖν καὶ οὐκέτι μὴ ὑπάρξω.

39

ΛΘ'

1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ Δαυιδ ψαλμός.
2 Ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν κύριον, καὶ προσέσχεν μοι
καὶ εἰσήκουσεν τῆς δεήσεώς μου
3 καὶ ἀνήγαγέν με ἐκ λάκκου ταλαιπωρίας
καὶ ἀπὸ πηλοῦ ἰλύος
καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου
καὶ κατηύθυνεν τὰ διαβήματά μου
4 καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸ στόμα μου ᾆσμα καινόν,
ὕμνον τῷ θεῷ ἡμῶν·
ὄψονται πολλοὶ καὶ φοβηθήσονται
καὶ ἐλπιοῦσιν ἐπὶ κύριον.
5 μακάριος ἀνήρ, οὗ ἐστιν τὸ ὄνομα κυρίου ἐλπὶς αὐτοῦ
καὶ οὐκ ἐνέβλεψεν εἰς ματαιότητας καὶ μανίας ψευδεῖς.
6 πολλὰ ἐποίησας σύ, κύριε ὁ θεός μου, τὰ θαυμάσιά σου,
καὶ τοῖς διαλογισμοῖς σου οὐκ ἔστιν τίς ὁμοιωθήσεταί σοι·
ἀπήγγειλα καὶ ἐλάλησα, ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ ἀριθμόν.
7 θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας,
ὠτία δὲ κατηρτίσω μοι·

απ εμου *a me* Bo Sa R'' | εγω ειμι] tr. S La^G | παρα σοι S R'Aug(R* *su* pro *sy*) Ga *L'* A' = M] εν τη γη B' Sa-2034 He et Cyr. Alex. (cf. S.-St. 2, p. 184. 185. 190), + *in terram* La^G(cf. proleg. § 5 16 et S.-St. 2, p. 64. 90): ex **118** 19; > Tht; quid 2013 habuerit, non liquet (σοι εν τη γη?)

14 1.2 duo stichi B Ga TSy 55, unus S 2013'-2034 R'' He A' | μοι et ανα > 2013(non 2034) | ουκετι μη B' R] ουκετι ου μη 2013 *L* A''

39 (M **40**)

1 τω δαυιδ/ψαλμος = M] tr. 2013-2034 La^G Ga *L*^d A, ψαλμος > 55

3 1.2 duo stichi B Ga(ex corr.?) Sy A'', unus S 2013' R'' THe | ιλυος *L'*] υλεως B' 2013 R THe* A'': a forma soloeca υλις pro ιλυς; uerbum graecum υλη hab. Bo: cf. **68** 3 | και 3° = M] > Ga(non Uulg)

4 1+2 unus stichus R' He A | 4 3.4 duo stichi 2013-Sa^L La^G Ga A, unus B' Sa^B R' TSyHe 1219' | πολλοι] δικαιοι R'Aug: ex **51** 8

5 ελπις] pr. η R | ενεβλεψεν B 2013 A] επ- S R *L'* 1219' | εις] επι 2013 | ματαιοτητας] -τα Sy: cf. **37** 13

6 ομοιωθησεται *similis sit* La^GAug Ga] ομοιος *similis* R' | σοι Bo 2013' R'' Ga *L''* = M] > B' A'' | επληθυνθησαν] pr. και 2013

7 ωτια La^G Ga = M (sic „omnes interpretes", i. e. α' σ' θ' ε', et εβρ' [„ωσναϊμ"] teste Sy)] σωμα rel.: = Hebr. **10** 5 |

ὁλοκαύτωμα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ᾔτησας.
8 τότε εἶπον Ἰδοὺ ἥκω,
ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ·
9 τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου, ὁ θεός μου, ἐβουλήθην,
καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου.
10 εὐηγγελισάμην δικαιοσύνην ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ·
ἰδοὺ τὰ χείλη μου οὐ μὴ κωλύσω·
κύριε, σὺ ἔγνως.
11 τὴν δικαιοσύνην σου οὐκ ἔκρυψα ἐν τῇ καρδίᾳ μου,
τὴν ἀλήθειάν σου καὶ τὸ σωτήριόν σου εἶπα,
οὐκ ἔκρυψα τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς.
12 σὺ δέ, κύριε, μὴ μακρύνῃς τοὺς οἰκτιρμούς σου ἀπ' ἐμοῦ·
τὸ ἔλεός σου καὶ ἡ ἀλήθειά σου διὰ παντὸς ἀντελάβοντό μου.
13 ὅτι περιέσχον με κακά, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός,
κατέλαβόν με αἱ ἀνομίαι μου, καὶ οὐκ ἠδυνήθην τοῦ βλέπειν·
ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου,
καὶ ἡ καρδία μου ἐγκατέλιπέν με.
14 εὐδόκησον, κύριε, τοῦ ῥύσασθαί με·
κύριε, εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι πρόσχες.

ολοκαυτωμα B′ Ga 1219 = 𝔐] -ματα Bo 2013' R′' *L*′' A': = Hebr. **10**$_{6}$ | ητησας B, *postulasti* La^G Ga = 𝔐] εζητησας S R *L*′' A′, *petisti* La^{R}Aug; ηθελησας 55: ex 7^1; ηυδοκησας Bo 2013': ex Hebr. **10**$_{6}$, cf. Ps. **50**$_{18}$

9 το θελημα σου/ο θεος tr. et μου 1⁰ om. 2013 Sy = Hebr. **10**$_{7}$; μου 1⁰ om. etiam 55 | εβουληθην(uel ηβ.)] > Sa; *ethelesa* R: cf. S.-St. 2, p. 99 n. | κοιλιας S' *L*′'Su A′' = 𝔐] καρδιας B 2013' R′' GaHi(cf. S.-St. 2, p. 118/9)

10 δικαιοσυνην = 𝔐] την δικ. σου Bo R′' Uulg: ex 11^1

$10^{2\cdot 3}$ $11^{1\cdot 2}$ quatuor stichi A (ut edidi) et Sy 1219 (10^2, κυριε συ εγνως την δικ. μου, την δικ. σου [sic! cf. inf.] ουκ εκρυψα εν τη καρδια μου, 11^3), tres R′ Ga T (10^{2+3}, 11^1, 11^2), quatuor B′ Sa 55 (10^2, κυριε συ εγνως την δικ. μου, ουκ εκρυψα εν τη καρδια μου την αλ. σου, και το σωτ. σου ειπα: eodem modo textum diuidit Bo) et He (= B, sed repetit την αληθειαν σου ante και το σωτ. σου), tres La^G (= B, sed iungit κυριε συ εγνως την δικ. μου cum 10^2), quinque 2013 (= B, sed κυριε συ εγνως et την δικ. μου sunt duo stichi).

11 σου 1⁰ R′ Ga *L*′Th A = 𝔐] μου B′' 2013' La^{G}Aug He 55; ambas lectiones hab. Sy 1219 (cf. sup.) | ειπα] ειπον 2013 *L*^{pau}T 1219': cf. **29**$_{7}$ | 11^3 unus stichus B′ R′ TSyHe 1219', duo 2013' La^G Ga (ουκ ult. — ελεος σου, και ult. — fin.) et A (ουκ ult. — αληθ. σου, απο — fin.) | πολλης] πολλων Sy 1219

12 κυριε] + *deus meus* Bo: cf. 6 | σου 2⁰] + κυριε He | αντελαβοντο B′' 2013' La^{R}Aug Ga TThtp' 55] -βετο R' (R *i* pro ε 1⁰) *L*^{pau}ThtpHeTh, αντιλαβοιντο *L*(T ε pro ι 1⁰)Thtp A, αντιλαβοιτο *L*^{pau}: cf. **17**$_{36}$

13 περιεσχον] -χεν 2013: cf. **11**$_{3}$ | ηδυνηθην] -νασθη B(B^c add. ν)

14 προσχες B′' 2013' R′' GaHi *L*^{a}-Thtp = 𝔐 (cf. **21**$_{20}$ **37**$_{23}$ **69**$_{2}$ **70**$_{12}$)] σπευσον *L*^{b}TThtp'SuTh A': sic etiam He in comm., sed in textu προσχες; cf. **69**$_{2}$ fin.

15 καταισχυνθείησαν καὶ ἐντραπείησαν ἅμα οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου τοῦ
ἐξᾶραι αὐτήν,
ἀποστραφείησαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἐντραπείησαν οἱ θέλοντές μοι κακά,
16 κομισάσθωσαν παραχρῆμα αἰσχύνην αὐτῶν οἱ λέγοντές μοι Εὖγε εὖγε.
17 ἀγαλλιάσαιντο καὶ εὐφρανθείησαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές σε, κύριε,
καὶ εἰπάτωσαν διὰ παντός Μεγαλυνθήτω ὁ κύριος, οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτήριόν σου.
18 ἐγὼ δὲ πτωχός εἰμι καὶ πένης· κύριος φροντιεῖ μου.
βοηθός μου καὶ ὑπερασπιστής μου σὺ εἶ· ὁ θεός μου, μὴ χρονίσῃς.

40 Μʹ

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
2 Μακάριος ὁ συνίων ἐπὶ πτωχὸν καὶ πένητα·
ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ ῥύσεται αὐτὸν ὁ κύριος.
3 κύριος διαφυλάξαι αὐτὸν καὶ ζήσαι αὐτὸν καὶ μακαρίσαι αὐτὸν ἐν τῇ γῇ

15[1] in duo stichos (init. — αμα, οι 1⁰ — αυτην) diuidunt R'LaR(c) Ga, 15[2] diuidit Ga solus | init.] pr. και 2013 | καταισχυνθειησαν] κατ > LpauHe 1219': cf. 34 4[1] 69 3[1] | αμα > Lpau 55: cf. 34 4[1] 69 3[1] | αποστραφειησαν] -φητωσαν R: cf. 5 12 | εντραπειησαν ult. B' 2013 LaGAug Ga] καταισχυνθειησαν R' L'' A'': cf. 6 11 34 4 69 3 | θελοντες] λογιζομενοι 55: ex 34 4

16 in duo stichos (init. — αυτων, οι — fin.) diuidunt LaG Ga A | παραχρημα/αισχυνην αυτων] tr. Thtp'Th(uid.), αισχ. παρ. αυτων He | μοι] με 2013

17 αγαλλιασαιντο (sic etiam ThtpHec-Th)] -ασοιντο LpauThtp A, -ασθωσαν L-Thtp 1219: cf. 34 27 69 5 | ευφρανθειησαν] -θητωσαν LThtp(non THec): cf. 34 27 69 5 | επι σοι > LaRAug He | κυριε > Ga = M | 17[2] unus stichus R', duo (και ειπ. — κυριος, οι αγαπ. [uel δια παντος οι αγαπ.: cf. inf.] — fin.) rel.: cf. 69 5[2] 34 27 | ειπατωσαν] λεγετωσαν Lpau'Rc 55: ex 69 5 | ο κυριος > LaG | οι αγαπ. το σωτ. σου S R''(R αυτου pro σου) Ga L A = M] + δια παντος B' Sa Tht'HeTh 55, pr. δια παντος 2013-2050: ex praec. repet.

18[1.2] duo stichi B' 2013' 1219', quatuor Ga TSy (εγω — πενης, (ο) κυριος φροντιει μου, βοηθος — ει συ, κυριε μη χρον.), tres R' (εγω — πενης, κυριος φρ. μοι, 18[3]) et He A (18[1], βοηθος — μου ει συ, ο θεος μου μη χρον.) et LaG (18[1], βοηθος μου και υπερασπ. μου, συ ει ο θεος μου μη χρον.) | ειμι / και πενης 2013-2050 R Ga L'' A'] tr. B' La 55 | κυριος] pr. ο T A: cf. 2 12 | φροντιει] -τις 2013'(non 2050) | μου 1⁰] μοι R Lpau, *mihi* LaR | μου 2⁰ > 2013(non 2050) | συ ει B 2050 R'' Ga] tr. S 2013 L' A'', > He | ο θεος μου B'' 2013'-2050 LaGAug Ga L A' = M] κυριε R' LpauT'' 55: ex 69 6

40 (M 41)

1 εις το τελος > Lpau 55 | τω δαυιδ] ante εις το τελος tr. 2050, om. 2013 | fin.] + συνεσεως(2050 εις συνεσιν) τοις υιοις κορε 2013-2050: ex 41 1

2 μακαριος] + ανηρ 2013'-2050: ex 1 1 111 1 etc. | ο κυριος B 2013 L' A] > R; ο > S 2050 55: cf. 2 12

3[1] unus stichus B' 2013' THe A', duo (init. — αυτον 2⁰, και 2⁰ — γη) R' Ga Sy 1219, tres LaG(= R, sed *et emundet* etc. [cf. inf.] efficiunt stichum tertium) | κυριος] και 2013'(non 2050) | διαφυλαξαι] δια > B: cf. 30 7 | και ζησαι αυτον > B | εν τη γη] *et emundet in*(LaG *de*) *terra animam eius* LaG et alii Latini |

καὶ μὴ παραδῴη αὐτὸν εἰς χεῖρας ἐχθροῦ αὐτοῦ.
4 κύριος βοηθήσαι αὐτῷ ἐπὶ κλίνης ὀδύνης αὐτοῦ·
ὅλην τὴν κοίτην αὐτοῦ ἔστρεψας ἐν τῇ ἀρρωστίᾳ αὐτοῦ.
5 ἐγὼ εἶπα Κύριε, ἐλέησόν με·
ἴασαι τὴν ψυχήν μου, ὅτι ἥμαρτόν σοι.
6 οἱ ἐχθροί μου εἶπαν κακά μοι
Πότε ἀποθανεῖται, καὶ ἀπολεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ;
7 καὶ εἰ εἰσεπορεύετο τοῦ ἰδεῖν, μάτην ἐλάλει·
ἡ καρδία αὐτοῦ συνήγαγεν ἀνομίαν ἑαυτῷ,
ἐξεπορεύετο ἔξω καὶ ἐλάλει.
8 ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατ' ἐμοῦ ἐψιθύριζον πάντες οἱ ἐχθροί μου,
κατ' ἐμοῦ ἐλογίζοντο κακά μοι,
9 λόγον παράνομον κατέθεντο κατ' ἐμοῦ
Μὴ ὁ κοιμώμενος οὐχὶ προσθήσει τοῦ ἀναστῆναι;
10 καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος τῆς εἰρήνης μου, ἐφ' ὃν ἤλπισα,
ὁ ἐσθίων ἄρτους μου, ἐμεγάλυνεν ἐπ' ἐμὲ πτερνισμόν·
11 σὺ δέ, κύριε, ἐλέησόν με καὶ ἀνάστησόν με, καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς.
12 ἐν τούτῳ ἔγνων ὅτι τεθέληκάς με,
ὅτι οὐ μὴ ἐπιχαρῇ ὁ ἐχθρός μου ἐπ' ἐμέ.
13 ἐμοῦ δὲ διὰ τὴν ἀκακίαν ἀντελάβου,

παραδωη S R A'ʾ] -δοι B 2013-2050, -δω *L'*: cf. **26** 12 et Thack. § 23,10. Helbing Gramm. p. 105 | χειρας] *animam* Ga = 𝔐 | εχθρου B 2013ʾ-2050 La] εχθρων Sʾ R(pr. των) Ga *L'*ʾTh Aʾ = 𝔐

4 βοηθησαι B' 2013 La Ga *L*$^{d(sil)Thtp}$] -σει R *L*^{d}Thtp He A'ʾ 2003; -ση T: cf. proleg. § 7 4

5 εγω] + δε 2013(non 2050) He | ειπα] ειπον *L*^{pau}: cf. **29** 7

6 ειπαν] ειπον *L'* 55: cf. **29** 7 | κακα] πονηρα R: cf. 7 5

7 textum sic mutant et diuidunt R'ʾ (etiam Aug): και εισεπορευοντο του ιδειν, ματην ελαλει η καρδια αυτων, συνηγαγον ανομιαν εαυτοις, (+ και R') εξεπορευοντο εξω και ελαλουν | ει B'(B* η) GaHi = 𝔐] > Bo 2013ʾ-2050 R'ʾ(cf. sup.) *L'*ʾSu Aʾ: ante εισεπορ. excidit | ματην] pr. και 2013 | εαυτω(sic etiam 1219)] ε > A, -τη 55 (de R'ʾ cf. sup.) | fin.] + κατ ⟨εμ⟩ου 2013: ex 8

8 επι το αυτο κατ εμου ad 8 trahunt 2013ʾ R'Aug TSyHe A', ad 7 B' 55; επι το αυτο ad 7 trahunt La^{G}(om. κατ εμου) Ga | κατ εμου/εψιθυριζον] tr. 2013-2050 | κατ εμου ult. ad stich. praec. trahunt B La^{G}, om. S(in S εψιθυρ. — fin. est unus stichus) | ελογιζοντο] -γισαντο 2013(non 2050) 55 | κακα μοι] μοι πονηρα *mihi mala* R': cf. 7 6

10 ηλπισα] pr. επ R | εσθιων] εσθων 2013(non 2050): cf. **13** 4 | αρτους μου] pr. τους R, + μετ εμου 2013-2050; *panem meum* Tert.: cf. Capelle p. 201 | επ εμε] > 2013, in fin. tr. 2050(om. 11. 12 per homoeotel.)

11 unus stichus B' 2013ʾ R'ʾ THe 1219ʾ, duo Ga Sy (συ — με 1°, και 1° — fin.) et A (συ — με 2°, και 2° — fin.)

12 τεθεληκας] ηθελησας S

13 ακακιαν B' La^{R} Ga *L*Thtp A'ʾ] + μου Bo 2013ʾ-2050 RʾAug(R add. μου etiam post αντιλαβου [sic]; La^{G} hab. pro 13 1 *propter innocentiam autem meam suscepisti me*: item alii Latini) *L*$^{pau-}$

καὶ ἐβεβαίωσάς με ἐνώπιόν σου εἰς τὸν αἰῶνα.

14 Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ισραηλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ εἰς τὸν αἰῶνα.
γένοιτο, γένοιτο.

41 ΜΑ΄

1 Εἰς τὸ τέλος· εἰς σύνεσιν τοῖς υἱοῖς Κορε.
2 Ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων,
οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχή μου πρὸς σέ, ὁ θεός.
3 ἐδίψησεν ἡ ψυχή μου πρὸς τὸν θεὸν τὸν ζῶντα·
πότε ἥξω καὶ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ;
4 ἐγενήθη μοι τὰ δάκρυά μου ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτὸς
ἐν τῷ λέγεσθαί μοι καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν Ποῦ ἐστιν ὁ θεός σου;
5 ταῦτα ἐμνήσθην καὶ ἐξέχεα ἐπ᾽ ἐμὲ τὴν ψυχήν μου,
ὅτι διελεύσομαι ἐν τόπῳ σκηνῆς θαυμαστῆς ἕως τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ
ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐξομολογήσεως ἤχου ἑορτάζοντος.
6 ἵνα τί περίλυπος εἶ, ψυχή, καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με;
ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ·
σωτήριον τοῦ προσώπου μου ὁ θεός μου.

Thtp' = 𝔐 | εβεβαιωσας] εστερεωσας R | τον > B

14 1.2 duo stichi S 2013uid. (ut edidi) et B LaG Ga TSy 55 (init. — ισραηλ, απο — γενοιτο ult.), unus Sa R' He A': cf. 71 19 88 53 105 48 | ισραηλ] pr. του R *L*pau | απο του αιωνος] εις τον αιωνα 55 | εις τον αιωνα *in saeculum* LaGAug Ga] εως του αιωνος *usque in saeculum* R' Uulg; + του αιωνος 55 | 14 2] pr. *et dicet omnis populus* Aug: ex 105 48

41 (𝔐 42)

1 inscr. est κορε ψαλμος in *L*pau, (εις το τελος) ψαλμος τω δαυιδ in *L*pau | fin. B' 2013' LaG Ga *L*d(sil)'He 1219' = 𝔐] + ψαλμος Bo R'Aug *L*bT', + ψαλμος τω δαυιδ Lpau A; ψαλμος τω δ. post τελος add. 2050

2 επιποθει / η ψυχη μου] tr. 2013-2050 = 𝔐 | ο θεος] + μου 2013-SaB(non 2050), > LaG

3 τον θεον B'' 2013'-2050 R'' SyHe* et Orig.(S.-St. 2, p. 213. 214)] + τον ισχυρον Ga(sub ※) *L*' A'' = 𝔐: alium interpretem redolet, cf. 7 12 83 3 et S.-St. 2, p. 139 | του θεου] + *mei* Sa: cf. 2. 10

4 μοι τα δακρυα μου Bo 2013'-2050 R'' Ga 55 = 𝔐] μοι > B', τ. δ. μου εμοι *L*'' A'

5 εμε] εμαυτον 2013(non 2050): cf. 7. 9 | διελευσομαι *transibo* Ga] εισελ. *ingrediar* R'Aug, *ingrediebar* LaG | εν τοπω *in loco* Ga*(uid.)] εις τοπον *in locum* R'' GacUulg | σκηνης θαυμαστης] σκηνωματος -στος R: cf. proleg. § 5 1 | ηχου B' 2013 *L*'] ηχους R *L*pauTHe* A'': cf. 9 7 | εορταζοντος = 𝔐] -των B'(non Bo)

6 ψυχη 2013 et Orig.(S.-St. 2, p. 216)] pr. η B, *anima* LaG; η ψ. μου rel.(etiam S 1219) = 𝔐; cf. 12 et 42 5 | τον θεον] κυριον R''(non Aug): cf. 12 et 42 5 | οτι] + *adhuc* Uulg: cf. 12 | μου paenult.] σου S | ο θεος B'' 2013' GaHiAug 55] pr. και R'' Uulg(cf. S.-St. 2, p. 130) *L*'' Su A: cf. 𝔐 et 12 et 42 5

7 πρὸς ἐμαυτὸν ἡ ψυχή μου ἐταράχθη·
διὰ τοῦτο μνησθήσομαί σου ἐκ γῆς Ιορδάνου καὶ Ερμωνιιμ, ἀπὸ ὄρους μικροῦ.
8 ἄβυσσος ἄβυσσον ἐπικαλεῖται εἰς φωνὴν τῶν καταρρακτῶν σου,
πάντες οἱ μετεωρισμοί σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ διῆλθον.
9 ἡμέρας ἐντελεῖται κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
καὶ νυκτὸς ᾠδὴ παρ' ἐμοί,
προσευχὴ τῷ θεῷ τῆς ζωῆς μου.
10 ἐρῶ τῷ θεῷ Ἀντιλήμπτωρ μου εἶ· διὰ τί μου ἐπελάθου;
ἵνα τί σκυθρωπάζων πορεύομαι ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν μου;
11 ἐν τῷ καταθλάσαι τὰ ὀστᾶ μου ὠνείδισάν με οἱ θλίβοντές με
ἐν τῷ λέγειν αὐτούς μοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν Ποῦ ἐστιν ὁ θεός σου;
12 ἵνα τί περίλυπος εἶ, ψυχή, καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με;
ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ·
ἡ σωτηρία τοῦ προσώπου μου ὁ θεός μου.

7 μου > 2013 | 7^3 unus stichus B′ 2013 La^{G} 1219, duo Sa SyHe A (δια — ιορδανου, και — μικρου) et R′ Ga(uid.) 55 (δια—σου (κυριε), εκ γης — μικρου) | σου B 2013 Ga *L*′ʾ = 𝔐] + κυριε Sʾ Sa R′ʾ Aʾ | εκ γης] εκ(sic) ετερας γης 2013 | ερμωνιιμ *hermoniim* UulgAug] *-niin* La^{G} Ga, *-nim* Bo, *-ni* La^{R}, *-n* Sa: cf. **88**13

8^1 in duo stichos (init. — επικαλ., εις — σου 1°) diuidunt La^{G} Ga | αβυσσον] pr. ※*ad* Ga(non Uulg) | κυματα] κριμ. 2013

$9^{1.2.3}$ tres stichi He A′(ut edidi) et R Ga (trahunt παρ εμοι ad 9^3) et Sy (hab. παρ εμοι in 9^2 fin. et in 9^3 init.), duo (ημερας — δηλωσει [uel ωδη αυτου, cf. inf.], παρ εμοι — fin.) B′ 2013ʾ La 55 | νυκτος] εν νυκτι R | ωδη Rahlfs = שִׁירָה] ωδη αυτου Ga *L*^{d}′ʾTh A′ʾ (του periit in 1219) = 𝔐 שִׁירֹה, ωδη αυτω *L*^{a}S^{c}; δηλωσει B′ʾ 2013ʾ R, *declarabit* La(sic Aug, sed La^{RG} *-auit*, cf. proleg. § 2₃) | εμοι] εμαυτου R: cf. 7. 5

10 τω θεω] + μου 2013ʾ La^{R}, *domino* La^{G} | ει > A | δια — επελαθου > He | δια τι] ινα τι *L*^{pau} 55: ex 10^2 | μου επελαθου] tr. Ga = 𝔐 | ινα τι B′ Ga Sy = 𝔐] pr. και Uulg *L*′ A′ʾ: cf. **42**2; ινα τι απωσω με και ινα τι Bo 2013ʾ R′ʾ(La^{G} om. ινα τι 2°) He (cf. S.-St. 2, p. 156): ex **42**2 | εν τω εκθλιβειν] *dum adfligit me* La Ga: item in **42**2 | μου ult. B′ʾ 2013ʾ R′ A] > La^{G}Aug Ga *L*′ʾ 55 = 𝔐: item in **42**2

11 καταθλασαι B′ R′ʾ(La^{G} add. *me*: sic!) Aʾ] -θλασθαι 2013(uid., cf. **42**2 fin.) Ga *L*′ʾ | τα οστα] pr. *omnia* La^{G}: cf. **42**2 fin. | ωνειδισαν B′ R (2013 deest)] -διζον *L*′ʾTh A′ʾ | οι θλιβοντες με B′ʾ 2013(εμε)ʾ R′ʾ GaHi = 𝔐] οι εχθροι μου *L*′ʾSuTh Aʾ: cf. **42**2 fin.; + οι εχθροι μου Uulg: cf. S.-St. 2, p. 115 | λεγειν αυτους] tr. Thtʾ-Th 55; λεγεσθαι Rʾ: ex 4 | εκαστην ημεραν] tr. 2013 hic, non in 4

12 ψυχη B^{c} 2013] pr. η B*′, *anima* La^{G}, ...χη sine μου 1219; η ψ. μου rel. = 𝔐; cf. 6 et **42**5 | και > 2013 hic, non in 6 et **42**5 | τον θεον] κυριον R′ (non La^{G}Aug): cf. 6 et **42**5 | οτι] add. ※ετι *adhuc* GaHi Sy: item in **42**5, non in **41**6 (sed Uulg add. *adhuc* etiam in **41**6), cf. S.-St. 2, p. 125. 126. 129/130; *adhuc* add. etiam Aug, si editioni fides est, in **41**12, non in **41**6 **42**5; ετι antiquis temporibus post οτι excidisse uid. | η σωτηρια B′ 2013, *salus* Aug^{p}] σωτηριον R *L*′ Aʾ, *salutare* La(etiam Aug^{p}) Ga: sic omnes mss. in 6 et **42**5 | ο θεος B′ʾ Sa Aug^{p}] pr. και 2013(om. ο) R′ʾ(etiam Aug^{p}) GaHi *L*′ʾ A′ʾ = 𝔐 (GaHi Sy sub ※, teste Hi ex εβρ′ θ′, cf. S.-St. 2, p. 125. 126. 130): cf. 6 et **42**5

42

ΜΒʹ

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

Κρῖνόν με, ὁ θεός, καὶ δίκασον τὴν δίκην μου ἐξ ἔθνους οὐχ ὁσίου,
ἀπὸ ἀνθρώπου ἀδίκου καὶ δολίου ῥῦσαί με.
2 ὅτι σὺ εἶ, ὁ θεός, κραταίωμά μου· ἵνα τί ἀπώσω με;
καὶ ἵνα τί σκυθρωπάζων πορεύομαι ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν μου;
3 ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου·
αὐτά με ὡδήγησαν καὶ ἤγαγόν με εἰς ὄρος ἅγιόν σου
καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου.
4 καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ,
πρὸς τὸν θεὸν τὸν εὐφραίνοντα τὴν νεότητά μου·
ἐξομολογήσομαί σοι ἐν κιθάρᾳ, ὁ θεὸς ὁ θεός μου.
5 ἵνα τί περίλυπος εἶ, ψυχή, καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με;
ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ·
σωτήριον τοῦ προσώπου μου ὁ θεός μου.

43

ΜΓʹ

1 Εἰς τὸ τέλος· τοῖς υἱοῖς Κορε εἰς σύνεσιν ψαλμός.

42 (𝔐 **43**)

1 ψαλμος / τω δαυιδ] tr. S 2013 *L*^{pau}' 1219; pr. εις το τελος συνεσεως τοις υιοις κορε A: ex 41 1; + ανεπιγραφος παρ εβραιοις R(R* hab. *grafos par ebreys* tantum) *L*^{a}'(non He) | με 1° (sic etiam He*)] μοι *L*' A'(1219 deest): cf. 7 9

1^{3}, 2^{1}, 2^{2} tres stichi S 1219' et He (trahit ινα τι απ. με ad 2^{2}), duo (1^{2}—2 κρατ. μου, ινα 1° — fin.) 2013', quatuor B La^{G} Ga (1^{2}, οτι — κρατ. μου, ινα τι απωσω με, 2^{2}) et R' Sy (1^{2}, οτι — κρατ. μου, ινα 1° — πορευομαι, εν — fin.) et A (1^{2}, 2^{1}, και ινα — πορευομαι, εν — fin.)

1 ανθρωπου] ανδρος *L*^{pau}Tht^{p}(cf. inf.) 55 | αδικου .. δολιου] tr. Tht'(editio Theodoreti in lemmate ανθρωπου αδικου και δολιου, sed in comm. ανδρα δολιον τε και αδικον) = 𝔐 | και δολιου / ρυσαι με] tr. 2013

2 ει > *L*^{pau}'S^{c}(non Sy) A' | ο θεος] + μου S' R'' Sy | κραταιωμα] pr. *et* La(non Aug) Sy | και > S La^{G} Ga(non Uulg) 55 = 𝔐: cf. 41 10 | εκθλιβειν] εκ > 2013 hic, non in 41 10 | μου ult.: cf. 41 10 | fin.] add. stichum εν τω καταθλασθαι τα οστα μου ωνειδισαν με οι εχθροι μου 2013', add. *in eo dum confringunt*(= καταθλασαι, cf. 41 11) *omnia ossa mea exprobrauerunt mihi inimici mei* La^{G}: ex 41 11, ubi 2013' La^{G} non οι εχθροι μου, sed οι θλιβοντες με (cf. ibi)

3$^{2.3}$ duo stichi B' La^{G} Ga A' et Sy (trahit εις ορος αγ. σου ad 3^{3}), unus 2013' R' He 1219 | με 2° = 𝔐] > 2013 La^{G}Aug Ga | αγιον] pr. το 2013: cf. 2 14

4 του θεου] + μου 2013, > La^{G} | εν κιθαρα in fin. tr. B 55(Bo Sa?) | ο θεος 1° Bo R'Aug Ga *L*'' 1219 = 𝔐] κυριε B, > S 2013' La^{G} A'

5 ψυχη B' 2013, *anima* La^{G}] η ψ. μου rel.(etiam 1219) = 𝔐: cf. 41 6. 12 | τον θεον] κυριον R'Aug: cf. 41 6. 12 | οτι] add. ※ετι GaHi Sy: cf. 41 12 | ο θεος B'' Sa Aug] pr. και rel.(etiam Th) = 𝔐(Ga sub ※): cf. 41 12

43 (𝔐 **44**)

1 εις το τελος > Aug | τοις υιοις κορε / εις συνεσιν] tr. Aug *L*^{pau} 55 | εις συνεσιν / ψαλμος B R *L*$^{d(sil)}$'] tr. 2013 La^{G} (Bo Sa?) | εις συνεσιν > *L*^{pau} A | ψαλμος] > S La^{R}Aug Ga *L*^{d}'He 1219 = 𝔐, + τω δαυιδ *L*^{pau}

2 Ὁ θεός, ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν ἠκούσαμεν,
οἱ πατέρες ἡμῶν ἀνήγγειλαν ἡμῖν
ἔργον, ὃ εἰργάσω ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν, ἐν ἡμέραις ἀρχαίαις.
3 ἡ χείρ σου ἔθνη ἐξωλέθρευσεν, καὶ κατεφύτευσας αὐτούς,
ἐκάκωσας λαοὺς καὶ ἐξέβαλες αὐτούς.
4 οὐ γὰρ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτῶν ἐκληρονόμησαν γῆν,
καὶ ὁ βραχίων αὐτῶν οὐκ ἔσωσεν αὐτούς,
ἀλλ' ἡ δεξιά σου καὶ ὁ βραχίων σου
καὶ ὁ φωτισμὸς τοῦ προσώπου σου, ὅτι εὐδόκησας ἐν αὐτοῖς.
5 σὺ εἶ αὐτὸς ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ θεός μου,
ὁ ἐντελλόμενος τὰς σωτηρίας Ιακωβ·
6 ἐν σοὶ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν κερατιοῦμεν
καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐξουθενώσομεν τοὺς ἐπανιστανομένους ἡμῖν.
7 οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ τόξῳ μου ἐλπιῶ,
καὶ ἡ ῥομφαία μου οὐ σώσει με·
8 ἔσωσας γὰρ ἡμᾶς ἐκ τῶν θλιβόντων ἡμᾶς
καὶ τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς κατῄσχυνας.
9 ἐν τῷ θεῷ ἐπαινεσθησόμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν
καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐξομολογησόμεθα εἰς τὸν αἰῶνα.
διάψαλμα.
10 νυνὶ δὲ ἀπώσω καὶ κατῄσχυνας ἡμᾶς
καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν·
11 ἀπέστρεψας ἡμᾶς εἰς τὰ ὀπίσω παρὰ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν,
καὶ οἱ μισοῦντες ἡμᾶς διήρπαζον ἑαυτοῖς.
12 ἔδωκας ἡμᾶς ὡς πρόβατα βρώσεως
καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν διέσπειρας ἡμᾶς·

3 εξωλεθρευσεν] -λοθ- *L'*: cf. **11**$_{4}$ | εξεβαλες B' 2013 *L'*] -λας R *L*^{pau}THe A'': cf. **49**$_{17}$ **72**$_{18}$ **79**$_{9}$ **80**$_{15}$ et Thack. p. 211

4 εκληρονομησαν] *cleronomesasin* (pro *-susin*?) R, *haereditate possidebunt* La^{R}, *possidebunt* La^{G} | και ο φωτ. του προσ. σου ad 4^{4} trahunt 2013' Sy A, ad 4^{3} B' R' THe, stichus singularis est in La^{G} Ga 1219' | εν αυτοις] αυτους 2013: cf. Helbing Kas. p. 264

6 εξουθενωσομεν B] -δενωσ- R *L'* A', -θενησ- S, -δενησ- 2013: cf. **14**$_{4}$ **50**$_{19}$ **58**$_{9}$ **59**$_{14}$ **68**$_{34}$ **88**$_{39}$ **89**$_{5}$ et Thack. p. 105 | επανιστανομενους B' R(*-stamomenus*) A] νο 1^{0} > 2013 *L'* 1219: cf. **17**$_{40}$; -σταμεμενους 55: cf. **58**$_{2}$

7 τω > 2013

8 > B in fine folii

9 θεω] + *nostro* Bo Sa | επαινεσθησομεθα B' 2013 R 1219] σ 1^{0} > *L'* A': cf. **33**$_{3}$ | εν 2^{0} > Ga(non Uulg) 55 = 𝔐 | εξομολ.] + σοι 1219 | τον αιωνα *saeculum* Ga] *-la* La

10 κατησχυνας] εξουδενωσας R: ex **88**$_{39}$ | εξελευση B'' 2013' La^{G} GaHi Thtp'-Th = 𝔐] + ο θεος R'Aug Uulg *L*Thtp-Su A': ex **59**$_{12}$ | δυναμεσιν] δυναστειαις 2013: cf. **53**$_{3}$

12 διεσπειρας] -σπαρκας 2013

13 ἀπέδου τὸν λαόν σου ἄνευ τιμῆς,
καὶ οὐκ ἦν πλῆθος ἐν τοῖς ἀλλάγμασιν αὐτῶν.
14 ἔθου ἡμᾶς ὄνειδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν,
μυκτηρισμὸν καὶ καταγέλωτα τοῖς κύκλῳ ἡμῶν·
15 ἔθου ἡμᾶς εἰς παραβολὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
κίνησιν κεφαλῆς ἐν τοῖς λαοῖς.
16 ὅλην τὴν ἡμέραν ἡ ἐντροπή μου κατεναντίον μού ἐστιν,
καὶ ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου μου ἐκάλυψέν με
17 ἀπὸ φωνῆς ὀνειδίζοντος καὶ παραλαλοῦντος,
ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ καὶ ἐκδιώκοντος.
18 ταῦτα πάντα ἦλθεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐπελαθόμεθά σου
καὶ οὐκ ἠδικήσαμεν ἐν διαθήκῃ σου,
19 καὶ οὐκ ἀπέστη εἰς τὰ ὀπίσω ἡ καρδία ἡμῶν·
καὶ ἐξέκλινας τὰς τρίβους ἡμῶν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου.
20 ὅτι ἐταπείνωσας ἡμᾶς ἐν τόπῳ κακώσεως,
καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς σκιὰ θανάτου.
21 εἰ ἐπελαθόμεθα τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ ἡμῶν,
καὶ εἰ διεπετάσαμεν χεῖρας ἡμῶν πρὸς θεὸν ἀλλότριον,
22 οὐχὶ ὁ θεὸς ἐκζητήσει ταῦτα;
αὐτὸς γὰρ γινώσκει τὰ κρύφια τῆς καρδίας.
23 ὅτι ἕνεκα σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν,
ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.
24 ἐξεγέρθητι· ἵνα τί ὑπνοῖς, κύριε;
ἀνάστηθι καὶ μὴ ἀπώσῃ εἰς τέλος.

13 αλλαγμασιν *commutationibus* Bo La^{G} Ga *L*^{pau}'ThCh = 𝔐] αλαλαγμ. *iubilat.* B' 2013' R'Aug *L*' A' | αυτων B'' 2013-Sa^{B} La Uulg = 𝔐] ημων Sa^{L} R Ga *L*'' A'

14 εθου ημας] + εις *in* La^{R}Aug A: ex 15^{1} | καταγελωτα B(S*om. 14^{2}15^{1}) 2013] χλευασμον R *L*'Th A'; de Orig. cf. S.-St. 2, p. 217 | κυκλω] περικυκλω 2013 | fin.] add. stichum και οι εχθροι ημων εμυκτηρισαν ημας A: ex **79**$_{7}$

15 εν 1^{0} = 𝔐] > 2013' La^{G} GaHi *L*^{pau}: ad 14$^{1.2}$ adapt.(Sa^{L} La^{G} om. etiam εν 2^{0})

16 κατεναντιον] κατενωπιον A

17 παραλαλουντος B' Sa R He^{c} 55] καταλαλ. 2013 *L*'Th A': παραλαλειν non nisi hoc loco in LXX inuenitur | προσωπου] φοβου S: ex **63**$_{2}$

18^{1} in duo stichos (init. — ημας, και — σου 1^{0}) diuidunt R'' 1219 | διαθηκη B' *L*$^{d(sil)}$TThtp$^{}$He A] pr. τη 2013 R *L*^{d}-Thtp 1219'

19 εξεκλινας] pr. ουκ *L*^{pau}, -ναμεν He* | τας] τους B: cf. **118**$_{35}$ et Thack. p. 146 n. 2

20 επεκαλυψεν] -ψας 2013(non Sa): ad 20^{1} adapt.

21 του 1^{0}⌒2^{0} A | του θεου] *domini* La^{R} | ει 2^{0}] ÷ Ga

22 εκζητησει] -τει 2013(non Sa); -τησις 1219: idem ⟨γινω⟩σκις pro -κει

23 ενεκα B R *L*' 55] -κεν S 2013 *L*^{pau}T A: sic omnes in 27, cf. **24**$_{7}$

24 κυριε > 2013(uid.) | και] ÷ Ga Sy(S.-St. 2, p. 127. 128) | απωση] + ημας R' (Bo Sa Sy?)

25 ἵνα τί τὸ πρόσωπόν σου ἀποστρέφεις,
ἐπιλανθάνῃ τῆς πτωχείας ἡμῶν καὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν;
26 ὅτι ἐταπεινώθη εἰς χοῦν ἡ ψυχὴ ἡμῶν,
ἐκολλήθη εἰς γῆν ἡ γαστὴρ ἡμῶν.
27 ἀνάστα, κύριε, βοήθησον ἡμῖν
καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου.

44 ΜΔ′

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων· τοῖς υἱοῖς
Κορε εἰς σύνεσιν· ᾠδὴ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ.
2 Ἐξηρεύξατο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθόν,
λέγω ἐγὼ τὰ ἔργα μου τῷ βασιλεῖ,
ἡ γλῶσσά μου κάλαμος γραμματέως ὀξυγράφου.
3 ὡραῖος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων,
ἐξεχύθη χάρις ἐν χείλεσίν σου·
διὰ τοῦτο εὐλόγησέν σε ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα.
4 περίζωσαι τὴν ῥομφαίαν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου, δυνατέ,
τῇ ὡραιότητί σου καὶ τῷ κάλλει σου
5 καὶ ἔντεινον καὶ κατευοδοῦ καὶ βασίλευε
ἕνεκεν ἀληθείας καὶ πραΰτητος καὶ δικαιοσύνης,
καὶ ὁδηγήσει σε θαυμαστῶς ἡ δεξιά σου.
6 τὰ βέλη σου ἠκονημένα, δυνατέ,
— λαοὶ ὑποκάτω σου πεσοῦνται —
ἐν καρδίᾳ τῶν ἐχθρῶν τοῦ βασιλέως.
7 ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,
ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου.

25 το > A
27 κυριε] post βοηθ. ημιν tr. 2013'; > Ga^{c}Hi(non Ga*Uulg) = 𝔐

44 (𝔐 45)

1 init. — ωδη] του δαυιδ A | εις το τελος > Aug | υπερ 1°] περι 2013: cf. **37**$_{19}$ | ωδη > R′ *L*^{pau} | αγαπητου] ηγαπημενου 2013
3 χαρις 2013 *L*Thtp A′ = 𝔐] pr. η B′ R *L*^{b}Tht^{d} 55: ex εξεχυθη repet.?
4 σου 2° > La et Cyp. = 𝔐 | σου 3° > R'
5 και 1° 2° > Ga*Uulg: cf. 𝔐 | εντεινον] -νε (uel -ναι) *L*^{d}Thtp | πραυτητος] πραοτ. *L*^{a}′(non T): cf. **89**$_{10}$ **131**$_{1}$ et Thack. § 6, 32
6$^{1.2.3}$ tres stichi B′ La^{G} TSyHe A′', duo 2013-Sa^{B} R′(6^{1}, 6^{2+3}) et Ga(6^{1+2}, 6^{3}) et Sa^{L}(6^{1+3}, 6^{2}, cf. Tht comm. ad l.: μεθυπερβατα εστι τα ρηματα ... τα βελη σου γαρ ηκονημενα, δυνατε, εν καρδια των εχθρων του βασιλεως, τουτων δε τρωθεντων λαοι υποκατω σου πεσουνται) | δυνατε *potentissime* La^{G}] *-mae* La^{R}Aug: cf. proleg. § 5$_{9}$; > GaHi = 𝔐 | εν καρδια *in corde* GaAug = 𝔐] *in corda* Uulg, *uiscera* La^{G}; ενωπιον *in conspectu* R′
7 τον αιωνα του αιωνος] τον et του > B, *saecula saeculorum* La^{R}Aug et Cyp.

8 ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν·
διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεὸς ὁ θεός σου
ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.
9 σμύρνα καὶ στακτὴ καὶ κασία ἀπὸ τῶν ἱματίων σου
ἀπὸ βάρεων ἐλεφαντίνων, ἐξ ὧν ηὔφρανάν σε.
10 θυγατέρες βασιλέων ἐν τῇ τιμῇ σου·
παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν ἱματισμῷ διαχρύσῳ
περιβεβλημένη πεποικιλμένη.
11 ἄκουσον, θύγατερ, καὶ ἰδὲ καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου
καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου,
12 ὅτι ἐπεθύμησεν ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου,
ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ κύριός σου.
13 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ θυγατέρες Τύρου ἐν δώροις,
τὸ πρόσωπόν σου λιτανεύσουσιν οἱ πλούσιοι τοῦ λαοῦ.
14 πᾶσα ἡ δόξα αὐτῆς θυγατρὸς βασιλέως ἔσωθεν
ἐν κροσσωτοῖς χρυσοῖς περιβεβλημένη πεποικιλμένη.

8 ανομιαν B'' R *L*'' 1219'] αδικιαν 2013' A: eadem lectionis uarietas in Hebr. **1**9 | 8^{2+3} unus stichus S 2013' 1219 | ο θεος 1^{0} > La^{G}

9 σμυρνα, στακτη, κασια] -αν, -ην, -αν R *L*^{b}THe*S^{c}(*L*^{pau} om. και κασιαν) 1219: 9^{1} cum 8^{3} connexuisse uid.

9^{2} 10^{1} duo stichi B' R'' TSyHe A', unus 2013'(sed απο βαρ. ελεφ. est stichus singularis in Sa^{L}) Ga(?); 10^{1} cum 9^{2} connectit etiam Tht, non connectit Bo; εξ ων ευφραναν σε et in 9^{2} fin. et in 10^{1} init. hab. Sy

9^{2} βαρεων *domibus* La^{R}Aug Ga] *grauibus* Bo Sa La^{G}: βαρεων a βαρυς deriuauerunt, cf. **47**4.14 **121**7 et proleg. § 5_{14}

10 βασιλεων] -ως A | τη > 2013 | εν ιματ. διαχρ. ad 10^{2} trahunt B' 2013 La^{G}, ad 10^{3} Ga TSyHe A''; 10^{2+3} unus stichus Sa R' | περιβεβλημενη πεποικιλμενη] ÷ Euseb. (cf. Field), > Cyp.(uid.) = 𝔐: ex 14 | πεποικιλμενη *uariegata* La^{R}] pr. και 2013; -νοις S: cf. 14; *uarietate* La^{G}(*-tem*)Aug Ga: cf. 14

12 οτι επεθυμησεν B'' 2013' R'' et Cyr. Alex. (S.-St. 2, § 42_{2}) et Cyp.] και επιθυμησει Ga *L*''Th A'' = 𝔐 | του καλλους] το καλλος 2013 | ο ult. > *L*' | κυριος] θεος R'', + *deus* Ga^{c}UulgAug et Cypriani peiores mss.

13 και προσκυν. αυτω ad 13^{1} trahunt B' 2013' Aug HeTh A', est stichus singularis in 1219, ad 12^{2} trahunt S Ga TSy = 𝔐; 12^{2} + 13^{1} unus stichus R'' | προσκυνησουσιν B'' 2013' R''(R* *-nesin*) Ga Tht'HeThCh A'] -νησεις *L* 1219: sim. 𝔐 | αυτω] αυτον R *L*^{pau} = *eum* La Ga: cf. **65**4 **71**11 **96**7 **98**5 Od. **2**43 **14**6 et Helbing Kas. p. 298 | θυγατερες B' 2013' R'Aug Tht'HeThCh A'(cf. S.-St. 2, p. 45 n. 3)] θυγατηρ S(θυγ. — fin. unus stichus S) Ga(Ga^{c} pr. *et* = 𝔐 sub asterisco, quem hoc loco etiam Sy praebet, cf. S.-St. 2, p. 126. 127/8) *L* = 𝔐; και θυγατερες La^{G} Uulg | οι πλουσιοι] pr. *omnes* Uulg et Psalt. Rom. | του λαου S R'' Ga *L*''Ch(*L*^{pau}Tht^{p} add. σου) A' = 𝔐] της γης 2013'(cf. S.-St. 2, p. 45. 64), + της γης B' 55

14 πασα η δοξα αυτης θυγατρος βασιλεως B' R''(R θυγατερες βασιλεων: ex 10) Ga: sim. 𝔐] αυτης > 2013-1093(Bo Sa?), π. η δ. της θυγ. του βασ. *L*'' A'' | εσωθεν R'' Ga *L*''Th A'' = 𝔐] εσεβων B'' 2013'-1093: cf. S.-St. 2, p. 184/5 | πεποικιλμενη B' R L' A'', *uariegata* La^{R}] -νοις S 2013' Sy: cf. 10; *uarietate* La^{G}(*-tem*)-

15 ἀπενεχθήσονται τῷ βασιλεῖ παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς,
αἱ πλησίον αὐτῆς ἀπενεχθήσονταί σοι·
16 ἀπενεχθήσονται ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἀγαλλιάσει,
ἀχθήσονται εἰς ναὸν βασιλέως.
17 ἀντὶ τῶν πατέρων σου ἐγενήθησάν σοι υἱοί·
καταστήσεις αὐτοὺς ἄρχοντας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.
18 μνησθήσονται τοῦ ὀνόματός σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ·
διὰ τοῦτο λαοὶ ἐξομολογήσονταί σοι
εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

45 ΜΕʹ

1 Εἰς τὸ τέλος· ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορε, ὑπὲρ τῶν κρυφίων ψαλμός.
2 Ὁ θεὸς ἡμῶν καταφυγὴ καὶ δύναμις,
βοηθὸς ἐν θλίψεσιν ταῖς εὑρούσαις ἡμᾶς σφόδρα.
3 διὰ τοῦτο οὐ φοβηθησόμεθα ἐν τῷ ταράσσεσθαι τὴν γῆν
καὶ μετατίθεσθαι ὄρη ἐν καρδίαις θαλασσῶν.
4 ἤχησαν καὶ ἐταράχθησαν τὰ ὕδατα αὐτῶν,
ἐταράχθησαν τὰ ὄρη ἐν τῇ κραταιότητι αὐτοῦ.
διάψαλμα.
5 τοῦ ποταμοῦ τὰ ὁρμήματα εὐφραίνουσιν τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ·
ἡγίασεν τὸ σκήνωμα αὐτοῦ ὁ ὕψιστος.

Aug; *uarietatibus* Ga; hoc uerbum ad 15 trahit 𝔐

15 αυτης 1^0] αυτου A' | αι] οι A

16 απενεχθησονται > La^G | αχθησονται] απενεχθησονται He: ex 16^1 | βασιλεως] pr. του 2013

17 εγεν(ν)ηθησαν] σαν > S: ante σοι | σοι υιοι] (οι) υιοι σου *L'*(non Sy) 1219 = 𝔐 | 17^2] pr. και 2013 | πασαν την γην] πασης της γης 2013: cf. **1** 1

18 init. B R'' Ga *L''* = 𝔐] pr. και S' 2013' A' | μνησθησονται B'' 2013' R'' Uulg He* A' et Orig. (S.-St. 2, p. 216)] -σομαι Ga *L''*Th = 𝔐 | του ονοματος / σου] tr. S | εις τον αιωνα 1^0 ad 18^3 trahunt B' 2013 La^G Ga 1219', ad 18^2 TSyHe A; 18^{2+3} unus stichus Sa R': cf. **47** 15 **51** 10 | του αιωνος] ÷ Ga: cf. **9** 6

45 (𝔐 46)

1 inscr. est του δαυιδ ψαλμος in A | υπερ των υιων κορε B' 2013' R'' 1098^{txt}-Ga *L*$^{a''}$] υπερ > He, τοις υιοις κ. S 1098^{mg}-Uulg *L*^{b} 55 (S *L*^{pau} tr. haec post κρυφιων) | ψαλμος B' R'' 1098-Ga *L'* 55: cf. 𝔐] > *L*$^{pau'}$; + τω δαυιδ Bo 2013' *L*^{pau}T

2 καταφυγη] pr. και 2013

3 και μετατιθ. ορη cum 3^1, εν καρδ. θαλ. cum 4^1 iungunt S 2013'. sed Sa(non S 2013) diuidit εν καρδ. — υδατα αυτων in duo stichos (εν καρδ. θαλ. ηχησαν, και εταρ. τα υδ. αυτων) | ορη] pr. τα 2013 | καρδιαις] -δια 1098, *corde* La^R, *cor* La^G-Aug Ga: = 𝔐 | θαλασσων = 𝔐] *maris* La Ga

4 υδατα αυτων] κυματα S: cf. **41** 8; αυτων om. etiam Bo; cf. proleg. § 6 4 | εταραχθησαν 2^0] -θη A': cf. **11** 3 | αυτου] αυτων S: ex 4^1

5 ορμηματα] ομβρημ. 55: ex **77** 44 | του θεου > La^G

6 ὁ θεὸς ἐν μέσῳ αὐτῆς, οὐ σαλευθήσεται·
βοηθήσει αὐτῇ ὁ θεὸς τὸ πρὸς πρωί.
7 ἐταράχθησαν ἔθνη, ἔκλιναν βασιλεῖαι·
ἔδωκεν φωνὴν αὐτοῦ, ἐσαλεύθη ἡ γῆ.
8 κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν,
ἀντιλήμπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς Ιακωβ.
διάψαλμα.
9 δεῦτε, ἴδετε τὰ ἔργα κυρίου,
ἃ ἔθετο τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς.
10 ἀνταναιρῶν πολέμους μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς
τόξον συντρίψει καὶ συγκλάσει ὅπλον
καὶ θυρεοὺς κατακαύσει ἐν πυρί.
11 σχολάσατε καὶ γνῶτε ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ θεός·
ὑψωθήσομαι ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὑψωθήσομαι ἐν τῇ γῇ.
12 κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν,
ἀντιλήμπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς Ιακωβ.

46 ΜΓ'

1 Εἰς τὸ τέλος· ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορε ψαλμός.
2 Πάντα τὰ ἔθνη, κροτήσατε χεῖρας,

6 ου B'' R'' 1098-Ga A = M] pr. και 2013' Aug *L*''(6[1] > He*) 1219' | βοηθησει] -σαι S | το προς πρωι 2013' (item θ' teste 1098) = M] το(1098 S^{c} τω) προς πρωι πρωι 1098 *L*''Th A', *mane diluculo* Ga; τω προσωπω B'' R''(La^{R}Aug *uultu suo*, La^{G} *de uultu*): cf. S.-St. 2, p. 64/65

7 εκλιναν] pr. και 2013 UulgAug | φωνην αυτου B'' 2013'(2013 φωνη tantum) 1098^{txt}-Ga = M] + ο υψιστος R'' 1098^{mg} *L*'' A'': ex 5 et **17**$_{14}$ | εσαλευθη] pr. και 2013* R''

8 κυριος] + ο θεος Bo Thtp'(non ThCh) 55: cf. 12 | διαψαλμα > Sy

9 δευτε B' 2013 La^{G} = M] + και R'-Aug 1098-Uulg *L*'' A'': ex **65**$_{5}$; + *e* Ga: = *et*? | ιδετε] ιδατε A: cf. **34**$_{21}$ | κυριου B'' 2013 R'' 1098-Ga (S R pr. του: cf. **2**$_{12}$) = M] του θεου Sa *L*'' A': ex **65**$_{5}$ | fin.] add. stichum ⟨και⟩ α εθετο τερατα εν τη οικουμενη Sa^{B}

10 ανταναιρων] -ερων THe* 1219, -ελων A | των(>2013) περατων *fines* La] *finem* Ga = M | συγ(uel ν)κλασει B' 2013 R 1098(-σεις) A] συνθλασει *L*' 55: cf. **74**$_{11}$ **106**$_{16}$ | οπλον ad 10[3] trahunt 2013' | και ult. > Ga(non Uulg) = M | θυρεους] -ον Sa^{L}

11 γνωτε *cognoscite* Cyp.] ιδετε 2013'-(non 1093), *uidete* La Ga: ex 9 | ο θεος] ο κυριος Sa^{B} R': cf. 9 | 11[2] in duo stichos (υψ. εν τοις εθν., υψ. εν τη γη) diuidunt 2013-Sa^{L} 1219 | υψωθησομαι ult.] pr. και R'' Uulg et Cyp.

12 κυριος B La^{G}Aug 1098-Ga *L*Thtp 1219 = M] > A, + ο θεος S' 2013' R' Thtp' 55: cf. 8

46 (M 47)

1 inscr. est εις το τελος ψαλμος τω δαυιδ in A: eandem hab. A in **47**$_{1}$ **49**$_{1}$ | εις το τελος > R' *L*^{pau} | υπερ των υιων B' 2013' La^{G}Aug Ga *L*'' 55] τοις υιοις Bo R' *L*^{pau} | ψαλμος B'' Sa La^{G} Ga *L*' 55 = M] > *L*^{pau}', + τω δαυιδ 2013 R'Aug *L*^{pau}T (de A cf. sup.)

2 παντα τα] τα > 2013: cf. **48**$_{2}$

ἀλαλάξατε τῷ θεῷ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως,
3 ὅτι κύριος ὕψιστος φοβερός,
βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.
4 ὑπέταξεν λαοὺς ἡμῖν
καὶ ἔθνη ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν·
5 ἐξελέξατο ἡμῖν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ,
τὴν καλλονὴν Ιακωβ, ἣν ἠγάπησεν.
διάψαλμα.
6 ἀνέβη ὁ θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ,
κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος.
7 ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν, ψάλατε,
ψάλατε τῷ βασιλεῖ ἡμῶν, ψάλατε,
8 ὅτι βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς ὁ θεός,
ψάλατε συνετῶς.
9 ἐβασίλευσεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ ἔθνη,
ὁ θεὸς κάθηται ἐπὶ θρόνου ἁγίου αὐτοῦ.
10 ἄρχοντες λαῶν συνήχθησαν μετὰ τοῦ θεοῦ Αβρααμ,
ὅτι τοῦ θεοῦ οἱ κραταιοὶ τῆς γῆς, σφόδρα ἐπήρθησαν.

47 ΜΖ'

1 Ψαλμὸς ᾠδῆς τοῖς υἱοῖς Κορε· δευτέρᾳ σαββάτου.
2 Μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα
ἐν πόλει τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὄρει ἁγίῳ αὐτοῦ,

3^{1+2} unus stichus 2013' THe | κυριος = 𝔐] ο θεος R' Ga(non Uulg)
$4^{1.2}$ duo stichi S La^{G} Ga He 55, unus B 2013' R' TSy A' | και > 2013
5 ημιν] ημας 2013(non Sa) | αυτου B 2013] εαυτου S R *L*^{d}T A', εαυτω *L*^{d}'He 1219 | διαψαλμα > Sy
$6^{1.2}$ duo stichi B Sa^{L} La^{G} Ga TSyHe A'', unus S 2013-Sa^{B} R'
7.8 ψαλατε quinquies] ψαλετε 2013
$8^{1.2}$ 9^{1} tres stichi S 2013-Sa^{L} La^{G} Ga Sy, duo Sa^{B} R' THe (8^{1+2}, 9^{1}) et B A' (8^{1}, $8^{2}+9^{1}$)
8 ο θεος] *dominus* Bo, > La^{G}
9 θεος 1⁰ B' La^{G} Ga *L*'' A'' = 𝔐] κυριος Bo 2013' R'Aug(R om. ο praec.) | τα εθνη B' Ga *L*'' = 𝔐] pr. παντα R'' *L*^{pau} A'', + παντα Bo 2013': ex 2
10 σφοδρα επηρθησαν] υψωθησαν σφοδρα 2013

47 (𝔐 48)

1 inscr. est εις το τελος ψαλμος τω δαυιδ in A: cf. **46** 1 | init.] pr. εις το τελος La^{G} | ψαλμος ωδης B' R'' Uulg *L*^{a}' 55] ψαλμος 2013-Sa^{B}; ωδη ψαλμου S Sa^{L}(-μος pro -μου?) Ga *L*^{pau}T' = 𝔐; *laus cantici* (i. e. αινος ωδης) Aug: cf. **90** 1 **92** 1 **94** 1 | δευτερα(-ρας *L*^{pau} 55) σαββατου(-των 2013')] ÷ Ga Sy, > *L*^{pau}-Tht^{p}Ch = 𝔐, cf. proleg. § 9 1
2^{1+2} unus stichus 2013' | ορει B' = 𝔐] pr. εν rel. (etiam Ga)

3 εὖ ῥιζῶν ἀγαλλιάματι πάσης τῆς γῆς.
ὄρη Σιων, τὰ πλευρὰ τοῦ βορρᾶ,
ἡ πόλις τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου,
4 ὁ θεὸς ἐν ταῖς βάρεσιν αὐτῆς γινώσκεται,
ὅταν ἀντιλαμβάνηται αὐτῆς.
5 ὅτι ἰδοὺ οἱ βασιλεῖς συνήχθησαν,
ἤλθοσαν ἐπὶ τὸ αὐτό·
6 αὐτοὶ ἰδόντες οὕτως ἐθαύμασαν,
ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν,
7 τρόμος ἐπελάβετο αὐτῶν,
ἐκεῖ ὠδῖνες ὡς τικτούσης.
8 ἐν πνεύματι βιαίῳ συντρίψεις πλοῖα Θαρσις.
9 καθάπερ ἠκούσαμεν, οὕτως εἴδομεν
ἐν πόλει κυρίου τῶν δυνάμεων,
ἐν πόλει τοῦ θεοῦ ἡμῶν·
ὁ θεὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα.
διάψαλμα.

3 εὖ ῥιζῶν (uel εὐριζῶν a uerbo adhuc ignoto εὐριζοῦν?) = יפה נוף, cf. Gen. **12** 11 ευπροσωπος = יפת מראה, Dan. **1** 4 LXX ευειδης = טוב מראה, Ez. **33** 32 ηδυφωνος = יפה קול. sic interpretantur Tht: το „ευ ῥιζῶν“ αντι του „παγιως θεμελιῶν“, Ch: „ευ ῥιζῶν“ τουτεστι καλως ῥιζῶν, καλως πηγνύς, cf. Ga *fundatur*. at Th (Mitt. d. S.-U. 1, p. 87) εὐρίζων enuntiandum et ab εὐρύς deriuandum esse contendit: ου χρη διαιρουντας, ως τινες, αναγινωσκειν λεγοντας „εὖ“, ειτα „ῥιζῶν“, αλλα συναπτοντας „εὐρίζων“ αντι του „πλατύνων“, ευρυ γαρ λεγεται το πλατυ. quocum consentiunt Sixt. et Bo Sa La Sy „*dilatans*“ uel sim. interpretantes. pro ευ ριζων uel ευριζων praebent L^{d}B^{c}He^{c} εὐρίζῳ (item Sw.): hanc lectionem inuenit Ambr. „in uetustis exemplaribus aliquibus“ (S.-St. 2, p. 77) | αγαλλιαματι] τι > 55 | πασης της γης] παση τη γη Sa(uid.) A'(non 1219; A πασα!) | 3^{2+3} unus stichus Sa R' | ορη] ορος R' Uulg = 𝔐, cf. 12 | πλευρα] υψηλα 2013': ex Is. **14** 13?

$4^{1\cdot2}$ duo stichi B' Ga^{c}, unus rel. | ταις βαρεσιν *domibus* La^{R}Aug Ga] τοις β. 2013(sed in 14 τας β.), *grauibus* Bo Sa La^{G}: cf. 14 et **44** 9 et proleg. § 5 14 | αντιλαμβανηται] -νεται L^{pau}He A'

$5^{1\cdot2}$ duo stichi S R'' Ga THe 1219, unus B 2013' Sy A' | βασιλεις B' GaHi L^{pau}T' = 𝔐] + της γης R''(cf. Hi: „in ueteribus codicibus Latinorum scriptum erat *reges terrae*“) Uulg L' A': ex **2** 2, cf. **71** 11; + αυτης Bo 2013' Su: ex $4^{1\cdot2}$ | 5^{2} B' UulgGa^{c} L'' A' = 𝔐] pr. και 2013 R'' Ga* 55 | ηλθοσαν B A'] ηλθον 2013, *uenerunt* Bo Sa; διηλθοσαν S R L'' 1219 = 𝔐; *conuenerunt* La Ga; cf. Flashar p. 111/2. 114; de -οσαν cf. Thack. § 17,5 et Ps. **72** 7 **77** 29 **78** 1

$6^{1\cdot2}$ $7^{1\cdot2}$ quatuor stichi R' Ga 1219, tres (6^{1}, $6^{2}+7^{1}$, 7^{2}) B' La^{G} TSyHe A', duo (6^{1+2}, 7^{1+2}) 2013'

6 ιδοντες] ν > A'(non 1219) | εσαλευθησαν] pr. *et* La(non Aug)

7 επελαβετο] υπ- A: ex 10 | αυτων] αυτους R(= *eos* uel *illos* La Ga) L^{d}Thtp-He* | ωδινες ως] tr. 2013'

8 συντριψεις] -ψει Sa(sed Sa^{B*} -ψεις) A

9 ουτως B'' La^{G} GaHi A = 𝔐] + και 2013' R'Aug L''Su 55: cf. 11 | ειδομεν] -δαμεν R T A': cf. **34** 21 | $9^{2\cdot3}$ duo stichi B' Sa R'' Ga A, unus 2013 TSyHe 1219' | αυτην] ταυτην 2013(uid.)

10 ὑπελάβομεν, ὁ θεός, τὸ ἔλεός σου
ἐν μέσῳ τοῦ ναοῦ σου.
11 κατὰ τὸ ὄνομά σου, ὁ θεός,
οὕτως καὶ ἡ αἴνεσίς σου ἐπὶ τὰ πέρατα τῆς γῆς·
δικαιοσύνης πλήρης ἡ δεξιά σου.
12 εὐφρανθήτω τὸ ὄρος Σιων,
ἀγαλλιάσθωσαν αἱ θυγατέρες τῆς Ιουδαίας
ἕνεκεν τῶν κριμάτων σου, κύριε.
13 κυκλώσατε Σιων καὶ περιλάβετε αὐτήν,
διηγήσασθε ἐν τοῖς πύργοις αὐτῆς,
14 θέσθε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὴν δύναμιν αὐτῆς
καὶ καταδιέλεσθε τὰς βάρεις αὐτῆς,
ὅπως ἂν διηγήσησθε εἰς γενεὰν ἑτέραν.
15 ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν
εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος·
αὐτὸς ποιμανεῖ ἡμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας.

48 ΜΗʹ

1 Εἰς τὸ τέλος· τοῖς υἱοῖς Κορε ψαλμός.
2 Ἀκούσατε ταῦτα, πάντα τὰ ἔθνη,
ἐνωτίσασθε, πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην,
3 οἵ τε γηγενεῖς καὶ οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων,
ἐπὶ τὸ αὐτὸ πλούσιος καὶ πένης.
4 τὸ στόμα μου λαλήσει σοφίαν

10$^{1.2}$ duo stichi Ga, unus rel. | ο θεος] pr. σε (sic) 2013': cf. S.-St. 2, p. 157 | ναου GaHi (item codices latinizantes 27 156 188, de quibus cf. proleg. § 5$_1$) = 𝔐] λαου rel.: cf. **26**$_4$

11$^{1.2}$ duo stichi R' Ga(trahit ο θεος ad 11^2) T(trahit ουτως — σου 2^0 ad 11^1), unus B' 2013' La^G SyHe A'' | επι] *in* La Ga, εις R

12 το > *L'* (R dub.) | 12$^{2.3}$ duo stichi B Ga TSyHe A'', unus S 2013' R'' | αγαλλιασθωσαν B' Ga = 𝔐] pr. και rel. (etiam Uulg) | ενεκεν] -κα B 1219: cf. **24**$_7$ | κυριε] ÷ Ga, > S = 𝔐

13 κυκλωσατε] + λαοι *L*^{pau} | περιλαβετε] περιβαλετε B

14 τας καρδιας] την -αν 2013(non Sa) = 𝔐 | 14^2 > S | τας βαρεις *domus* (uel *-mos*) GaAug] *turrem* La^G; *graues* Bo Sa: cf. **44**$_9$; *gradus* La^R: cf. proleg. § 5$_{14}$n. | fin.] + διαψαλμα Sy

15 ο θεος 1^0 Sa Ga 55 = 𝔐] > rel. | εις τον αιωνα 1^0 ad 15^2 trahunt B R'' Ga 55, ad 15^1 2013 TSyHe; 15^{1+2} unus stichus S Sa A': cf. **44**$_{18}$ | 15^3 > B

48 (𝔐 49)

1 inscr. est ψαλμος τω δαυιδ in A | ψαλμος] > *L*^{pau}T, + τω δαυιδ *L*^{pau}

2 παντα τα] τα > 2013: cf. **46**$_2$

3 οι υιοι B' 2013 1220 *L*$^{d(sil)}$Thtp A] οι > R 1098 *L*^{d}TThtpHe 55 | πλουσιος και πενης] πλουσιοι και πενητες 2013' 1220

καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου σύνεσιν·
5 κλινῶ εἰς παραβολὴν τὸ οὖς μου,
ἀνοίξω ἐν ψαλτηρίῳ τὸ πρόβλημά μου.
6 ἵνα τί φοβοῦμαι ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ;
ἡ ἀνομία τῆς πτέρνης μου κυκλώσει με.
7 οἱ πεποιθότες ἐπὶ τῇ δυνάμει αὐτῶν
καὶ ἐπὶ τῷ πλήθει τοῦ πλούτου αὐτῶν καυχώμενοι,
8 ἀδελφὸς οὐ λυτροῦται· λυτρώσεται ἄνθρωπος;
οὐ δώσει τῷ θεῷ ἐξίλασμα αὐτοῦ
9 καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.
10 καὶ ἐκόπασεν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ζήσεται εἰς τέλος,
ὅτι οὐκ ὄψεται καταφθοράν, ὅταν ἴδῃ σοφοὺς ἀποθνῄσκοντας.
11 ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἄφρων καὶ ἄνους ἀπολοῦνται
καὶ καταλείψουσιν ἀλλοτρίοις τὸν πλοῦτον αὐτῶν,
12 καὶ οἱ τάφοι αὐτῶν οἰκίαι αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα,
σκηνώματα αὐτῶν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.
ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν γαιῶν αὐτῶν.
13 καὶ ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν οὐ συνῆκεν,
παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσιν τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς.
14 αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκάνδαλον αὐτοῖς,
καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εὐδοκήσουσιν.
διάψαλμα.
15 ὡς πρόβατα ἐν ᾅδῃ ἔθεντο, θάνατος ποιμαίνει αὐτούς·

4 συνεσιν] -σεις B^c 1098^{txt} (item ϑ' teste 1098) = 𝔐

8 λυτρωσεται] pr. ου 2013' Sy 1219 | εξιλασμα] -μον 2013: cf. **37**8 | αυτου B' 2013 1220 1098 A] εαυτου *L'* 1219, εαυτω R L^{pau}He* 55

10 stichi in omnibus codd. (cf. etiam Tht) sic distinguuntur, nisi quod οτι ουκ οψ. καταφϑ. et οταν ιδη σοφ. αποϑν. in R'' duo stichi sunt; 𝔐 trahit και εκοπ. εις τ. αιωνα ad 9, οταν ιδη σοφ. αποϑν. ad 11 | εκοπασεν Grabe = 𝔐 (cf. Iud. **15**7 **20**28(A) Ruth **1**18 Am. **7**5)] εκοπιασεν mss.: sic etiam ϑ' teste 1098 | ζησεται] add. ※ετι Ga(※ ex ÷ correctum) Sy | οτι B'' 2013' 1220 R'' 1098 A^{c}'] > Ga *L''* A* = 𝔐 | ουκ] ουχ B: cf. 20 et **88**49 **113**13 **134**16 et Thack. p. 125

11 αφρων .. ανους tr. B | και ult. > La^G

12 και 1°] ÷ Ga Sy(cf. S.-St. 2, p. 127. 128) | τα ονοματα] το -μα 2013(non Sa) | αυτων paenult.] > L^{pau} | γαιων] γενεων 2013: ex 12² | αυτων ult. > 1098(non Ga) LTht^p = 𝔐

13² in duo stichos (παρασ. — ανοητ., και ult. — fin.) diuidunt R'' Ga: item 21² La^G Ga(non R') | παρασυνεβληϑη B' 2013 1220 R 1098 *L'*] παρεσυνεβλ. L^bTHe*$S^c$$R^c$ A': cf. 21 et Thack. p. 208

14 εν > 2013 | ευδοκησουσιν R 1098-Ga *L''*Th A' = 𝔐] ευλογησ. B'' 2013' 1220 La 1219: cf. **3**9

15¹ in duo stichos (ως — εϑεντο, ϑαν. — αυτους) diuidunt La^G Ga T A' | εϑεντο B' 2013 R 1098 $L^{b(sil)}$TTht^p'He A = 𝔐] εϑετο S Sa L^aTht^p 55, *posuit* La^G; *positae* La^RAug, *positi sunt* Ga | ποιμαινει B 2013' La] ποιμανει S' R 1098-

καὶ κατακυριεύσουσιν αὐτῶν οἱ εὐθεῖς τὸ πρωί,
καὶ ἡ βοήθεια αὐτῶν παλαιωθήσεται ἐν τῷ ᾅδῃ ἐκ τῆς δόξης αὐτῶν.
16 πλὴν ὁ θεὸς λυτρώσεται τὴν ψυχήν μου
ἐκ χειρὸς ᾅδου, ὅταν λαμβάνῃ με.
διάψαλμα.
17 μὴ φοβοῦ, ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος,
καὶ ὅταν πληθυνθῇ ἡ δόξα τοῦ οἴκου αὐτοῦ·
18 ὅτι οὐκ ἐν τῷ ἀποθνῄσκειν αὐτὸν λήμψεται τὰ πάντα,
οὐδὲ συγκαταβήσεται αὐτῷ ἡ δόξα αὐτοῦ.
19 ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εὐλογηθήσεται·
ἐξομολογήσεταί σοι, ὅταν ἀγαθύνῃς αὐτῷ.
20 εἰσελεύσεται ἕως γενεᾶς πατέρων αὐτοῦ,
ἕως αἰῶνος οὐκ ὄψεται φῶς.
21 ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν οὐ συνῆκεν,
παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσιν τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς.

49 ΜΘʹ

1 Ψαλμὸς τῷ Ασαφ.
Θεὸς θεῶν κύριος ἐλάλησεν καὶ ἐκάλεσεν τὴν γῆν

Ga *L*'' A'': item ϑ' teste 1098 | κατακυριευσουσιν] -σωσιν 1098 *L*pau A'(non 1219): item ϑ' teste 1098 | αυτων 1° = 𝔐] > 1098(non Ga): item ϑ' teste 1098 | ευθεις] + τη καρδια ThtP' 1219: ex **7**11 **10**2 **31**11 etc. | το πρωι *mane* LaRAug] pr. εις 1098 (item ϑ' teste 1098) = ל; *in matutino* LaG(-*nis*) Ga | παλαιωθησεται] επαλαιωθη S | εκ της δοξης αυτων B'' R'Aug Ga] pr. και 55, + εξωσθησαν 2013' *L*''Th A', + εξωσθησονται 55 (εκ της — fin. in 2013' SyHe A'' stichum singularem efficiunt, in B' R' cum 15³ iuncta sunt); ambas lectiones connectunt LaG et alii Latini: *a gloria eorum, et a gloria sua expulsi sunt* (*et a gloria* — fin. est stichus singularis in LaG): cf. proleg. § 5 16 et S.-St. 2, p. 65. 90

16¹·² duo stichi R'' Ga Sy 55, unus B' 2013' THe A' | λυτρωσεται] -σαι 2013 | λαμβανη] pr. αντι 2013 | διαψαλμα > LaG

17 ανθρωπος] pr. ο R | και (sic etiam Tert.)] η *L*'(non Sy) A | του οικου αυτου] pr. αυτου και 2013': cf. 18

18 > S | ουκ = 𝔐] ante λημψεται tr. Ga | συγκαταβησεται αυτω] σ. μετ αυτου R = *simul descendet cum eo* La; add. ※ *pone* Ga(non Uulg), i. e. οπισω = אחר, cf. *L*pau' in fine u. οπισω αυτου = אחריו addentes | αυτου B' GaAug *L*'' A = 𝔐] pr. του οικου R'' *L*pauHeSs 1219': ex 17; + και του οικου αυτου 2013': cf. 17 et S-St. 2, p. 157. 221

19 αυτω] αυτον R *L*pau: cf. **50**20 et Helbing Kas. p. 10

20 εισελευσεται] -λευση 2013 = 𝔐 | εως γενεας *usque in progeniem* LaG] *u. i. progenies* LaRAug Ga | αιωνος pr. του R | ουκ] ουχ B T: cf. 10

21 init. B 2013-2018 LaGAug GaHi = 𝔐] pr. και S R' *L*''Su A'': ex 13 | de stichis cf. 13 | παρασυνεβληθη] παρεσυνεβλ. THe*Rc A'': cf. 13; παρεβληθη 2013'(non 2018): cf. S.-St. 2, p. 143 | τοις ανοητοις] ÷ Ga

49 (𝔐 **50**)

1 inscr. est εις το τελος ψαλμος τω δαυιδ in A: cf. **46**1; δαυιδ pro ασαφ hab. etiam

ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου καὶ μέχρι δυσμῶν.
2 ἐκ Σιων ἡ εὐπρέπεια τῆς ὡραιότητος αὐτοῦ,
ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἥξει,
3 ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ παρασιωπήσεται·
πῦρ ἐναντίον αὐτοῦ καυθήσεται,
καὶ κύκλῳ αὐτοῦ καταιγὶς σφόδρα.
4 προσκαλέσεται τὸν οὐρανὸν ἄνω
καὶ τὴν γῆν διακρῖναι τὸν λαὸν αὐτοῦ·
5 συναγάγετε αὐτῷ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ
τοὺς διατιθεμένους τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐπὶ θυσίαις,
6 καὶ ἀναγγελοῦσιν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ,
ὅτι ὁ θεὸς κριτής ἐστιν.
διάψαλμα.
7 Ἄκουσον, λαός μου, καὶ λαλήσω σοι,
Ισραηλ, καὶ διαμαρτύρομαί σοι·
ὁ θεὸς ὁ θεός σού εἰμι ἐγώ.
8 οὐκ ἐπὶ ταῖς θυσίαις σου ἐλέγξω σε,
τὰ δὲ ὁλοκαυτώματά σου ἐνώπιόν μού ἐστιν διὰ παντός·
9 οὐ δέξομαι ἐκ τοῦ οἴκου σου μόσχους
οὐδὲ ἐκ τῶν ποιμνίων σου χιμάρους.
10 ὅτι ἐμά ἐστιν πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ,
κτήνη ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ βόες·
11 ἔγνωκα πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,

R′ *L*^{b} | απο] απ S | και ult. B′ 2013 Sy A’] > 2018 R′’ Ga *L*′ et Cyp. = 𝔐

2^2 3^1 duo stichi Sa^{L}-2018 TSyHe A’, unus B′ 2013-Sa^{B} R′’ Ga 1219(?); ηξει ad 3 trahit 𝔐

3 και 1^0 > 2013’(Sa^{L} add. *et* ante 3^1)-2018 La^{G} | 3^{2+3} unus stichus 2013 R′’ | εναντιον] ενωπιον *L*′: cf. **21** 26 | και ult. = 𝔐] > Ga(non Uulg)

4^{1+2} unus stichus S 2013’ | προσκαλεσεται] -σατε Sy^{txt}(Sy^{mg} -σεται) | γην] + εξ υψους 2013’-2018: cf. S.-St. 2, p. 157 | διακριναι B′ 1219] δια > 2018, pr. του R *L*′ A’, διακρινει 2013(non Sa)

5 τους οσιους] τ. αγιους 2018: cf. **33** 10; *iustos* La^{R}Aug et Cyp.: cf. **17** 26; *filios* La^{G}

6^1] add. stichum και εν ταις εσχαταις ημεραις εραυνησει(2018 ερευν.) ο θεος την ιερουσαλημ μετα λυχνου 2013’-2018-2052: ex Soph. **1** 12; ante hunc stichum hab. 2013^{mg} obelum (·/·), cf. proleg. § 4_4 6_7 | ο θεος] ο > B A

7^{1+2} unus stichus 2013(non 2052) | λαος] pr. ο 2013(non 2052) | σοι 1^0 *tibi* GaAug] > R′’ Uulg Sy = 𝔐; cf. **80** 9 | και 2^0 > La^{G} | διαμαρτυρομαι B′ 2052 R *L*Tht^{p}’ A] -ρουμαι 2013 *L*^{pau}TTht^{p}He*-S^{c} 1219’, *testificabor* La Ga: cf. **80** 9 et Thack. p. 275 | ο θεος ο θεος] pr. οτι *quoniam* La$^{R(c)G}$(non Aug) HeS^{c}R^{c}; ο 1^0 2^0 delent S^{c}R^{c}

9 χιμαρους] τραγους 2013 Tht^{p}’ThCh-(ed. Montf. VI, p. 9): ex 13

10 οτι εμα] εμα γαρ Tht^{p}’Th: ex 12 | δρυμου B′’ 2013’ R TSy 1219’, *siluae* La^{R}Aug = 𝔐] *siluarum* La^{G} Ga; αγρου *L*′ A: ex 11^2

καὶ ὡραιότης ἀγροῦ μετ᾽ ἐμοῦ ἐστιν.
12 ἐὰν πεινάσω, οὐ μή σοι εἴπω·
ἐμὴ γάρ ἐστιν ἡ οἰκουμένη καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.
13 μὴ φάγομαι κρέα ταύρων
ἢ αἷμα τράγων πίομαι;
14 θῦσον τῷ θεῷ θυσίαν αἰνέσεως
καὶ ἀπόδος τῷ ὑψίστῳ τὰς εὐχάς σου·
15 καὶ ἐπικάλεσαί με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως,
καὶ ἐξελοῦμαί σε, καὶ δοξάσεις με.
διάψαλμα.
16 τῷ δὲ ἁμαρτωλῷ εἶπεν ὁ θεός
Ἵνα τί σὺ διηγῇ τὰ δικαιώματά μου
καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ στόματός σου;
17 σὺ δὲ ἐμίσησας παιδείαν
καὶ ἐξέβαλες τοὺς λόγους μου εἰς τὰ ὀπίσω.
18 εἰ ἐθεώρεις κλέπτην, συνέτρεχες αὐτῷ,
καὶ μετὰ μοιχῶν τὴν μερίδα σου ἐτίθεις·
19 τὸ στόμα σου ἐπλεόνασεν κακίαν,
καὶ ἡ γλῶσσά σου περιέπλεκεν δολιότητα·
20 καθήμενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις
καὶ κατὰ τοῦ υἱοῦ τῆς μητρός σου ἐτίθεις σκάνδαλον.
21 ταῦτα ἐποίησας, καὶ ἐσίγησα·
ὑπέλαβες ἀνομίαν ὅτι ἔσομαί σοι ὅμοιος·
ἐλέγξω σε καὶ παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου.
22 σύνετε δὴ ταῦτα, οἱ ἐπιλανθανόμενοι τοῦ θεοῦ,

11 ωραιοτης αγρου] η ωρ. του α. 2013
13¹·² duo stichi B 2013 R'' Ga THe A, unus S Sa Sy 1219'
15¹⁺² unus stichus B | και 1⁰ = 𝔐] > La^G Ga(non Uulg) et Cyp. | θλιψεως B' La^R Ga 55 et Cyp. = 𝔐] + σου Bo 2013' R' *L''* A: item Aug. IV 456 A, sed in 456 B desunt σου et και 1⁰ 2⁰ | και 2⁰ > Uulg = 𝔐
16¹⁺² unus stichus S 2013 | ειπεν *dixit* La^G Ga] *dicit* La^R Aug et Tert. et Cyp. | διηγη] pr. εκ *L*Thtp A: cf. **117** 17 | μου ult. > 2013(non Sa)
17¹⁺² unus stichus 2013-Sa^B 1219 | δε] δ 2013 | εξεβαλες B'(B -αλλες) 2013 *L'* | -λας R THe A': cf. **43** 3 | εις τα οπισω *retrorsum* Ga, *retro* Cyp.(quater)] + σου Bo 2013', *post te* La: cf. 𝔐
18 μοιχων (sic etiam Tert. et Cyp.)] -χου *L'*(non He): ad κλεπτην adapt.
19 κακιαν] -ας *L*^d | δολιοτητα = 𝔐] -τας *L*Thtp(non Ch) 55, *dolos* Ga (*insidias* Cyp.)
20 κατελαλεις] καταλ. R | σου ult. > 2013 | σκανδαλον] -λα 2013
21 ανομιαν *iniquitatem* La] -με S; *inique* Ga: non uocatiuus uid., sed adverbium, cf. S.-St. 2, p. 96 | σε > 2013(non Sa) | παραστησω *statuam* Ga] + *te* La^R Aug, + *illa* La^G | fin.] + τας αμαρτιας σου *L''* 1219': cf. S.-St. 2, p. 65
22 δη = 𝔐] *autem* La^R Aug Sy, > La^G Ga | οι] pr. παντες Sy et Psalt. Rom. | του θεου *deum* Uulg Aug =

μήποτε ἁρπάσῃ καὶ μὴ ᾖ ὁ ῥυόμενος·
23 θυσία αἰνέσεως δοξάσει με,
καὶ ἐκεῖ ὁδός, ᾗ δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ.

50 Ν′

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ 2 ἐν τῷ ἐλθεῖν
πρὸς αὐτὸν Ναθαν τὸν προφήτην, ἡνίκα εἰσῆλθεν
πρὸς Βηρσαβεε.
3 Ἐλέησόν με, ὁ θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου
καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου·
4 ἐπὶ πλεῖον πλῦνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου
καὶ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μου καθάρισόν με.
5 ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω,
καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μού ἐστιν διὰ παντός.
6 σοὶ μόνῳ ἥμαρτον
καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα,
ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου
καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.
7 ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήμφθην,
καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσσησέν με ἡ μήτηρ μου.
8 ἰδοὺ γὰρ ἀλήθειαν ἠγάπησας,
τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδήλωσάς μοι.
9 ῥαντιεῖς με ὑσσώπῳ, καὶ καθαρισθήσομαι·
πλυνεῖς με, καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι.

𝔐] *dominum* La Ga | αρπαση] + ως λεων R′’ Tht’Th et Clem. Rom. (S.-St. 2, p. 200): ex **7** 3 | μη B′ 2013] pr. ου R *L*′ 55

23 θυσια .. δοξασει] -αν .. -σεις 55 | με] σε 2013(non Sa) | οδος] η οδος καθαρα (sic) 2013’: ex Is. **35** 8 | η *qua* Aug] *in qua* La^R et Cyp., ην *L*^{d}T′He-Sc R^c 55, *quod* La^G Ga (praecedit *iter*; sed Uulg *iter quo*) | αυτω] αυτοις Sy, *tibi* Bo Sa | του θεου (sic etiam Cyp.) = 𝔐] μου *L*(non Tht’HeCh) 55

50 (𝔐 51)

1 εις το τελος > Aug *L*^{d} | ψαλμος] *intellectus* La^G: ex **51** 1 **52** 1 **53** 1

2 ελθειν] pr. εισ *L*^{b}′(non Sy): cf. **51** 1 | βηρσαβεε] βηθσ. R Ga, + την γυναικα ουριου uel την του ουριου uel sim. *L*^{a}Tht^p (non THe; *L*^{pau} add. του χετταιου)

3 ο θεος > La^R | μεγα et και] ÷ Ga

6^{1-4} quatuor stichi Sy, tres (6^{1+2}, 6^3, 6^4) B′ La^G Ga(?) THe 1219’, duo (6^{1+2}, 6^{3+4}) 2013’ R′ Ga(?) | σε] με 2013’

7 εκισσησεν — fin.: cf. proleg. § 5 11

8 τα 1°] + γαρ 2013: ex 7^1 8^1 | αδηλα ... κρυφια] tr. Bo Sa(non 2013) | της σοφιας σου] *cordis* La^G

9 υσσωπω] + απο του αιματος του ξυλου 2013’-1093: cf. **95** 10 et proleg. § 4 4; hoc additamentum christianum nouit etiam Timotheus I. Nestorianorum ca. 800 p. Chr. n. catholicos (Oriens Christianus 1 [1901], p. 306) | πλυνεις με] + εξ αυτου 2013’-1093: cf. sup.

10 ἀκουτιεῖς με ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην·
ἀγαλλιάσονται ὀστᾶ τεταπεινωμένα.
11 ἀπόστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν μου
καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον.
12 καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ θεός,
καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου.
13 μὴ ἀπορρίψῃς με ἀπὸ τοῦ προσώπου σου
καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιόν σου μὴ ἀντανέλῃς ἀπ᾿ ἐμοῦ.
14 ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου σου
καὶ πνεύματι ἡγεμονικῷ στήρισόν με.
15 διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδούς σου,
καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσιν.
16 ῥῦσαί με ἐξ αἱμάτων, ὁ θεὸς ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου·
ἀγαλλιάσεται ἡ γλῶσσά μου τὴν δικαιοσύνην σου.
17 κύριε, τὰ χείλη μου ἀνοίξεις,
καὶ τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἴνεσίν σου.
18 ὅτι εἰ ἠθέλησας θυσίαν, ἔδωκα ἄν·
ὁλοκαυτώματα οὐκ εὐδοκήσεις.
19 θυσία τῷ θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον,
καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ θεὸς οὐκ ἐξουθενώσει.
20 ἀγάθυνον, κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν Σιων,
καὶ οἰκοδομηθήτω τὰ τείχη Ιερουσαλημ·
21 τότε εὐδοκήσεις θυσίαν δικαιοσύνης,
ἀναφορὰν καὶ ὁλοκαυτώματα·
τότε ἀνοίσουσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου μόσχους.

10 με] μοι $L^{b'}$He^{c} | αγαλλιασιν και ευφροσυνην] -σεως κ. -νης 2013 | αγαλλιασονται] -σεται L^{pau}He^{c}: cf. **11**$_{3}$; pr. *et* UulgAug | οστα] οστεα TThtHeS^{c}R^{c} 1219ʾ: cf. Thack. § 10, 8 | τεταπεινωμενα] -νων L^{pau}He^{c}

12 μου] *nostris* La^{R}

13 του > 2013 | το αγιον / σου] tr. L'

14 στηρισον B′ 2013 R 55] -ιξον L' 1219: cf. **37**$_{3}$

16 την δικαιοσυνην] τη -νη L^{pau}: cf. **144**$_{7}$ et Helbing Kas. p. 256

17$^{1.2}$ duo stichi R′ Ga TSyHe, unus B′ 2013ʾ 1220 La^{G} 1219ʾ | κυριε ad 16^{2} trahunt B′ 2013ʾ 1220 La^{G}, ad 17^{1} rel., etiam S^{c}(interpungit ante κυριε) 2022, = 𝔐 | κυριε — αναγγελει] το στομα μου ανοιξεις κυριε και τα χειλη μου αναγγελει Thtp'Th: item Clem. Rom. I 18, 15, sed κυριε ante το στομα | αναγγελει] αν > 2013: cf. **51**$_{2}$

18 ει > L^{pau} 2022: post οτι

19 εξουθενωσει B] δ pro ϑ rel.: cf. **43**$_{6}$; *despicies* Uulg = 𝔐

20 κυριε > S = 𝔐 | την] τη 55: cf. **48**$_{19}$ | τειχη] + *tui* La^{G}

21^{1+2} unus stichus Sa^{L}

51

ΝΑ′

1 Εἰς τὸ τέλος· συνέσεως τῷ Δαυιδ 2 ἐν τῷ
ἐλθεῖν Δωηκ τὸν Ιδουμαῖον καὶ ἀναγγεῖλαι τῷ
Σαουλ καὶ εἰπεῖν αὐτῷ Ἦλθεν Δαυιδ
εἰς τὸν οἶκον Αβιμελεχ.

3 Τί ἐγκαυχᾷ ἐν κακίᾳ, ὁ δυνατός,
ἀνομίαν ὅλην τὴν ἡμέραν;
4 ἀδικίαν ἐλογίσατο ἡ γλῶσσά σου·
ὡσεὶ ξυρὸν ἠκονημένον ἐποίησας δόλον.
5 ἠγάπησας κακίαν ὑπὲρ ἀγαθωσύνην,
ἀδικίαν ὑπὲρ τὸ λαλῆσαι δικαιοσύνην.
διάψαλμα.
6 ἠγάπησας πάντα τὰ ῥήματα καταποντισμοῦ,
γλῶσσαν δολίαν.
7 διὰ τοῦτο ὁ θεὸς καθελεῖ σε εἰς τέλος·
ἐκτίλαι σε καὶ μεταναστεύσαι σε ἀπὸ σκηνώματος
καὶ τὸ ῥίζωμά σου ἐκ γῆς ζώντων.
διάψαλμα.
8 καὶ ὄψονται δίκαιοι καὶ φοβηθήσονται
καὶ ἐπ᾽ αὐτὸν γελάσονται καὶ ἐροῦσιν
9 Ἰδοὺ ἄνθρωπος, ὃς οὐκ ἔθετο τὸν θεὸν βοηθὸν αὐτοῦ,
ἀλλ᾽ ἐπήλπισεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τοῦ πλούτου αὐτοῦ
καὶ ἐδυναμώθη ἐπὶ τῇ ματαιότητι αὐτοῦ.

51 (𝔐 **52**)

1 συνεσεως] ψαλμος R′ L^{pau}: ex **50** 1

2 ελθειν] pr. εισ L^{pau}Thtp He: cf. **50** 1; + *ad eum* La^{G} | αναγγειλαι] αν > 2013: cf. **50** 17; απ- Thtp | τω 2° > L^{pau} | ειπειν] ειπεν 2013 R He | αυτω > R′Aug(om. etiam και ειπειν) L^{pau} 55 | ηλθεν] pr. απ L^{pau} | αβιμελεχ] αχι- 2013’ GaAug^{uar} Sy^{mg} = 𝔐: cf. **33** 1

3 τι] pr. ινα 2013 | εγκαυχα *gloriaris* La^{G} Uulg = 𝔐] *-atur* Bo Sa La^{R}Aug Ga Sy | 3^2 4^1 duo stichi B′ TSyHe 1219’, unus 2013’ R′’(cf. inf.) Ga | ανομιαν *iniquitatem* La^{R}] > 2013’; *-tate* Ga, *in iniquitate* La^{G}Aug Uulg: hoc ad 3^1 trahunt La^{G} Ga, ad 3^2 La^{R}-Aug

4 ωσει] οτι 2013 | ηκονημενον 2013 R L′ 1219] pr. εξ B′ 55

5 αγαθωσυνην] -νης 2013 | το] του L-Thtp(non T) | διαψαλμα > 2013’, post 5^1 et post 5^2 hab. Sy

$6^{1.2}$ duo stichi Ga Sy, unus rel. | τα > L^{d}THeSc

7 ο θεος/καθελει σε] tr. R′ | καθελει B′’ R′’ Ga L^{d}TThtpHe 55] -λοι $L^{d(sil)}$-ThtpBc: ad 7^3 adapt.; καθειλε 2013’ | εκτιλαι *euellat* La^{G}] *-let* GaAug: ad 7^1 adapt.; *-leat* La^{R} | μεταναστευσαι *emigret* La] -σει R, *-abit* GaAug: ad 7^1 adapt. | σκηνωματος B′ 2013 Ga Sy 55 = 𝔐] + σου Bo Sa R UulgAug L′, + *suo* La

8 και 1° B 2013 R′’ = 𝔐] > S Ga L′’ 1219’ | δικαιοι] πολλοι L^{pau}: ex **39** 4 | επ αυτον] επ αυτω L^{pau}: cf. **1** 1

9 αλλ] αλλα B′ | επηλπισεν] εφ- R T-He* 55: cf. **118** 43 et Thack. p. 125 | το πληθος] τω -θει L′ 55: cf. **9** 11 | εδυναμωθη] pr. εν L′ 55 | επι ult.] εν L^{pau}TTht^{ed}

10 ἐγὼ δὲ ὡσεὶ ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ·
ἤλπισα ἐπὶ τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ
εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
11 ἐξομολογήσομαί σοι εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι ἐποίησας,
καὶ ὑπομενῶ τὸ ὄνομά σου,
ὅτι χρηστὸν ἐναντίον τῶν ὁσίων σου.

52 ΝΒʹ

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ μαελεθ· συνέσεως τῷ Δαυιδ.
2 Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ Οὐκ ἔστιν θεός.
διεφθάρησαν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἀνομίαις,
οὐκ ἔστιν ποιῶν ἀγαθόν.
3 ὁ θεὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων
τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔστιν συνίων ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν.
4 πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν,
οὐκ ἔστιν ποιῶν ἀγαθόν, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.
5 οὐχὶ γνώσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν;
οἱ ἔσθοντες τὸν λαόν μου βρώσει ἄρτου τὸν θεὸν οὐκ ἐπεκαλέσαντο.

10 θεου 1⁰] κυριου R | εις τον αιωνα 1⁰ ad 10³ trahunt S Ga, ad 10² TSy; 10²⁺³ unus stichus B 2013' R''(La^G trahit ηλπισα ad 10¹) He 1219'(55 om. και — fin.): cf 44 18

11 εξομολογησομαι] -γουμαι 2013(non Sa) | σοι] + *domine* La^G | εποιησας] + *mihi* Bo Sa; επηκουσας μου S: ex **117** 21.28 | 11^{2.3} duo stichi La^G Ga T, unus rel. | ονομα] ελεος 2013'-1093(cf. S.-St. 2, p. 157): ex 10 | οσιων *sanctorum* La^R Aug Ga] *angelorum* La^G

52 (𝔐 53)

1 μαελεθ *maeleth* UulgAug] μαελλεθ 2013', μαλεθ Bo: cf. **87** 1; μαελεος 55, μαελωθ *L*^pau, *meleth* Ga; *amalech* La^R: cf. **87** 1; *abimelech* La^G: ex **51** 2 | συνεσεως] ψαλμος *L*^pau

2 διεφθαρησαν] -φθειραν B': cf. **13** 1 | ανομιαις *iniquitatibus* GaAug] επιτηδευμασιν R, *affectionibus* La^R, *uoluntatibus* La^G: ex **13** 1; + *suis* La(etiam Aug): cf. **13** 1 | ποιων S R *L'* 55] pr. ο B 2013(uid.): item 2013 (non B) in 4: cf. Rom. **3** 12 et Ps. **13** 3 | αγαθον] χρηστοτητα 2013': item S 2013' *L*^pau in 4: ex **13** 1.3 | fin. B'' GaAug *L''* 1219'] + ουκ εστιν εως ενος 2013' R'': ex **13** 1 **52** 4

3 ο θεος] *dominus* La^G: ex **13** 2; *dominus* etiam Aug. IV 488 F, sed 488 G. 489 B *deus* | συνιων] pr. ο 2013: ex Rom. **3** 11, cf. Ps. **13** 2 | η] ÷ Ga; και 2013; aut και aut nihil hab. Sa; cf. **13** 2

4 αμα ηχρεωθησαν] επι το αυτο ηχρ. S, επι το αυτο και εταραχθησαν 2013 | ηχρεωθησαν] -χρειω- *L'*(non He*): cf. **13** 3; pr. *et* Sy et 2013 (cf. sup.) | ποιων et αγαθον: cf. 2

5 παντες (cf. **13** 4)] ÷ Ga | 5² unus stichus B' 1219, duo (οι 2⁰ — αρτου, τον ult. — fin.) rel.: cf. **13** 4 | εσθοντες B' 2013] κατεσθιοντες R *L'*Th 55: cf. **13** 4 | βρωσει B' R 55] εν βρ. 2013 *L'*Th 1219, *in cibo* Aug, *in cibum* La^R; *sicut escam* La^G, *ut cibum* Ga: cf. **13** 4 | θεον B' 2013' La^G Aug Ga *L''* 55 = 𝔐] κυριον S R' *L*^pau: ex **13** 4

6 ἐκεῖ φοβηθήσονται φόβον, οὗ οὐκ ἦν φόβος,
ὅτι ὁ θεὸς διεσκόρπισεν ὀστᾶ ἀνθρωπαρέσκων·
κατῃσχύνθησαν, ὅτι ὁ θεὸς ἐξουδένωσεν αὐτούς.
7 τίς δώσει ἐκ Σιων τὸ σωτήριον τοῦ Ισραηλ;
ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
ἀγαλλιάσεται Ιακωβ καὶ εὐφρανθήσεται Ισραηλ.

53 ΝΓ'

1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις· συνέσεως τῷ Δαυιδ 2 ἐν τῷ ἐλθεῖν τοὺς Ζιφαίους καὶ εἰπεῖν τῷ Σαουλ Οὐκ ἰδοὺ Δαυιδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν;
3 Ὁ θεός, ἐν τῷ ὀνόματί σου σῶσόν με
καὶ ἐν τῇ δυνάμει σου κρῖνόν με.
4 ὁ θεός, εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου,
ἐνώτισαι τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου.
5 ὅτι ἀλλότριοι ἐπανέστησαν ἐπ' ἐμέ,
καὶ κραταιοὶ ἐζήτησαν τὴν ψυχήν μου·
οὐ προέθεντο τὸν θεὸν ἐνώπιον αὐτῶν.
διάψαλμα.
6 ἰδοὺ γὰρ ὁ θεὸς βοηθεῖ μοι,
καὶ ὁ κύριος ἀντιλήμπτωρ τῆς ψυχῆς μου.
7 ἀποστρέψει τὰ κακὰ τοῖς ἐχθροῖς μου·
ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου ἐξολέθρευσον αὐτούς.

6 φοβηθησονται B'' 2013' Tht'ThCh 55] εφοβηθησαν *L*; εδειλιασαν R *L*pau, *timuerunt* LaRAug, *trepidauerunt* LaG Ga: ex 13 5 | φοβον] -βω *L*bTHeSc 55: cf. 13 5 et Helbing Kas. p. 90 | ου] ω R T 55: cf. 13 5 | διεσκορπισεν] δι > 2013 | οστα] *consilia* LaG: ex 13 6(*consilium*) | ανθρωπαρεσκων: cf. proleg. § 5 14 | 6³ > 2013

7 του 1°] τω 1219: cf. 13 7 | επιστρεψαι] απο- B | κυριον (cf. 13 7)] τον θεον *L*Thtp', *deus* GaAug = 𝔐 | αγαλλιασεται ... ευφρανθησεται] *exsultet* ... *laetetur* Bo LaG: ex 13 7

53 (𝔐 54)

1 εν υμνοις συνεσεως] ψαλμος Sa | εν υμνοις] > *L*pau, post συνεσεως tr. *L*pauHe

2 ειπειν] ειπεν B; αναγγειλαι *L*pau: ex 51 2 | ουκ ιδου (cf. Reg. I 23 19)] ουχ ιδου B R THe: cf. Thack. § 8, 3; ουχι ιδου 2013; ουχι Thtp | κεκρυπται] pr. εν 2013

3 δυναμει] δυναστεια 2013: cf. 43 10 | κρινον] κρινεις *L*Thtp' 55 = 𝔐; *libera* LaG et alii Latini | με ult.] μοι T-Thtp: cf. 7 9

4 της προσευχης] την -χην R = *orationem* La Ga: cf. 33 7

5 επανεστησαν] επανισταντο Rc 55 | 5³ B' LaGAug Ga 1219 = 𝔐] pr. και 2013 R' Uulg *L*'' 55

6 ο θεος] + μου 1220 | και > Ga(non Uulg) = 𝔐

7 αποστρεψει] *auertit* LaG: pro *-tet*? cf. proleg. § 2 8; -ψον 1220, *auerte* LaR-Aug Ga | τα κακα] πονηρα R: cf. 7 5 | τοις εχθροις *inimicis* LaGAug Ga] *in inim.* LaR, εν τ. ε. R | 7²] pr. και Uulg Sy 55 | σου] αυτου Sy | εξολεθρευσον S 2013 R T, *disperde* LaG-

8 ἑκουσίως θύσω σοι,
ἐξομολογήσομαι τῷ ὀνόματί σου, κύριε, ὅτι ἀγαθόν·
9 ὅτι ἐκ πάσης θλίψεως ἐρρύσω με,
καὶ ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου ἐπεῖδεν ὁ ὀφθαλμός μου.

54 ΝΔ′

1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις· συνέσεως τῷ Δαυιδ.
2 Ἐνώτισαι, ὁ θεός, τὴν προσευχήν μου
καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν δέησίν μου,
3 πρόσχες μοι καὶ εἰσάκουσόν μου.
ἐλυπήθην ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου καὶ ἐταράχθην
4 ἀπὸ φωνῆς ἐχθροῦ καὶ ἀπὸ θλίψεως ἁμαρτωλοῦ,
ὅτι ἐξέκλιναν ἐπ᾽ ἐμὲ ἀνομίαν
καὶ ἐν ὀργῇ ἐνεκότουν μοι.
5 ἡ καρδία μου ἐταράχθη ἐν ἐμοί,
καὶ δειλία θανάτου ἐπέπεσεν ἐπ᾽ ἐμέ·
6 φόβος καὶ τρόμος ἦλθεν ἐπ᾽ ἐμέ,
καὶ ἐκάλυψέν με σκότος.
7 καὶ εἶπα Τίς δώσει μοι πτέρυγας ὡσεὶ περιστερᾶς
καὶ πετασθήσομαι καὶ καταπαύσω;
8 ἰδοὺ ἐμάκρυνα φυγαδεύων
καὶ ηὐλίσθην ἐν τῇ ἐρήμῳ.
διάψαλμα.
9 προσεδεχόμην τὸν σῴζοντά με
ἀπὸ ὀλιγοψυχίας καὶ καταιγίδος.

Aug Uulg] -λοθ- B *L*′ 55: cf. **11**4; -σεις 55, *-des* La^R Ga, -σει Sy
8^2] pr. και R′Aug Uulg | κυριε > B Ga*(non Ga^cUulg)
9 επειδεν] εφ- R T: cf. **30**8 | μου ult.] *tuus* La^G

54 (𝔐 55)

1 συνεσεως] ψαλμος SyHe | δαυιδ] ασαφ L^b: ex **49**1 **72**1 etc.
2 την προσευχην] της -χης 2013: cf. **16**1
3^2 4^1 tres stichi (ελυπ. εν τη αδολ. μου, και εταρ. απο φ. εχθρου, και απο θλ. αμαρτ.) R′ʾ
4^{2+3} unus stichus B | ανομιαν *iniquitatem* $La^G Aug^p$ Ga = 𝔐] -μιαι L^b-TTht^{p}ʾHeS^c, *-tes* $La^R Aug^p$ Uulg
5^{1+2} unus stichus B
6 > B, 6^1 > Sa^B | $6^{1.2}$ duo stichi Sa^L R′ʾ Ga TSyHe, unus S 2013 55 | και 2° > 2013
7^{1+2} unus stichus B 1220 | ειπα] ειπον T: cf. **29**7 | δωσει] δωη 55: cf. **20**7 | ωσει] ως S: cf. **16**12
$8^{1.2}$ duo stichi La^G Ga THe 1219, unus B′ 2013ʾ R′ Sy 55 | διαψ. post 7 tr. 2013ʾ
$9^{1.2}$ duo stichi R′ʾ Ga TSyHe 55, unus B′ 2013ʾ | τον σωζοντα] pr. τον θεον *L*′ʾSu 1219: cf. S.-St. 2, p. 65 | ολιγοψυχιας *pusillanimitate* La^RAug] + *spiritus* GaHi = רוח, sed Hi confitetur πνευματος in *O* non adfuisse (S.-St. 2, p. 121); *pusillo animo* La^G et alii Latini | και] + απο Ga(non Uulg) *L*′ʾ 1219ʾ: cf. 𝔐 et 4

10 καταπόντισον, κύριε, καὶ καταδίελε τὰς γλώσσας αὐτῶν,
ὅτι εἶδον ἀνομίαν καὶ ἀντιλογίαν ἐν τῇ πόλει.
11 ἡμέρας καὶ νυκτὸς κυκλώσει αὐτὴν ἐπὶ τὰ τείχη αὐτῆς,
ἀνομία καὶ κόπος ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ ἀδικία,
12 καὶ οὐκ ἐξέλιπεν ἐκ τῶν πλατειῶν αὐτῆς τόκος καὶ δόλος.
13 ὅτι εἰ ἐχθρὸς ὠνείδισέν με, ὑπήνεγκα ἄν,
καὶ εἰ ὁ μισῶν με ἐπ᾽ ἐμὲ ἐμεγαλορρημόνησεν, ἐκρύβην ἂν ἀπ᾽ αὐτοῦ.
14 σὺ δέ, ἄνθρωπε ἰσόψυχε,
ἡγεμών μου καὶ γνωστέ μου,
15 ὃς ἐπὶ τὸ αὐτό μοι ἐγλύκανας ἐδέσματα,
ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ ἐπορεύθημεν ἐν ὁμονοίᾳ·
16 ἐλθέτω θάνατος ἐπ᾽ αὐτούς,
καὶ καταβήτωσαν εἰς ᾅδου ζῶντες,
ὅτι πονηρίαι ἐν ταῖς παροικίαις αὐτῶν ἐν μέσῳ αὐτῶν.
17 ἐγὼ δὲ πρὸς τὸν θεὸν ἐκέκραξα,
καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσέν μου.
18 ἑσπέρας καὶ πρωὶ καὶ μεσημβρίας διηγήσομαι·
ἀπαγγελῶ, καὶ εἰσακούσεται τῆς φωνῆς μου.
19 λυτρώσεται ἐν εἰρήνῃ τὴν ψυχήν μου ἀπὸ τῶν ἐγγιζόντων μοι,
ὅτι ἐν πολλοῖς ἦσαν σὺν ἐμοί.

10 και 1^0 > 2013 Ga = 𝔐 | πολει] γη S

11 κυκλωσει αυτην] αυτην > La^R, κυκλωσουσιν Sy | 11^2 > 2013: per homoeotel.? cf. Sa | ανομια] pr. και Ga *L''* 55 = 𝔐, sed Uulg hab. ανομια tantum et trahit hoc ad 11^1 | κοπος] πονος B 1219 | και αδικια] ad 12 trahunt R'; + εν μεσω αυτης Sa Sy (και αδικια εν μεσω αυτης est stichus singularis in Sa Sy): cf. 𝔐

12 τοκος Sa 1220 R'' Ga *L''*Th 55 = תך (cf. **71**14 et Thack. p. 38)] κοπος B'' 2013 He*: ex 11

13^1 in duo stichos (οτι — ωνειδ. με, υπηνεγκα αν) diuidit Ga | εχθρος] pr. ο *L*^{a}Tht^P(non THe) | 13^2 unus stichus B' 2013' SyHe 1219', duo (και — εμεγαλ., εκρυβην — fin.) R'' Ga T | ο μισων με] με > B 2013

$14^{1.2}$ duo stichi Ga T, unus rel. | ισοψυχε > He | γνωστέ] γνῶστα R *L*^{pau}-THe*Sc 55

15 μοι εγλυκανας] tr. *L''* 1219', μοι > B | θεου] κυριου R, *domini* Psalt. Rom., pr. *domini* La^R

$16^{1.2}$ duo stichi 2013' La^G Ga TSy-He, unus B' R' 1219' | ελθετω] ελθατω S THe*R^c 55: cf. **33**6; + δη *L''* 55 | ελθετω θανατος] *posuit mortem* La^G | και > 2013 La^G | 16^3 in duo stichos (οτι — αυτων 1^0, εν μεσω αυτων) diuidit Ga | πονηριαι B' 1220 Ga 55 = 𝔐] -ρια 2013' R'' *L''* | αυτων ult.] αυτης 2013': ex 11

$17^{1.2}$ duo stichi Sa He, unus rel. | δε S' 2013' 1220 R' *L*^{pau}'] ÷ Ga, > B La^{G}Aug *L'* 55 | ο κυριος] > La^G; ο > 2013: cf. **2**12 | εισηκουσεν μου *exaudiuit me* La = ישמעני (Flashar p. 161. 242)] *saluabit me* Uulg(Ga *-auit*, cf. proleg. § 23) = 𝔐 יושיעני

18 διηγησομαι] + σοι 2013 | απαγγελω B'(S -γελλω) 2013 1220 La^G] και απαγγ. R'Aug Ga *L''* 55 = 𝔐: haec ad 18^1 trahunt Ga(uid.) TSyHe = 𝔐 | εισακουσεται] + κυριος R'

19^{1+2} unus stichus R' | init.] pr. και 2013 | απο των εγγιζ. μοι ad 19^2 trahit S, est stichus singularis in La^G Ga

20 εἰσακούσεται ὁ θεὸς καὶ ταπεινώσει αὐτούς,
ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων.
διάψαλμα.
οὐ γάρ ἐστιν αὐτοῖς ἀντάλλαγμα,
καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν θεόν.
21 ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐν τῷ ἀποδιδόναι·
ἐβεβήλωσαν τὴν διαθήκην αὐτοῦ.
22 διεμερίσθησαν ἀπὸ ὀργῆς τοῦ προσώπου αὐτοῦ,
καὶ ἤγγισεν ἡ καρδία αὐτοῦ·
ἡπαλύνθησαν οἱ λόγοι αὐτοῦ ὑπὲρ ἔλαιον,
καὶ αὐτοί εἰσιν βολίδες.
23 ἐπίρριψον ἐπὶ κύριον τὴν μέριμνάν σου, καὶ αὐτός σε διαθρέψει·
οὐ δώσει εἰς τὸν αἰῶνα σάλον τῷ δικαίῳ.
24 σὺ δέ, ὁ θεός, κατάξεις αὐτοὺς εἰς φρέαρ διαφθορᾶς·
ἄνδρες αἱμάτων καὶ δολιότητος
οὐ μὴ ἡμισεύσωσιν τὰς ἡμέρας αὐτῶν.
ἐγὼ δὲ ἐλπιῶ ἐπὶ σέ, κύριε.

55 ΝΕ′

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τοῦ ἀπὸ τῶν ἁγίων
μεμακρυμμένου· τῷ Δαυιδ εἰς στηλογραφίαν, ὁπότε
ἐκράτησαν αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν Γεθ.
2 Ἐλέησόν με, κύριε, ὅτι κατεπάτησέν με ἄνθρωπος,
ὅλην τὴν ἡμέραν πολεμῶν ἔθλιψέν με.

$20^{1.2}$ duo stichi Sa La^G Ga TSyHe 1219, unus B′ 2013 1220 R′ 55 | εισακουσεται] pr. *et* La^G, + με R′Aug | ο θεος] κυριος R′ | $20^{3.4}$ duo stichi B′ 1220 T 1219, unus 2013’ R′’ Ga SyHe 55 | και ult. = 𝔐] οτι *L*′’ 1219 | τον θεον > La^G

21^{1+2} unus stichus 2013 | εξετεινεν—αυτου 1° et 21^2 om., εν τω αποδιδοναι cum 20 iungit S | εξετεινεν] pr. *et* La^G | εβεβηλωσαν] -σεν Sa 55 = 𝔐

22^{1+2} unus stichus B 2013 | init.] pr. και S | του > 2013 | αυτου 1°] αυτων *L*^{pau}′He*Th | ηγγισεν η καρδια αυτου B′’ 2013’ R′’ Ga He^c: cf. 𝔐] ηγγισαν αι καρδιαι αυτων *L*′’, ηγγισεν η καρδια αυτων *L*^{pau}S^{c}Th 55(et 1219? των periit) | $22^{3.4}$ duo stichi Sa La^G Ga T 1219, unus B′ 2013 R′ SyHe 55 | αυτου ult.] αυτων *L*′ 55

23 επι κυριον/την μερ. σου] tr. 2013 | και > 2013 | σαλον] σαλος 55: cf. Thack. § 10, 28

$24^{2.3}$ duo stichi La^G TSyHe, unus rel. | ημισευσωσιν(*L*^{pau}He*-σουσιν) τας ημερας] μνησθωσι των ημερων 2013’ | ελπιω επι σε/κυριε B′ 2013 La^G Ga T 1219 (sed S T σοι pro σε: cf. **9** 11)] tr. *L*′’, επι σε ελπιω κυριε R′Aug(La^R *speraui* pro *-abo*) 55: cf. **55** 4

55 (𝔐 **56**)

1 τω] του 2013 | οποτε] οτε 55: cf. **3** 1

2 κυριε B’ 2013’ 1220 La] ο θεος S R Ga *L*′’ 1219’ = 𝔐 | πολεμων] εν πολεμω 2013’

3 κατεπάτησάν με οἱ ἐχθροί μου ὅλην τὴν ἡμέραν,
ὅτι πολλοὶ οἱ πολεμοῦντές με ἀπὸ ὕψους.
4 ἡμέρας φοβηθήσομαι, ἐγὼ δὲ ἐπὶ σοὶ ἐλπιῶ.
5 ἐν τῷ θεῷ ἐπαινέσω τοὺς λόγους μου ὅλην τὴν ἡμέραν.
ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα· οὐ φοβηθήσομαι, τί ποιήσει μοι σάρξ.
6 ὅλην τὴν ἡμέραν τοὺς λόγους μου ἐβδελύσσοντο,
κατ᾽ ἐμοῦ πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν εἰς κακόν.
7 παροικήσουσιν καὶ κατακρύψουσιν·
αὐτοὶ τὴν πτέρναν μου φυλάξουσιν,
καθάπερ ὑπέμειναν τὴν ψυχήν μου.
8 ὑπὲρ τοῦ μηθενὸς σώσεις αὐτούς,
ἐν ὀργῇ λαοὺς κατάξεις, ὁ θεός.
9 τὴν ζωήν μου ἐξήγγειλά σοι,
ἔθου τὰ δάκρυά μου ἐνώπιόν σου ὡς καὶ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ σου.
10 ἐπιστρέψουσιν οἱ ἐχθροί μου εἰς τὰ ὀπίσω,
ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε·
ἰδοὺ ἔγνων ὅτι θεός μου εἶ σύ.

3^1] add. απο υψους ημερας B'' R'' eisdem uerbis in $3^2/4^1$ omissis; add. stichum απο υψους ημερων ου φοβηθησομαι Sy eisdem uerbis in $3^2/4^1$ retentis; add. ⟨απο υψου⟩ς ημερων 1219, sed hab. απο υψους etiam in 3 fin.

3 fin. απο υψους *L* 1219 = מרום] + ημερων 2013' Tht'Th 55: cf. 4 init.; απο υψους ad 4 trahunt GaHi: de B'' R'' cf. sup.

4 init. ημερας GaHi *L''*Th 55 = 𝔐] > 2013': cf. 3 fin.; de B'' R'' cf. 3^1 | φοβηθησομαι GaHi = 𝔐] pr. ου 2013' *L''*SuTh 55: ex 5. 12; φοβηθησονται B'' R'': omissis uerbis απο υψους ημερας (cf. 3^1) trahunt φοβηθησονται ad 3^2 | εγω δε] δε > 2013' = 𝔐; οτι εγω Tht^p' 1219' | επι σοι B R T He*] ε. σε S 2013 *L''* 1219': cf. **9**11 | ελπιω] ante επι tr. *L''* 1219: cf. **54**24; *speraui* La^R: cf. **54**24 **55**5 | fin.] + κυριε Bo R'Aug: cf. **54**24

5 εν] επι R: ex 5^2 | θεω 1°] + μου 2013': item Sa(non 2013) in $11^{1.2}$ | ολην την ημεραν B' 2013' R'' 55 (ex 2. 3. 6)] > S GaAug *L''* 1219 = 𝔐 | 5^2 est unus stichus in omnibus mss.: item 12 | επι (cf. 12)] εν B: ex 5^1 | θεω 2°] κυριω S: cf. 12 | ηλπισα *speraui* GaAug^p] *sperabo* LaAug^p: item in 12, ubi etiam Cyp. *speraui* | σαρξ] *homo* La^R et Psalt. Rom.: ex 12

6 τους λογ. μου / εβδελ.] tr. 2013 | 6^2] pr. και R' | κακον] κακα SySc

$7^{1.2.3}$ 8^1 quatuor stichi S 2013 La^G Ga TSy 1219', tres B (7^1, 7^{2+3}, 8^1) et Sa He (7^1, 7^2, 7^3+8^1), duo R' (7^{1+2}, 7^3+8^1) | υπεμειναν την ψυχην *sustinuerunt animam* Ga] -να τη ψυχη B'', *sustinuit anima* La^{R}Aug, *exspectauit anima* La^G

8 μηθενος] μηδενος R: cf. Thack. p. 58—62 | σωσεις = פלט] ωσεις *L''*Th(non He*) 55: σ post s om. | καταξεις *deduces* La^{R}Aug] *confringes* La^G Ga: καταξεις ab καταγνυμι deriuatum, cf. Hi (S.-St. 2, p. 119) | ο θεος ad 8 trahunt 2013' Tht' 1219, ad 9 B' R'' Ga THe 55

9 την ζωην] *opera* Sa | μου 1° > R | 9^2 in duo stichos (εθου — σου 1°, ως — fin.) diuidunt R'' Ga | εθου] *posui* La^G et Psalt. Rom. | και > La(non Aug)

$10^{1.2.3}$ tres stichi B R'' Ga TSyHe 1219, duo S 2013' (10^{1+2}, 10^3) et 55 (10^1, 10^{2+3}) | init.] pr. τοτε Ga SySc = 𝔐 | αν > 2013, sed hab. επικαλεσωμαι | θεος μου ει συ] συ ει ο θεος μου R', συ > Ga

11 ἐπὶ τῷ θεῷ αἰνέσω ῥῆμα,
ἐπὶ τῷ κυρίῳ αἰνέσω λόγον.
12 ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα· οὐ φοβηθήσομαι, τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.
13 ἐν ἐμοί, ὁ θεός, αἱ εὐχαὶ ἃς ἀποδώσω αἰνέσεώς σοι,
14 ὅτι ἐρρύσω τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου
καὶ τοὺς πόδας μου ἐξ ὀλισθήματος
τοῦ εὐαρεστῆσαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐν φωτὶ ζώντων.

56 ΝΓ′

1 Εἰς τὸ τέλος· μὴ διαφθείρῃς· τῷ Δαυιδ εἰς στηλογραφίαν ἐν τῷ αὐτὸν ἀποδιδράσκειν ἀπὸ προσώπου Σαουλ εἰς τὸ σπήλαιον.
2 Ἐλέησόν με, ὁ θεός, ἐλέησόν με,
ὅτι ἐπὶ σοὶ πέποιθεν ἡ ψυχή μου
καὶ ἐν τῇ σκιᾷ τῶν πτερύγων σου ἐλπιῶ
ἕως οὗ παρέλθῃ ἡ ἀνομία.
3 κεκράξομαι πρὸς τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον,
τὸν θεὸν τὸν εὐεργετήσαντά με.
4 ἐξαπέστειλεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἔσωσέν με,
ἔδωκεν εἰς ὄνειδος τοὺς καταπατοῦντάς με.
διάψαλμα.
ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ
5 καὶ ἐρρύσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ μέσου σκύμνων.
ἐκοιμήθην τεταραγμένος·

11 ρημα] ρηματα 2013 | 11^{2}] pr. *et* La^{G} | κυριω S' 2013 La^{G}Aug Ga *L*′ 55 = 𝔐] θεω B Sa(cf. 5) R′ Sy: ex 11^{1} 12

12] pr. *et* Ga(non Uulg) | θεω] κυριω S La^{G}: cf. 5 | ηλπισα: cf. 5

13 αι ευχαι B′' 2013' *L*$^{b(sil)}$THe^{c}(uid.)] αι > R *L*^{a}′ 55, add. ※*tua* GaAug | αινεσεως σοι S' R′' Ga(Uulg *laudationes* pro *-nis*: cf. 𝔐) *L*^{pau}TThtp^{p}He^{mg}] αιν. σου *L*Thtp^{p}' 1219', σοι > B; αινεσω ad 14 tractum 2013'(Sa add. σε)

14^{1} fin. B′Bo^{p} 2013' 1220 La^{G} Ga Sy] add. stichum τους οφθαλμους μου απο δακρυων Bo^{p}(cf. S.-St. 2, p. 60) R′Aug *L*′ 1219': ex **114**8 | και > Sy | εξ B′ 2013 1220 He^{c} 55] απο R *L*′: ex **114**8 | του ευαρεστησαι] + με He; ευαρεστησω Bo *L*′: ex **114**9 | του θεου B′' 2013' La^{G}Aug Ga He* 55 = 𝔐] κυριου R′ *L*′': ex **114**9 | φωτι] χωρα *L*^{pau}: ex **114**9

56 (𝔐 57)

1 τω 1° > S | αυτον αποδιδρασκειν] tr. R *L*^{pau}, αυτον > 1220 *L*^{pau}Thtp^{p}

2^{1+2} unus stichus Sa, 2^{3+4} unus stichus Sa R′' | τη σκια] σκεπη R | παρελθη] -θοι *L*^{pau} | η ανομια] + μου Sa 1220 *L*^{pau}

3^{1+2} unus stichus Sa R′ | τον 2° > R

4 εξαπεστειλεν 1°] + *dominus* Sa: cf. 4^{3} | διαψαλμα S Sa Ga = 𝔐] post 3 tr. B 1220 R′ T, ambis locis hab. La^{G} Sy

5 και ερρυσ. τ. ψυχ. μου cum 4^{3}, *in medio* (= בתוך, pro εκ μεσου) σκυμνων cum 5^{2} iungit Sa | και ερρυσατο >

υἱοὶ ἀνθρώπων, οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὅπλον καὶ βέλη,
καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν μάχαιρα ὀξεῖα.
6 ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανούς, ὁ θεός,
καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.
7 παγίδα ἡτοίμασαν τοῖς ποσίν μου
καὶ κατέκαμψαν τὴν ψυχήν μου·
ὤρυξαν πρὸ προσώπου μου βόθρον
καὶ ἐνέπεσαν εἰς αὐτόν.
διάψαλμα.
8 ἑτοίμη ἡ καρδία μου, ὁ θεός,
ἑτοίμη ἡ καρδία μου, ᾄσομαι καὶ ψαλῶ.
9 ἐξεγέρθητι, ἡ δόξα μου·
ἐξεγέρθητι, ψαλτήριον καὶ κιθάρα·
ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου.
10 ἐξομολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς, κύριε,
ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν,
11 ὅτι ἐμεγαλύνθη ἕως τῶν οὐρανῶν τὸ ἔλεός σου
καὶ ἕως τῶν νεφελῶν ἡ ἀλήθειά σου.
12 ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανούς, ὁ θεός,
καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.

57 ΝΖʹ

1 Εἰς τὸ τέλος· μὴ διαφθείρῃς· τῷ Δαυιδ εἰς στηλογραφίαν.

2 Εἰ ἀληθῶς ἄρα δικαιοσύνην λαλεῖτε;

La^G = 𝔐 | οπλον B′ 1220 Sy = חנית] οπλα Bo Sa R *L′* 55, *arma* La Ga

7^{1+2} unus stichus Sa | παγιδα Sa R *L′’* 1219’, *muscipulam* Aug, *laqueum* Ga = 𝔐] -δας B′’ 1220, *laqueos* La | $7^{3.4}$ duo stichi B Ga^c, unus rel. | ενεπεσαν] -σον *L′*(non THe) 1219: cf. **19**9; pr. *ipsi* La^G Aug

8 ετοιμη η καρδια μου 2° ad 8^2 trahunt B Sa T 1219, ad 8^1 R′ Ga SyHe 55, est stichus singularis in S La^G: cf. **107**2 | ασομαι(*L*^pau R^c ασω: cf. **26**6) και ψαλω B’ R′’ Ga TSyTh 55 = 𝔐] + σοι Sa He; + εν τη δοξη μου *L′*(Tht^p σου pro μου; cf. Mitt. d. S.-U. 1, p. 88): ex **107**2; + σοι εν τη δοξη μου S

9 εξεγερθητι 2° cum 9^1, ψαλτ. και κιθ. cum 9^3 iungunt R′’ Ga(non Uulg) | ψαλτ. και κιθ.] *in psalterium et chitaram* La^R | $9^3 + 10^1$ unus stichus Sa

10^{1+2} unus stichus R′ | init.] pr. *et* La^G | κυριε > Ga(non Uulg) | εν εθνεσιν om., ψαλω σοι cum 11^1 iungit Sa

11 εμεγαλυνθη εως] μεγα επανω *L*^pau: ex **107**5 | εως τ. νεφ. / η αλ. σου] tr. S *L*^pau He

57 (𝔐 58)

1 τω δαυιδ] pr. ψαλμος Sa

2 ει = ה est particula interrogatiua, κρινετε = תשפטו est modus indicatiuus, sed omnes uersiones et Tht interpretantur *si* ... *loquimini*, ... *iudicate*: item R (2^{1+2} unus stichus in R′’) et *L*^d T′R^c 55 κρινατε pro κρινετε substi-

εὐθεῖα κρίνετε, οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων;
3 καὶ γὰρ ἐν καρδίᾳ ἀνομίας ἐργάζεσθε ἐν τῇ γῇ,
ἀδικίαν αἱ χεῖρες ὑμῶν συμπλέκουσιν.
4 ἀπηλλοτριώθησαν οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ μήτρας,
ἐπλανήθησαν ἀπὸ γαστρός, ἐλάλησαν ψεύδη.
5 θυμὸς αὐτοῖς κατὰ τὴν ὁμοίωσιν τοῦ ὄφεως,
ὡσεὶ ἀσπίδος κωφῆς καὶ βυούσης τὰ ὦτα αὐτῆς,
6 ἥτις οὐκ εἰσακούσεται φωνὴν ἐπᾳδόντων
φαρμάκου τε φαρμακευομένου παρὰ σοφοῦ.
7 ὁ θεὸς συνέτριψεν τοὺς ὀδόντας αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν,
τὰς μύλας τῶν λεόντων συνέθλασεν κύριος.
8 ἐξουδενωθήσονται ὡς ὕδωρ διαπορευόμενον·
ἐντενεῖ τὸ τόξον αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀσθενήσουσιν.
9 ὡσεὶ κηρὸς ὁ τακεὶς ἀνταναιρεθήσονται·
ἐπέπεσε πῦρ, καὶ οὐκ εἶδον τὸν ἥλιον.
10 πρὸ τοῦ συνεῖναι τὰς ἀκάνθας ὑμῶν τὴν ῥάμνον,
ὡσεὶ ζῶντας ὡσεὶ ἐν ὀργῇ καταπίεται ὑμᾶς.
11 εὐφρανθήσεται δίκαιος, ὅταν ἴδῃ ἐκδίκησιν ἀσεβῶν·
τὰς χεῖρας αὐτοῦ νίψεται ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἁμαρτωλοῦ.
12 καὶ ἐρεῖ ἄνθρωπος Εἰ ἄρα ἔστιν καρπὸς τῷ δικαίῳ,
ἄρα ἐστὶν ὁ θεὸς κρίνων αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ.

tuentes | ευθεια(cf. **18** 9)] -ας *L*′(non T) | οι B′ Thtp] > R L^{a}Thtp 1219′

3 ανομιας B′′ Sa La Ga $L^{b(sil)}$THeRc 55 = 𝔐] -αν R* $L^{a′′}$ 1219 | αδικιαν] -ας Sa UulgAug

4 ψεύδη: sic uel ψευδῆ?

6 φωνην] -ης *L*′(non THe*) 55: cf. **33** 7 | επαδοντων] -τος R L^{pau}He* | φαρμακου τε(cf. **48** 3) φαρμακευομενου B′′ Sa La Ga ThtTh(de ambobus cf. Mitt. d. S.-U. 1, p. 88): haec reddunt Bo Sa *et medicamenti quod praeparatur* uel *fit*, La^{R}Aug *et medicamenti*(La^{R} *-tis*) *medicati*, Uulg autem *et uenefici incantantis*(Ga *-tes*), La^{G} *et uenefici qui*(alii Latini *quae*) *incantantur*: illi φαρμάκου, hi φαρμακοῦ interpretati sunt. Pro his uerbis habent φαρμακουται φαρμακευομενη R *L*′ 1219′, quam lectionem Th reprobat | παρα σοφου *a sapiente* La] *sapienter* Ga

7 συνετριψεν B′, *contriuit* La^{R}Aug] συντριψει Bo Sa R *L*′′ 55, *conteret* Ga, *conterur* (sic) La^{G} | των > R | συνεθλασεν *confregit* La] *confringet* Ga | κυριος B′ 1219] pr. ο R *L*′ 55: cf. **2** 12

8 ως] ωσει *L*′(non T): cf. **16** 12 | ασθενησουσιν] -σωσιν L^{d}

9 ο B′ 55] > R *L*′: cf. **21** 14 | επεπεσε(ν) πυρ B′′ R′′ Ga 55(om. επ 1°)] επεσε(ν) πυρ επ αυτους *L*′′Th (Sa?), ... αυτους etiam 1219 | και > Sy = 𝔐

10 προ — υμων cum 9^2 iungit Sa | συν(ε)ιναι B′ R T] συνιεναι *L*′ 55, *produca(n)t* La | υμων] αυτων Sa 1219 | την ραμνον] τη -νω L^{pau}TScRc, τη -νον(sic) 55: haec ad 10^1 trahunt GaAug TSyHe 1219′, ad 10^2 B′′ Sa R′′ | ωσει 2° > Sa | υμας B′ Sa Ga* TTht′He*Th] αυτους S R′′ Ga^{c}Uulg *L* 1219′

11 ασεβων B Sa R′′ Sy(-βους: ad 11^2 adapt.)] > S′ GaAug *L*′ 55 = 𝔐 | του αμαρτωλου *peccatoris* La^{R}Aug Uulg-Ga^{c} = 𝔐] του > R; *-torum* Bo La^{G} Ga*: ad 11^1 adapt.

12 ει > R′ L^{pau}Thtp′ | 12^2] pr. *et* La^{G}

58 ΝΗ΄

1 Εἰς τὸ τέλος· μὴ διαφθείρῃς· τῷ Δαυιδ εἰς στηλογραφίαν, ὁπότε ἀπέστειλεν Σαουλ καὶ ἐφύλαξεν τὸν οἶκον αὐτοῦ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν.

2 Ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου, ὁ θεός,
καὶ ἐκ τῶν ἐπανισταμένων ἐπ' ἐμὲ λύτρωσαί με·
3 ῥῦσαί με ἐκ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν
καὶ ἐξ ἀνδρῶν αἱμάτων σῶσόν με.
4 ὅτι ἰδοὺ ἐθήρευσαν τὴν ψυχήν μου,
ἐπέθεντο ἐπ' ἐμὲ κραταιοί.
οὔτε ἡ ἀνομία μου οὔτε ἡ ἁμαρτία μου, κύριε·
5 ἄνευ ἀνομίας ἔδραμον καὶ κατεύθυναν·
ἐξεγέρθητι εἰς συνάντησίν μου καὶ ἰδέ.
6 καὶ σύ, κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ισραηλ,
πρόσχες τοῦ ἐπισκέψασθαι πάντα τὰ ἔθνη,
μὴ οἰκτιρήσῃς πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν.
διάψαλμα.
7 ἐπιστρέψουσιν εἰς ἑσπέραν καὶ λιμώξουσιν ὡς κύων καὶ κυκλώσουσιν πόλιν.
8 ἰδοὺ ἀποφθέγξονται ἐν τῷ στόματι αὐτῶν,
καὶ ῥομφαία ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτῶν· ὅτι τίς ἤκουσεν;
9 καὶ σύ, κύριε, ἐκγελάσῃ αὐτούς,
ἐξουδενώσεις πάντα τὰ ἔθνη.
10 τὸ κράτος μου, πρὸς σὲ φυλάξω,
ὅτι ὁ θεὸς ἀντιλήμπτωρ μου εἶ.

58 (𝔐 59)

1 οποτε] οτε L^{pau}: cf. 3 1 | τον οικον αυτου] > S 1219 = 𝔐; *dauid domum* La^{R}

2 με 1^{0}] + κυριε S | ο θεος] + μου S La^{G}Aug Uulg = 𝔐 | επανιστανομενων B' R] νο > L' 1219: cf. **17** 40; -σταμεμενων 55: cf. **43** 6

4 μου paenult. > La^{G} | η ult. > R | κυριε ad 5^{1} trahit Ga(non Uulg)

5 κατευθυναν Grabe = 𝔐] -να mss.: εδραμον 3. pers. plur. esse testatur 𝔐, sed antiqui putantes 1. pers. sing. esse etiam pro κατευθυναν eandem personam substituerunt

6 ο θεος 1^{0} > 1219 | ισραηλ B' 55] pr. του R L'

7 unus stichus B' Sa R' He 1219', duo (init. — κυων, και κυκλ. πολιν) La^{G} TSy, tres (επιστρ. εις εσπ., και 1^{0} — κυων, και κυκλ. πολιν) Ga: item in 15, sed R' ibi = Sy (T deest) | και ult. > La^{R} hic, non in 15

8 ιδου B'' R Ga 55 2010 = 𝔐] + αυτοι Sa La L''Th 1219 | οτι τις ηκουσεν ad 8^{2} trahunt Ga TSyHe, ad 9^{1} B' Sa La^{G} 1219', est stichus singularis in R'

9 εκγελαση] *eggel.* R: cf. **2** 4; -σεις L^{a}'(non THe^{c}): cf. Thack. p. 232 | εξουδενωσεις] ϑ pro δ 55: cf. **43** 6

10 ο θεος B''(B om. ο) Sa(add. *meus*) R'' GaHi Thtp^{p}He* 2010 = 𝔐] pr. συ LThtp^{p}' 55 hic, non in 18 (sed He* in 18 hab. συ); in fin. u. add. *tu* Su | ει *es* La^{R}Aug Uulg] > S GaHi = 𝔐, sed in 18 habent ει; *est* La^{G}: item in 18

11 ὁ θεός μου, τὸ ἔλεος αὐτοῦ προφθάσει με·
ὁ θεὸς δείξει μοι ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου.
12 μὴ ἀποκτείνῃς αὐτούς, μήποτε ἐπιλάθωνται τοῦ λαοῦ μου·
διασκόρπισον αὐτοὺς ἐν τῇ δυνάμει σου
καὶ κατάγαγε αὐτούς, ὁ ὑπερασπιστής μου κύριε.
13 ἁμαρτίαν στόματος αὐτῶν, λόγον χειλέων αὐτῶν,
καὶ συλλημφθήτωσαν ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ αὐτῶν·
καὶ ἐξ ἀρᾶς καὶ ψεύδους διαγγελήσονται συντέλειαι
14 ἐν ὀργῇ συντελείας, καὶ οὐ μὴ ὑπάρξουσιν·
καὶ γνώσονται ὅτι ὁ θεὸς δεσπόζει τοῦ Ιακωβ, τῶν περάτων τῆς γῆς.
διάψαλμα.
15 ἐπιστρέψουσιν εἰς ἑσπέραν καὶ λιμώξουσιν ὡς κύων καὶ κυκλώσουσιν πόλιν.
16 αὐτοὶ διασκορπισθήσονται τοῦ φαγεῖν·
ἐὰν δὲ μὴ χορτασθῶσιν, καὶ γογγύσουσιν.
17 ἐγὼ δὲ ᾄσομαι τῇ δυνάμει σου
καὶ ἀγαλλιάσομαι τὸ πρωὶ τὸ ἔλεός σου,
ὅτι ἐγενήθης ἀντιλήμπτωρ μου
καὶ καταφυγὴ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου.
18 βοηθός μου, σοὶ ψαλῶ,

11 ελεος *misericordia* La Uulg] *uoluntas* GaHi, sed Hi concedit „*misericordia*" uerius esse | με] μοι R | ο θεος 2^0 Bo Sa La^G GaHi 2010(uid.) = 𝔐] + μου B′ R′Aug *L*′’Su 55: ex 11^1

12 λαου μου GaHi (item cod. latinizans 156, cf. **47**$_{10}$) = 𝔐] νομου σου B′’ R′’ *L*′Su 55: ex **118**$_{61.109.153}$; ονοματος σου Sa Sy^c 1219: ex **43**$_{21}$

13 αμαρτιαν ... λογον B′’(Bo pr. *propter*) Ga Tht^p 55 2010] αμαρτια ... λογος R *L*Tht^p’(sed -αν He^c, -ας *L*^{pau}Tht^{p}He^{mg}); ...... λογους 1219; *delicta ... uerba* La^R, *delicta ... sermones* La^G, *delicta ... sermonem* Aug | χειλεων] pr. των R | διαγγελησονται] *conuellentur* La^G | συντελειαι B′’ Sa Tht’Th(Sy hab. συντελειαι bis, in 13^3 fin. et 14^1 init.), *consummationes* La^{R}Aug] εν συντελεια R *L* 1219’, *in consum(m)atione* Ga; *consumantur* (ad 14^1 tractum, cf. 𝔐) La^G

14 υπαρξουσιν B R *L*$^{b(sil)}$He* 1219’] -ξωσιν S *L*$^{a′}$ | ο θεος] *dominus* La^G | ο θεος δεσποζει του ιακωβ των περατων S GaHi 1219 = 𝔐] και ante των add. R′’ Uulg *L*′’SuTh (1219?); ο θεος του ιακ. δεσπ. των περ. B’ Sa 55: cf. Hi in uersione dicens „*deus dominatur iacob finium*", in interpretatione autem „*deus iacob dominatur finium*"; cf. Flashar p. 258 | δεσποζει *dominatur* La^G Ga et Hi(cf. sup.)] *-nabitur* La^{R}Aug Uulg

15 de stichis cf. 7 | init.] pr. *et* La^G = 𝔐

16 μη Sa R′’ Ga *L*′’Th 2010 = 𝔐] > B′’ 55 | γογγυσουσιν] -σωσιν *L*$^{b′}$He^c 1219’ 2010

17 τη δυναμει B′ *L*$^{d(sil)}$Tht^p] την -μιν R *L*^{d}Tht^{p}HeS^c 1219’ 2010, εν τη -μει R^c: cf. Helbing Kas. p. 69 | και 1^0 > La^G | 17^3] + *domine* La^G | καταφυγη B′ Sa = 𝔐] + μου R′’ Ga *L*′’ 55 2010(uid.) | μου ult. > B 55

18 βοηθος μου B′ R′’ Ga = 𝔐] + ει

ὅτι, ὁ θεός, ἀντιλήμπτωρ μου εἶ,
ὁ θεός μου, τὸ ἔλεός μου.

59 ΝΘ′
1 Εἰς τὸ τέλος· τοῖς ἀλλοιωθησομένοις ἔτι, εἰς στηλο-
γραφίαν τῷ Δαυιδ, εἰς διδαχήν, 2 ὁπότε ἐνεπύρισεν
τὴν Μεσοποταμίαν Συρίας καὶ τὴν Συρίαν Σωβα,
καὶ ἐπέστρεψεν Ιωαβ καὶ ἐπάταξεν τὴν
φάραγγα τῶν ἁλῶν, δώδεκα χιλιάδας.
3 Ὁ θεός, ἀπώσω ἡμᾶς καὶ καθεῖλες ἡμᾶς,
ὠργίσθης καὶ οἰκτίρησας ἡμᾶς.
4 συνέσεισας τὴν γῆν καὶ συνετάραξας αὐτήν·
ἴασαι τὰ συντρίμματα αὐτῆς, ὅτι ἐσαλεύθη.
5 ἔδειξας τῷ λαῷ σου σκληρά,
ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον κατανύξεως.
6 ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σημείωσιν
τοῦ φυγεῖν ἀπὸ προσώπου τόξου.
διάψαλμα.
7 ὅπως ἂν ῥυσθῶσιν οἱ ἀγαπητοί σου,
σῶσον τῇ δεξιᾷ σου καὶ ἐπάκουσόν μου.
8 ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ
Ἀγαλλιάσομαι καὶ διαμεριῶ Σικιμα
καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηνῶν διαμετρήσω·
9 ἐμός ἐστιν Γαλααδ, καὶ ἐμός ἐστιν Μανασση,
καὶ Εφραιμ κραταίωσις τῆς κεφαλῆς μου,

Bo Sa *L*′ʾ, + ο θεος 55 | οτι (+ συ Aug He*: cf. 10) ο θεος Sa R′ʾ Ga *L*′ʾ(Sy om. οτι) 55 = 𝔐] ο θεος μου οτι B′ʾ(trahunt ο θ. μου ad 18[1]) | ει > 2010; cf. 10

59 (𝔐 **60**)

1 ετι B′ Sa *L*$^{d(sil)}$ 55: cf. 𝔐] > Bo R′ʾ Ga *L*$^{d′ʾ}$He 1219 | εις διδαχην] εις διαδοχην Sa *L*^{pau}, > *L*^{pau}

2 οποτε] οτε *L*^{pau}: cf. **3** 1 | την μεσοποταμιαν συριας *mesopotamiam syriae* UulgAug] τ. μ. συριαν R He, *m. syriam* La^{R}; *syriae* > La^{G}; *syram m.* Ga = 𝔐 | την συριαν > Uulg | σωβα Ga *L*^{pau}Tht^{p} = 𝔐] -βαλ rel. (etiam Uulg; σωυβαλ Sa, *subal* La^{G}): cf. Par. I **19** 6 | ιωαβ] *moab* La^{R} | την φαραγγα B′ʾ R′ Ga *L*$^{d(sil)}$ʾHe 55 2010(-γαν: cf. Thack. § 10, 12)] τον εδωμ εν τη φαραγγι Sa La^{R}Aug Uulg *L*$^{d′}$ = 𝔐

3 καθειλες] -λας He*R^{c} 55: cf. **9** 7 | ωργισθης] + *nobis* La^{G} | οικτιρησας] ωκτ. *L*′(non He; T deest): cf. **102** 13 et Thack. p. 200

4 εσαλευθη] -θησαν BBo^{p} He*: ad συντριμματα relatum, cf. **11** 3

6^{1+2} unus stichus B′ | διαψαλμα post 7 tr. Sa

7 σωσον] *saluum me fac* La: cf. **107** 7

8 και 1^{0} > La^{R} = 𝔐 | σκηνων] + *eius* La^{G}

9 εστιν 2^{0} (non 1^{0})] ÷ Ga | μανασση B′ La He^{c}] -σης R GaAug *L*′ 1219ʾ:

Ιουδας βασιλεύς μου·
10 Μωαβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου,
ἐπὶ τὴν Ιδουμαίαν ἐκτενῶ τὸ ὑπόδημά μου,
ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγησαν.
11 τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν περιοχῆς;
τίς ὁδηγήσει με ἕως τῆς Ιδουμαίας;
12 οὐχὶ σύ, ὁ θεός, ὁ ἀπωσάμενος ἡμᾶς;
καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ, ὁ θεός, ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν.
13 δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως·
καὶ ματαία σωτηρία ἀνθρώπου.
14 ἐν δὲ τῷ θεῷ ποιήσομεν δύναμιν,
καὶ αὐτὸς ἐξουδενώσει τοὺς θλίβοντας ἡμᾶς.

60 Ξ′

1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις· τῷ Δαυιδ.
2 Εἰσάκουσον, ὁ θεός, τῆς δεήσεώς μου,
πρόσχες τῇ προσευχῇ μου.
3 ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς πρὸς σὲ ἐκέκραξα
ἐν τῷ ἀκηδιάσαι τὴν καρδίαν μου·
ἐν πέτρᾳ ὕψωσάς με,
4 ὡδήγησάς με, ὅτι ἐγενήθης ἐλπίς μου,
πύργος ἰσχύος ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ.
5 παροικήσω ἐν τῷ σκηνώματί σου εἰς τοὺς αἰῶνας,
σκεπασθήσομαι ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου.
διάψαλμα.

cf. **107_9** | 9^3 + 10^1 unus stichus La^G Ga Sy: cf. **107_9** | βασιλευς] pr. ο R: cf. **107_9**

10 επι την ιδουμαιαν *in idumaeam* La Ga] εν ιδουμαια R

11 τις 2° B′ La GaHi = 𝔐] pr. η R *L*′Su 1219’ et complures Latini: cf. **107_{11}**; pr. *et* Sy | με 2° > La^G

12 ουκ R *L*′ 1219’] ουχι B′: ex 12^1, cf. **107_{12}**

13] pr. *domine* Sa | εκ θλιψεως] *in*(seu *ex*) *tribulationibus nostris* Sa: cf. **107_{13}**

14 δε B′ 55] > R′’ Ga *L*′’ 1219: cf. **107_{14}** | θεω] + *nostro* Sa | εξουδενωσει] θ pro δ 55: cf. **43_6**

60 (𝔐 **61**)

1 εν υμνοις] *pro idithun* La^R: ex **61_1**, cf. ibi | τω δαυιδ BBo^p Sa La^{G}Aug Ga *L*$^{a′’}$ 55 = 𝔐] pr. ψαλμος SBo^p R′ *L*^{pau}T, + ψαλμος *L*^{pau}

2 ο θεος > B | 2^2 > 55 | τη προσευχη] της -χης B: ad 2^1 adapt.? cf. **5_3**

$3^{1.2.3}$ tres stichi S R′’ Ga T 1219, duo B (3^{1+2}, 3^3: item Sa, sed trahit απο τ. περ. τ. γης ad 2^2) et SyHe 55 (3^1, 3^{2+3})

4 ωδηγησας με ad 3 trahit 𝔐

5 εις τους αιωνας *in saecula* Ga] *-lum* La^G, *usque in saecula* Aug, *usque in saeculum* La^R | σκεπη] pr. τη *L*′ 1219 | διαψαλμα Sa La^G Ga = 𝔐] post 5^1 tr. B′ R′ SyHe

6 ὅτι σύ, ὁ θεός, εἰσήκουσας τῶν εὐχῶν μου,
ἔδωκας κληρονομίαν τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου.
7 ἡμέρας ἐφ᾽ ἡμέρας βασιλέως προσθήσεις,
ἔτη αὐτοῦ ἕως ἡμέρας γενεᾶς καὶ γενεᾶς.
8 διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ·
ἔλεος καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τίς ἐκζητήσει;
9 οὕτως ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος
τοῦ ἀποδοῦναί με τὰς εὐχάς μου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας.

61 ΞΑ´

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ Ιδιθουν· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
2 Οὐχὶ τῷ θεῷ ὑποταγήσεται ἡ ψυχή μου;
παρ᾽ αὐτοῦ γὰρ τὸ σωτήριόν μου·
3 καὶ γὰρ αὐτὸς θεός μου καὶ σωτήρ μου,
ἀντιλήμπτωρ μου· οὐ μὴ σαλευθῶ ἐπὶ πλεῖον.
4 ἕως πότε ἐπιτίθεσθε ἐπ᾽ ἄνθρωπον;
φονεύετε πάντες
ὡς τοίχῳ κεκλιμένῳ καὶ φραγμῷ ὠσμένῳ.

6 ο θεος] + *meus* GaHi, sed Hi concedit hoc in 𝔐𝔊 defuisse | των ευχων Bo R L'' 1219' = 𝔐 (cf. 9)] των προσευχων B, της προσευχης S Sa La Ga: cf. 2

7 ημερας 1^0 = 𝔐] -ραν Ld' (ex 9): item Lpau pro ημερας 2^0 | βασιλεως B' 55 = 𝔐] pr. του L' 1219 | βασιλεως προσθησεις] *basileus prostesi* i. e. βασιλευς προσθησει R*(literae *esi* fere penitus erasae), tr. LaR | ετη B' R] pr. τα L' 55 | (τα) ετη αυτου ad 7^2 trahunt TSyHe 1219, ad 7^1 B' Sa R'' Ga 55; εως — fin. cum 8^1 iungunt R' | γενεας ult.] *saecula* LaG

8 διαμενεῖ Bo Sa La(LaGAug *permanebit*, LaR *-bis*)] -μένει Ga Sy: cf. **71**17 **101**27 | αυτου τις εκζητησει S R L'' 1219', *eius quis requiret* Uulg] *quis* > LaR; *quis req. eius* Ga, *qui*(sic) *req. eum* LaG: cf. 𝔐; + αυτων(sic) B, *eius quis req. ei* Aug

9 σου] + ο θεος Sa LaGAug | τον αιωνα του αιωνος B'' Sa R'' GaHi SyHe 1219] τους αιωνας L' 55, *saeculum* Su

61 (𝔐 **62**)

1 υπερ ιδιθουν] *in hymnis* LaR: ex **60**1, cf. ibi | ιδιθουν B'' Sa LaR(cf. **60**1)Aug Ga 1219] -θουμ R' La'' 55: cf. **38**1 | ψαλμος] εν υμνοις Lpau: ex **60**1

2 παρ αυτου γαρ *ab ipso enim* GaAug] οτι π. α. εστιν *quoniam ab ipso est* R'': ex 6, sed R ibi non add. εστιν | αυτου = 𝔐] αυτω Sa(uid.) La'(non TSyHec): item Sa(uid.) LThtp(non TThtpSyHec) in 6 | το σωτηριον] η υπομονη R': ex 6

3 και γαρ *etenim* LaRAug, *nam et* Ga] *quia* LaG: ex 7 | αυτος] + εστιν *est* R'': item LaRAug in 7 | θεος S L' 55] pr. ο B R hic, non in 7 | μου 1^0 > Bop Sa: item in 7 | σαλευθω επι πλειον] μεταναστευσω R: ex 7

$4^{1.2}$ duo stichi B Sa TSyHe 55, unus S R'' Ga | ανθρωπον *hominem* GaAug] *-nes* La | φονευετε παντες B' R 1219] *interficite*(LaR *-ciente*) *omnes* LaRAug, *et interficere uniuersos* LaG, *interficitis uniuersos* Ga et Psalt. Rom.; + υμεις Uulg(*interficitis uniuersi uos*) L'' 55 = 𝔐 | κεκλιμενω] κεκλεισμ. Lpau-ThtpHe*Rc 55

5 πλὴν τὴν τιμήν μου ἐβουλεύσαντο ἀπώσασθαι,
ἔδραμον ἐν ψεύδει,
τῷ στόματι αὐτῶν εὐλογοῦσαν καὶ τῇ καρδίᾳ αὐτῶν κατηρῶντο.
διάψαλμα.
6 πλὴν τῷ θεῷ ὑποτάγηθι, ἡ ψυχή μου,
ὅτι παρ᾽ αὐτοῦ ἡ ὑπομονή μου·
7 ὅτι αὐτὸς θεός μου καὶ σωτήρ μου,
ἀντιλήμπτωρ μου· οὐ μὴ μεταναστεύσω.
8 ἐπὶ τῷ θεῷ τὸ σωτήριόν μου καὶ ἡ δόξα μου·
ὁ θεὸς τῆς βοηθείας μου, καὶ ἡ ἐλπίς μου ἐπὶ τῷ θεῷ.
9 ἐλπίσατε ἐπ᾽ αὐτόν, πᾶσα συναγωγὴ λαοῦ·
ἐκχέετε ἐνώπιον αὐτοῦ τὰς καρδίας ὑμῶν·
ὁ θεὸς βοηθὸς ἡμῶν.
διάψαλμα.
10 πλὴν μάταιοι οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων,
ψευδεῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ζυγοῖς τοῦ ἀδικῆσαι,
αὐτοὶ ἐκ ματαιότητος ἐπὶ τὸ αὐτό.
11 μὴ ἐλπίζετε ἐπὶ ἀδικίαν
καὶ ἐπὶ ἅρπαγμα μὴ ἐπιποθεῖτε·
πλοῦτος ἐὰν ῥέῃ, μὴ προστίθεσθε καρδίαν.

5 εδραμον] *cucurrerunt* Bo Sy, *concurrerunt* Sa: cf. 𝔐; *cucurri* La Ga | ψευδει Sa(cf. S.-St. 2, p. 158) Sy = 𝔐] διψει B′ʼ R′ʼ Ga *L′* 1219ʼ: cf. Euseb. σφαλμα τι γραφικον γεγονεναι εν τοις μετα ταυτα συνεβη χρονοις ωστε αντι του „εν ψευδει“ „εν διψει“ γεγραφεναι | τω στομ. αυτων ευλογ. ad 5^2 trahunt R′, est stichus singularis in La^G T 1219 | ευλογουσαν B′ R 55(ηυλ.) et Clem. Rom. (S.-St. 2, p. 201)] -γουν *L′*: cf. Thack. p. 214

6 τω θεω] *domino* Sa | υποταγηθι] -γησεται R′Aug: ex 2; *subiecta esto* Ga, *subiecta est* La^G | η 1° > B | 6^2: cf. 2

7 οτι] και γαρ Bo Sa *L*^{d} et Psalt. Rom.: ex 3 | αυτος et μου 1°: cf. 3 | και > La^R | μου ult.] + ει He | μη > S

8 in tres stichos (init. — μου 1°, και 1° — μου 3°, και 2° — fin.) diuidit Sa | θεω 1°] + μου Bo Sa 1219 | το σωτηριον μου και] *salutari meo* La^R | μου 2° > 55 | και ult. > La^G = 𝔐 | επι τω θεω ult.] *deus* Sa

9^1 > S | λαου = 𝔐] + *meae* La^G, λαων R *L*$^{d′ʼ}$S^c(non THe*) 1219 | εκχεετε B R He^c 55 (cf. Thack. p. 243)] -χεατε S *L*$^{a′}$ 1219 | 9^3 B′ʼ Sa R′Aug Ga = 𝔐] pr. οτι La^G *L′ʼ* 1219ʼ | ημων] υμων *L*^{d}He^c: ex 9^2; + εστιν *L*^{pau}HeR^c, + *est* La$^{R(c)G}$ | διαψαλμα post 9^2 tr. et 9^3 cum 10^1 iungit Sa; διαψ. > La^G; pro διαψ. hab. GaHi *in aeternum* (hinc codices latinizantes 27 156 188 [cf. 47 10] εις τον αιωνα) = סלה (cf. Targ. לעלמין), sed in epist. ad Sunniam et Fretelam adnotatur *in aeternum* in 𝔊 non adesse, ad quod Hi mire respondet: „ergo *in aeternum* obelus est“

10 οι 2° > R *L*^{pau}He* | του αδικησαι] *ut decipiant* La Ga: haec ad 10^3 trahit Ga, εν ζυγοις του αδικ. est stichus singularis in La^G

$11^{1.2}$ duo stichi B R′ʼ Ga THe 1219ʼ, unus S Sa Sy | επι 1° B R] επ S *L′* 55 | αρπαγμα Sa La *L′ʼ* = 𝔐] -ματα B′ʼ R Ga 55 | καρδιαν] -διᾳ *L*^{b}ʼS^c

12 ἅπαξ ἐλάλησεν ὁ θεός, δύο ταῦτα ἤκουσα,
13 ὅτι τὸ κράτος τοῦ θεοῦ, καὶ σοί, κύριε, τὸ ἔλεος,
ὅτι σὺ ἀποδώσεις ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

62 ΞΒʹ

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ιουδαίας.

2 Ὁ θεὸς ὁ θεός μου, πρὸς σὲ ὀρθρίζω·
ἐδίψησέν σοι ἡ ψυχή μου.
ποσαπλῶς σοι ἡ σάρξ μου
ἐν γῇ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνύδρῳ;
3 οὕτως ἐν τῷ ἁγίῳ ὤφθην σοι
τοῦ ἰδεῖν τὴν δύναμίν σου καὶ τὴν δόξαν σου.
4 ὅτι κρεῖσσον τὸ ἔλεός σου ὑπὲρ ζωάς·
τὰ χείλη μου ἐπαινέσουσίν σε.
5 οὕτως εὐλογήσω σε ἐν τῇ ζωῇ μου,
ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀρῶ τὰς χεῖράς μου.
6 ὡσεὶ στέατος καὶ πιότητος ἐμπλησθείη ἡ ψυχή μου,
καὶ χείλη ἀγαλλιάσεως αἰνέσει τὸ στόμα μου.
7 εἰ ἐμνημόνευόν σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου,
ἐν τοῖς ὄρθροις ἐμελέτων εἰς σέ·
8 ὅτι ἐγενήθης βοηθός μου,
καὶ ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἀγαλλιάσομαι.
9 ἐκολλήθη ἡ ψυχή μου ὀπίσω σου,
ἐμοῦ ἀντελάβετο ἡ δεξιά σου.

12. 13^1 in quatuor stichos (απαξ — θεος, δυο — ηκουσα, οτι — θεου, και — ελεος) diuidit Sa, οτι — θεου ad 12 trahit 𝔐
13 σοι *L*^{pau}He^{mg}, *tibi* La Ga = 𝔐] συ Bʹ 55: cf. Thack. p. 94; *si* (i. e. σοι uel συ, cf. proleg. § 5 3) R; σου *L*ʹ

62 (𝔐 63)

1 ιουδαιας S Ga *L*$^{a'}$ 55 = 𝔐] ιδουμαιας Bʼ Sa Rʹʼ Uulg *L*$^{b(sil)}$ʼHe
$2^{2.3}$ duo stichi Bʹ Rʹʼ Ga TSyHe, unus Sa 55; 2^{3+4} unus stichus 1219 | σοι 1° Bʹ R Hi(uid., cf. S.-St. 2, p. 113 et De Bruyne Revue Bénéd. 1929, p. 307/8) = 𝔐] σε *L*ʹʼSu(uid., cf. ibid.) 55 | ποσαπλως *quam multiplicíter* La Ga, *uicibus multis* Sy = כַּמָּה] *ut splendeat* Bo, *soluta est* Sa: cf. 𝔐 כָּמַהּ | σοι 2° > Sa La^G | η σαρξ] pr. *et* La^{R}Aug | 2^4 cum 2^3 connectit He, ab 2^3 separant Ga Tht | γη > La^G
5 εν τω] pr. και Rʹʼ Uulg *L*^{pau}, εν > 55
6 ωσει Bʹ R T] ως εκ *L*ʹʼ 55 | εμπλησθειη] επλησθη Rʹ He | στομα μου Ga *L*ʹʼ = 𝔐] ονομα σου Bʹʼ Sa Rʹʼ 1219ʼ: cf. S.-St. 2, p. 230 et Deut. **21** 5
7^{1+2} unus stichus B, 7^2+8^1 unus stichus La^G Ga | τοις ορθροις] τω ορθρω μου B | εμελετων *meditabar* GaAug^p] *-bor* LaAug^p Uulg
9 εμου Bʹ La Ga 55 = 𝔐] + δε Bo R(uid.) *L*ʹ

10 αὐτοὶ δὲ εἰς μάτην ἐζήτησαν τὴν ψυχήν μου,
εἰσελεύσονται εἰς τὰ κατώτατα τῆς γῆς·
11 παραδοθήσονται εἰς χεῖρας ῥομφαίας,
μερίδες ἀλωπέκων ἔσονται.
12 ὁ δὲ βασιλεὺς εὐφρανθήσεται ἐπὶ τῷ θεῷ,
ἐπαινεσθήσεται πᾶς ὁ ὀμνύων ἐν αὐτῷ,
ὅτι ἐνεφράγη στόμα λαλούντων ἄδικα.

63 ΞΓʹ

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
2 Εἰσάκουσον, ὁ θεός, τῆς φωνῆς μου ἐν τῷ δέεσθαί με,
ἀπὸ φόβου ἐχθροῦ ἐξελοῦ τὴν ψυχήν μου.
3 ἐσκέπασάς με ἀπὸ συστροφῆς πονηρευομένων,
ἀπὸ πλήθους ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν,
4 οἵτινες ἠκόνησαν ὡς ῥομφαίαν τὰς γλώσσας αὐτῶν,
ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν πρᾶγμα πικρὸν
5 τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν ἀποκρύφοις ἄμωμον,
ἐξάπινα κατατοξεύσουσιν αὐτὸν καὶ οὐ φοβηθήσονται.
6 ἐκραταίωσαν ἑαυτοῖς λόγον πονηρόν,
διηγήσαντο τοῦ κρύψαι παγίδας·
εἶπαν Τίς ὄψεται αὐτούς;
7 ἐξηρεύνησαν ἀνομίας,
ἐξέλιπον ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσει.

11^{1} > S

12 επι τω θεω B' Sa *L'* 1219', *in deo* Ga = 𝔐] επι τω κυριω *in domino* S R'; *in domino in deo* La^{G}: cf. proleg. § 5$_{16}$ | επαινεσθησεται B' R] σ 1° > *L'* 55: cf. **33**$_{3}$

63 (𝔐 64)

2 ο θεος] + *meus* Sa | της B' R He] > *L'* 55 | φωνης S Sa *L'* 55 = 𝔐] προσευχης B' R' Ga He: cf. **129**$_{2}$ | δεεσθαι με S' Ga = 𝔐] + προς σε B Sa(uid.) *L'*(εν τω δεεσθ. με πρ. σε est stichus singularis in TSy) 55: ex **27**$_{2}$; θλιβεσθαι με R': ex **17**$_{7}$ **119**$_{1}$ | εχθρου] + *mei* La^{G} | εξελου *erue* La^{G}Aug, *eripe* Ga] ρυσαι *libera* R': cf. **24**$_{17}$ et **139**$_{5}$

3 > B* | εσκεπασας S'B^{s} Sa R'-Aug(R om. ε 1°) Ga 55] σκεπασον La^{G} *L'* 1219 | την S R] > *L'*B^{s} 55 | ανομιαν Sa R' Ga *L*^{pau}He] αδικιαν S' *L'*B^{s} 55

4 οιτινες *qui* La^{R}] *quia* La^{G}Aug Ga | τοξον αυτων Bo Sa *L'* 1219 = 𝔐 (cf. **57**$_{8}$)] αυτων > B' R' Ga 55

5 φοβηθησονται = 𝔐] -σεται *L*^{d}TS^{c}He^{c}

6 παγιδας = 𝔐] -δα *L*Thtp(non THe) | ειπαν] ειπον *L*^{a}Thtp(non He): cf. **29**$_{7}$ | αυτους] *nos* Sa

7 εξηρευνησαν] αυ pro ευ B(non S) 55: item B' 55 in εξερευνωντες εξερευνησει(s): cf. **108**$_{11}$ **118**$_{2}$ et Thack. § 6, 12 | ανομιας Sa R' Ga ThtpHe^{c} = 𝔐] -αν B' La^{R}-Aug *L*Thtp' 55 | εξερευνησει (de ευ cf. sup.) B' He^{c} = *scrutinio* La^{G} Ga atque etiam = *deus perscrutabitur eos* Sa (haec uerba efficiunt stichum in Sa εξελιπον εξερευνωντες ad 7^{1} trahente)] -σιν R, -σεις *L'* 55 = *scrutationes* La^{R}Aug

προσελεύσεται ἄνθρωπος, καὶ καρδία βαθεῖα,
8 καὶ ὑψωθήσεται ὁ θεός.
βέλος νηπίων ἐγενήθησαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν,
9 καὶ ἐξησθένησαν ἐπ᾽ αὐτοὺς αἱ γλῶσσαι αὐτῶν.
ἐταράχθησαν πάντες οἱ θεωροῦντες αὐτούς,
10 καὶ ἐφοβήθη πᾶς ἄνθρωπος.
καὶ ἀνήγγειλαν τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ
καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ συνῆκαν.
11 εὐφρανθήσεται δίκαιος ἐπὶ τῷ κυρίῳ καὶ ἐλπιεῖ ἐπ᾽ αὐτόν,
καὶ ἐπαινεσθήσονται πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.

64 ΞΔ′

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ, ᾠδή· Ιερεμιου καὶ Ιεζεκιηλ
ἐκ τοῦ λόγου τῆς παροικίας, ὅτε ἔμελλον ἐκπορεύεσθαι.
2 Σοὶ πρέπει ὕμνος, ὁ θεός, ἐν Σιων,
καὶ σοὶ ἀποδοθήσεται εὐχὴ ἐν Ιερουσαλημ.
3 εἰσάκουσον προσευχῆς μου·
πρὸς σὲ πᾶσα σὰρξ ἥξει.

7^{3} 8^{1} duo stichi B′ Sa Ga SyHe, unus R′’ T 1219’

8] pr. *et cognoscet eum* Sa | ο θεος] *dominus deus meus* Sa | βελος] *sagittae* La GaHi

9 και εξησθενησαν επ αυτους S’ Sa *L*′’, *et infirmatae sunt super*(Ga *contra*) *eos* La^{R}Aug Ga] post εξησθ. add. *auton* R, ibidem add. αυτων 55; και εξησθενησ... hab. etiam 1219; και εξουθενησαν αυτον B, *et pro nihilo habuerunt contra eos*(uel *ipsos*) Psalt. Rom. et alii Latini; *et pro nihilo habuerunt eum et infirmatae sunt super ipsos* La^{G} (*et pro nih. hab. eum* est stichus singularis): cf. proleg. § 5_{16}

$9^{2}+10^{1}$ unus stichus R′, 10^{1+2} unus stichus La^{G} THe 1219’, 10^{2+3} unus stichus R′

10 συνηκαν] pr. *non* La^{G}

11 επι B′ 55] εν R *L*′: cf. **96**$_{12}$ **103**$_{31}$ et Helbing Kas. p. 257/8 | ελπιει] ελπισει R: cf. Thack. § 20,1 | επαινεσθησονται B′ R 1219] σ 1° > *L*′ 55: cf. **33**$_{3}$

64 (𝔐 **65**)

1 ψαλμος/τω δαυιδ] tr. S, > *L*^{pau} | τω δαυιδ > *L*^{pau} | τω δαυιδ/ωδη(uel ωδης: cf. inf.)] tr. Sa *L*^{pau}He, > La^{G} | ωδη B’ La^{R}Aug Ga(sub ※) *L*^{a}Thtp] ωδης Sa R *L*^{b}’He(Sy sub ※), > S La^{G} *L*^{pau}T-Thtp 55 | ιερεμιου — fin. sic uel sim. (cf. inf.) hab. Bo Sa La Ga *L*, om. B′ R *O*(teste Tht) *L*^{b}T’He 1219’ = 𝔐, reprobat Tht (cf. proleg. § 7_{5}) | ιεζεκιηλ] *accei* (pro *aggei* = αγγαιου) Ga(non Uulg): ex **111**$_{1}$ **145**$_{1}$ **146**$_{1}$ | εκ — fin.] *profectionis* La^{G} | εκ του λογου Bo Sa Ga *L*^{pau}] ε. τ. λαου La^{R}Aug Uulg(om. εκ) *L*^{pau}, και του λαου *L*(*L*^{b} om. και) | εμελλον εκπορ.] εμελλεν εκπ. *L*^{pau}, *incipiebat proficisci* Ga(non Uulg)

2 σοι πρεπει] σε πρ. R = *te decet* La Ga | εν ιερουσαλημ Bo Sa-1093 R′’ *L*′’ 1219’] ÷ Ga, > B′ = 𝔐

$3^{1.2}$ duo stichi La^{G} T, unus rel. | εισακουσον] + *deus* Bo | προσευχης] pr. της *L*^{pau} | μου] ημων Sa, > S R Ga(non Uulg) 55 = 𝔐

4 λόγοι ἀνομιῶν ὑπερεδυνάμωσαν ἡμᾶς,
καὶ τὰς ἀσεβείας ἡμῶν σὺ ἱλάσῃ.
5 μακάριος ὃν ἐξελέξω καὶ προσελάβου·
κατασκηνώσει ἐν ταῖς αὐλαῖς σου.
πλησθησόμεθα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ οἴκου σου·
ἅγιος ὁ ναός σου, θαυμαστὸς ἐν δικαιοσύνῃ.
6 ἐπάκουσον ἡμῶν, ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν,
ἡ ἐλπὶς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς
καὶ ἐν θαλάσσῃ μακράν,
7 ἑτοιμάζων ὄρη ἐν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ,
περιεζωσμένος ἐν δυναστείᾳ,
8 ὁ συνταράσσων τὸ κύτος τῆς θαλάσσης,
ἤχους κυμάτων αὐτῆς.
ταραχθήσονται τὰ ἔθνη,
9 καὶ φοβηθήσονται οἱ κατοικοῦντες τὰ πέρατα ἀπὸ τῶν σημείων σου·
ἐξόδους πρωίας καὶ ἑσπέρας τέρψεις.
10 ἐπεσκέψω τὴν γῆν καὶ ἐμέθυσας αὐτήν,
ἐπλήθυνας τοῦ πλουτίσαι αὐτήν·
ὁ ποταμὸς τοῦ θεοῦ ἐπληρώθη ὑδάτων·
ἡτοίμασας τὴν τροφὴν αὐτῶν, ὅτι οὕτως ἡ ἑτοιμασία σου.
11 τοὺς αὔλακας αὐτῆς μέθυσον,
πλήθυνον τὰ γενήματα αὐτῆς,
ἐν ταῖς σταγόσιν αὐτῆς εὐφρανθήσεται ἀνατέλλουσα.

4 ανομιων Grabe = α′ σ′, cf. **73**20] ανομων mss. | υπερεδυναμωσαν] υπερηδ. B′ T 1219’: cf. Thack. p. 198 | τας ασεβειας B′ R He* 55] ταις -αις *L*′ 1219

5^{1}] + κυριε Sy 1219 | κατασκηνωσει] κατοικησει S: item ϑ′ | ταις αυλαις *atriis* La^{R}Aug Ga] *tabernaculis* La^{G}: ex **14**1 **60**5 etc. | πλησθησομεθα *replebimur* Ga-Aug] *-bitur* La: ad κατασκηνωσει adapt. | θαυμ. εν δικ. ad 6 trahit 𝔐 | δικαιοσυνη] + σου Sy

$6^{2.3}$ duo stichi Sa TSy, unus S R′’ Ga He 1219’; 6^{3} > B | εν] pr. των Sa *L*′’

7 αυτου = 𝔐] σου B La^{G} Ga

$8^{1.2}$ duo stichi La^{G} Ga TSyHe 1219’, unus B′ Sa-2017 R′ | κυτος] υδωρ B | ηχους(cf. **9**7) κυμ. αυτης B′’ Sa-2017 R GaHi et Theophilus(S.-St. 2, §50) = 𝔐] + τις υποστησεται La(cf. S.-St. 2, p. 66) *L*′’-Su 1219’: ex **147**6 **129**3 | 8^{3} 9^{1} duo stichi Sy (ut edidi) et La^{G} Ga THe 55 (trahunt και φοβηθησονται ad 8^{3}), unus stichus B′ Sa R′ 1219

9 οι κατοικ.] pr. παντες R′’ | τα περατα] την γην S, + *terrae* Bo La | 9^{2} > He*

10 αυτων] αυτης S: ad αυτην adapt. | σου B′ R′’ TSy 55] αυτων Bo Sa-2017: ex praec.; *eius* (i. e. της γης) GaHi: = 𝔐; > *L*′Su

$11^{1.2}$ duo stichi B′ La^{G} Ga T, unus Sa-2017 R′ SyHe 1219’ | τους αυλακας *sulcos* La^{R}Aug] τας α. *L*^{d}′, *riuos* La^{G} Ga | μεθυσον] *inebriasti* La^{G} | πληθυνον] pr. *et* La^{R}, + *domine* La^{G} | αυτης 2°] αυτων 2017 | αυτης ult. > Sa(non 2017)

12 εὐλογήσεις τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός σου,
καὶ τὰ πεδία σου πλησθήσονται πιότητος·
13 πιανθήσονται τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου,
καὶ ἀγαλλίασιν οἱ βουνοὶ περιζώσονται.
14 ἐνεδύσαντο οἱ κριοὶ τῶν προβάτων,
καὶ αἱ κοιλάδες πληθυνοῦσι σῖτον·
κεκράξονται, καὶ γὰρ ὑμνήσουσιν.

65 ΞΕʹ

1 Εἰς τὸ τέλος· ᾠδὴ ψαλμοῦ· [ἀναστάσεως.]
Ἀλαλάξατε τῷ θεῷ, πᾶσα ἡ γῆ,
2 ψάλατε δὴ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ,
δότε δόξαν αἰνέσει αὐτοῦ.
3 εἴπατε τῷ θεῷ Ὡς φοβερὰ τὰ ἔργα σου·
ἐν τῷ πλήθει τῆς δυνάμεώς σου ψεύσονταί σε οἱ ἐχθροί σου·
4 πᾶσα ἡ γῆ προσκυνησάτωσάν σοι καὶ ψαλάτωσάν σοι,
ψαλάτωσαν τῷ ὀνόματί σου.
διάψαλμα.
5 δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ·
φοβερὸς ἐν βουλαῖς ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων,
6 ὁ μεταστρέφων τὴν θάλασσαν εἰς ξηράν,
ἐν ποταμῷ διελεύσονται ποδί.

12 και — fin.] *agri fertiles erunt* Sa | σου ult. > 2017 | πλησθησονται B 2017 R $L^{a\prime}$ 55] -σεται S $L^{b}He^{c}$: cf. **11**3

13 πιανθησονται R $L^{a\prime}$ 1219'] -σεται B′ 2017 $L^{b(sil)}He^{c}$: cf. **11**3 | ωραια Ga L′' 55 = 𝔐 (cf. **67**13 et Ioel **1**19.20): item α′] ορη B′' Sa-2017; ορια *fines* R′' He*: cf. **73**17

$14^{1}/14^{3}$ tr. Sa-2017

65 (𝔐 66)

1 ωδη ψαλμου] ωδης ψαλμος Bo^{p}, ψαλμος ωδης Sa(non 2017), ωδη ψαλμος Bo^{p} La^{G} | αναστασεως] ÷ Ga, > S *O*(teste Tht): additamentum christianum docens hunc Ps. iam II. uel I. saec. die festo resurrectionis cantatum esse, in cuius missa etiam nunc quatuor stichi eius (1. 2^{1}. 3^{1}. 4^{1} usque ad σοι 1°) decantantur (Πεντηκοσταριον Romae 1883 editum p. 18); cf. proleg. § 9₁ | inscr.] + τω δαυιδ La^{G}: eadem uariis locis add. L^{pau} | θεω] κυριω L Tht^{p}(non He): sic etiam in pentecostario (cf. sup.)

2^{1+2} unus stichus Sa-2017 | ψαλατε δη *psallite autem* La^{R}Aug] *psalmum dicite* La^{G} Ga | 2^{2} > La^{G} | αινεσει] pr. εν $L^{b\prime}$

3^{1}] add. ÷ *domine* Ga: ex **91**6 **103**24 | σε (cf. Helbing Kas. p. 105)] σοι R L^{pau} = *tibi* La Ga

4 σοι 1°] σε L^{pau} 55: cf. **44**13 | ψαλατωσαν 2°] + δη L′' 1219': cf. 2 | σου B′' R Ga 55 = 𝔐] + υψιστε Sa La L′': ex **9**3 **91**2

5 δευτε] + τεκνα B Sa: ex **33**12 | και = 𝔐] > S: cf. **45**9 | θεου] κυριου R′-Aug: ex **45**9 | φοβερος] pr. ως La^{G} L′' 1219: ex 3

6 εν ποταμω διελευσονται *in flumine pertransibunt* La^{R}Aug Uulg] *et fl. p.* Ga, εν π. διελευσεται L^{pau}, *et flumina*

ἐκεῖ εὐφρανθησόμεθα ἐπ' αὐτῷ,
7 τῷ δεσπόζοντι ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος·
οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἐπιβλέπουσιν,
οἱ παραπικραίνοντες μὴ ὑψούσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς.
διάψαλμα.
8 εὐλογεῖτε, ἔθνη, τὸν θεὸν ἡμῶν
καὶ ἀκουτίσασθε τὴν φωνὴν τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ,
9 τοῦ θεμένου τὴν ψυχήν μου εἰς ζωὴν
καὶ μὴ δόντος εἰς σάλον τοὺς πόδας μου.
10 ὅτι ἐδοκίμασας ἡμᾶς, ὁ θεός,
ἐπύρωσας ἡμᾶς, ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον·
11 εἰσήγαγες ἡμᾶς εἰς τὴν παγίδα,
ἔθου θλίψεις ἐπὶ τὸν νῶτον ἡμῶν.
12 ἐπεβίβασας ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν,
διήλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος,
καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχήν.
13 εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου ἐν ὁλοκαυτώμασιν,
ἀποδώσω σοι τὰς εὐχάς μου,
14 ἃς διέστειλεν τὰ χείλη μου
καὶ ἐλάλησεν τὸ στόμα μου ἐν τῇ θλίψει μου·
15 ὁλοκαυτώματα μεμυαλωμένα ἀνοίσω σοι
μετὰ θυμιάματος καὶ κριῶν,
ποιήσω σοι βόας μετὰ χιμάρων.
διάψαλμα.
16 δεῦτε ἀκούσατε καὶ διηγήσομαι,
πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν,

pertransiet La^{G} | επ] εν 55
7 αυτου] post αιωνος tr. B, > S | του αιωνος] *in aeternum* La Ga(subast.!) | παραπικρ.] + *te* La^{G}
8 ακουτισασθε B′ 55] -σατε R *L*′
9 τους ποδας] τον ποδα S^{c} 55: cf. 𝔐
10$^{1.2}$ duo stichi S R′’ SyHe 1219’, tres (10^{1}, επυρ. ημας, ως — fin.) Ga, unus B Sa | επυρωσας] pr. και B’
11 θλιψεις] -ψιν Sa^{L} | επι τον νωτον R *L*′’ 1219’, *in dorso* La^{G}Aug Ga = 𝔐 (cf. 68 24)] *in dorsa* La^{R}; ενωπιον B′’ Sa et duo Latini (Carn. et Corb., cf. S.-St. 2, p. 66. 71. 74/5. 230)
12 εξηγαγες] εισ- R′’(non Aug) | ημας] *me* Sa^{L} | αναψυχην] -ψυξιν 1219
13 εισελευσομαι] -σομεθα *L*^{pau} 55, pr. *et* La^{G} | 13^{2}+14^{1} unus stichus in mss. | αποδωσω/τας ευχας μου tr. et σοι om. S
15$^{1.2.3}$ tres stichi Ga SyHe 55, duo B′ R (15^{1+2}, 15^{3}) et La^{G} (15^{1}, 15^{2+3}) et Sa (15^{1}, 15^{3+2}) | και > Sa GaHi = 𝔐 | ποιησω B′ = 𝔐] ανοισω Bo Sa R′’ Ga *L*′’ 55: ex 15^{1}
16$^{1.2.3}$ tres stichi S SyHe 55, duo B La^{G} Ga (16^{1+2}, 16^{3}) et Sa (16^{2}, 16^{1+3} [sic]), unus R | διηγησομαι B′ La^{G}Aug Ga 55 = 𝔐] + υμιν Bo Sa R′ *L*′’ 1219 | παντες οι φοβ.] *omnibus qui timetis* La^{G} | θεον Bo^{p} Sa La^{G}Aug Ga *L*′’ 1219’ = 𝔐] κυριον B′Bo^{p} R′ |

ὅσα ἐποίησεν τῇ ψυχῇ μου.
17 πρὸς αὐτὸν τῷ στόματί μου ἐκέκραξα
καὶ ὕψωσα ὑπὸ τὴν γλῶσσάν μου
18 Ἀδικίαν εἰ ἐθεώρουν ἐν καρδίᾳ μου,
μὴ εἰσακουσάτω κύριος.
19 διὰ τοῦτο εἰσήκουσέν μου ὁ θεός,
προσέσχεν τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου.
20 εὐλογητὸς ὁ θεός, ὃς οὐκ ἀπέστησεν τὴν προσευχήν μου
καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπ᾽ ἐμοῦ.

66 ΞϚʹ

1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις· ψαλμὸς ᾠδῆς.
2 Ὁ θεὸς οἰκτιρήσαι ἡμᾶς καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς,
ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς
διάψαλμα
3 τοῦ γνῶναι ἐν τῇ γῇ τὴν ὁδόν σου,
ἐν πᾶσιν ἔθνεσιν τὸ σωτήριόν σου.
4 ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοί, ὁ θεός,
ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες.
5 εὐφρανθήτωσαν καὶ ἀγαλλιάσθωσαν ἔθνη,
ὅτι κρινεῖς λαοὺς ἐν εὐθύτητι

εποιησεν] pr. *dominus deus meus* Sa
17 υψωσα *exaltaui* UulgAug] *exultaui* La Ga | υπο την γλωσσαν μου] *uocem meam in lingua mea* Sa
18$^{1.2}$ duo stichi La^{G} Ga^{c} 1219, unus rel. | μου > B: ante μη | εισακουσατω B′ʾ R 55, *exaudiat* La^{G}Aug Ga] -*diet* La$^{R(s)}$ Uulg, + μου Sa *L*′ʾ 1219: ex 19^{1} | κυριος] pr. ο 1219, ο θεος Bo^{p} R, > La^{G}
19 μου 1^{0} > GaHi = 𝔐 | 19^{2}] pr. και R′Aug Uulg | δεησεως] προσευχης B′
20$^{1.2}$ duo stichi Sa^{L} La^{G} Ga SyHe 55, unus B′ Sa^{B} | ο θεος] + *meus* La^{G}Aug^{p}, κυριος La$^{R(s)}$ *L*^{pau}Thtp 55 | μου] αυτου S: ex seq. | απ εμου > 1219 | fin.] add. stichum *et inluminet uultum suum super nos* La^{G}: ex **66** 2

66 (𝔐 67)

1 ψαλμος ωδης Sʾ Sa^{L} Ga *L*^{pau}Thtpʾ-He = 𝔐] ψ. τω δαυιδ B Sa^{B} *L*$^{d(sil)}$ 55, ψ. ω. τω δαυιδ *L*^{d}Thtp Uulg, ωδη τω δαυιδ R^{s}′, ψαλμος La^{G}
2 οικτειρησαι] -σον Sa: item hab. Sa ευλογησον pro -σαι 2.7.8, σου pro αυτου 2, σε pro αυτον 8 | ημας ult. B′ Sa Aug] + και ελεησαι ημας Bo R^{s}′ʾ Ga *L*′ʾ 55: ex Num. **6** 25, teste Euseb. obelo notatum
3^{2} init. R^{s}′Aug Ga *L*′ʾ 1219ʾ = 𝔐] pr. και B′ La^{G} | εθνεσιν] τοις λαοις S: ex 4—6
4 σοι bis > B hic, non in 6 | ο θεος repetit Sa in 4^{2}, non in 6^{2}
5 οτι] + κρινει την οικουμενην εν δικαιοσυνη S (οτι — δικ. est stichus singularis): ex **9** 9 **95** 13 **97** 9 | κρινεις(s > R^{s} 1219) … οδηγησεις = 𝔐] *iudicas … diriges* GaAug^{p}, *iudicas … dirigis* La$^{R(s)}$Aug^{p} Uulg; κρινει … οδηγησει S *L*^{pau} 55, *iudicauit* (pro -*bit*? cf. proleg. § 2 3) … *diriget* La^{G}

καὶ ἔθνη ἐν τῇ γῇ ὁδηγήσεις.
διάψαλμα.
6 ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοί, ὁ θεός,
ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες.
7 γῆ ἔδωκεν τὸν καρπὸν αὐτῆς·
εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.
8 εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ θεός,
καὶ φοβηθήτωσαν αὐτὸν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς.

67 ΞΖʹ

1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ Δαυιδ ψαλμὸς ᾠδῆς.
2 Ἀναστήτω ὁ θεός, καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ,
καὶ φυγέτωσαν οἱ μισοῦντες αὐτὸν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.
3 ὡς ἐκλείπει καπνός, ἐκλιπέτωσαν·
ὡς τήκεται κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρός,
οὕτως ἀπόλοιντο οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ.
4 καὶ οἱ δίκαιοι εὐφρανθήτωσαν,
ἀγαλλιάσθωσαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
τερφθήτωσαν ἐν εὐφροσύνῃ.
5 ᾄσατε τῷ θεῷ, ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ·
ὁδοποιήσατε τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ δυσμῶν, κύριος ὄνομα αὐτῷ,
καὶ ἀγαλλιᾶσθε ἐνώπιον αὐτοῦ.
ταραχθήσονται ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ,

7^2 8^1 duo stichi Sa Sy 55, unus B′ La^G Ga He 1219
7 ευλογησαι: cf. 2 | ο θεος 1° > Sa La^G
8 ευλογησαι et αυτον: cf. 2 | ο θεος] *deus noster* Sa: ex 7; > La^G *L*^{pau}-Tht^{p}He

67 (𝔐 68)

1 τελος] + εν υ⟨μνοις⟩ 1219: ex 66 1 | τω δαυιδ/ψαλμος ωδης B′ R^{s}Aug(La$^{R(s)}$ om. inscr.) Ga *L*$^{d(sil)′’}$ = 𝔐] tr. La^G Uulg *L*^{b}He(*L*^{pau} om. ωδης) 55, (της) ωδης ψ. τω δ. *L*^{pau}, της ωδης δ. ψ. *L*^{pau}, τω δ. > *L*^{pau} | fin.] + αναστασεως *L*^{pau}: ex 65 1
2 και 2° > Sy | οι μισουντες] pr. παντες Sy 55 2047 | οι μισ. αυτον / απο προσ. αυτου B′ Sa La Ga 1219’ 2047 et Cyp. = 𝔐] tr. R^s *L*′’
3 εκλιπετωσαν] pr. *ita* La^G: ex 3^3 | ουτως] ÷ Sy: cf. S.-St. 2, p. 127. 128 | απολοιντο B′’ Sa La Ga He^{mg} 1219’ et Cyp.] -λουνται R^s *L*′
4 ευφρανθητωσαν *iucundentur* Aug et Cyp.] *epulentur* La Ga: cf. proleg. 6 4; + διαψαλμα La^G(add. διαψ. etiam in fin. u.) He^{Bc} | 4^2] pr. και S La$^{R(s)}$Aug Uulg et Cyp. | 4^2] + εθνη Sy: ex 66 5 | 4^3] pr. *et* Uulg et Cyp. = 𝔐
5 θεω] κυριω La^G *L*^{pau} et Cyp.^{p} | επι δυσμων] *super caelos caelorum* La^G: ex 34 | αυτω] αυτου *L*^{pau} 2047: ex 5^1 | 5^3 > S Sa et Cyp., 5^4 > *L*^{pau}: cum ambo stichi eadem uerba hebr. reddere uideantur, non abest suspicio quin prior postea additus sit, sed modus uertendi in 5^3 idem est atque in 4^2 | και = 𝔐] > La$^{R(s)}$Aug Ga | αγαλλιασθε] -ασθωσαν Bo La^G: ex 4^2 | ταραχθησονται B Sa La Ga He* et Cyp.] -θητωσαν S’ R^s *L*′ 55

6 τοῦ πατρὸς τῶν ὀρφανῶν καὶ κριτοῦ τῶν χηρῶν·
ὁ θεὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ.
7 ὁ θεὸς κατοικίζει μονοτρόπους ἐν οἴκῳ
ἐξάγων πεπεδημένους ἐν ἀνδρείᾳ,
ὁμοίως τοὺς παραπικραίνοντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τάφοις.
8 ὁ θεός, ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σε ἐνώπιον τοῦ λαοῦ σου,
ἐν τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῇ ἐρήμῳ
διάψαλμα
9 γῆ ἐσείσθη, καὶ γὰρ οἱ οὐρανοὶ ἔσταξαν,
ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ τοῦτο Σινα,
ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ Ισραηλ.
10 βροχὴν ἑκούσιον ἀφοριεῖς, ὁ θεός, τῇ κληρονομίᾳ σου,
καὶ ἠσθένησεν, σὺ δὲ κατηρτίσω αὐτήν.
11 τὰ ζῷά σου κατοικοῦσιν ἐν αὐτῇ·
ἡτοίμασας ἐν τῇ χρηστότητί σου τῷ πτωχῷ, ὁ θεός.
12 κύριος δώσει ῥῆμα τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει πολλῇ,
13 ὁ βασιλεὺς τῶν δυνάμεων τοῦ ἀγαπητοῦ,
τοῦ ἀγαπητοῦ, καὶ ὡραιότητι τοῦ οἴκου διελέσθαι σκῦλα.
14 ἐὰν κοιμηθῆτε ἀνὰ μέσον τῶν κλήρων,
πτέρυγες περιστερᾶς περιηργυρωμέναι,
καὶ τὰ μετάφρενα αὐτῆς ἐν χλωρότητι χρυσίου.
διάψαλμα.
15 ἐν τῷ διαστέλλειν τὸν ἐπουράνιον βασιλεῖς ἐπ' αὐτῆς

7 κατοικιζει] pr. *qui* La^{G}Aug Uulg et Cyp.(quinquies)

8 εν τη ερημω] την ερημον B | διαψ. > Sa

$9^{1.2.3}$ tres stichi Sy 55, duo B (9^{1+2}, 9^{3}) et La^{G} (= B, sed trahit *mons sina* [cf. inf.] ad 9^{3}) et Ga He (9^{1}, 9^{2+3}), unus Sa; unus etiam S, sed S om. 9^{2} | εσταξαν] pr. αι δε νεφελαι 1219 | του θεου 1°] + *nostri* La^{G} | τουτο σινα B^{c}-Bo(S deest, cf. sup.) 55 = 𝔐] *mons sina* La^{G}Aug, του σ. B* Sa R^{s} *L'*, σιναι *sinai* La$^{R(s)}$ Ga 1219 (cf. 18), *sina* quidam Latini et Graeci teste Aug. IV 670 E, *dei sinai* Sy | ισραηλ] ιακωβ *L*^{pau}

10 εκουσιον] -σιαν S^{c} R^{s}: cf. Thack. § 12, 1 | αφοριεις *segregabis* Ga] *-ga* La, *-gans* Aug | ο θεος > Bo^{p}

11 σου 1° > La^{G} | κατοικουσιν *habitant* Ga] κατεσκηνωσεν 2047, *-tabunt* La Uulg, *inhabitabunt* Aug | ο θεος ad 12^{1} trahunt B', > Sa

13 του αγαπητου 2° B'(Bo tr. του αγ. post οικου) Ga(sub ※) Sy 55 = 𝔐] > S Sa R^{s}'' *L'* 1219, cf. Aug: „repetitionem [uerborum του αγ.] non omnes codices habent, et eam diligentiores [i. e. Psalt. Gall.] stella apposita praenotant, quae signa uocantur asterisci, quibus agnosci uolunt ea non esse in interpretatione Septuaginta, sed esse in Hebraeo, quae talibus insigniuntur notis" | και B'' Sa La^{G}Aug Ga Sy 55 = 𝔐] τη R^{s}' *L'*

14^{2}] pr. εκει *L*^{pau}He*

15 βασιλεις] *regna* Bo: cf. 33 | επ αυτης *super eam* La$^{R(s)}$Aug Uulg] επ αυτην He^{c}: cf. 11; *super terram* La^{G} Ga |

χιονωθήσονται ἐν Σελμων.
16 ὄρος τοῦ θεοῦ ὄρος πῖον,
ὄρος τετυρωμένον, ὄρος πῖον.
17 ἵνα τί ὑπολαμβάνετε, ὄρη τετυρωμένα,
τὸ ὄρος, ὃ εὐδόκησεν ὁ θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ;
καὶ γὰρ ὁ κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος.
18 τὸ ἅρμα τοῦ θεοῦ μυριοπλάσιον,
χιλιάδες εὐθηνούντων·
ὁ κύριος ἐν αὐτοῖς ἐν Σινα ἐν τῷ ἁγίῳ.
19 ἀνέβης εἰς ὕψος, ᾐχμαλώτευσας αἰχμαλωσίαν,
ἔλαβες δόματα ἐν ἀνθρώπῳ,
καὶ γὰρ ἀπειθοῦντες τοῦ κατασκηνῶσαι.
κύριος ὁ θεὸς εὐλογητός,
20 εὐλογητὸς κύριος ἡμέραν καθ᾿ ἡμέραν,
κατευοδώσει ἡμῖν ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν.
διάψαλμα.
21 ὁ θεὸς ἡμῶν θεὸς τοῦ σῴζειν,
καὶ τοῦ κυρίου κυρίου αἱ διέξοδοι τοῦ θανάτου.
22 πλὴν ὁ θεὸς συνθλάσει κεφαλὰς ἐχθρῶν αὐτοῦ,
κορυφὴν τριχὸς διαπορευομένων ἐν πλημμελείαις αὐτῶν.
23 εἶπεν κύριος Ἐκ Βασαν ἐπιστρέψω,
ἐπιστρέψω ἐν βυθοῖς θαλάσσης,

χιονωθησονται] -σεται Sa: hoc cum 15^{1}, εν σελμωνι(sic) cum 16^{1} iungit Sa

17 τετυρωμενα] *uberes* (i. e. πιονα) La^{G}: ex 16 | ο θεος > S | τελος *finem* La^{R}-Aug Ga] *aeternum. diapsalma* La^{G}

18$^{1.2.3}$ tres stichi B′ 1219, duo Sa SyHe 55 (18^{1+2}, 18^{3}) et La^{G} Ga (18^{1}, 18^{2+3}) | ο κυριος B′ 1219] ο > R^{s} *L*′: cf. 17. 27 et 20. 23 et **2** 12; ο θεος Bo 55 | σινα B′ʾ Sa He 1219ʾ, *sina* La^{G}Aug Ga (cf. 9)] σινα ην *L*^{d}, σιναιν *L*^{b}; *sinain* R^{s}: = *L*^{d} uel *L*^{b}; σιναι La$^{R(s)}$(cf. 9) *L*^{pau}(ThtSy?) | εν τω αγιω] *sancto suo* Sa, + *suo* Bo^{p}

19 ανεβης R^{s}′Aug GaHi *L*′ʾ = 𝔐] -βη Sʾ Sa La^{G}; αναβας B 1219ʾ 2047: ex Eph. 4 8 | ηχμαλωτευσας B R^{s}Aug GaHi *L*′ʾ 55 = 𝔐] -σεν Sʾ Sa La: ex Eph. 4 8 | ελαβες .. εν B′ R^{s}Aug GaHi *L*′ʾ 55 = 𝔐] ελαβεν .. εν La^{G} 1219; εδωκεν .. Bo Sa La$^{R(s)}$: ex Eph. 4 8, cf. S.-St. 2, p. 158. 222. 223 | ανθρωπω B, *hominem* La^{G} = אדם] -ποις Sʾ Sa R^{s}′-Aug GaHi *L*′ʾ 55 2047(pr. τοις): ex Eph. 4 8 | απειθουντες B′ 1219ʾ (Bo Sa?)] -τας R^{s} Hi *L*′ʾSu; *qui non credunt* Aug, *non credunt* La^{G}

19/20 κυριος ο θεος ευλογητος, ευλογητος κυριος (sic etiam La$^{R(s)}$)] + *deus* Aug; *dominus deus benedictus est* La^{G}: sim. Sa; *dominum*(ad 19^{3} tractum), *deus benedictus dominus* GaHi, *dominum deum, benedictus dominus* Uulg: cf. 𝔐

20^{2}] pr. και B Sy | κατευοδωσει] -σα *L*^{d}Thtp | ο θεος] pr. κυριος Sa

21 θεος 2^{0} S = 𝔐] pr. ο B R^{s} *L*′ 1219ʾ | κυριου 2^{0} R^{s}′ Ga *L*′ 55 = 𝔐] ante του θανατου tr. La^{G}(*domini exitus domini mortis*), > B′ʾ Sa Aug Sy 1219: cf. **68** 7 **140** 8

22 πλημμελ(ε)ιαις] -λια Sʾ | αυτων] αυτου B: cf. 𝔐; > Sʾ

24 ὅπως ἂν βαφῇ ὁ πούς σου ἐν αἵματι,
ἡ γλῶσσα τῶν κυνῶν σου ἐξ ἐχθρῶν παρ᾽ αὐτοῦ.
25 ἐθεωρήθησαν αἱ πορεῖαί σου, ὁ θεός,
αἱ πορεῖαι τοῦ θεοῦ μου τοῦ βασιλέως τοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ.
26 προέφθασαν ἄρχοντες ἐχόμενοι ψαλλόντων
ἐν μέσῳ νεανίδων τυμπανιστριῶν.
27 ἐν ἐκκλησίαις εὐλογεῖτε τὸν θεόν,
τὸν κύριον ἐκ πηγῶν Ισραηλ.
28 ἐκεῖ Βενιαμιν νεώτερος ἐν ἐκστάσει,
ἄρχοντες Ιουδα ἡγεμόνες αὐτῶν,
ἄρχοντες Ζαβουλων, ἄρχοντες Νεφθαλι.
29 ἔντειλαι, ὁ θεός, τῇ δυνάμει σου,
δυνάμωσον, ὁ θεός, τοῦτο, ὃ κατειργάσω ἡμῖν.
30 ἀπὸ τοῦ ναοῦ σου ἐπὶ Ιερουσαλημ
σοὶ οἴσουσιν βασιλεῖς δῶρα.
31 ἐπιτίμησον τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου·
ἡ συναγωγὴ τῶν ταύρων ἐν ταῖς δαμάλεσιν τῶν λαῶν
τοῦ μὴ ἀποκλεισθῆναι τοὺς δεδοκιμασμένους τῷ ἀργυρίῳ·
διασκόρπισον ἔθνη τὰ τοὺς πολέμους θέλοντα.
32 ἥξουσιν πρέσβεις ἐξ Αἰγύπτου,
Αἰθιοπία προφθάσει χεῖρα αὐτῆς τῷ θεῷ.
33 αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς, ᾄσατε τῷ θεῷ, ψάλατε τῷ κυρίῳ.
διάψαλμα.

24^{2}] pr. *et lambet* Sa

25 init.: cf. proleg. § 6$_{4}$ | βασιλεως] + μου S^{c} GaHi = 𝔐 | fin.] + *eius* La^{G}, + *ipsius* Psalt. Rom.

26 εχομενοι B 1219] -να S R^{s} *L′* 55: cf. **93**$_{15}$ et **139**$_{6}$ **140**$_{6}$ | fin.] + διαψαλμα La^{G}

27 τον θεον] *dominum* La^{G}Aug et Tert. | τον κυριον B′ 2047] τον > R^{s} *L′* 55: cf. 18; *deum* Aug et Tert.

28 νεωτερος] *de adolescentia* La^{G} | 28^{2} > S | 28^{3} in duo stichos diuidunt B La^{G} | νεφθαλι B Uulg] -λ(ε)ιμ S’ Sa La^{G}Aug Ga *L′* 1219’, *-lin* R$^{s′}$

29 ο 1^{0} > B | κατειργασω Bo R$^{s′’}$- (La$^{R(s)}$ *operaris* pro *operatus es*) Ga *L′* 1219’ (*L*^{pau}He 1219’ η pro ει: cf. Thack. p. 201) = 𝔐] κατηρτισω B′ Sa Sy: ex 10 | ημιν B′’ Sa Ga 55 = 𝔐] pr. εν R$^{s′’}$ Uulg *L′’*

30^{1+2} unus stichus Sa He | απο του ναου] *ad templum* Sa

31] pr. *deus* Bo Sa | του καλαμου *calami* Aug, (*h*)*arundinis* Ga] *siluae* La, pr. *siluae et* Sa, του δρυμου 1219: ex **49**$_{10}$ **103**$_{20}$ | των λαων = 𝔐] του λαου Bo Sa R^{s} | του μη αποκλεισθηναι B′’ Sa 1220 La 55] του εκκλεισθηναι R^{s}(κ 2^{0} >)-Aug *L*$^{pau′}$S^{c}, *ut excludant* Ga, του εγκλεισθηναι *L’* | διασκορπισον] *dissipauit* Sa

32 τω θεω] τω κυριω S; ad 33 trahit La^{G} ita, ut *deo*(ms. *deus*) *regna terrae* stichus singularis sit: hanc distinctionem uerborum hab. etiam Aug, sed praefert alteram distinctionem, qua *deo* ad 32 trahitur

33 αι βασιλειαι] + *omnes* Bo, *reges* Sa | θεω … κυριω] tr. S | ψαλατε] pr. *et* La^{G} | ψαλατε τω κυριω(S θεω: cf. sup.)] > Su; est stichus singularis in S Sa | διαψαλμα > Sy

34 ψάλατε τῷ θεῷ τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ κατὰ ἀνατολάς·
ἰδοὺ δώσει ἐν τῇ φωνῇ αὐτοῦ φωνὴν δυνάμεως.
35 δότε δόξαν τῷ θεῷ·
ἐπὶ τὸν Ισραηλ ἡ μεγαλοπρέπεια αὐτοῦ,
καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐν ταῖς νεφέλαις.
36 θαυμαστὸς ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ·
ὁ θεὸς Ισραηλ αὐτὸς δώσει δύναμιν καὶ κραταίωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ.
εὐλογητὸς ὁ θεός.

68 ΞΗ'

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων·
τῷ Δαυιδ.
2 Σῶσόν με, ὁ θεός, ὅτι εἰσήλθοσαν ὕδατα ἕως ψυχῆς μου.
3 ἐνεπάγην εἰς ἰλὺν βυθοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπόστασις·
ἦλθον εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, καὶ καταιγὶς κατεπόντισέν με.
4 ἐκοπίασα κράζων, ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ μου,
ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν ἐπὶ τὸν θεόν μου.
5 ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου οἱ μισοῦντές με δωρεάν,
ἐκραταιώθησαν οἱ ἐχθροί μου οἱ ἐκδιώκοντές με ἀδίκως·
ἃ οὐχ ἥρπασα, τότε ἀπετίννυον.
6 ὁ θεός, σὺ ἔγνως τὴν ἀφροσύνην μου,
καὶ αἱ πλημμέλειαί μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἐκρύβησαν.
7 μὴ αἰσχυνθείησαν ἐπ' ἐμοὶ οἱ ὑπομένοντές σε, κύριε κύριε τῶν δυνάμεων,

34 ψαλατε τω θεω B' Sa 1220 La Su] ÷ GaHi, > S(hab. ψ. τ. θ. in 33, cf. ibi) Rs *L*'' 55 | κατα] κατ S He | ιδου > S | ιδου δωσει] *uidebo* Sa; cf. proleg. § 5_{16} | εν τη φωνη αυτου φωνην] την φωνην αυ. εν φωνη Bo | εν τη φωνη B Sa = בקול] εν > S Rs Ga *L*aThtp 55, την φωνην Rs(c)La(cf. proleg. § 5_{16}) *L*bThtp'He; de Bo cf. sup. | δυναμεως] *exultationis* SaB, *benedictionis* SaL

36 αγιοις] οσιοις B 1219: cf. **33**10 | ισραηλ] pr. του S | αυτου ult. > S = 𝔐 | ευλογητος Rs'' Ga *L*'' = 𝔐] pr. και B' 1219'

68 (𝔐 69)

1 τω δαυιδ B' Rs'Aug Ga *L*d(sil)' = 𝔐] pr. ψαλμος Bo Sa LaG *L*d'He 55, + ψαλμος *L*pau

3 ιλυν *L*'] υλην B'' *L*pau'He 1219': sermo plebeius ιλυν „limum, lutum“ et υλην „materiam“ non plane discernebat, cf. papyrus a Mayser p. 34 inf. adlatus, in quo υλην non „siluam miseriae“ (Mayser) significat, sed „limum miseriae“ (cf. „limum malorum“ Ouid. Pont. 4, 2, 16); cf. υλεως pro ιλυος Ps. **39**3

4 εβραγχιασεν R *L*'] -αγχνι- B', -αχνι- 55, -αχι- He | ελπιζειν] εγγιζειν B; + με *L*'(Sy?) 1219'

5¹ in duo stichos (init. — μου 1°, οι 1° — δωρεαν) diuidunt R'' Ga | οι εχθροι μου / οι εκδιωκ. με] tr. LaG Ga = 𝔐 | εκδιωκοντες] εκ > S *L*pau | ηρπασα] ηρπαζον *L*Thtp(non Sy)

6 εκρυβησαν] pr. απ *L*' 1219

7 επ εμοι bis B' *L*pau] επ εμε R *L*' 55: cf. **1**1 | κυριε 2° S' SaB R'Aug Ga *L*'' 55 = 𝔐] *deus* LaG, > B SaL: cf. **67**21 |

μὴ ἐντραπείησαν ἐπ' ἐμοὶ οἱ ζητοῦντές σε, ὁ θεὸς τοῦ Ισραηλ,
8 ὅτι ἕνεκα σοῦ ὑπήνεγκα ὀνειδισμόν,
ἐκάλυψεν ἐντροπὴ τὸ πρόσωπόν μου.
9 ἀπηλλοτριωμένος ἐγενήθην τοῖς ἀδελφοῖς μου
καὶ ξένος τοῖς υἱοῖς τῆς μητρός μου,
10 ὅτι ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέν με,
καὶ οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ.
11 καὶ συνέκαμψα ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχήν μου,
καὶ ἐγενήθη εἰς ὀνειδισμὸν ἐμοί·
12 καὶ ἐθέμην τὸ ἔνδυμά μου σάκκον,
καὶ ἐγενόμην αὐτοῖς εἰς παραβολήν.
13 κατ' ἐμοῦ ἠδολέσχουν οἱ καθήμενοι ἐν πύλῃ,
καὶ εἰς ἐμὲ ἔψαλλον οἱ πίνοντες τὸν οἶνον.
14 ἐγὼ δὲ τῇ προσευχῇ μου πρὸς σέ, κύριε·
καιρὸς εὐδοκίας, ὁ θεός, ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου·
ἐπάκουσόν μου ἐν ἀληθείᾳ τῆς σωτηρίας σου.
15 σῶσόν με ἀπὸ πηλοῦ, ἵνα μὴ ἐμπαγῶ·
ῥυσθείην ἐκ τῶν μισούντων με καὶ ἐκ τοῦ βάθους τῶν ὑδάτων·
16 μή με καταποντισάτω καταιγὶς ὕδατος,
μηδὲ καταπιέτω με βυθός,
μηδὲ συσχέτω ἐπ' ἐμὲ φρέαρ τὸ στόμα αὐτοῦ.
17 εἰσάκουσόν μου, κύριε, ὅτι χρηστὸν τὸ ἔλεός σου·
κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμέ.

μη 2^{0}] μηδε *L'*(non He*) 55 | ζητουντες] pr. εκ S: cf. 33 | ο θεος του ισραηλ] pr. κυριε et add. ο θεος των δυναμεων Sa: cf. 7^{1}

8^{2}] pr. *et* La^{G} | εντροπη] *reuerentia* La, *irreuerentia* Aug; add. *mea* et tr. *reuer. mea* in fin. u. La^{G}

10 κατεφαγεν = 𝔐] καταφαγεται B': ex Ioh. **2**17 | επεπεσαν B' R *L*^{pau}He* 1219'] -σον *L'*: cf. **19**9

11 συνεκαμψα B'' Sa 1219] -καλυψα R'' Ga *L''* 55 | εγενηθη] -θην *L*^{d}He | εις ον. εμοι] μοι εις ον. R'' | ονειδισμον] -μους *L''*(non He*) = 𝔐, cf. 10 et 8. 20. 21

12 εγενομην] -νηθην S: cf. 11^{2} et **17**19

13 πυλη B' R'' Ga = 𝔐] πυλαις Bo Sa *L''* 55 | τον > *L'*(Sy?) 1219 = 𝔐

14$^{2.3}$ duo stichi S Sa La^{G} (ut edidi) et R' Tht 1219 (trahunt εν τω πληθει τ. ελ. σου ad 14^{3}), tres B Ga (καιρος — θεος, εν τω πληθει τ. ελ. σου, 14^{3}) et SyHe 55 (καιρος — θεος, εν τω πληθει — επακουσον μου, εν αληθεια — fin., sed Sy repetit επακουσον μου ante εν αληθεια) | ελεους] s > He* 55: cf. **5**8 | μου ult. = 𝔐] > B Sa, + *domine* La^{G} | σου ult. S' R'Aug Ga *L''* 1219' = 𝔐] μου B Sa La^{G} *L*^{pau}

15^{2} in duo stichos (ρυσθειην — με 2^{0}, και — fin.) diuidunt Sa La^{G} Ga 1219 | ρυσθειην *eruar* La^{R}Aug = 𝔐] *ut liberer* La^{G}, *libera* Ga, *libera me* Uulg | του βαθους *profundo* La] των βαθεων *L*, *profundis* Ga = 𝔐; του βαθεων 55: cf. proleg. § 8$_{1}$

16 με 1^{0} > La^{R} | υδατος] -των 55: ex 15 | συ(ν)σχετω] συνεχ. R | το > B

17 εισακουσον] επ- R: ex 14. 18

18 μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου
ἀπὸ τοῦ παιδός σου,
ὅτι θλίβομαι, ταχὺ ἐπάκουσόν μου.
19 πρόσχες τῇ ψυχῇ μου καὶ λύτρωσαι αὐτήν,
ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου ῥῦσαί με.
20 σὺ γὰρ γινώσκεις τὸν ὀνειδισμόν μου
καὶ τὴν αἰσχύνην μου καὶ τὴν ἐντροπήν μου·
ἐναντίον σου πάντες οἱ θλίβοντές με.
21 ὀνειδισμὸν προσεδόκησεν ἡ ψυχή μου καὶ ταλαιπωρίαν,
καὶ ὑπέμεινα συλλυπούμενον, καὶ οὐχ ὑπῆρξεν,
καὶ παρακαλοῦντας, καὶ οὐχ εὗρον.
22 καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολὴν
καὶ εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος.
23 γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτῶν εἰς παγίδα
καὶ εἰς ἀνταπόδοσιν καὶ εἰς σκάνδαλον·
24 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς σύγκαμψον·
25 ἔκχεον ἐπ' αὐτοὺς τὴν ὀργήν σου,
καὶ ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς σου καταλάβοι αὐτούς.
26 γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτῶν ἠρημωμένη,
καὶ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν·
27 ὅτι ὃν σὺ ἐπάταξας, αὐτοὶ κατεδίωξαν,
καὶ ἐπὶ τὸ ἄλγος τῶν τραυματιῶν σου προσέθηκαν.
28 πρόσθες ἀνομίαν ἐπὶ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν,
καὶ μὴ εἰσελθέτωσαν ἐν δικαιοσύνῃ σου·

18] pr. και B^{s} Ga = 𝔐 (B* om. 18^{1}) | οτι θλιβομαι (+ *ualde* Sa^{B}) cum 18^{1}, ταχυ επακ. μου cum 19^{1} iungit Sa

19^{2} $20^{1.2}$ tres stichi S 1220 R'' Ga Sy 1219, duo B Sa^{B} ($19^{2}+20^{1}$, 20^{2}) et He 55 (19^{2}, 20^{1+2}), unus Sa^{L}

20 γαρ > S Ga = 𝔐 | μου 1°] εμου S: cf. 11 | μου 2° = 𝔐] > Ga(non Uulg) | εναντιον] ενωπιον R: cf. **21** 26

21 ψυχη B' R' *L'* 1219'] καρδια S Sa La^{G}Aug Ga He^{mg}: = 𝔐, sed cf. 33 | υπηρξεν] -ρχεν S(tr. υπηρχεν et ευρον; cf. **36** 31) 1219' | και paenult. = 𝔐] > Ga(non Uulg) | παρακαλουντας R''(La^{G} add. *me*) *L'* 1219 = 𝔐] -τα B'' Sa Ga 55: ad 21^{2} adapt. | και ult. om. La^{G}, sed add. hoc loco *me*

22 βρωμα] *potum* Sy et Tert. adu. Iud. 10(cf. Capelle p. 6): cf. Matth. **27** 34 | εις την διψαν] ⟨ε⟩ν τη διψη 1220

23 ενωπ. αυτων / εις παγ. tr. La^{G} | ανταποδοσιν] + *eorum* La^{G}; *retributiones* Ga = 𝔐 | ανταποδ. — fin.] θηραν και εις σκανδαλον και εις ανταποδομα αυτοις 55: ex Rom. **11** 9

25 της οργης et κατα > S (25^{1+2} unus stichus S)

27 αυτοι > Ga = 𝔐 | τραυματιων σου Grabe = 𝔐 (cf. Field)] τραυματων μου mss. (Sa *uulneris eius*)

28 προσθες] προσεθηκαν Bo Sy: ex 27 | την ανομιαν] τη -μια *L*^{d}Thtp: cf. **1** 1; *iniquitates* La^{G} | εισελθετωσαν B *L'*] -θατ- S R^{s} 55: cf. **33** 6 | σου > La$^{R(s)}$ *L*^{pau}

29 ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ βίβλου ζώντων
καὶ μετὰ δικαίων μὴ γραφήτωσαν.
30 πτωχὸς καὶ ἀλγῶν εἰμι ἐγώ,
καὶ ἡ σωτηρία τοῦ προσώπου σου, ὁ θεός, ἀντελάβετό μου.
31 αἰνέσω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μετ᾽ ᾠδῆς,
μεγαλυνῶ αὐτὸν ἐν αἰνέσει,
32 καὶ ἀρέσει τῷ θεῷ ὑπὲρ μόσχον νέον
κέρατα ἐκφέροντα καὶ ὁπλάς.
33 ἰδέτωσαν πτωχοὶ καὶ εὐφρανθήτωσαν·
ἐκζητήσατε τὸν θεὸν καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν,
34 ὅτι εἰσήκουσεν τῶν πενήτων ὁ κύριος
καὶ τοὺς πεπεδημένους αὐτοῦ οὐκ ἐξουδένωσεν.
35 αἰνεσάτωσαν αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ,
θάλασσα καὶ πάντα τὰ ἕρποντα ἐν αὐτοῖς.
36 ὅτι ὁ θεὸς σώσει τὴν Σιων,
καὶ οἰκοδομηθήσονται αἱ πόλεις τῆς Ιουδαίας,
καὶ κατοικήσουσιν ἐκεῖ καὶ κληρονομήσουσιν αὐτήν·
37 καὶ τὸ σπέρμα τῶν δούλων αὐτοῦ καθέξουσιν αὐτήν,
καὶ οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατασκηνώσουσιν ἐν αὐτῇ.

69 ΞΘʹ

1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ Δαυιδ εἰς ἀνάμνησιν, 2 εἰς τὸ σῶσαί με κύριον.

30 ειμι εγω] tr. GaAug 55; *ego sum* ante πτωχος tr. Ga = 𝔐 (sed ˥ 1^0 deest etiam in Ga) | και 2^0 B′ʾ La^{G}Aug] > R$^{s′}$ Ga *L*′ʾ 55 = 𝔐 | του προσωπου B′ʾ Sa 1220 La^{G}Aug Thtp′ 1219′ (cf. **41** 12)] > R$^{s′}$ Ga *L*Thtp = 𝔐 | ο θεος > B | αντελαβετο] αντιλαβοιτο *L*^{b}: cf. **39** 12
31 θεου] + μου *L*′ʾSu 55 | 31^2] pr. *et* Uulg = 𝔐 | μετ] μετα S
32$^{1.2}$ duo stichi La^G Ga SyHe 1219′, unus B′ Sa | εκφεροντα > S
33 εκζητησατε] εκ > R: cf. 7 | θεον] κυριον RAug (non Cyp.) | ζησεται (pr. εκ 2042: ex praec. repet.) η ψυχη υμων (sic etiam Cyp.)] ζησεσθε B | υμων Bo-2042 Sa La Ga *L*$^{a′}$ʾ 1219 et Cyp. = 𝔐] ημων S R *L*^{d} 55
34 ο κυριος] ο > 2042: cf. **2** 12 | αυτου] αυτων *L*^{pau}, > Sa | εξουδενωσεν B′ Sa La^{R}Aug Ga *L*′ = 𝔐] -σει S-2042 R SyHe* 1219′(55 θ pro δ: cf. **43** 6), *spernit*(pro *-net*? cf. proleg. § 2 3) La^G
35 αυτον] *dominum* Sa | ερποντα εν αυτοις BS^c-2042 R′ʾ(La^G *quae in eis sunt*) Ga 1219] ερπ. εν αυτη Bo Sa *L*′ʾ 55: cf. 𝔐; περατα της γης S*: ex **66** 8 etc.; quid habuerit He*, non liquet
36 αυτην] *terra*(sic) La^R: ex **36** 9. 11. 22. 29
37 και 1^0 > La^G | αυτου bis B Sa R′ʾ Ga = 𝔐] σου S′ *L*′ʾ 1219′

69 (𝔐 70)

1 τω δαυιδ] pr. ψαλμος La^G Uulg *L*^{b}
2 εις το σωσαι με κυριον B′ʾ Sa *L*′ʾ 55] *in quo saluum me fecit dominus* La^R, *quod saluum fecerit eum dominus* La^G(d̄s pro d̄n̄s) Uulg, *eo quod saluum feci⟨t⟩ dominus* Ga, > R *L*^{pau} (Aug deest, cf. proleg. § 5 20) | σωσαι] σωσον *L*^{pau} | κυριον] κυριε *L*^{b}Thtp |

Ὁ θεός, εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες.
3 αἰσχυνθείησαν καὶ ἐντραπείησαν οἱ ζητοῦντές μου τὴν ψυχήν,
ἀποστραφείησαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ καταισχυνθείησαν οἱ βουλόμενοί μοι κακά,
4 ἀποστραφείησαν παραυτίκα αἰσχυνόμενοι οἱ λέγοντές μοι Εὖγε εὖγε.
5 ἀγαλλιάσθωσαν καὶ εὐφρανθήτωσαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές σε,
καὶ λεγέτωσαν διὰ παντός Μεγαλυνθήτω ὁ θεός, οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτήριόν σου.
6 ἐγὼ δὲ πτωχὸς καὶ πένης· ὁ θεός, βοήθησόν μοι.
βοηθός μου καὶ ῥύστης μου εἶ σύ· κύριε, μὴ χρονίσῃς.

70 Ο′

1 Τῷ Δαυιδ· υἱῶν Ιωναδαβ καὶ τῶν πρώτων αἰχμαλωτισθέντων.
Ὁ θεός, ἐπὶ σοὶ ἤλπισα, μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα.
2 ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με,
κλῖνον πρός με τὸ οὖς σου καὶ σῶσόν με.
3 γενοῦ μοι εἰς θεὸν ὑπερασπιστὴν

ο θεος] pr. κυριε Sa La^G | fin. B Sa La^GAug] add. stichum κυριε εις το βοηθησαι μοι σπευσον S'(S θελησον pro σπευσον) R′ Ga(sub ※) L′' 1219': cf. 𝔐 et **39**14

3¹, 3², 4 in binos stichos diuidit Ga

3 αισχυνθειησαν .. εντραπειησαν B ThtP 1219] -ητωσαν pro -ειησαν S R LThtP 55: cf. **6**11 **39**15 et **34**4 | εντραπειησαν] + *simul* La^R: ex **39**15 | οι ζητ.] pr. *inimici mei* La^G et Psalt. Rom.: cf. **6**11 | μου/την ψυχην B′ 55] tr. R L′ 1219: cf. **34**4 **39**15 | αποστραφειησαν ... καταισχυνθειησαν B′ R 55] -ητωσαν pro -ειησαν L′: cf. sup.; 1⁰ -ητωσαν, 2⁰ -ειησαν He* | βουλομενοι B′' Ga L′' 55] λογιζομ. Sa R′': ex **34**4

4 αποστραφειησαν B′ He*] -φητωσαν R L′ 55: cf. 3 | μοι (cf. **39**16)] ÷ Ga

5 αγαλλιασθωσαν .. ευφρανθητωσαν] -λιασαιντο .. -θειησαν 55: cf. **34**27 **39**17 | σε B′BoP Sa La^GAug O(teste Tht)Ga] + κυριε BoP R′ LPau′'He*Sc 55: ex **39**17; + ο θεος L | 5² unus stichus B Sa 1219, duo (και λεγ. — θεος, οι αγαπ. — fin.) rel.: cf. **39**17 | δια παντος cum μεγαλ. connectit Aug | θεος B′ Sa L′'] κυριος Bo R′' Ga L^b 1219': ex **34**27 **39**17 | fin.] + δια παντος 55: ex praec. repet., cf. **39**17

6¹] > 1219, in duo stichos (εγω — πενης, ο — μοι) diuidunt Sa Sy | και πενης B′ GaAug] pr. ειμι L′', + ειμι R′' Uulg 55 et Aug. IV 716 F(1⁰). 718 B: cf. **39**18 | βοηθησον] βοηθει R | 6² in duo stichos (βοηθος — συ, κυριε — fin.) diuidunt La^G Sy | ρυστης] υπερασπιστης Sa R He 55: ex **39**18 | ει συ] tr. R(non La): cf. **39**18 | κυριε] ο θεος μου LPau' 1219(uid.): ex **39**18 | fin.] + *deus* La^G

70 (𝔐 **71**)

1 τω δαυιδ B' Aug ThtP 1219'] pr. ψαλμος La^R Uulg L^bHe, pr. εις το τελος ψαλμος Sa La^G LPau', + ψαλμος S R Ga L^dThtP | τω] του R | υιων — αιχμαλ. > Sa | υιων B′ ThtP 1219'] pr. των R LThtP | ιωναδαβ] αμιναδαβ R(-*dam*) LPau 1219', ναδαβ LPau, αδαβ LPau | πρωτων] -τως LPau | inscr.] + ανεπιγραφος παρ εβραιοις La^R L′ | ο θεος επι σοι ηλπ. B] pr. ο θεος Sa, pr. κυριε La^G, + κυριε Bo; επι σοι ηλπ. κυριε R′Aug; επι σοι κυριε ηλπ. S Ga L′' 1219' = 𝔐; cf. **30**2

2 και εξελου με > S: cf. **30**2

καὶ εἰς τόπον ὀχυρὸν τοῦ σῶσαί με,
ὅτι στερέωμά μου καὶ καταφυγή μου εἶ σύ.
4 ὁ θεός μου, ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ,
ἐκ χειρὸς παρανομοῦντος καὶ ἀδικοῦντος·
5 ὅτι σὺ εἶ ἡ ὑπομονή μου, κύριε·
κύριος ἡ ἐλπίς μου ἐκ νεότητός μου.
6 ἐπὶ σὲ ἐπεστηρίχθην ἀπὸ γαστρός,
ἐκ κοιλίας μητρός μου σύ μου εἶ σκεπαστής·
ἐν σοὶ ἡ ὕμνησίς μου διὰ παντός.
7 ὡσεὶ τέρας ἐγενήθην τοῖς πολλοῖς,
καὶ σὺ βοηθὸς κραταιός.
8 πληρωθήτω τὸ στόμα μου αἰνέσεως,
ὅπως ὑμνήσω τὴν δόξαν σου,
ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν μεγαλοπρέπειάν σου.
9 μὴ ἀπορρίψῃς με εἰς καιρὸν γήρους,
ἐν τῷ ἐκλείπειν τὴν ἰσχύν μου μὴ ἐγκαταλίπῃς με.
10 ὅτι εἶπαν οἱ ἐχθροί μου ἐμοὶ
καὶ οἱ φυλάσσοντες τὴν ψυχήν μου ἐβουλεύσαντο ἐπὶ τὸ αὐτὸ
11 λέγοντες Ὁ θεὸς ἐγκατέλιπεν αὐτόν·
καταδιώξατε καὶ καταλάβετε αὐτόν,
ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ ῥυόμενος.

3 και 1⁰ > B

4 μου > B' | 4²] pr. και R''(non Aug) Uulg | παρανομ. .. αδικ.] tr. La^G | αδικουντος] ασεβους Sa

5 ει > *L*pau | η bis > 2042 | κυριε] + μου 2042, > Aug | κυριος B'] κυριε S-2042 Sa R'Aug Ga *L'* 1219', > La^G

6 επεστηριχθην απο γαστρος] επεριφην εκ ματρας(pro μητρας) R: ex **21**11 | μητρος] pr. της R | συ] pr. *quoniam* La^G: ex **30**5 | μου ει σκεπαστης] *extraxisti me* Sa: ex **21**10; ει ο υπερασπιστης μου R: ex **30**5 | υμνησις] υπομνησις S Sa: cf. S.-St. 2, p. 158; υπομονησις 2042: cf. 5¹

7 συ] + κυριε La^R Thtp' 1219 | βοηθος B''-2042 La Ga] + μου Sa R *L''* 55 = 𝔐 | κραταιος] pr. και 2042, και κραταιωμα μου, συ ει ο σωτηρ μου κυριε Sa: cf. **30**4 + **24**5

8 πληρωθητω] επληρωθη Sa | αινεσεως] + σου La^G Sy et alii Latini = 𝔐 | 8² om. et της μεγαλοπρεπιας pro την -πειαν hab. S = 𝔐 | υμνησω *hymno dicam* Aug] *benedicam* La^G, *possim cantare* alii Latini | την δοξαν — fin.] *toto die gloriam magnitudinis tuae* Sa

9 γηρους B R *L*b(sil)He*Sc 1219'] γηρως S *L*a': cf. 18 et Thack. § 10, 16 | ισχυν] ψυχην S Sa *L*pau

10 ειπαν] ειπον *L*a'(non He): cf. **29**7 | μου εμοι] *eius* La^R; + κακα Sa, *mei mala mihi* Psalt. Rom.: cf. **40**6 | 10² 11¹ sic diuidunt S La^G Ga SyHe 1219, sed και οι — ψυχ. μου et εβουλ. — αυτο sunt duo stichi in Ga 1219; εβουλ. — αυτο ad 11¹ trahunt B R', λεγοντες ad 10² trahunt Sa 55 | εβουλευσαντο] + κατα της ψυχης μου uel sim. Sa

11²⁺³ unus stichus Sa He 55 | ρυομενος B'' Uulg *L'* 1219' = 𝔐] + αυτον Sa R'' Ga Sy

12 ὁ θεός, μὴ μακρύνῃς ἀπ᾿ ἐμοῦ·
ὁ θεός μου, εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες.
13 αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐκλιπέτωσαν οἱ ἐνδιαβάλλοντες τὴν ψυχήν μου,
περιβαλέσθωσαν αἰσχύνην καὶ ἐντροπὴν οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι.
14 ἐγὼ δὲ διὰ παντὸς ἐλπιῶ
καὶ προσθήσω ἐπὶ πᾶσαν τὴν αἴνεσίν σου.
15 τὸ στόμα μου ἐξαγγελεῖ τὴν δικαιοσύνην σου,
ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν σωτηρίαν σου,
ὅτι οὐκ ἔγνων γραμματείας.
16 εἰσελεύσομαι ἐν δυναστείᾳ κυρίου·
κύριε, μνησθήσομαι τῆς δικαιοσύνης σου μόνου.
17 ἐδίδαξάς με, ὁ θεός, ἐκ νεότητός μου,
καὶ μέχρι νῦν ἀπαγγελῶ τὰ θαυμάσιά σου.
18 καὶ ἕως γήρους καὶ πρεσβείου, ὁ θεός, μὴ ἐγκαταλίπῃς με,
ἕως ἂν ἀπαγγείλω τὸν βραχίονά σου πάσῃ τῇ γενεᾷ τῇ ἐρχομένῃ,
τὴν δυναστείαν σου καὶ τὴν δικαιοσύνην σου.
19 ὁ θεός, ἕως ὑψίστων ἃ ἐποίησας μεγαλεῖα·
ὁ θεός, τίς ὅμοιός σοι;
20 ὅσας ἔδειξάς μοι θλίψεις πολλὰς καὶ κακάς,

12 ο θεος 1^{0} B′ La^{G}(uid., cf. proleg. §5$_{13}$ n.) GaHi = 𝔐] + μου Bo Sa R′ *L*′’Su 1219’: ex 12^{2}; *domine deus meus* Aug | μακρυνης] -υνθης 55: cf. Flashar p. 247—249 | 12^{2} > B

13 εκλ(ε)ιπετωσαν] εντραπητωσαν R *L*^{pau}: ex 69$_{3}$ | περιβαλ.] + *detrahentes* La^{R}: ex 13^{1} repet. | αισχυνην et εντροπην] + αυτων Sy | τα > R

14 δια παντος > La^{R} | ελπιω B La^{G} Ga = 𝔐] pr. επι σε S’ RAug, + επι σε La^{R} *L*′’ 1219’; + επι σε κυριε ο θεος μου Sa: cf. S.-St. 2, p. 158 | πασαν > Sa

15 εξαγγελει B R(-λλ-) 1219’] αν- S *L*′ | 15^{1}] + *domine* La^{G} | 15^{3}+16^{1} unus stichus La^{G} 55 | γραμματειας S *L*′’ 1219(πpro γ?), *litteraturam* GaAug^{uar} = ספרות] πραγματειας B’ R 55, *negotiationes* LaAug; τραυματιας (uel τραματιας, cf. Thack. § 6, 13) Sa

16 εν δυναστεια *in potentia* La^{G}] *in -tiam* GaAug; *in -tias* La^{R} Uulg: cf. 𝔐 | κυριου] σου κυριε Sa La^{G} | κυριε] ο θεος Sa

17 εδιδαξας με / ο θεος B′’ R′] tr. (Sa?) La^{G}Aug GaHi = 𝔐; ο θ. μου α εδιδ. με *L*′’(μου etiam Su), α εδιδ. με ο θ. 55 | νυν] pr. του *L*′ | απαγγελ(λ)ω] αν- B

18$^{1.2}$ in tres stichos diuidunt R′’ Ga (init. — πρεσβ., ο — σου 1^{0}, παση — ερχομ.; sed Ga$^{(c?)}$ interpungit post με) et Sy (18^{1}, εως 2^{0} — σου 1^{0}, παση — ερχομ.) | γηρους] γηρως *L*^{a}′He^{c}: cf. 9; + μου La^{G} | θεος] + μου *L*′’ 1219; *domine* Aug | εως αν B *L*^{a}] εως ου *L*^{b}′R^{c}, εως S R* 55 | απαγγειλω] -γελω *L*^{d}′HeR^{c}, -γελλω R* | παση / τη γενεα B′, *omni / generationi* La^{G}] tr. La^{R}Aug Ga *L*′’ 1219(uid.), *natiuitati uniuersae* Tert.: cf. 𝔐; π. γενεα γενεα R, τη > 55 | ερχομενη] επερχ. *superuenturae* R′’ | και τ. δικ. σου trahit 𝔐 ad 19

19^{1} est stichus in B R′ Sy(cf. Tht) 55; ο θεος εως (των) υψ. cum 18^{3}, α εποι. μεγ. cum 19^{2} iungunt S Sa La^{G} Ga He | υψιστων] pr. των *L*′(Sy dub.) | εποιησας] + μοι *L*Tht^{p} | μεγαλεια] τα θαυμασια σου R: ex 17

20 οσας Sa GaAug *L*′’ 1219’ = אשר] οτι B′’ R′’: cf. S.-St. 2, p. 67. 71 | κακας

καὶ ἐπιστρέψας ἐζῳοποίησάς με
καὶ ἐκ τῶν ἀβύσσων τῆς γῆς πάλιν ἀνήγαγές με.
21 ἐπλεόνασας τὴν μεγαλοσύνην σου
καὶ ἐπιστρέψας παρεκάλεσάς με
[καὶ ἐκ τῶν ἀβύσσων τῆς γῆς πάλιν ἀνήγαγές με.]
22 καὶ γὰρ ἐγὼ ἐξομολογήσομαί σοι ἐν σκεύει ψαλμοῦ τὴν ἀλήθειάν σου, ὁ θεός·
ψαλῶ σοι ἐν κιθάρᾳ, ὁ ἅγιος τοῦ Ισραηλ.
23 ἀγαλλιάσονται τὰ χείλη μου, ὅταν ψάλω σοι,
καὶ ἡ ψυχή μου, ἣν ἐλυτρώσω.
24 ἔτι δὲ καὶ ἡ γλῶσσά μου ὅλην τὴν ἡμέραν μελετήσει τὴν δικαιοσύνην σου,
ὅταν αἰσχυνθῶσιν καὶ ἐντραπῶσιν οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι.

71 ΟΑʹ

1 Εἰς Σαλωμων.
Ὁ θεός, τὸ κρίμα σου τῷ βασιλεῖ δὸς
καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τῷ υἱῷ τοῦ βασιλέως
2 κρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ
καὶ τοὺς πτωχούς σου ἐν κρίσει.
3 ἀναλαβέτω τὰ ὄρη εἰρήνην τῷ λαῷ σου

R′ʾ Ga *L*′ʾ 55] κακα B′ʾ Sa | εζωοποιησας] εζητησας SaB | παλιν(sic etiam He*) = M] παλαι *L*pauThtpHec, > Sa *L*a

21^{1} cum 20^{3} iungit B, cum 21^{2} LaG | επλεονασας S LaGAug Ga 55 = M] πλεονασας B, επλεον. επ εμε Sa R′(LaR om. επ: sic!) *L*′ʾ 1219, πλεον. επ εμε Bo | μεγαλοσυνην Sa R′ Ga *L*′ʾ 55 = M] δικαιοσ. B′ʾ LaGAug | με 1⁰ > LaR | 21^{3} Bʾ R′ʾ *L*′ʾ 1219ʾ] > S Sa Ga = M: ex 20 repet., cf. S.-St. 2, p. 158. 224 | της γης > Bʾ LaG

22^{1} in duo stichos (και — σοι 1⁰ uel σοι εν λαοις κυριε, εν σκευ. — σου ο θεος uel σου) diuidunt LaG SyHe 1219 | εγω > Bʾ | σοι 1⁰ B′ʾ R GaAug He 55] + εν λαοις κυριε Sa La *L*′ʾ: ex **56** 10 **107** 4 | εν σκευει — θεος > LaR* | εν σκευει ψαλμου om. S Sa, την αλ. σου ο θεος ad 22^{2} trahit S | σκευει Bʾ] σκευεσιν R *L*′ʾ 1219ʾ, *uasis* La Ga: cf. **2** 9 | ο θεος] > Bo R*Aug(LaR* deest, cf. sup.), post εν λαοις κυριε (cf. sup.) tr. Sa (SaL *deus meus* pro ο θεος), ad 22^{2} trahunt Rc LaR(c) 55, post ψαλω σοι tr. B LaG | ψαλω] pr. *et* LaG | κιθαρα] *citharis* LaR | ο αγιος του ισραηλ] ο et του > R: cf. La Uulg *sanctus*(Ga -*te*) *israhel*

23 αγαλλιασονται] -σεται *L*bThtp 1219: cf. **11** 3 | ην] pr. αὕτη He* | ελυτρωσω] + εκ χειρος εχθρων Sa: cf. **106** 2

24 ολην τ. ημ./μελετ.] tr. LaG, ολ. τ. ημ. > Psalt. Rom.: cf. **34** 28^{1} | τα κακα μοι] *animam meam* LaG: ex **34** 4 **39** 15 **69** 3

71 (M 72)

1 εις σαλωμων = M] pr. εις το τελος ψαλμος τω δαυιδ *L*b, pr. ψαλμος τω δαυιδ *L*pau, pr. ψαλμος Uulg *L*pau, + ψαλμος R′ʾ(non Aug) *L*b, + ψαλμος τω δαυιδ *L*pau | σαλωμων S *L*a 55] σαλομων B *L*pauHe, σαλωμωνα R 1219, *salomonem* UulgAug, σολομων Ga *L*pau′, *solomonem* La(-*ne* LaR), σολομωντα *L*pau

2^{1+2} unus stichus B′ | κρινειν] -νει̃ *L*pauʾ = M, cf. 4 | τον λαον σου *populum tuum* GaAug et Cyp.] *tuum* > LaR, *populos* LaG | δικαιοσυνη] pr. *tua* LaG et quidam codices Cypriani

3 αναλαβετω] -τωσαν R *L*pauSc 55: cf. **11** 3 | σου Bʾ Sa R′ʾAuguar] > S Ga-

καὶ οἱ βουνοὶ ἐν δικαιοσύνῃ.
4 κρινεῖ τοὺς πτωχοὺς τοῦ λαοῦ
καὶ σώσει τοὺς υἱοὺς τῶν πενήτων
καὶ ταπεινώσει συκοφάντην
5 καὶ συμπαραμενεῖ τῷ ἡλίῳ
καὶ πρὸ τῆς σελήνης γενεὰς γενεῶν
6 καὶ καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον
καὶ ὡσεὶ σταγόνες στάζουσαι ἐπὶ τὴν γῆν.
7 ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνη
καὶ πλῆθος εἰρήνης ἕως οὗ ἀνταναιρεθῇ ἡ σελήνη.
8 καὶ κατακυριεύσει ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης
καὶ ἀπὸ ποταμοῦ ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης.
9 ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσοῦνται Αἰθίοπες,
καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ χοῦν λείξουσιν·
10 βασιλεῖς Θαρσις καὶ αἱ νῆσοι δῶρα προσοίσουσιν,
βασιλεῖς Ἀράβων καὶ Σαβα δῶρα προσάξουσιν·
11 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ βασιλεῖς,
πάντα τὰ ἔθνη δουλεύσουσιν αὐτῷ.
12 ὅτι ἐρρύσατο πτωχὸν ἐκ χειρὸς δυνάστου
καὶ πένητα, ᾧ οὐχ ὑπῆρχεν βοηθός·
13 φείσεται πτωχοῦ καὶ πένητος
καὶ ψυχὰς πενήτων σώσει·
14 ἐκ τόκου καὶ ἐξ ἀδικίας λυτρώσεται τὰς ψυχὰς αὐτῶν,
καὶ ἔντιμον τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτοῦ.

Aug *L'*' 55 = 𝔐; cf. 2 | 3^{2} est stichus in Sa Ga SyHe 1219'; και οι βουνοι cum 3^{1}, (εν) δικ. cum 4^{1} iungunt B'' R''-Aug^{uar} | εν δικαιοσυνη B'' La^{G}Aug^{uar} = 𝔐] εν > R', δικαιοσυνην Sa GaAug *L'*' 1219': cf. S.-St. 2, p. 47. 67. 90

4 κρινει] -νειν 1219': ex 2; *iudica* La^{R} | λαου] + σου Sa^{B} 55: ex 2; + *suae* La^{G} | σωσει] -σεις B La^{R}

5 γενεας γενεων *generationes generationum* GaAug] *-nis -num* Aug^{uar}, *-nis et -nis* La^{R}, *in saeculum saeculi* La^{G}, *in generatione et generationem* Uulg

6 και 1^{0} B' R'' 1219'] > Ga *L'*' = 𝔐 | καταβησεται] + κυριος R^{c}La$^{R(c)}$ | ως υετος] ωσει υ. S: cf. **16**12; *osyietos* R: = ωσει υ. uel ως υ. | σταγονες σταζουσαι B'' R'' Ga TSy^{mg}He 1219' et Tert.: cf. 𝔐] σταγων η σταζουσα (Sa?) *L'*': cf. **21**14 | την γην] της γης *L*^{pau}T 55: cf. **1**1

7 δικαιοσυνη] -νην *L*^{b}He^{c}: ex 3

8 ποταμου B'' Sa R'' Ga TTht' et Tert. = 𝔐] -μων *L* 1219' | περατων] pr. των R^{c} 55

9 εχθροι] + *omnes* Bo

10 αι B' 55] > R *L'* 1219 | προσοισουσιν ... προσαξουσιν] tr. S

11 αυτω 1^{0}] -τον R *L*^{pau} = *eum* La Ga: cf. **44**13 | βασιλεις B' Sa GaHi et Tert. = 𝔐] + της γης S R'' Uulg *L'*'-Su 1219': cf. **47**5 et proleg. § 1$_{3}$ (sub „Bo“)

12 χειρος B'' Sa R' He* 1219'] > La^{G}Aug Ga *L'*' et Tert. = 𝔐: cf. S.-St. 2, p. 47. 67

14] pr. *et* La^{G} | αυτων ενωπιον αυτου B' Sa La^{G}Aug^{uar} Ga et Tert. = 𝔐]

15 καὶ ζήσεται, καὶ δοθήσεται αὐτῷ ἐκ τοῦ χρυσίου τῆς Ἀραβίας,
καὶ προσεύξονται περὶ αὐτοῦ διὰ παντός,
ὅλην τὴν ἡμέραν εὐλογήσουσιν αὐτόν.
16 ἔσται στήριγμα ἐν τῇ γῇ ἐπ᾽ ἄκρων τῶν ὀρέων·
ὑπεραρθήσεται ὑπὲρ τὸν Λίβανον ὁ καρπὸς αὐτοῦ,
καὶ ἐξανθήσουσιν ἐκ πόλεως ὡσεὶ χόρτος τῆς γῆς.
17 ἔστω τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας,
πρὸ τοῦ ἡλίου διαμενεῖ τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
καὶ εὐλογηθήσονται ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς,
πάντα τὰ ἔθνη μακαριοῦσιν αὐτόν.

18 Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ θεὸς Ισραηλ ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος,
19 καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,
καὶ πληρωθήσεται τῆς δόξης αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ.
γένοιτο, γένοιτο.

20 Ἐξέλιπον οἱ ὕμνοι Δαυιδ τοῦ υἱοῦ Ιεσσαι.

72 ΟΒ′

1 Ψαλμὸς τῷ Ασαφ.
Ὡς ἀγαθὸς τῷ Ισραηλ ὁ θεός,
τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ.

αυτου εν. αυτων S RAug *L*'' 1219', αυτων εν. αυτων La^{R}

16] pr. *et* La^{G}Aug Ga*Uulg | εν τη γη > La^{G} | επ] pr. και Bo | ακρων] -ρω R 55, -ρου *L*^{pau} | 16^{2}] pr. *et* La^{G} | αυτου] -των *L*^{pau}T

17 εστω B'' La^{G}Aug Ga He^{c} et Tert.] εσται Sa R' *L*' 1219' | αυτου 1^{0} = 𝔐] κυριου S^{c} | ευλογημενον > Tert.: cf. Capelle p. 202 | διαμενεῖ Bo^{D} La^{G} Sy et Tert.] -μένει Bo Sa La^{R}Aug Ga: cf. **60** 8 **101** 27 | 17^{2}] add. stichum *et ante lunam sedes eius* La^{G}, add. stichum και προ της σεληνης γενεας γενεων Tht' 1219' (1219 superaddit ο θρονος αυτου): cf. 5 | ευλογηθησονται B'] pr. εν R *L*' 1219': cf. Gen. **12** 3 **18** 18 **28** 14

18 in duo stichos (init. — ισραηλ, ο ποιων — fin.) diuidunt La^{G} Sy 55 | ο θεος 1^{0} Sa GaHi = 𝔐] > rel. (etiam Uulg) | ισραηλ] pr. του R

19^{1} unus stichus B' Sa Ga He 1219, duo (init. — αυτου 1^{0}, εις 1^{0} — αιωνος) R'' TSy 55: cf. **40** 14 | ευλογητον] -γημενον *L*'(non T) | ονομα] + *sanctum* Bo | της δοξης αυτου 1^{0}⌒2^{0} S, quamobrem S εν παση τη γη pro πασα η γη | και εις τ. αιωνα τ. αιωνος > GaHi = 𝔐 | της δοξης αυτου / πασα η γη] tr. La^{G} | γενοιτο γενοιτο est stichus in B' Sa, cum 19^{2} iungunt R'' Ga TSyHe 1219': cf. **40** 14

20 cum inscriptione Ps. sequentis iungunt omnes mss. (etiam Aug) | του > *L*^{pau}T' 55

72 (𝔐 73)

1 inscr.] + ωδη προς τον ασσυριον *L*^{pau}: ex **75** 1 | 1$^{1.2}$ duo stichi Ga(uid.) Sy, unus rel. | τω ισραηλ / ο θεος B' Sy 55, *israhel deus* Ga = 𝔐] tr. *L*' 1219, ο θ. του ισρ. R *L*^{pau}T, *deus israhel* La^{R}Aug, *deus* > La^{G}

2 ἐμοῦ δὲ παρὰ μικρὸν ἐσαλεύθησαν οἱ πόδες,
παρ' ὀλίγον ἐξεχύθη τὰ διαβήματά μου.
3 ὅτι ἐζήλωσα ἐπὶ τοῖς ἀνόμοις
εἰρήνην ἁμαρτωλῶν θεωρῶν,
4 ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνάνευσις τῷ θανάτῳ αὐτῶν
καὶ στερέωμα ἐν τῇ μάστιγι αὐτῶν·
5 ἐν κόποις ἀνθρώπων οὐκ εἰσὶν
καὶ μετὰ ἀνθρώπων οὐ μαστιγωθήσονται.
6 διὰ τοῦτο ἐκράτησεν αὐτοὺς ἡ ὑπερηφανία,
περιεβάλοντο ἀδικίαν καὶ ἀσέβειαν αὐτῶν.
7 ἐξελεύσεται ὡς ἐκ στέατος ἡ ἀδικία αὐτῶν,
διήλθοσαν εἰς διάθεσιν καρδίας·
8 διενοήθησαν καὶ ἐλάλησαν ἐν πονηρίᾳ,
ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος ἐλάλησαν·
9 ἔθεντο εἰς οὐρανὸν τὸ στόμα αὐτῶν,
καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν διῆλθεν ἐπὶ τῆς γῆς.
10 διὰ τοῦτο ἐπιστρέψει ὁ λαός μου ἐνταῦθα,
καὶ ἡμέραι πλήρεις εὑρεθήσονται αὐτοῖς.
11 καὶ εἶπαν Πῶς ἔγνω ὁ θεός,
καὶ εἰ ἔστιν γνῶσις ἐν τῷ ὑψίστῳ;
12 ἰδοὺ οὗτοι ἁμαρτωλοὶ καὶ εὐθηνοῦνται·
εἰς τὸν αἰῶνα κατέσχον πλούτου.
13 καὶ εἶπα Ἄρα ματαίως ἐδικαίωσα τὴν καρδίαν μου
καὶ ἐνιψάμην ἐν ἀθῴοις τὰς χεῖράς μου·
14 καὶ ἐγενόμην μεμαστιγωμένος ὅλην τὴν ἡμέραν,
καὶ ὁ ἔλεγχός μου εἰς τὰς πρωίας.

3$^{1.2}$ duo stichi La^{G} Ga TSyHe 1219, unus B′ Sa R′ 55

4 τω S R′' Ga 55 = 𝔐] pr. εν B' Sa *L*′': ex 4^{2}

5 κοποις] κοπω Ga SyHe^{c} = 𝔐 | εισιν] *inuenientur* La^{R}

6^{1}] + αυτων La^{G} (Sa?), + εις τελος *L*′'(non He) 1219, + αυτων εις τελος *L*^{pau}: ex **73**3 | αδικιαν .. ασεβειαν] tr. S | αυτων] εαυτων *L*′(Sy dub.), εαυτοις *L*^{pau}, > Bo

7 εξελευσεται *exiet* La^{G}, *prodiet* La^{R}-Aug Ga (cf. Rönsch p. 293)] *prodiit* Uulg = 𝔐 | ως] ωσει S 55: cf. **16**12 | διηλθοσαν R *L*′ 55] -θον B′: cf. **47**5

8 εν πονηρια *in nequitia* La^{R} Ga = 𝔐] *nequitiam* La^{G} Uulg, *malignitatem* Aug, πονηρα TSy

10 ημεραι] pr. αι TS^{c} | πληρεις] -ρης 1219: cf. **74**9 **143**13 et Thack. § 12, 6 | αυτοις B Sa^{L} = 𝔐] pr. εν S' Sa^{B} R′' Ga *L*′' 1219'

11 ειπαν] ειπον *L*^{b}T′: cf. 13 et **29**7

12 ουτοι > B | ευθηνουνται B′-2039 1219'] -νουντες R′' Ga *L*′', -νουσιν He*-(uid.) | εις τ. αι. ad 12^{1} trahit Ga | πλουτου] -τον *L*^{b}Tht^{p}: cf. Helbing Kas. p. 131

13 και ειπα] ÷ Ga | ειπα] ειπον *L*^{pau}-TR^{c}: cf. 11

15 εἰ ἔλεγον Διηγήσομαι οὕτως,
ἰδοὺ τῇ γενεᾷ τῶν υἱῶν σου ἠσυνθέτηκα.
16 καὶ ὑπέλαβον τοῦ γνῶναι τοῦτο·
κόπος ἐστὶν ἐναντίον μου,
17 ἕως εἰσέλθω εἰς τὸ ἁγιαστήριον τοῦ θεοῦ
καὶ συνῶ εἰς τὰ ἔσχατα αὐτῶν.
18 πλὴν διὰ τὰς δολιότητας ἔθου αὐτοῖς,
κατέβαλες αὐτοὺς ἐν τῷ ἐπαρθῆναι.
19 πῶς ἐγένοντο εἰς ἐρήμωσιν ἐξάπινα·
ἐξέλιπον, ἀπώλοντο διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν.
20 ὡσεὶ ἐνύπνιον ἐξεγειρομένου,
κύριε, ἐν τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐξουδενώσεις.
21 ὅτι ἐξεκαύθη ἡ καρδία μου,
καὶ οἱ νεφροί μου ἠλλοιώθησαν,
22 καὶ ἐγὼ ἐξουδενωμένος καὶ οὐκ ἔγνων,
κτηνώδης ἐγενόμην παρὰ σοί.
23 καὶ ἐγὼ διὰ παντὸς μετὰ σοῦ,
ἐκράτησας τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς μου,

15 ησυνθετηκα B′Bo^{p} Sa R*(uid.)′’ Ga $L^{b(sil)}$, ησυντεθηκα 1219 = 𝔐 (cf. **77**$_{57}$ **118**$_{158}$): hoc in duo uerba ἦ συνθετηκα uel rectius ἦ συντεθηκα(uel -θεικα) diuidunt Bo^{p} Sa La(La^{R*} *cui conticui*[rectius Aug^{uar} *concinui*], La^{G} *cui disposui*), unum uerbum est in GaAug(*reprobaui*) La$^{R(c)}$(add. *et reprobabo*)] ησυνθετηκας L^{d}′S^{c}, ἦ συντεθηκας(uel -θ(ε)ικας) Bo^{p} L^{b}T’HeR^{c} 55

$16^{1\cdot 2}$ $17^{1\cdot 2}$ quatuor stichi B La Ga TSyHe 1219’, tres S (16^{1}, 16^{2}+17^{1}, 17^{2}), duo Sa (16^{1+2}, 17^{1+2}); de R taceo, quia scriptor in 16. 17 ter errauit

16 και = 𝔐] > Ga | γνωναι] + *dominum* Sa | τουτο ad 16^{1} traxi = 𝔐, ad 16^{2} trahunt mss. | εστιν = הִיא] > B′ | εναντιον B′ He] ενωπιον R L′ 1219’: cf. **21**$_{26}$ | μου] εμου S^{c}

17 εως B′ 55] + ου R L′ | του θεου > La^{G} | και > Ga(non Uulg)Hi = 𝔐 | αυτων R′ Ga L′’ 1219’ = 𝔐] > B′’ Sa La^{G}Aug

18 δολιοτητας B′ Sa, *dolos* Ga = 𝔐] *dolositatem* Bo^{p} La(La^{R} om. *m*). + αυτων Bo^{p} R L′’ 1219’ | αυτοις = 𝔐] pr. *in* La^{R} Sy; + κακα L′’ 1219’: cf. S.-St. 2, p. 67 | 18^{2} > B | κατεβαλες] -λας T: cf. **43**$_{3}$; επηρας Sy

19 εξαπινα ad 19^{1} trahunt S^{c}Bo Sa Ga^{c}Aug TSyHe 1219’ = 𝔐, ad 19^{2} B′ R′ Ga*(εξαπ. εξελ. est stichus in Ga*), et in 19^{1} fin. et in 19^{2} init. hab. La^{G} (*repente, subito*; cf. proleg. § 5$_{16}$) | απωλοντο] pr. *et* La^{G} | την ανομιαν] της -μιας 55

20^{1} cum 19 connectit Tht | ενυπν. εξεγειρ.] *a somnio exsurgentes* La^{G} | εξεγειρομενου *exsurgentis* La^{R}Aug] -μενων *surgentium* Sa Ga L^{b}TTht^{p}’ | σου > Ga(non Uulg) = 𝔐

$21^{1\cdot 2}$ duo stichi S Ga, unus rel. | εξεκαυθη R′ Ga L′’ 1219’] ηυφρανθη B′’-2039 Sa La^{G}Aug: cf. proleg. § 1$_{3}$(sub „Bo“) et S.-St. 2, p. 67

22 και εγω B′-2039 R T 1219’] καγω L′: cf. 23 | εγενομην B-2039 R 55] -νηθην S L′ 1219: cf. **17**$_{19}$

23 και εγω B′-2039 R T 1219] καγω L′ 55: cf. 22

24 ἐν τῇ βουλῇ σου ὡδήγησάς με
καὶ μετὰ δόξης προσελάβου με.
25 τί γάρ μοι ὑπάρχει ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ παρὰ σοῦ τί ἠθέλησα ἐπὶ τῆς γῆς;
26 ἐξέλιπεν ἡ καρδία μου καὶ ἡ σάρξ μου,
ὁ θεὸς τῆς καρδίας μου καὶ ἡ μερίς μου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα.
27 ὅτι ἰδοὺ οἱ μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ σοῦ ἀπολοῦνται,
ἐξωλέθρευσας πάντα τὸν πορνεύοντα ἀπὸ σοῦ.
28 ἐμοὶ δὲ τὸ προσκολλᾶσθαι τῷ θεῷ ἀγαθόν ἐστιν,
τίθεσθαι ἐν τῷ κυρίῳ τὴν ἐλπίδα μου
τοῦ ἐξαγγεῖλαι πάσας τὰς αἰνέσεις σου
ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς Σιων.

73 ΟΓʹ

1 Συνέσεως τῷ Ασαφ.
Ἵνα τί ἀπώσω, ὁ θεός, εἰς τέλος,
ὠργίσθη ὁ θυμός σου ἐπὶ πρόβατα νομῆς σου;
2 μνήσθητι τῆς συναγωγῆς σου, ἧς ἐκτήσω ἀπ᾽ ἀρχῆς·
ἐλυτρώσω ῥάβδον κληρονομίας σου,
ὄρος Σιων τοῦτο, ὃ κατεσκήνωσας ἐν αὐτῷ.
3 ἔπαρον τὰς χεῖράς σου ἐπὶ τὰς ὑπερηφανίας αὐτῶν εἰς τέλος,
ὅσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τοῖς ἁγίοις σου.
4 καὶ ἐνεκαυχήσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἑορτῆς σου,

24 init. = 𝔐] pr. και La^{R} Ga *L'*' 55

25 υπαρχει *superest* La^{G}] εστιν R = *est* La^{R}Aug Ga | παρα σου] π. σοι *L*^{pau}SyHe^{c}, π. σε *L*^{pau}

26 καρδια … σαρξ] tr. GaHi = 𝔐 | ο θεος τ. καρδ. μου ad 26^{2} trahunt T-ThtHe 1219, ad 26^{1} rel. | ο θεος ult.] *tu es deus meus* La^{G} | εις τον αιωνα *in aeternum* La^{G} Ga] *in saecula* La^{R}-Aug

27 εαυτους > R | εξω(uel o)λεθρευσας B' R T 1219'] -λοθ- *L'*: cf. **11**4 | πορνευοντα] pr. εκ R, πονηρευομενον Sa, *fornicationem* La^{G}

28 θεω] κυριω B | τω κυριω] *deo* La^{R}-Aug; + *deo* Ga: cf. 𝔐; + *deo salutis meae* La^{G} (tr. *in domino deo salutis meae* post *spem meam*) | 28^{3+4} unus stichus Sa La^{G} He | εξαγγειλαι] + με *L'*'(non T) | αινεσεις] επαγγελιας Sa Ga-Hi: cf. 𝔐 | 28^{4} (ex **9**15)] ÷ Ga et *O* teste Euseb. (cf. Field)

73 (𝔐 74)

1 inscr.] + ψαλμος La^{G}, pr. uel add. ψαλμος *L*^{pau} | απωσω / ο θεος] tr. Ga-Hi *L'*'(non Su) 1219 = 𝔐 | απωσω] + ημας R'Aug (Bo Sa?)

2 ραβδον κληρονομιας] -δω -μιαν *L*^{d} | κληρονομιας] *uirtutis* La^{R}: ex **109**2 | τουτο *hoc* La^{G}, *istum* Aug] > La^{R} Ga

3 οσα] οσας B^{c}S | τοις αγιοις B'' Sa R'' SyHe 1219': hanc lectionem reprobat Tht] τω αγιω *O*(teste Tht)GaHi *L'* = 𝔐 | σου ult. > Ga = 𝔐

4^{1} in duo stichos (init. — σε, εν … σου) diuidunt La^{G} Ga | εν μεσω της εορτης] *in medio atrio* La^{G} | εορτης] οργης S |

ἔθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν σημεῖα καὶ οὐκ ἔγνωσαν.
5 ὡς εἰς τὴν εἴσοδον ὑπεράνω,
6 ὡς ἐν δρυμῷ ξύλων ἀξίναις ἐξέκοψαν τὰς θύρας αὐτῆς,
ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν πελέκει καὶ λαξευτηρίῳ κατέρραξαν αὐτήν.
7 ἐνεπύρισαν ἐν πυρὶ τὸ ἁγιαστήριόν σου,
εἰς τὴν γῆν ἐβεβήλωσαν τὸ σκήνωμα τοῦ ὀνόματός σου.
8 εἶπαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ἡ συγγένεια αὐτῶν ἐπὶ τὸ αὐτό
Δεῦτε καὶ κατακαύσωμεν πάσας τὰς ἑορτὰς τοῦ θεοῦ ἀπὸ τῆς γῆς.
9 τὰ σημεῖα ἡμῶν οὐκ εἴδομεν,
οὐκ ἔστιν ἔτι προφήτης, καὶ ἡμᾶς οὐ γνώσεται ἔτι.
10 ἕως πότε, ὁ θεός, ὀνειδιεῖ ὁ ἐχθρός,
παροξυνεῖ ὁ ὑπεναντίος τὸ ὄνομά σου εἰς τέλος;
11 ἵνα τί ἀποστρέφεις τὴν χεῖρά σου
καὶ τὴν δεξιάν σου ἐκ μέσου τοῦ κόλπου σου εἰς τέλος;
12 ὁ δὲ θεὸς βασιλεὺς ἡμῶν πρὸ αἰῶνος,
εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς.
13 σὺ ἐκραταίωσας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν,

4² > B | σημεια 2° > La^G | και ουκ εγνωσαν ad 5 trahit Sy, cf. 𝔐 | εγνωσαν] εγνων Bo

5 ως εις την εισοδον] *sicut in introitum eorum* La^G, *sicut ingressus* La^R; *perdes*(= ὤσεις, cf. 87 6, ubi Sa απωθειν eodem uerbo reddit) *introitum eorum* Sa | εισοδον B' Sa R'' 55: sim. 𝔐] εξοδον *L''*, *egressum* Aug, *exitu* Ga; οδον S

6 ως — αξιναις ad 5 trahit 𝔐 | εν 1° > La^R | εξεκοψαν] διεκ. S | θυρας] ριζας He | επι το αυτο ad 6¹ trahunt Ga He^c | πελεκ(ε)ι] πελυκι T: cf. Thack. p. 153 | αυτην] ÷ Ga

7¹ > R' | σου 1°] του θεου He 1219 | εις την γην ad 7¹ trahit S, post εβεβηλ. tr. La^G | ονοματος] αγιασματος 55: ex 88 40 | σου ult.] αυτου 1219 (non He)

8 ειπαν B' R *L*^d(sil)'He 55] ειπον *L*^dT 1219: cf. 29 7 | η συγγεν(ε)ια αυτων *cognatio eorum* B''(Bo add. *tota*) Sa R GaAug He^mg 1219'] αι -ν(ε)ιαι αυτων *L''*: ad ειπαν adapt.; *cognationes eorum* La^R, *cogitantes* La^G(sequitur *inter se* pro επι το αυτο) | δευτε και > Ga = 𝔐 | και B *L''* 1219'] > B^cS R'' | κατακαυσωμεν Grabe et teste H.-P. codex 39 nunc perditus (cf. 𝔐)] καταπαυσ. mss.: hanc lectionem etiam Hi, ut ipse testatur, „propter uetustatem" retinuit, sed in marg. adnotauerat: „non habet καταπαυσωμεν, ut quidam putant, sed κατακαυσωμεν, i. e. *incendamus*" (La hab. *conprimamus*, Ga *quiescere faciamus*) | πασας R'' Ga *L''* 55 = 𝔐] > B'' Sa 1219 | του θεου = 𝔐] κυριου B' La^G 55

9 ημων B'' R'' Ga 1219' = 𝔐] αυτων Sa *L''* | ειδομεν] -δαμ- R: cf. 34 21; *cognouimus* La^R: ex 9² | 9²] pr. και R' | ετι 1° > Sa He*

10 ο θεος > S | παροξυνεῖ] -ξύνει omnes uersiones (Bo Sa La^G hab. praesens etiam pro ονειδιει)

11¹⁺² unus stichus S(om. και τ. δεξ. σου) THe, και τ. δεξ. σου ad 11¹ trahit R' | την χειρα σου] *faciem tuam a nobis* La^G: cf. 12 1 87 15 | εκ μεσου] εν μεσω *L*^pau: cf. 12 | εις τελος > Sy

12 θεος βασιλευς ημων] θεος > B, θ. ημων β. ημων Sa, θ. ημων β. 55 | αιωνος *saeculum* Ga et Cyp.] -νων *L*^bTht^p, *-la* La Uulg | σωτηριαν *salutem* La Uulg et Cyp.] *-tes* Ga = 𝔐

13 εν > La^G | δυναμει] δυναστεια S, δεξια Sy | 13¹] add. stichum *motum*

σὺ συνέτριψας τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ ὕδατος.
14 σὺ συνέθλασας τὰς κεφαλὰς τοῦ δράκοντος,
ἔδωκας αὐτὸν βρῶμα λαοῖς τοῖς Αἰθίοψιν.
15 σὺ διέρρηξας πηγὰς καὶ χειμάρρους,
σὺ ἐξήρανας ποταμοὺς Ηθαμ.
16 σή ἐστιν ἡ ἡμέρα, καὶ σή ἐστιν ἡ νύξ,
σὺ κατηρτίσω φαῦσιν καὶ ἥλιον.
17 σὺ ἐποίησας πάντα τὰ ὅρια τῆς γῆς·
θέρος καὶ ἔαρ, σὺ ἔπλασας αὐτά.
18 μνήσθητι ταύτης· ἐχθρὸς ὠνείδισεν τὸν κύριον,
καὶ λαὸς ἄφρων παρώξυνεν τὸ ὄνομά σου.
19 μὴ παραδῷς τοῖς θηρίοις ψυχὴν ἐξομολογουμένην σοι,
τῶν ψυχῶν τῶν πενήτων σου μὴ ἐπιλάθῃ εἰς τέλος.
20 ἐπίβλεψον εἰς τὴν διαθήκην σου,
ὅτι ἐπληρώθησαν οἱ ἐσκοτισμένοι τῆς γῆς οἴκων ἀνομιῶν.
21 μὴ ἀποστραφήτω τεταπεινωμένος κατῃσχυμμένος·
πτωχὸς καὶ πένης αἰνέσουσιν τὸ ὄνομά σου.
22 ἀνάστα, ὁ θεός, δίκασον τὴν δίκην σου·

autem fluctuum eius tu mitigas La^{G}: ex **88**$_{10}$ | συ 2^{0} > La^{G}Aug GaHi = 𝔐 | συνετριψας] συνεθλασας He: ex 14 | τας κεφαλας] την -λην Sa *L*^{pau}: cf. 14 | των δρακοντων] του -τος Bo: ex 14 | επι του υδατος *super aquam* La^{G}, *super aquas* La^{R}] *in aqua* Aug, *in aquis* GaHi

14^{1} > B et Orig. (S.-St. 2, p. 216/7) | συνεθλασας] συνετριψας B^{s} He: ex 13 | τας κεφαλας B^{s}' Sa R GaHi Tht' = 𝔐] την -λην S La *L* 55 | του δρακοντος] + του μεγαλου R′ | βρωμα *escam* Ga et Aug. IV 776 E] -ματα 55; pr. *in* La^{G} et Aug. IV 775 G et alii Latini (La^{R} per errorem *populo populo* pro *in escam populo*)

15^{2} > B' La^{G}, hab. Sy teste alio codice a Ceriani in notis (p. 30 col. 1) collato sub ※ | ποταμους] *fontes* La^{R}: ex 15^{1} | ηθαμ *etham* La^{R}Aug] αιθαμ He 55, *aetham* Ga: cf. **88**$_{1}$; *ethan* Uulg = 𝔐; *firmos* Bo^{D} Sa

16 η bis > R | κατηρτισω *perfecisti* La^{G}Aug] εποιησας R = *fecisti* La^{R}: ex 17 | φαυσιν .. ηλιον Sa Ga *L*′' 1219' = 𝔐] ηλιον .. σεληνην B′' R′' et Cyr. Alex. (S.-St. 2, § 42$_{3}$)

17 ορια] ωραια *L*^{d}: cf. **64**$_{13}$ | επλασας Sa *L*′' 1219', *plasmasti* Ga] εποιησας B′' R′': ex 17^{1} | αυτα S (Bo Sa?) La^{G}Aug Ga *L*′' 55 = 𝔐] > B R′

18^{1} est stichus in Sy; μνησθ. ταυτης uel μνησθ. ταυτης της κτισεως σου (cf. inf.) ad 17^{2} trahunt B′ THe, est stichus singularis in Sa R′' Ga 1219' | μνησθητι ταυτης S Ga *L*′' 55(αυτης pro ταυτης) = 𝔐] + της κτισεως σου B' Sa R′' 1219 | εχθρος] pr. ο R | τον κυριον] τω κυριω R = *domino* La^{R}Aug Uulg | σου] αυτου B Sa 55*(uid.): ad 18^{1} adapt.

19 ψυχην εξομολογουμενην *animam confitentem* La^{G}Aug Ga] *-mas -tes* Uulg, *-mas -tium* La^{R} | σου > SBo^{P} Sa

20 εσκοτισμενοι] -τωμ- B

21 ταπ.] pr. ο 55 | κατησχ.] pr. και B La^{G} Tht^{P}

22 ο θεος] *domine* La^{G}Aug | σου 1^{0} B′ La^{G} Ga *L*′' = 𝔐] μου Bo Sa R′Aug

μνήσθητι τῶν ὀνειδισμῶν σου τῶν ὑπὸ ἄφρονος ὅλην τὴν ἡμέραν.
23 μὴ ἐπιλάθῃ τῆς φωνῆς τῶν ἱκετῶν σου·
ἡ ὑπερηφανία τῶν μισούντων σε ἀνέβη διὰ παντὸς πρὸς σέ.

74 ΟΔ′

1 Εἰς τὸ τέλος· μὴ διαφθείρῃς· ψαλμὸς τῷ Ασαφ ᾠδῆς.

2 Ἐξομολογησόμεθά σοι, ὁ θεός,
ἐξομολογησόμεθα καὶ ἐπικαλεσόμεθα τὸ ὄνομά σου.
3 διηγήσομαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου, ὅταν λάβω καιρόν·
ἐγὼ εὐθύτητας κρινῶ.
4 ἐτάκη ἡ γῆ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ,
ἐγὼ ἐστερέωσα τοὺς στύλους αὐτῆς.
διάψαλμα.
5 εἶπα τοῖς παρανομοῦσιν Μὴ παρανομεῖτε,
καὶ τοῖς ἁμαρτάνουσιν Μὴ ὑψοῦτε κέρας,
6 μὴ ἐπαίρετε εἰς ὕψος τὸ κέρας ὑμῶν,
μὴ λαλεῖτε κατὰ τοῦ θεοῦ ἀδικίαν.
7 ὅτι οὔτε ἀπὸ ἐξόδων οὔτε ἀπὸ δυσμῶν
οὔτε ἀπὸ ἐρήμων ὀρέων,

He 55 | 22^{2} unus stichus B′ Sa THe 1219, duo (μνησθ. — σου ult., των ult. — fin.) R′’ Ga Sy 55 | των ονειδισμων .. των B′’ Sa R′’ GaHi TTht 1219] του -μου .. του *L*’ 55 = 𝔐 | σου ult.] pr. των δουλων 55 | αφρονος] *insipientibus* La^{R}

23 ικετων] οικ. Sa *L*^{b}Tht^{p}: cf. Sir. **36** 22; *inimicorum* GaHi = 𝔐 | ανεβη Bo Sa R’ GaHi *L*′ 1219’: cf. 𝔐] αναβαιη B′ La^{R}Aug Sy | δια παντος] *in aeternum* La^{G} | προς σε B′’ Sa RAug 55] ante δια παντος tr. La^{R} SyHe 1219, > La^{G} GaHi *L*′ = 𝔐

74 (𝔐 75)

1 ψαλμος τω ασαφ ωδης B′’ Sa La(La^{G} *canticum* pro ωδης) Ga(Ga* om. τ. α. ω., Uulg *psalmus cantici asaph*) TSyHe = 𝔐] τω ασ. ψ. ωδης *L*$^{d′}$, ψ. τω ασ. *L*^{pau} 55, τω ασ. ψ. R *L*^{b}, τω ασ. *L*^{pau}, > Aug

2 εξομολογησομεθα 1^{0}] -σομαι *L*^{pau} | εξομολογησομεθα 2^{0} B La^{G} Ga 55 = 𝔐] + σοι S’ Sa R′Aug *L*′’: ex 2^{1} repet. | εξομολ. (σοι) 2^{0} ad 2^{2} trahunt B La^{G} Ga 55, ad 2^{1} S R′ SyHe 1219, est stichus singularis in T (et Ga^{c}?); 2^{1+2} unus stichus Sa

3 διηγ. — σου ad 2 trahit 𝔐 | διηγησομαι] *narrabimus* GaHi: cf. 𝔐 | παντα B’ Sa^{B} R′’ *L*′Su 55] > S Sa^{L} GaHi Sy = 𝔐 | οταν λαβω καιρον ad 3^{1} trahunt B′ Sa R′ Tht’, ad 3^{2} La^{G}Aug Ga THe 1219’ | καιρον] + *domine* Sa | ευθυτητας] s > R

4 εν αυτη] αυτην B: cf. **97** 7 | εγω] + *autem* La^{G}: cf. 10 | διαψ. > R′

5 ειπα] ειπον TTht^{p}: cf. **29** 7 | παρανομειτε] -μειν B′

6 μη 2^{0} B′ La Ga] pr. και *L*′’ 1219, μηδε 55, και μηδε R

$7^{1.2}$ 8^{1} tres stichi Ga TSy 1219’, duo S Sa R′’(7^{1+2}, 8^{1}) et B(7^{1}, $7^{2}+8^{1}$), unus He

7 ουτε απο εξοδων ουτε] ουκ εξουδενουται uel sim. Sa | απο 1^{0}] εξ *L*′ 1219’ | ορεων] > B, ante ερημ. tr. 1219

8 ὅτι ὁ θεὸς κριτής ἐστιν,
τοῦτον ταπεινοῖ καὶ τοῦτον ὑψοῖ.
9 ὅτι ποτήριον ἐν χειρὶ κυρίου
οἴνου ἀκράτου πλῆρες κεράσματος,
καὶ ἔκλινεν ἐκ τούτου εἰς τοῦτο,
πλὴν ὁ τρυγίας αὐτοῦ οὐκ ἐξεκενώθη,
πίονται πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ τῆς γῆς.
10 ἐγὼ δὲ ἀγαλλιάσομαι εἰς τὸν αἰῶνα,
ψαλῶ τῷ θεῷ Ιακωβ·
11 καὶ πάντα τὰ κέρατα τῶν ἁμαρτωλῶν συγκλάσω,
καὶ ὑψωθήσεται τὰ κέρατα τοῦ δικαίου.

75 ΟΕʹ

1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις· ψαλμὸς τῷ Ασαφ,
ᾠδὴ πρὸς τὸν Ἀσσύριον.
2 Γνωστὸς ἐν τῇ Ιουδαίᾳ ὁ θεός,
ἐν τῷ Ισραηλ μέγα τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
3 καὶ ἐγενήθη ἐν εἰρήνῃ ὁ τόπος αὐτοῦ
καὶ τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ ἐν Σιων·
4 ἐκεῖ συνέτριψεν τὰ κράτη τῶν τόξων,
ὅπλον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον.
διάψαλμα.
5 φωτίζεις σὺ θαυμαστῶς ἀπὸ ὀρέων αἰωνίων.

8 υψοι] ανυψοι 1219

$9^{1.2}$ duo stichi Ga TSyHe, unus B′ Sa R′’ 1219’ | πληρες] -ρης L^{pau}Sc 1219, -ρεις 55, -ρις He*: cf. **72** 10; + *est* La | κερασματος] *in ore suo* Sa | 9^{3+4} unus stichus B | 9^{5}] pr. και B

10 αγαλλιασομαι *exultabo* La^{R}, *gaudebo* Aug(tr. εις τ. αιωνα ante αγαλλ.)] + κυριω S, *in domino gaudebo* La^{G}(om. εις τ. αιωνα), *annuntiabo* Ga = 𝔐 | fin.] add. stichum εγω απαγγελω (αυτα) εις τον αιωνα uel sim. Sa: cf. 10^{1}

11 συγκλασω B′] συνθλασω R *L′* 1219’: cf. **45** 10 | τα κερατα 2° B′ Sa La Ga Sy = 𝔐] το κερας Bo R *L′* 1219’ | του δικαιου] των δικαιων Bo: ad 11^{1} adapt.

75 (𝔐 76)

1 init. — υμνοις > L^{pau} | τω] του R | ωδη B’ R′’ Ga *L′’* 55] ωδης Sa L^{pau}T: cf. **74** 1; > S L^{pau} | προς τον ασσυριον B’ R *L′’* 1219’, *ad assirium* Ga] *ad assyrios* Uulg, *pro assyrio* La^{G}, *pro assyriis* La^{R}; > S Sa *O*(teste Tht; cf. Field) L^{pau}T = 𝔐: cf. **79** 1

2 ο θεος, εν τω ισραηλ] ο θ. ισρ. R′ (2^{1+2} unus stichus R′) | 2^{2}] pr. και Sy

3 και 1° > L^{d}

4] pr. οτι Sa | τα κρατη των τοξων *fortitudines arcuum* Aug, *potentias a.* Ga] *-dinem arcus* La^{R}, *cornua*(= κερατα, cf. inf. et **74** 11) *arcuum* La^{G} | οπλον] pr. *et* Aug | και 1° = 𝔐] > Ga | 4^{2}] add. stichum εκει συνκλασει τα κερατα B: cf. 4^{1} et **74** 11 | διαψ. post 5 θαυμαστως tr. et 5 απο ορ. αιων. ad 6^{1} trahit Sa

5 φωτιζεις *inluminas* La Ga] -ισεις Bo R, *-nans* UulgAug

6 ἐταράχθησαν πάντες οἱ ἀσύνετοι τῇ καρδίᾳ,
ὕπνωσαν ὕπνον αὐτῶν καὶ οὐχ εὗρον οὐδὲν
πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πλούτου ταῖς χερσὶν αὐτῶν.
7 ἀπὸ ἐπιτιμήσεώς σου, ὁ θεὸς Ιακωβ,
ἐνύσταξαν οἱ ἐπιβεβηκότες τοὺς ἵππους.
8 σὺ φοβερὸς εἶ, καὶ τίς ἀντιστήσεταί σοι;
ἀπὸ τότε ἡ ὀργή σου.
9 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἠκούτισας κρίσιν,
γῆ ἐφοβήθη καὶ ἡσύχασεν
10 ἐν τῷ ἀναστῆναι εἰς κρίσιν τὸν θεὸν
τοῦ σῶσαι πάντας τοὺς πραεῖς τῆς γῆς.
διάψαλμα.
11 ὅτι ἐνθύμιον ἀνθρώπου ἐξομολογήσεταί σοι,
καὶ ἐγκατάλειμμα ἐνθυμίου ἑορτάσει σοι.
12 εὔξασθε καὶ ἀπόδοτε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν·
πάντες οἱ κύκλῳ αὐτοῦ οἴσουσιν δῶρα
13 τῷ φοβερῷ καὶ ἀφαιρουμένῳ πνεύματα ἀρχόντων,
φοβερῷ παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς.

76 ΟΓʹ

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ Ιδιθουν· τῷ Ασαφ ψαλμός.
2 Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα,
φωνῇ μου πρὸς τὸν θεόν, καὶ προσέσχεν μοι.

6 και ουχ ευρον ουδεν ad 6^{3} trahit Sa^{L}, 6^{2+3} unus stichus Sa^{B} | ταις χερσιν *manibus* GaHi] pr. εν *in* R′’ Uulg Su (Bo Sa Sy): cf. **76** 3
7 σου > La^{R} | οι B′’ La^{G} Ga *L*′’] pr. παντες Sa R′Aug *L*^{pau} 1219’ | τους ιππους B′ R Tht^{p}He^{c} 55] τοις ιπποις *L*-Tht^{p} 1219: cf. Helbing Kas. p. 85. 280
$8^{1.2}$ duo stichi B Sa^{L} SyHe 1219’, unus S Sa^{B} R′’ T (Ga dub.) | αντιστησεται σοι] + εναντιον σου Sy | απο τοτε η οργη S’ Sa Ga(Uulg *ex* = απο, Ga *ae* [sic]) *L*′’ 1219’ = 𝔐] τοτε απο της οργης R′’, απο της οργης B
9 ηκουτισας *auditum fecisti* Ga = 𝔐] pr. συ κυριε Sa; ηκοντισας B(Bo?), *iactasti* La^{G}, *iaculatus es* Aug, *iacularis* La^{R} | $9^{2}+10^{1}$ unus stichus B′ 55
10^{1+2} unus stichus R(non La^{R}) | της γης Bo Sa R’ Ga *L*′ 55 = 𝔐] τη καρδια B′ La^{R}Aug Sy
11^{1} > R′ | και > La^{G} = 𝔐 | ενθυμιου *cogitationis* La^{R}Aug Uulg, *-tatus* La^{G}] *-tationum* Ga = 𝔐
12 κυριω τω] tr. S | υμων La^{G} Ga *L*^{pau} = 𝔐] ημων rel. | fin.] + τω φοβερω θεω Sy, sed hab. τω φοβ. etiam in 13^{1}; 𝔐 trahit τω φοβ. ad 12
13 πνευματα B′’ R GaHiAug^{p} *L*′’] πνευμα Sa LaAug^{p} Uulg *L*^{pau} 55(om. αρχοντων) = 𝔐 | τοις] pr. πασι Bo Sa

76 (𝔐 77)

1 ιδιθουν S’ Sa GaAug = K^{e}tîb] -θουμ B R′ (La^{G} dub.) *L*′’: cf. **38** 1; ιεθουμ 55 | τω ασαφ / ψαλμος B′ R’ Sy = 𝔐] tr. La^{R}Aug *L*′ 55, τω ασ. > Sa
2 φωνη 2° S Sa Ga *L*′’ 1219’ = 𝔐] pr. και η B’ R′’ | τον θεον] + μου R′,

3 ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου τὸν θεὸν ἐξεζήτησα,
ταῖς χερσίν μου νυκτὸς ἐναντίον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠπατήθην·
ἀπηνήνατο παρακληθῆναι ἡ ψυχή μου.
4 ἐμνήσθην τοῦ θεοῦ καὶ εὐφράνθην·
ἠδολέσχησα, καὶ ὠλιγοψύχησεν τὸ πνεῦμά μου.
διάψαλμα.
5 προκατελάβοντο φυλακὰς οἱ ὀφθαλμοί μου,
ἐταράχθην καὶ οὐκ ἐλάλησα.
6 διελογισάμην ἡμέρας ἀρχαίας
καὶ ἔτη αἰώνια ἐμνήσθην καὶ ἐμελέτησα·
7 νυκτὸς μετὰ τῆς καρδίας μου ἠδολέσχουν,
καὶ ἔσκαλλεν τὸ πνεῦμά μου.
8 μὴ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀπώσεται κύριος
καὶ οὐ προσθήσει τοῦ εὐδοκῆσαι ἔτι;
9 ἢ εἰς τέλος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀποκόψει
ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν;
10 ἢ ἐπιλήσεται τοῦ οἰκτιρῆσαι ὁ θεὸς
ἢ συνέξει ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ τοὺς οἰκτιρμοὺς αὐτοῦ;
διάψαλμα.
11 καὶ εἶπα Νῦν ἠρξάμην,
αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου.
12 ἐμνήσθην τῶν ἔργων κυρίου,
ὅτι μνησθήσομαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν θαυμασίων σου

dominum La^{G} et Aug. IV 806 C (sed 805 G. 806 A *deum*): cf. **141** 2

3 θεον] κυριον Sa = 𝔐 | ταις χερσιν] pr. εν R: cf. **75** 6 | αυτου] σου Sa^{L}(Sa^{B} om. εναντ. αυτου) La^{G}

4 του θεου > La^{R} | διαψαλμα > Sa^{L}

5 οι οφθαλμοι Sa R′ Ga *L*′ʾ 1219ʾ = 𝔐] οι εχθροι B*, παντες οι εχθροι B$^{c′ʾ}$ La^{G}Aug et Cyr. Alex. (S.-St. 2, p. 191) | μου] αυτου T

6 εμνησθην και εμελ.] ad 7 trahit 𝔐, και εμελ. ad 7 trahunt La^{G}Aug Ga, και εμελ. > La^{R}

7$^{1.2}$ duo stichi Sa R′ʾ Ga T 1219 (La^{G}Aug Ga 1219 trahunt ηδολεσχουν ad 7^{2}), unus B′ SyHe 55 2016 | εσκαλλεν *L*′ 1219] εσκαλεν B*(uid.) *L*^{pau} 55, εσκαλλον Sʾ Sa R′ʾ(R *u* pro *o*; La *uentilabam*, Aug *scrutabar*) GaHi(UulgHi *scopebam*, Ga *uentilabam*), εσκαλον B^{c}(uid.); εσκαλευον 2016; ησχαλ(λ)ε *L*^{pau}He^{c}: ab ασχαλλω; *aegre tulit* Sy | fin.] + και ειπα R′ʾ(non Aug): hoc trahunt R′ ad 7, La^{G} ad 8; cf. 11

8 κυριος = אדני] ο θεος R′ʾ Ga T | και *et* La^{G}Aug Ga] η 2016, *aut* La^{R} Uulg

9$^{1.2}$ duo stichi R′ʾ Ga TSyHe 1219ʾ, unus B′ Sa 2016 | το ελεος αυτου/αποκοψει] tr. B He*; αυτου > B Aug^{p}, αποκ. > S | 9^{2}] pr. συνετελεσεν ρημα *L*′ʾSu 1219ʾ (non GaHi) = גמר אמר: cf. S.-St. 2, p. 139 | απο γενεας εις γενεαν] α. γ. και γενεας B, *a saeculo et generatione usque in saeculum* La^{G}

10 η 1° B′ Sa La^{R}Aug(La^{R} *ut* pro *aut*) Ga 55 2016] μη Rʾ *L*′ʾ: cf. 8. 9 | εν τη οργη αυτου/τους οικτ. αυτου] tr. B′; αυτου 1° > Aug^{p} = 𝔐 | διαψ. > Sy

11 ειπα] ειπον T: cf. **29** 7

12 κυριου] *dei* La^{R} | απο της] απ R T

13 καὶ μελετήσω ἐν πᾶσιν τοῖς ἔργοις σου
καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασίν σου ἀδολεσχήσω.
14 ὁ θεός, ἐν τῷ ἁγίῳ ἡ ὁδός σου·
τίς θεὸς μέγας ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν;
15 σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ ποιῶν θαυμάσια,
ἐγνώρισας ἐν τοῖς λαοῖς τὴν δύναμίν σου·
16 ἐλυτρώσω ἐν τῷ βραχίονί σου τὸν λαόν σου,
τοὺς υἱοὺς Ιακωβ καὶ Ιωσηφ.
διάψαλμα.
17 εἴδοσάν σε ὕδατα, ὁ θεός,
εἴδοσάν σε ὕδατα καὶ ἐφοβήθησαν,
καὶ ἐταράχθησαν ἄβυσσοι, πλῆθος ἤχους ὑδάτων.
18 φωνὴν ἔδωκαν αἱ νεφέλαι,
καὶ γὰρ τὰ βέλη σου διαπορεύονται·
19 φωνὴ τῆς βροντῆς σου ἐν τῷ τροχῷ,
ἔφαναν αἱ ἀστραπαί σου τῇ οἰκουμένῃ,
ἐσαλεύθη καὶ ἔντρομος ἐγενήθη ἡ γῆ.
20 ἐν τῇ θαλάσσῃ ἡ ὁδός σου,
καὶ αἱ τρίβοι σου ἐν ὕδασι πολλοῖς,
καὶ τὰ ἴχνη σου οὐ γνωσθήσονται.
21 ὡδήγησας ὡς πρόβατα τὸν λαόν σου
ἐν χειρὶ Μωυσῆ καὶ Ααρων.

77 ΟΖ′

1 Συνέσεως τῷ Ασαφ.
Προσέχετε, λαός μου, τὸν νόμον μου,

13 πασιν τοις εργοις] τοις δικαιωμασιν 55: ex **118** 117

14 τω] τη B | οδος] εξοδος Sa | θεος 2° > S | ως ο θεος] *praeter deum* La^{G}

15 θεος] + ημων B Sa^{B} 2016: ex 14^{2} | ο ποιων θαυμ. B′ʾ Ga *L* = 𝔐] pr. μονος He*(uid.) 55, + μονος Sa R′ʾ *L*$^{pau′ʾ}$-S^{c} 1219: ex **71** 18, cf. **135** 4 | λαοις] + σου B La^{G}: ex 16^{1}

16 σου 1° > S = 𝔐 | ιακωβ] ισραηλ R′ʾ | διαψ. > R′ʾ

$17^{1.2}$ duo stichi B Sa^{L} Ga TSyHe 1219ʾ, unus S Sa^{B} R′ʾ | και ult. B′ R′ʾ Ga = 𝔐] > *L*′ʾ 1219ʾ | πληθ. ηχ. υδ.] est stichus singularis La^{G} Ga, ad 18 trahit 𝔐 | πληθος] -θους *L*^{b} | ηχους] ηχου *L*^{pau}: cf. **9** 7 | υδατων Bo Sa R′ʾ Ga *L*′ 1219ʾ] -τος B′ T

$18^{1.2}$ duo stichi Sa Ga TSyHe 1219ʾ, unus B′ R′ʾ | διαπορευονται] -ρευεται *L*^{pau}: cf. **11** 3; *pertransibunt* La^{R}, *pertransierunt* La^{G}Aug

19 σου 1° > La^{G}: *tui* post *tonitrui* excidit | 19^{2} > B

20 η οδος] αι οδοι *L*^{d}Thtp He^{c} et Psalt. Rom.: ad αι τριβοι adapt. | γνωσθησονται] -σεται S *L*^{b} 55: cf. **11** 3

21^{1+2} unus stichus B La^{R} He | fin.] + *sacerdotum tuorum* La^{G}

77 (𝔐 78)

1 συνεσεως] ψαλμος *L*^{pau}, pr. ψαλμος Sa^{L} | τον νομον (sic etiam 2054)] τω

κλίνατε τὸ οὖς ὑμῶν εἰς τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου·
2 ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου,
φθέγξομαι προβλήματα ἀπ' ἀρχῆς.
3 ὅσα ἠκούσαμεν καὶ ἔγνωμεν αὐτὰ
καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν διηγήσαντο ἡμῖν,
4 οὐκ ἐκρύβη ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῶν εἰς γενεὰν ἑτέραν
ἀπαγγέλλοντες τὰς αἰνέσεις τοῦ κυρίου
καὶ τὰς δυναστείας αὐτοῦ
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐποίησεν.
5 καὶ ἀνέστησεν μαρτύριον ἐν Ιακωβ
καὶ νόμον ἔθετο ἐν Ισραηλ,
ὅσα ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν
τοῦ γνωρίσαι αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν,
6 ὅπως ἂν γνῷ γενεὰ ἑτέρα,
υἱοὶ οἱ τεχθησόμενοι,
καὶ ἀναστήσονται καὶ ἀπαγγελοῦσιν αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν,
7 ἵνα θῶνται ἐπὶ τὸν θεὸν τὴν ἐλπίδα αὐτῶν
καὶ μὴ ἐπιλάθωνται τῶν ἔργων τοῦ θεοῦ
καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐκζητήσουσιν,
8 ἵνα μὴ γένωνται ὡς οἱ πατέρες αὐτῶν
γενεὰ σκολιὰ καὶ παραπικραίνουσα,
γενεά, ἥτις οὐ κατηύθυνεν τὴν καρδίαν αὐτῆς
καὶ οὐκ ἐπιστώθη μετὰ τοῦ θεοῦ τὸ πνεῦμα αὐτῆς.

νομω *L*a(nonTHe*): cf. Helbing Kas. p. 293

2 παραβολαις *parabolis* La Uulg] -λη S, *-la* Ga = 𝔐; *parabolam* ... id est similitudinem Tert. adu. Marc. IV 11 | προβληματα *propositiones* LaRAug Ga] *-nem meam* LaG; *problemata* id est .. quaestiones Tert. l. l. | αρχης] + *saeculi* LaG et alii Latini

3 και 1⁰ > Sy

4^1 in duo stichos (ουκ — αυτων, εις γ. ετ.) diuidit Ga | $4^{2.3.4}$ tres stichi B, duo S LaG Ga (4^{2+3}, 4^4) et TSyHe 1219' (4^2, 4^{3+4}), unus Sa R' | του κυριου] του > B: cf. 2 12

5^2 cum 5^1 iungit SaB, cum 5^3 iungit S | οσα GaAug *L*'' 55 (cf. 3)] ον B'' Sa R'' | ενετειλατο] εθετο S: ex 5^2 | του > B 2054 | αυτα Bo R'Aug Ga *L*'' 55 = 𝔐] αυτον B' Sa He* 2054, > LaG

$6^{1.2.3}$ tres stichi B R'' Ga TSy (sed LaG Ga trahunt και αναστ. ad 6^2), duo S (6^1, 6^{2+3}) et Sa He 55 (6^{1+2}, 6^3) | οι B' Thtp 55] > R *L*Thtp: cf. 21 14; de 2054 cf. proleg. § 1 2 | απαγγελουσιν B *L*'] αν- S R Hi *L*pauHe 55 | αυτα > S LaGAug Ga 2054 = 𝔐

7 μη] pr. ου R | του θεου] *domini* LaR, αυτου *L*pau', *dei sui* LaG | εκζητησουσιν B' R *L*pauHe* 1219'] -σωσιν *L*' 2054

8 και 1⁰ > LaR | την καρδιαν = 𝔐] εν τη -δια B' | αυτης 1⁰ B' R *L*pauT-Thtp 1219'] εαυτης *L*Thtp 2054(habet εαυτης etiam in 8^1, εαυτων in 5^4) | αυτης ult.] *eorum* LaR

9 υἱοὶ Εφραιμ ἐντείνοντες καὶ βάλλοντες τόξοις
ἐστράφησαν ἐν ἡμέρᾳ πολέμου.
10 οὐκ ἐφύλαξαν τὴν διαθήκην τοῦ θεοῦ
καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ οὐκ ἤθελον πορεύεσθαι
11 καὶ ἐπελάθοντο τῶν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ
καὶ τῶν θαυμασίων αὐτοῦ, ὧν ἔδειξεν αὐτοῖς,
12 ἐναντίον τῶν πατέρων αὐτῶν ἃ ἐποίησεν θαυμάσια
ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐν πεδίῳ Τάνεως.
13 διέρρηξεν θάλασσαν καὶ διήγαγεν αὐτούς,
ἔστησεν ὕδατα ὡσεὶ ἀσκὸν
14 καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν νεφέλῃ ἡμέρας
καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἐν φωτισμῷ πυρός.
15 διέρρηξεν πέτραν ἐν ἐρήμῳ
καὶ ἐπότισεν αὐτοὺς ὡς ἐν ἀβύσσῳ πολλῇ
16 καὶ ἐξήγαγεν ὕδωρ ἐκ πέτρας
καὶ κατήγαγεν ὡς ποταμοὺς ὕδατα.
17 καὶ προσέθεντο ἔτι τοῦ ἁμαρτάνειν αὐτῷ,
παρεπίκραναν τὸν ὕψιστον ἐν ἀνύδρῳ
18 καὶ ἐξεπείρασαν τὸν θεὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
τοῦ αἰτῆσαι βρώματα ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν
19 καὶ κατελάλησαν τοῦ θεοῦ καὶ εἶπαν
Μὴ δυνήσεται ὁ θεὸς ἑτοιμάσαι τράπεζαν ἐν ἐρήμῳ;
20 ἐπεὶ ἐπάταξεν πέτραν καὶ ἐρρύησαν ὕδατα
καὶ χείμαρροι κατεκλύσθησαν,

9 εντεινοντες και βαλλοντες τοξοις *tendentes et mittentes arcubus* Aug[uar]] *intendentes arcum et mittentes sagittas* La, *int. et mitt. arcus* Ga(Uulg *arcum*)Aug | βαλλοντες] pr. εμ 2016 | τοξοις] τοξον B: cf. 𝔐 et *arcum* La Uulg (cf. sup.) | ημερα] *diebus* La[R]

10 εφυλαξαν] -ξαντο B 1219 2016 | την > 2054 | ηθελον B′ R He 1219 2016] η(uel ε)βουληθησαν *L*′ 55 2054

11 αυτου 1°] του θεου He | αυτου 1°⌒2° Sa[L] | 11¹] + ⟨ων ε⟩ποιησεν 1219: cf. 11² et 4. 12 | αυτου 2° > La[R] | εδειξεν] εδωκεν He

12 εναντ. τ. πατ. αυτων cum 11², α εποι. θαυμ. cum 12² iungit Sa; pro 11/12 αυτοις εναντ. τ. πατ. αυτων hab. Sa τοις πατρασιν αυτων εναντιον αυτων | εναντιον] ενωπειον 2054: cf. **21** 26 | α *quae* La[R]-Aug Ga] οσα R He: cf. 3. 5; > La[G] Uulg Sy = 𝔐 | αιγυπτω B′ *L*′ 55 2016 2054*] -πτου R T 2054[c]: cf. 51 | εν ult.] pr. *et* La[G]

13 εστησεν] pr. παρ *L*′ 2054; pr. *et* Uulg = 𝔐 | ωσει B *L*′ 1219’] ως εις S R 2054, *quasi in* La[R]Aug Ga, *sicut in* La[G]

14 ολην > La[G] | πυρος] φωτος S La[G]

15 ερημω] pr. τη S | εν αβυσσω] *abyssus* La[R]

16 ως] ωσει S: cf. **16** 12

17² B′ Ga *L*′ = 𝔐] pr. και R′’ *L*[pau]’ 1219’ 2054

18 εξεπειρασαν] εξ > R

19 και ειπαν] ad 19² trahunt B Ga; και > Uulg = 𝔐 | ειπαν] ειπον *L*′(non He*): cf. **29** 7 | δυνησεται] *potest* La[G]: cf. 20

μὴ καὶ ἄρτον δύναται δοῦναι
ἢ ἑτοιμάσαι τράπεζαν τῷ λαῷ αὐτοῦ;
21 διὰ τοῦτο ἤκουσεν κύριος καὶ ἀνεβάλετο,
καὶ πῦρ ἀνήφθη ἐν Ιακωβ,
καὶ ὀργὴ ἀνέβη ἐπὶ τὸν Ισραηλ,
22 ὅτι οὐκ ἐπίστευσαν ἐν τῷ θεῷ
οὐδὲ ἤλπισαν ἐπὶ τὸ σωτήριον αὐτοῦ.
23 καὶ ἐνετείλατο νεφέλαις ὑπεράνωθεν
καὶ θύρας οὐρανοῦ ἀνέῳξεν
24 καὶ ἔβρεξεν αὐτοῖς μαννα φαγεῖν
καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς·
25 ἄρτον ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος,
ἐπισιτισμὸν ἀπέστειλεν αὐτοῖς εἰς πλησμονήν.
26 ἀπῆρεν νότον ἐξ οὐρανοῦ
καὶ ἐπήγαγεν ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ λίβα
27 καὶ ἔβρεξεν ἐπ᾽ αὐτοὺς ὡσεὶ χοῦν σάρκας
καὶ ὡσεὶ ἄμμον θαλασσῶν πετεινὰ πτερωτά,
28 καὶ ἐπέπεσον εἰς μέσον τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν
κύκλῳ τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν,
29 καὶ ἐφάγοσαν καὶ ἐνεπλήσθησαν σφόδρα,
καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἤνεγκεν αὐτοῖς,
30 οὐκ ἐστερήθησαν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν.
ἔτι τῆς βρώσεως αὐτῶν οὔσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν
31 καὶ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἀνέβη ἐπ᾽ αὐτοὺς
καὶ ἀπέκτεινεν ἐν τοῖς πίοσιν αὐτῶν

20 μη] pr. *aut* La^G | δυναται S' Sa Ga *L*'’-1046 1219] *dyanete* (sic) R, δυνησεται B La Uulg 55: cf. 19 | δουναι] + *nobis* Sa

21 ανεβαλετο *distulit* La Ga] + *et superposuit* La^G et Psalt. Rom. | εν] επι τον 1046: ex 21^3

22 εν — ηλπισαν > R in fine paginae | εν] επι He: ex 22^2 | εν τω θεω] *in domino* La^R, *in deum suum* La^G (R* deest) | επι το σωτηριον] ε. τω -ριω *L*^{pau}: cf. **9**11

23 νεφελαις] -λας *L*^{pau}He-1046 | ανεωξεν] ην- B 1219: cf. Thack. p. 203

24 εβρεξεν αυτοις / μαννα φαγειν] tr. La^R | και 2° > R

26] pr. και B | απηρεν] επ- B *L*^{pau} | εν > R: post -εν | δυναστεια B′ R 55] δυναμει *L*'’-1046

27 αυτους] αυτοις 1046: cf. **1**1 | χουν B' R = עפר] χνουν S Sa *L*′-1046, χνους *L*^{pau} 55: cf. **17**43

28 επεπεσον B R *L*$^{b(sil)}$He*S^c] επεσον S: cf. **15**6; επεπεσαν 1046 55: cf. 64 et **19**9; επεπεσεν *L*^{a}Thtp 1219, επεσεν *L*^{pau}-Thtp: cf. **11**3 | εις μεσον] εν μεσω *L*^{d} | 28^2] pr. και Sa

29 εφαγοσαν B] -γον rel.: cf. **47**5 | ηνεγκεν] εδωκεν S 55: ex 24

30^2+31^1 unus stichus Sa | της βρωσεως αυτων B′’ R Ga Sy = 𝔐] αυτων > Sa La *L*′ 1219’

31 του θεου > La^G | απεκτεινεν] -κτενεν 1219: cf. 34 | εν τοις πιοσιν *O* et

καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ Ισραηλ συνεπόδισεν.
32 ἐν πᾶσιν τούτοις ἥμαρτον ἔτι
καὶ οὐκ ἐπίστευσαν ἐν τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ,
33 καὶ ἐξέλιπον ἐν ματαιότητι αἱ ἡμέραι αὐτῶν
καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν μετὰ σπουδῆς.
34 ὅταν ἀπέκτεννεν αὐτούς, ἐξεζήτουν αὐτὸν
καὶ ἐπέστρεφον καὶ ὤρθριζον πρὸς τὸν θεὸν
35 καὶ ἐμνήσθησαν ὅτι ὁ θεὸς βοηθὸς αὐτῶν ἐστιν
καὶ ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος λυτρωτὴς αὐτῶν ἐστιν.
36 καὶ ἠπάτησαν αὐτὸν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν
καὶ τῇ γλώσσῃ αὐτῶν ἐψεύσαντο αὐτῷ,
37 ἡ δὲ καρδία αὐτῶν οὐκ εὐθεῖα μετ' αὐτοῦ,
οὐδὲ ἐπιστώθησαν ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ.
38 αὐτὸς δέ ἐστιν οἰκτίρμων
καὶ ἱλάσεται ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν καὶ οὐ διαφθερεῖ
καὶ πληθυνεῖ τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν αὐτοῦ
καὶ οὐχὶ ἐκκαύσει πᾶσαν τὴν ὀργὴν αὐτοῦ·
39 καὶ ἐμνήσθη ὅτι σάρξ εἰσιν,
πνεῦμα πορευόμενον καὶ οὐκ ἐπιστρέφον.
40 ποσάκις παρεπίκραναν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
παρώργισαν αὐτὸν ἐν γῇ ἀνύδρῳ;
41 καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἐπείρασαν τὸν θεὸν
καὶ τὸν ἅγιον τοῦ Ισραηλ παρώξυναν.
42 οὐκ ἐμνήσθησαν τῆς χειρὸς αὐτοῦ,
ἡμέρας, ἧς ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς θλίβοντος,

θ' ε' teste Hi = 𝔐] *pingues* GaHi-Aug^{uar} (Aug hoc in codicibus graecis, quos habuit, non inuenit); *plurimos* La, εν τ. πλ(ε)ιοσιν rel. = *in plurimis* Aug

32 ετι] + αυτω Bo Sa^B: cf. 17 | εν ult. *in* La^{G}Aug Ga] > B La^R He*: cf. 22 et **105** 12 et Helbing Kas. p. 201 | fin.] + *omnibus* Sa^B

34 απεκτεννεν B' R THe 55] -κταινεν 1219: αι pro ε, cf. 31; -κτεινεν *L'*: cf. **100** 8 et Thack. p. 225 | αυτους] εν αυτοις Sa: cf. 31 | εξεζητουν B(om. εξ) Sa R'Aug Ga 55] pr. τοτε S' La^G *L'* 1219 et alii Latini | προς τον θεον *ad deum* GaAug] *ad eum* La Uulg: cf. proleg. § 5 15

35 ο θεος 2°] *dominus* La^G, > S

36 ηπατησαν Grabe = 𝔐] ηγαπησαν mss. (La^G *dixerunt* pro *dilexerunt*) | αυτω] αυτον *L*^{b}THeSu, > La^R

38^{1+2} unus stichus THe 1219 | ταις αμαρτιαις] τας -ας *L*^{pau} | αυτων] ημων 55 | διαφθερει = 𝔐] -φθ(ε)ιρει THe*, + *eos* Sa La GaHi | και 3° > La^G | fin.] + *super eos* La^G

40 γη ανυδρω] τη εναυυδρω (sic) 55; τη ερημω S: ex 40^1; γη > GaAug He: cf. 17

42^{1+2} unus stichus Sa | init.] pr. και R' | ης] ως *L*^{pau}: ex 43 | θλιβοντος] -των S' Sa He 55

43 ὡς ἔθετο ἐν Αἰγύπτῳ τὰ σημεῖα αὐτοῦ
καὶ τὰ τέρατα αὐτοῦ ἐν πεδίῳ Τάνεως·
44 καὶ μετέστρεψεν εἰς αἷμα τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν
καὶ τὰ ὀμβρήματα αὐτῶν, ὅπως μὴ πίωσιν·
45 ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς κυνόμυιαν, καὶ κατέφαγεν αὐτούς,
καὶ βάτραχον, καὶ διέφθειρεν αὐτούς·
46 καὶ ἔδωκεν τῇ ἐρυσίβῃ τὸν καρπὸν αὐτῶν
καὶ τοὺς πόνους αὐτῶν τῇ ἀκρίδι·
47 ἀπέκτεινεν ἐν χαλάζῃ τὴν ἄμπελον αὐτῶν
καὶ τὰς συκαμίνους αὐτῶν ἐν τῇ πάχνῃ·
48 καὶ παρέδωκεν εἰς χάλαζαν τὰ κτήνη αὐτῶν
καὶ τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν τῷ πυρί·
49 ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς ὀργὴν θυμοῦ αὐτοῦ,
θυμὸν καὶ ὀργὴν καὶ θλῖψιν,
ἀποστολὴν δι' ἀγγέλων πονηρῶν·
50 ὡδοποίησεν τρίβον τῇ ὀργῇ αὐτοῦ,
οὐκ ἐφείσατο ἀπὸ θανάτου τῶν ψυχῶν αὐτῶν
καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν εἰς θάνατον συνέκλεισεν·
51 καὶ ἐπάταξεν πᾶν πρωτότοκον ἐν Αἰγύπτῳ,
ἀπαρχὴν τῶν πόνων αὐτῶν ἐν τοῖς σκηνώμασι Χαμ.
52 καὶ ἀπῆρεν ὡς πρόβατα τὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς ὡς ποίμνιον ἐν ἐρήμῳ
53 καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν ἐλπίδι, καὶ οὐκ ἐδειλίασαν,
καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐκάλυψεν θάλασσα.
54 καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς ὅριον ἁγιάσματος αὐτοῦ,
ὄρος τοῦτο, ὃ ἐκτήσατο ἡ δεξιὰ αὐτοῦ,
55 καὶ ἐξέβαλεν ἀπὸ προσώπου αὐτῶν ἔθνη
καὶ ἐκληροδότησεν αὐτοὺς ἐν σχοινίῳ κληροδοσίας
καὶ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν τὰς φυλὰς τοῦ Ισραηλ.

45] pr. *et* La^G

46 τον καρπον B'' Sa R'Aug He* 1219'] τους καρπους La^R Ga *L'*'

47 init. = 𝔐] pr. και GaAug *L*^pau-Thtp | συκαμινους] -νας R

48 εις(R *isan*) χαλαζαν] εν -ζη B: ex 47; εις αιχμαλωσιαν S: ex 61

50²] pr. *et* La^GAug

51 εν αιγυπτω B' 55 = 𝔐] εν γη -πτω S *L'*, *in terra aegypto* La^R; εν γη -πτου R *L*^pauT 1219, *in t. aegypti* GaAug; γη add. etiam Sy: cf. 12; εν omisso hab. *aegypti* La^G, *aegyptiorum* Sa | των πονων B' Sa La Ga = 𝔐] των πρωτοτοκων S: ex 51¹; παντος πονου R Uulg *L'*'-1046 1219': ad 51¹ adapt. | χαμ] αυτων Bo

52 ανηγαγεν] αν > B | ως 2⁰ B' 55] ωσει R *L'*-1046: cf. **16** 12

53 εν B' R 55] επ *L'*-1046 | θαλασσα] pr. η S^c-1046 1219

54 οριον Grabe = 𝔐] ορος mss.: ex 54²

55 τας φυλας] ταις φυλαις B: cf. Helbing Kas. p. 80 | του > R

56 καὶ ἐπείρασαν καὶ παρεπίκραναν τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον
καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ οὐκ ἐφυλάξαντο
57 καὶ ἀπέστρεψαν καὶ ἠσυνθέτησαν καθὼς καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν
καὶ μετεστράφησαν εἰς τόξον στρεβλὸν
58 καὶ παρώργισαν αὐτὸν ἐν τοῖς βουνοῖς αὐτῶν
καὶ ἐν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν παρεζήλωσαν αὐτόν.
59 ἤκουσεν ὁ θεὸς καὶ ὑπερεῖδεν
καὶ ἐξουδένωσεν σφόδρα τὸν Ισραηλ
60 καὶ ἀπώσατο τὴν σκηνὴν Σηλωμ,
σκήνωμα αὐτοῦ, οὗ κατεσκήνωσεν ἐν ἀνθρώποις.
61 καὶ παρέδωκεν εἰς αἰχμαλωσίαν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν
καὶ τὴν καλλονὴν αὐτῶν εἰς χεῖρας ἐχθροῦ
62 καὶ συνέκλεισεν εἰς ῥομφαίαν τὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ὑπερεῖδεν.
63 τοὺς νεανίσκους αὐτῶν κατέφαγεν πῦρ,
καὶ αἱ παρθένοι αὐτῶν οὐκ ἐπενθήθησαν·
64 οἱ ἱερεῖς αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἔπεσαν,
καὶ αἱ χῆραι αὐτῶν οὐ κλαυσθήσονται.
65 καὶ ἐξηγέρθη ὡς ὁ ὑπνῶν κύριος,
ὡς δυνατὸς κεκραιπαληκὼς ἐξ οἴνου,
66 καὶ ἐπάταξεν τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω,
ὄνειδος αἰώνιον ἔδωκεν αὐτοῖς.
67 καὶ ἀπώσατο τὸ σκήνωμα Ιωσηφ

56 και 1^{0}] + παλιν Sa
57 απεστρεψαν R *L*′ 55] επ- B′ | ησυνθετησαν B′, *non seruauerunt pactum* GaHiAug = 𝔐 (cf. **72** 15)] συν > R *O*(teste Hi, cf. S.-St. 2, p. 121: per errorem?) *L*′’Su-1046(uid.) 1219’; *contemserunt* La^{R}, *repulerunt* La^{G} | καθως] ως R | και 3^{0} B′’ Sa *L*′] > R′’ Ga TSy 55 = 𝔐 | και ult. B′ La Ga] > R UulgAug *L*′’ 55 = 𝔐 | εις] ως R Sy 1219 = 𝔐
58 εν 1^{0}] επι B | αυτων ult. > La^{G}
59] pr. και S Sy | ο θεος] κυριος S R′, pr. κυριος La^{G} | σφοδρα/τον ισραηλ] tr. B
60 σηλωμ *selom* La^{R}Aug] *selon* La^{G}; σηλω S, *silo* Ga = 𝔐 | αυτου B′’ Sa La Ga He* 55] > R *L*′’-1046 = 𝔐 | οὗ B′’(Bo οὗ) R 1219’] ὃ *L*′-1046; *in quo* La, *ubi* GaAug
61 την ισχυν αυτων] τον λαον αυτου Sa^{B}: ex 62^{1} | αυτων ult.] αυτου B = 𝔐 | εχθρου B′ Sa La Ga TSy = 𝔐] εχθρων Bo(add. αυτων) R *L*′ 1219’
62 εις ρομφαιαν] εν -φαια *L*^{a}(non THe*; Sy dub.)
63 επενθηθησαν *L*′ 55 (cf. 64^{2})] επενθησαν B′’ Sa R Sy; *sunt lamentatae* La Ga: deponens uel pass., cf. Rönsch p. 298
64 επεσαν B′ R THe 55] -σον *L*′: cf. 28 | κλαυσθησονται] κλαυθ. R: cf. Thack. p. 220
65 και > La^{R} | κεκραιπαληκως] pr. και *L*′’(non T; quid He* habuerit, non liquet)
66 τους εχθρους] pr. *omnes* La^{G} | αυτου SBo^{p} Sa^{L} La^{R}Aug Ga *L*’ = 𝔐] αυτων BBo^{p} Sa^{B} R *L*^{pau}′Sc 55, *meos* La^{G} | ονειδος] -δισμον R | αυτοις] αυτους *L*^{pau}’

καὶ τὴν φυλὴν Εφραιμ οὐκ ἐξελέξατο·
68 καὶ ἐξελέξατο τὴν φυλὴν Ιουδα,
τὸ ὄρος τὸ Σιων, ὃ ἠγάπησεν,
69 καὶ ᾠκοδόμησεν ὡς μονοκερώτων τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ,
ἐν τῇ γῇ ἐθεμελίωσεν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα.
70 καὶ ἐξελέξατο Δαυιδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ
καὶ ἀνέλαβεν αὐτὸν ἐκ τῶν ποιμνίων τῶν προβάτων,
71 ἐξόπισθεν τῶν λοχευομένων ἔλαβεν αὐτὸν
ποιμαίνειν Ιακωβ τὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ Ισραηλ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ,
72 καὶ ἐποίμανεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρδίας αὐτοῦ
καὶ ἐν ταῖς συνέσεσι τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὡδήγησεν αὐτούς.

78 ΟΗʹ

1 Ψαλμὸς τῷ Ασαφ.
Ὁ θεός, ἤλθοσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου,
ἐμίαναν τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου,
ἔθεντο Ιερουσαλημ εἰς ὀπωροφυλάκιον.
2 ἔθεντο τὰ θνησιμαῖα τῶν δούλων σου
βρώματα τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ,
τὰς σάρκας τῶν ὁσίων σου τοῖς θηρίοις τῆς γῆς·
3 ἐξέχεαν τὸ αἷμα αὐτῶν ὡς ὕδωρ
κύκλῳ Ιερουσαλημ, καὶ οὐκ ἦν ὁ θάπτων.
4 ἐγενήθημεν ὄνειδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν,

68 και *et* La = 𝔐] *sed* Uulg, > Ga | το ult. B *L*′ 1219] > S R *L*^{pau} 55 | ο > B

69 ωκοδομησεν] + *sibi* Ga(non Uulg) | μονοκερωτων B′ He*, *unicornuorum* La^{G}Aug, *unicornium* Ga = 𝔐] *-ton* R, -τον He^{c} 55, *-num* La^{R}: gen. plur. uel acc. sing.; -τος Bo Sa-1093 *L*′’ 1219 | αυτου > La^{G} | 69^{2}] pr. *et* La^{G} | εθεμελ. αυτην] *quam fundauit* GaHi-Aug | αυτην] αυτο S | τον αιωνα *aeternum* La] *saecula* GaAug^{uar}: pluralem Aug in graecis codicibus non inuenit

70 και 1^{0} > La^{G}

71 λαον Sa-1093 et Psalt. Rom. (cf. S.-St. 2, p. 159) = 𝔐] δουλον rel. (etiam Ga): ex 70

72 εποιμανεν] -μαινεν S, *erexit* La^{R} | ταις συνεσεσι(ν) Sa^{B} *L*′’, *intellectibus* GaHiAug^{uar} = 𝔐] τη συνεσει B′’ Sa^{L} R′’ Su 1219’

78 (𝔐 79)

1 ψαλμος] συνεσεως *L*^{pau} 1219: ex 77 1 | ασαφ] δαυειδ S | ηλθοσαν (cf. 47 5)] pr. εισ 55 | εις ult. B′ GaHiAug *L*$^{b(sil)}$-T′’He 55 = 𝔐] ως Bo Sa R′’ *L*^{a}: eadem lectionis uarietas in Mich. 1 6, cf. Is. 1 8

2$^{1.2}$ duo stichi R′’ Ga TSy, unus B′ Sa He 55

3 εξεχεαν] -χεον *L*^{pau} | ως] ωσει *L*′ 1219: cf. 16 12 | κυκλω ιερουσ. ad 3^{2} trahunt La^{G} TSyHe 55, ad 3^{1} Sa R′ (Ga dub.); 3^{1+2} unus stichus B′

4 ονειδος S GaAug *L*′’ 1219’ = 𝔐] pr. εις B R′’, sed etiam hi hab. μυκτηρισμος et χλευασμος in nominatiuo

μυκτηρισμὸς καὶ χλευασμὸς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν.
5 ἕως πότε, κύριε, ὀργισθήσῃ εἰς τέλος,
ἐκκαυθήσεται ὡς πῦρ ὁ ζῆλός σου;
6 ἔκχεον τὴν ὀργήν σου ἐπὶ ἔθνη τὰ μὴ γινώσκοντά σε
καὶ ἐπὶ βασιλείας, αἳ τὸ ὄνομά σου οὐκ ἐπεκαλέσαντο,
7 ὅτι κατέφαγον τὸν Ιακωβ
καὶ τὸν τόπον αὐτοῦ ἠρήμωσαν.
8 μὴ μνησθῇς ἡμῶν ἀνομιῶν ἀρχαίων·
ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρμοί σου,
ὅτι ἐπτωχεύσαμεν σφόδρα.
9 βοήθησον ἡμῖν, ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν·
ἕνεκα τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός σου, κύριε, ῥῦσαι ἡμᾶς
καὶ ἱλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν ἕνεκα τοῦ ὀνόματός σου,
10 μήποτε εἴπωσιν τὰ ἔθνη Ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν;
καὶ γνωσθήτω ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν
ἡ ἐκδίκησις τοῦ αἵματος τῶν δούλων σου τοῦ ἐκκεχυμένου.
11 εἰσελθάτω ἐνώπιόν σου ὁ στεναγμὸς τῶν πεπεδημένων,
κατὰ τὴν μεγαλωσύνην τοῦ βραχίονός σου
περιποίησαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων.
12 ἀπόδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν ἑπταπλασίονα εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν
τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν, ὃν ὠνείδισάν σε, κύριε.
13 ἡμεῖς δὲ λαός σου καὶ πρόβατα τῆς νομῆς σου
ἀνθομολογησόμεθά σοι εἰς τὸν αἰῶνα,
εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἐξαγγελοῦμεν τὴν αἴνεσίν σου.

5 κυριε > He

6 εκχεον] -χεε 55 | εθνη B′ 1219: cf. **21**14] pr. τα R *L*′ 55 | γινωσκοντα R *L*′ 1219] pr. επι 55, επεγνωκοτα B, ειδοτα S | το ον. σου / ουκ επεκ.] tr. La^G Aug; *inuocant* pro *inuocauerunt* La^G

7 1.2 duo stichi T, unus rel.

8 ημων ανομιων] των αν. ημ. R = *iniquitatum nostrarum* La^G Aug Ga (La^R *-tates -stras*) | σου B’ Sa R′’ Ga = 𝔐] + κυριε S *L*′’ 1219’

9 ημιν] ημας R = *nos* La Ga | ενεκα bis B′] -κεν *L*′ 55; 1° -κα, 2° -κεν R: cf. **24**7 | σου 1° > S | κυριε / ρυσαι ημας] tr. La^R | αμαρτιαις] ανομιαις Sa

10 τα εθνη R′’ *L*′’ 1219’ = 𝔐] εν τοις εθνεσιν B′’ Sa GaAug: ex 10², cf. **113**10 | η εκδικησις του αιματος *uindicta sanguinis* Aug] *uindica sanguinem* La: cf. proleg. § 5₁₅

11 εισελθατω B′ R T 1219’] -θετω *L*′: cf. **33**6 | 11 2+3 unus stichus Sa 1219

12] pr. *et* Ga = 𝔐 | επταπλασιονα] -πλασια B | εις τον κολπον *in sinum* La^R] *in sinu* Uulg, *in sinus* La^G Aug Ga | αυτων ult. > Bo^p R *L*^pau | σε] σοι R = *tibi* La Ga

13 δε] γαρ B’ Sa | της B′ Sy(hab. της νομης σου in marg. graecis literis scriptum)] > R *L*′ 1219’: cf. **99**3 et **73**1 **94**7 | ανθομολογησομεθα (cf. Helbing Kas. p. 244/5)] εξομ. R, -γουμεθα 55 | σοι B′’ Sa R’Aug Ga = 𝔐] + ο θεος La^R *L*′’ 1219’ | γενεαν και γενεαν] *saeculum et saeculum* La^G | την αινεσιν] τας -σεις Sa

79

ΟΘ′

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων· μαρτύριον
τῷ Ασαφ, ψαλμὸς ὑπὲρ τοῦ Ἀσσυρίου.
2 Ὁ ποιμαίνων τὸν Ισραηλ, πρόσχες,
ὁ ὁδηγῶν ὡσεὶ πρόβατα τὸν Ιωσηφ,
ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβιν, ἐμφάνηθι.
3 ἐναντίον Εφραιμ καὶ Βενιαμιν καὶ Μανασση
ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν σου
καὶ ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς.
4 ὁ θεός, ἐπίστρεψον ἡμᾶς
καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα.
5 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων,
ἕως πότε ὀργίζῃ ἐπὶ τὴν προσευχὴν τοῦ δούλου σου,
6 ψωμιεῖς ἡμᾶς ἄρτον δακρύων
καὶ ποτιεῖς ἡμᾶς ἐν δάκρυσιν ἐν μέτρῳ;
7 ἔθου ἡμᾶς εἰς ἀντιλογίαν τοῖς γείτοσιν ἡμῶν,
καὶ οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ἐμυκτήρισαν ἡμᾶς.
8 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, ἐπίστρεψον ἡμᾶς
καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα.
διάψαλμα.
9 ἄμπελον ἐξ Αἰγύπτου μετῆρας,
ἐξέβαλες ἔθνη καὶ κατεφύτευσας αὐτήν·
10 ὡδοποίησας ἔμπροσθεν αὐτῆς
καὶ κατεφύτευσας τὰς ῥίζας αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ.
11 ἐκάλυψεν ὄρη ἡ σκιὰ αὐτῆς

79 (𝔐 **80**)

1 τελος] + εν υμνοις ThtP: ex **75** 1 | μαρτυριον] pr. εις S' LaG *L*pau | ψαλμος > LaGAug | υπερ του ασσυριου *pro assyrio* LaG] υ. των -ριων Bo *L*pau, *pro assyriis* Aug, *pro assyrios* (sic) LaR; εις τον -ριον 55; υπερ του αγαπητου *L*pau: ex **44** 1; > S Ga *L*pau' = 𝔐: cf. **75** 1

2 προβατα B'' Sa-1093 La Ga (cf. **76** 21 **77** 52)] -τον Uulg *L*'' 55: item ϑ' (R dub., hab. προβατον pro προβατα τον) | χερουβιν Sa R'' Ga TBc] -β(ε)ιμ B'' UulgAug *L* 55: cf. **17** 11 | εμφανηθι] -νητι S: cf. Thack. § 7, 13

$3^{2.3}$ duo stichi Ga, unus rel.

$4^{1.2}$ duo stichi Sa(SaL iungit 4^{1} cum $3^{2.3}$) LaG Ga TSyHe 1219', unus B' R' | ο θεος] + των δυναμεων LaG ThtP 1219: ex 8. 20 | σου] + *super nos* Bo: item Bo Sa in 8. 20, LaG in 20

$5^{1.2}$ duo stichi B Sa LaG Ga Sy, unus S R' THe 1219' | του δουλου B'' R'' Ga Tht' 2004] των δουλων Sa *L* 55

6 init.] pr. *et* LaG | ημας bis] *eis* LaG = 𝔐

7 εμυκτηρισαν] pr. εξ He*: cf. **21** 8 **34** 16

8 κυριε (cf. 5. 20)] > Sa Ga = 𝔐 | σου: cf. 4 | διαψ. > S Ga = 𝔐

9 εξεβαλες] -λας *L*pauTHe*(uid.)Rc 55: cf. **43** 3

10 επλησθη η γη B'' Sa R' He*(uid.) 55] επληρωσεν την γην GaAug *L*'' 1219 2004; *replesti*(= 𝔐) *terminos terrae* LaG: cf. S.-St. 2, p. 68

καὶ αἱ ἀναδενδράδες αὐτῆς τὰς κέδρους τοῦ θεοῦ·
12 ἐξέτεινεν τὰ κλήματα αὐτῆς ἕως θαλάσσης
καὶ ἕως ποταμοῦ τὰς παραφυάδας αὐτῆς.
13 ἵνα τί καθεῖλες τὸν φραγμὸν αὐτῆς,
καὶ τρυγῶσιν αὐτὴν πάντες οἱ παραπορευόμενοι τὴν ὁδόν;
14 ἐλυμήνατο αὐτὴν σῦς ἐκ δρυμοῦ,
καὶ μονιὸς ἄγριος κατενεμήσατο αὐτήν.
15 ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, ἐπίστρεψον δή,
ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἰδὲ
καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην
16 καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιά σου,
καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐκραταίωσας σεαυτῷ.
17 ἐμπεπυρισμένη πυρὶ καὶ ἀνεσκαμμένη·
ἀπὸ ἐπιτιμήσεως τοῦ προσώπου σου ἀπολοῦνται.
18 γενηθήτω ἡ χείρ σου ἐπ' ἄνδρα δεξιᾶς σου
καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐκραταίωσας σεαυτῷ·
19 καὶ οὐ μὴ ἀποστῶμεν ἀπὸ σοῦ,
ζωώσεις ἡμᾶς, καὶ τὸ ὄνομά σου ἐπικαλεσόμεθα.
20 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, ἐπίστρεψον ἡμᾶς
καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα.

80 Π´

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ληνῶν· τῷ Ασαφ ψαλμός.
2 Ἀγαλλιᾶσθε τῷ θεῷ τῷ βοηθῷ ἡμῶν,
ἀλαλάξατε τῷ θεῷ Ιακωβ·

11 του θεου > La^{G}
12 εξετεινεν] -νας R'Aug | ποταμου B'' Sa La Ga TSy 2004 = 𝔐] -μων R *L'* A''
13 καθειλες] -λας R T 55: cf. 9 7 | παντες > 2004
14 συς B'] υς R *L'* A'' 2004 | μονιος *L''* A' 2004] *singularis* La Ga, μονος R, ονος B'' Sa Sy^{mg} et Cyr. Alex. (S.-St. 2, p. 187. 188)
15 επιβλεψον B' R'' Ga 55 2004 = 𝔐] pr. και *L''* A' | 15^{3} cum 15^{2} iungit Ga, cum 16^{1} iungit Sa
16^{3} (cf. 18^{2}) > La^{G} 55 | ανθρωπου (cf. 18^{2})] > Ga(non Uulg) 2004 = 𝔐
17 εμπεπυρισμενη] -νην La^{G} 1219(hab. etiam ανεσκαμμενην): ad 16^{1} relatum | ανεσκαμμενη] + *manu* La^{G} et alii Latini
19^{1}] add. stichum και απο της δοξης του ελεους σου SyHe 1219 (in He signis criticis notatum? cf. proleg. § 6 7 n.)
20 σου: cf. 4

80 (𝔐 81)

1 υπερ των ληνων] + *domini* La^{G}; υ. τ. αλλοιωθησομενων A'(non 1219): ex 79 1; > T | τω ασαφ/ψαλμος B La^{G} *L*$^{pau'}$ (cf. 76 1)] tr. S R'Aug Uulg *L*Tht^{p} 55, ψ. τω δαυιδ A *L*^{pau}; ψαλμος > *L*^{pau}Tht^{p} Ga = 𝔐; add. uel pr.(sic La^{R}Aug) πεμπτη σαββατου Sa La (sic etiam uersiones aethiopica et armeniaca, cf. S.-St. 2, p. 162): cf. proleg. § 9 1

3 λάβετε ψαλμὸν καὶ δότε τύμπανον,
ψαλτήριον τερπνὸν μετὰ κιθάρας·
4 σαλπίσατε ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι,
ἐν εὐσήμῳ ἡμέρᾳ ἑορτῆς ἡμῶν·
5 ὅτι πρόσταγμα τῷ Ισραηλ ἐστιν
καὶ κρίμα τῷ θεῷ Ιακωβ.
6 μαρτύριον ἐν τῷ Ιωσηφ ἔθετο αὐτὸν
ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου·
γλῶσσαν, ἣν οὐκ ἔγνω, ἤκουσεν·
7 ἀπέστησεν ἀπὸ ἄρσεων τὸν νῶτον αὐτοῦ,
αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐν τῷ κοφίνῳ ἐδούλευσαν.
8 Ἐν θλίψει ἐπεκαλέσω με, καὶ ἐρρυσάμην σε·
ἐπήκουσά σου ἐν ἀποκρύφῳ καταιγίδος,
ἐδοκίμασά σε ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας.
διάψαλμα.
9 ἄκουσον, λαός μου, καὶ διαμαρτύρομαί σοι·
Ισραηλ, ἐὰν ἀκούσῃς μου,
10 οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφατος,
οὐδὲ προσκυνήσεις θεῷ ἀλλοτρίῳ·
11 ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ θεός σου
ὁ ἀναγαγών σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου·
πλάτυνον τὸ στόμα σου, καὶ πληρώσω αὐτό.
12 καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ λαός μου τῆς φωνῆς μου,
καὶ Ισραηλ οὐ προσέσχεν μοι·

3 μετα κιθαρας > La^{G}

4 σαλπισατε *tuba canite* La^{R}Aug, *bucinate* Ga] *canite deo* La^{G}; cf. proleg. § 5$_{9}$ | 4^{2} > Aug | ημερα] -ρας A | εορτης] -των Bo | ημων B′ Sa La^{G} Ga *L*^{d}T A’ = 𝔐] υμων Bo R′ Uulg *L*$^{d(sil)’}$-HeSc

5 τω 1^{0} *ipsi* La^{R}Aug = ל] *in* Ga: cf. 6^{1}; *ad* La^{G}

6 εν 1^{0} > Sa | αυτον 1^{0} *eum* La^{G}] αυτο *L*^{d}T′’, *illud* GaAug, > La^{R}

7 αρσεων *oneribus* La^{R}Aug Ga] *operibus eorum* La^{G} | αυτου 1^{0}] αυτων A

8^{2}] pr. *et* La^{G}

9 και διαμαρτ. σοι· ισραηλ Ga *L*′’ A-1219(uid.) = 𝔐: haec hab. non solum He^{c}, sed etiam Hesychius in commentario, cf. proleg. § 7$_{7}$ n.] και λαλησω σοι· ισραηλ και διαμαρτ. σοι(55 σε) B′’ Sa He* (cf. proleg. § 7$_{7}$ n.) 55 (ισρ. κ. διαμ. σ. est stichus singularis in S Sa 55, cum sticho praec. iungit B): ex 49$_{7}$; και λαλησω σοι και διαμαρτ. σοι· ισραηλ R′Aug(La^{R}-Aug om. σοι 1^{0}); και λαλησω σοι· ισραηλ La^{G}(om. σοι) *L*^{pau}: cf. S.-St. 2, p. 68 | διαμαρτυρομαι] -ρουμαι *L*^{pau}THe*(uid.)R^{c} A: cf. 49$_{7}$ | 9^{2} 10^{1} duo stichi R′’ Ga TSyHe A, unus B′ Sa 1219-55 (hi excepto 1219 uocem ισραηλ tr., cf. sup.)

10 εν σοι θεος προσφ.] *tibi deus alienus* La^{G}: cf. 𝔐 | ουδε] + μη 1219

11^{1+2} unus stichus S Sa | γαρ] *autem* La^{R} | και] *ego* La^{G}: ex 11^{1}

12 μου 1^{0} > Sy: cf. 14 | της φωνης] την -νην R: cf. 25$_{7}$

13 καὶ ἐξαπέστειλα αὐτοὺς κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν,
πορεύσονται ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν.
14 εἰ ὁ λαός μου ἤκουσέν μου,
Ισραηλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη,
15 ἐν τῷ μηδενὶ ἂν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐταπείνωσα
καὶ ἐπὶ τοὺς θλίβοντας αὐτοὺς ἐπέβαλον τὴν χεῖρά μου.
16 οἱ ἐχθροὶ κυρίου ἐψεύσαντο αὐτῷ,
καὶ ἔσται ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα.
17 καὶ ἐψώμισεν αὐτοὺς ἐκ στέατος πυροῦ
καὶ ἐκ πέτρας μέλι ἐχόρτασεν αὐτούς.

81 ΠΑ′

1 Ψαλμὸς τῷ Ασαφ.
Ὁ θεὸς ἔστη ἐν συναγωγῇ θεῶν,
ἐν μέσῳ δὲ θεοὺς διακρίνει
2 Ἕως πότε κρίνετε ἀδικίαν
καὶ πρόσωπα ἁμαρτωλῶν λαμβάνετε;
διάψαλμα.
3 κρίνατε ὀρφανὸν καὶ πτωχόν,
ταπεινὸν καὶ πένητα δικαιώσατε·
4 ἐξέλεσθε πένητα καὶ πτωχόν,
ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ ῥύσασθε.
5 οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ συνῆκαν,
ἐν σκότει διαπορεύονται·

13 αυτους] pr. εις Sy, αυτοις L^{pau} | επιτηδευματα: cf. proleg. § 2_5 | 13^{2}] pr. *et* La(non Aug)

14 μου 1° > B′: cf. 12 | ισραηλ ad 14^{1} trahit B; 14^{1+2} unus stichus Sa^{B} 55 | ει ult.] > L^{pau}, post ισραηλ tr. La^{G}Aug Ga, ante ισρ. tr. La^{R}

15 αν *forsitan* Ga] > B La | εταπεινωσα] -σαν L^{pau} | επεβαλον B′ R] + αν *L*′ A′; επεβαλαν 55: aut per errorem -λαν pro -λον (cf. 43_3) aut -λαν pro -λον αν uel -λα αν

16 αυτω] αυτον L^{pau}

17 εκ 1°] pr. ως L^{pau}

81 (𝔐 82)

1 θεων (*deorum* etiam Tert. ter)] *dei* Cyp.(uid.) = 𝔐, cf. Capelle p. 205 | διακρίνει *discernit* La^{G}, *diiudicat* Ga] -κρινεῖ Bo Sa Sy, *diiudicauit*(pro *-abit*, cf. proleg. § 2_3) Tert.; *discernere* La^{R}-(*-rem*)Aug, *-nens* Cyp.

2 κρινετε] -νατε L^{pau}: ex 3

3 κρινατε] -νετε L^{pau} A(-ται): ex 2 | ορφανον και πτωχον B (Bo Sa?)] -νω κ. -χω (Bo Sa?) R *L*′(Sy?) A′′, *pupillo et egeno* La, *pupillo et mendico* Tert.: cf. 9_{39} et 7_9; πτωχον κ. ορφανον S, *egenum et pupillum* Ga = 𝔐, *egeno et pupillo* Uulg; *humilem et pauperem* Cyp.

4 εξελεσθε] ανταναιρειτε R | 4^{2}] pr. και Sy | αμαρτωλου] -λων Tht′ et Tert.^{p} = 𝔐 | ρυσασθε B′ R′′ Ga 55 et Tert. = 𝔐] + αυτον *L*′′ 1219, + αυτους L^{pau} A

5$^{1.2}$ duo stichi B′ Sa^{L} La^{G} TSy 1219,

σαλευθήσονται πάντα τὰ θεμέλια τῆς γῆς.
6 ἐγὼ εἶπα Θεοί ἐστε
καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες·
7 ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε
καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πίπτετε.
8 ἀνάστα, ὁ θεός, κρῖνον τὴν γῆν,
ὅτι σὺ κατακληρονομήσεις ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν.

82 ΠΒʹ

1 Ὠιδὴ ψαλμοῦ τῷ Ασαφ.
2 Ὁ θεός, τίς ὁμοιωθήσεταί σοι;
μὴ σιγήσῃς μηδὲ καταπραΰνῃς, ὁ θεός·
3 ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου ἤχησαν,
καὶ οἱ μισοῦντές σε ἦραν κεφαλήν,
4 ἐπὶ τὸν λαόν σου κατεπανουργεύσαντο γνώμην
καὶ ἐβουλεύσαντο κατὰ τῶν ἁγίων σου·
5 εἶπαν Δεῦτε καὶ ἐξολεθρεύσωμεν αὐτοὺς ἐξ ἔθνους,
καὶ οὐ μὴ μνησθῇ τὸ ὄνομα Ισραηλ ἔτι.
6 ὅτι ἐβουλεύσαντο ἐν ὁμονοίᾳ ἐπὶ τὸ αὐτό,
κατὰ σοῦ διαθήκην διέθεντο
7 τὰ σκηνώματα τῶν Ιδουμαίων καὶ οἱ Ισμαηλῖται,
Μωαβ καὶ οἱ Αγαρηνοί,

unus Sa^{B} R′ Ga He A’ | σαλευθησονται B′ Sa La Ga TThtp A] -θητωσαν R *L*-Thtp 55 | παντα > Sa

6$^{1.2}$ duo stichi Sa^{L} T, unus rel.

7 υμεις δε] + δη B′ et Orig. et Cyr. Alex. (S.-St. 2, p. 212. 197); *ecce* Sa, ιδου δη Iust. Mart. (ibid. p. 205), ιδου δε Clem. Alex. (ibid. p. 209) | αποθνησκετε *morimini* La^{R}] *moriemini* La^{G}Aug Ga et Cyp. | πιπτετε *caditis* La] *cadetis* Ga-Aug: cf. proleg. § 2$_{8}$

8 κατακληρονομησεις *hereditaueris* La^{R}, *-tabis* GaAug^{uar} = 𝔐] εξολεθρευσεις S Sa, *exterminabis* Cyp., *disperdes* La^{G}-(*-dis*)Aug

82 (𝔐 83)

1 ωδη ψαλμου B′’ Sa^{B} La^{R}Aug Ga *L*$^{d(sil)}$TThtp’He A’] ω. ψαλμος Sa^{L} R’ *L*^{pau}Thtp 1219, ψαλμος *L*^{d}

2 ο θεος 1^{0}] + κυριε Sa

3 κεφαλην *caput* La^{R}Aug Ga] + *suum* La^{G}

4 σου 1^{0}] + κυριε A, + *et aduersus te* La^{G} | γνωμην] -μη *L*^{pau}Thtp 1219 | εβουλευσαντο] pr. επ Tht | των αγιων] αγνων R

5 ειπαν] ειπον *L*^{b}T′He^{c}: cf. 13 et **29**$_{7}$ | και 1^{0} > La(non Aug) | εξολεθρευσωμεν] -λοθ- *L*′(non T): cf. 11 et **11**$_{4}$ | εθνους] *gentibus* La^{R}Aug^{uar} | ου μη μνησθη το ονομα] ουκ εσται εις μνημοσυνον το ον. R = *non erit*(La^{R} *sit*) *in memoria*(La^{G} om. *ia*) *nomen* La; *non sit memoria nominis* Aug^{uar}; *non memorabitur nomen* Ga, *non memoretur nomen* Uulg, *non memoretur nominis* Aug | ισραηλ] *eius* La^{G}

6 οτι] και S, > Bo Sa | εν ομονοια] *consilium* La^{G}: ex 4^{1}

7 οι ισμαηλιται *isma(h)elitae* GaAug] *-litum* La | αγαρηνοι Bo Sa UulgAug *L*′ 55] αγγαρ. B′ 2049 R′’ Ga A′

8 Γεβαλ καὶ Αμμων καὶ Αμαληκ
καὶ ἀλλόφυλοι μετὰ τῶν κατοικούντων Τύρον·
9 καὶ γὰρ καὶ Ασσουρ συμπαρεγένετο μετ' αὐτῶν,
ἐγενήθησαν εἰς ἀντίλημψιν τοῖς υἱοῖς Λωτ.
διάψαλμα.
10 ποίησον αὐτοῖς ὡς τῇ Μαδιαμ καὶ τῷ Σισαρα,
ὡς ὁ Ιαβιν ἐν τῷ χειμάρρῳ Κισων·
11 ἐξωλεθρεύθησαν ἐν Αενδωρ,
ἐγενήθησαν ὡσεὶ κόπρος τῇ γῇ.
12 θοῦ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ὡς τὸν Ωρηβ καὶ Ζηβ
καὶ Ζεβεε καὶ Σαλμανα πάντας τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν,
13 οἵτινες εἶπαν Κληρονομήσωμεν ἑαυτοῖς τὸ ἁγιαστήριον τοῦ θεοῦ.
14 ὁ θεός μου, θοῦ αὐτοὺς ὡς τροχόν,
ὡς καλάμην κατὰ πρόσωπον ἀνέμου·
15 ὡσεὶ πῦρ, ὃ διαφλέξει δρυμόν,
ὡς εἰ φλὸξ κατακαύσαι ὄρη,
16 οὕτως καταδιώξεις αὐτοὺς ἐν τῇ καταιγίδι σου
καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου ταράξεις αὐτούς.
17 πλήρωσον τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀτιμίας,
καὶ ζητήσουσιν τὸ ὄνομά σου, κύριε.
18 αἰσχυνθήτωσαν καὶ ταραχθήτωσαν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος

8 γεβαλ (uel γαιβ.)] *-ban* La^{G}, -βερ Sa, γαιβα 2049, ναιβαλ B′ | και ult. B′-2049 R′' A'] > Ga *L*′' 1219 = 𝔐

9 ασσουρ *assur* GaAug] *assyr* La^{R}, *assyrius* La^{G} | λωτ] λωθ *loth* R′' | διαψ. > R′'

10 αυτοις] αυτους R *L*^{d}He 1219 | μαδιαμ] μαζιαμ R, *mazia* La^{R}: cf. Od. 4 7 | και] + ως Sy: cf. 𝔐 | τω 1°] τον 1219 | 10²] pr. *et* La^{G} | ο B′-2049 R TSyHe* A′] τω *L*′ 55

11 εξωλεθρευθησαν (B′-2049 T o pro ω)] -λοθ- *L*′(non T): cf. 5 | αενδωρ] αερδωμ 2049, ανυδρω Sa; *endor* La^{R}Aug Ga, *ermon* La^{G} | ωσει] ως B: cf. **16** 12; > 2049 | τη γη = 𝔐] της γης R *L*^{pau} 1219

12$^{1.2}$ duo stichi T A' (trahunt και ζηβ ad 12²), tres R′' Ga He (θου — ωρηβ, και 1° — σαλμ., παντας — fin. [R′ παντας — 13 fin.]) et Sy (12¹, και 2° — σαλμ., παντας — fin.), unus B′ Sa | θου] εθου *posuisti* 2049 La^{G}: item 2049 in 14 | και ζηβ > La^{G} | και 2°] + ως Sy = 𝔐 | σαλμανα] σελμ. B, σαλαμαν 2049, σαλμαν R, σαλμαναν *L*$^{b′}$

13 ειπαν] ειπον *L*′(non He): cf. 5 | εαυτοις *nobis* La = 𝔐] > GaAug | αγιαστηριον S-2049 Sa La^{G}Aug Ga *L*′' A'] θυσιαστ. B' R′ 1219

14 θου: cf. 12 | 14²] pr. και Uulg Sy | ανεμου] πυρος S: ex 15¹

15 ο > T | 15²] pr. *et* Uulg = 𝔐 | φλοξ *flamma* La Ga] + *ignis* La^{G} | κατακαυσαι B′-2049 *L*$^{b(sil)}$THe A′', *conburat* La] -σει R *L*^{pau}, *conburet* Ga; η -σει *L*$^{d′'}$, *comburens* UulgAug; η -σαι *L*^{pau}

16 τη 2° > R | ταραξεις B′ *L*$^{b(sil)}$THe A] pr. συν R *L*$^{a′}$ 1219', καταξεις 2049

17 ονομα] προσωπον A: ex 17¹

18 -θητωσαν 1°⌒2° 55 | τον αιωνα του αιωνος] *saecula saeculorum* La^{G} |

καὶ ἐντραπήτωσαν καὶ ἀπολέσθωσαν
19 καὶ γνώτωσαν ὅτι ὄνομά σοι κύριος,
σὺ μόνος ὕψιστος ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

83 ΠΓ′

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ληνῶν· τοῖς υἱοῖς Κορε ψαλμός.
2 Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου, κύριε τῶν δυνάμεων.
3 ἐπιποθεῖ καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχή μου εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ κυρίου,
ἡ καρδία μου καὶ ἡ σάρξ μου ἠγαλλιάσαντο ἐπὶ θεὸν ζῶντα.
4 καὶ γὰρ στρουθίον εὗρεν ἑαυτῷ οἰκίαν
καὶ τρυγὼν νοσσιὰν ἑαυτῇ, οὗ θήσει τὰ νοσσία αὐτῆς,
τὰ θυσιαστήριά σου, κύριε τῶν δυνάμεων,
ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ θεός μου.
5 μακάριοι οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου,
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων αἰνέσουσίν σε.
διάψαλμα.
6 μακάριος ἀνήρ, οὗ ἐστιν ἡ ἀντίλημψις αὐτοῦ παρὰ σοῦ, κύριε·
ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο
7 ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ κλαυθμῶνος εἰς τόπον, ὃν ἔθετο·
καὶ γὰρ εὐλογίας δώσει ὁ νομοθετῶν.
8 πορεύσονται ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν,
ὀφθήσεται ὁ θεὸς τῶν θεῶν ἐν Σιων.
9 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου·

fin.] + *in aeternum* La^{G}
19 κυριος] κυριε *L*^{pau}He* | μονος] + ει B-2049*, pr. ει *L*^{pau} 55 | υψιστος] pr. ο R

83 (𝔐 **84**)

1 εις το τελος > Aug | τοις > R | ψαλμος > Aug *L*^{pau}Tht^{p} 55
2 κυριε] *deus* La^{G} et Cyp. | των δυναμ.] pr. *deus* Bo: item in 4, cf. 13
3 του κυριου] τ. θεου S, *dei* Cyp., σου κυριε Sa | επι θεον ζωντα] ε. τον θ. τον ζ. 2049, ε. θ. τον ζ. R: cf. **41** 3; ε. θεω ζωντι *L*^{pau}: cf. **1** 1
4 εαυτω] ÷ Ga | 4^{2} in duo stichos (και τρ. ν. εαυτη, ου — αυτης) diuidunt Sa^{L} TSy | εαυτη > S | αυτης B′ R] εαυτης *L*′ A’ | 4$^{3.4}$ duo stichi La^{G} Ga TSyHe A′’, unus B′ Sa R′ | των δυναμ.: cf. 2
5 οι S R′’ Ga *L*Tht^{p} = 𝔐] pr. παντες B’ Sa Tht^{p}’He A′’ | οι κατοικουντες *qui habitant* La^{G}Aug Ga] *q. ambulant* La^{R}: ex 8. 12 | τους αιωνας των αιωνων] τον -να του -νος R
6 ου] ω *L*^{b}Su | η B R] > S *L*′ A’ | αυτου 1^{0}] αυτω *L*$^{a′}$(non SyHeSu) = לו | παρα σου] π. σοι *L*$^{d’}$He^{mg}: cf. 𝔐 בך | κυριε > Ga *L*′’ = 𝔐 | αναβασεις] + σου Sy | διεθετο(Sy -θεντο) ad 7 trahunt La^{G} Tht’; 6^{2}+7^{1} unus stichus Sa
7 εν τη κοιλαδι B′’ R′’ GaHi 55] εις την -δα Sa *L*′ A′ | τοπον B′ R *L*^{pau}-THe A′’] pr. τον *L*′ | εθετο] εθεντο Sy; διεθετο R′’(La^{G} add. *eis*) *L*$^{pau′}$: ex 6^{2}; διεθου *L*^{pau} | ευλογιας = 𝔐] -αν R′’ Uulg
9^{1} in duo stichos (κυριε — δυναμ., εισακ. — μου) diuidit Sy, cf. 13 | μου]

ἐνώτισαι, ὁ θεὸς Ιακωβ.
διάψαλμα.
10 ὑπερασπιστὰ ἡμῶν, ἰδέ, ὁ θεός,
καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου.
11 ὅτι κρείσσων ἡμέρα μία ἐν ταῖς αὐλαῖς σου ὑπὲρ χιλιάδας·
ἐξελεξάμην παραρριπτεῖσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ
μᾶλλον ἢ οἰκεῖν ἐν σκηνώμασιν ἁμαρτωλῶν.
12 ὅτι ἔλεον καὶ ἀλήθειαν ἀγαπᾷ κύριος ὁ θεός,
χάριν καὶ δόξαν δώσει·
κύριος οὐ στερήσει τὰ ἀγαθὰ τοὺς πορευομένους ἐν ἀκακίᾳ.
13 κύριε τῶν δυνάμεων, μακάριος ἄνθρωπος ὁ ἐλπίζων ἐπὶ σέ.

84 ΠΔ′

1 Εἰς τὸ τέλος· τοῖς υἱοῖς Κορε ψαλμός.
2 Εὐδόκησας, κύριε, τὴν γῆν σου,
ἀπέστρεψας τὴν αἰχμαλωσίαν Ιακωβ·
3 ἀφῆκας τὰς ἀνομίας τῷ λαῷ σου,
ἐκάλυψας πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
διάψαλμα.
4 κατέπαυσας πᾶσαν τὴν ὀργήν σου,
ἀπέστρεψας ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ σου.
5 ἐπίστρεψον ἡμᾶς, ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν,

serui tui Sy: cf. **16** 15 | ενωτισαι] + μου Sa
10 ο θεος > LaG | και > He | επι] εις *L*′(non SyHe) 1219
11 χιλιαδας] *mille*(= 𝔐) *extra eas* Sa | $11^{2.3}$ duo stichi SaL R′ Ga (ut edidi) et S LaG TSyHe A′′ (trahunt μαλλον ad 11^{2}), unus B SaB | παρα(ρ)ριπτεισθαι B *L*′ (cf. **1** 4)] -τεσθαι S R THe* A′ | θεου B′′ Sa-1093 LaG Thtp] + μου Ga *L*Thtp′ A′ = 𝔐; κυριου R′Aug | μαλλον] ÷ Ga | οικειν B′ 1093 A′] + με R *L*′′ 1219 | εν ult.] επι B′
12 ελεον] -ος *L*′(non THe*): cf. **5** 8 | αγαπα] ÷ Ga | κυριος 1^{0} = 𝔐] > GaAug | ο θεος ad 12^{3} trahit S | δωσει] + πασιν τοις αγαπωσιν αυτον SaB: cf. **144** 20 et S.-St. 2, p. 163 | κυριος ult. ad 12^{3} trahunt B′′ Sa R′Aug THe A′, ad 12^{2} Ga (= 𝔐); ad 12^{3} trahunt etiam LaG Sy 55, sed ad 12^{2} addunt LaG Sy ο θεος, 55 κυριος | ου στερησει Sa La Ga *L*′′ 1219 = 𝔐 (cf. **20** 3)] ουχ(S ουκ) υστερησει B′′ R A′: cf. Helbing Kas. p. 175 | τους πορευομενους B′ R *L*pauT A′′ (cf. **20** 3)] τοις -νοις *L*′, > LaG
13 unus stichus B′ LaG Ga He A′′, duo (κυριε — δυναμ., μακαρ. — fin.) Sa R′ TSy (cf. 9) | των δυναμ. B′ Uulg A = 𝔐 (cf. 2. 4)] pr. ο θεος Bo Sa R′′ Ga *L*′′ 1219′: ex 9 | επι σε] ε. σοι *L*pauTHemgRc: cf. **9** 11

84 (𝔐 **85**)

1 fin.] + τω δαυιδ *L*pauT
2 ευδοκησας] *benedixisti* La GaHi = ευλογησας (uid.), cf. **3** 9 et S.-St. 2, p. 119 | απεστρεψας] επ- A, + ο θεος R′
3 τας ανομιας *iniquitates* La Ga] *-tatem* UulgAug = 𝔐 | τω λαω *plebi* LaR] του λαου R, *plebis* LaGAug Ga Sy = 𝔐 (Bo Sa dub.) | πασας > B
4 πασαν > Btxt | 4^{1}] + *in finem* LaG
5 των σωτηριων ημων *sanitatum*(LaR *-tantium*) *nostrarum* LaRAug, *salutarium nostrorum* LaG, *salutum no-*

καὶ ἀπόστρεψον τὸν θυμόν σου ἀφ᾽ ἡμῶν.
6 μὴ εἰς τὸν αἰῶνα ὀργισθήσῃ ἡμῖν
ἢ διατενεῖς τὴν ὀργήν σου ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν;
7 ὁ θεός, σὺ ἐπιστρέψας ζωώσεις ἡμᾶς,
καὶ ὁ λαός σου εὐφρανθήσεται ἐπὶ σοί.
8 δεῖξον ἡμῖν, κύριε, τὸ ἔλεός σου
καὶ τὸ σωτήριόν σου δῴης ἡμῖν.
9 ἀκούσομαι τί λαλήσει ἐν ἐμοὶ κύριος ὁ θεός,
ὅτι λαλήσει εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ ἐπὶ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ
καὶ ἐπὶ τοὺς ἐπιστρέφοντας πρὸς αὐτὸν καρδίαν.
10 πλὴν ἐγγὺς τῶν φοβουμένων αὐτὸν τὸ σωτήριον αὐτοῦ
τοῦ κατασκηνῶσαι δόξαν ἐν τῇ γῇ ἡμῶν.
11 ἔλεος καὶ ἀλήθεια συνήντησαν,
δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη κατεφίλησαν·
12 ἀλήθεια ἐκ τῆς γῆς ἀνέτειλεν,
καὶ δικαιοσύνη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν.
13 καὶ γὰρ ὁ κύριος δώσει χρηστότητα,
καὶ ἡ γῆ ἡμῶν δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς·
14 δικαιοσύνη ἐναντίον αὐτοῦ προπορεύσεται
καὶ θήσει εἰς ὁδὸν τὰ διαβήματα αὐτοῦ.

85 ΠΕ´

1 Προσευχὴ τῷ Δαυιδ.
Κλῖνον, κύριε, τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσόν μου,

strarum Ga] *salutaris noster* Uulg et alii Latini

6 τον αιωνα B′ R′’ Ga 1219’ = 𝔐] τους -νας *L*′’ A | οργισθηση *irasceris* B′’ Sa Ga 1219 = 𝔐] -θης *-caris* R′’ *L*′’ A’, sed διατενεις retinent omnes excepto La (*extendas*): ante ημιν | fin.] add. stichum *auertisti ab ira indignationis tuae* La^{G}: ex 4^{2} repet.

7 επι σοι] ε. σε *L*^{pau} 55: cf. **1**$_{1}$

8 σου ult. S’ Sa La^{G}Aug Ga *L*′’ 1219’ = 𝔐] + κυριε B R′ A | δωης] δως 55: cf. **26**$_{12}$

9 εν εμοι] ÷ Ga (hab. ÷ per errorem post εν εμοι), > Sy 55 | 9$^{3.4}$ duo stichi R′ Ga T A, unus B′ Sa La^{G} SyHe 1219’ | και ult. > S Sy | επι ult. > B′’ (Sa?) Sy 1219’ | τους επιστρεφοντας προς αυτον καρδιαν B′ R A] τ. ε. καρδιαν επ αυτον *L*′’, τ. ε. καρδιαν προς αυτον 1219, *eos qui conuertunt cor ad ipsum* Aug; τ. ε. προς αυτον καρδια 55; *eos qui conuertuntur ad ipsum ex corde suo* La^{G}: itidem, sed *(in) toto corde suo* Bo; *eos qui conuertuntur ex corde* La^{R}, *eos qui conuertuntur ad cor* Ga

12 και > A | εκ του] εξ 55

13 ο κυριος] ο θεος ημων Sa-1093

14 εναντιον B′ R] ενωπιον *L*′ A’: cf. **21**$_{26}$ | προπορευσεται] προ > S, σ > A | οδον] + ⟨ει⟩ρηνης 1219: cf. **13**$_{3^{9}}$ Od. **9**$_{79}$

85 (𝔐 86)

1 inscr. est εις το τελος τοις υιοις κορε ψαλμος in *L*^{pau}: ex **84**$_{1}$ | προσευχη > A | τω] του S | και 1^{0}] ÷ Ga | επακουσον] εισ- B: cf. 7 et **3**$_{5}$

ὅτι πτωχὸς καὶ πένης εἰμὶ ἐγώ.
2 φύλαξον τὴν ψυχήν μου, ὅτι ὅσιός εἰμι·
σῶσον τὸν δοῦλόν σου, ὁ θεός μου, τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ.
3 ἐλέησόν με, κύριε, ὅτι πρὸς σὲ κεκράξομαι ὅλην τὴν ἡμέραν.
4 εὔφρανον τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου,
ὅτι πρὸς σέ, κύριε, ἦρα τὴν ψυχήν μου.
5 ὅτι σύ, κύριε, χρηστὸς καὶ ἐπιεικὴς
καὶ πολυέλεος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις σε.
6 ἐνώτισαι, κύριε, τὴν προσευχήν μου
καὶ πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου.
7 ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου ἐκέκραξα πρὸς σέ, ὅτι εἰσήκουσάς μου.
8 οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς, κύριε,
καὶ οὐκ ἔστιν κατὰ τὰ ἔργα σου.
9 πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐποίησας, ἥξουσιν
καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, κύριε,
καὶ δοξάσουσιν τὸ ὄνομά σου,
10 ὅτι μέγας εἶ σὺ καὶ ποιῶν θαυμάσια,
σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος ὁ μέγας.
11 ὁδήγησόν με, κύριε, τῇ ὁδῷ σου,
καὶ πορεύσομαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου·
εὐφρανθήτω ἡ καρδία μου τοῦ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου.
12 ἐξομολογήσομαί σοι, κύριε ὁ θεός μου, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου
καὶ δοξάσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα,
13 ὅτι τὸ ἔλεός σου μέγα ἐπ᾽ ἐμὲ
καὶ ἐρρύσω τὴν ψυχήν μου ἐξ ᾅδου κατωτάτου.
14 ὁ θεός, παράνομοι ἐπανέστησαν ἐπ᾽ ἐμέ,

2 ο θεος] pr. *domine* La^G | μου ult. > Sa | επι σε] ε. σοι *L*^{b}THe^{txt} 55: cf. 9 11

3 κεκραξομαι *clamabo* La^G Ga] *-aui* La^{R}Aug Uulg

4 κυριε BS^c' Sa R'' Ga Thtp'He A = 𝔐] > S* *L*Thtp 1219' | ηρα/την ψυχην μου] tr. La^G Ga = 𝔐 | fin.] + ο θεος S

6 κυριε] ο θεος Thtp

7 μου 1° > 55 | εκεκρ. προς σε > La^G | οτι εισηκ. μου est stichus singularis in Ga | εισηκουσας B' R 55] επ- *L*' A': cf. 1

8^{1+2} unus stichus 55 | εστιν ult.] + *qui facere poterit* Bo

9$^{1.2}$ duo stichi B La^G Ga SyHe A'' 2016 (Sy 1219 trahunt ηξουσιν ad 9^2), unus S Sa R' T | fin.] + το αγιον Sa^B

10$^{1.2}$ duo stichi B' Sa La^G Sy 1219' 2016, unus R' Ga He; οτι μεγ. ει συ cum 9^3, κ. ποιων θαυμ. cum 10^2 iungunt T A | συ 1°] + κυριε He | ο 1° > *L*^{b} | ο μεγας B' Sa R'' 55 2016] > S Ga *L*'' A = 𝔐

11^{1+2} unus stichus Sa^B La^G Ga | τη οδω B' A' 2016 = 𝔐] pr. εν R'' Ga *L*': ad 11^2 adapt. | εν S R'' Ga *L*' 2016 = 𝔐] > B A': ad 11^1 adapt. | φοβεισθαι] + με 1219

12 ο θεος μου] > *L*^{pau}, μου > Sa R

13 ελεος] ονομα Sa^B | fin.] + διαψαλμα Sa

καὶ συναγωγὴ κραταιῶν ἐζήτησαν τὴν ψυχήν μου
καὶ οὐ προέθεντό σε ἐνώπιον αὐτῶν.
15 καὶ σύ, κύριε ὁ θεός, οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων,
μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ ἀληθινός.
16 ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με,
δὸς τὸ κράτος σου τῷ παιδί σου
καὶ σῶσον τὸν υἱὸν τῆς παιδίσκης σου.
17 ποίησον μετ' ἐμοῦ σημεῖον εἰς ἀγαθόν,
καὶ ἰδέτωσαν οἱ μισοῦντές με καὶ αἰσχυνθήτωσαν,
ὅτι σύ, κύριε, ἐβοήθησάς μοι καὶ παρεκάλεσάς με.

86 ΠϚʹ

1 Τοῖς υἱοῖς Κορε ψαλμὸς ᾠδῆς.
Οἱ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσιν τοῖς ἁγίοις·
2 ἀγαπᾷ κύριος τὰς πύλας Σιων
ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα Ιακωβ.
3 δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ, ἡ πόλις τοῦ θεοῦ.
διάψαλμα.
4 μνησθήσομαι Ρααβ καὶ Βαβυλῶνος τοῖς γινώσκουσίν με·
καὶ ἰδοὺ ἀλλόφυλοι καὶ Τύρος καὶ λαὸς Αἰθιόπων,
οὗτοι ἐγενήθησαν ἐκεῖ.
5 Μήτηρ Σιων, ἐρεῖ ἄνθρωπος,
καὶ ἄνθρωπος ἐγενήθη ἐν αὐτῇ,
καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ ὕψιστος.

14 συναγωγη κραταιων] κραταιοι S | εζητησαν *quaesierunt* Ga] εξεζητ. *inquis.* R'', εξεζητησεν 2016 | και ult. > B' | σε] τον θεον 1219

15 θεος] + μου *L*''Su 1219 et Psalt. Rom.

16^{2+3} unus stichus B' | το κρατος σου B' Ga *L*'' A' = 𝔐] σου > Bo R 55 2016, κρατος Sa, *potestatem* La

17 init.] pr. και Sy | και ιδετωσαν *et uideant* La^G Ga] *ut uideant* La^R-Aug Uulg, ινα ιδετωσαν R: cf. proleg. § 5$_1$ | μοι] με *L*^{pau}

86 (𝔐 87)

1 τοις υιοις κορε > 55 | ωδης > Sa^B *L*^{b}

2$^{1.2}$ duo stichi La^G Ga TSyHe A 2016, unus B' Sa R' 1219' | ιακωβ] pr. του 2016

4^1] + κυριε Sa | 4$^{2.3}$ duo stichi La^G TSyHe 1219' 2016, unus B Sa R' A (Ga dub.); 4^3 > S | και ιδου *et ecce* La^G et Tert.] και > R' Ga = 𝔐; *etenim* Aug | και τυρος (sic etiam Tert.)] *et tyri* La^R, > La^G | αιθιοπων B' R A 2016] pr. των *L*' 1219'

5^{1+2} unus stichus Ga A | μητηρ σιων (sic etiam Tert.)] μη τη σ. *O*(teste Sy^{mg}) = *numquid sion* Ga: in Octaplis scriptum erat μη τη σ., in Tetraplis μητηρ σ., cf. Field et proleg. § 6s | ο υψιστος] + εις τον αιωνα Bo, pr. εις τον αιωνα Sa (trahit ο υψιστος ad 6^1)

6 κύριος διηγήσεται ἐν γραφῇ λαῶν
καὶ ἀρχόντων τούτων τῶν γεγενημένων ἐν αὐτῇ.
διάψαλμα.
7 ὡς εὐφραινομένων πάντων ἡ κατοικία ἐν σοί.

87 ΠΖ′

1 Ὠδὴ ψαλμοῦ τοῖς υἱοῖς Κορε· εἰς τὸ τέλος,
ὑπὲρ μαελεθ τοῦ ἀποκριθῆναι· συνέσεως Αιμαν
τῷ Ισραηλίτῃ.
2 Κύριε ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου,
ἡμέρας ἐκέκραξα καὶ ἐν νυκτὶ ἐναντίον σου·
3 εἰσελθάτω ἐνώπιόν σου ἡ προσευχή μου,
κλῖνον τὸ οὖς σου εἰς τὴν δέησίν μου, κύριε.
4 ὅτι ἐπλήσθη κακῶν ἡ ψυχή μου,
καὶ ἡ ζωή μου τῷ ᾅδῃ ἤγγισεν·
5 προσελογίσθην μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον,
ἐγενήθην ὡς ἄνθρωπος ἀβοήθητος ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος,
6 ὡσεὶ τραυματίαι ἐρριμμένοι καθεύδοντες ἐν τάφῳ,
ὧν οὐκ ἐμνήσθης ἔτι
καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς χειρός σου ἀπώσθησαν.
7 ἔθεντό με ἐν λάκκῳ κατωτάτῳ,
ἐν σκοτεινοῖς καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου.

6$^{1.2}$ duo stichi R′’ Ga TSyHe A′’ (A trahit και αρχοντων ad 6^{1}), unus B′ Sa | εν γραφη *in scriptura* Aug] *in scripturis* La^{G} Uulg, *scripturas* La^{R}, *scriptura* Ga | διαψαλμα > Sa

7 ευφραινομενων παντων] *laetantibus nobis omnibus* La^{G} et alii Latini | κατοικια] + σου TSy

87 (𝔐 **88**)

1 εις το τελος > S | μαελεθ] μαελλεθ Sa, μαλεθ Bo, *melech* La^{R}Aug: cf. **52** 1; *maleleth* La^{G}; *choro* Ga(non Uulg) = χορου σ′ | αποκριθηναι συνεσεως] απ. λογον συν. $L^{d’}$ | συνεσεως] εις συνεσιν 55 | αιμαν = 𝔐] pr. ※ Ga (sic); αιθαμ L^{a}- Sy^{txt}(non TThtSy^{mg}) A: ex **88** 1 | τω ισραηλιτη] του -του L^{pau} R^{c}; *ezraitae* Ga(Uulg -*ahi*-) = 𝔐: cf. **88** 1

2 εκεκραξα] κεκραξομαι A

3 εισελθατω S R THe* A′’] -θετω B $L′$: cf. **33** 6 | ενωπ. σου / η προσ. μου] tr. La^{G} et alii Latini | κυριε B’ Sa R′’ A] post κλινον tr. Sy, > S GaAug $L′$ 1219’ = 𝔐

5 ως B R 55] ωσει S $L′$ A′: cf. 18 et **16** 12 | ως ανθρ. / αβοηθ. = 𝔐] tr. Ga(non Uulg) | εν νεκρ. ελευθ.] est stichus singularis in Sy, cf. Tht; ad 6 trahit 𝔐

6$^{1.2}$ duo stichi R′’ Ga Sy 55, unus B′ Sa THe A′ | ερριμμενοι B′’ Sa^{LBc}] ρερειμεναι 55, post καθευδ. tr. R′’; > Sa^{B*}(cf. S.-St. 2, p. 60) GaAug $L′’$ A′ = 𝔐 | ταφω *monumento* La^{G}, *sepulcro* Aug = 𝔐] ταφοις HeR^{c} 55, *monumentis* La^{R}, *sepulcris* Ga; pluralem hab. etiam Bo Sa Sy | εμνησθης] -θη La^{G} Sy | και] + *quidem* La^{G} | εκ της χ. σ. / απωσθ.] tr. La^{R}Aug

7 εθεντο] ν > S Sy^{txt} | εν ult. > TSyS^{c}

8 ἐπʼ ἐμὲ ἐπεστηρίχθη ὁ θυμός σου,
καὶ πάντας τοὺς μετεωρισμούς σου ἐπʼ ἐμὲ ἐπήγαγες.
διάψαλμα.
9 ἐμάκρυνας τοὺς γνωστούς μου ἀπʼ ἐμοῦ,
ἔθεντό με βδέλυγμα ἑαυτοῖς,
παρεδόθην καὶ οὐκ ἐξεπορευόμην.
10 οἱ ὀφθαλμοί μου ἠσθένησαν ἀπὸ πτωχείας·
ἐκέκραξα πρὸς σέ, κύριε, ὅλην τὴν ἡμέραν,
διεπέτασα πρὸς σὲ τὰς χεῖράς μου
11 Μὴ τοῖς νεκροῖς ποιήσεις θαυμάσια;
ἢ ἰατροὶ ἀναστήσουσιν, καὶ ἐξομολογήσονταί σοι;
12 μὴ διηγήσεταί τις ἐν τάφῳ τὸ ἔλεός σου
καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῇ ἀπωλείᾳ;
13 μὴ γνωσθήσεται ἐν τῷ σκότει τὰ θαυμάσιά σου
καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ἐν γῇ ἐπιλελησμένῃ;
14 κἀγὼ πρὸς σέ, κύριε, ἐκέκραξα,
καὶ τὸ πρωὶ ἡ προσευχή μου προφθάσει σε.
15 ἵνα τί, κύριε, ἀπωθεῖς τὴν ψυχήν μου,
ἀποστρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπʼ ἐμοῦ;
16 πτωχός εἰμι ἐγὼ καὶ ἐν κόποις ἐκ νεότητός μου,
ὑψωθεὶς δὲ ἐταπεινώθην καὶ ἐξηπορήθην.
17 ἐπʼ ἐμὲ διῆλθον αἱ ὀργαί σου,
καὶ οἱ φοβερισμοί σου ἐξετάραξάν με,
18 ἐκύκλωσάν με ὡς ὕδωρ ὅλην τὴν ἡμέραν,

8 μετεωρισμους *suspensiones* La^{R}Aug, *elationes* La^{G}Aug^{uar}] *fluctus* GaAug^{uar}: cf. **41**8 | επ εμε/επηγαγες B R′ʾ 55] tr. S Ga *L*′ʾ A′ | διαψ. > Sy

10 πτωχειας] νηστιας 55: ex **108**24 | 10^{2} S La^{G} Ga *L*′ʾ A′ et Cyp. = 𝔐] pr. και B R′Aug, pr. καγω 55(tr. εκεκρ. post κυριε) | προς σε κυριε] *ad dominum* Sa | κυριε] + *deus meus* La^{G} et Cypriani codices peiores | ολην την ημεραν ad 10^{2} trahunt Bʾ Sa A = 𝔐, ad 10^{3} S R′ʾAug Ga TSyHe 55: cf. 18 | προς σε ult. = 𝔐] in fin. tr. R′ʾ Sy^{Bc} et Cypriani codices peiores, > B*′

11 θαυμασια] + *tua* Bo Sa: cf. 13 | αναστησουσιν] -στησονται *L*^{pau} 55 | σοι] σε He | fin.] + διαψαλμα Ga Sy = 𝔐

12 ταφω] pr. τω *L*′

13 γνωσθησεται] -θητω *L*^{b}HeSc | επιλελησμενη *oblita* La^{R}Aug (cf. Rönsch p. 388)] *obliuionis* Ga, > La^{G}

14 καγω B R *L*′] και εγω S T A′ʾ | προς σε/κυριε] tr. B Sy | εκεκραξα] *clamabo* La^{G}

15 απωθεις *repellis* Ga] -θη *L*^{b}; *repulisti* La: = ἀπώθεις? | ψυχην S Sa La^{G} *L*′ʾ A′ = 𝔐] προσευχην Bʾ R′Aug Ga 55: ex 14^{2} | αποστρεφεις *auertis* GaAug] *ne auertas* Sa; *auertisti* La: cf. sup. | το προσ. σου/απ εμου] tr. R′

16 init.] pr. οτι Bo Sa^{L} | και/εν κοποις] tr. S | και εξηπ. > A | εξηπορηθην] εξηγερθην Sa

17 και > *L*′ʾ A*′ = 𝔐 | εξεταραξαν] εξ > B

18 init.] pr. *et* La^{G} | ως B′ R A] ωσει *L*′ 1219ʾ: cf. 5 | ολην την ημεραν ad 18^{1} trahunt B A = 𝔐, ad 18^{2} Bo

περιέσχον με ἅμα.
19 ἐμάκρυνας ἀπ᾿ ἐμοῦ φίλον καὶ πλησίον
καὶ τοὺς γνωστούς μου ἀπὸ ταλαιπωρίας.

88 ΠΗ´

1 Συνέσεως Αιθαν τῷ Ισραηλίτῃ.
2 Τὰ ἐλέη σου, κύριε, εἰς τὸν αἰῶνα ᾄσομαι,
εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἀπαγγελῶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῷ στόματί μου,
3 ὅτι εἶπας Εἰς τὸν αἰῶνα ἔλεος οἰκοδομηθήσεται·
ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἑτοιμασθήσεται ἡ ἀλήθειά σου
4 Διεθέμην διαθήκην τοῖς ἐκλεκτοῖς μου,
ὤμοσα Δαυιδ τῷ δούλῳ μου
5 Ἕως τοῦ αἰῶνος ἑτοιμάσω τὸ σπέρμα σου
καὶ οἰκοδομήσω εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν τὸν θρόνον σου.
διάψαλμα.
6 ἐξομολογήσονται οἱ οὐρανοὶ τὰ θαυμάσιά σου, κύριε,
καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν ἐκκλησίᾳ ἁγίων.
7 ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ κυρίῳ,
καὶ τίς ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ;
8 ὁ θεὸς ἐνδοξαζόμενος ἐν βουλῇ ἁγίων,
μέγας καὶ φοβερὸς ἐπὶ πάντας τοὺς περικύκλῳ αὐτοῦ.
9 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, τίς ὅμοιός σοι;
δυνατὸς εἶ, κύριε, καὶ ἡ ἀλήθειά σου κύκλῳ σου.
10 σὺ δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης,
τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις.

Sa R′ʾGa TTht′He 1219′: cf. 10; 18[1+2] unus stichus S

19 και πλησιον R′ Ga *L*′ʾ A′ʾ = 𝔐] > B′ʾ Sa(hab. *amicos meos* pro φιλον) La^G Aug | ταλαιπωριας] + μου Sa Sy

88 (𝔐 **89**)

1 αιθαν = 𝔐] αιθαμ *L*Thtp′ 1219; αιμαν R′(La^G *teman*) *L*pau Thtp 55: ex **87** 1 | τω ισραηλιτη] του -του He; τω ιεζραηλιτη 1219; *ezraite* Ga(Uulg-*ahitae*) = 𝔐: cf. **87** 1

2 σου κυριε] *domini* Sa Ga = 𝔐 | απαγγελω] pr. *et* La^G (diuidit 2[2] in duo stichos: εις γεν. κ. γεν., *et pronuntiabo* — fin.)

3 ειπας] *dixi* La^G = 𝔐 | οικοδομ.] pr. *tibi* La^G | fin.] add. ※*in eis* Ga

4 διαθηκην] *testamentum meum* La^G | 4[1]] add. stichum υψωσα εκλεκτον εκ του λαου μου S: ex 20

5 γενεαν 2°] pr. εις R

6 και B′ʾ R′ʾ 55 (= אף, cf. 12.22.28)] + γαρ Sa Ga *L*′ʾ A′ | εκκλησια] *ecclesiis* Sa | αγιων] οσιων R: cf. **33** 10

7 τω κυριω 1°] *deo* Bo, *dominus* La^G | και τις B′ʾ Sa Sy^txt He* 1219′ et Aug. IV 939 E] η τις R′ʾ Thtp Sy^mg et Aug. IV 939 F (bis). 940 A; > Ga *L*Thtp A = 𝔐 | κυριω 2°] θεω S R′ Uulg

8 εν βουλη αγιων] *inter filios iustorum* La^R: cf. 7[2] *inter filios dei* | φοβερος B′ R′ʾ Ga] + εστιν *L*′ A′ʾ

9 ομοιος] ομοιωθησεται R

10 του κρατους] το κρατος *L*pau Thtp R^c | τον δε] και τον B′

11 σὺ ἐταπείνωσας ὡς τραυματίαν ὑπερήφανον
καὶ ἐν τῷ βραχίονι τῆς δυνάμεώς σου διεσκόρπισας τοὺς ἐχθρούς σου.
12 σοί εἰσιν οἱ οὐρανοί, καὶ σή ἐστιν ἡ γῆ·
τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς σὺ ἐθεμελίωσας.
13 τὸν βορρᾶν καὶ θαλάσσας σὺ ἔκτισας,
Θαβωρ καὶ Ερμων ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται.
14 σὸς ὁ βραχίων μετὰ δυναστείας·
κραταιωθήτω ἡ χείρ σου, ὑψωθήτω ἡ δεξιά σου.
15 δικαιοσύνη καὶ κρίμα ἑτοιμασία τοῦ θρόνου σου,
ἔλεος καὶ ἀλήθεια προπορεύσεται πρὸ προσώπου σου.
16 μακάριος ὁ λαὸς ὁ γινώσκων ἀλαλαγμόν·
κύριε, ἐν τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου σου πορεύσονται
17 καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται ὅλην τὴν ἡμέραν
καὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ὑψωθήσονται.
18 ὅτι τὸ καύχημα τῆς δυνάμεως αὐτῶν εἶ σύ,
καὶ ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου ὑψωθήσεται τὸ κέρας ἡμῶν.
19 ὅτι τοῦ κυρίου ἡ ἀντίλημψις
καὶ τοῦ ἁγίου Ισραηλ βασιλέως ἡμῶν.
20 τότε ἐλάλησας ἐν ὁράσει τοῖς ὁσίοις σου
καὶ εἶπας Ἐθέμην βοήθειαν ἐπὶ δυνατόν,
ὕψωσα ἐκλεκτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ μου·
21 εὗρον Δαυιδ τὸν δοῦλόν μου,
ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ μου ἔχρισα αὐτόν.
22 ἡ γὰρ χείρ μου συναντιλήμψεται αὐτῷ,
καὶ ὁ βραχίων μου κατισχύσει αὐτόν·

11 και B′ R′' Ga ThtpHe 1219'] > Uulg LThtp' A = 𝔐 | τω βραχιονι της δυναμεως] *uirtute brachii* LaG et alii Latini

13 θαλασσας B′, *maria* LaRAug: cf. 𝔐 ימין] -σαν R 55, την -σαν *L*′ A′, *mare* Bo Sa LaG Ga Sy | ερμων LaAugp Ga *L*′' = 𝔐] ερμωνι 55; ερμωνιιμ B′'(Bo -*nim*) Sa RAugp THe* A′: ex **41** 7 | εν Bo Sa La Ga *L*′ 55 = 𝔐] > B′ R TSy A′: cf. 17 et **9** 15

14 υψωθητω] -θησεται 55, pr. και R′' Ga

15 προπορευσεται B R *L*dHe 1219'] -σονται S *L*d(sil)T′Rc A, *praecedent* Ga = 𝔐; *praeambulant* LaR, *praeeunt* LaGAug

17² > A*(uid.)′

18 το 1⁰ B′ R 55] > *L*′ A | ει συ B′ A'] tr. R′' Ga *L*′' 1219 | ευδοκια] δικαιοσυνη Bo Sa: ex 17

19 αντιλημψις] add. ※*nostra* Ga | του αγ. ισρ. βασ. ημων] *sanctus Israel est rex noster* Bo Sa

20 οσιοις *L*pau, *sanctis* GaHi = 𝔐] υιοις rel. | και ειπας ad 20¹ trahunt R′Aug Ga | υψωσα] -σας 55

21¹ et 21²] pr. *et* LaG | ελαιω = 𝔐] ελεει B 1219: cf. **91** 11 **100** 1 **108** 24 **140** 5 **151** 4; pro ελαιω αγιω hab. Clem. Rom. ελεει αιωνιω (S.-St. 2, p. 200/201): cf. Is. **54** 8 | μου ult. Sa R′' Ga *L*′' A′ = 𝔐] > B′' 55

22 η γαρ] και γαρ η Sy: cf. 6 | αυτω] αυτου 55

23 οὐκ ὠφελήσει ἐχθρὸς ἐν αὐτῷ,
καὶ υἱὸς ἀνομίας οὐ προσθήσει τοῦ κακῶσαι αὐτόν·
24 καὶ συγκόψω τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ
καὶ τοὺς μισοῦντας αὐτὸν τροπώσομαι.
25 καὶ ἡ ἀλήθειά μου καὶ τὸ ἔλεός μου μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ ὀνόματί μου ὑψωθήσεται τὸ κέρας αὐτοῦ·
26 καὶ θήσομαι ἐν θαλάσσῃ χεῖρα αὐτοῦ
καὶ ἐν ποταμοῖς δεξιὰν αὐτοῦ.
27 αὐτὸς ἐπικαλέσεταί με Πατήρ μου εἶ σύ,
θεός μου καὶ ἀντιλήμπτωρ τῆς σωτηρίας μου·
28 κἀγὼ πρωτότοκον θήσομαι αὐτόν,
ὑψηλὸν παρὰ τοῖς βασιλεῦσιν τῆς γῆς.
29 εἰς τὸν αἰῶνα φυλάξω αὐτῷ τὸ ἔλεός μου,
καὶ ἡ διαθήκη μου πιστὴ αὐτῷ·
30 καὶ θήσομαι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος τὸ σπέρμα αὐτοῦ
καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ὡς τὰς ἡμέρας τοῦ οὐρανοῦ.
31 ἐὰν ἐγκαταλίπωσιν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὸν νόμον μου
καὶ τοῖς κρίμασίν μου μὴ πορευθῶσιν,
32 ἐὰν τὰ δικαιώματά μου βεβηλώσουσιν
καὶ τὰς ἐντολάς μου μὴ φυλάξωσιν,
33 ἐπισκέψομαι ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν
καὶ ἐν μάστιξιν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν,
34 τὸ δὲ ἔλεός μου οὐ μὴ διασκεδάσω ἀπ' αὐτοῦ
οὐδὲ μὴ ἀδικήσω ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου
35 οὐδὲ μὴ βεβηλώσω τὴν διαθήκην μου
καὶ τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων μου οὐ μὴ ἀθετήσω.

23 προσθησει του κακωσαι] κακωσει S Sa La^{G} A*(uid.) et alii Latini = 𝔐

24 τους εχθρους αυτου / απο προσωπου αυτου B R'' A'(A μου pro αυτου 1⁰)] tr. S Ga *L'*' 1219 = 𝔐

25 η > R

26 χειρα] pr. την R

27 θεος B' 1098^{txt} *L'* 55] pr. ο R 1098^{mg} *L*^{pau} A

28 καγω B R *L'* 55] και εγω S 1098 A' | βασιλευσιν] + *omnibus* Sa

30 του αιωνος > *L*^{pau} | ως] ωσει R: cf. **16** 12 | του ουρανου *caeli* GaAug] *saeculi* La: ex 30[1]

31 οι > R *L*^{pau} 55 | τοις] pr. εν R'' Ga(non 1098) et Cyp.^{p} = 𝔐

32 εαν] και Sy | βεβηλωσουσιν B' R He* A'')] -σωσι(ν) 1098 *L'*

33 τας 1⁰ > B | αμαρτιας B' Sa R *peccata* La^{G} Ga] *delicta* La^{R}Aug et Cyp.(quinquies), αδικιας S 1098 *L'*' A'': cf. 𝔐

34 αυτου B'' La 1098-Ga Tht A = 𝔐] αυτων Sa RAug^{uar} *L'* 1219' et Cyp.-(quater) | ουδε B' R 1098 *L*$^{d(sil)}$T 1219] ουδ ου *L*$^{d'}$He A': item in 35[1], sed He A ibi ουδε | αδικησω] αθετησω 1219: ex 35; *decipiam* La^{G}

35 ουδε: cf. 34 | την διαθηκην] εν τη -κη S | 35[2] bis uertit La^{G}: *et quae proficiscuntur per labia mea non spernam* | *et quae procedunt de la-*

36 ἅπαξ ὤμοσα ἐν τῷ ἁγίῳ μου, εἰ τῷ Δαυιδ ψεύσομαι
37 Τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μενεῖ
καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος ἐναντίον μου
38 καὶ ὡς ἡ σελήνη κατηρτισμένη εἰς τὸν αἰῶνα·
καὶ ὁ μάρτυς ἐν οὐρανῷ πιστός.
διάψαλμα.
39 σὺ δὲ ἀπώσω καὶ ἐξουδένωσας,
ἀνεβάλου τὸν χριστόν σου·
40 κατέστρεψας τὴν διαθήκην τοῦ δούλου σου,
ἐβεβήλωσας εἰς τὴν γῆν τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ.
41 καθεῖλες πάντας τοὺς φραγμοὺς αὐτοῦ,
ἔθου τὰ ὀχυρώματα αὐτοῦ δειλίαν·
42 διήρπασαν αὐτὸν πάντες οἱ διοδεύοντες ὁδόν,
ἐγενήθη ὄνειδος τοῖς γείτοσιν αὐτοῦ.
43 ὕψωσας τὴν δεξιὰν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ,
εὔφρανας πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ·
44 ἀπέστρεψας τὴν βοήθειαν τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ
καὶ οὐκ ἀντελάβου αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ.
45 κατέλυσας ἀπὸ καθαρισμοῦ αὐτόν,
τὸν θρόνον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν κατέρραξας·
46 ἐσμίκρυνας τὰς ἡμέρας τοῦ χρόνου αὐτοῦ,
κατέχεας αὐτοῦ αἰσχύνην.
διάψαλμα.
47 ἕως πότε, κύριε, ἀποστρέψεις εἰς τέλος,
ἐκκαυθήσεται ὡς πῦρ ἡ ὀργή σου;

biis meis non faciam inrita, cf. proleg. § 5$_{16}$ | δια] εκ R = *de* La(cf. sup.) Ga

36 δαυιδ] + *seruo meo* Sa^{B}

37 ο 1^{0} > R

38 ως η] ωσει *L*^{pau} (R dub.) | διαψαλμα > Sy

39^{1+2} unus stichus Sa A | απωσω] + ημας Bo | εξουδενωσας] ϑ pro δ 55: cf. **43**$_{6}$; + ημας S 55; *pro nihilo duxisti et neglexisti nos* La^{G}: cf. proleg. § 5$_{16}$ | ανεβαλου] pr. και La^{G} A, + κυριε Sa R′

41 καθειλες] -λας S THe*R^{c} 55: cf. **9**$_{7}$

42 διηρπασαν B′ R 1098 Sy A′] -παζον *L*′ 55 | διοδευοντες] παραπορευομενοι 1098 *L*^{pau}Thtp$^{}$He A: ex **79**$_{13}$ | οδον] pr. την *L*^{pau}ThtpHe A’(non 1219): ex **79**$_{13}$

43 εχθρων αυτου B′’ Sa R′’ SyHe*] θλιβοντων αυτον 1098-Ga *L*′ A′’ = 𝔐: illud etiam in Tetraplis, hoc in Octaplis, cf. Field et proleg. § 6$_{8}$ | 43^{2} > 55

45 καθαρισμου] *destructione* La^{G} | αυτον] ante απο tr. La^{R}Aug Ga; αυτου *L*′(non TSyHe*) = 𝔐; > 1098 | 45^{2}] pr. *et* La^{G} Uulg | την γην] tr. (sic) R, την > 1098

46 εσμικρυνας] σ > R | χρονου] θρονου B Sa La: ex 45^{2} | αυτου 2^{0} B′ R 1098 *L*$^{b(sil)}$ A’] αυτω *L*$^{a′}$ 1219: cf. Helbing Kas. p. 185

47 κυριε] *deus* La^{R} | αποστρεψεις B] *auertes* Ga, *auertes te* La^{G}, αποστρεψη 1098, *auerteris* Aug, -ψεις uel -ψη Bo

48 μνήσθητι τίς μου ἡ ὑπόστασις·
μὴ γὰρ ματαίως ἔκτισας πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων;
49 τίς ἐστιν ἄνθρωπος, ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον,
ῥύσεται τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς ᾅδου;
διάψαλμα.
50 ποῦ εἰσιν τὰ ἐλέη σου τὰ ἀρχαῖα, κύριε,
ἃ ὤμοσας τῷ Δαυιδ ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου;
51 μνήσθητι, κύριε, τοῦ ὀνειδισμοῦ τῶν δούλων σου,
οὗ ὑπέσχον ἐν τῷ κόλπῳ μου, πολλῶν ἐθνῶν,
52 οὗ ὠνείδισαν οἱ ἐχθροί σου, κύριε,
οὗ ὠνείδισαν τὸ ἀντάλλαγμα τοῦ χριστοῦ σου.

53 Εὐλογητὸς κύριος εἰς τὸν αἰῶνα.
γένοιτο, γένοιτο.

89 ΠΘ'

1 Προσευχὴ τοῦ Μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ.
Κύριε, καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ·
2 πρὸ τοῦ ὄρη γενηθῆναι
καὶ πλασθῆναι τὴν γῆν καὶ τὴν οἰκουμένην
καὶ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος ἕως τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ.

Sa; αποστρεφεις S R He*(ηproει) A', *auertis* La^R Uulg, αποστρεφη L''; οργισθηση 1219, *irasceris* Psalt. Rom.: ex **78**5

48 παντας] om. Bo L^{pau} et complures Latini; om. etiam Sy, sed add. *omnium* ante των ανθρ.; pr. ※ Ga

49 ανθρωπος] pr. ο B 1098 1219 | ουκ] ουχ T: cf. **48**10 | 49^2] pr. *aut quis* La^G

50 εισιν] εστιν B' 1098 1219: cf. **11**3 | κυριε > La^G | α *quas* La^RAug] *sicut* La^G Ga

51 κυριε om. L^{pau} et complures Latini | των δουλων] του -λου L^{pau} | υπεσχον R'' 1098-Ga L^{a}'' A' = 𝔐] -χου B'' Sa L^dT(-χω) 55

52 ου 1^0] *quos* Sa

53^{1+2} unus stichus mss.: cf. **40**14 | ευλογητος κυριος] -για κυριου R'Aug | γενοιτο 2^0 > 2039 1219

89 (𝔐 90)

1 του μωυση ανθρωπου B] του > L^d 55, μωυσεως ανθρ. L^bT, *moysi hominis* La Ga; μωυση -πω He, τω μωυση -πω S L^{b}''(L^{pau}'-σει) A(μωση); τω μωυση -που (sic) R | του θεου] θεου R = *dei* La Ga | εγενηθης ημιν] tr. B' | εν γενεα και γενεα *in generatione et generatione* La^RAug Ga] απο γενεας εις γενεαν R (haec efficiunt stichum singularem in R'), *a generatione in generationem* Uulg, ... εις γενεαν 1219; *in saeculum et saeculum* La^G

$2^{1.2}$ duo stichi T, unus rel. | γενηθηναι] εδρασθηναι S Sa Sy et Orig. et Cyr. Alex. (S.-St. 2, p. 211. 195 et 159 n. 3) et Hi in epist. 140 (De Bruyne Revue Bénéd. 1929, p. 302): ex Prou. **8**25 | και 1^0 *et* La] *aut* Ga | και ult. = 𝔐] > La^G Ga | εως B' R'' GaHi(secundum quosdam mss. Hilbergii et codicem Reg.*, cf. proleg. §1₄) = 𝔐] pr. και Uulg(etiam Hi secundum editionem Hilbergii et codicem Reg.c) L'' A'' | συ ει] > S; + ο θεος GaHi: = אֵל, sed μη seq. = אַל retinet Ga

3 μὴ ἀποστρέψῃς ἄνθρωπον εἰς ταπείνωσιν.
καὶ εἶπας Ἐπιστρέψατε, υἱοὶ ἀνθρώπων.
4 ὅτι χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου
ὡς ἡ ἡμέρα ἡ ἐχθές, ἥτις διῆλθεν,
καὶ φυλακὴ ἐν νυκτί.
5 τὰ ἐξουδενώματα αὐτῶν ἔτη ἔσονται.
τὸ πρωὶ ὡσεὶ χλόη παρέλθοι,
6 τὸ πρωὶ ἀνθήσαι καὶ παρέλθοι,
τὸ ἑσπέρας ἀποπέσοι, σκληρυνθείη καὶ ξηρανθείη.
7 ὅτι ἐξελίπομεν ἐν τῇ ὀργῇ σου
καὶ ἐν τῷ θυμῷ σου ἐταράχθημεν.
8 ἔθου τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐνώπιόν σου·
ὁ αἰὼν ἡμῶν εἰς φωτισμὸν τοῦ προσώπου σου.
9 ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐξέλιπον,
καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου ἐξελίπομεν·
τὰ ἔτη ἡμῶν ὡς ἀράχνην ἐμελέτων.
10 αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν ἡμῶν, ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη,
ἐὰν δὲ ἐν δυναστείαις, ὀγδοήκοντα ἔτη,
καὶ τὸ πλεῖον αὐτῶν κόπος καὶ πόνος·
ὅτι ἐπῆλθεν πραΰτης ἐφ᾿ ἡμᾶς, καὶ παιδευθησόμεθα.
11 τίς γινώσκει τὸ κράτος τῆς ὀργῆς σου
καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου σου τὸν θυμόν σου;

3 ειπας] *dicas* La^{R} | υιοι ανθρωπων B′] υ. των α. R $L^{a\prime}$ 1219’, οι υ. των α. L^{b} A

$4^{1\cdot 2\cdot 3}$ tres stichi R′(iungunt 4^{3} cum 5^{1}) TSy, duo Sa La^{G} He A′ (4^{1}, 4^{2+3}) et Ga (4^{1+2}, 4^{3}) et 55 (οτι — εχθες, ητις — fin.), unus B′ | εν οφθαλμοις σου] παρα σοι Sa: cf. Petr. II **3**8 | σου B′’ Sa(cf. sup.) R′Aug Ga = 𝔐] + κυριε La^{G} L′’ A′, κυριου 55 | 4^{1}] + ως ημερα μια Sa (hab. in 4^{2} *heri* pro η ημ. η εχθες) La^{G}: ex Petr. II **3**8 | η 1^{0} > S $L^{b\prime}$He (R dub.): cf. **21**14 | εχθες] χθες L^{b}B^{c} (R dub.): cf. Thack. p. 97 n. 3

5 εξουδενωματα] εξουθενημ. 55: cf. **43**6 | αυτων] post ετη tr. La^{G}, post εσονται tr. La^{R}Aug (ambo *anni erunt eorum*) | ετη] ετι L^{b}He* | 5^{1}] + διαψαλμα Sy

6 ανθησαι] -σει R L^{b}, -σῃ 1219 | το εσπ. αποπεσοι trahit Sa ad 6^{1}, est stichus singularis in T

8 ενωπιον B′-2039 R He A′] εναντιον L′ 55: cf. **21**26 | εις φωτισμον] ενωπιον uel εναντιον Sa: ex 8^{1}

9 και > SyS^{c} = 𝔐 | ως B R 55] ωσει S L′ A′: cf. **16**12 | αραχνην B′ 1219] -νη R L′ A’ | εμελετων est 3. pers. plur. in Bo Sa La Ga, 1. pers. sing. in Sy; pro *meditabantur* La^{R}Aug Ga hab. *-buntur* La^{G} Uulg

10 των ετων > Sy | εν αυτοις] εν ενιαυτοις B | ετη 2^{0} > Bo Sa | πραυτης B′ R He 1219’] πραοτης L′ A: cf. **44**5 | πρα. / εφ ημας B La^{G} L′Su A′’] tr. S R′Aug Sy, εφ ημας > GaHi = 𝔐

11 οργης] χειρος Sy | σου paenult. GaAug L′’ A′’ = 𝔐] > B′’ Sa(hab. *timorem* pro απο τ. φοβ.) R′’ | τον θυμον R’Aug Ga L′’ A′’ = 𝔐] του θυμου B′’ Sa La^{R}

12 ἐξαριθμήσασθαι τὴν δεξιάν σου οὕτως γνώρισον
καὶ τοὺς πεπεδημένους τῇ καρδίᾳ ἐν σοφίᾳ.
13 ἐπίστρεψον, κύριε· ἕως πότε;
καὶ παρακλήθητι ἐπὶ τοῖς δούλοις σου.
14 ἐνεπλήσθημεν τὸ πρωὶ τοῦ ἐλέους σου
καὶ ἠγαλλιασάμεθα καὶ εὐφράνθημεν
ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν·
15 εὐφράνθημεν ἀνθ' ὧν ἡμερῶν ἐταπείνωσας ἡμᾶς,
ἐτῶν, ὧν εἴδομεν κακά.
16 καὶ ἰδὲ ἐπὶ τοὺς δούλους σου καὶ τὰ ἔργα σου
καὶ ὁδήγησον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν,
17 καὶ ἔστω ἡ λαμπρότης κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐφ' ἡμᾶς,
καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον ἐφ' ἡμᾶς.

90 ϛ'

1 Αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαυιδ.
Ὁ κατοικῶν ἐν βοηθείᾳ τοῦ ὑψίστου
ἐν σκέπῃ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσεται.

12 εξαριθμ. ad 12^1 trahunt Tht' 1219', ad 11^2 R'' Ga THe A; εξαριθμ. τ. δεξ. σου ad 11^2, ουτως γνωρ. ad 12^2 trahit Sa (om. και); totum stichum 12^1 cum 11^2 iungunt B' | ουτως Bo Sa R'Aug Ga *L*'' A' = 𝔐] > B' La^{G}Aug^{uar} 55 | γνωρισον B' Sa GaAug = 𝔐] + μοι R'Aug^{uar} *L*''(*L*^{pau} με) A'', + *nobis* Bo La^{G} et alii Latini | πεπε(uel αι)δημενους R *L*' A', *conpeditos* GaAug] πεπαιδευμ. B'' Sa Sy 1219, *eruditos* LaAug^{uar} Uulg et Hi in epist. 140 (De Bruyne Revue Bénéd. 1929, p. 302) | τη καρδια] την -αν *L*^{pau}

13 εως ποτε] *aliquantulum* La^{G} et alii Latini | τοις δουλοις] τους -λους R *L*^{pau}Tht^{p} 1219: cf. I₁

$14^{1.2.3}$ tres stichi B Ga THe A', duo R'' 55 (14^1, 14^{2+3}) et Sa (14^{1+3}[sic], 14^2) et Sy (init. — ηγαλλ., και ult. — fin.), unus S | του ελεους (ς > 55: cf. 5₈) *misericordia* GaAug] το ελεος R = *-diam* La | 14^1] + κυριε *L*Tht^{p}(non T-SyHe) | ημων > Sy

15 ευφρανθημεν R'' Ga *L*'' A'' = 𝔐] > B'' Sa; hoc ad 15^1 trahunt R'' Ga Tht' 1219' = 𝔐, ad 14^3 THeS^{c} A

16 τα εργα B'] pr. επι R'' Ga *L*'' A''

17 του > B' | και 2⁰] κατα Sa | fin. B' R'' 55] add. stichum και το εργον των χειρων ημων κατευθυνον S GaAug^{uar} *L*'(non Sy, sed Sy hab. in 17^2 το εργον pro τα εργα) A' = 𝔐: haec sub ast. hab. Ga, cf. Aug: „cui uersui diligentes et docti praenotant stellam, quos asteriscos uocant, quibus significant ea, quae in Hebraeo uel aliis interpretibus graecis reperiuntur, in LXX uero interpretatione non sunt"; add. duo stichos *si conuertimini in fide, toto tempore quo in dispersione estis sine malo eritis* Sa: cf. S.-St. 2, p. 224 n. 2

90 (𝔐 91)

1 inscr.] + ανεπιγραφος παρ εβραιοις *L*^{d}'He

2 ἐρεῖ τῷ κυρίῳ Ἀντιλήμπτωρ μου εἶ καὶ καταφυγή μου,
ὁ θεός μου, ἐλπιῶ ἐπ᾽ αὐτόν,
3 ὅτι αὐτὸς ῥύσεταί με ἐκ παγίδος θηρευτῶν
καὶ ἀπὸ λόγου ταραχώδους.
4 ἐν τοῖς μεταφρένοις αὐτοῦ ἐπισκιάσει σοι,
καὶ ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐλπιεῖς·
ὅπλῳ κυκλώσει σε ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ.
5 οὐ φοβηθήσῃ ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ,
ἀπὸ βέλους πετομένου ἡμέρας,
6 ἀπὸ πράγματος διαπορευομένου ἐν σκότει,
ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ.
7 πεσεῖται ἐκ τοῦ κλίτους σου χιλιὰς
καὶ μυριὰς ἐκ δεξιῶν σου,
πρὸς σὲ δὲ οὐκ ἐγγιεῖ·
8 πλὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου κατανοήσεις
καὶ ἀνταπόδοσιν ἁμαρτωλῶν ὄψῃ.
9 ὅτι σύ, κύριε, ἡ ἐλπίς μου·
τὸν ὕψιστον ἔθου καταφυγήν σου.
10 οὐ προσελεύσεται πρὸς σὲ κακά,
καὶ μάστιξ οὐκ ἐγγιεῖ τῷ σκηνώματί σου,
11 ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ
τοῦ διαφυλάξαι σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου·
12 ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε,
μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου·

2 ερει] ερω 55 | κυριω Bo Sa La^G Aug GaHi *L*Thtp' A' 2031 2048 = 𝔐] θεω B' R' Thtp 1219 | ει] + συ He; *es tu* La GaHi: haec uerba auctore Hi ab interpretibus „pro ευφωνια et uerborum consequentia" addita sunt, cf. De Bruyne Ztschr. f. d. neutest. Wiss. 28 (1929), p. 12 | και καταφ. μου ad 2^1 trahunt Sa TSy-He A = 𝔐, ad 2^2 B' R'' Ga 1219' | μου ult.] pr. β⟨ο⟩ηθος 2031, + βοηθος μου *L*^pau Thtp: ex 17 3 | ελπιω B' GaAug *L*^b(sil) THe A = 𝔐] pr. και R'' *L*^a'' 1219' 2031 2048: ex 17 3 | επ αυτον] επ αυτω *L*^pau T: cf. 9 11; *in te* La^G

3^{1+2} unus stichus S Sa^B | με (sic etiam Ga)] σε *L*^a(non THe) 2048 = 𝔐; > B | θηρευτων] pr. των R | ταραχωδους] *aspero* Sa La Ga: = τραχωδους?

4 υπο] επι 55

5^2] pr. και S Sa

6 διαπορ. / εν σκοτει B' R'' Ga A' 2043 2048] tr. *L*'' 1219 2020 = 𝔐

7^{1+2} unus stichus S He, 7^{2+3} unus stichus A'' | χιλιας] ⟨μ⟩υριας 2020: ex 7^2 | εγγιει] *adpropinquabunt* La^R

8 οψη] οψει *L*'(non THe): cf. 36 34

9 συ] + ει R = *es* La Ga

10 προσελευσεται ... κακα *accedent* ... *mala* La Ga] *-det* ... *malum* Uulg = 𝔐 | τω] pr. εν *L*^a'(non THe) = 𝔐

11 σε] + αυτω 2020 | πασαις] πασιν R, > B

12 init.] pr. και S: ex Matth. 4 6

13 ἐπ' ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ
καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ δράκοντα.
14 ὅτι ἐπ' ἐμὲ ἤλπισεν, καὶ ῥύσομαι αὐτόν·
σκεπάσω αὐτόν, ὅτι ἔγνω τὸ ὄνομά μου.
15 ἐπικαλέσεταί με, καὶ εἰσακούσομαι αὐτοῦ,
μετ' αὐτοῦ εἰμι ἐν θλίψει
καὶ ἐξελοῦμαι καὶ δοξάσω αὐτόν.
16 μακρότητα ἡμερῶν ἐμπλήσω αὐτὸν
καὶ δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου.

91 ϞΑʹ

1 Ψαλμὸς ᾠδῆς, εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου.
2 Ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι τῷ κυρίῳ
καὶ ψάλλειν τῷ ὀνόματί σου, ὕψιστε,
3 τοῦ ἀναγγέλλειν τὸ πρωὶ τὸ ἔλεός σου
καὶ τὴν ἀλήθειάν σου κατὰ νύκτα
4 ἐν δεκαχόρδῳ ψαλτηρίῳ μετ' ᾠδῆς ἐν κιθάρᾳ.
5 ὅτι εὔφρανάς με, κύριε, ἐν τῷ ποιήματί σου,
καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου ἀγαλλιάσομαι.
6 ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, κύριε·
σφόδρα ἐβαθύνθησαν οἱ διαλογισμοί σου.
7 ἀνὴρ ἄφρων οὐ γνώσεται,
καὶ ἀσύνετος οὐ συνήσει ταῦτα.
8 ἐν τῷ ἀνατεῖλαι τοὺς ἁμαρτωλοὺς ὡς χόρτον
καὶ διέκυψαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
ὅπως ἂν ἐξολεθρευθῶσιν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

13 επ B′ $L^{d(sil)'}$] επι R L^{d}THeS^c A′’ 2020 2048 | και 2⁰] ÷ Ga

14 και > La^{R}Aug Uulg

15 επικαλεσεται με B′’ R′’ = 𝔐 (cf. **88** 27)] κεκραξεται προς με Ga L′’ A′’, κικραξετε μυ (sic) 2020 | εισακουσομαι B′ R $Thtp$ 1219’] επ- L$Thtp$ A: cf. **3** 5; pr. *ego* La Uulg | 15^{2} cum 15^{1} iungit 1219, cum 15^{3} A’ | μετ] μετα 55 | θλιψει] + αυτου Sa | και paenult. B′ La^{G}Aug A] > R′ Ga L′’ 1219’ 2020 = 𝔐 | εξελουμαι B′ R′ 55] + αυτον La^{G}Aug Ga L′’ A′ 2020 = 𝔐

16 μακροτητα R L′ A′’] -τητι B′, -τητος L^{pau}: cf. Helbing Kas. p. 147/8

91 (𝔐 92)

1 ωδης] + τω δαυιδ L^{b} | σαββατου = 𝔐 (cf. proleg. § 9₁)] προσαββ. S L^{pau}: ex **92** 1

2^{1+2} unus stichus B′

3^{1+2} unus stichus B′ | του] το L^{pau}: ad 2 adapt.

4 ψαλτηριω] pr. *et* La^{G}: cf. 𝔐 | μετ] μετα S

6 εβαθυνθησαν Bo R′’ Ga L′(sed cf. Mitt. d. S.-U. 1, p. 76) A′’ = 𝔐] εβαρυνθ. B′ L^{pau}’, επληθυνθ. Sa (uid.)

7^{1+2} unus stichus S 55

8^{1+2} unus stichus B′ | τους B′ R 1219’] > L′ A | ως B R] ωσει S L′ A′’: cf. **16** 12 | εξολεθρευθωσιν] -λοθ- L′ (non T): cf. **11** 4 | εις τ. αιωνα τ. αιωνος *in saeculum saeculi* La^{R}Aug Ga(*saeculi* sub ÷, cf. **9** 6)] pr. *in aeternum et* La^{G}

9 σὺ δὲ ὕψιστος εἰς τὸν αἰῶνα, κύριε·
10 ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου, κύριε,
ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου ἀπολοῦνται,
καὶ διασκορπισθήσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
11 καὶ ὑψωθήσεται ὡς μονοκέρωτος τὸ κέρας μου
καὶ τὸ γῆράς μου ἐν ἐλαίῳ πίονι,
12 καὶ ἐπεῖδεν ὁ ὀφθαλμός μου ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου,
καὶ ἐν τοῖς ἐπανιστανομένοις ἐπ' ἐμὲ πονηρευομένοις ἀκούσεται τὸ οὖς μου.
13 δίκαιος ὡς φοίνιξ ἀνθήσει,
ὡσεὶ κέδρος ἡ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται.
14 πεφυτευμένοι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου
ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξανθήσουσιν·
15 ἔτι πληθυνθήσονται ἐν γήρει πίονι
καὶ εὐπαθοῦντες ἔσονται
16 τοῦ ἀναγγεῖλαι ὅτι εὐθὴς κύριος ὁ θεός μου
καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ.

92 ϞΒʹ

1 Εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ προσαββάτου, ὅτε κατῴκισται
ἡ γῆ· αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαυιδ.

9 υψιστος] pr. ο R
10^1 S(10^{1+2} unus stichus) R′ Ga(10^1 sub ※) L′' 1219' = M] > B' Sa LaG-Aug A | απολουνται] pr. *a te* LaG
11 μονοκερωτος] -των He: ex **77** 69 | μου 1^0] αυτου He: ex **77** 69 | ελαιω = M] ελεω B (R dub.), *misericordia* La Ga: cf. **88** 21 et proleg. § 6_4 9_2
12 επειδεν] εφ- T A′': cf. **30** 8 | μου 1^0] *tuus* LaG et alii Latini | 12^2 unus stichus S Sa R′ THe A', duo B LaG Ga Sy (και εν — εμε, πονηρ. — fin.) et 1219 (και εν — πονηρ., ακουσεται — fin.) | επανιστανομενοις S R A'] νο 1^0 > B L′ 1219: cf. **17** 40 | ακουσεται] pr. εισ B′ | το ους μου] *aures tuae* LaG, *auris tua* alii Latini
13 ωσει R(uid.) LThtpSy(uid.): de articulo ante κεδρος deficiente cf. **21** 14] ως η B′ TThtp A′': cf. **16** 12 | η εν τω λιβανω] η > Aug = M, *libani* Ga | πληθυνθησεται] πλατυνθ. Sa: cf. **24** 17. 19
14 κυριου] pr. του R: cf. **2** 12; *dei* Sa | ταις αυλαις του θεου] αυλαις οικου θεου R = *atriis domus dei* La Uulg
15^{1+2} unus stichus S A | ετι R′'-(LaG *supermultiplicabuntur* pro ετι πληθυνθησονται) Ga L′' A′' = M] τοτε B' Sa, οτι Lpau, > S | γηρει] γηρα Lpau (A*?): cf. Thack. § 10, 16
16 του αναγγειλαι ad 16^1 trahunt B′ R′ SyHe, ad 15^2 Sa LaGAug Ga TSc A′' | ευθης] ευθυς Lpau: cf. **24** 8 | μου B R′ = M] ημων S' Sa LaG Ga L′' A′': ex 14; > Aug

92 (M 93)

1 εις — γη / αινος — δαυιδ B′' LThtp' A′'] tr. Sa R′' Ga Lpau, εις — γη > LpauThtpHe | προσαββατου B′' Sa R′-Aug Ga Ld(sil)' 1219 (cf. proleg. § 9_1)] σαββατου LaG LdTThtp A': ex **91** 1; πρωτου σαββατου Lpau | κατωκισται] -στο La-Thtp(non T), -σθη Lpau 1219(cf. **96** 1) | κατωκισται η γη] η γη κατωκιστο Lpau, η γη αυτου κατωκειστω 55 | ωδης > 1219 | δαυιδ] + ανεπιγραφος παρ εβραιοις Lpau′-

Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο,
ἐνεδύσατο κύριος δύναμιν καὶ περιεζώσατο·
καὶ γὰρ ἐστερέωσεν τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται.
2 ἕτοιμος ὁ θρόνος σου ἀπὸ τότε,
ἀπὸ τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ.
3 ἐπῆραν οἱ ποταμοί, κύριε,
ἐπῆραν οἱ ποταμοὶ φωνὰς αὐτῶν·
4 ἀπὸ φωνῶν ὑδάτων πολλῶν
θαυμαστοὶ οἱ μετεωρισμοὶ τῆς θαλάσσης,
θαυμαστὸς ἐν ὑψηλοῖς ὁ κύριος.
5 τὰ μαρτύριά σου ἐπιστώθησαν σφόδρα·
τῷ οἴκῳ σου πρέπει ἁγίασμα, κύριε,
εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

93 ϞΓʹ

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ, τετράδι σαββάτων.
Ὁ θεὸς ἐκδικήσεων κύριος,
ὁ θεὸς ἐκδικήσεων ἐπαρρησιάσατο.
2 ὑψώθητι, ὁ κρίνων τὴν γῆν,
ἀπόδος ἀνταπόδοσιν τοῖς ὑπερηφάνοις.
3 ἕως πότε ἁμαρτωλοί, κύριε,
ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ καυχήσονται,
4 φθέγξονται καὶ λαλήσουσιν ἀδικίαν,
λαλήσουσιν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν;
5 τὸν λαόν σου, κύριε, ἐταπείνωσαν

He | ο κυριος] ο > B: cf. 4 et 95_{10} 96_{1} 98_{1} et 2_{12} | περιεζωσατο] + *uirtutem* La^{G} et alii Latini

$2^{1\cdot 2}$ duo stichi B Sa TSyHe A′’ et Ga(trahit απο τοτε ad 2^{2}), unus S R′’ | σου] + ο θεος R′AugHe, + *domine* La^{G} | 2^{2}] pr. και R′

3^{1+2} unus stichus S La^{G}, 3^{1} > Aug | φωνας *uoces* La^{R} et Aug. IV 995 G] φωνην 55, *uocem* La^{G} Ga et Aug. IV 996 E (bis). 997 A | fin. B′’ Sa R′’] add. stichum αρουσιν οι ποταμοι επιτριψεις αυτων Ga(sub ※; Uulg *eleuauerunt* pro *eleuabunt*; cf. S.-St. 2, § 17_{3} 24_{4}) L′’(Sy sub ※) A′’ = 𝔐

4^{1+2} unus stichus B

$5^{2\cdot 3}$ duo stichi La^{G} Ga SyHe A’ et La^{R} (trahit κυριε ad 5^{3}), unus B′ Sa R 1219 | 5^{3}] pr. *et ut inhabitem in domo domini* La^{G}: ex 22_{6}

93 (𝔐 94)

1 ψαλμος] + ωδης *L*^{pau} A, αινος ωδης *L*^{pau}, pr. αινος ωδης *L*^{pau}: ex 90_{1} 92_{1} 94_{1}, cf. 95_{1} | τετραδι σαββατων B′’ Sa La^{R}-Aug *L*^{pau}’ (cf. proleg. § 9_{1})] τ. -του R’ Ga *L*′ A’; + ανεπιγραφος παρ εβραιοις *L*^{pau}′’, + ανεπιγραφος *L*^{pau} | 1^{1+2} unus stichus B′ | ο bis B R He] > *L*′ A′’; 1^{0} om., 2^{0} hab. S | εκδικησεων 1^{0} 2^{0} *ultionum* La^{R}Aug Ga] 1^{0} *ultionis*, 2^{0} *defensionum* La^{G}

4 αδικιαν] πονηριαν Sa, sed margo codicis αδικιαν

καὶ τὴν κληρονομίαν σου ἐκάκωσαν,
6 χήραν καὶ προσήλυτον ἀπέκτειναν
καὶ ὀρφανοὺς ἐφόνευσαν
7 καὶ εἶπαν Οὐκ ὄψεται κύριος,
οὐδὲ συνήσει ὁ θεὸς τοῦ Ιακωβ.
8 σύνετε δή, ἄφρονες ἐν τῷ λαῷ,
καί, μωροί, ποτὲ φρονήσατε.
9 ὁ φυτεύσας τὸ οὖς οὐχὶ ἀκούει,
ἢ ὁ πλάσας τὸν ὀφθαλμὸν οὐ κατανοεῖ;
10 ὁ παιδεύων ἔθνη οὐχὶ ἐλέγξει,
ὁ διδάσκων ἄνθρωπον γνῶσιν;
11 κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων ὅτι εἰσὶν μάταιοι.
12 μακάριος ἄνθρωπος, ὃν ἂν σὺ παιδεύσῃς, κύριε,
καὶ ἐκ τοῦ νόμου σου διδάξῃς αὐτὸν
13 τοῦ πραῧναι αὐτῷ ἀφ' ἡμερῶν πονηρῶν,
ἕως οὗ ὀρυγῇ τῷ ἁμαρτωλῷ βόθρος.
14 ὅτι οὐκ ἀπώσεται κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ οὐκ ἐγκαταλείψει,
15 ἕως οὗ δικαιοσύνη ἐπιστρέψῃ εἰς κρίσιν
καὶ ἐχόμενοι αὐτῆς πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.
διάψαλμα.
16 τίς ἀναστήσεταί μοι ἐπὶ πονηρευομένους,
ἢ τίς συμπαραστήσεταί μοι ἐπὶ ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν;
17 εἰ μὴ ὅτι κύριος ἐβοήθησέν μοι,
παρὰ βραχὺ παρῴκησεν τῷ ᾅδῃ ἡ ψυχή μου.
18 εἰ ἔλεγον Σεσάλευται ὁ πούς μου,
τὸ ἔλεός σου, κύριε, βοηθεῖ μοι·

6 προσηλυτον ... ορφανους Sa La^{G} Ga = 𝔐] tr. La^{R}Aug, ορφανον ... προσηλυτον B′ʾ *L*′ʾ A′ʾ, ορφανους ... προσηλυτους R
7^{1+2} unus stichus B′ 55; 7^{1} cum 6^{2} iungit Sa^{L} | ειπαν] ειπον *L*^{pau}: cf. 29 7 | οψεται] + ταυτα R | κυριος] pr. ο S R: cf. 2 12 | συνησει] + ταυτα Rʾ
8^{1+2} unus stichus B′ 55 | δη *nunc* La] > Ga Sy = 𝔐
9 ους et οφθαλμον] + υμων Sa^{B} | η > *L*^{pau} | τον οφθαλμον Bo Sa La Ga *L*′ʾ A′ʾ(55 om. τον) = 𝔐] τους -μους R, οφθαλμους B′ | ου B′ R 55] ουχι *L*′ A′: ex 9^{1} | κατανοει] + υμας Sa
12 ανθρωπος] pr. ο B 1219 = 𝔐 | συ B′ʾ R′Aug GaHi 55] > Sa(uid.) La^{G} *O*(teste Hi, cf. proleg. § 6 6 fin. et S.-St. 2, p. 119) *L*′ʾSu A′ = 𝔐
13 αυτω *ei* Ga] αυτον *eum* R′Aug *L*$^{a′}$-(non T; Sy dub.), *eis* (sic) La^{G} | ου > 55
15 επιστρεψη] -ψει *L*^{d}He 55
16 πονηρευομενους B′ R *L*$^{b(sil)}$T′He] -νοις *L*^{a} A′ʾ: cf. 1 1 | εργαζομενους B′ R] pr. τους *L*$^{d(sil)}$T′HeS^{c} Aʾ; τοις -μενοις *L*^{a}: cf. 1 1
17 εβοηθησεν μοι] αντελαβετο μου He: ex 117 13
18^{1+2} unus stichus B′ Sa^{B} A′ | βοη-

19 κύριε, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ὀδυνῶν μου ἐν τῇ καρδίᾳ μου
αἱ παρακλήσεις σου ἠγάπησαν τὴν ψυχήν μου.
20 μὴ συμπροσέσται σοι θρόνος ἀνομίας,
ὁ πλάσσων κόπον ἐπὶ προστάγματι;
21 θηρεύσουσιν ἐπὶ ψυχὴν δικαίου
καὶ αἷμα ἀθῷον καταδικάσονται.
22 καὶ ἐγένετό μοι κύριος εἰς καταφυγὴν
καὶ ὁ θεός μου εἰς βοηθὸν ἐλπίδος μου·
23 καὶ ἀποδώσει αὐτοῖς τὴν ἀνομίαν αὐτῶν,
καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν αὐτῶν
ἀφανιεῖ αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.

94 ϚΔʹ

1 Αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαυιδ.
Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ κυρίῳ,
ἀλαλάξωμεν τῷ θεῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν·
2 προφθάσωμεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει
καὶ ἐν ψαλμοῖς ἀλαλάξωμεν αὐτῷ.
3 ὅτι θεὸς μέγας κύριος
καὶ βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς·
4 ὅτι ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς,

θει B'' Sa R *L*^{pau}] εβοηθει *adiuuabat* La^{R}Aug Ga *L'*' A'', *-abit* La^{G}
19^{1+2} unus stichus B' Sa^{B} | κυριε B'' Sa R'] > Ga *L'*' A'' = 𝔐 | ηγαπησαν B'' = 𝔐 (cf. Is. 5 7)] ηυ(uel ευ)φραναν Sa R'' Ga *L'*' A'' | ψυχην] καρδιαν S
20 συμπροσεσται B'' Sa R Tht^{p} 55, *aderit* La Ga = 𝔐] -στω *L*Tht^{p} A', *adhaeret* UulgAug | προσταγματι B' R 55] -μα *L'* A: cf. 1 1
22 εγενετο] -νηθη R: cf. 17 19 | μοι κυριος] tr. Ga(non Uulg) = 𝔐 | μου 1° > Sa
$23^{1\cdot 2\cdot 3}$ tres stichi B La^{G} Ga, duo S (23^{1+2}, 23^{3}) et Sa R' TSyHe A'' (23^{1}, 23^{2+3}) | αποδωσει] pr. αντ *L*^{pau}Tht^{p}He | αυτοις B'' Sa La^{G} Ga = 𝔐] + κυριος R'Aug *L'*' A' | την ανομιαν B'' Sa La^{G} Uulg *L'* 55 = 𝔐] *iniquitates* Ga; pr. κατα R' *L*^{pau}'He A: ex 23^{2}; *secundum opera* Aug | κατα την πονηριαν R'Aug *L'*' A'] κατα > B'' La^{G} Su; εν τη -ρια Sa GaHi = 𝔐; + των επιτηδευματων *L*^{pau} 1219: ex 27 4 | 23^{2}] + αφανιει αυτους Ga = 𝔐 | αφανιει] εξολεθρευσει R = *disperdet* La Ga; pr. *et* La^{G} | ημων] μου Bo^{p}, > *L'*'(non THe)

94 (𝔐 95)

1 δαυιδ] + ανεπιγραφος παρ εβραιοις *L*^{d}''He
3^{1+2} unus stichus Sa^{B} T A | θεος μεγας κυριος] *tu es deus magnus domine* Bo, *magnus est dominus deus* Sa (Sa^{L} add. *noster*), *deus magnus est dominus* La(La^{G} om. *dominus*) | παντας τους(>R) θεους B'' Sa R'' Ga Tht(uid.)' 1219 = 𝔐] π. τ. λαους He: ex 98 2; πασαν την γην *L* A': ex 46 3
4 init. S Sa(cf. S.-St. 2, p. 60) Ga *L'*' A'] pr. stichum οτι ουκ απωσεται κυριος τον λαον αυτου B' R'' He(·/· ante stichum et in marg.: cf. proleg. § 6 7) 55: ex 93 14 | τη > S | τα περατα B R'Aug Ga *L'*'

καὶ τὰ ὕψη τῶν ὀρέων αὐτοῦ εἰσιν·
5 ὅτι αὐτοῦ ἐστιν ἡ θάλασσα, καὶ αὐτὸς ἐποίησεν αὐτήν,
καὶ τὴν ξηρὰν αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἔπλασαν.
6 δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν αὐτῷ
καὶ κλαύσωμεν ἐναντίον κυρίου τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς·
7 ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν,
καὶ ἡμεῖς λαὸς νομῆς αὐτοῦ
καὶ πρόβατα χειρὸς αὐτοῦ.
σήμερον, ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,
8 μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ
κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
9 οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν,
ἐδοκίμασαν καὶ εἴδοσαν τὰ ἔργα μου.
10 τεσσαράκοντα ἔτη προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ
καὶ εἶπα Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ
καὶ αὐτοὶ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου,
11 ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου
Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

A’ = 𝔐] pr. παντα S Sa La^{G} Uulg 1219, + πασης Bo | εισιν R *L′* A] εστιν B′ T 55: cf. **11**$_{3}$; σιν (sic) 1219

5 οτι > Bo Sa | η > R

6 αυτω > Ga 55 = 𝔐 | εναντιον] ενωπιον S: cf. **21**$_{26}$

$7^{1\cdot 2\cdot 3}$ tres stichi B La^{G} Ga A, duo (7^{1}, 7^{3+3}) S R′ TSyHe 1219(iungit 7^{1} cum 6^{2}), unus Sa; 7^{1-3} > 55 | ο θεος] pr. κυριος R′Aug Uulg | και ημεις] ημ. δε Sy 1219, *nos autem* Aug et alii Latini: cf. **78**$_{13}$ **99**$_{3}$ | νομης > *L*^{pau}Thtp | χειρος] pr. της He* A

8^{1} in duo stichos (μη — υμων, ως — παραπικρ.) diuidit Ga, μη — υμων ad 7^{4} trahunt R′, 8^{1} cum 7^{4} iungit 1219 | ως > La^{G}

9 επειρασαν B′’ Sa La^{G} A’] + με R′-Aug Ga *L′’* 1219 = 𝔐: cf. Hebr. **3**$_{9}$ | εδοκιμασαν B′’ Sa R′’] + με Ga(sub ※) *L′’* A′’ = 𝔐 | (ε)ιδοσαν B R *L*^{pau} (cf. **76**$_{17}$ **96**$_{6}$ **97**$_{3}$ **106**$_{24}$ **108**$_{25}$ **138**$_{16}$ et Thack. p. 214)] (ε)ιδον S *L′* A′’: = Hebr. **3**$_{9}$

10 τεσσαρακ. ετη ad 9^{2} trahunt Bo *L*^{pau}′He 55: = Hebr. **3**$_{9/10}$; totum stichum 10^{1} cum 9^{2} iungit A | προσωχθισα] pr. και Bo; pr. διο Bo^{D} R Thtp-He* 55: ex Hebr. **3**$_{10}$; -σαν *L*^{pau} 55; *proximus fui* La^{R}Aug, *odio fui in gentibus et conuersatus sum* La^{G} | ειπα] ειπον *L*^{b}TThtpHe* A’(1219 deest): cf. **29**$_{7}$ | αει > Bo | πλανωνται] pr. *isti* La^{R}Aug, pr. *hi* Uulg | και αυτοι B Sa R′’ Ga = 𝔐] αυτοι δε S’ *L′’* A′’ et Psalt. Rom.: ex Hebr. **3**$_{10}$

11^{1} est stichus singularis in R′’ Ga TSy 1219, cum 10^{3} iungit A, cum 11^{2} iungunt B′ Sa He 55 | ως *ut* Ga] *quibus* La^{R}Aug, *donec* La^{G} | ει] η S A^{c}-55; > Sa *L*^{pau}He A*: ante εισ | καταπαυσιν] αναπ. R: sic οι αλλοι ερμηνευται teste Tht

95

ϚΕʹ

1 Ὅτε ὁ οἶκος ᾠκοδομεῖτο μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν·
ᾠδὴ τῷ Δαυιδ.
Ἄσατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν,
ᾄσατε τῷ κυρίῳ, πᾶσα ἡ γῆ·
2 ᾄσατε τῷ κυρίῳ, εὐλογήσατε τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
εὐαγγελίζεσθε ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὸ σωτήριον αὐτοῦ·
3 ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν τὴν δόξαν αὐτοῦ,
ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ θαυμάσια αὐτοῦ.
4 ὅτι μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα,
φοβερός ἐστιν ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς·
5 ὅτι πάντες οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν δαιμόνια,
ὁ δὲ κύριος τοὺς οὐρανοὺς ἐποίησεν·
6 ἐξομολόγησις καὶ ὡραιότης ἐνώπιον αὐτοῦ,
ἁγιωσύνη καὶ μεγαλοπρέπεια ἐν τῷ ἁγιάσματι αὐτοῦ.
7 ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ, αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν,
ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τιμήν·
8 ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ,
ἄρατε θυσίας καὶ εἰσπορεύεσθε εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ·
9 προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ,
σαλευθήτω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ.
10 εἴπατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν,
καὶ γὰρ κατώρθωσεν τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται,
κρινεῖ λαοὺς ἐν εὐθύτητι.

95 (𝔐 **96**)

1 οτε—αιχμ. / ωδη τ. δ. B R′ʾ Ga TSy 1219ʾ] tr. S (Bo Sa?) Uulg *L′* A, ωδη τ. δ. > Aug | οτε] οποτε *L*pauHe: cf. **3**1 | ω(uel οι)κοδομειτο S R *L*pauT'Bc A′ʾ, *aedificabâtur* LaRAug Ga] οικοδομειται B*: cf. **96**1; ωκοδομηται *L*pau′, *aedificata est* LaG; ωκοδομητο *L*d, ωκοδομηθη *L*b; ὠκοδόμειτω (sic bis scriptum) He: aut = -δομεῖτο aut = -δόμητο | ωδη] αινος ωδης *L*d 1219: ex **90**1 **92**1 **94**1, cf. **93**1 | inscr.] + ανεπιγραφος παρ εβραιοις *L*d′He

2 ευαγγελιζεσθε] -λισασθε T 1219ʾ | το σωτηριον] pr. το ονομα αυτου και SaB: ex 2^1

3^1 > R′ A | αναγγειλατε] απ- *L*b

4 φοβερος] μεγας Sa: ex 4^1 | επι] υπερ *L*Thtp(non THe) 1219ʾ: cf. **96**9 **98**2 **118**98 et Johannessohn Präp. p. 219

5 δαιμονια (sic etiam Tert. et Cyp.) = אלילים] ειδωλα δαιμονιων Sa et Iust. Mart. et Iren. (S.-St. 2, p. 205. 208), δαιμονιων εισιν ειδωλα Clem. Alex. (ibid. p. 209): ειδωλα ex loco parallelo Par. I **16**25, ubi ειδωλα = אלילים

6 εν τω αγιασματι] εν τοις αγιοις Sa, *sanctitatis* LaG

$7^1/7^2$ tr. S

8^2 > R′ | θυσιας] + υμων Sa

10 ειπατε] ειπα A | εν 1° > Sa | ο κυριος B′ 1093 R′ʾ Sy (cf. **92**1)] οτι κ. Ga *L′* A′ʾ | εβασιλευσεν] + απο (του) ξυλου Bo Sa-1093 R′ʾ et Barn., Iust. Mart., Tert., alii (του hab. 1093 Iust., non hab. R): additamentum christianum, cf. **50**9 et proleg. § 44 | fin.] + και εθνη εν οργη αυτου Sa LaG et alii Latini: cf. **78**6 et S.-St. 2, p. 160. 225 (κ.

11 εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοί, καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ,
σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς·
12 χαρήσεται τὰ πεδία καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,
τότε ἀγαλλιάσονται πάντα τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ
13 πρὸ προσώπου κυρίου, ὅτι ἔρχεται,
ὅτι ἔρχεται κρῖναι τὴν γῆν·
κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ
καὶ λαοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ αὐτοῦ.

96 ϞϚʹ

1 Τῷ Δαυιδ, ὅτε ἡ γῆ αὐτοῦ καθίσταται.
Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ,
εὐφρανθήτωσαν νῆσοι πολλαί.
2 νεφέλη καὶ γνόφος κύκλῳ αὐτοῦ,
δικαιοσύνη καὶ κρίμα κατόρθωσις τοῦ θρόνου αὐτοῦ.
3 πῦρ ἐναντίον αὐτοῦ προπορεύσεται
καὶ φλογιεῖ κύκλῳ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ·
4 ἔφαναν αἱ ἀστραπαὶ αὐτοῦ τῇ οἰκουμένῃ,
εἶδεν καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ.
5 τὰ ὄρη ἐτάκησαν ὡσεὶ κηρὸς ἀπὸ προσώπου κυρίου,
ἀπὸ προσώπου κυρίου πάσης τῆς γῆς.
6 ἀνήγγειλαν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ,
καὶ εἴδοσαν πάντες οἱ λαοὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ.

εθνη εν οργη αυ. est stichus singularis in Sa^{L}, cum 10^{3} iungunt Sa^{B} La^{G})

11^{2} > 55 | σαλευθητω] -θησεται Sa

12 αγαλλιασονται] -σεται *L*^{b}′He^{c}: cf. 12^{1} et **11**$_{3}$ **97**$_{8}$

13 προ B′ R He* 55, *ante* La] απο *L*′ A, *a* Ga: cf. **97**$_{8}$ | κυριου] pr. του *L*(non THe): cf. **2**$_{12}$ | οτι ερχεται 2^{0}] οτι ηκει *L*^{pau}′: ex **97**$_{9}$; > Sa(iungit κριναι την γην cum 13^{1}) *L*^{pau} | 13^{3+4} unus stichus Sa^{B} | κρινει] κριναι *L*^{pau}: ex 13^{2}

96 (𝔐 97)

1 τω δαυιδ] pr. ψαλμος Sa^{L} La^{G} *L*^{b}, + ψαλμος *L*^{pau} | οτε] οποτε *L*^{b}: cf. **3**$_{1}$ | η γη αυτου καθισταται] κατωκισθη η γη 1219: ex **92**$_{1}$ | η 1^{0} > R | αυτου] αυτω *L*^{pau}, > *L*^{pau} | καθισταται] -στατο *L*^{a}′(non TSyHe), αποκαθιστατο *L*^{pau} | inscr.] + ανεπιγραφος παρ εβραιοις *L*^{d}′He | αγαλλιασθω] -ασεται B′(non Bo) et Tert. (*exultauit* pro *-abit*, cf. proleg. § 2$_{3}$), sed Cyp. *exultet*

3 εναντιον B′ R He A′] ενωπιον *L*′ 55: cf. **21**$_{26}$

4 αυτου] *tua* La^{R}

5 ετακησαν / ωσει κηρος B R A’] tr. S *L*’ 1219 = 𝔐; *fluxerunt sicut cera* La^{R}Aug, *sicut cera fluxerunt* Ga, *sicut cera liquefacti sunt* Tert. (cf. Capelle p. 16), *liquefacti sunt sicut cera et fluxerunt* La^{G} | απο προσωπου κυριου 1^{0}] ※ Ga (sic), > *L*^{pau} | κυριου ult. > S | πασης της γης *omnis terrae* GaAug] *o. terra* La Uulg, *tremuit o. terra* alii Latini: cf. **95**$_{9}$

6 και > S | (ε)ιδοσαν B′ R *L*′ 1219’] ιδον THe*S^{c} A: cf. **94**$_{9}$

7 αἰσχυνθήτωσαν πάντες οἱ προσκυνοῦντες τοῖς γλυπτοῖς
οἱ ἐγκαυχώμενοι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν·
προσκυνήσατε αὐτῷ, πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ.
8 ἤκουσεν καὶ εὐφράνθη Σιων,
καὶ ἠγαλλιάσαντο αἱ θυγατέρες τῆς Ιουδαίας
ἕνεκεν τῶν κριμάτων σου, κύριε·
9 ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ ὕψιστος ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν,
σφόδρα ὑπερυψώθης ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς.
10 οἱ ἀγαπῶντες τὸν κύριον, μισεῖτε πονηρόν·
φυλάσσει κύριος τὰς ψυχὰς τῶν ὁσίων αὐτοῦ,
ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλῶν ῥύσεται αὐτούς.
11 φῶς ἀνέτειλεν τῷ δικαίῳ
καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ εὐφροσύνη.
12 εὐφράνθητε, δίκαιοι, ἐπὶ τῷ κυρίῳ
καὶ ἐξομολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἁγιωσύνης αὐτοῦ.

97 ϚΖʹ

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
Ἄισατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν,
ὅτι θαυμαστὰ ἐποίησεν κύριος·
ἔσωσεν αὐτῷ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ
καὶ ὁ βραχίων ὁ ἅγιος αὐτοῦ.
2 ἐγνώρισεν κύριος τὸ σωτήριον αὐτοῦ,
ἐναντίον τῶν ἐθνῶν ἀπεκάλυψεν τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ.
3 ἐμνήσθη τοῦ ἐλέους αὐτοῦ τῷ Ιακωβ

7 προσκυνουντες] πεποιθοτες επι S: ex Is. 42 17 | αυτω] αυτον R = *eum* La Ga: cf. 44 13 | οι ult. > *L*ʹ(non L^{pau}T) 55 | αυτου] θεου L^{pau} 55

8 σιων] pr. η L^bB^c | 8^{2+3} unus stichus S Sa^B

$9^1/9^2$ tr. Sa^B | ει Bʹ Rʹʼ 1219ʼ] > Ga *L*ʹʼ A | ο B R (cf. 21 14)] > S *L*ʹ Aʼ | υπερ] επι S: ex 9^1 uel ex 94 3 95 4

10 πονηρον Bʹʼ RʹAug Ga = רע] -ρα *L*ʹ Aʼ, -ριαν Sa La^G Sy | φυλασσει] -αξει Bo Sa | κυριος] αυτος Sa; > La^G Ga(non Uulg) = 𝔐 | των οσιων *sanctorum* Ga] *iustorum* La^R; *seruorum* La^{G}Aug: ex 33 23 | αμαρτωλων Bʹʼ Sa Rʹ Sy = 𝔐] -λου La^{G}Aug Ga *L*(Tht?) Aʹʼ

11 ευφροσυνη] -νην L^{pau} A

12 επι Bʹ He] εν R *L*ʹ Aʹʼ: cf. 63 11 | τη μνημη] την -μην L^{pau}ʹHe 55

97 (𝔐 98)

1 ψαλμος / τω δαυιδ] tr. L^{pau}, + ανεπιγραφος (παρ εβραιοις) L^{pau} | 1^{1+2} unus stichus Bʹ, 1^{3+4} unus stichus S | κυριος Bʹ R] pr. ο *L*ʹ Aʹʼ: cf. 2 12; > Ga = 𝔐 | 1^3] pr. *et* La^G | αυτω = לו (cf. Flashar p. 162/3)] αυτον La^G L^a(non He) et Psalt. Rom., ημας ημας (sic) 1219

2 εναντιον των εθνων ad 2^2 trahunt Rʹʼ Aug Thtʼ He Aʹʼ = 𝔐, ad 2^1 Bʹ, est stichus singularis in Sa(hab. hunc stichum in fin. u.) Ga

3 εμνησθη] -θην L^{pau} | τω ιακωβ] τω

καὶ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ τῷ οἴκῳ Ισραηλ·
εἴδοσαν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
4 ἀλαλάξατε τῷ θεῷ, πᾶσα ἡ γῆ,
ᾄσατε καὶ ἀγαλλιᾶσθε καὶ ψάλατε·
5 ψάλατε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ,
ἐν κιθάρᾳ καὶ φωνῇ ψαλμοῦ·
6 ἐν σάλπιγξιν ἐλαταῖς καὶ φωνῇ σάλπιγγος κερατίνης
ἀλαλάξατε ἐνώπιον τοῦ βασιλέως κυρίου.
7 σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς,
ἡ οἰκουμένη καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ·
8 ποταμοὶ κροτήσουσιν χειρὶ ἐπὶ τὸ αὐτό,
τὰ ὄρη ἀγαλλιάσονται,
9 ὅτι ἥκει κρῖναι τὴν γῆν·
κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ
καὶ λαοὺς ἐν εὐθύτητι.

98 ϞΗʹ

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, ὀργιζέσθωσαν λαοί·
ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβιν, σαλευθήτω ἡ γῆ.
2 κύριος ἐν Σιων μέγας
καὶ ὑψηλός ἐστιν ἐπὶ πάντας τοὺς λαούς·

οικω ιακ. Sy: ad 3^2 adapt.; του ιακ. L^{pau} A; > S GaHi = 𝔐 | 3^3] pr. *et* Sy
4 θεω B Sa(Sa^{B*}add. ημων) R′Aug Uulg $L^{d(sil)}$ 1219] κυριω S’ La^G Ga $L^{d’’}$HeB^c A’ = 𝔐 | η > R | fin.] + αυτω Sa
5^{1+2} unus stichus B La^G | τω κυριω = 𝔐] + *nostro* La^G; *deo nostro* Psalt. Rom., + *deo nostro* Aug, τω θεω ημων Sy 1219’: cf. 46 7; αυτω Sa-1093 | εν κιθαρα 2° > La^G L^{pau}Thtp
6 σαλπιγξιν] *salpisin* R | φωνη] + ς S L^{pau} A: ex σαλπ. seq. | κυριου] κυριω B′ La^G
7 οι B′ Sa Ga = 𝔐] pr. παντες Bo R’’ L’’ A’’: cf. 23 1 | εν αυτη = בה] αυτην B: cf. 74 4 et Helbing Kas. p. 75
8 αγαλλιασονται] -σεται L^dThtpH^c: cf. 95 12 | fin. B’’ Sa R’’] + *in*(Uulg *a*) *conspectu domini* Ga = 𝔐, + απο προσωπου κυριου οτι ερχεται Aug L’’ A’’-(55 προ pro απο: cf. 95 13) et alii Latini = 95 13 [1]: haec cum 8^2 iungunt Aug Ga He A’’, stichum singularem efficiunt in TSy
9^1 est stichus singularis in Ga TSy-He A’’, cum 8^2 iungunt B′ Sa R’’ | κρινει] -ναι 1219: ex 9^1

98 (𝔐 99)

1 ψαλμος / τω δαυιδ] tr. L^{pau}, + ανεπιγραφος παρ εβραιοις $L^{b’’}$He 1219, + ανεπιγραφος L^{pau} | ο κυριος] ο > B′: cf. 92 1 | χερουβιν S Sa R’’T A’’] -βιμ B’ GaAug L′: cf. 17 11 | η γη] *mare* La^R: ex 97 7
$2^{1.2}$ duo stichi S Ga TSyHe A’, unus B Sa R’’ 1219 | επι] υπερ He: cf. 95 4 | λαους] θεους B*(uid.) L^{pau}: ex 94 3 95 4 96 9

3 ἐξομολογησάσθωσαν τῷ ὀνόματί σου τῷ μεγάλῳ,
ὅτι φοβερὸν καὶ ἅγιόν ἐστιν.
4 καὶ τιμὴ βασιλέως κρίσιν ἀγαπᾷ·
σὺ ἡτοίμασας εὐθύτητας,
κρίσιν καὶ δικαιοσύνην ἐν Ιακωβ σὺ ἐποίησας.
5 ὑψοῦτε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν
καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ,
ὅτι ἅγιός ἐστιν.
6 Μωυσῆς καὶ Ααρων ἐν τοῖς ἱερεῦσιν αὐτοῦ,
καὶ Σαμουηλ ἐν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
ἐπεκαλοῦντο τὸν κύριον, καὶ αὐτὸς ἐπήκουσεν αὐτῶν,
7 ἐν στύλῳ νεφέλης ἐλάλει πρὸς αὐτούς·
ἐφύλασσον τὰ μαρτύρια αὐτοῦ
καὶ τὰ προστάγματα, ἃ ἔδωκεν αὐτοῖς.
8 κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, σὺ ἐπήκουες αὐτῶν·
ὁ θεός, σὺ εὐίλατος ἐγίνου αὐτοῖς
καὶ ἐκδικῶν ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν.
9 ὑψοῦτε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν
καὶ προσκυνεῖτε εἰς ὄρος ἅγιον αὐτοῦ,
ὅτι ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.

99 ϘΘʹ

1 Ψαλμὸς εἰς ἐξομολόγησιν.
Ἀλαλάξατε τῷ κυρίῳ, πᾶσα ἡ γῆ,

3 εξομολογησασθωσαν] -γισθωσαν S; + παντες B R′ He 1219′: ex 2^2

4^1 > S | αγαπα] -παν Sa L^{pau} | 4^2 > Sa^{B*} | ευθυτητας *aequitates* La^G, *directiones* Ga^cUulg] s > L^{pau}He*, *-tem* La^RAug, *-nem* Ga*

5 θεον ημων] υψιστον Sa^B(non 2032) | τω υποποδιω] το -διον R L^{pau}He* = *scabellum* La Ga: cf. **44** 13; τω -διων (sic) 2032 | 5^3 est stichus singularis in Ga Sy A, cum 5^2 iungunt R′′ THe 1219′, cum 6^1 iungunt B′ Sa; 5^3 ad 5 trahunt etiam Bo Tht. ad 6 etiam Orig. II 515 et Cyr. Alex. IV 488 | οτι (cf. 9) > B′ = 𝔐 | αγιος B′ Sa-2032 R′Aug L′ 1219′] αγιον La^G Ga L^{pau} A: ad υποποδιω et ad 3^2 adapt.

6 το ονομα αυτου] αυτον L^{pau} | επηκουσεν B 2032] -κουεν R 55, εισηκουσεν S L^{pau} A, εισηκουεν L′′: cf. 8 et **3** 5 | αυτων S 2032 L′ A′] αυτοις B, αυτους R = *eos* La Ga: cf. 8 et **33** 7

7 εφυλασσον B′ Sa-2032 R′′ Ga = 𝔐] pr. οτι L′′ A′′, + γαρ Bo | τα προσταγματα α B′ R′] το -μα ο S Ga = חק, τα -ματα αυτου α Sa-2032(αυτου in 2032 sup. lin.) La^GAug L′′ A′′

8 συ 1°] + ει 2032 | επηκουες] -κουσας S 2032: cf. 6 | αυτων 1°] αυτους R = *eos* La Uulg(Ga *illos*): cf. 6 | συ 2° S Sa-2032 R′′ Ga L′′ A′′] > B′ = 𝔐: exciditne ante ευ? | εγινου] εγενου S 2032 $L^{b′}R^c$(non Sy) | αυτων ult.] αυτου 1219

99 (𝔐 **100**)

1 ψαλμος] + τω δαυιδ $L^{d′}$ | inscr.] + ανεπιγραφος παρ εβραιοις Tht | κυριω

2 δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν εὐφροσύνῃ,
εἰσέλθατε ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει.
3 γνῶτε ὅτι κύριος, αὐτός ἐστιν ὁ θεός,
αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς καὶ οὐχ ἡμεῖς,
λαὸς αὐτοῦ καὶ πρόβατα τῆς νομῆς αὐτοῦ.
4 εἰσέλθατε εἰς τὰς πύλας αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει,
εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ ἐν ὕμνοις·
ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ, αἰνεῖτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
5 ὅτι χρηστὸς κύριος, εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
καὶ ἕως γενεᾶς καὶ γενεᾶς ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ.

100 Ρ′

1 Τῷ Δαυιδ ψαλμός.
Ἔλεος καὶ κρίσιν ᾄσομαί σοι, κύριε·
2 ψαλῶ καὶ συνήσω ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ· πότε ἥξεις πρός με;
διεπορευόμην ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου.
3 οὐ προεθέμην πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον,
ποιοῦντας παραβάσεις ἐμίσησα·
4 οὐκ ἐκολλήθη μοι καρδία σκαμβή,
ἐκκλίνοντος ἀπ᾽ ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ οὐκ ἐγίνωσκον.

B′’ Sa-1093 GaAugp *L*b(sil)Thtp’He A’ = 𝔐] θεω R′’Augp Uulg *L*aThtp 1219

2 κυριω] + αυτω 55: cf. 3^1 | εισελθατε (sic etiam THe*Sc)] -θετε S* *L*a′: cf. 4 et 33 6

3 ο θεος B′Bop R′Aug Uulg Sy 55 = 𝔐] + ημων Bop Sa-1093 *L*′ A, > LaG Ga | 3^2] pr. οτι LaG Sy: ex 3^1 | ουχ] ουχι R | 3^3 B′ LaG Ga = 𝔐] pr. ημεις δε Bo Sa R′Aug *L*′’ A′’ et alii Latini: ex 78 13 | της B′] > R *L*′ A’: cf. 78 13

4 εισελθατε (sic etiam THe*Sc)] -θετε S* *L*′: cf. 2 | εξομολογησει] αγαλλιασει Sa: ex 2^2 | $4^{2.3}$ 5^1 sic diuidunt TSy-He 1219: item A, sed trahit εξομολογεισθε αυτω ad 4^2; alias diuidunt B′ (4^2, εξομολ. αυτω, αινειτε — χρηστος κυριος, εις τ. αιωνα τ. ελεος αυτου) et Sa R′’ Ga 55 (= B′, sed εξομολ. αυτω iungunt cum 4^2; LaG *confessionis* pro εξομολ. αυτω) | εις 2° > B | αινειτε] pr. *et* Sy

5 κυριος] + ο θεος ημων Sa | εις B′ R′’ Ga *L*′’ 1219 = 𝔐] pr. οτι Bo Sa A’ | τον αιωνα] + του αιωνος He | γενεας και γενεας] *saeculum et saeculum* LaG, *saeculum saeculi* alii Latini | και γενεας] γενεων He: cf. 101 25

100 (𝔐 101)

1 τω δαυιδ / ψαλμος B *L*dT′’ = 𝔐] tr. S R′’ Ga *L*d(sil)He 55, ψ. > A | inscr.] + εις εξομολογησιν *L*pau: ex 99 1; + τετραδι σαββατων aliqua exemplaria teste Tht: ex 93 1 | ελεος B′ R] ελεον (uel ελαιον: cf. 88 21) *L*′ A’: cf. 5 8

2^1 in duo stichos (ψαλω — αμωμω, ποτε — με) diuidunt Sa Ga Sy, 2^2 in duo stichos (διεπορ. — μου 1°, εν μεσω — fin.) diuidunt LaG Ga; ψαλω ad 1 trahit 𝔐 | οδω] ωδη B | αμωμω] *sanctorum* Sa: item in 6 | ηξεις] ηξει κυριος ο θεος Sa | του οικου] τω οικω S | μου ult.] σου R′’(non Aug) Sy

3 προεθεμην] -ετιθεμην *L*′(non THe) 1219

5 τὸν καταλαλοῦντα λάθρᾳ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδίωκον·
ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῳ καρδίᾳ, τούτῳ οὐ συνήσθιον.
6 οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πιστοὺς τῆς γῆς τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ᾽ ἐμοῦ·
πορευόμενος ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ, οὗτός μοι ἐλειτούργει.
7 οὐ κατῴκει ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας μου ποιῶν ὑπερηφανίαν,
λαλῶν ἄδικα οὐ κατεύθυνεν ἐναντίον τῶν ὀφθαλμῶν μου.
8 εἰς τὰς πρωίας ἀπέκτεννον πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς
τοῦ ἐξολεθρεῦσαι ἐκ πόλεως κυρίου πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν.

101

ΡΑʹ

1 Προσευχὴ τῷ πτωχῷ, ὅταν ἀκηδιάσῃ
καὶ ἐναντίον κυρίου ἐκχέῃ τὴν
δέησιν αὐτοῦ.
2 Εἰσάκουσον, κύριε, τῆς προσευχῆς μου,
καὶ ἡ κραυγή μου πρὸς σὲ ἐλθάτω.
3 μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ᾽ ἐμοῦ·
ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ θλίβωμαι, κλῖνον τὸ οὖς σου πρός με·
ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ εἰσάκουσόν μου.
4 ὅτι ἐξέλιπον ὡσεὶ καπνὸς αἱ ἡμέραι μου,
καὶ τὰ ὀστᾶ μου ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν.
5 ἐπλήγη ὡσεὶ χόρτος καὶ ἐξηράνθη ἡ καρδία μου,
ὅτι ἐπελαθόμην τοῦ φαγεῖν τὸν ἄρτον μου.

5^1 in duo stichos (τον — αυτου, τουτον εξεδ.) diuidit Ga, 5^2 in duo stichos (υπερηφ. — καρδια, τουτω — fin.) diuidunt Ga A | του] τον L^bT$Th^t$$P^p$He*, των L^{pau}: cf. Helbing Kas. p. 183 | εξεδιωκον] *abieci* Sa | απληστω] απιστω L^{pau}Tht^p | τουτω] τουτοις Sy

6^1 unus stichus Sa Ga, duo (οι — γης, του — εμου) rel. | μου] αυτου S | τους πιστους] *sanctos* Sa, pr. παντας Bo^p | αμωμω: cf. 2

7^1 in duo stichos (ου 1° — μου 1°, ποιων υπερηφ.) diuidit Ga | αδικα] εν αδικια Sa | εναντιον B R T] ενωπιον S *L′* A′ʼ: cf. 21_{26}

8 απεκτεννον B R TSᶜ 55] -κτενον(sic) *L′*(sic etiam He) A′(1219 αι pro ε), -κτ(ε)ινον S*L^{pau}: cf. 77_{34} | 8^2 in duo stichos (του — κυριου, παντας ult. — fin.) diuidunt R′ʼ T | εξολεθρευσαι] -λοθ- *L′*(non T): cf. 11_4; + *eos* La(non Aug) | ανομιαν] αδικιαν B

101 (𝔐 102)

1 και / εναντ. κυριου] tr. Sy | εναντιον B R *L* 55] -τι L^{pau}Tht^pHe A; ενωπιον S L^{pau}Tht^p: cf. 21_{26} | fin.] + και μετα πονου (προσ)ευχηται L^{pau}

2 εισακουσον κυριε B R′ʼ] tr. S Ga *L′ʼ* Aʼ = 𝔐 | της προσευχης] τη⟨ν⟩ -χην R = *orationem* La Ga: cf. 33_7 | ελθατω B THe*SᶜRᶜ Aʼ] -θετω S* R* *L′*: cf. 33_6

3^2 et 3^3 in binos stichos (εν 1° — θλιβ., κλινον — με, εν 2° — σε, ταχυ — fin.) diuidit Ga | το ους σου / προς με B R′ʼ(La^G add. *domine* post *me*) 55] tr. S Ga *L′ʼ* A′ = 𝔐 | εισακουσον B R A′ 2029] επ- S *L′* 55: cf. 3_5

5 επληγη S L^{pau}Heᶜ, *percussum est* La = 𝔐] -γην Bʼ Sa R *L′ʼ* A′ʼ, *percussus sum* Uulg(Ga om. *sus*)

6 ἀπὸ φωνῆς τοῦ στεναγμοῦ μου
ἐκολλήθη τὸ ὀστοῦν μου τῇ σαρκί μου.
7 ὡμοιώθην πελεκᾶνι ἐρημικῷ,
ἐγενήθην ὡσεὶ νυκτικόραξ ἐν οἰκοπέδῳ,
8 ἠγρύπνησα καὶ ἐγενήθην
ὡσεὶ στρουθίον μονάζον ἐπὶ δώματι.
9 ὅλην τὴν ἡμέραν ὠνείδιζόν με οἱ ἐχθροί μου,
καὶ οἱ ἐπαινοῦντές με κατ᾽ ἐμοῦ ὤμνυον.
10 ὅτι σποδὸν ὡσεὶ ἄρτον ἔφαγον
καὶ τὸ πόμα μου μετὰ κλαυθμοῦ ἐκίρνων
11 ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου καὶ τοῦ θυμοῦ σου,
ὅτι ἐπάρας κατέρραξάς με.
12 αἱ ἡμέραι μου ὡσεὶ σκιὰ ἐκλίθησαν,
καὶ ἐγὼ ὡσεὶ χόρτος ἐξηράνθην.
13 σὺ δέ, κύριε, εἰς τὸν αἰῶνα μένεις,
καὶ τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.
14 σὺ ἀναστὰς οἰκτιρήσεις τὴν Σιων,
ὅτι καιρὸς τοῦ οἰκτιρῆσαι αὐτήν, ὅτι ἥκει καιρός·
15 ὅτι εὐδόκησαν οἱ δοῦλοί σου τοὺς λίθους αὐτῆς
καὶ τὸν χοῦν αὐτῆς οἰκτιρήσουσιν.
16 καὶ φοβηθήσονται τὰ ἔθνη τὸ ὄνομα κυρίου
καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς τὴν δόξαν σου,
17 ὅτι οἰκοδομήσει κύριος τὴν Σιων
καὶ ὀφθήσεται ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ.
18 ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν προσευχὴν τῶν ταπεινῶν
καὶ οὐκ ἐξουδένωσεν τὴν δέησιν αὐτῶν.

$6^{1\cdot 2}$ duo stichi Sa Ga T, unus B′ R′ʾ SyHe A′ʾ | το οστουν] τα οστα R′ʾ
7 ωμοιωθην] ν > A
$8^{1\cdot 2}$ duo stichi Ga, unus rel. | εγενηθην B′ R He] -νομην *L′* A′ʾ: cf. **29**11 **108**25 **17**19 et S.-St. 3, p. 294 n. 2 | ωσει B′ R 55] ως *L*$^{a′}$ A: cf. **16**12 | δωματι] -τος *L*(non TThtHeSu): cf. **1**1
10 μετα] *sicut* Sy: ex 10^1
11 σου 1^0 > GaHi *L*^{pau}
12 init.] pr. και 2033 | ωσει 1^0] ως 1219: cf. **16**12 | σκια] σκιαι TS^c 1219 | και εγω B′ 2033 R THe A′] καγω *L′* 55 | εξηρανθην] -θη R *L*^{pau}
13 γενεαν bis *generationem* GaAug] *-ne* La^R, *saeculum* La^G
14^2 unus stichus B′ Sa-2033 La^G(om. οτι ηκει καιρος) THe A′ʾ, duo (οτι 1^0 — αυτην, οτι 2^0 — fin.) R′ Ga Sy | καιρος 1^0] pr. ερχεται *uenit* R′ʾ(non Aug) | καιρος ult.] pr. ο 2033
16 τα εθνη > S | κυριου S Sa-2033-(pr. του) La^G Ga *L′ʾ* = 𝔐] σου κυριε Bʾ R′Aug Uulg He A′ʾ(A ex corr.): ad 16^2 adapt. | παντες > Sa(non 2033) | βασιλεις] *regna* Bo: cf. 23 | της γης > *B*ʾ Sy 55 | σου] *eius* La^G Sy: ad κυριου adapt.
18 init.] pr. και 2033 | ταπεινων] πτωχων Sʾ Rʾ: ex 1; πενητων 2033; εθνων He (sed interpretatio est των αγιων)

19 γραφήτω αὕτη εἰς γενεὰν ἑτέραν,
καὶ λαὸς ὁ κτιζόμενος αἰνέσει τὸν κύριον,
20 ὅτι ἐξέκυψεν ἐξ ὕψους ἁγίου αὐτοῦ,
κύριος ἐξ οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐπέβλεψεν
21 τοῦ ἀκοῦσαι τὸν στεναγμὸν τῶν πεπεδημένων,
τοῦ λῦσαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων,
22 τοῦ ἀναγγεῖλαι ἐν Σιων τὸ ὄνομα κυρίου
καὶ τὴν αἴνεσιν αὐτοῦ ἐν Ιερουσαλημ
23 ἐν τῷ συναχθῆναι λαοὺς ἐπὶ τὸ αὐτὸ
καὶ βασιλείας τοῦ δουλεύειν τῷ κυρίῳ.
24 ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν ὁδῷ ἰσχύος αὐτοῦ
Τὴν ὀλιγότητα τῶν ἡμερῶν μου ἀνάγγειλόν μοι·
25 μὴ ἀναγάγῃς με ἐν ἡμίσει ἡμερῶν μου,
ἐν γενεᾷ γενεῶν τὰ ἔτη σου.
26 κατ' ἀρχὰς σύ, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,
καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σού εἰσιν οἱ οὐρανοί·
27 αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμενεῖς,
καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,
καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλάξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγήσονται·
28 σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.
29 οἱ υἱοὶ τῶν δούλων σου κατασκηνώσουσιν,
καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα κατευθυνθήσεται.

102 ΡΒʹ

1 Τῷ Δαυιδ.

19 αινεσει τον κυριον] *laudabunt* La^{G}
20 εξ ουρανου επι] εκ του ουρ. εις R He
21 τον στεναγμον] του -μου *L*′(non *L*^{pau}-He): cf. **25** 7
22 του αναγγειλαι] τ. -γεληναι S, *ut adnuntietur* La Ga(sed Uulg *ut annuncient*)
23^{1+2} unus stichus B | συναχθηναι B′ R 1219’] pr. επι *L*′ A: cf. **30** 14 | βασιλειας B′’ R′’ = 𝔐] -λεις Sa Ga *L*′’ A′’
25 με > La^{R} | ημερων] pr. των R | εν γενεα(*L*^{pau}-αις) γενεων *in generatione generationum* Aug = 𝔐] *in g. et generatione* La^{R}, εις γενεαν και γενεαν R, *in generationem et generationem* La^{G}(om. *in*) Ga: ex 13 etc.
26 συ κυριε την γην εθεμ. (sic etiam 1093)] συ > La^{R}; συ κυριε sub ob. Ga, συ κυριε > S = 𝔐; την γην συ κυριε εθεμ. B, την γην συ εθεμ. κυριε La^{G}Aug; cf. Hebr. **1** 10 | των > S
27 διαμενεῖς Bo Sy] -μένεις Sa La Ga: cf. **60** 8 **71** 17 | και 2° > La^{G} | αλλαξεις S La Ga et Tert. (item σ′ teste Tht) = 𝔐] ελιξεις B’ R(*ellixis*) *L*′’(He ειληξης) A′’(1219 ιλιξις, 55 ειλειξεις): cf. Hebr. **1** 12 Is. **34** 4
28 in duo stichos (συ — ει, και — fin.) diuidunt R′ | ο > *L*^{pau}
29 οι > R *L*^{pau} A | κατασκην.] + επι της γης (uel εν τη γη) Sa: cf. **36** 29 **68** 37; + *ibi* La^{G} et alii Latini (La^{G} *tibi* pro *ibi*: *-bunt* praecedit)

102 (𝔐 103)

1 τω δαυιδ] pr. ψαλμος La^{G} *L*^{a}′(non

Εὐλόγει, ἡ ψυχή μου, τὸν κύριον
καί, πάντα τὰ ἐντός μου, τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ·
2 εὐλόγει, ἡ ψυχή μου, τὸν κύριον
καὶ μὴ ἐπιλανθάνου πάσας τὰς ἀνταποδόσεις αὐτοῦ·
3 τὸν εὐιλατεύοντα πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου,
τὸν ἰώμενον πάσας τὰς νόσους σου·
4 τὸν λυτρούμενον ἐκ φθορᾶς τὴν ζωήν σου,
τὸν στεφανοῦντά σε ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς·
5 τὸν ἐμπιπλῶντα ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν σου,
ἀνακαινισθήσεται ὡς ἀετοῦ ἡ νεότης σου.
6 ποιῶν ἐλεημοσύνας ὁ κύριος
καὶ κρίμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις.
7 ἐγνώρισεν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ τῷ Μωυσῇ,
τοῖς υἱοῖς Ισραηλ τὰ θελήματα αὐτοῦ.
8 οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος,
μακρόθυμος καὶ πολυέλεος·
9 οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται
οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶνα μηνιεῖ·
10 οὐ κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν
οὐδὲ κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν·
11 ὅτι κατὰ τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς
ἐκραταίωσεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν·
12 καθ' ὅσον ἀπέχουσιν ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν,
ἐμάκρυνεν ἀφ' ἡμῶν τὰς ἀνομίας ἡμῶν.
13 καθὼς οἰκτίρει πατὴρ υἱούς,
οἰκτίρησεν κύριος τοὺς φοβουμένους αὐτόν,
14 ὅτι αὐτὸς ἔγνω τὸ πλάσμα ἡμῶν·
μνήσθητι ὅτι χοῦς ἐσμεν.

He), + ψαλμος *L*b 1219 | τα εντος] *ossa* LaG: ex **34** 10
2 επιλανθανου] -θανε R | ανταποδοσεις] αντ > S; αινεσεις B': ex **9** 15 **72** 28 **105** 2
3 πασαις ταις ανομιαις] πασας τας -μιας *L*b'
4 σου] *meam* LaG | οικτ(ε)ιρμοις B Ga *L'* A'] -μω S R''
5 εμπιπλωντα S *L'* A'] -πιμπ- B R *L*pau 1219(ου pro ω): cf. **144** 16 **147** 3 et Thack. p. 249
7 εγνωρισεν τας οδους αυτου] *notas*(ms. -*tos*) *fecisti uias tuas* LaR | τω > S
8 fin.] + και αληθεινος Ac: ex **85** 15
9[1+2] unus stichus S T 55
10 αμαρτιας ... ανομιας] tr. *L*(non T-Tht'He) | ημιν 1°] ημας He, > 55
11 κυριος > SaB LaG Ga = 𝔐 | αυτου > R | επι τους φοβουμενους] ε. τοις -νοις *L*b: item in 17, cf. **1** 1
12 ανομιας] αμαρτιας *peccata* R'Aug
13 init.] pr. και B'' | οικτιρησεν] ωκτ. *L'*(non THe): cf. **59** 3; οικτιρει Sy: cf. 13[1]; pr. ουτως Bo R'Aug(R *uius* pro *utos*) | τους φοβουμενους] τοις -νοις *L*pau
14 μνησθητι B' Aug = זְכוֹר] + κυριε Bo Sa R'' 55; εμνησθη Ga *L'*(Sy dub.) A': cf. 𝔐 זָכוּר; εμνησθην *L*pau

15 ἄνθρωπος, ὡσεὶ χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ·
ὡσεὶ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ, οὕτως ἐξανθήσει·
16 ὅτι πνεῦμα διῆλθεν ἐν αὐτῷ, καὶ οὐχ ὑπάρξει
καὶ οὐκ ἐπιγνώσεται ἔτι τὸν τόπον αὐτοῦ.
17 τὸ δὲ ἔλεος τοῦ κυρίου ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν,
καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπὶ υἱοὺς υἱῶν
18 τοῖς φυλάσσουσιν τὴν διαθήκην αὐτοῦ
καὶ μεμνημένοις τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι αὐτάς.
19 κύριος ἐν τῷ οὐρανῷ ἡτοίμασεν τὸν θρόνον αὐτοῦ,
καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ πάντων δεσπόζει.
20 εὐλογεῖτε τὸν κύριον, πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ,
δυνατοὶ ἰσχύι ποιοῦντες τὸν λόγον αὐτοῦ
τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τῶν λόγων αὐτοῦ·
21 εὐλογεῖτε τὸν κύριον, πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ,
λειτουργοὶ αὐτοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα αὐτοῦ·
22 εὐλογεῖτε τὸν κύριον, πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ
ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ·
εὐλόγει, ἡ ψυχή μου, τὸν κύριον.

103 ΡΓʹ

1 Τῷ Δαυιδ.
Εὐλόγει, ἡ ψυχή μου, τὸν κύριον.
κύριε ὁ θεός μου, ἐμεγαλύνθης σφόδρα,

15 εξανθησει] ξηρανθησεται uel sim. Bo SaL: cf. **128**₆

16 πνευμα] + αυτου Sa | επιγνωσεται .. τον τοπον] *cognoscetur* .. *locus* Sy: sim. Pešīṭtā, cf. proleg. § 7₆

17^1 unus stichus B′ Sa R′ He, duo (το — αιωνος 1⁰, και 1⁰ — αυτον) LaG Ga TSy A′ʾ | και 1⁰ > LaR | επι τους φοβ.: cf. 11 | υιους] υιοις *L*b′Bc: ad 18 τοις φυλασσουσιν κτλ. adapt.

18 τοις φυλασσουσιν ... μεμνημενοις] τους -σοντας ... -μενους *L*pau: ad 17 υιους adapt.; ⟨τοις⟩ -σουσειν ... -μενους (sic) 1219

19 εν τω ουρ. / ητοιμ.] tr. LaRAug | δεσποζει] *dominabitur* LaRAug Ga

20 παντες > Ga(non Uulg) = 𝔐 | οι > S *L*b(sil) | ισχυι cum δυνατοι connectunt Bo Sa LaG = 𝔐, cum ποιουντες Sy | των λογων] του λογου *L*pau

21^2 22^1 > 55

21 ποιουντες] pr. οι *L*pau | το θελημα] τα -ματα B′, *uoluntates* LaG: ex 7

22 δεσποτειας = 𝔐 (cf. **144**₁₃)] δυναστειας B′ʾ 55 | τον κυριον ult. > LaG

103 (𝔐 104)

1 τω(A του) δαυιδ] pr.(*L*pau add.) ψαλμος *L*a′(non He); pr. επι της του κοσμου γενεσεως He, add. επι(*L*pau υπερ uel περι) της του κοσμου γενεσεως(*L*pau συστασεως) uel sim. *L*aʾ(non T; superadd. Sy οτι ταυτα υμιν εποιησα, cod. latinizans 156 [cf. proleg. § 5₁] οτι ταυτα ημιν εποιησεν); deinde add. *L*pauʾ ανεπιγραφος παρ εβραιοις | κυριε] + κυριε B SaL | μου 2⁰ > Bo | εμεγαλυνθης Sa R′ʾ GaHi *L* A′ = 𝔐]

ἐξομολόγησιν καὶ εὐπρέπειαν ἐνεδύσω
2 ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον,
ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ δέρριν·
3 ὁ στεγάζων ἐν ὕδασιν τὰ ὑπερῷα αὐτοῦ,
ὁ τιθεὶς νέφη τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ,
ὁ περιπατῶν ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων·
4 ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα
καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πῦρ φλέγον.
5 ἐθεμελίωσεν τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς,
οὐ κλιθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
6 ἄβυσσος ὡς ἱμάτιον τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ,
ἐπὶ τῶν ὀρέων στήσονται ὕδατα·
7 ἀπὸ ἐπιτιμήσεώς σου φεύξονται,
ἀπὸ φωνῆς βροντῆς σου δειλιάσουσιν.
8 ἀναβαίνουσιν ὄρη καὶ καταβαίνουσιν πεδία
εἰς τόπον, ὃν ἐθεμελίωσας αὐτοῖς·
9 ὅριον ἔθου, ὃ οὐ παρελεύσονται,
οὐδὲ ἐπιστρέψουσιν καλύψαι τὴν γῆν.
10 ὁ ἐξαποστέλλων πηγὰς ἐν φάραγξιν,
ἀνὰ μέσον τῶν ὀρέων διελεύσονται ὕδατα·
11 ποτιοῦσιν πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ,
προσδέξονται ὄναγροι εἰς δίψαν αὐτῶν·
12 ἐπ᾽ αὐτὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσει,
ἐκ μέσου τῶν πετρῶν δώσουσιν φωνήν.
13 ποτίζων ὄρη ἐκ τῶν ὑπερῴων αὐτοῦ,

pr. ως B′ᐾ Tht᾽ 55 et Orig. (S.St. 2, p. 212. 214): ex 24 et **91** 6 | ευπρεπειαν B′ᐾ 1093 R′ᐾ GaHi Sy 55] μεγαλοπρεπειαν *L*′ A: cf. **110** 3

2^1 et 2^2] pr. ο L^{pau}: ad 3 adapt.

3 ο 1° > 55: ad 2 adapt. | νεφη = 𝔐] νεφει L^b, νεφελην S(om. την seq.), *nubem* GaHi | ανεμων] -μου Sy = 𝔐 et Pešīṭtā

4 πυρ φλεγον] πυρος φλογα Bo Sa L^b A^c(φλεγα!): ex Hebr. **1** 7

5 εθεμελιωσεν B′-2044 Sa R′ᐾ = 𝔐] ο θεμελιων Bo *L*′ᐾ A′ᐾ, *qui fundasti* GaHi | αυτης > Sa | κλιθησεται] κληθ. S L^{pau}He, κεινηθ. A (Bo Sa?)

6 αυτου (cf. 𝔐)] αυτης L^b, cf. Tht: το „αυτου“ αντι του „αυτης“ τεθεικεν | στησονται] -σεται L^bTht^p: cf. 9. 10. 16. 20. 26. 28 et **11** 3

8 εις τοπον] *in locis suis* Sa | τοπον B-2044 R A] pr. τον S *L*′ 1219᾽ | αυτοις = 𝔐] αυτους S, αυτα L^a(non THe)

9 εθου] + *eis* La(non Aug) | παρελευσονται] -σεται $L^{d\prime}$$R^c$ 1219: cf. 6 | επιστρεψουσιν] απο- B-2044

10 εξαποστελλων] εξ > B(non 2044): cf. **104** 17 | διελευσονται] -σεται L^bTht^p: cf. 6 | υδατα] ÷ Ga, > La^G = 𝔐

11 αγρου] *siluae* i. e. δρυμου La^G Sy et Aug(octies in IV 1149 F—1152 E, sed 1142 C *agri*) et alii Latini: ex 20 | εις διψαν *in sitim* La^RAug] *in* > La^G = 𝔐, *in siti* Ga

12 φωνην *uocem* Ga] + αυτων R′ᐾ; φωνας 1219, *uoces* Uulg

ἀπὸ καρποῦ τῶν ἔργων σου χορτασθήσεται ἡ γῆ.
14 ἐξανατέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσιν
καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων
τοῦ ἐξαγαγεῖν ἄρτον ἐκ τῆς γῆς·
15 καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου
τοῦ ἱλαρῦναι πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ,
καὶ ἄρτος καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει.
16 χορτασθήσεται τὰ ξύλα τοῦ πεδίου,
αἱ κέδροι τοῦ Λιβάνου, ἃς ἐφύτευσεν·
17 ἐκεῖ στρουθία ἐννοσσεύσουσιν,
τοῦ ἐρωδιοῦ ἡ οἰκία ἡγεῖται αὐτῶν.
18 ὄρη τὰ ὑψηλὰ ταῖς ἐλάφοις,
πέτρα καταφυγὴ τοῖς χοιρογρυλλίοις.
19 ἐποίησεν σελήνην εἰς καιρούς,
ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ.
20 ἔθου σκότος, καὶ ἐγένετο νύξ,
ἐν αὐτῇ διελεύσονται πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ,
21 σκύμνοι ὠρυόμενοι ἁρπάσαι
καὶ ζητῆσαι παρὰ τοῦ θεοῦ βρῶσιν αὐτοῖς.
22 ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, καὶ συνήχθησαν
καὶ ἐν ταῖς μάνδραις αὐτῶν κοιτασθήσονται·
23 ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ
καὶ ἐπὶ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ ἕως ἑσπέρας.

13 απο] εκ R | σου] αυτου Sa: ex 13^1

14 εξανατελλων B′-2044 = 𝔐] pr. ο R *L*′ A’ | αρτον] κορτον (sic) 2044: cf. 14^1 | της > 55

16 χορτασθησεται B′-2044 *L*^{a} 1219’] -σονται R *L*^{b}′He A: cf. 6 | πεδιου (cf. Flashar p. 253/4)] *siluarum* La^{G} et alii Latini: cf. 20 et 95_{12}; κυριου S = 𝔐: item ο εβραιος και οι λοιποι teste Tht | αι] και *et* R′’ Ga | εφυτευσεν B′’-2044 R′Aug Ga = 𝔐] -σας Sa La^{G} *L*′’ A′’

17 ερωδιου] ηρ- T: cf. proleg. § 7_4; αρ- He A’(non 1219): cf. Leu. 11_{19} Deut. 14_{16} | οικια] κατοικια *L*′’ 1219 | αυτων (cf. Helbing Kas. p. 118)] αυτω B-2044, αυτα *L*^{pau}

18 init.] pr. εδωκας Sa | τοις χοιρογρυλλιοις B′’-2044 Sa(cf. S.-St. 2, p. 49 n. 5) R’ GaHi 1219(γο pro γρυλ)] τ. λαγωοις *O*-(teste Hi, cf. proleg. § 6_6 fin.) *L*′Su A’, + και τοις λαγωοις La^{R}Aug Sy: cf. S.-St. 2, p. 49. 60. 69. 90 et proleg. § 5_{10} 7_6

19 εποιησεν] -σας Sa *L*^{pau}

20 εθου] *posuit* La^{G} | διελευσονται] -σεται S *L*^{b}: cf. 6 | δρυμου *siluae* La^{R}Aug Ga] *siluarum* La^{G} et alii Latini: cf. 16; αγρου Sa *L*^{pau}: ex 11

21 σκυμνοι] pr. *sicut* La^{G} | αρπασαι B′ R 55] pr. του *L*′ A′: cf. 9. 26. 27 et 14. 15 | του θεου] τω θεω *L*(non T); θεου R = *deo* La Ga | αυτοις] εαυτοις 1219, αυτων 55

22 συνηχθησαν] συναχθησονται B: ad 22^2 adapt.? (non ad 𝔐 adapt., cf. init. u.) | εν ταις μανδραις B R 1219’] επι τ. μ. S, εις τας μανδρας *L*′ A

23 επι 2° > La^{G} | εως] μεχρι S

24 ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, κύριε·
πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας,
ἐπληρώθη ἡ γῆ τῆς κτήσεώς σου.
25 αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος,
ἐκεῖ ἑρπετά, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός,
ζῷα μικρὰ μετὰ μεγάλων·
26 ἐκεῖ πλοῖα διαπορεύονται,
δράκων οὗτος, ὃν ἔπλασας ἐμπαίζειν αὐτῷ.
27 πάντα πρὸς σὲ προσδοκῶσιν
δοῦναι τὴν τροφὴν αὐτοῖς εὔκαιρον.
28 δόντος σου αὐτοῖς συλλέξουσιν,
ἀνοίξαντος δέ σου τὴν χεῖρα τὰ σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος.
29 ἀποστρέψαντος δέ σου τὸ πρόσωπον ταραχθήσονται·
ἀντανελεῖς τὸ πνεῦμα αὐτῶν, καὶ ἐκλείψουσιν
καὶ εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν.
30 ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά σου, καὶ κτισθήσονται,
καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.
31 ἤτω ἡ δόξα κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα,
εὐφρανθήσεται κύριος ἐπὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ·
32 ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν,
ὁ ἁπτόμενος τῶν ὀρέων καὶ καπνίζονται.
33 ᾄσω τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ζωῇ μου,
ψαλῶ τῷ θεῷ μου, ἕως ὑπάρχω·

24 κτησεως *possessione* Ga (item οι αλλοι ερμηνευται teste Tht, cf. Field) = 𝔐 (cf. **104** 21)] κτισεως rel. (= *creatura* La)

25 ευρυχωρος] add. ※ χερσιν GaHi: teste Hi ex εβρ′ ϑ′, cf. S.-St. 2, p. 125 n. 3

26¹ > B | διαπορευονται *pertranseunt* La^{G}] -ρευεται *L*^{b}Thtp: cf. 6; *commeabunt* La^{R}Aug, *pertransibunt* Ga | επλασας] εφυτευσας R: cf. 16 | αυτω] αυτοις R′, αυτων uel -τον *L*^{pau}, αυτα *L*^{pau}, > La^{G}

27¹·² duo stichi R′ TSy A′, unus B′ Sa La^{G} Ga He 55 | προσδοκωσιν] -κουσιν He*R^{c}: cf. **118** 166 | 27¹] + *domine* La^{R}Aug | δουναι] pr. του R: cf. 21 | την τροφην αυτοις B′’ Sa He 1219] αυτοις τροφην R = *illis cibum*(uel *escam*) La Ga; την τρ. αυτων *L*′’ A’ = 𝔐, cf. **144** 15 | ευκαιρον B′ 55] pr. εις *L*′, εις καιρον A; εν ευκαιρια R: ex **144** 15; *in tempore opportuno* La^{R}Aug, *tempore* La^{G}, *in tempore* Ga; > He

28 αυτοις] s > *L*^{b}THe 55: ante σ | δε > La^{G} Ga *L*^{a}(non THe) = 𝔐 | την χειρα *manum* La^{G}] + *tuam* La^{R}Aug Ga = 𝔐 | συμπαντα] συμ > S | πλησθησονται S *L*′ A′’] -σεται R *L*^{pau}: cf. 6; εμπλησθησεται B | χρηστοτητος] πιοτητος A’(non 1219) et Psalt. Rom.: ex **64** 12

29 το προσωπον *faciem* La^{G} Ga] + *tuam* La^{R}Aug = 𝔐

30 εξαποστελεις *emittes* UulgAug] *emitte* La Ga: exciditne *s* ante *spiritus*?

31 τον αιωνα B′ R′Aug Ga 1219’ = 𝔐] τους -νας *L*′’ A, *saeculum saeculi* La^{G} et alii Latini | 31²] pr. *et* Sy | επι] εν R = *in* La Ga: cf. **63** 11

33 τω κυριω et τω θεω μου] bis *domino meo* La^{G}

34 ἡδυνθείη αὐτῷ ἡ διαλογή μου,
ἐγὼ δὲ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ κυρίῳ.
35 ἐκλίποισαν ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ τῆς γῆς
καὶ ἄνομοι, ὥστε μὴ ὑπάρχειν αὐτούς.
εὐλόγει, ἡ ψυχή μου, τὸν κύριον.

104 ΡΔʹ

1 Αλληλουια.
Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ καὶ ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
ἀπαγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν τὰ ἔργα αὐτοῦ·
2 ᾄσατε αὐτῷ καὶ ψάλατε αὐτῷ,
διηγήσασθε πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ.
3 ἐπαινεῖσθε ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ,
εὐφρανθήτω καρδία ζητούντων τὸν κύριον·
4 ζητήσατε τὸν κύριον καὶ κραταιώθητε,
ζητήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διὰ παντός.
5 μνήσθητε τῶν θαυμασίων αὐτοῦ, ὧν ἐποίησεν,
τὰ τέρατα αὐτοῦ καὶ τὰ κρίματα τοῦ στόματος αὐτοῦ,
6 σπέρμα Αβρααμ δοῦλοι αὐτοῦ,
υἱοὶ Ιακωβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ.
7 αὐτὸς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν,
ἐν πάσῃ τῇ γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ.
8 ἐμνήσθη εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκης αὐτοῦ,
λόγου, οὗ ἐνετείλατο εἰς χιλίας γενεάς,
9 ὃν διέθετο τῷ Αβρααμ,
καὶ τοῦ ὅρκου αὐτοῦ τῷ Ισαακ
10 καὶ ἔστησεν αὐτὴν τῷ Ιακωβ εἰς πρόσταγμα
καὶ τῷ Ισραηλ διαθήκην αἰώνιον

34 αυτω] *deo* Sy
35 εκλ(ε)ιποισαν] -ποιεν $L^{a'}$(non THe) 1219: cf. **34** 25 | αμαρτωλοι] pr. οι 1219 | αυτους] αυτοις He

104 (𝔐 105)

1 αλληλουια] trahit 𝔐 ad finem Ps. praec.; + αινος He | απαγγειλατε] αν- R L^{pau} 55 | εργα] μεγαλια S He
2 αυτω 1°] τω κυριω 55 (om. και seq.), > La^{G} Ga(non Uulg) | ψαλατε αυτω] υμνησατε αυτον He: ex Par. I **16** 9
3 τω αγιω > He | καρδια] pr. η L^{pau}
4 το > R
5 τερατα] εργα Sa: ex 1
6 δουλοι] -λου R (La Ga dub., hab. *serui*) | υιοι] pr. οι L^{pau}
8 εμνησθη] -θην L^{pau}
9 1.2 duo stichi B R'' Ga TSyHe 1219, unus S Sa A' | του ορκου] τω -κω L^{a}-(non T; Sy dub.) A'(1219 deest) | ισαακ] ισακ S La^{G}: item S in Par. I **16** 16
10 αυτην B $L^{d(sil)}$THeR^{c} A'' (cf. 𝔐)] αυτον S $L^{d'}$: cf. Par. I **16** 17; αυτο R = *illud* La Ga | διαθηκην B' = 𝔐] pr. εις rel.: ex 10[1]; cf. Par. I **16** 17

11 λέγων Σοὶ δώσω τὴν γῆν Χανααν
σχοίνισμα κληρονομίας ὑμῶν.
12 ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἀριθμῷ βραχεῖς,
ὀλιγοστοὺς καὶ παροίκους ἐν αὐτῇ
13 καὶ διῆλθον ἐξ ἔθνους εἰς ἔθνος,
ἐκ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον·
14 οὐκ ἀφῆκεν ἄνθρωπον ἀδικῆσαι αὐτοὺς
καὶ ἤλεγξεν ὑπὲρ αὐτῶν βασιλεῖς
15 Μὴ ἅπτεσθε τῶν χριστῶν μου
καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε.
16 καὶ ἐκάλεσεν λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν,
πᾶν στήριγμα ἄρτου συνέτριψεν·
17 ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτῶν ἄνθρωπον,
εἰς δοῦλον ἐπράθη Ιωσηφ.
18 ἐταπείνωσαν ἐν πέδαις τοὺς πόδας αὐτοῦ,
σίδηρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ
19 μέχρι τοῦ ἐλθεῖν τὸν λόγον αὐτοῦ,
τὸ λόγιον κυρίου ἐπύρωσεν αὐτόν.
20 ἀπέστειλεν βασιλεὺς καὶ ἔλυσεν αὐτόν,
ἄρχων λαῶν, καὶ ἀφῆκεν αὐτόν·
21 κατέστησεν αὐτὸν κύριον τοῦ οἴκου αὐτοῦ
καὶ ἄρχοντα πάσης τῆς κτήσεως αὐτοῦ
22 τοῦ παιδεῦσαι τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ ὡς ἑαυτὸν
καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτοῦ σοφίσαι.
23 καὶ εἰσῆλθεν Ισραηλ εἰς Αἴγυπτον,
καὶ Ιακωβ παρῴκησεν ἐν γῇ Χαμ·

11 υμων] σου Bo: ad 11[1] adapt.
13 διηλθον] -θεν *L*[d]R[c] | εκ BBo[p] La et Aug. IV 1183 A = 𝔐] pr. και SBo[p] Sa R Ga *L*'' A' et Aug. IV 1182 E et 1189 F = Par. I **16**20 | εις ult.] προς R
14 αυτους *eos* La[G]] αυτοις R = *eis* La[R]Aug Ga, cf. Aug: „graeca locutio est *nocere illos*, latina uero *nocere illis*" | και] > S, *sed* La[R] | αυτων] αυτους R
15 init.] pr. λεγων 1219: cf. 11 | απτεσθε S *L*' A': cf. 15[2]] αψησθε B R et Orig. (S.-St. 2, p. 218): cf. Par. I **16**22 | των χριστων] του⟨ς⟩ -στους R = *christos* La Ga
16 την γην] της γης *L*[pau]: cf. **1**1 | παν] > Sa, pr. *et* UulgGa[c] et alii Latini | αρτου] αυτου S
17 απεστειλεν] pr. εξ R A[c]: cf. 20. 26 et **103**10 **147**7 | ανθρωπον *hominem* La[R]] *uirum* La[G]Aug Ga
18 εταπεινωσαν] -νωθησαν R | αυτου 1[0]] αυτων *L*[pau]
19 κυριου] pr. του B': cf. **2**12
20 απεστειλεν] pr. εξ B': cf. 17 | αρχων .. και αφηκεν] αρχοντα .. εποιησεν 55 | λαων = 𝔐] λαου *L*''(non THe)
21 κτησεως B' Sa La Ga *L*[a]' 1219' = 𝔐] κτισεως S *L*[b]'He A (R dub.): cf. **103**24
22 τους 1[0]] pr. παντας Sy
23 χαμ] χανααν La[R] et Psalt. Rom. (Re-

24 καὶ ηὔξησεν τὸν λαὸν αὐτοῦ σφόδρα
καὶ ἐκραταίωσεν αὐτὸν ὑπὲρ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ.
25 μετέστρεψεν τὴν καρδίαν αὐτῶν τοῦ μισῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ,
τοῦ δολιοῦσθαι ἐν τοῖς δούλοις αὐτοῦ.
26 ἐξαπέστειλεν Μωυσῆν τὸν δοῦλον αὐτοῦ,
Ααρων, ὃν ἐξελέξατο αὐτόν·
27 ἔθετο ἐν αὐτοῖς τοὺς λόγους τῶν σημείων αὐτοῦ
καὶ τῶν τεράτων ἐν γῇ Χαμ.
28 ἐξαπέστειλεν σκότος, καὶ ἐσκότασεν,
καὶ παρεπίκραναν τοὺς λόγους αὐτοῦ.
29 μετέστρεψεν τὰ ὕδατα αὐτῶν εἰς αἷμα
καὶ ἀπέκτεινεν τοὺς ἰχθύας αὐτῶν.
30 ἐξῆρψεν ἡ γῆ αὐτῶν βατράχους
ἐν τοῖς ταμιείοις τῶν βασιλέων αὐτῶν.
31 εἶπεν, καὶ ἦλθεν κυνόμυια
καὶ σκνῖπες ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῶν.
32 ἔθετο τὰς βροχὰς αὐτῶν χάλαζαν,
πῦρ καταφλέγον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν,
33 καὶ ἐπάταξεν τὰς ἀμπέλους αὐτῶν καὶ τὰς συκᾶς αὐτῶν
καὶ συνέτριψεν πᾶν ξύλον ὁρίου αὐτῶν.
34 εἶπεν, καὶ ἦλθεν ἀκρὶς
καὶ βροῦχος, οὗ οὐκ ἦν ἀριθμός,
35 καὶ κατέφαγεν πάντα τὸν χόρτον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν

vue Bénéd. 1930, p. 106): hanc lectionem reprobat Aug; cf. **105** 22

24 αυτον] αυτους 55

25 init.] pr. και B′ La^{G}: cf. 29 | αυτων B′ʼ R′ʼ Ga Tht 55 = 𝔐] αυτου Sa *L*ʼ A | του ult. *ut* La^{R} Ga] *et* La^{G}-Aug Uulg

26 εξαπεστειλεν] εξ > R Tht: cf. 17 | 26^{2}] pr. *et* La^{G} et alii Latini | αυτον B′ʼ Sa SyHe, *ipsum* La^{R}Aug Ga = 𝔐] εαυτω R *L*′ A, εαυτων 55, *ipsum sibi* La^{G}

27 εν 1^{0} > B′ *L*^{pau}Tht^{p} | τερατων B′ R′ʼ Ga = 𝔐] + αυτου Bo Sa *L*′ʼ Aʼ et Psalt. Rom.: ex 27^{1}

28 και 2^{0} Bʼ Sa R′ʼ 55] οτι *L* A et Psalt. Rom.; και ου S GaAug^{uar} Thtʼ-(Sy^{txt} οὐ, Sy^{mg} οὗ) = 𝔐 | παρεπικραναν = 𝔐] -νεν S Ga 1219

29 init.] pr. και R′ʼ(non Aug): cf. 25

30 init.] pr. και La(non Aug) Sy | εξη(*L*^{d}′ει)ρψεν (cf. Thack. p. 267)] εξηρευξατο R = *eructuabit* (pro *-auit*, cf. proleg. § 2$_{3}$) La^{R}; *edidit* Uulg, *dedit* La^{G}-Aug Ga, *misit* alii Latini | 30^{2}] pr. *et* La^{G} | βασιλεων Sʼ Sa R′ʼ(La^{G} *regnum* pro *regum*) Ga *L*$^{b(sil)}$′He A^{c}ʼ = 𝔐] -λειων B *L*^{a}ʼ A*′

31 σκνιπες B *L*′ʼ(Sy hab. σκνιπες in marg. graecis literis scriptum) A*(uid.)] σκνιφες S R THe A^{c}′ʼ(55 η pro ι): cf. Thack. § 7, 18; *scinipes* Ga, *sciniphes* Aug, *scynifes* La^{R}, *cinifes* Uulg; *uermes* La^{G}

32 init.] pr. και 1219 | χαλαζαν] pr. *in* La(non Aug) | πυρ καταφλεγον] *et ignis inflammatus est* Sy

33 παν > S GaHi = 𝔐

34$^{1.2}$ duo stichi Sa R′ Ga TSyHe, unus B′ La^{G} A′ʼ

35 τον χορτον B′ R 55] τον > *L*′ A; τον καρπον 1219: ex 35^{2} | εν τη γη B′

καὶ κατέφαγεν τὸν καρπὸν τῆς γῆς αὐτῶν.
36 καὶ ἐπάταξεν πᾶν πρωτότοκον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν,
ἀπαρχὴν παντὸς πόνου αὐτῶν,
37 καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ,
καὶ οὐκ ἦν ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν ἀσθενῶν.
38 εὐφράνθη Αἴγυπτος ἐν τῇ ἐξόδῳ αὐτῶν,
ὅτι ἐπέπεσεν ὁ φόβος αὐτῶν ἐπ' αὐτούς.
39 διεπέτασεν νεφέλην εἰς σκέπην αὐτοῖς
καὶ πῦρ τοῦ φωτίσαι αὐτοῖς τὴν νύκτα.
40 ᾔτησαν, καὶ ἦλθεν ὀρτυγομήτρα,
καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἐνέπλησεν αὐτούς·
41 διέρρηξεν πέτραν, καὶ ἐρρύησαν ὕδατα,
ἐπορεύθησαν ἐν ἀνύδροις ποταμοί.
42 ὅτι ἐμνήσθη τοῦ λόγου τοῦ ἁγίου αὐτοῦ
τοῦ πρὸς Αβρααμ τὸν δοῦλον αὐτοῦ
43 καὶ ἐξήγαγεν τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει
καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐν εὐφροσύνῃ.
44 καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς χώρας ἐθνῶν,
καὶ πόνους λαῶν ἐκληρονόμησαν,
45 ὅπως ἂν φυλάξωσιν τὰ δικαιώματα αὐτοῦ
καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ ἐκζητήσωσιν.

105 ΡΕʹ

1 Αλληλουια.

La^{G}Aug Ga *L'* A = 𝔐] της γης Bo Sa R' 1219': ex 35^{2}; > Sy | 35^{2} om. Sa R' Thtp, ante 35^{1} tr. He | τον καρπον B' La^{G} = 𝔐] pr. παντα GaAug *L''* A': ex 35^{1}; τον χορτον S: ex 35^{1} | τον καρπον της γης] παν το γενημα της χωρας 55: ex σ', cf. Field; ⟨της χωρ⟩ας pro της γης hab. etiam 1219

36 εν τη γη αυτων = 𝔐] εκ της γης α. B, της γης α. Sa; εν γη αιγυπτω Bop *L*^{pau}'He 1219 et Psalt. Rom.: ex 77$_{51}$ | fin.] + εν τοις σκηνωμασιν χαμ 55: ex 77$_{51}$

37 ασθενων] pr. ο *L'*

38 init.] pr. *et* La^{G} | αυτων] αυτου He | ο > R

39 εις > 1219 | αυτοις 1^{0}] αυτων *L*^{pau} 55 | αυτοις 2^{0}] αυτους *L*^{b}'S^{c}R^{c} 55; > S TSy = 𝔐

40 ητησαν] + κρεα Sa^{L} et Psalt. Rom. | ηλθεν] + αυτοις Sa He | ενεπλησεν αυτους] εδωκεν αυτοις He: ex 77$_{24}$

41^{2}] pr. και *L*^{pau}Thtp'He | ποταμοι B' Sa La Ga *L''*] -μοις Bo(uid.) R *L*^{pau}T A', > He

42 του ult. *quod* La] ον διεθετο Bo Sa Su(cf. De Bruyne Ztschr. f. d. neutest. Wiss. 28 [1929], p. 12): ex 9; *quod habuit* GaHiAug, *quod locutus est* alii Latini

43 αυτου ult. > A

44 εκληρονομησαν B' R 55] pr. κατ *L'* A'

45 εκζητησωσιν] -σουσιν R *L*^{pau}He A'-(non 1219, sed 1219 hab. φυλαξουσιν pro -ξωσιν)

105 (𝔐 106)

1 αλληλουια] + αλληλουια Aug Sy: in 𝔐 הללו יה et in fine Ps. praec. et in

Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι χρηστός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
2 τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ κυρίου,
ἀκουστὰς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ;
3 μακάριοι οἱ φυλάσσοντες κρίσιν
καὶ ποιοῦντες δικαιοσύνην ἐν παντὶ καιρῷ.
4 μνήσθητι ἡμῶν, κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ τοῦ λαοῦ σου,
ἐπίσκεψαι ἡμᾶς ἐν τῷ σωτηρίῳ σου
5 τοῦ ἰδεῖν ἐν τῇ χρηστότητι τῶν ἐκλεκτῶν σου,
τοῦ εὐφρανθῆναι ἐν τῇ εὐφροσύνῃ τοῦ ἔθνους σου,
τοῦ ἐπαινεῖσθαι μετὰ τῆς κληρονομίας σου.
6 ἡμάρτομεν μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν,
ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν.
7 οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ οὐ συνῆκαν τὰ θαυμάσιά σου,
οὐκ ἐμνήσθησαν τοῦ πλήθους τοῦ ἐλέους σου
καὶ παρεπίκραναν ἀναβαίνοντες ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ.
8 καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ
τοῦ γνωρίσαι τὴν δυναστείαν αὐτοῦ·
9 καὶ ἐπετίμησεν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἐξηράνθη,
καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν ἀβύσσῳ ὡς ἐν ἐρήμῳ·
10 καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἐκ χειρὸς μισούντων
καὶ ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ·
11 καὶ ἐκάλυψεν ὕδωρ τοὺς θλίβοντας αὐτούς,

initio huius Ps. adest; cf. Aug: „quidam dicunt unum *halleluia* pertinere ad finem Psalmi superioris, alterum ad huius principium" (dein collocationem uerbi in principio et in fine fusius disserit) | 1^{1+2} unus stichus S Sa | χρηστος *bonus* La^{G}Aug Ga, *suauis* Aug^{uar}] *bonum est* La^R: cf. **135**1 | οτι 2°] και Sa

2 τας 1°] pr. πασας Bo: ex 2^2

3$^{1.2}$ duo stichi S La^G Ga TSyHe A'', unus B Sa R' | κρισιν] κρισεις αυτου Sy

4^2] pr. και R' 1219

5 μετα της κληρονομιας] εν τη -μια S Sa^B(uid.)

6 init.] pr. οτι Bo Sa

7 ουκ S GaHiAug *L* A' = 𝔐] pr. και B R'' Tht'Su 55 | ελεους] s > 55: cf. 5₈ | σου ult.] *eius* La^G | εν τη ερυθρα θαλασση *in rubro mari* Aug^{uar}] *in rubrum mare* La; *in mare*(Aug *-ri*) *mare rubrum* GaAug, cf. Aug: „duobus uerbis ultimis, quod dictum est *mare rubrum*, stella [= asteriscus] fuerat praenotata, qua significantur quae in Hebraeo sunt et in interpretatione LXX non sunt"

8 και εσωσεν *et saluos fecit* La^R, *et liberauit* Psalt. Rom.] *liberauit et saluos fecit* La^G: cf. proleg. § 5₁₆

9 τη ερυθρα θαλ. *rubrum mare* La] tr. GaAug: cf. 𝔐 | αβυσσω] -σοις Sa Ga Sy, *abyssis* Aug = 𝔐; *aquis multis* La^{G}Aug^{uar}: ex **106**₂₃? | ερημω] pr. τη R

10 χειρος 1°] χειρων B | μισουντων B'' Sa La Ga SyHe 1219'] -τος R *L'* A = 𝔐 | εχθρου = 𝔐] -ρων Bo La^G *L*^{d}HeSc 1219 et alii Latini: cf. **106**₂

11 και B' R'' Ga *L*^{pau}' 1219' = 𝔐] > *L'* A

εἷς ἐξ αὐτῶν οὐχ ὑπελείφθη.
12 καὶ ἐπίστευσαν ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῦ
καὶ ᾖσαν τὴν αἴνεσιν αὐτοῦ.
13 ἐτάχυναν ἐπελάθοντο τῶν ἔργων αὐτοῦ,
οὐχ ὑπέμειναν τὴν βουλὴν αὐτοῦ·
14 καὶ ἐπεθύμησαν ἐπιθυμίαν ἐν τῇ ἐρήμῳ
καὶ ἐπείρασαν τὸν θεὸν ἐν ἀνύδρῳ.
15 καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς τὸ αἴτημα αὐτῶν
καὶ ἐξαπέστειλεν πλησμονὴν εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν
16 καὶ παρώργισαν Μωυσῆν ἐν τῇ παρεμβολῇ
καὶ Ααρων τὸν ἅγιον κυρίου·
17 ἠνοίχθη ἡ γῆ καὶ κατέπιεν Δαθαν
καὶ ἐκάλυψεν ἐπὶ τὴν συναγωγὴν Αβιρων·
18 καὶ ἐξεκαύθη πῦρ ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν,
φλὸξ κατέφλεξεν ἁμαρτωλούς.
19 καὶ ἐποίησαν μόσχον ἐν Χωρηβ
καὶ προσεκύνησαν τῷ γλυπτῷ·
20 καὶ ἠλλάξαντο τὴν δόξαν αὐτῶν
ἐν ὁμοιώματι μόσχου ἔσθοντος χόρτον.
21 ἐπελάθοντο τοῦ θεοῦ τοῦ σῴζοντος αὐτούς,
τοῦ ποιήσαντος μεγάλα ἐν Αἰγύπτῳ,
22 θαυμαστὰ ἐν γῇ Χαμ,
φοβερὰ ἐπὶ θαλάσσης ἐρυθρᾶς.

12 εν > Ga *L*′(non THe) 1219′: cf. 24 et **77**$_{32}$; cf. Aug: „minus latina uidetur locutio, quia non ait *uerbis eius* uel *in uerba eius*, sed *in uerbis eius*; tamen scripturis usitatissima“ | τοις λογοις] τω λογω Bo *L*′(non THe) 1219′: cf. 24 | ησαν Bo(uid.) La^{R} *L*′′ et alii Latini = וישירו] ηνεσαν B′ Sa R′Aug Ga He A′′: ad αινεσιν adapt. | την αινεσιν] τας -σεις R′

13 εταχυναν] -νεν R, + *et* La(non Aug)

14 επιθυμιαν *concupiscentiam* La^{G}-Aug Ga] -*as* La^{R} et alii Latini | τον θεον] *dominum* La^{G}

15 το αιτημα] τα -ματα R′ Sy et alii Latini | και 2° B′ R′′ Ga = 𝔐] > *L*′′ A′ | εξαπεστειλεν] εισηγαγεν R, *inmisit* La^{R} | τας ψυχας Bo Sa R′′ Uulg *L*′′ A′′] την ψυχην B′ GaAug = 𝔐

16 μωυσην B R 55] pr. τον S *L*′ A′: cf. 𝔐 ל | και 2° B′ R′′] > GaAug *L*′′ A′ = 𝔐 | ααρων B R He 55] pr. τον S *L*′ A′: cf. 𝔐 ל

17 δαθαν] *datham* La^{G} | επι > La^{R}

18^{2}] pr. και B La^{R} et alii Latini

20^{1+2} unus stichus Sa 1219 | ηλλαξαντο] -ξαν 55: ex Rom. **1**$_{23}$ | αυτων B′′ Sa Sy 55, *suam* La Ga = 𝔐] αυτου R *L*′ A′; του θεου *L*^{pau}: ex Rom. **1**$_{23}$ | εσθοντος B′ A′] εσθιοντος R *L*′-2040 1219: cf. **13**$_{4}$

21 init.] pr. και *L*^{a}Th^{t}P(non THe)-2040 | του θεου] του > *L*^{pau}TS^{c} A′-(1219 dub.), κυριου S*; τον θεον R = *deum* La Ga | σωζοντος] ρυσαντος R: cf. proleg. § 5$_{1}$ | μεγαλα] -λεια R A^{c}

22^{1+2} unus stichus B′ | θαυμαστα B′ = 𝔐 (cf. **97**$_{1}$)] -μασια R *L*′′ A′ | χαμ] *chanaan* La^{G} et Psalt. Rom.: cf. **104**$_{23}$ | 22^{2}] pr. και B La^{G}

23 καὶ εἶπεν τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτούς,
εἰ μὴ Μωυσῆς ὁ ἐκλεκτὸς αὐτοῦ
ἔστη ἐν τῇ θραύσει ἐνώπιον αὐτοῦ
τοῦ ἀποστρέψαι τὴν ὀργὴν αὐτοῦ τοῦ μὴ ἐξολεθρεῦσαι.
24 καὶ ἐξουδένωσαν γῆν ἐπιθυμητήν,
οὐκ ἐπίστευσαν τῷ λόγῳ αὐτοῦ·
25 καὶ ἐγόγγυσαν ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν,
οὐκ εἰσήκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου.
26 καὶ ἐπῆρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ αὐτοῖς
τοῦ καταβαλεῖν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ
27 καὶ τοῦ καταβαλεῖν τὸ σπέρμα αὐτῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν
καὶ διασκορπίσαι αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις.
28 καὶ ἐτελέσθησαν τῷ Βεελφεγωρ
καὶ ἔφαγον θυσίας νεκρῶν·
29 καὶ παρώξυναν αὐτὸν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν,
καὶ ἐπληθύνθη ἐν αὐτοῖς ἡ πτῶσις.
30 καὶ ἔστη Φινεες καὶ ἐξιλάσατο,
καὶ ἐκόπασεν ἡ θραῦσις·
31 καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην
εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἕως τοῦ αἰῶνος.
32 καὶ παρώργισαν αὐτὸν ἐφ᾽ ὕδατος ἀντιλογίας,
καὶ ἐκακώθη Μωυσῆς δι᾽ αὐτούς,
33 ὅτι παρεπίκραναν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ,
καὶ διέστειλεν ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ.

23 εξολεθρευσαι 1^0 et 2^0] -λοθ- *L*′(non T): cf. 34 et **11**4 | 23^{2+3} unus stichus Ga, εστη ad 23^2 trahit La^G, 23^3 > He | ο εκλεκτος] *seruus* La^G | τη > S | 23^4 in duo stichos (του αποστρ. τ. ο. αυτου, του μη εξολ.) diuidunt Sy A | του paenult.] + μη S: ex seq. | την οργην S Sa R He, *iram* La^GAug Ga] τον θυμον *L*′ʾ A′ʾ; απο θυμου οργης Bʾ, *ab indignatione irae* La^R(hab. *iraeius* pro *irae eius*) | fin. B′ = 𝔐] + αυτους rel.: ex 23^1

24 ουκ] pr. και B, *et non* La^G et alii Latini, *nec* Aug

25 εγογγυσαν] -γυζον R He | ουκ] pr. και L^{pau}, *et non* La^G, *nec* Psalt. Rom. | εισηκουσαν] εισ > L^{pau}

26 αυτοις B La^G = 𝔐] επ αυτους rel.

27 ταις χωραις] *gentibus* La^G

28 τω βεελφεγωρ] *uehementer* La^G | εφαγον] -γαν 1219: cf. Thack. p. 211 | θυσιας] -αν R L^{pau}He 1219ʾ

29 παρωξυναν] παρεπικραναν R: ex 7. 33. 43; παρωργισαν L^{pau}He: ex 16. 32 | εν αυτοις = בם] επ αυτους Sʾ He 55

$30^{1.2}$ duo stichi S TSyHe A′, unus Sa R′ʾ Ga 55 | και 1^0 > Ga(non Uulg) et alii Latini

31^2] pr. και He | εως του αιωνος *usque in saeculum* La^R] + *et saeculum saeculi* La^G

32 παρωργισαν] -ωξυναν 1219: ex 29 | αυτον > S Ga(non Uulg) = 𝔐 | εφ S R T 55] επι *L*′ A: cf. **80**8

33 διεστειλεν] -λαν L^{pau} | εν > S: post -λεν

34 οὐκ ἐξωλέθρευσαν τὰ ἔθνη, ἃ εἶπεν κύριος αὐτοῖς,
35 καὶ ἐμίγησαν ἐν τοῖς ἔθνεσιν
καὶ ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν·
36 καὶ ἐδούλευσαν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν,
καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς εἰς σκάνδαλον·
37 καὶ ἔθυσαν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν
καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν τοῖς δαιμονίοις
38 καὶ ἐξέχεαν αἷμα ἀθῷον,
αἷμα υἱῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων,
ὧν ἔθυσαν τοῖς γλυπτοῖς Χανααν,
καὶ ἐφονοκτονήθη ἡ γῆ ἐν τοῖς αἵμασιν
39 καὶ ἐμιάνθη ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν,
καὶ ἐπόρνευσαν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν.
40 καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ ἐβδελύξατο τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ·
41 καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐθνῶν,
καὶ ἐκυρίευσαν αὐτῶν οἱ μισοῦντες αὐτούς·
42 καὶ ἔθλιψαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν,
καὶ ἐταπεινώθησαν ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῶν.
43 πλεονάκις ἐρρύσατο αὐτούς,
αὐτοὶ δὲ παρεπίκραναν αὐτὸν ἐν τῇ βουλῇ αὐτῶν
καὶ ἐταπεινώθησαν ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν.
44 καὶ εἶδεν ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτοὺς
ἐν τῷ αὐτὸν εἰσακοῦσαι τῆς δεήσεως αὐτῶν·
45 καὶ ἐμνήσθη τῆς διαθήκης αὐτοῦ
καὶ μετεμελήθη κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους αὐτοῦ

34 est unus stichus in omnibus mss. | εξωλεθρευσαν] -λοθ- *L*′(non T): cf. 23; -σε *L*^{pau} | τα εθνη α] το εθνος ο Bo | αυτοις > S
35$^{1.2}$ duo stichi S La^{G} Ga^{c}(uid.) T-He A′, unus Sa R′ Sy 55
37$^{1.2}$ duo stichi R’ Ga A, unus S Sa TSyHe 1219’ | και εθυσαν] εθ. γαρ Bo | δαιμονιοις] ματαιοις Sa: cf. 38
38 θυγατερων] add. ※ αυτων GaAug; add. τοις δαιμονιοις Sa: cf. 37 et S.-St. 2, p. 160 | ων] και R, > S La$^{R(s)}$ | εν > La^{R} | αιμασιν] + αυτων He | -μασιν ⌒ 39 -μασιν A
39 εμιανθη] + η γη Bo R′ He 1219’ 2002: ex 38^{4} | επορνευσαν] pr. εξ 55
40 θυμω > Sa | επι] εις R 2002 = *in* La Ga: cf. Helbing Kas. p. 211 | εβδελυξατο] -ξαντο *L*^{pau}
41 εθνων S’ R′’ Ga TThtp’He = 𝔐] εχθρων Sa(add. αυτων: cf. 47) *L*Thtp A(ex corr.)′’ 2029 | αυτων] αυτους *L*^{pau}, *in eos* La^{G}
43 init.] pr. *et* La^{G} | αυτον > S 2002 = 𝔐: cf. Helbing Kas. p. 101/2
44 ειδεν S Sa R^{s}′Aug GaHi 55 2002 = 𝔐] + κυριος Bo *L*’ A, + *eos* La^{G} et alii Latini | εν τω αυτον εισακουσαι] *et audiret* Ga, *et audiuit* HiUulg | της δεησεως] τας δεησεις R^{s}′: cf. 33 7
45 εμνησθη] + *illis* La^{G} = 𝔐 | αυτου 1° > A | ελεους] ς > Thtp: cf. 5 8

46 καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς οἰκτιρμοὺς
ἐναντίον πάντων τῶν αἰχμαλωτισάντων αὐτούς.
47 σῶσον ἡμᾶς, κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν,
καὶ ἐπισυνάγαγε ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν
τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ σου,
τοῦ ἐγκαυχᾶσθαι ἐν τῇ αἰνέσει σου.

48 Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ισραηλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.
καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός Γένοιτο, γένοιτο.

106 ΡΓʹ

1 Αλληλουια.
Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι χρηστός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
2 εἰπάτωσαν οἱ λελυτρωμένοι ὑπὸ κυρίου,
οὓς ἐλυτρώσατο ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ.
3 ἐκ τῶν χωρῶν συνήγαγεν αὐτοὺς
ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ θαλάσσης.
4 ἐπλανήθησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν ἀνύδρῳ,
ὁδὸν πόλεως κατοικητηρίου οὐχ εὗρον
5 πεινῶντες καὶ διψῶντες,
ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐν αὐτοῖς ἐξέλιπεν·
6 καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς,
καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτοὺς

46^{1+2} unus stichus Sa | οικτιρμους *misericordias* GaAug] *-am* La^{R}, *seruitute* La^{G} | εναντιον] ενωπιον R^{s}: cf. **21**26 | των > S: post παντων | αιχμαλωτισαντων S A'] -τευσ- R^{s} *L'*

47 εθνων] εχθρων ημων Sa: cf. 41 | εξομολογησασθαι] -γεισθαι *L*^{pau} | τω αγιω / σου S R^{s}'Aug Ga He 55 = 𝔐] tr. La^{G} *L'*' A | του εγκαυχασθαι] *et gloriemur* La Ga

48^{1} unus stichus S La^{R}(R*deest) 1219, duo (init. — ισραηλ, απο — fin.) rel.: cf. **40**14 | κυριος] + *sanctus* Sa: cf. S.-St. 2, p. 160 | ισραηλ] pr. του R^{s} *L*^{pau} | και 1° > La^{G} | γενοιτο ult. (cf. **40**14 **71**19 **88**53)] > S = 𝔐

106 (𝔐 107)

1 αλληλουια] trahit 𝔐 ad finem Ps. praec., bis hab. Aug: cf. **105**1 | $1^{1.2}$ duo stichi La Ga TSyHe A', unus S Sa 55

2 εχθρου S R^{s}' Ga TTht^{p}He A' = 𝔐] εχθρων Bo(add. αυτων) Sa La^{R}Aug *L*-Tht^{p}': cf. **105**10

3 init. S R'' Ga A'] pr. και Uulg *L'*' 1219 = 𝔐

4^{3} $5^{1.2}$ tres stichi La^{G} Ga Sy A', duo S ($4^{2}+5^{1}$, 5^{2}) et Sa R' THe 1219 (4^{2}, 5^{1+2})

4 οδον] + *autem* La^{G} | πολεως] πολιν S | κατοικητηριου] + αυτων Bo Sa, + αυτου 2002

5^{2}] pr. *et* La^{G} | η ψυχη ... εξελιπεν] αι ψυχαι ... -πον He | αυτοις] κακοις *L*^{pau}

6 εν τω] pr. εισηκουσεν αυτων Sa hic, non in 13. 19. 28

7 καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς εἰς ὁδὸν εὐθεῖαν
τοῦ πορευθῆναι εἰς πόλιν κατοικητηρίου.
8 ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων,
9 ὅτι ἐχόρτασεν ψυχὴν κενὴν
καὶ ψυχὴν πεινῶσαν ἐνέπλησεν ἀγαθῶν. —
10 καθημένους ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου,
πεπεδημένους ἐν πτωχείᾳ καὶ σιδήρῳ,
11 ὅτι παρεπίκραναν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ
καὶ τὴν βουλὴν τοῦ ὑψίστου παρώξυναν,
12 καὶ ἐταπεινώθη ἐν κόποις ἡ καρδία αὐτῶν,
ἠσθένησαν, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν·
13 καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς,
καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἔσωσεν αὐτοὺς
14 καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ σκότους καὶ σκιᾶς θανάτου
καὶ τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν διέρρηξεν.
15 ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων,
16 ὅτι συνέτριψεν πύλας χαλκᾶς
καὶ μοχλοὺς σιδηροῦς συνέκλασεν. —
17 ἀντελάβετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας αὐτῶν,
διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν·
18 πᾶν βρῶμα ἐβδελύξατο ἡ ψυχὴ αὐτῶν,
καὶ ἤγγισαν ἕως τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου·
19 καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς,
καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς,
20 ἀπέστειλεν τὸν λόγον αὐτοῦ καὶ ἰάσατο αὐτοὺς
καὶ ἐρρύσατο αὐτοὺς ἐκ τῶν διαφθορῶν αὐτῶν.
21 ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων

8 τοις > R
10 σκια] pr. εν La^G Aug 2002 | σιδηρω] pr. εν S La^G (Sy?)
11 τα λογια] *uerbum* Sa | του θεου] κυριου R′Aug
12 καρδια] ψυχη He | 12²] pr. και La^G A | ο βοηθων *qui adiuuaret* Ga] + *eos* La^R Aug, *quis liberaret eos* La^G
13 εσωσεν] ερρυσατο He: ex 6
14 εξηγαγεν] ωδηγησεν R: ex 7. 30 | σκιας] pr. εκ S
16¹⁺² unus stichus S | συνεκλασεν S R] -εθλασεν *L*Thtp A′′: cf. **45** 10; -ετριψεν Thtp: ex 16¹
17 αυτων 1°] αυτους R = *eos* La Ga
19 om. La^G, sed in 20¹ hab. *liberauit* = 19² εσωσεν pro ιασατο
20 διαφθορων *interitionibus* Ga] αναγκων Bo: ex 6. 13. 19. 28; πονων(?) Sa; *corruptione* La^R, *corruptela* La^G Aug

22 καὶ θυσάτωσαν θυσίαν αἰνέσεως
καὶ ἐξαγγειλάτωσαν τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει. —
23 οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν θάλασσαν ἐν πλοίοις
ποιοῦντες ἐργασίαν ἐν ὕδασι πολλοῖς,
24 αὐτοὶ εἴδοσαν τὰ ἔργα κυρίου
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἐν τῷ βυθῷ·
25 εἶπεν, καὶ ἔστη πνεῦμα καταιγίδος,
καὶ ὑψώθη τὰ κύματα αὐτῆς·
26 ἀναβαίνουσιν ἕως τῶν οὐρανῶν
καὶ καταβαίνουσιν ἕως τῶν ἀβύσσων,
ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐν κακοῖς ἐτήκετο,
27 ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν ὡς ὁ μεθύων,
καὶ πᾶσα ἡ σοφία αὐτῶν κατεπόθη·
28 καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς,
καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἐξήγαγεν αὐτοὺς
29 καὶ ἐπέταξεν τῇ καταιγίδι, καὶ ἔστη εἰς αὔραν,
καὶ ἐσίγησαν τὰ κύματα αὐτῆς·
30 καὶ εὐφράνθησαν, ὅτι ἡσύχασαν,
καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐπὶ λιμένα θελήματος αὐτῶν.
31 ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων,
32 ὑψωσάτωσαν αὐτὸν ἐν ἐκκλησίᾳ λαοῦ
καὶ ἐν καθέδρᾳ πρεσβυτέρων αἰνεσάτωσαν αὐτόν. —

22 θυσατωσαν S Sa R′’ Ga 55 = 𝔐] + αυτω Bo *L*′’ A′ 2029
23 εις > R′Aug Ga | την S A’ 2029 = 𝔐] > R *L*′ 1219 | πλοιοις] + αυτων Sa
24 ειδοσαν S R He 55] ειδον *L*′ A 2029: cf. **94**$_{9}$ | κυριου] pr. του R 1219: cf. **2**$_{12}$ | τω > R
25 ειπεν] + *dominus* La^{G}
26$^{1.2}$ duo stichi S R′’ Ga THe-2040 A′, unus Sa Sy 55 | init.] pr. *et* La^{G} | και > Aug = 𝔐
27 εσαλευθησαν S* *L*Thtp-2040 A′’] pr. και R′’ Ga Thtp’HeS^{c} 2029 = 𝔐 | κατεποθη] *desiit in eis* Sa
28 εξηγαγεν] ερρυσατο uel εσωσεν Sa et Psalt. Rom.: ex 6. 13. 19
29 και επεταξεν τη καταιγιδι και εστη εις αυραν La *L*′’ A′’ 2029] επαταξεν pro επετ. Bo Sa *L*^{b}; επετιμησεν pro επετ. R *L*pau-S^{c}Su: ex Matth. **8**$_{26}$ Marc. **4**$_{39}$ Luc. **8**$_{24}$; post καταιγ. add. αυτης Su; και εστησεν καταιγιδα αυτης S = יקם סערה (לדממה seq. om. S): cf. Sy^{mg} „εβρ′ εστησεν καταιγιδα αυτης“; *et statuit procellam* ÷ *eius* ⟨⋖⟩ *in auram* GaHi | εσιγησαν] -σεν *L*^{b} 1219 2029: cf. **11**$_{3}$
30 επι λιμενα] επιμελια S, *aditus* La^{G} | αυτων Sa R′’ GaHi = 𝔐] αυτου S’ *L*′’-Su-2040 A′’ 2029; add. stichum *et de necessitatibus eorum liberauit eos* La^{G} et alii Latini: cf. 6. 13. 19. 28
32 init.] pr. *et* La^{G}Aug Uulg = 𝔐 | εκκλησια Bo Sa La^{G}(cf. proleg. § 5$_{15}$)Aug Ga *L*′’ A’ = 𝔐] -σιαις S R′ | λαου] λαων *L*pau, + αυτου Bo | καθεδρα Bo La Ga *L*′’ 1219’ 2029 = 𝔐] -δραις S Sa R A

33 ἔθετο ποταμοὺς εἰς ἔρημον
καὶ διεξόδους ὑδάτων εἰς δίψαν,
34 γῆν καρποφόρον εἰς ἅλμην
ἀπὸ κακίας τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ.
35 ἔθετο ἔρημον εἰς λίμνας ὑδάτων
καὶ γῆν ἄνυδρον εἰς διεξόδους ὑδάτων
36 καὶ κατῴκισεν ἐκεῖ πεινῶντας,
καὶ συνεστήσαντο πόλιν κατοικεσίας
37 καὶ ἔσπειραν ἀγροὺς καὶ ἐφύτευσαν ἀμπελῶνας
καὶ ἐποίησαν καρπὸν γενήματος,
38 καὶ εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ ἐπληθύνθησαν σφόδρα,
καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν οὐκ ἐσμίκρυνεν.
39 καὶ ὠλιγώθησαν καὶ ἐκακώθησαν
ἀπὸ θλίψεως κακῶν καὶ ὀδύνης.
40 ἐξεχύθη ἐξουδένωσις ἐπ᾽ ἄρχοντας,
καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς ἐν ἀβάτῳ καὶ οὐχ ὁδῷ.
41 καὶ ἐβοήθησεν πένητι ἐκ πτωχείας
καὶ ἔθετο ὡς πρόβατα πατριάς.
42 ὄψονται εὐθεῖς καὶ εὐφρανθήσονται,
καὶ πᾶσα ἀνομία ἐμφράξει τὸ στόμα αὐτῆς.
43 τίς σοφὸς καὶ φυλάξει ταῦτα
καὶ συνήσουσιν τὰ ἐλέη τοῦ κυρίου;

107 ΡΖʹ

1 Ὠδὴ ψαλμοῦ τῷ Δαυιδ.

33 init.] pr. *quia* La^G et Psalt. Rom. | διεξοδους (cf. 35)] δι > S: post αι
34^{1+2} unus stichus Sa
35 λιμνας] λιμενας S | 35^3 > S La^G
36 κατωκισεν] κατεσκηνωσεν R | συνεστησαντο] -σατο Bo Sa *L*^pau(Tht?) | πολιν S' La^R Aug Ga = 𝔐] πολεις R' *L*'' A'
37^{1+2} unus stichus Sa 1219
38 εσμικρυνεν] -ναν *L*^pau R^c 55*, *sunt minorata* uel sim. Bo La Sy (sed Sa Ga *minorauit*)
39^{1+2} unus stichus Sa R' | ωλιγωθησαν] ωλισθησαν Sa | θλιψεως] -ων He | κακων και οδυνης *malorum et* (+ *in* La^G) *dolore* La^G Aug Ga] *dolorum et malorum* La^R | οδυνης] πονου και ονειδους uel sim. Sa, οδυνων και στεναγμων uel sim. Sy
40 init.] pr. και *L*^pau | αρχοντας S Sa R'' Ga He 55 = 𝔐] + αυτων Bo *L*'' A' | εν αβατω και ουχ οδω] *in inuio et non in uia* La^R Aug Ga, εν αβ. κ. ουκ εν οδω R, *in uia et non in inuio* La^G
41 πενητι] -τα *L*^pau 55 | εκ πτωχ(ε)ιας *de inopia* Ga] απο πτ. R, *a mendicitate* La^R Aug, *ab inopia* La^G; εν πτωχια R^c 55, εν πτωχεια αυτου Sa(uid.)
42 το > He A''
43 φυλαξει] συνησει R, *intelligit* La^G: cf. 43^2 | συνησουσιν *intellegent* La^G] -*get* La^R Aug Ga: ad 43^1 adapt.; pr. *tunc* La^G et alii Latini | κυριου] θεου *L*^pau

107 (𝔐 **108**)

1 inscr. est αλληλουια in 1219': ex **104**1 **105**1 etc., cf. **109**1; ante ωδη add. αλληλουια Sy | ωδη ψαλμου S Sa-2017 R Ga-

2 Ἑτοίμη ἡ καρδία μου, ὁ θεός, ἑτοίμη ἡ καρδία μου,
ᾄσομαι καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου.
3 ἐξεγέρθητι, ψαλτήριον καὶ κιθάρα·
ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου.
4 ἐξομολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς, κύριε,
καὶ ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν,
5 ὅτι μέγα ἐπάνω τῶν οὐρανῶν τὸ ἔλεός σου
καὶ ἕως τῶν νεφελῶν ἡ ἀλήθειά σου.
6 ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανούς, ὁ θεός,
καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.
7 ὅπως ἂν ῥυσθῶσιν οἱ ἀγαπητοί σου,
σῶσον τῇ δεξιᾷ σου καὶ ἐπάκουσόν μου.
8 ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ
Ὑψωθήσομαι καὶ διαμεριῶ Σικιμα
καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηνῶν διαμετρήσω·
9 ἐμός ἐστιν Γαλααδ, καὶ ἐμός ἐστιν Μανασση,
καὶ Εφραιμ ἀντίλημψις τῆς κεφαλῆς μου,
Ιουδας βασιλεύς μου·
10 Μωαβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου,
ἐπὶ τὴν Ιδουμαίαν ἐκτενῶ τὸ ὑπόδημά μου,
ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγησαν.
11 τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν περιοχῆς;
τίς ὁδηγήσει με ἕως τῆς Ιδουμαίας;

Aug *L*$^{a'}$'] ωδη ψαλμος *L*^{pau}, ψαλμος ωδης Bo, ψαλμος *L*^{b} A, ωδη La^{G}, *in finem psalmus* La^{R}

2 ο θεος > La^{G} | ετοιμη η καρδια μου 2^{0} (cf. **56**$_{8}$)] ÷ Ga, est stichus singularis in He | μου ult.] σου Sa-2017

3 init. S Sa-2017 R'' GaHi A] pr. stichum εξεγερθητι η δοξα μου Bo Uulg *L*''Su 1219' et Psalt. Rom.: ex **56**$_{9}$ | 3^{1+2} unus stichus S | εξεγερθητι] εξ > S | $3^{2}+4^{1}$ unus stichus Sa

4^{1+2} unus stichus S | και S' La^{G} Ga = 𝔐] > 2017 R' *L*'' A': cf. **56**$_{10}$

5 μεγα επανω] εμεγαλυνθη εως R *L*^{pau} 1219 et Psalt. Rom., *magnificata est super* La^{R}: cf. **56**$_{11}$

7 μου] ημων 1219

8 τω αγιω *sancto* La^{R} Ga] pr. *templo* La^{G} | υψωθησομαι *exaltabor* La^{G}Aug] αγαλλιασομαι R, *laetabor* La^{R} et alii Latini: ex **59**$_{8}$; *exultabo* Uulg(Ga-*bor*!) | σκηνων διαμετρησω (cf. **59**$_{8}$)] σκηνωματων εκμετρ. S: reprobandum uid., quia σκηνωμα non nisi hoc Psalterii loco = סֻכָּה est

9 μανασση S' Sa La^{G} Ga] -σης R' Uulg *L*' A'': cf. **59**$_{9}$ | και 2^{0} > 2017 Ga(non Uulg) | αντιλημψις] κραταιωσις R *L*^{pau}, *fortitudo* La^{G} et alii Latini: ex **59**$_{9}$ | $9^{3}+10^{1}$ unus stichus R' Sy: cf. **59**$_{9}$ | βασιλευς] pr. ο R: cf. **59**$_{9}$

10 επι] pr. *et* La^{G} | εκτενω S' 2017 R' Ga *L*^{pau}'He 1219' (cf. **59**$_{10}$)] επιβαλω *L*' A, *immittam* La^{G} | αλλοφυλοι] pr. οι S | υπεταγησαν] *amici facti sunt* = εφιλιασαν GaHi et εβρ' teste Sy^{mg}

$11^{1}/11^{2}$ tr. Sa | τις 2^{0} S La Ga = 𝔐] pr. η Bo Sa R *L*'Sy^{mg}(Sy^{txt} και pro η) A'' et complures Latini: cf. **59**$_{11}$

12 οὐχὶ σύ, ὁ θεός, ὁ ἀπωσάμενος ἡμᾶς;
καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ, ὁ θεός, ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν.
13 δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως·
καὶ ματαία σωτηρία ἀνθρώπου.
14 ἐν τῷ θεῷ ποιήσομεν δύναμιν,
καὶ αὐτὸς ἐξουδενώσει τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν.

108 ΡΗʹ

1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ Δαυιδ ψαλμός.
Ὁ θεός, τὴν αἴνεσίν μου μὴ παρασιωπήσῃς,
2 ὅτι στόμα ἁμαρτωλοῦ καὶ στόμα δολίου ἐπ᾿ ἐμὲ ἠνοίχθη,
ἐλάλησαν κατ᾿ ἐμοῦ γλώσσῃ δολίᾳ
3 καὶ λόγοις μίσους ἐκύκλωσάν με
καὶ ἐπολέμησάν με δωρεάν.
4 ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾶν με ἐνδιέβαλλόν με,
ἐγὼ δὲ προσευχόμην·
5 καὶ ἔθεντο κατ᾿ ἐμοῦ κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν
καὶ μῖσος ἀντὶ τῆς ἀγαπήσεώς μου.
6 κατάστησον ἐπ᾿ αὐτὸν ἁμαρτωλόν,
καὶ διάβολος στήτω ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ·
7 ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν ἐξέλθοι καταδεδικασμένος,
καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ γενέσθω εἰς ἁμαρτίαν.
8 γενηθήτωσαν αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὀλίγαι,
καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος·
9 γενηθήτωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὀρφανοὶ
καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ χήρα·
10 σαλευόμενοι μεταναστήτωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἐπαιτησάτωσαν,
ἐκβληθήτωσαν ἐκ τῶν οἰκοπέδων αὐτῶν.

12 ουκ] ουχι S: cf. **59** 12
13 θλιψεως] + ημων Sa: cf. **59** 13 | και] οτι Sa Ga
14 εν] + δε 55: cf. **59** 14 | τους εχθρους ημων] pr. παντας Sa; τ. θλιβοντας ημας 2009(uid.) *L*pau A'(non 1219) et Psalt. Rom.: ex **59** 14

108 (𝔐 109)

1 τω δαυιδ/ψαλμος S Ga *L*b = 𝔐] tr. 2009(uid.) R'' Uulg *L*a'' A''
2 στομα 2° > Sa LaG Ga(non Uulg) | γλωσση δολια] -σαν -αν *linguam dolosam* R'
4 αντι του αγ. με ad 3² trahit Sa | 4¹⁺² unus stichus THe
5 κακα] πονηρα R: cf. **7** 5
8 λαβοι] λαβετω R: ex Act. **1** 20 | fin.] add. duo stichos *fiat tabernaculum eius desertum* | *et non sit qui habitet in eum* LaG (sim. Psalt. Rom.): ex Act. **1** 20
9¹⁺² unus stichus 55 | οι υιοι] οι > R *L*pau: item in 10
10²] pr. και Uulg Thtp

11 ἐξερευνησάτω δανειστὴς πάντα, ὅσα ὑπάρχει αὐτῷ,
διαρπασάτωσαν ἀλλότριοι τοὺς πόνους αὐτοῦ·
12 μὴ ὑπαρξάτω αὐτῷ ἀντιλήμπτωρ,
μηδὲ γενηθήτω οἰκτίρμων τοῖς ὀρφανοῖς αὐτοῦ·
13 γενηθήτω τὰ τέκνα αὐτοῦ εἰς ἐξολέθρευσιν,
ἐν γενεᾷ μιᾷ ἐξαλειφθήτω τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
14 ἀναμνησθείη ἡ ἀνομία τῶν πατέρων αὐτοῦ ἔναντι κυρίου,
καὶ ἡ ἁμαρτία τῆς μητρὸς αὐτοῦ μὴ ἐξαλειφθείη·
15 γενηθήτωσαν ἔναντι κυρίου διὰ παντός,
καὶ ἐξολεθρευθείη ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν
16 ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἐμνήσθη τοῦ ποιῆσαι ἔλεος
καὶ κατεδίωξεν ἄνθρωπον πένητα καὶ πτωχὸν
καὶ κατανενυγμένον τῇ καρδίᾳ τοῦ θανατῶσαι.
17 καὶ ἠγάπησεν κατάραν, καὶ ἥξει αὐτῷ·
καὶ οὐκ ἠθέλησεν εὐλογίαν, καὶ μακρυνθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.
18 καὶ ἐνεδύσατο κατάραν ὡς ἱμάτιον,
καὶ εἰσῆλθεν ὡς ὕδωρ εἰς τὰ ἔγκατα αὐτοῦ
καὶ ὡσεὶ ἔλαιον ἐν τοῖς ὀστέοις αὐτοῦ·
19 γενηθήτω αὐτῷ ὡς ἱμάτιον, ὃ περιβάλλεται,
καὶ ὡσεὶ ζώνη, ἣν διὰ παντὸς περιζώννυται.
20 τοῦτο τὸ ἔργον τῶν ἐνδιαβαλλόντων με παρὰ κυρίου
καὶ τῶν λαλούντων πονηρὰ κατὰ τῆς ψυχῆς μου.
21 καὶ σύ, κύριε κύριε, ποίησον μετ᾽ ἐμοῦ ἔλεος ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου,
ὅτι χρηστὸν τὸ ἔλεός σου.

11 init.] pr. και S A$^{c'}$ʾ | εξερευνησατω R *L'* 1219] αυ pro ευ S Aʾ: cf. **63**7 | παντα > La^{G} *L*^{pau}Thtp | 11^{2} S R'ʾ 55] pr. και GaAug *L'*ʾ A' = 𝔐 | τους Sa UulgAug *L'* A' = 𝔐] pr. παντας Sʾ R'ʾ Ga Sy 55: ad 11^{1} adapt. | αυτου] αυτων *L*^{b}

12 μηδε] *non* La^{R}

13 > 55 | εξολεθρευσιν] -λοθ- *L'*(non T): cf. 15 et **11**4 | εξαλειφθητω S R A'] -θειη *L'*: ex 14^{2} | αυτου ult.] αυτων R' = 𝔐

14 η ανομια] αι -μιαι Sa Ga(non Uulg); η αμαρτια S: ex 14^{2}

15 εναντι S R He 55] -τιον *L'* A' | εξολεθρευθειη] -λοθ- *L'*(non T): cf. 13 | αυτων Sʾ La Ga *L*$^{d(sil)}$T'ʾHe = 𝔐] αυτου Sa R *L*^{d} A'ʾ 2029: ad 16 adapt.

16 εμνησθη ... κατεδιωξεν] -θησαν ... -ξαν R'ʾ(non Aug) T: ad 15 adapt. | του 1° > *L'*(non He) = 𝔐 | ανθρωπον > S Sa 2029 | του θανατωσαι] *morti tradiderunt* La^{R}, *morti traderent* La^{G}

18 ως 2° S R 55] ωσει *L'* A' 2029: cf. 18^{3}. 19. 23. 29 et **16**12 | ωσει] ως S: cf. 19

19 ωσει] ως 55: cf. 18 | ζωνη R *L'* 1219] ζωνην S Aʾ: ad ην seq. adapt. | περιζωννυται] περι > S

20 κυριου R *L'*ʾ = 𝔐] κυριω S THe A'ʾ 2029

21 κυριε 2°] *deus meus* Bo^{p}, > Bo^{p} La^{G} | ελεος 1° Sʾ Sa R'Aug^{uar} He* A$^{c'}$ʾ] το ελεος σου La^{G} Sy: cf. 21^{2}; > GaAug *L'* A* = 𝔐 | ενεκεν] -κα S: cf. **24**7 | σου ult.] + κυριε Bo SyHe 1219

22 ῥῦσαί με, ὅτι πτωχὸς καὶ πένης ἐγώ εἰμι,
καὶ ἡ καρδία μου τετάρακται ἐντός μου.
23 ὡσεὶ σκιὰ ἐν τῷ ἐκκλῖναι αὐτὴν ἀντανῃρέθην,
ἐξετινάχθην ὡσεὶ ἀκρίδες.
24 τὰ γόνατά μου ἠσθένησαν ἀπὸ νηστείας,
καὶ ἡ σάρξ μου ἠλλοιώθη δι' ἔλαιον.
25 καὶ ἐγὼ ἐγενήθην ὄνειδος αὐτοῖς·
εἴδοσάν με, ἐσάλευσαν κεφαλὰς αὐτῶν.
26 βοήθησόν μοι, κύριε ὁ θεός μου,
σῶσόν με κατὰ τὸ ἔλεός σου,
27 καὶ γνώτωσαν ὅτι ἡ χείρ σου αὕτη
καὶ σύ, κύριε, ἐποίησας αὐτήν.
28 καταράσονται αὐτοί, καὶ σὺ εὐλογήσεις·
οἱ ἐπανιστανόμενοί μοι αἰσχυνθήτωσαν,
ὁ δὲ δοῦλός σου εὐφρανθήσεται.
29 ἐνδυσάσθωσαν οἱ ἐνδιαβάλλοντές με ἐντροπὴν
καὶ περιβαλέσθωσαν ὡσεὶ διπλοΐδα αἰσχύνην αὐτῶν.
30 ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ σφόδρα ἐν τῷ στόματί μου
καὶ ἐν μέσῳ πολλῶν αἰνέσω αὐτόν,
31 ὅτι παρέστη ἐκ δεξιῶν πένητος
τοῦ σῶσαι ἐκ τῶν καταδιωκόντων τὴν ψυχήν μου.

109 ΡΘ'

1 Τῷ Δαυιδ ψαλμός.

22^1] > 55, cum 21^2 iungit T | ρυσαι με ad 21 trahit 𝔐 | εγω ειμι S La Ga = אנכי (cf. Thack. p. 55)] tr. R *L'* A' et complures Latini | τεταρακται] εταραχθη R
23 ωσει 1⁰] ως He 1219: cf. 18 | εκκλιναι] -νειν R 1219 | ανταναιρεθην] -θη S *L*pau
24 νηστειας] + μου Sa | ελαιον *oleum* GaAug] ελεον S *L*pau, *misericordiam* La(LaG add. *tuam*): cf. **88** 21 **140** 5
25 και εγω] καγω *L'*(non T) 55 | εγενηθην] -νομην 55: cf. **101** 8 | εσαλευσαν] pr. *et* La Uulg Sy
26 μοι] με *L*pau | 26^2 S R'' Ga 1219' = 𝔐] pr. και *L'* A | κατα *secundum* LaRAug Ga] *propter* LaG et alii Latini | ελεος] pr. μεγα S: ex **50** 3
27 και 2⁰ > LaG Ga(non Uulg) = 𝔐
28 επανιστανομενοι S R A''] νο 1⁰ > *L'*: cf. **17** 40 | αισχυνθητωσαν] -θησονται Sa R' *L*pau
29 με] μοι R = *mihi* La Ga | ωσει S R 1219] ως *L'* A': cf. 18 | ωσει διπλοιδα / αισχυνην] tr. S | αισχυνην αυτων] αυτην Sa, αυτων > Bo
30 τω κυριω] + μου Sa, κυριε Bo(hab. σε pro αυτον) | εν 1⁰ > S | εν τω στομ. μου ad 30^2 trahit et και om. Sa
31 καταδιωκοντων] κατα > S 55

109 (𝔐 110)

1 τω δαυιδ/ψαλμος S R'Aug *L*dT' A' = 𝔐] tr. LaG Ga *L*d(sil)'He 55; αλλη-

Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.
2 ῥάβδον δυνάμεώς σου ἐξαποστελεῖ κύριος ἐκ Σιων,
καὶ κατακυρίευε ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου.
3 μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῆς δυνάμεώς σου
ἐν ταῖς λαμπρότησιν τῶν ἁγίων·
ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐξεγέννησά σε.
4 ὤμοσεν κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται
Σὺ εἶ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδεκ.
5 κύριος ἐκ δεξιῶν σου συνέθλασεν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς αὐτοῦ βασιλεῖς·
6 κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, πληρώσει πτώματα,
συνθλάσει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολλῶν.
7 ἐκ χειμάρρου ἐν ὁδῷ πίεται·
διὰ τοῦτο ὑψώσει κεφαλήν.

110 ΡΙ'

1 Αλληλουια.
Ἐξομολογήσομαί σοι, κύριε, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου
ἐν βουλῇ εὐθείων καὶ συναγωγῇ.
2 μεγάλα τὰ ἔργα κυρίου,
ἐξεζητημένα εἰς πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ·

λουια *L*^{pau}: cf. **107**$_1$ | ο κυριος] ο > R: cf. **2**$_{12}$

2 σου εξαποστελει Bo R′ʾ GaHi et Tert. (adu. Marc. V 9) et Cyp. = 𝔐] σοι εξ. Sy, εξ. σοι *L*′, εξ. σε Sa, + σαι(i. e. σε) 1093; σου > S A′ʾ; de Su hoc tantum constat, σου defuisse | και > GaHi = 𝔐 | κατακυριευε *dominare* GaAug] *-naberis* La^G et Cyp.; *-nabitur* La^R et Tert., -ευσει 55: ad εξαποστελει adapt. | σου ult.] *suorum* La^R (non Tert.)

3^{1+2} unus stichus Sa R′ | η αρχη] η > S, + σου Sa | ταις λαμπροτη(uel ε)σι(ν) Sa La^G Ga *L*′ʾ A′ʾ = 𝔐] τη -τητι Sʾ 1093 R′Aug | αγιων Sʾ Sa-1093 R′ʾ Ga Sy 1219ʾ = 𝔐] + σου *L*′ A | εκ γαστρος ad 3^2 trahit La^G | εξεγεννησα S 1093 R 55] εξ > *L*′ A′, γεγεννηκα *L*^{pau}He

4 ει S R *L*^{pau}He] > *L*′ Aʾ | ιερευς] αρχιερευς Sy: ex Hebr. **5**$_{10}$ **6**$_{20}$ etc.; βασιλευς He

5 in duo stichos (κυριος — σου, συνεθλ. — fin.) diuidunt La^G Ga^c SyHe 55 | συνεθλασεν] συνθλασι 1219 | οργης] pr. της R

6 πτωματα] τα > S | 6^2 > 55* | κεφαλας επι γης πολλων Bo R *L*′ʾ A′ʾ, *capita in terra multorum* Ga] κεφ. ε. γην πολλην S Sa, *cap. super terram multa* La^{R}Aug, *cap. multa in terram copiosam* La^G

7 πιεται] + υδωρ Aʾ (Bo Sa?)

110 (𝔐 111)

1 αλληλουια] + της επιστροφης αγγαιου και ζαχαριου Ga(non Uulg) Sy(sub ÷): cf. **111**$_1$ et S.-St. 2, p. 128 | μου > Ga^c(non Uulg)Hi = 𝔐 | 1^2 2^1 duo stichi Sa R′ʾ Ga, unus S TSyHe A′ʾ | ευθ(ε)ιων S R *L*^{pau}THe A′ʾ] ευθεων *L*′: cf. **111**$_2$ et Thack. § 12, 7

2 κυριου] pr. του R: cf. **2**$_{12}$ | εις > Bo

3 ἐξομολόγησις καὶ μεγαλοπρέπεια τὸ ἔργον αὐτοῦ,
καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
4 μνείαν ἐποιήσατο τῶν θαυμασίων αὐτοῦ,
ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ὁ κύριος·
5 τροφὴν ἔδωκεν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν,
μνησθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκης αὐτοῦ.
6 ἰσχὺν ἔργων αὐτοῦ ἀνήγγειλεν τῷ λαῷ αὐτοῦ
τοῦ δοῦναι αὐτοῖς κληρονομίαν ἐθνῶν.
7 ἔργα χειρῶν αὐτοῦ ἀλήθεια καὶ κρίσις·
πισταὶ πᾶσαι αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ,
8 ἐστηριγμέναι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,
πεποιημέναι ἐν ἀληθείᾳ καὶ εὐθύτητι.
9 λύτρωσιν ἀπέστειλεν τῷ λαῷ αὐτοῦ,
ἐνετείλατο εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκην αὐτοῦ·
ἅγιον καὶ φοβερὸν τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
10 ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου,
σύνεσις ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν.
ἡ αἴνεσις αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

111 ΡΙΑ′

1 Αλληλουια.
Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν κύριον,
ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ θελήσει σφόδρα·
2 δυνατὸν ἐν τῇ γῇ ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ,
γενεὰ εὐθείων εὐλογηθήσεται·
3 δόξα καὶ πλοῦτος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ,
καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
4 ἐξανέτειλεν ἐν σκότει φῶς τοῖς εὐθέσιν
ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων καὶ δίκαιος.

3 το εργον] τα εργα La^{G} He 55: ex 2^{1}
4 των] pr. παντων Bo
5 αυτον] αυτου R
6 αυτου bis] εαυτου S | κληρονομιαν] -ας $L^{pau}Sy^{txt}$
9 απεστειλεν] + κυριος L^{pau}T′’He^{c} 1219 | διαθηκην] -κης (sic) $L^{d}Th^{tp}S^{c}R^{c}$ | αυτου ult.] κυριου L^{pau}
10 κυριου] *dei* Sa(non 1093) | συνεσις S R′’ Ga] + δε Bo^{p} Sa *L*′’ A′’ | του αιωνος] ÷ Ga: cf. **9**$_{6}$

111 (𝔐 **112**)
1 αλληλουια S’ Sa L^{a}′ A′’] + της επιστροφης αγγαιου και ζαχαριου R′’ Ga L^{pau}Sy(sub ÷): cf. **110**$_{1}$ **145**$_{1}$; add. uel pr. της (uel εκ της) επιγραφης αγγ. κ. ζαχ. L^{b}; + αγγαιου κ. ζαχ. L^{pau}; + ζαχαριου T | θελησει] θελει S
2 εν τη γη / εσται] tr. R′ | ευθειων] ευθεων *L*′(non THe) 1219: cf. **110**$_{1}$
4 ευθεσι(ν)] *rectis corde* La^{G}Aug: cf. **7**$_{11}$ **10**$_{3}$ etc.; εθνεσιν $L^{pau}Th^{tp}$ | fin. S Ga *L*′ 1219* = 𝔐] + ο κυριος R’, +

5 χρηστὸς ἀνὴρ ὁ οἰκτίρων καὶ κιχρῶν,
οἰκονομήσει τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐν κρίσει·
6 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα οὐ σαλευθήσεται,
εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος.
7 ἀπὸ ἀκοῆς πονηρᾶς οὐ φοβηθήσεται·
ἑτοίμη ἡ καρδία αὐτοῦ ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον.
8 ἐστήρικται ἡ καρδία αὐτοῦ, οὐ μὴ φοβηθῇ,
ἕως οὗ ἐπίδῃ ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ.
9 ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν·
ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,
τὸ κέρας αὐτοῦ ὑψωθήσεται ἐν δόξῃ.
10 ἁμαρτωλὸς ὄψεται καὶ ὀργισθήσεται,
τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ βρύξει καὶ τακήσεται·
ἐπιθυμία ἁμαρτωλῶν ἀπολεῖται.

112 ΡΙΒ′

1 Αλληλουια.

Αἰνεῖτε, παῖδες, κύριον,
αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου·
2 εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος·
3 ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν
αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου.
4 ὑψηλὸς ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη ὁ κύριος,
ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ἡ δόξα αὐτοῦ.
5 τίς ὡς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν

κυριος ο θεος Bo Sa La^R^Aug Sy A'-1219c

5 οικτιρων] οικτιρμων S: ex 4^2

7 φοβηθησεται] *commouebitur* La^G^: ex 6^1 | κυριον] pr. τον S: cf. 2 12

8 η καρδια αυτου] εις τον αιωνα He: ex 6 | ου μη φοβηθη Sa *L'* A'(55 pr. και) = 𝔐] ου φοβηθησεται | ετοιμη η καρδια αυτου ελπιζειν επι τον κυριον S: ex 7; ου μη σαλευθησεται R, ου μη σαλευθη 1093 He 1219(pr. και), *non commouebitur* Bo La Ga: ex 6 | επιδη] εφιδη S THe 1219: cf. 30 8 | επιδη επι (cf. 𝔐)] επι > S 1219': cf. Helbing Kas. p. 288; *uideat super* La^R^Aug, *uideat* La^G^ et alii Latini, *despiciat* Ga

10^3 αμαρτωλων = 𝔐] -λου Bo *L'*(non TSyHe): ad $10^{1.2}$ adapt.

112 (𝔐 113)

1 αλληλουια] + χορεια Sa: item in 113 1 | 1^{1+2} unus stichus S He 1219 | κυριον] pr. τον R A: cf. 2 12 | κυριου] αυτου S

2^{1+2} unus stichus S Sa 1219 | fin.] add. stichum *et a saeculo usque in saeculum* Sa

3^{1+2} unus stichus S Sa R' | μεχρι S La Ga *L'* 1219 = 𝔐] pr. και R *L*^pau'^-He A': ex 2^2 | αινειτε(uel -ται) S' Sa R'' He*(uid.) 55] αινετον Ga *L''* A = 𝔐

5^1—6^1 unus stichus S, 5^2—6^2 unus stichus Rc', 5^2—6^3 duo stichi Sa La^G^

ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν
6 καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν
ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ;
7 ὁ ἐγείρων ἀπὸ γῆς πτωχὸν
καὶ ἀπὸ κοπρίας ἀνυψῶν πένητα
8 τοῦ καθίσαι αὐτὸν μετὰ ἀρχόντων,
μετὰ ἀρχόντων λαοῦ αὐτοῦ·
9 ὁ κατοικίζων στεῖραν ἐν οἴκῳ
μητέρα τέκνων εὐφραινομένην.

113 ΡΙΓ´

1 Αλληλουια.
Ἐν ἐξόδῳ Ισραηλ ἐξ Αἰγύπτου,
οἴκου Ιακωβ ἐκ λαοῦ βαρβάρου
2 ἐγενήθη Ιουδαία ἁγίασμα αὐτοῦ,
Ισραηλ ἐξουσία αὐτοῦ.
3 ἡ θάλασσα εἶδεν καὶ ἔφυγεν,
ὁ Ιορδάνης ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω·
4 τὰ ὄρη ἐσκίρτησαν ὡσεὶ κριοὶ
καὶ οἱ βουνοὶ ὡς ἀρνία προβάτων.
5 τί σοί ἐστιν, θάλασσα, ὅτι ἔφυγες,
καὶ σοί, Ιορδάνη, ὅτι ἀνεχώρησας εἰς τὰ ὀπίσω;
6 τὰ ὄρη, ὅτι ἐσκιρτήσατε ὡσεὶ κριοί,
καὶ οἱ βουνοὶ ὡς ἀρνία προβάτων;
7 ἀπὸ προσώπου κυρίου ἐσαλεύθη ἡ γῆ,

Ga TSyHe A’ (5^2+6^1. 6^2; sed post 6^1 add. He stichum και τα υψιλα απο μακροθεν γινωσκων: ex **137**6) et R* ($5^2, 6^{1+2}$); 5^2+6^1 unus stichus etiam 1219 (6^2 periit)

7^{1+2} unus stichus S | ανυψων] ανιστων *L*pau: ex Od. **3**8

8 μετα αρχοντων 2⁰ > Sa (8^{1+2} unus stichus Sa) | λαου] pr. του R 55

9^{1+2} unus stichus S | τεκνων S’ Sa R’’ Ga 55 = 𝔐] επι τεκνοις *L*’’ A’ | ευφραινομενην] -μενων S

113(1—8 = 𝔐 **114**; 9—26 = 𝔐 **115**)

1 αλληλουια] trahit 𝔐 ad finem Ps. praec.; + χορεια Sa: cf. **112**1

2 ιουδαια] pr. η S | εξουσια] pr. η S | fin.] add. stichum *israel regnauit in ea* LaG et Psalt. Rom.: cf. proleg. § 5₁₆

3 η > R | ο > R *L*pau

4 ωσει] ως S: cf. 6 et **16**12 | και > Ga(non Uulg) = 𝔐

5 σοι εστιν] tr. LaR Aug Ga 55, σοι > S’ LaG | και] η Symg | σοι 2⁰ *L*d’ 1219’] συ rel. | ιορδανη *-ne* LaR] -νης *-nes* R’, *-nis* GaAug | οτι 2⁰ *quia* GaAug] *quare* LaG et alii Latini, > LaR | ανεχωρησας S R 55] εστραφης *L*’’ A, απεστραφης 1219: cf. 3

6 οτι *quia* Aug] *quare* La; > S Ga *L*pau = 𝔐 | εσκιρτησατε] -σαν LaG *L*pau: ex 4 | ωσει] ως S: cf. 4 | 6^2 > S

ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ Ιακωβ
8 τοῦ στρέψαντος τὴν πέτραν εἰς λίμνας ὑδάτων
καὶ τὴν ἀκρότομον εἰς πηγὰς ὑδάτων.
9 μὴ ἡμῖν, κύριε, μὴ ἡμῖν,
ἀλλ' ἢ τῷ ὀνόματί σου δὸς δόξαν
ἐπὶ τῷ ἐλέει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου,
10 μήποτε εἴπωσιν τὰ ἔθνη
Ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν;
11 ὁ δὲ θεὸς ἡμῶν ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω·
ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐν τῇ γῇ
πάντα, ὅσα ἠθέλησεν, ἐποίησεν.
12 τὰ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν ἀργύριον καὶ χρυσίον,
ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων·
13 στόμα ἔχουσιν καὶ οὐ λαλήσουσιν,
ὀφθαλμοὺς ἔχουσιν καὶ οὐκ ὄψονται,
14 ὦτα ἔχουσιν καὶ οὐκ ἀκούσονται,
ῥῖνας ἔχουσιν καὶ οὐκ ὀσφρανθήσονται,
15 χεῖρας ἔχουσιν καὶ οὐ ψηλαφήσουσιν,
πόδας ἔχουσιν καὶ οὐ περιπατήσουσιν,
οὐ φωνήσουσιν ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν.
16 ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιντο οἱ ποιοῦντες αὐτὰ
καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς.
17 οἶκος Ισραηλ ἤλπισεν ἐπὶ κύριον·

7 του θεου] *domini* La^{R}

8 την πετραν *petram* La^{R}(om. *m*)Aug Ga] την > R, *solidam petram* La^{G} et Psalt. Rom. | την ακροτομον *rupem* La^{G}Aug Ga] *rupes* La^{R}

9^{1+2} unus stichus S Sa | σου 2^{0} > La^{R}

10^{1+2} unus stichus in omnibus mss. | τα εθνη] εν τοις εθνεσιν R: cf. **78**$_{10}$

11$^{1.2.3}$ tres stichi R'' Sy, duo S (11^{1}, 11^{2+3}) et Sa THe A'' (11^{1+2}, 11^{3}); 11$^{1.3}$ tantum hab. Ga (cf. inf.) | εν τω ουρανω ανω | εν τοις ουρανοις S' La^{G}Aug] εν τω ουρανω ανω | εν τω ουρανω R' Sy(om. ανω) et alii Latini; εν τοις ουρανοις Sa, εν τω ουρανω Ga *L'* A' = 𝔐 | και εν τη γη (cf. **134**$_{6}$)] > GaHi = 𝔐 | εν τη γη] επι της γης S | ηθελησεν] ηβουλετο S; + ο κυριος *L*^{pau}' 1219: cf. **134**$_{6}$ | fin.] + διαψαλμα La^{G}: cf. proleg. § 5$_{20}$

12—26 in Sa Psalmum singularem („**114**") efficiunt, cuius inscr. est αλληλουια: sim. Aug, cf. proleg. § 5$_{20}$

12$^{1.2}$ duo stichi Sa La^{G} Ga SyHe A, unus S R' T 1219' | ανθρωπων] *illorum* La^{R}

13^{1} post 14^{1} tr. Sa: cf. **134**$_{16}$ | λαλησουσιν] λαλουσιν S La^{R}: item in **134**$_{16}$ | ουκ] ουχ THe: cf. **48**$_{10}$ | οψονται] *uident* La^{R}: item in **134**$_{16}$

14 ακουσονται] *audiunt* La^{R}: item in **134**$_{17}$

15 fin.] add. stichum ουδε γαρ εστιν πνευμα εν τω στοματι αυτων Sa He 55 et complures Latini: ex **134**$_{17}$, cf. S.-St. 2, p. 160

16 αυτοις 1^{0}] αυτων *L*^{pau}THeR^{c} A': cf. **134**$_{18}$ | γενοιντο] γενωνται He | οι 1^{0}] pr. παντες Bo R'' 55: ex 16^{2}, cf. **134**$_{18}$ | επ] εν R: cf. **134**$_{18}$

βοηθὸς αὐτῶν καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν.
18 οἶκος Ααρων ἤλπισεν ἐπὶ κύριον·
βοηθὸς αὐτῶν καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν.
19 οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον ἤλπισαν ἐπὶ κύριον·
βοηθὸς αὐτῶν καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν.
20 κύριος ἐμνήσθη ἡμῶν καὶ εὐλόγησεν ἡμᾶς,
εὐλόγησεν τὸν οἶκον Ισραηλ,
εὐλόγησεν τὸν οἶκον Ααρων,
21 εὐλόγησεν τοὺς φοβουμένους τὸν κύριον,
τοὺς μικροὺς μετὰ τῶν μεγάλων.
22 προσθείη κύριος ἐφ' ὑμᾶς,
ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ὑμῶν·
23 εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ
τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.
24 ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ τῷ κυρίῳ,
τὴν δὲ γῆν ἔδωκεν τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων.
25 οὐχ οἱ νεκροὶ αἰνέσουσίν σε, κύριε,
οὐδὲ πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς ᾅδου,
26 ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ζῶντες εὐλογήσομεν τὸν κύριον
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.

114 ΡΙΔ'

1 Αλληλουια.
Ἠγάπησα, ὅτι εἰσακούσεται κύριος
τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου,

17 αυτων 1^{0} S R'' Ga Sy 55 = 𝔐] > *L'* A': item in 18. 19, ubi etiam 2029 (in 17 deficiens) = *L* | αυτων 2^{0} > 55: item in 18. 19
19 τον > A'': cf. **2** 12 | ηλπισαν] *sperent* La^{G} | επι κυριον] επ αυτον S He 1219
20 εμνησθη ημων και S R'' Ga 55] μνησθεις ημων *L''* A' 2029 | ισραηλ ... αarων] tr. La^{G}
21 τους 1^{0} S' *L''* A'' = 𝔐] pr. παντας Sa R'' Ga He 2029 | τους φοβ. τον κυριον] *dominus timentes eum* Sy
22$^{1.2}$ duo stichi S La^{G} Ga TSy A, unus Sa R' He 1219' | υμας (bis) et υμων] ημας et ημων Bo Sa Aug(secundum mss.) *L*^{b} | εφ υμας 2^{0} > Bo Sa *L*^{pau} 55
23$^{1.2}$ duo stichi Sa La^{G} Ga(c?) TSy-He A', unus S R' 1219 | υμεις] ημεις Bo Sa *L*^{pau} 55, + εσται(pro εστε) S
25 ουχ οι] ουχι *L*^{pau}, ουχι οι THe | αδου] αδην *L*^{pau}
26 ευλογησο(uel ω)μεν] *benedicimus* La^{R}Aug Ga, *-camus* La^{G} | τον κυριον] *te domine* Bo: ex 25^{1} | του αιωνος *saeculum* La^{G}Aug Ga] *-la* La^{R}

114 (𝔐 **116** 1—9)
114 est in Sa Ps. **115**, cf. proleg. § 5 20
1 αλληλουια] trahit 𝔐 ad finem Ps. praec.; + ανεπιγραφος παρ εβραιοις *L*^{pau}-He | 1$^{1.2}$ duo stichi Ga, unus rel. (55 dub.) | κυριος] ο θεος S

2 ὅτι ἔκλινεν τὸ οὖς αὐτοῦ ἐμοί,
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μου ἐπικαλέσομαι.
3 περιέσχον με ὠδῖνες θανάτου,
κίνδυνοι ᾅδου εὕροσάν με·
θλῖψιν καὶ ὀδύνην εὗρον.
4 καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπεκαλεσάμην
Ὦ κύριε, ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου.
5 ἐλεήμων ὁ κύριος καὶ δίκαιος,
καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐλεᾷ.
6 φυλάσσων τὰ νήπια ὁ κύριος·
ἐταπεινώθην, καὶ ἔσωσέν με.
7 ἐπίστρεψον, ἡ ψυχή μου, εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου,
ὅτι κύριος εὐηργέτησέν σε,
8 ὅτι ἐξείλατο τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου,
τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀπὸ δακρύων
καὶ τοὺς πόδας μου ἀπὸ ὀλισθήματος.
9 εὐαρεστήσω ἐναντίον κυρίου ἐν χώρᾳ ζώντων.

115 ΡΙΕʹ

1 Αλληλουια.
Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα·
ἐγὼ δὲ ἐταπεινώθην σφόδρα.
2 ἐγὼ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου
Πᾶς ἄνθρωπος ψεύστης.

2 μου] αυτου S: ex 2^1 | επικαλεσομαι] επεκαλεσαμην S' Aug 1219: cf. 4; + *eum* La^R Sy et Psalt. Rom.

3 περιεσχον] περιεκυκλωσαν R | 3^2] pr. *et* $UulgGa^c$ = 𝔐 | 3^3+4^1 unus stichus S 55

4 επεκαλεσαμην] -σαμεν 55, -σα A^c; επικαλεσομαι R(-*ose*-pro-εσο-) Sy: cf. 2 | ω > L^{pau}

5^{1+2} unus stichus S La^G He 1219' | ο 1^0 > R: cf. **2** 12 | ο κυριος/και δικαιος] tr. S | ο θεος] pr. κυριος S | ελεα S R 55 2029] ελεει *L'* A: cf. **36** 26

6 ο κυριος > La^G | εσωσεν με] + *dominus* Sa: ex 6^1

7 επιστρεψον] επεστρεψεν Sa | η S R 1219' 2029] > *L'* A: cf. **41** 6 | την et σου > Sa | ευηργετησεν] ευηρεστησεν 55: cf. 9 | σε S GaAug *L''* 1219 2029 = 𝔐] με Bo Sa R'' A'

8 εξειλατο S L^{pau}THe A''] -λετο *L'*; ερυσατο R: cf. **24** 17 | εκ] απο L^{pau} | και > La^GAug Ga Sy 1219 = 𝔐 | απο ult.] εξ 55: ex **55** 14

9 ευαρεστησω] του -στησαι 1219'(1219 add. με): ex **55** 14 | εναντιον S R] ενωπιον *L'* A'' 2029: cf. **21** 26 **55** 14

115 (𝔐 **116** 10—19)

115 est in Sa Ps. **116**, cf. proleg. § 5 20

$2^{1.2}$ duo stichi La^G Ga, unus rel. | εγω S' Sa Ga A' = 𝔐] + δε R'Aug *L''* 1219 2029: cf. 1^2; > La^G | ειπα] ειπον L^{pau}T 2029: cf. **29** 7

3 τί ἀνταποδώσω τῷ κυρίῳ
περὶ πάντων, ὧν ἀνταπέδωκέν μοι;
4 ποτήριον σωτηρίου λήμψομαι
καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπικαλέσομαι.
6 τίμιος ἐναντίον κυρίου
ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ.
7 ὦ κύριε, ἐγὼ δοῦλος σός,
ἐγὼ δοῦλος σὸς καὶ υἱὸς τῆς παιδίσκης σου.
διέρρηξας τοὺς δεσμούς μου,
8 σοὶ θύσω θυσίαν αἰνέσεως·
9 τὰς εὐχάς μου τῷ κυρίῳ ἀποδώσω
ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
10 ἐν αὐλαῖς οἴκου κυρίου
ἐν μέσῳ σου, Ιερουσαλημ.

116 ΡΙϚ′

1 Αλληλουια.
Αἰνεῖτε τὸν κύριον, πάντα τὰ ἔθνη,
ἐπαινέσατε αὐτόν, πάντες οἱ λαοί,
2 ὅτι ἐκραταιώθη τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς,
καὶ ἡ ἀλήθεια τοῦ κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

$3^{1.2}$ duo stichi La^{G} Ga, unus rel. | παντων > S

$4^{1.2}$ duo stichi La^{G} Ga TSyHe A'', unus S Sa R' | fin. S' Sa-1093 R'' *L*^{pau}T'He A' et Orig.(S.-St. 2, p. 213. 214) et Cyp.] + (5) τας ευχας μου τω κυριω αποδωσω εναντιον παντος του λαου αυτου Ga(sub ※; Ga[non Uulg] om. αυτου) *L*'Ch-(Sy om. εναντ.—αυτου) 1219 = 𝔐, cf. 9; haec sunt duo stichi (τας — αποδ., εναντ.— fin.) in Ga, unus in 1219

$6^{1.2}$ duo stichi La^{G} A, unus rel. | των οσιων] *sanctorum* uel *iustorum* uel *religiosorum* Tert. (Capelle p. 18), *iustorum* Cyp. (quinquies): cf. **17** 26

7 εγω 1°] pr. *quia* Ga = 𝔐 | εγω δουλος σος 2° > Sa *L*^{pau} A* (7^{1+2} unus stichus Sa A)

8 fin. S' Sa R'' 55] add. stichum και εν ονοματι κυριου επικαλεσομαι Ga(sub ※) *L*'' A' = 𝔐

$9^{1.2}$ $10^{1.2}$ quatuor stichi S Ga Sy A (ut edidi) et La^{G} 55 (9^{1}, 10^{1}, 9^{2}, 10^{2}), tres R' ($9^{1}+10^{1}$, 9^{2}, 10^{2}) et T 1219 (9^{1}, 9^{2}, 10^{1+2}), duo Sa ($9^{1}+10^{1}$, $9^{2}+10^{2}$) et He (9^{1}, $10^{1}+9^{2}+10^{2}$)

9 τω κυριω/αποδωσω] tr. S | κυριω] + *meo* La^{R} | 9^{2}/10^{1} tr. Bo Sa R'' He 55: cf. sup. | αυτου > Bo Sa

10 κυριου] *dei nostri* Sa Sy | σου > Bo

116 (𝔐 117)

116 est in Sa Ps. **117**, sed eundem numerum repetit Sa in Ps. seq., cf. proleg. § 5 20

1 αλληλουια] trahit 𝔐 ad finem Ps. praec.; + ανεπιγραφος παρ εβραιοις *L*^{pau}-He | 1^{2}] pr. και R' A^{c}' | επαινεσατε Sa R'Aug Ga *L*'' 1219 = 𝔐] -σατωσαν S(om. επ)' La^{R} A'(55 om. αν: ante αυ) | παντες οι λαοι] οι > 1219, *omnis populus* La^{R}

2 το ελεος αυτου/εφ ημας S *L*' 1219] tr. R'' Ga Sy A' = 𝔐 | η > R 55 | του > T: cf. **2** 12 | τον αιωνα] + του αιωνος Sa

117 ΡΙΖʹ

1 Αλληλουια.
Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
2 εἰπάτω δὴ οἶκος Ισραηλ ὅτι ἀγαθός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
3 εἰπάτω δὴ οἶκος Ααρων ὅτι ἀγαθός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
4 εἰπάτωσαν δὴ πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον ὅτι ἀγαθός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
5 ἐν θλίψει ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον,
καὶ ἐπήκουσέν μου εἰς πλατυσμόν.
6 κύριος ἐμοὶ βοηθός,
οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.
7 κύριος ἐμοὶ βοηθός,
κἀγὼ ἐπόψομαι τοὺς ἐχθρούς μου.
8 ἀγαθὸν πεποιθέναι ἐπὶ κύριον
ἢ πεποιθέναι ἐπ' ἄνθρωπον·
9 ἀγαθὸν ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον
ἢ ἐλπίζειν ἐπ' ἄρχοντας.
10 πάντα τὰ ἔθνη ἐκύκλωσάν με,
καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἠμυνάμην αὐτούς·
11 κυκλώσαντες ἐκύκλωσάν με,
καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἠμυνάμην αὐτούς·
12 ἐκύκλωσάν με ὡσεὶ μέλισσαι κηρίον
καὶ ἐξεκαύθησαν ὡσεὶ πῦρ ἐν ἀκάνθαις,

117 (𝔐 118)

1^{1+2} unus stichus S Sa: item 2—5. 29 | αγαθος] -θον 55: item in 2, sed in 3 -θος

2 οικος > La^{G} Ga = 𝔐 | οτι αγαθος] > 𝔐, hab. etiam Sa Ga: cf. 3. 4

3 οτι αγαθος > Sa Ga = 𝔐 | totum uersum repetit 1219 cum λευει pro ααρων: cf. **134** 20

4 > S | παντες > Bo Ga = 𝔐 | οτι αγαθος > Sa GaAug A'(non 1219) = 𝔐 | αγαθος] *bonum* La^{G}, sed in 1—3 *bonus*

5 εν θλιψει S'(Bo add. μου) Sa R'' 55] εκ θλιψεως Ga *L'*' A = 𝔐 | μου] μοι S | fin.] add. ※ κυριος Ga = 𝔐

$6^{1.2}$ duo stichi La^{G} Ga Sy, unus rel. | ου S R'' Ga 55 = 𝔐] pr. και *L'*' A'

$7^{1.2}$ duo stichi Ga Sy, unus rel. | 7 > He | καγω S R *L'* 55] και εγω T A'

$8^{1.2}$ duo stichi La^{G} Ga SyHe A, unus S Sa R' T 1219': item in 9, sed He ibi = S | πεποιθεναι 1° 2°] *sperare* La^{G}: ex 9

9 de stichis cf. 8 | αρχοντας S R *L*^{pau}He A^{c}, *principes* Aug et Cyp., *principes* uel *magistratus* Tert.] αρχουσιν *L'* A*, *-pibus* La^{G} Ga: cf. **9** 11; αρχοντα 55, *-pem* La^{R}

10 ημυναμην] pr. ※ οτι GaHi: item in 11. 12

12 κηριον > La^{G} Ga = 𝔐 | ωσει 2° S R A''] ως *L'*: cf. **16** 12

καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἠμυνάμην αὐτούς.
13 ὠσθεὶς ἀνετράπην τοῦ πεσεῖν,
καὶ ὁ κύριος ἀντελάβετό μου.
14 ἰσχύς μου καὶ ὕμνησίς μου ὁ κύριος
καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν.
15 φωνὴ ἀγαλλιάσεως καὶ σωτηρίας ἐν σκηναῖς δικαίων
Δεξιὰ κυρίου ἐποίησεν δύναμιν,
16 δεξιὰ κυρίου ὕψωσέν με,
δεξιὰ κυρίου ἐποίησεν δύναμιν.
17 οὐκ ἀποθανοῦμαι, ἀλλὰ ζήσομαι
καὶ ἐκδιηγήσομαι τὰ ἔργα κυρίου.
18 παιδεύων ἐπαίδευσέν με ὁ κύριος
καὶ τῷ θανάτῳ οὐ παρέδωκέν με.
19 ἀνοίξατέ μοι πύλας δικαιοσύνης·
εἰσελθὼν ἐν αὐταῖς ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ.
20 αὕτη ἡ πύλη τοῦ κυρίου,
δίκαιοι εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ.
21 ἐξομολογήσομαί σοι, ὅτι ἐπήκουσάς μου
καὶ ἐγένου μοι εἰς σωτηρίαν.
22 λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
23 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη
καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.
24 αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ κύριος·
ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ.

13^{1+2} unus stichus Sa He 55 | ωσθεις: cf. proleg. § 5_9 | ο κυριος] ο > S: cf. 17. 18. 20. 24 et **2** 12
14 ισχυς] pr. η R
15^2 > Sa: cf. 16^2
16^2 > S et Psalt. Rom.: cf. 15^2
17 εκδιηγησομαι S A'] εκ > R *L'* 1219: cf. **49** 16 | κυριου] pr. του R: cf. 13 | fin.] add. stichum οτι εις τον αιωνα το ελεος αυτου Sa (S.-St. 2, p. 160): ex 1—4. 29
18^{1+2} unus stichus Sa 55 | ο κυριος] ο > S: cf. 13 | και τω] τω δε L^dThtp
19^2] pr. *et* La^G Ga(non Uulg); pr. ινα He 1219, sed -σομαι retinent | εν αυταις > La^G
$20^{1.2}$ duo stichi S He, unus rel. | του κυριου] του > L^{pau}: cf. 13
21^{1+2} unus stichus S A | σοι S Ga *L'*' A' = 𝔐] + κυριε Bo Sa R'' 1219: item Bo R'Aug 1219 (non Sa La^G) in 28^3 | εγενου] -νετο He: ex 14, sed cf. 28
23^{1+2} unus stichus S Sa 1219 | εγενετο αυτη] *factus est iste* La^R et Cyp., *factus est* La^G (cf. inf.), *factum est istud* Ga | και εστιν θαυμαστη] *et est mirabile* La^R Uulg; *hoc est mirabile* Ga: cf. 𝔐; *hic est mirabilis* La^G
24 η R *L'* = 𝔐] > S L^{pau} A': inter duo η | ο κυριος] ο > S: cf. 13 | 24^2] pr. συναχθωμεν και Sa

25 ὦ κύριε, σῶσον δή,
ὦ κύριε, εὐόδωσον δή.
26 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου·
εὐλογήκαμεν ὑμᾶς ἐξ οἴκου κυρίου.
27 θεὸς κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν·
συστήσασθε ἑορτὴν ἐν τοῖς πυκάζουσιν
ἕως τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου.
28 θεός μου εἶ σύ, καὶ ἐξομολογήσομαί σοι·
θεός μου εἶ σύ, καὶ ὑψώσω σε·
ἐξομολογήσομαί σοι, ὅτι ἐπήκουσάς μου
καὶ ἐγένου μοι εἰς σωτηρίαν.
29 ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

118 ΡΙΗ'

1 Αλληλουια.

α' αλφ.

Μακάριοι οἱ ἄμωμοι ἐν ὁδῷ
οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ κυρίου.
2 μακάριοι οἱ ἐξερευνῶντες τὰ μαρτύρια αὐτοῦ·
ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκζητήσουσιν αὐτόν.

$25^{1.2}$ duo stichi S Sa R′ʾ Aʾ, unus Ga TSyHe 1219 | σωσον δη] *saluum fac uero* La^R, *salua igitur* Cyp., *saluum fac* Ga, *saluum me fac* La^G-Aug Uulg | ευοδωσον] ευλογησον Sa

27 θεος] pr. ο R | θεος κυριος] tr. La^G Sy | και > La^G

28 συ 1⁰ > A | ει συ 2⁰] hab. Ga sub ※ (pro ÷), > La^R | $28^{3.4}$ (= $21^{1.2}$) deerant εν τω τετρασελιδω, cf. Field et proleg. § 6 8 | σοι ult.: cf. 21

29^{1+2} unus stichus S Sa: cf. 1

118 (𝔐 119)

1 αλληλουια] + ανεπιγραφος παρ εβραιοις Sy | omnes numeros (α′, β′ etc.) et omnia nomina literarum hebraicarum (αλφ, βηθ etc.) hab. Sa R′, partem tantum hab. La^G Ga (de Uulg nomina tantum habente taceo; de Hilar. cf. S.-St. 2, p. 77); αλεφ et βηθ tantum hab. He (item He in comm.); pro numeris et nominibus literas א, ב etc. hab. Sy; paragraphos post 8. 16. 24 etc. hab. A′ʾ, sed A etiam ante 1 et usque ad 32 tantum, 55 non ubique, in 1219 paragraphi post 112. 120. 136. 144 tantum supersunt; totum Psalmum diuidunt Ga T in undecim partes literis initialibus (sic Ga in 1. 17. 33. 49. 65. 81 etc.) uel numeris margini adscriptis (sic T: β′ ad 17, γ′ ad 33, δ′ ad 49, ε′ ad 65, ϛ′ inepte ad 73, ζ′ ad 81 etc. usque ad ιβ′) distinctas | αλφ Sa] αλεφ R′ʾ He: cf. **144** 1 | 1^{1+2} unus stichus S | οι 1⁰ > S

2^{1+2} unus stichus S | εξερευνωντες *L′* 1219] αυ pro ευ S R Aʾ: item in 69. 115 (in 115 etiam 2009 αυ), cf. 34. 129 et **63** 7; εξερευνουντες He: cf. 166 et Thack. § 22.1 | εκζητησουσιν Rʾ *L′*ʾ A′ʾ] -τουσιν S La^R Aug Ga et Cyp.

3 οὐ γὰρ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν
ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ ἐπορεύθησαν.
4 σὺ ἐνετείλω τὰς ἐντολάς σου
φυλάξασθαι σφόδρα.
5 ὄφελον κατευθυνθείησαν αἱ ὁδοί μου
τοῦ φυλάξασθαι τὰ δικαιώματά σου.
6 τότε οὐ μὴ ἐπαισχυνθῶ
ἐν τῷ με ἐπιβλέπειν ἐπὶ πάσας τὰς ἐντολάς σου.
7 ἐξομολογήσομαί σοι, κύριε, ἐν εὐθύτητι καρδίας
ἐν τῷ μεμαθηκέναι με τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.
8 τὰ δικαιώματά σου φυλάξω·
μή με ἐγκαταλίπῃς ἕως σφόδρα.
9 β′ βηθ.
Ἐν τίνι κατορθώσει ὁ νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ;
ἐν τῷ φυλάσσεσθαι τοὺς λόγους σου.
10 ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου ἐξεζήτησά σε·
μὴ ἀπώσῃ με ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου.
11 ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἔκρυψα τὰ λόγιά σου,
ὅπως ἂν μὴ ἁμάρτω σοι.
12 εὐλογητὸς εἶ, κύριε·
δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
13 ἐν τοῖς χείλεσίν μου ἐξήγγειλα
πάντα τὰ κρίματα τοῦ στόματός σου.
14 ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου ἐτέρφθην
ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ.
15 ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου ἀδολεσχήσω
καὶ κατανοήσω τὰς ὁδούς σου.

3$^{1\cdot 2}$ duo stichi Sa La^G Ga SyHe, unus S R′ T A′ʾ | ου] ουδε 55
4$^{1\cdot 2}$ duo stichi Ga, unus rel. | φυλαξασθαι S *L*Tht^p 55] -λασσεσθαι T A′, -λαττεσθαι Tht^p, -λασσασθαι (sic) R: cf. 5. 9
5^{1+2} unus stichus S
6^{1+2} unus stichus S Sa La^G He 1219 | επαισχυνθω S Aʾ] επ > R *L*′ 1219 | πασας > Sa
7 κυριε Sʾ R′ʾ Aʾ] > Sa Ga *L*′ʾ 1219 = 𝔐 | καρδιας] + μου La^G 1219
9 ο S R 55] > *L*′ A′ | φυλασσεσθαι S T A′] -λαξασθαι R *L*′ 55: cf. 4
10^{1+2} unus stichus Sa | μου > S
11$^{1\cdot 2}$ duo stichi La^G Ga TSy, unus S Sa R′ He A′ʾ
12$^{1\cdot 2}$ duo stichi Ga, unus rel.
13$^{1\cdot 2}$ duo stichi Ga, unus rel. | του στοματος] της δικαιοσυνης *L*^{pau}: ex 7. 62. 106. 160. 164
14$^{1\cdot 2}$ duo stichi La^G Ga(trahit ετερφθην ad 14^2) A, unus rel. | ως επι παντι > La^R | πλουτω] + σου La^G
15$^{1\cdot 2}$ duo stichi R′ʾ Ga TSyHe A′, unus S Sa 55 | κατανοησω] εκζητησω S: cf. 33. 34. 145 | τας οδους] τα θαυμασια He: ex 18

16 ἐν τοῖς δικαιώμασίν σου μελετήσω,
οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν λόγων σου.

17 γʹ γιμαλ.

Ἀνταπόδος τῷ δούλῳ σου·
ζήσομαι καὶ φυλάξω τοὺς λόγους σου.
18 ἀποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου,
καὶ κατανοήσω τὰ θαυμάσιά σου ἐκ τοῦ νόμου σου.
19 πάροικος ἐγώ εἰμι ἐν τῇ γῇ·
μὴ ἀποκρύψῃς ἀπ᾽ ἐμοῦ τὰς ἐντολάς σου.
20 ἐπεπόθησεν ἡ ψυχή μου τοῦ ἐπιθυμῆσαι
τὰ κρίματά σου ἐν παντὶ καιρῷ.
21 ἐπετίμησας ὑπερηφάνοις·
ἐπικατάρατοι οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου.
22 περίελε ἀπ᾽ ἐμοῦ ὄνειδος καὶ ἐξουδένωσιν,
ὅτι τὰ μαρτύριά σου ἐξεζήτησα.
23 καὶ γὰρ ἐκάθισαν ἄρχοντες καὶ κατ᾽ ἐμοῦ κατελάλουν,
ὁ δὲ δοῦλός σου ἠδολέσχει ἐν τοῖς δικαιώμασίν σου.
24 καὶ γὰρ τὰ μαρτύριά σου μελέτη μού ἐστιν,
καὶ αἱ συμβουλίαι μου τὰ δικαιώματά σου.

25 δʹ δελθ.

Ἐκολλήθη τῷ ἐδάφει ἡ ψυχή μου·
ζῆσόν με κατὰ τὸν λόγον σου.

16^{1+2} unus stichus Sa 55 | 16^{2}] pr. και Sy

17 γιμαλ Sa] *gimel* R′ | $17^{1\cdot 2}$ duo stichi Sa La^{G} Ga(cf. inf.) TSy A′, unus S R′ He 55 | ζησομαι *uiuam* La^{G}-Aug = 𝔐] *ut uiuam* La^{R}; ζησον με Ga-(trahit ζ. μ. ad 17^{1}) *L*^{pau}’He: cf. 77. 116. 144 et ex contrario 25 etc.

$18^{1\cdot 2}$ sic diuidunt La^{G} SyHe 1219, και καταν. ad 18^{1} trahunt A’, 18^{1+2} unus stichus S Sa R′ T; Ga aut = Sy aut = S | σου 1° S’ *L*^{pau}T A et Orig. (S.-St. 2, p. 216)] > Sa R′’ Ga *L*′’ 55 = 𝔐

19^{1+2} unus stichus S | εγω] > S 1219(?): cf. 94; post ειμι tr. La^{G} | αποκρυψης] αποστρεψης S

$20^{1\cdot 2}$ sic diuidunt A’, του επιθ. ad 20^{2} trahunt La^{G} Ga Sy; 20^{1+2} unus stichus S Sa R′ THe 1219 | επεποθησεν ... του επιθυμησαι] επεθυμησεν Sa | τα] pr. εις S = אל: cf. Helbing Kas. p. 138 | κριματα *iudicia* La^{R} = 𝔐] δικαιωματα S, *iustificationes* La^{G}Aug Ga: ex 5. 8. 12. 16 etc.

21 οι] pr. *omnes* La^{G}

23 και 2° > S = 𝔐 | ηδολεσχει] -χουν 55

24 εστιν > Ga(non Uulg) = 𝔐 | αι συμβουλιαι S’ Sa-2018 *L*′ 55, *consilia* La^{R}] η -λια R TSyS^{c} A′, *consilium* Ga-Aug, *consolatio* La^{G} et alii Latini | τα δικαιωματα] τ⟨ο δικαι⟩ωμα 2018, *iustificatio* La^{R}

25 δελθ Sa] *deleth* R; *delech* La: cf. proleg. § 5_{5} n. | ζησον με = 𝔐] ζησομαι S *L*^{pau}: cf. 37. 40. 88. 154. 156. 159 et ex contrario 17 etc. et Helbing Kas. p. 76 | τον λογον La^{G}Aug Ga *L*′’ A*′ = דבר (cf. 41 et proleg. § 5_{17})] το λογιον S 2018 R A^{c}’: cf. 65. 81. 107

26 τὰς ὁδούς μου ἐξήγγειλα, καὶ ἐπήκουσάς μου·
δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
27 ὁδὸν δικαιωμάτων σου συνέτισόν με,
καὶ ἀδολεσχήσω ἐν τοῖς θαυμασίοις σου.
28 ἐνύσταξεν ἡ ψυχή μου ἀπὸ ἀκηδίας·
βεβαίωσόν με ἐν τοῖς λόγοις σου.
29 ὁδὸν ἀδικίας ἀπόστησον ἀπ᾽ ἐμοῦ
καὶ τῷ νόμῳ σου ἐλέησόν με.
30 ὁδὸν ἀληθείας ᾑρετισάμην,
τὰ κρίματά σου οὐκ ἐπελαθόμην.
31 ἐκολλήθην τοῖς μαρτυρίοις σου·
κύριε, μή με καταισχύνῃς.
32 ὁδὸν ἐντολῶν σου ἔδραμον,
ὅταν ἐπλάτυνας τὴν καρδίαν μου.

33 ε′ η.

Νομοθέτησόν με, κύριε, τὴν ὁδὸν τῶν δικαιωμάτων σου,
καὶ ἐκζητήσω αὐτὴν διὰ παντός.
34 συνέτισόν με, καὶ ἐξερευνήσω τὸν νόμον σου
καὶ φυλάξω αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου.
35 ὁδήγησόν με ἐν τρίβῳ τῶν ἐντολῶν σου,
ὅτι αὐτὴν ἠθέλησα.
36 κλῖνον τὴν καρδίαν μου εἰς τὰ μαρτύριά σου
καὶ μὴ εἰς πλεονεξίαν.

26 μου 1⁰ Sa-2018 GaAug *L′* 1219' = 𝔐] σου S' R''Aug^uar Sy A; cf. Aug: „nonnulli quidem codices habent *uias tuas*, sed plures et maxime graeci *uias meas*“ | 26^2+27^1 unus stichus S
27 init. 2018 R′Aug Ga *L′* A' = 𝔐] pr. και S' Sa La^G Sy: discrepat cum alphabeto, cf. 59. 167 et **144** 5.6 | δικαιωματων] pr. των R, > Sa (non 2018)
28 ενυσταξεν] εστεναξεν 2018, *ingemuit* La^G; εσταξεν Grabe, cf. Sabatier et Field
29 τω νομω *lege* GaAug] pr. *de* La^R Uulg, pr. *in* La^G
30^{1+2} unus stichus S | ουκ επελαθομην] pr. *consideraui et* Sa: cf. S.-St. 2, p. 160
$31^{1.2}$ duo stichi Sa-2018 La^G Ga Sy, unus S R′ THe A' | 31^1] + *domine* (sic) La^G
$32^{1.2}$ duo stichi Sa La^G Ga TSy, unus S 2018 R′ He A'' | οταν] οτι 2018
33 η Rahlfs (cf. **144** 1) ≐ *he* R′] ηπ Sa, *heth* La^G; de 2018 cf. S.-St. 2, p. 240 | 33^{1+2} unus stichus S | με S 2018 *L*^a′ A′] μοι R *L*^b He 55: cf. **26** 11 | αυτην] αυτα Sa(non 2018)
34^{1+2} unus stichus S | εξερευνησω *L′* 1219] αυ pro ευ R S^c A': cf. 2; εξ > 2018; εκζητησω S*: ex 33^2 | αυτον] αυτην R: aut = *illam* (i. e. *legem*) La Ga, aut ex 33^2
$35^{1.2}$ duo stichi Ga TSy A, unus S Sa-2018 R'' He 1219' | τριβω S 2018 R A′] pr. τη *L′* 55; *legem* La^G | αυτην] αυτον S: cf. **43** 19
$36^{1.2}$ duo stichi 2014 La^G Ga TSy A, unus S Sa-2018 R′ He 1219' | μη εις πλεονεξιαν] εις ωφελειαν 2018

37 ἀπόστρεψον τοὺς ὀφθαλμούς μου τοῦ μὴ ἰδεῖν ματαιότητα,
ἐν τῇ ὁδῷ σου ζῆσόν με.
38 στῆσον τῷ δούλῳ σου τὸ λόγιόν σου
εἰς τὸν φόβον σου.
39 περίελε τὸν ὀνειδισμόν μου, ὃν ὑπώπτευσα·
τὰ γὰρ κρίματά σου χρηστά.
40 ἰδοὺ ἐπεθύμησα τὰς ἐντολάς σου·
ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ζῆσόν με.
41 ς′ ουαυ.
Καὶ ἔλθοι ἐπ' ἐμὲ τὸ ἔλεός σου, κύριε,
τὸ σωτήριόν σου κατὰ τὸ λόγιόν σου.
42 καὶ ἀποκριθήσομαι τοῖς ὀνειδίζουσί με λόγον,
ὅτι ἤλπισα ἐπὶ τοὺς λόγους σου.
43 καὶ μὴ περιέλῃς ἐκ τοῦ στόματός μου λόγον ἀληθείας ἕως σφόδρα,
ὅτι ἐπὶ τὰ κρίματά σου ἐπήλπισα.
44 καὶ φυλάξω τὸν νόμον σου διὰ παντός,
εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
45 καὶ ἐπορευόμην ἐν πλατυσμῷ,
ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξεζήτησα.
46 καὶ ἐλάλουν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου
ἐναντίον βασιλέων καὶ οὐκ ᾐσχυνόμην.
47 καὶ ἐμελέτων ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου,

37^{2}] pr. *et* La^{G} | ζησον με] ζησομε 55: cf. 25
38$^{1.2}$ duo stichi Ga(ex corr.?), unus rel. | το λογιον] τον λογον 2018: cf. 41
39^{1+2} unus stichus S 55 | τον ονειδισμον .. ον R *L′* A′] το ονειδος .. ο S-2014 55: cf. 22 | τα γαρ S-2014 R′ (Bo Sa?)] οτι τα GaAug *L′*' A′', γαρ > La^{G}
40^{1+2} unus stichus A | 40^{2}] pr. κυριε Sy | ζησον με *uiuifica me* La^{R}-Aug Ga] ζησομαι R: cf. 25; *sanctifica me* La^{G}
41^{1+2} unus stichus S | και] > La^{R}, + γαρ 2014 | 41^{2}] pr. και Sy | σου 2^{0}] + κυριε 1219 | κατα] και Sa La^{G} | το λογιον R′' Ga *L*^{pau} 1219 = אִמְרָה (cf. 25 et proleg. § 5$_{17}$)] το > A; τον λογον *L′*': cf. 38. 58. 82; το λογον (sic) 55; το ελεος S: ex 41^{1}, cf. 116. 124. 149 | fin.] + *domine* La^{G}
42^{1+2} unus stichus S 1219 | με S *L*^{b} A′'] μοι R *L′*: cf. Helbing Kas. p. 22 | τους λογους S R *L*^{pau}T′He A′'] τοις λογοις *L*: cf. **9**$_{11}$
43 και > Sy | εως σφοδρα] *usque in finem* La^{G} | τα κριματα S-2014 55] τοις κριμασιν R *L′* A′: cf. **9**$_{11}$ | επηλπισα] εφ- THeR^{c} A: item T A in 49. 74. 81. 114. 147, He in 74. 81. 114. 147 (sed επ- in 49), 1219 (deest in 43) in 49. 147 (sed επ- in 74. 81. 114), S^{c} in 114, R^{c} in 74. 81. 114. 147: cf. **51**$_{9}$
44^{1+2} unus stichus S | εις τον αιωνα 1^{0} ad 44^{1} trahunt 2014(uid.) Sa A, 1^{0}⌒2^{0} La^{G}
45^{1+2} unus stichus S 55 | τας εντολας] τα μαρτυρια R′: ex 22
46$^{1.2}$ duo stichi R′' TSyHe, tres (και 1^{0} — σου, εναντ. βασ., και 2^{0} — fin.) Ga, unus S Sa A' | σου > 55
47$^{1.2}$ duo stichi Ga, unus rel. | εμελε-

αἷς ἠγάπησα σφόδρα.
48 καὶ ἦρα τὰς χεῖράς μου πρὸς τὰς ἐντολάς σου, ἃς ἠγάπησα,
καὶ ἠδολέσχουν ἐν τοῖς δικαιώμασίν σου.
49 ζ′ ζαι.
Μνήσθητι τὸν λόγον σου τῷ δούλῳ σου,
ᾧ ἐπήλπισάς με.
50 αὕτη με παρεκάλεσεν ἐν τῇ ταπεινώσει μου,
ὅτι τὸ λόγιόν σου ἔζησέν με.
51 ὑπερήφανοι παρηνόμουν ἕως σφόδρα,
ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐξέκλινα.
52 ἐμνήσθην τῶν κριμάτων σου ἀπ᾿ αἰῶνος, κύριε,
καὶ παρεκλήθην.
53 ἀθυμία κατέσχεν με ἀπὸ ἁμαρτωλῶν
τῶν ἐγκαταλιμπανόντων τὸν νόμον σου.
54 ψαλτὰ ἦσάν μοι τὰ δικαιώματά σου
ἐν τόπῳ παροικίας μου.
55 ἐμνήσθην ἐν νυκτὶ τοῦ ὀνόματός σου, κύριε,
καὶ ἐφύλαξα τὸν νόμον σου.
56 αὕτη ἐγενήθη μοι,
ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐξεζήτησα.
57 η′ ηθ.
Μερίς μου κύριε,

των *meditabar* La^{R}Aug Ga] -τουν R^{c}: cf. Thack. p. 241; *-bor* La^{G} | αις] ας *L*^{pau}TR^{c} 55: cf. 48 | ηγαπησα] -σας S La^{G}: cf. 48 | σφοδρα (sic etiam Aug^{uar})] > GaHiAug = 𝔐

48 ας] αις S R: ex 47 | ηγαπησα Sa R′Aug Ga *L*′ʼ A*(uid.)′ʼ = 𝔐] + σφοδρα Sʼ-2014 La^{G}Aug^{uar} A(ex corr. uid.) (S La^{G} -σας σφοδρα): ex 47, cf. 156

49$^{1.2}$ duo stichi Ga, unus rel. | τον λογον … ω Sʼ Sa R′ʼ(R εν ω = La Ga *in quo*) Ga *L*^{pau}Tʼ(T του λογου) A′ʼ(1219 τω λογω)] των λογων … ων *L*′, των λογων … ω He | τω δουλω (sic etiam 2014)] των -λων S, του -λου T | επηλπισας: cf. 43

50^{1+2} unus stichus S | σου⌒51 σου S

51 εως > La^{G}

52$^{1.2}$ duo stichi Ga (ut edidi) et La^{G} (trahit απ αιωνος κυριε ad 52^{2}) et Sy (εμν. τ. κριμ. σου κυριε, (των) απ αιωνος και παρ.), unus rel. | απ αιωνος] pr. των 1219 (Sy?); post κυριε tr. S Sy(cf. sup.)

53$^{1.2}$ duo stichi R′ʼ Ga TSyHe, unus S Sa A′ʼ | αθυμια] ακηδια R′Aug: cf. 28 | με] μου R | εγκαταλιμπανοντων (cf. Thack. p. 227)] -λειποντων 55

54$^{1.2}$ duo stichi R′ʼ Ga Sy, unus S Sa THe A′ʼ | 54^{1}] + κυριε Sy: cf. 55

55$^{1.2}$ duo stichi R′ʼ Ga TSyHe A′, unus S Sa 55 | του ονοματος] το ονομα S: cf. Helbing Kas. p. 108/9 | κυριε > Sa La^{G} Sy(cf. 54)

56$^{1.2}$ duo stichi R′ Ga Sy, unus S Sa La^{G} THe A′ʼ | μοι] + οδος εις σωτηριαν 55 | οτι > S | εξεζητησα] *exquisiuit anima mea* La^{G}

57$^{1.2}$ duo stichi Ga Sy, unus rel. | 57^{1} om., 57^{2} bis reddit La^{G}: *dixi obseruari uerbum tuum, dixi domine custodiri legem tuam* (cf. proleg. § 5$_{16}$) | μου S R′Aug Ga 55 = 𝔐] + ει *L*′ʼ A′ | κυριε *domine* LaAug^{uar} Uulg]

εἶπα φυλάξασθαι τὸν νόμον σου.
58 ἐδεήθην τοῦ προσώπου σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου·
ἐλέησόν με κατὰ τὸ λόγιόν σου.
59 διελογισάμην τὰς ὁδούς σου
καὶ ἐπέστρεψα τοὺς πόδας μου εἰς τὰ μαρτύριά σου.
60 ἡτοιμάσθην καὶ οὐκ ἐταράχθην
τοῦ φυλάξασθαι τὰς ἐντολάς σου.
61 σχοινία ἁμαρτωλῶν περιεπλάκησάν μοι,
καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην.
62 μεσονύκτιον ἐξηγειρόμην τοῦ ἐξομολογεῖσθαί σοι
ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.
63 μέτοχος ἐγώ εἰμι πάντων τῶν φοβουμένων σε
καὶ τῶν φυλασσόντων τὰς ἐντολάς σου.
64 τοῦ ἐλέους σου, κύριε, πλήρης ἡ γῆ·
τὰ δικαιώματά σου δίδαξόν με.
65 θ' τηθ.
Χρηστότητα ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου,
κύριε, κατὰ τὸν λόγον σου.
66 χρηστότητα καὶ παιδείαν καὶ γνῶσιν δίδαξόν με,
ὅτι ταῖς ἐντολαῖς σου ἐπίστευσα.
67 πρὸ τοῦ με ταπεινωθῆναι ἐγὼ ἐπλημμέλησα,
διὰ τοῦτο τὸ λόγιόν σου ἐφύλαξα.

-nus GaAug | ειπα] ειπον T: cf. 29 7 | φυλαξασθαι] pr. του *L'* 1219: cf. 60 | τον νομον R'' Ga *L''* A''] τας εντολας S'-2014 He: ex 60; τον λογον Sa: sim. 𝔐; de La^G cf. sup.

58 του προσωπου] το -πον R = *uultum* La, *faciem* GaAug | 58^2+59^1 unus stichus Sa | το(>A) λογιον] τον λογον *L*^{pau}: cf. 41

59 init. GaAug *L'* A = 𝔐] pr. οτι S' Sa R''Aug^{uar} Sy 55: discrepat cum alphabeto, cf. 27 | τας Sa R'' Ga *L''* 1219 = 𝔐] pr. κατα S' A' | σου 1^0 (sic etiam Aug^{uar})] μου GaHiAug SyHe = 𝔐 | και επεστρεψα] κλινον Sa: ex 36 | επεστρεψα] απ- S Su; *auertisti* Aug^{uar} et unus cod. lat. (Corb., cf. Sabatier)

$60^{1\cdot 2}$ duo stichi La^G Ga TSyHe A', unus S Sa R' 55 | του > S: cf. 57

61^{1+2} unus stichus S

$62^{1\cdot 2}$ duo stichi La^G Ga TSyHe A', unus S Sa R' 1219 | εξηγειρομην S] εξεγ. rel. (R dub.): cf. Thack. p. 199 | εξομολογεισθαι S *L'* 55] -γησασθαι R *L*^{pau} A' | κριματα] ρηματα Sa

63^{1+2} unus stichus S | των ult. > S

64 του ελεους] s > 55: cf. 5 8; το ελεος R | σου κυριε] κυριου He A | η γη] pr. πασα S | σου ult.] + κυριε S 55: ex 64^1

65^{1+2} unus stichus S 55, 65^2+66^1 unus stichus Sa | χρηστοτητα] pr. κυριε Sa, *et ueritatem* La^G | κυριε] ad 65^1 trahit Ga, et in 65^1 fin. et in 65^2 init. hab. La^G, + ζησον με Sy | τον λογον La^G Ga *L''* = דבר] το λογιον S R-Aug^{uar} He A'': cf. 25

66^{1+2} unus stichus S He, 66^1 in duo stichos (χρηστ. κ. παιδ., και γν. διδ. με) diuidunt R' | ταις εντολαις] τας -λας *L*^{pau}

67^{1+2} unus stichus S | εφυλαξα R'-Aug Ga *L''* 1219] pr. εγω S' La^G A' et Psalt. Rom.: ex 67^1

68 χρηστὸς εἶ σύ, κύριε, καὶ ἐν τῇ χρηστότητί σου
δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
69 ἐπληθύνθη ἐπ' ἐμὲ ἀδικία ὑπερηφάνων,
ἐγὼ δὲ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου ἐξερευνήσω τὰς ἐντολάς σου.
70 ἐτυρώθη ὡς γάλα ἡ καρδία αὐτῶν,
ἐγὼ δὲ τὸν νόμον σου ἐμελέτησα.
71 ἀγαθόν μοι ὅτι ἐταπείνωσάς με,
ὅπως ἂν μάθω τὰ δικαιώματά σου.
72 ἀγαθόν μοι ὁ νόμος τοῦ στόματός σου
ὑπὲρ χιλιάδας χρυσίου καὶ ἀργυρίου.
73 ι' ιωθ.
Αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν με·
συνέτισόν με, καὶ μαθήσομαι τὰς ἐντολάς σου.
74 οἱ φοβούμενοί σε ὄψονταί με καὶ εὐφρανθήσονται,
ὅτι εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα.
75 ἔγνων, κύριε, ὅτι δικαιοσύνη τὰ κρίματά σου,
καὶ ἀληθείᾳ ἐταπείνωσάς με.
76 γενηθήτω δὴ τὸ ἔλεός σου τοῦ παρακαλέσαι με
κατὰ τὸ λόγιόν σου τῷ δούλῳ σου.
77 ἐλθέτωσάν μοι οἱ οἰκτιρμοί σου, καὶ ζήσομαι,
ὅτι ὁ νόμος σου μελέτη μού ἐστιν.
78 αἰσχυνθήτωσαν ὑπερήφανοι, ὅτι ἀδίκως ἠνόμησαν εἰς ἐμέ·
ἐγὼ δὲ ἀδολεσχήσω ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου.

68$^{1.2}$ duo stichi La^{G} Sy (ut edidi) et Ga (utrum post σu an post με diuiserit, non liquet), unus rel. | σu] > R'Aug *L*^{pau}, sed hab. Aug^{uar} | κυριε > Sa GaAug^{uar} = 𝔐 | και > La^{G} | εν τη χρηστοτητι σου] εν χρ. Sa, *suauitate* La^{R}: cf. 𝔐

69 αδικια] pr. η R | μου] σου S*, > S^{c} La^{G} GaHi(non Uulg) = 𝔐 | εξερευνησω: cf. 2 | εντολας] οδους Sa: cf. 151

70 αυτων] μου R''(non Aug)

71^{1+2} unus stichus S

72$^{1.2}$ duo stichi La^{G} Ga(c?) TSyHe A', unus S Sa R' 55 | αγαθον (cf. 71)] -θος Aug *L*''(non T) | χρυσιου .. αργυριου] tr. Sa

73 ιωθ Sa La^{G}] *loth* R': hoc ante 72 tr. R'' | εποιησαν ... επλασαν R'Aug Ga *L*'' A'] tr. Bo Sa 55, επλασαν ... ητοιμασαν S, εποιησαν ... ητοιμασαν La^{G} = 𝔐

74 επηλπισα: cf. 43

75^{1+2} unus stichus S Sa | εγνων] pr. *ego* La^{G} | τα κριμ. σου/και αληθ.] tr. S | αληθεια *ueritate* Aug] τη αλ. σου R = *uer. tua* La^{R}, *in uer.* La^{G}, *in uer. tua* Ga | εταπεινωσας] -σαν S

76 δη *itaque* La^{R}, *nunc* uel *uero* alii Latini] > La^{G}Aug Ga Sy | κατα] και S' | τω δουλω] τον -λον *L*^{pau}

77^{1+2} unus stichus S | ελθετωσαν] -θατ- THeR^{c} A'': cf. 33$_{6}$ | μοι] με *L*^{pau}He | ζησομαι] ζησον με *L*^{pau} A'(A ζ. μαι): cf. 17 | μου] μοι S | εστιν > La^{R}

78 αδολεσχησω] *permanebo* La^{G}

79 ἐπιστρεψάτωσάν μοι οἱ φοβούμενοί σε
καὶ οἱ γινώσκοντες τὰ μαρτύριά σου.
80 γενηθήτω ἡ καρδία μου ἄμωμος ἐν τοῖς δικαιώμασίν σου,
ὅπως ἂν μὴ αἰσχυνθῶ.
81 ια΄ χαφ.
Ἐκλείπει εἰς τὸ σωτήριόν σου ἡ ψυχή μου,
καὶ εἰς τὸν λόγον σου ἐπήλπισα.
82 ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου εἰς τὸ λόγιόν σου
λέγοντες Πότε παρακαλέσεις με;
83 ὅτι ἐγενήθην ὡς ἀσκὸς ἐν πάχνῃ·
τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐπελαθόμην.
84 πόσαι εἰσὶν αἱ ἡμέραι τοῦ δούλου σου;
πότε ποιήσεις μοι ἐκ τῶν καταδιωκόντων με κρίσιν;
85 διηγήσαντό μοι παράνομοι ἀδολεσχίας,
ἀλλ᾽ οὐχ ὡς ὁ νόμος σου, κύριε.
86 πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου ἀλήθεια·
ἀδίκως κατεδίωξάν με, βοήθησόν μοι.
87 παρὰ βραχὺ συνετέλεσάν με ἐν τῇ γῇ,
ἐγὼ δὲ οὐκ ἐγκατέλιπον τὰς ἐντολάς σου.
88 κατὰ τὸ ἔλεός σου ζῆσόν με,
καὶ φυλάξω τὰ μαρτύρια τοῦ στόματός σου.
89 ιβ΄ λαβδ.
Εἰς τὸν αἰῶνα, κύριε,
ὁ λόγος σου διαμένει ἐν τῷ οὐρανῷ.

79^{1+2} unus stichus S | μοι *L*^{pau}-Thtp 1219, *mihi* La^{G}Aug^{uar} Ga = לִי] εις εμε R, *ad me* La^{R}Aug, με *L*Thtp' A', > S | μαρτυρια] θαυμασια Bo Sa
80^{1+2} unus stichus Sa R' 1219, εν τοις δικ. σου ad 80^{2} trahit La^{G} | οπως αν] ινα R | αισχυνθω] αμαρτω σοι 55: ex 11
81 χαφ] *coph* R, sed La *caph* = χαφ (cf. proleg. § 5$_{4}$) | 81^{1+2} unus stichus S | εις το σωτ. σου / η ψυχη μου] tr. TSy | και S' R'' Ga SyHe 55] > *L'* A = 𝔐 | τον λογον S La^{G}Aug Ga *L*^{b}' A' = דְּבָר] το λογιον R 55: cf. 25; *uerbum* La^{R}: = τον λογον uel το λογιον, cf. proleg. § 5$_{17}$; τους λογους *L*^{a}' | σου επηλπισα (cf. 43)] της δικαιοσυνης σου 55: ex 123
82^{1+2} unus stichus S R' | το λογιον] τον λογον 55: cf. 41 | 82^{2} > A | λεγοντες > Sa | με] > La^{R}, *nos* La^{G}
83 ως S *L'* 1219] ωσει R A': cf. **16** 12 | τα] + δε Sy
84 μοι > R'' Ga = 𝔐
85^{1+2} unus stichus S | παρανομοι] αμαρτωλοι R | αδολεσχιας *delectationes* Aug] + *suas* La^{R}, -αν He | ως] ουτως R, *sicut* Aug, *ita ut* La^{G}, *ita sicut* La^{R}: cf. proleg. § 5$_{10}$ | κυριε > Sa Ga = 𝔐
86 μοι] με He
87 με > La^{R} | fin.] + *domine* La^{G}
88^{1+2} unus stichus S | ζησον με] ζησομε uel -μαι S *L*^{pau}R^{c}: cf. 25
89$^{1.2}$ duo stichi Ga^{c}, unus rel. | ο λογος σου] post διαμενει tr. R''(non Aug), ante κυριε tr. 1219

90 εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἡ ἀλήθειά σου·
ἐθεμελίωσας τὴν γῆν, καὶ διαμένει.
91 τῇ διατάξει σου διαμένει ἡ ἡμέρα,
ὅτι τὰ σύμπαντα δοῦλα σά.
92 εἰ μὴ ὅτι ὁ νόμος σου μελέτη μού ἐστιν,
τότε ἂν ἀπωλόμην ἐν τῇ ταπεινώσει μου.
93 εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι τῶν δικαιωμάτων σου,
ὅτι ἐν αὐτοῖς ἔζησάς με, κύριε.
94 σός εἰμι ἐγώ, σῶσόν με,
ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐξεζήτησα.
95 ἐμὲ ὑπέμειναν ἁμαρτωλοὶ τοῦ ἀπολέσαι με·
τὰ μαρτύριά σου συνῆκα.
96 πάσης συντελείας εἶδον πέρας·
πλατεῖα ἡ ἐντολή σου σφόδρα.

97 ιγ' μημ.
Ὡς ἠγάπησα τὸν νόμον σου, κύριε·
ὅλην τὴν ἡμέραν μελέτη μού ἐστιν.
98 ὑπὲρ τοὺς ἐχθρούς μου ἐσόφισάς με τὴν ἐντολήν σου,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνά μοί ἐστιν.
99 ὑπὲρ πάντας τοὺς διδάσκοντάς με συνῆκα,
ὅτι τὰ μαρτύριά σου μελέτη μού ἐστιν.
100 ὑπὲρ πρεσβυτέρους συνῆκα,
ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξεζήτησα.
101 ἐκ πάσης ὁδοῦ πονηρᾶς ἐκώλυσα τοὺς πόδας μου,
ὅπως ἂν φυλάξω τοὺς λόγους σου.

90 γενεαν και γενεαν] *saeculum et saeculum* La^G, *saeculum saeculi* Psalt. Rom.

91 τη διαταξει σου ad 90² trahit, διαμ. η ημερα cum 91² iungit S | η ημερα] η > *L*^a'(non THe) | σα *L'*' A (cf. **115**7)] σου S R 1219'

92^{1+2} unus stichus S | ο > R

93 κυριε S' Sa R'' Sy 1219'] > Ga-Aug *L'* A = 𝔐

94^{1+2} unus stichus S (Ga dub.) | ειμι εγω] εγω > S: cf. 19; + κυριε S' La^G

95¹ > S | τα] + δε S' Aug 55 | συνηκα] ου συνηκαν Sa La^G

96 πλατεια] + δε Sy

97^{1+2} unus stichus S Sa | ηγαπησα τον νομον] ηγ. το ονομα Sa: cf. 132. 165 et **129**5; αγαπητον(cf. **83**2) το ονομα Bo | κυριε > Ga(non Uulg) = 𝔐 | fin.] + *praeceptum tuum* La^G

98 υπερ] επι R: cf. **95**4 | με] μοι 55: cf. Helbing Kas. p. 40 | την εντολην] τας -λας S' Sa = Ḳ^erē | μοι S A'] εμοι R Tht^p Sc 1219, *mihi* La Ga Sy, εμη *L*Tht^p

99 συνηκα] εδιδαξας με Sa: ad 98 adapt. | fin.] add. stichum οτι τας εντολας σου εξεζητησα Sa: = 100², sed hab. eundem stichum etiam suo loco, cf. inf.

100^{1+2} unus stichus S | τας εντολας] τα μαρτυρια Sa: ex 22 | εξεζητησα *exquisiui* La] εξ > S, *quaesiui* Ga

101^{1+2} unus stichus S | εκωλυσα] -σας La^G 55, *extraxi* Sa | τους λογους] *uerbum* La^G = 𝔐

102 ἀπὸ τῶν κριμάτων σου οὐκ ἐξέκλινα,
ὅτι σὺ ἐνομοθέτησάς μοι.
103 ὡς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγιά σου,
ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον τῷ στόματί μου.
104 ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου συνῆκα·
διὰ τοῦτο ἐμίσησα πᾶσαν ὁδὸν ἀδικίας.
[ὅτι σὺ ἐνομοθέτησάς μοι.]
105 ιδʹ νουν.
Λύχνος τοῖς ποσίν μου ὁ λόγος σου
καὶ φῶς ταῖς τρίβοις μου.
106 ὀμώμοκα καὶ ἔστησα
τοῦ φυλάξασθαι τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.
107 ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα·
κύριε, ζῆσόν με κατὰ τὸν λόγον σου.
108 τὰ ἑκούσια τοῦ στόματός μου εὐδόκησον δή, κύριε,
καὶ τὰ κρίματά σου δίδαξόν με.
109 ἡ ψυχή μου ἐν ταῖς χερσίν μου διὰ παντός,
καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην.
110 ἔθεντο ἁμαρτωλοὶ παγίδα μοι,
καὶ ἐκ τῶν ἐντολῶν σου οὐκ ἐπλανήθην.
111 ἐκληρονόμησα τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα,
ὅτι ἀγαλλίαμα τῆς καρδίας μού εἰσιν.

102^{1+2} unus stichus S | κριματων] κλιμ. S; μαρτυριων Sa: ex 157 | μοι S R(*mu* pro *my*) *L*^{pau} 1219] με *L′* A’: cf. 104 et **26**$_{11}$

103^{1+2} unus stichus Sa | ως *quam* La^{G}Aug Ga] *quoniam* La^{R}: ex 102^{2}; > Sa | γλυκεα S *L*$^{a′}$] -κ(ε)ια R *L*^{b}-THeS^{c} A′’: cf. Thack. § 12,8 | και κηριον S’ R′’ SyHe 1219’ et Tert. (cf. **18**$_{11}$)] > Sa GaAug^{uar} *L′* A = 𝔐

104^{3} S’ Sa R′’ Sy A′ (ex 102 repet.)] > GaAug *L′* 55 = 𝔐 | μοι S] με R A′: cf. 102

105^{1+2} unus stichus S 1219’ | λογος Sa La Ga Sy 1219 = 𝔐] νομος S’ R *L′* A’: cf. 142 et **129**$_{5}$ | 105^{1}] + κυριε La^{R} 1219 et alii Latini

106$^{1.2}$ duo stichi Sy, unus rel. (Ga dub.) | ομωμοκα S 55] ωμοσα R *L′* A′

107^{1+2} unus stichus Sa | εταπεινωθην] *humiliasti me* La^{G} | τον λογον GaAug *L′*’ A′ = דבר] το λογιον S R He 55: cf. 25; *cor* La^{G}

108 ευδοκησον *beneplacita fac* GaAug] *proba* La^{G} (tr. κυριε ante ευδ.), *adproba me* La^{R}; ευλογησον S’: cf. **3**$_{9}$ et Helbing Kas. p. 264 | δη *L′*’ A′’ = 𝔐] > S R′’ Ga

109 μου 2^{0} Sa GaHiAug^{uar} A = 𝔐] σου Bo R′’ *L′*’Su 1219’, > S | του νομου] τον νομον S: cf. 153 et Helbing Kas. p. 111

110^{1+2} unus stichus S | εκ] απο R | εκ των εντολων … επλανηθην] τας εντολας … επελαθομην Sa: ex 176 | σου] + *domine* La(non Aug)

111 εκληρονομησα] *consecutus sum* La^{G} | τα μαρτυρια] pr. *omnia* La^{G}; *terra⟨m⟩* La^{R}: ex **24**$_{13}$ **36**$_{9.11.22.29}$ **43**$_{4}$ | εισιν] εστιν T, ει συ R^{c}La^{G} 1219’

112 ἔκλινα τὴν καρδίαν μου τοῦ ποιῆσαι τὰ δικαιώματά σου
εἰς τὸν αἰῶνα δι' ἀντάμειψιν.

113 ιε' σαμχ.

Παρανόμους ἐμίσησα
καὶ τὸν νόμον σου ἠγάπησα.
114 βοηθός μου καὶ ἀντιλήμπτωρ μου εἶ σύ·
εἰς τὸν λόγον σου ἐπήλπισα.
115 ἐκκλίνατε ἀπ' ἐμοῦ, πονηρευόμενοι,
καὶ ἐξερευνήσω τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ μου.
116 ἀντιλαβοῦ μου κατὰ τὸ λόγιόν σου, καὶ ζήσομαι,
καὶ μὴ καταισχύνῃς με ἀπὸ τῆς προσδοκίας μου.
117 βοήθησόν μοι, καὶ σωθήσομαι
καὶ μελετήσω ἐν τοῖς δικαιώμασίν σου διὰ παντός.
118 ἐξουδένωσας πάντας τοὺς ἀποστατοῦντας ἀπὸ τῶν δικαιωμάτων σου,
ὅτι ἄδικον τὸ ἐνθύμημα αὐτῶν.
119 παραβαίνοντας ἐλογισάμην πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς·
διὰ τοῦτο ἠγάπησα τὰ μαρτύριά σου διὰ παντός.
120 καθήλωσον ἐκ τοῦ φόβου σου τὰς σάρκας μου·
ἀπὸ γὰρ τῶν κριμάτων σου ἐφοβήθην.

121 ιϛ' αιν.

Ἐποίησα κρίμα καὶ δικαιοσύνην·
μὴ παραδῷς με τοῖς ἀδικοῦσίν με.
122 ἔκδεξαι τὸν δοῦλόν σου εἰς ἀγαθόν·
μὴ συκοφαντησάτωσάν με ὑπερήφανοι.

112^{1+2} unus stichus S | δι ανταμ(ε)ιψιν (-*minpsin* R^{c}, -μιμψιν A, -μιμψειν 55: cf. Thack. § 7, 24)] δια παντος αμιψειν S

113 σαμχ Sa] *sanch* La^{G}, *samech* R' Ga | $113^{1\cdot 2}$ duo stichi Sa La^{G} Ga TSy, unus S R' He A'' | και τον S' La Ga Sy] τον δε R *L'* A''

114 βοηθος *adiutor* La^{G}Aug Ga] *defensor* La^{R} | μου 1° *meus* La^{R}Aug Ga*] > La^{G} Ga^{c}Uulg | εις GaAug *L'* A'' = 𝔐] pr. και S R'' Uulg Sy, pr. οτι He | τον λογον Bo^{p} Sa R'' Ga 1219 = 𝔐] τον λαον S, τους λογους Bo^{p} *L''* A' | επηλπισα] επ > S; cf. 43

115 init.] pr. stichum αποστητε απ εμου οι εργαζομενοι την ανομιαν Sy: ex 6 9 | πονηρευομενοι] pr. οι S | εξερευνησω: cf. 2

116 μου 1° > S: post βου | λογιον] ελεος *L*^{pau}' 1219: cf. 41 | ζησομαι Bo Sa-2009(-με) R'' Ga *L*^{b}THe 1219'(55-με) = 𝔐] ζησον με S *L*^{a}'' A: cf. 17

117 μοι] με *L*^{pau}, + κυριε 2009

119 παντας > R | τα] pr. παντα Sa La^{G} | δια παντος S' Sa-2009 R''Aug^{uar} He 1219' (cf. 117)] > GaAug *L''* A = 𝔐

120 γαρ] ÷ Ga; *autem* La^{R}

121 εποιησα] -σας Sa | 121^{1}] add. stichum *quoniam iniqua cogitatio eorum* La^{G}: ex 118 | τοις αδικουσιν] *nocentibus* La^{R}Aug, *persequentibus* La^{G}-Aug^{uar}; *calumniantibus* GaAug^{uar}: cf. 122^{2}

122 εκδεξαι] *elige* La^{G} et alii Latini | αγαθον] -θα S | 122^{2}] pr. *ut* La^{G} et alii Latini | με *me* La^{G}Aug^{uar} Ga]

123 οἱ ὀφθαλμοί μου ἐξέλιπον εἰς τὸ σωτήριόν σου
καὶ εἰς τὸ λόγιον τῆς δικαιοσύνης σου.
124 ποίησον μετὰ τοῦ δούλου σου κατὰ τὸ ἔλεός σου
καὶ τὰ δικαιώματά σου δίδαξόν με.
125 δοῦλός σού εἰμι ἐγώ· συνέτισόν με,
καὶ γνώσομαι τὰ μαρτύριά σου.
126 καιρὸς τοῦ ποιῆσαι τῷ κυρίῳ·
διεσκέδασαν τὸν νόμον σου.
127 διὰ τοῦτο ἠγάπησα τὰς ἐντολάς σου
ὑπὲρ χρυσίον καὶ τοπάζιον.
128 διὰ τοῦτο πρὸς πάσας τὰς ἐντολάς σου κατωρθούμην,
πᾶσαν ὁδὸν ἄδικον ἐμίσησα.
129 ιζ' φη.
Θαυμαστὰ τὰ μαρτύριά σου·
διὰ τοῦτο ἐξηρεύνησεν αὐτὰ ἡ ψυχή μου.
130 ἡ δήλωσις τῶν λόγων σου φωτιεῖ
καὶ συνετιεῖ νηπίους.
131 τὸ στόμα μου ἤνοιξα καὶ εἵλκυσα πνεῦμα,
ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐπεπόθουν.
132 ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με
κατὰ τὸ κρίμα τῶν ἀγαπώντων τὸ ὄνομά σου.

μοι R = *mihi* La^{R}Aug, cf. Aug: „qui interpretati sunt *non calumnientur me*, graecam locutionem secuti sunt latinae linguae minus usitatam"

124 σου 1^{0}] + κυριε He A | ελεος = 𝔐] λογιον S A': cf. 41 | τα] pr. κατα S: ex 124^{1} repet.

125^{1+2} unus stichus S R', συνετ. με ad 125^{2} trahit Ga | ειμι εγω tr. Aug Sy 1219: cf. 141 | και γνωσομαι *et scibo* (cf. Rönsch p. 292) La^{R}, *et sciam* La^{G}-Aug] *ut sciam* Ga: cf. 146

126 καιρος] pr. *et* La^{G}, + *est* La^{R} | τω κυριω *domino* La^{G}Aug Ga = 𝔐] *domine* La^{R}Aug^{uar} Uulg | 126^{1}] add. stichum διδαξον με τον νομον σου Sa: cf. 12. 26 etc. | διεσκεδασαν] -σα *L*^{pau}R^{c}, + *iniqui* La^{G} et alii Latini

$127^{1.2}$ duo stichi 2009 La^{G} Ga TSy A', unus S Sa R' He 55 | δια τουτο] + *quia* La^{G}: cf. 128 | χρυσιον *L'* 1219-55*] pr. το S 2009 R A-55^{c} | τοπαζιον *topazion* S 2009 UulgAug *L''* A'' (R^{c} 55* -πανζ-)] *tobacion* Ga, τοπαδιον Sa R, *topadium* La^{R}, δοπατ(uel δ)ιον Bo, *argentum* La^{G}

128 δια τουτο] + *quia* La^{G}: cf. 127; και τουτο οτι uel sim. Sa | προς πασας — κατωρθουμην] *mandata tua custodiui* La^{G} | αδικον *iniquam* GaAug] -*quitatis* La: cf. 𝔐

129^{1+2} unus stichus S | init.] pr. *quia* Sy | 129^{1}] + κυριε 1219 et Psalt. Rom. | εξηρευνησεν S *L'* 1219] αυ pro ευ 2009 R A': cf. 2 | αυτα > La^{G}

$130^{1.2}$ duo stichi S Sa R' Ga Sy, unus 2009 La^{G} THe A'' | φωτιει] + *me* Bo Sa La^{G} Sy et alii Latini | συνετιει νηπιους] pr. ο νομος σου Sa(non 2009), + ο λογος σου Sy

131^{1+2} unus stichus S | (ε)ιλκυσα 2009 R *L'* 1219'] ηλκ. S He A: cf. Thack. p. 201; + μοι Bo Sa | οτι > Sa

132^{1+2} unus stichus S Sa He | αγαπωντων] -πουντων R A: cf. Thack. § 22, 1 | το ονομα] τον νομον Sy: cf. 97

133 τὰ διαβήματά μου κατεύθυνον κατὰ τὸ λόγιόν σου,
καὶ μὴ κατακυριευσάτω μου πᾶσα ἀνομία.
134 λύτρωσαί με ἀπὸ συκοφαντίας ἀνθρώπων,
καὶ φυλάξω τὰς ἐντολάς σου.
135 τὸ πρόσωπόν σου ἐπίφανον ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου
καὶ δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
136 διεξόδους ὑδάτων κατέβησαν οἱ ὀφθαλμοί μου,
ἐπεὶ οὐκ ἐφύλαξαν τὸν νόμον σου.
137 ιη´ σαδη.
Δίκαιος εἶ, κύριε,
καὶ εὐθὴς ἡ κρίσις σου.
138 ἐνετείλω δικαιοσύνην τὰ μαρτύριά σου
καὶ ἀλήθειαν σφόδρα.
139 ἐξέτηξέν με ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου,
ὅτι ἐπελάθοντο τῶν λόγων σου οἱ ἐχθροί μου.
140 πεπυρωμένον τὸ λόγιόν σου σφόδρα,
καὶ ὁ δοῦλός σου ἠγάπησεν αὐτό.
141 νεώτερός εἰμι ἐγὼ καὶ ἐξουδενωμένος·
τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐπελαθόμην.
142 ἡ δικαιοσύνη σου δικαιοσύνη εἰς τὸν αἰῶνα,
καὶ ὁ νόμος σου ἀλήθεια.
143 θλῖψις καὶ ἀνάγκη εὕροσάν με·
αἱ ἐντολαί σου μελέτη μου.

133^{1+2} unus stichus S
134^{1+2} unus stichus S Sa
135^{1+2} unus stichus S
136^{1+2} unus stichus S He | κατεβησαν S Sa R THe 1219, *descenderunt* La^{R}Aug = 𝔐] διεβησαν Bo A', *transierunt* La^{G} et alii Latini, κατεδυσαν *L'*, *deduxerunt* Ga Sy | εφυλαξαν S' Sa R'' GaHi *L*$^{b'}$Sy^{mg} = 𝔐] -ξα *L*^{a}-S^{txt}Su A''

$137^{1.2}$ duo stichi Ga, unus rel. | ευθης η κρισις σου S' Sa R'' Ga T 1219] ευθεις αι κρισεις σ. *L'* A'; ευθης η οδος σ. Sy

$138^{1.2}$ duo stichi La^{G} Ga TSy A, unus S Sa R' He 1219' | αληθειαν = 𝔐] + *tuam* La^{G}Aug Ga | σφοδρα > La^{G}

139^{1+2} unus stichus S He | εξετηξεν] κατεφαγεν R'Aug^{uar}: ex 68 10 Ioh. 2 17; *exquisiuit* La^{G} = εξεζητησεν | του οικου σου S' Sa R''Aug^{uar} A^{c}': cf. 68 10 Ioh. 2 17] σου Aug^{uar} *L'*' A*'; μου GaAug = 𝔐; cf. S.-St. 2, p. 69 | λογων R'' Ga *L'*' 1219 = 𝔐] εντολων S' Sa A'

$140^{1.2}$ duo stichi La^{G} Ga TSyHe A'', unus S Sa R' | ηγαπησεν] φυλασσει uel sim. Sa

141^{1+2} unus stichus S | ειμι εγω S La^{G} Ga *L*^{pau}He 55] tr. R'Aug *L'*' A': cf. 94. 125 et 19. 63

142^{1+2} unus stichus S R' 1219 | νομος] λογος S' 1219': cf. 105

143^{1+2} unus stichus S | θλιψις = 𝔐] -ψεις mss., sed omnes uersiones hab. numerum singularem = 𝔐 | αναγκη S' Sa La^{R}Aug Uulg Sy = 𝔐] -και La^{G} Ga *L'* A'' (R *-ce*: dub.; R^{c} *-ci* = -κη) | αι εντολαι] pr. και Sy, + *autem* La^{G} et alii Latini | fin.] + εισιν R He, + *est* La Uulg, + εστιν 1219

144 δικαιοσύνη τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα·
συνέτισόν με, καὶ ζήσομαι.

145 ιθ′ κωφ.

Ἐκέκραξα ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου· ἐπάκουσόν μου, κύριε·
τὰ δικαιώματά σου ἐκζητήσω.

146 ἐκέκραξά σε· σῶσόν με,
καὶ φυλάξω τὰ μαρτύριά σου.

147 προέφθασα ἐν ἀωρίᾳ καὶ ἐκέκραξα,
εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα.

148 προέφθασαν οἱ ὀφθαλμοί μου πρὸς ὄρθρον
τοῦ μελετᾶν τὰ λόγιά σου.

149 τῆς φωνῆς μου ἄκουσον, κύριε, κατὰ τὸ ἔλεός σου,
κατὰ τὸ κρίμα σου ζῆσόν με.

150 προσήγγισαν οἱ καταδιώκοντές με ἀνομίᾳ,
ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου ἐμακρύνθησαν.

151 ἐγγὺς εἶ σύ, κύριε,
καὶ πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου ἀλήθεια.

152 κατ᾽ ἀρχὰς ἔγνων ἐκ τῶν μαρτυρίων σου,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐθεμελίωσας αὐτά.

144^{1+2} unus stichus S | ζησομαι Bo Sa GaAug *L′* = 𝔐] ζησον με S R″ *L*^{b}’ A″: cf. 17

145 εκεκραξα] + προς σε 55 | μου 1^{0} > S Ga^{c}(non Ga* Uulg) = 𝔐 | κυριε] pr. συ Sa: cf. 151 | κυριε ad 145^{2} trahit Sy; επακ. μου κυριε stichus singularis Sa

146$^{1.2}$ duo stichi R′ Ga TSy 55, unus S Sa La^{G} He A′ | σε S A’, *te* Ga-Aug^{uar}] σοι *L′*, προς σε 1219, *ad te* La^{G} UulgGa^{c}(*ate* pro *ad te*) Sy: cf. **129** 1; > Sa R′Aug | και φυλαξω *et custodibo* La^{R}] *ut custodiam* La^{G}Aug Ga: cf. 125 | τα μαρτυρια *testimonia* La] *mandata* Ga

147^{1+2} unus stichus S | προεφθασα] -σαν με S | εν αωρια *in inmaturitate* Aug^{uar}] *intempesta*(La^{R}-*state*) *nocte* La^{R}Aug, *inmaturitate* La^{G}Aug^{uar} Ga-(Uulg *in mat.*, sed recte Aug: „non duobus uerbis, sed uno, cuius uocabuli nominatiuus est *inmaturitas*“) | 147^{2}] pr. και Sy 1219 et complures Latini, pr. *quia* Uulg | επηλπισα: cf. 43

148$^{1.2}$ duo stichi La^{G} Ga TSy A′, unus S Sa R′ He 55 | προς ορθρον Bo Sa GaAug *L*″ A’ = 𝔐] προς σε ορθρου S(-ουν) R″ Uulg

149 κυριε] post σου 1^{0} tr. Ga = 𝔐, et hic et ibi hab. La^{G} | ελεος] λογιον S*(uet. temp. corr.) He: cf. 41 | 149^{2}] pr. και R″ Uulg, pr. κυριε Sy | fin.] add. stichum εκεκραξα εξ ολης καρδιας μου επακουσον μου Sy: ex 145

150 προσηγγισαν] + *me* La^{R} | ανομια *iniquitate* Aug] -αν *L*^{d}He, -*tem* Ga, -*ti* Uulg; αδικως R = *inique* LaAug^{uar}: cf. 78. 86

151$^{1.2}$ duo stichi Ga, unus rel. | συ Bo La^{G}Aug Ga *L*″ A″] > S (Sa?) R′ He | πασαι > Sa | εντολαι Bo Sa La^{G} Thtp A et alii Latini = 𝔐] οδοι S R′Aug Ga *L*Thtp’ 1219’: cf. 69 et **24** 10

152$^{1.2}$ duo stichi La^{G} Ga TSyHe A″, unus S Sa R′ | κατ αρχας] απ αρχης R = *ab initio* La; *initio* Ga*Uulg-Aug^{uar}, *in initio* Ga^{c}, *in initiis* Aug^{uar}

153 κʹ ρης.

Ἰδὲ τὴν ταπείνωσίν μου καὶ ἐξελοῦ με,
ὅτι τὸν νόμον σου οὐκ ἐπελαθόμην.
154 κρῖνον τὴν κρίσιν μου καὶ λύτρωσαί με·
διὰ τὸν λόγον σου ζῆσόν με.
155 μακρὰν ἀπὸ ἁμαρτωλῶν σωτηρία,
ὅτι τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐξεζήτησαν.
156 οἱ οἰκτιρμοί σου πολλοί, κύριε·
κατὰ τὸ κρίμα σου ζῆσόν με.
157 πολλοὶ οἱ ἐκδιώκοντές με καὶ ἐκθλίβοντές με·
ἐκ τῶν μαρτυρίων σου οὐκ ἐξέκλινα.
158 εἶδον ἀσυνθετοῦντας καὶ ἐξετηκόμην,
ὅτι τὰ λόγιά σου οὐκ ἐφυλάξαντο.
159 ἰδὲ ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἠγάπησα·
κύριε, ἐν τῷ ἐλέει σου ζῆσόν με.
160 ἀρχὴ τῶν λόγων σου ἀλήθεια,
καὶ εἰς τὸν αἰῶνα πάντα τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.

161 καʹ σεν.

Ἄρχοντες κατεδίωξάν με δωρεάν,
καὶ ἀπὸ τῶν λόγων σου ἐδειλίασεν ἡ καρδία μου.
162 ἀγαλλιάσομαι ἐγὼ ἐπὶ τὰ λόγιά σου
ὡς ὁ εὑρίσκων σκῦλα πολλά.
163 ἀδικίαν ἐμίσησα καὶ ἐβδελυξάμην,
τὸν δὲ νόμον σου ἠγάπησα.
164 ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ᾔνεσά σοι
ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.

153^{1+2} unus stichus S Sa | τον νομον S R He 1219'] του νομου *L'* A: cf. 109
154 δια] κατα Sa: ex 156^{2} | τον λογον] *eloquium* La^{G}Aug Ga = το λογιον = 𝔐 (cf. proleg. § 5_{17}) | ζησον με = 𝔐] ζησομαι *L*^{pau}R^{c}: cf. 25
155^{1+2} unus stichus S | σωτηρια] pr. η S *L*^{pau}R^{c} 55
156^{1+2} unus stichus S | κυριε R'' Ga *L''* A' = 𝔐] + σφοδρα S' 55, pr. σφοδρα Sa et Psalt. Rom.: cf. 48 | το κριμα R GaAug *L''* A''] τα κριματα S' La = 𝔐; τον λογον Sa: ex 154 | σου] + κυριε La^{G} | ζησον με = 𝔐] ζησομαι R^{c}: cf. 25
157^{1+2} unus stichus S | εκθλιβοντες S R A'] εκ > *L'* 1219 | 157^{2}] pr. και SyHe
158^{1+2} unus stichus S R' | ασυνθετουντας S, *non seruantes pactum* La^{G}Aug^{uar}, *praeuaricantes* Ga = 𝔐] ϑ > Bo Sa R'Aug *L''* A'': cf. 72 15
159^{1+2} unus stichus S | κυριε ad 159^{1} trahit Ga, in utroque sticho hab. Bo | ζησον με = 𝔐] ζησομαι *L*^{pau}R^{c}: cf. 25
160^{1+2} unus stichus S | παντα > Sy
161^{1+2} unus stichus S | των λογων] του λογου *L*^{pau} = Ḳerē
162^{1+2} unus stichus R' | ο > *L*^{pau}
163^{1+2} unus stichus S He
164^{1+2} unus stichus S Sa | ηνεσα] αινεσω R' | σοι S R *L*^{pau}T A': hoc inuenerunt etiam La^{G} Ga *laudem dixi*

165 εἰρήνη πολλὴ τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν νόμον σου,
καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς σκάνδαλον.
166 προσεδόκων τὸ σωτήριόν σου, κύριε,
καὶ τὰς ἐντολάς σου ἠγάπησα.
167 ἐφύλαξεν ἡ ψυχή μου τὰ μαρτύριά σου
καὶ ἠγάπησεν αὐτὰ σφόδρα.
168 ἐφύλαξα τὰς ἐντολάς σου καὶ τὰ μαρτύριά σου,
ὅτι πᾶσαι αἱ ὁδοί μου ἐναντίον σου, κύριε.
169 κβ′ θαυ.
Ἐγγισάτω ἡ δέησίς μου ἐνώπιόν σου, κύριε·
κατὰ τὸ λόγιόν σου συνέτισόν με.
170 εἰσέλθοι τὸ ἀξίωμά μου ἐνώπιόν σου·
κατὰ τὸ λόγιόν σου ῥῦσαί με.
171 ἐξερεύξαιντο τὰ χείλη μου ὕμνον,
ὅταν διδάξῃς με τὰ δικαιώματά σου.
172 φθέγξαιτο ἡ γλῶσσά μου τὸ λόγιόν σου,
ὅτι πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου δικαιοσύνη.
173 γενέσθω ἡ χείρ σου τοῦ σῶσαί με,
ὅτι τὰς ἐντολάς σου ᾑρετισάμην.
174 ἐπεπόθησα τὸ σωτήριόν σου, κύριε,
καὶ ὁ νόμος σου μελέτη μού ἐστιν.

tibi uertentes, cf. Helbing Kas. p. 16/17] σε *L*′

165^{1+2} unus stichus 55 | τον νομον S R′Aug Ga *L*′ʾ = 𝔐] το ονομα Bo Sa La^{G} *L*^{pau} Aʾ: cf. 97 | αυτοις] pr. εν La^{G} 1219

166^{1+2} unus stichus S Sa | προσεδοκων S *L*′ 1219ʾ] -κουν R *L*^{pau}He A: cf. **103**27 et Thack. § 22, 1 | ηγαπησα *dilexi* GaAug] *custodiui* Bo; *feci* Sa La^{G} = 𝔐; *exquisiui* La^{R}: ex 45. 100

167$^{1\cdot2}$ duo stichi Sa La^{G} Ga TSyHe A′, unus S R′ 55 | init.] pr. και S 55: discrepat cum alphabeto, cf. 27 | ηγαπησεν *dilexit* GaAug^{uar}] -σα Sa La = 𝔐

168^{1+2} unus stichus S | μαρτυρια] κριματα Sa | εναντιον] ενωπιον A (ex corr.): cf. 169 et **21**26 | κυριε > S Ga Sy = 𝔐

169^{1+2} unus stichus S | εγγισατω] + δη S | ενωπιον] εναντιον R A: cf. 168 | κυριε] ad 169^{1} trahunt R′ʾ Ga THe 1219ʾ = 𝔐, ad 169^{2} trahit A, et in 169^{1} fin. et in 169^{2} init. hab. Sʾ Sa Sy

170^{1+2} unus stichus S | σου 1^{0} Sʾ Sa Ga Sy = 𝔐] + κυριε R′ʾ *L*′ Aʾ (R′ THe trahunt κυριε ad 170^{1}, Aʾ ad 170^{2}): cf. 169 | λογιον .. ρυσαι] κριμα .. ζησον A: ex 149. 156; λογιον .. ζησον Bo

171^{1+2} unus stichus S Sa | εξερευξαιντο *L*′(*L*^{pau} οι pro αι)] -ξονται Sa La Ga *L*^{pau}THe(η pro ε 2^{0}) A, εξηρευξαντο S R *L*^{pau}(ε pro η) 1219ʾ

172^{1+2} unus stichus S | φθεγξαιτο S *L*′(*L*^{d}HeSc οι pro αι), *respondeat* La^{R}] -ξεται Sa R T(η pro ε, cf. proleg. § 7$_{4}$)Su A′ʾ, *pronuntiabit* (uel *-uit*: cf. proleg. § 2$_{3}$) La^{G}Aug GaHi | μου] + κυριε R′ | το λογιον S Ga He Aʾ = 𝔐] τα λογια Bo Sa R′ʾ *L*′ʾ 1219 | δικαιοσυνη] *iudicia* Aug, + εστιν S, + *est* La^{R}

173^{1+2} unus stichus S | γενεσθω] γενηθητω R: cf. **17**19 | με > S | ηρετισαμην] επεθυμησα Bo: cf. 40

174 εστιν > Ga(non Uulg) = 𝔐

175 ζήσεται ἡ ψυχή μου καὶ αἰνέσει σε,
καὶ τὰ κρίματά σου βοηθήσει μοι.
176 ἐπλανήθην ὡς πρόβατον ἀπολωλός·
ζήτησον τὸν δοῦλόν σου, ὅτι τὰς ἐντολάς σου οὐκ ἐπελαθόμην.

119 ΡΙΘ′

1 Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.
Πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαί με
ἐκέκραξα, καὶ εἰσήκουσέν μου.
2 κύριε, ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου ἀπὸ χειλέων ἀδίκων
καὶ ἀπὸ γλώσσης δολίας.
3 τί δοθείη σοι καὶ τί προστεθείη σοι
πρὸς γλῶσσαν δολίαν;
4 τὰ βέλη τοῦ δυνατοῦ ἠκονημένα
σὺν τοῖς ἄνθραξιν τοῖς ἐρημικοῖς.
5 οἴμμοι, ὅτι ἡ παροικία μου ἐμακρύνθη,
κατεσκήνωσα μετὰ τῶν σκηνωμάτων Κηδαρ.
6 πολλὰ παρῴκησεν ἡ ψυχή μου.
7 μετὰ τῶν μισούντων τὴν εἰρήνην ἤμην εἰρηνικός·
ὅταν ἐλάλουν αὐτοῖς, ἐπολέμουν με δωρεάν.

120 ΡΚ′

1 Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.
Ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη
Πόθεν ἥξει ἡ βοήθειά μου;

175^{1+2} unus stichus S | βοηθησει] -σαι *L*b

176 ως] ωσει S: cf. **16** 12 | 176^{2} in duo stichos (ζητ. — σου 1⁰, οτι — fin.) diuidunt S Sa | ζητησον *quaere* GaAug] ζησον *uiuifica* S LaAug^uar | σου 1⁰] + και επακουσον μου Sa: cf. 145

119 (𝔐 120)

$1^{1.2}$ sic diuidit Ga, εκεκραξα ad 1^{1} trahunt La^{R*G}; 1^{1+2} unus stichus $La^{R(c)}$ rel. | κυριον] σε κυριε Bo Sa La 55 | εισηκουσεν] επ- L^{pau} 55: cf. **3** 5; -σας Bo Sa Aug(non La!) 55

$2^{1.2}$ sic diuidunt Sa Sy A, απο χειλ. αδ. ad 2^{2} trahunt La^{G} Ga; 2^{1+2} unus stichus S R′ THe 1219’ | κυριε > La^{R} αδικων] -κιων R | και > Ga^{c}Hi(non Ga*Uulg) = 𝔐

$3^{1.2}$ duo stichi Ga, unus rel. | και S La^{G} *L*′’ A′’ = 𝔐] η Bo Sa R′Aug Ga

4^{1+2} unus stichus S Sa La^{G} He 1219 | τα βελη] + *tuae* La^{R}

5 οιμμοι S R THe A’] οιμοι *L*′: cf. Thack. § 7, 41 | εμακρυνθη] + *a me* La^{R} | σκηνωματων *tabernaculis* Aug] *habitantibus* La Ga

6 + 7 sic in tres stichos diuidunt omnes mss., 𝔐 trahit μετα -- ειρηνην ad 6

7 την > A | δωρεαν > La^{G}: cf. 𝔐

120 (𝔐 121)

$1^{1.2}$ duo stichi R′’ Ga TSyHe 1219, unus S Sa A’ | ποθεν S’ Sa R TSyHe A′’] οθεν *L*′ | ηξει] + μοι Bo Sa: cf. La Ga *mihi* pro μου ult. praebentes

2 ἡ βοήθειά μου παρὰ κυρίου
τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.
3 μὴ δῷς εἰς σάλον τὸν πόδα σου,
μηδὲ νυστάξῃ ὁ φυλάσσων σε.
4 ἰδοὺ οὐ νυστάξει οὐδὲ ὑπνώσει
ὁ φυλάσσων τὸν Ισραηλ.
5 κύριος φυλάξει σε,
κύριος σκέπη σου ἐπὶ χεῖρα δεξιάν σου·
6 ἡμέρας ὁ ἥλιος οὐ συγκαύσει σε
οὐδὲ ἡ σελήνη τὴν νύκτα.
7 κύριος φυλάξει σε ἀπὸ παντὸς κακοῦ,
φυλάξει τὴν ψυχήν σου.
8 κύριος φυλάξει τὴν εἴσοδόν σου καὶ τὴν ἔξοδόν σου
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.

121 ΡΚΑʹ

1 Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

Εὐφράνθην ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσιν μοι
Εἰς οἶκον κυρίου πορευσόμεθα.
2 ἑστῶτες ἦσαν οἱ πόδες ἡμῶν
ἐν ταῖς αὐλαῖς σου, Ιερουσαλημ.

$2^{1\cdot 2}$ duo stichi Sa La^G Ga Sy A, unus S R′ THe 1219ʼ
3^{1+2} unus stichus S | δως S T 55] δωης R *L*′(He δωεις) A′: cf. 26 12; *des* La^{R}Aug; *det* La^G Ga = 𝔐 | νυσταξη *L*$^{d(sil)}$T′] -ξει S R(?) *L*^{b}He A′ʼ, -ξαι (uel -ξοι) *L*^{b}, *dormitet* GaAug, *dormit* La^R, *dormiet* La^G | σε] με Sa
$4^{1\cdot 2}$ duo stichi Ga, unus rel. | υπνωσει] pr. εξ S
$5^{1\cdot 2}$ duo stichi Sa R′ Ga (ut edidi) et La^G (trahit κυριος σκεπη σου ad 5^1), unus S TSyHe A′ʼ | φυλαξει *custodiet* La^{R}Aug] -ξαι (uel -ξοι) *L*^{pau}: cf. 3. 7. 8; *-dit* La^G Ga | σκεπη σου] σκ. σοι *L*^{b}, σκεπει σε *L*^{pau} | χειρα] *cornum* La^G | δεξιαν S *L*′ A*′, *dexteram* Ga] -ας R *L*^{pau} A^{c}ʼ, *-rae* La: cf. 𝔐
$6^{1\cdot 2}$ duo stichi R′ Ga TSyHe A, unus S Sa La^G 55 | ου συγκαυσει] ουκ εκκαυσει S | ουδε] και S = 𝔐
7^{1+2} unus stichus S | φυλαξει 1° *custodiet* La] -ξαι (uel -ξοι) *L*$^{pau(sil)}$: cf. 5; *custodit* Ga | φυλαξει 2°] -ξαι (uel -ξοι) S *L*^{pau}, *custodiat* La^{G}Aug Ga: cf. 5; *-dit* La^R | fin. S Sa = 𝔐] + ο κυριος Bo R′ʼ(cf. 8) Ga *L*′ʼ(Tom. o: cf. 2 12) A′ʼ
8^{1+2} unus stichus S Sa | κυριος] > Sa R et Aug. IV 1382 C (cf. 7 fin.), post φυλαξει tr. La (etiam Aug. IV 1383 B) | φυλαξει] -ξαι *L*^{pau}, *custodiat* La Ga: cf. 5

121 (𝔐 122)

1 inscr. Bo^p Sa R′Aug Uulg *L*′ A′ʼ] + τω δαυιδ SBo^p La^G Ga Sy = 𝔐: cf. **123** 1 | $1^{1\cdot 2}$ duo stichi R′ʼ Ga TSy A′, unus S Sa He 55
$2^{1\cdot 2}$ duo stichi Ga T A, unus S Sa R′ʼ Sy 1219ʼ, 2^2 > He* | 2^1] pr. οτι Sy | ημων] μου Sy | σου > Sʼ La

3 Ιερουσαλημ οἰκοδομουμένη ὡς πόλις,
ἧς ἡ μετοχὴ αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτό.
4 ἐκεῖ γὰρ ἀνέβησαν αἱ φυλαί,
φυλαὶ κυρίου μαρτύριον τῷ Ισραηλ
τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματι κυρίου·
5 ὅτι ἐκεῖ ἐκάθισαν θρόνοι εἰς κρίσιν,
θρόνοι ἐπὶ οἶκον Δαυιδ.
6 ἐρωτήσατε δὴ τὰ εἰς εἰρήνην τὴν Ιερουσαλημ,
καὶ εὐθηνία τοῖς ἀγαπῶσίν σε·
7 γενέσθω δὴ εἰρήνη ἐν τῇ δυνάμει σου
καὶ εὐθηνία ἐν ταῖς πυργοβάρεσίν σου.
8 ἕνεκα τῶν ἀδελφῶν μου καὶ τῶν πλησίον μου
ἐλάλουν δὴ εἰρήνην περὶ σοῦ·
9 ἕνεκα τοῦ οἴκου κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
ἐξεζήτησα ἀγαθά σοι.

122 ΡΚΒʹ

1 Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.
Πρὸς σὲ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου
τὸν κατοικοῦντα ἐν τῷ οὐρανῷ.
2 ἰδοὺ ὡς ὀφθαλμοὶ δούλων εἰς χεῖρας τῶν κυρίων αὐτῶν,
ὡς ὀφθαλμοὶ παιδίσκης εἰς χεῖρας τῆς κυρίας αὐτῆς,
οὕτως οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν,
ἕως οὗ οἰκτιρῆσαι ἡμᾶς.

3^{1+2} unus stichus S Sa, ως πολις ad 3^{2} trahit La^{G} | οικοδομουμενη] pr. η R = 𝔐 | η μετοχη] οι -χοι A, αι -χοι Sy^{txt}

4^{1+2} unus stichus S (om. φυλαι 2°), φυλαι κυριου ad 4^{1} trahit Ga | φυλαι 2° *L'* 1219] pr. αι R A' (de S cf. sup.) | τω 1° R $L^{d(sil)}$T A''] του S $L^{d'}$He | κυριου ult.] σου κυριε Sa La He

5^{1+2} unus stichus S | επι] επ A

$6^{1}/6^{2}$ tr. S | την *L'* A (cf. Helbing Kas. p. 40)] τη S 55, > R | ευθηνια] -αν T

7 γενεσθω δη] γ. δε A: cf. 8; γενηθητω R, *fiat* La Ga: cf. 8 | ειρηνη] + σου S | ταις πυργοβαρεσιν] τοις π. S, *turribus grauibus* Bo (Sa La Ga *turribus* tantum): cf. **47** 4

8 ενεκα] -κεν A: item in 9, cf. **24** 7 | δη *L'* 1219' = נא] δε S Sa La^{G}Aug Sy A, > La^{R} Ga: cf. 7

$9^{1.2}$ duo stichi Sa Ga Sy, unus rel. | ενεκα: cf. 8 | του οικου > L^{pau}' | ημων S' Sa Ga *L''* A' = 𝔐] μου R'' T 55 | εξεζητησα] εξ > T | αγαθα > S | σοι > Sa A

122 (𝔐 123)

$1^{1.2}$ duo stichi La^{G} Ga T A, unus rel. | τον κατοικουντα] pr. κυριε uel (τον) κυριον Sa

2^{1} in duo stichos (ιδου — δουλων, εις 1° — αυτων) diuidit Ga | ως 2°] pr. και R'Aug (Bo Sa?) | 2^{3+4} unus stichus Sa 1219 | οικτιρησαι] -σει uel -ση R L^{pau}T

3 ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς,
ὅτι ἐπὶ πολὺ ἐπλήσθημεν ἐξουδενώσεως,
4 ἐπὶ πλεῖον ἐπλήσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν.
τὸ ὄνειδος τοῖς εὐθηνοῦσιν,
καὶ ἡ ἐξουδένωσις τοῖς ὑπερηφάνοις.

123 ΡΚΓʹ

1 Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.
Εἰ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν,
εἰπάτω δὴ Ισραηλ,
2 εἰ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν
ἐν τῷ ἐπαναστῆναι ἀνθρώπους ἐφʼ ἡμᾶς,
3 ἄρα ζῶντας ἂν κατέπιον ἡμᾶς
ἐν τῷ ὀργισθῆναι τὸν θυμὸν αὐτῶν ἐφʼ ἡμᾶς·
4 ἄρα τὸ ὕδωρ κατεπόντισεν ἡμᾶς,
χείμαρρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν·
5 ἄρα διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν
τὸ ὕδωρ τὸ ἀνυπόστατον.
6 εὐλογητὸς κύριος, ὃς οὐκ ἔδωκεν ἡμᾶς
εἰς θήραν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν.
7 ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὡς στρουθίον ἐρρύσθη
ἐκ τῆς παγίδος τῶν θηρευόντων·
ἡ παγὶς συνετρίβη, καὶ ἡμεῖς ἐρρύσθημεν.
8 ἡ βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι κυρίου
τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

3 επλησθημεν] επληθυνθημεν S: cf. 4
4^{1}] pr. οτι Sa Ga: ex 3^{2} repet. | επλησθη] επληθυνθη S: cf. 3; *abundauit* La^{G}: in 4^{2} *abundare* reddit ευθηνειν | $4^{2.3}$ duo stichi S Sa SyHe A, tres La^{G} (reddit 4^{2} bis, cf. proleg. § 5_{16}), unus R′ Ga T 1219ʼ | ευθηνουσιν] εξουθενουσιν Sa

123 (𝔐 124)

1 inscr.] + τω δαυειδ S Ga(non Uulg) = 𝔐: cf. **121** 1 | 1^{1} 1^{2} 2^{1} tres stichi R′, duo Sa La^{G} TSyHe Aʼ (1^{1}, $1^{2}+2^{1}$: cf. **128** 1/2) et Ga (1^{1+2}, 2^{1}), unus S 1219 | ει] εαν He, sed in 2 ει | ισραηλ] pr. οικος L^{pau}
$2^{2}+3^{1}$ unus stichus S | ανθρωπους/εφ ημας] tr. Ga(non Uulg) = 𝔐
3 αυτων Sʼ Sa R′ʼ Ga TTht A′ = 𝔐] αυτου L′Ch 55
4 το υδωρ] + το ανυποστατον Sy: ex 5; + αν L′ | χειμαρρον] -ρουν L^{pau}
$5^{1.2}$ duo stichi R′, unus rel.
$6^{1.2}$ duo stichi Ga Sy A, unus S Sa R′ʼ THe 1219ʼ
$7^{1.2}$ duo stichi S Ga Sy A, unus Sa R′ʼ THe 1219ʼ | της > R
8^{1+2} unus stichus S Sa | η > S

124 ΡΚΔʹ

1 Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.
Οἱ πεποιθότες ἐπὶ κύριον ὡς ὄρος Σιων·
οὐ σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα ὁ κατοικῶν Ιερουσαλημ.
2 ὄρη κύκλῳ αὐτῆς,
καὶ κύριος κύκλῳ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.
3 ὅτι οὐκ ἀφήσει τὴν ῥάβδον τῶν ἁμαρτωλῶν
ἐπὶ τὸν κλῆρον τῶν δικαίων,
ὅπως ἂν μὴ ἐκτείνωσιν οἱ δίκαιοι
ἐν ἀνομίᾳ χεῖρας αὐτῶν.
4 ἀγάθυνον, κύριε, τοῖς ἀγαθοῖς
καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ·
5 τοὺς δὲ ἐκκλίνοντας εἰς τὰς στραγγαλιὰς
ἀπάξει κύριος μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν.
εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ισραηλ.

125 ΡΚΕʹ

1 Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.
Ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν Σιων
ἐγενήθημεν ὡς παρακεκλημένοι.
2 τότε ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν
καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως.
τότε ἐροῦσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν
Ἐμεγάλυνεν κύριος τοῦ ποιῆσαι μετ᾽ αὐτῶν.
3 ἐμεγάλυνεν κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ᾽ ἡμῶν,
ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι.

124 (𝔐 125)

1^2 in duo stichos (ου — αιωνα, ο κατ. ιερ.) diuidunt La^R Ga A | σαλευθησεται ... ο κατοικων] *(com)mouebuntur* ... *qui (in)habitant* La^R Aug: ad 1^1 adapt. | ιερουσαλημ] pr. εν R = *in* La(non Aug) | ιερουσαλημ et in 1 fin. et in 2 init. hab. Sy

$2^{1\cdot 2\cdot 3}$ tres stichi R′ Sy A, duo S La^G Ga THe 1219ʼ (2^{1+2}, 2^3) et Sa (2^1, 2^{2+3}) | κυριος S *L*^pau THe A′] pr. ο R *L′* 55: cf. **2** 12

$3^{1\cdot 2\cdot 3\cdot 4}$ quatuor stichi Sy, tres (3^1, 3^2, 3^{3+4}) La^G A, duo (3^{1+2}, 3^{3+4}) rel. | αφησει Sʼ Sa Sy A, *relinquet* Ga, *derelinquet* Aug et Psalt. Rom.] *derelinques* (sic) La^R, *dimisit* La^G, + κυριος R UulgAug *L′* 1219ʼ | ανομια Sʼ R″ Ga Sy Aʼ = 𝔐] -μιαις Sa *L′* 1219

$4^{1\cdot 2}$ sic diuidunt SyHe A′, τοις αγαθοις ad 4^2 trahit Ga; 4^{1+2} unus stichus S Sa R″ T 55

5^{1+2} unus stichus Sa 1219ʼ | απαξει: cf. proleg. § 6 4 | ειρηνη] -νην *L*^pau

125 (𝔐 126)

1 σιων] του λαου αυτου Sa: ex **13** 7 **52** 7 | ως S R A] ωσει *L′* 1219ʼ: cf. **16** 12

2^{3+4} unus stichus Sa R′ | $2^4/3^1$ εμεγ. κυριος του ποι. $1^0 \frown 2^0$ R′ | μετ αυτων] μετα τουτων Sa = 𝔐

4 ἐπίστρεψον, κύριε, τὴν αἰχμαλωσίαν ἡμῶν
ὡς χειμάρρους ἐν τῷ νότῳ.
5 οἱ σπείροντες ἐν δάκρυσιν
ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσιν.
6 πορευόμενοι ἐπορεύοντο καὶ ἔκλαιον
αἴροντες τὰ σπέρματα αὐτῶν·
ἐρχόμενοι δὲ ἥξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει
αἴροντες τὰ δράγματα αὐτῶν.

126 ΡΚϚʹ

1 Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν· τῷ Σαλωμων.
Ἐὰν μὴ κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον,
εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες αὐτόν·
ἐὰν μὴ κύριος φυλάξῃ πόλιν,
εἰς μάτην ἠγρύπνησεν ὁ φυλάσσων.
2 εἰς μάτην ὑμῖν ἐστιν τοῦ ὀρθρίζειν,
ἐγείρεσθαι μετὰ τὸ καθῆσθαι,
οἱ ἔσθοντες ἄρτον ὀδύνης,
ὅταν δῷ τοῖς ἀγαπητοῖς αὐτοῦ ὕπνον.
3 ἰδοὺ ἡ κληρονομία κυρίου υἱοί,
ὁ μισθὸς τοῦ καρποῦ τῆς γαστρός.
4 ὡσεὶ βέλη ἐν χειρὶ δυνατοῦ,
οὕτως οἱ υἱοὶ τῶν ἐκτετιναγμένων.

4^{1+2} unus stichus He | χειμαρρους est acc. plur. in Sy = 𝔐, nom. sing. in Bo Sa La Ga, alterutrum in *L*′; ante χειμ. add. ο S R T A′’

$5^{1.2}$ duo stichi S Ga(ex corr.?) Sy 1219, unus rel.

$6^{1.2.3.4}$ quatuor stichi Ga TSy A, tres (6^{1+2}, 6^{3}, 6^{4}) R′’, duo (6^{1+2}, 6^{3+4}) S Sa He 1219’ | αιροντες 1° S’ Sa R Sy A’ et Orig. (S.-St. 2, § 56 1) = *portantes* Ga = נשא] βαλλοντες *L*′ 1219, *mittentes* La Uulg et Cyp. | αιροντες 2° (uel εροντες) S *L*′ A′ = *portantes* La^{G}Aug Ga (cf. sup.), *tollentes* La^{R} et Cyp.] φεροντες R 55

126 (𝔐 127)

1 τω σαλωμων uel του σολομων uel sim. Bo^{p} Sa R′’ Ga *L*$^{pau′’}$He = 𝔐] > S *L* A′’: cf. S.-St. 2, p. 162 | 1^{1+2} unus stichus S: item 1^{3+4} | κυριος 1° et 2°] pr. ο A: cf. 2 12 | οικοδομηση οικον] tr. 55 | αυτον S Sy A’ et Orig. (S.-St. 2, p. 218) = 𝔐] αυτην R = *eam* La Ga; > *L*′ | ηγρυπνησεν ο φυλασσων] -σαν οι φυλασσωντες He: ad 1^{2} adapt. | ηγρυπνησεν *uigilauit* La^{R} Ga(-*bit*: cf. proleg. § 2 3)] -*lat* Uulg; *laborauit* La^{G}Aug: ex 1^{2} | fin.] + αυτην La^{R}Aug Uulg He: ad 1^{2} adapt.

2 υμιν εστιν R *L*′’ A′] tr. S La Ga 55 | του ορθριζειν] το ο. *L*$^{a(sil)}$(non THe) | εγειρεσθαι S Ga *L*$^{b′}$(cf. proleg. § 7 5 n.) A] -σθε *L*$^{a(sil)}$T’He 55 = *surgite* Bo Sa La Uulg | εσθοντες S A] εσθιοντες R *L*′ 55: cf. 13 4

3^{1+2} unus stichus R′ Ga | fin.] + αυτης S

5 μακάριος ἄνθρωπος, ὃς πληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν·
οὐ καταισχυνθήσονται, ὅταν λαλῶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν ἐν πύλῃ.

127 ΡΚΖ′

1 Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.
Μακάριοι πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον
οἱ πορευόμενοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.
2 τοὺς πόνους τῶν καρπῶν σου φάγεσαι·
μακάριος εἶ, καὶ καλῶς σοι ἔσται.
3 ἡ γυνή σου ὡς ἄμπελος εὐθηνοῦσα
ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου·
οἱ υἱοί σου ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν
κύκλῳ τῆς τραπέζης σου.
4 ἰδοὺ οὕτως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον.
5 εὐλογήσαι σε κύριος ἐκ Σιων,
καὶ ἴδοις τὰ ἀγαθὰ Ιερουσαλημ
πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου·
6 καὶ ἴδοις υἱοὺς τῶν υἱῶν σου.
εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ισραηλ.

128 ΡΚΗ′

1 Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.
Πλεονάκις ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου,
εἰπάτω δὴ Ισραηλ,
2 πλεονάκις ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου,

5 ανθρωπος Bo Sa R′’ GaHi A = 𝔐] > S *L*′’Su 1219’ | καταισχυνθησονται Bo Sa LaG Ga *L*′’ 1219’ = 𝔐] -θωσιν A, -θησεται S R′Aug Uulg | λαλωσι(ν)] *loquetur* LaRAug Uulg | αυτων ult. S’ Sa *L*′’ A′’] αυτου R *L*pau | πυλη S R′’ Ga *L*pauT A′ = 𝔐] πυλαις Bo Sa *L*′’ 55

127 (𝔐 128)

1 τον > 55: cf. 2 12

2 τους πονους των καρπων R′’ Ga *L*′’ 1219 = 𝔐: haec recte uertunt LaR Ga *labores manuum* (καρπος = כף est prima palmae pars), falso LaGAug Sy et alii Latini *labores fructuum*] τους καρπους των πονων (i. e. fructus laborum) S’ Sa A’ et Orig. (S.-St. 2, p. 212. 214) et Cyr. Alex. (ibid. p. 187. 188) | φαγεσαι] pr. ※ οτι Ga = 𝔐

$3^{1.2.3.4}$ quatuor stichi Ga Sy A, tres (3^{1+2}, 3^{3}, 3^{4}) LaG, duo (3^{1+2}, 3^{3+4}) S Sa R′ THe 1219’ | τοις S *L*b′ A′] ταις R *L*a 55

4 ανθρωπος ο φοβουμενος R *L*′ A′’ (cf. 21 14)] pr. ο S*, pr. πας LaG TSySc et alii Latini, ανθρ. > Sa

5^{1+2} unus stichus S, 5^{2+3} unus stichus He 55 | ευλογησαι S La Ga *L*a′ 1219] -σει R *L*bHe A’, -ση T: cf. 133 3

6 ιδοις] ιδης S

128 (𝔐 129)

1^{2} 2^{1} duo stichi S R′’ Ga, unus Sa TSyHe A′’: cf. 123 1

καὶ γὰρ οὐκ ἠδυνήθησάν μοι.
3 ἐπὶ τοῦ νώτου μου ἐτέκταινον οἱ ἁμαρτωλοί,
ἐμάκρυναν τὴν ἀνομίαν αὐτῶν·
4 κύριος δίκαιος συνέκοψεν αὐχένας ἁμαρτωλῶν.
5 αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω
πάντες οἱ μισοῦντες Σιων.
6 γενηθήτωσαν ὡς χόρτος δωμάτων,
ὃς πρὸ τοῦ ἐκσπασθῆναι ἐξηράνθη·
7 οὗ οὐκ ἐπλήρωσεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὁ θερίζων
καὶ τὸν κόλπον αὐτοῦ ὁ τὰ δράγματα συλλέγων,
8 καὶ οὐκ εἶπαν οἱ παράγοντες Εὐλογία κυρίου ἐφ᾽ ὑμᾶς,
εὐλογήκαμεν ὑμᾶς ἐν ὀνόματι κυρίου.

129 ΡΚΘʹ

1 Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.
Ἐκ βαθέων ἐκέκραξά σε, κύριε·
2 κύριε, εἰσάκουσον τῆς φωνῆς μου·
γενηθήτω τὰ ὦτά σου προσέχοντα
εἰς τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μου.
3 ἐὰν ἀνομίας παρατηρήσῃ, κύριε,
κύριε, τίς ὑποστήσεται;
4 ὅτι παρὰ σοὶ ὁ ἱλασμός ἐστιν.
5 ἕνεκεν τοῦ νόμου σου ὑπέμεινά σε, κύριε,

3 του νωτου S L^{b}TTht^{p}He 1219] τω νωτω 55, τω νωτου (sic) A, τον νωτον R L^{a}(L^{pau} των -των)Tht^{p}: cf. **1** 1 | ανομιαν] οδον της ανομιας Sa

4 κυριος] pr. ο He: cf. **2** 12 | αυχενας] s > S (Sy?) 55

$5^{1.2}$ duo stichi La^{G} TSy, unus rel. (Ga dub.)

6 ως S R 1219] ωσει *L*ʹ A᾽: cf. **16** 12 | εκσπασθηναι] εξανθησαι Tht᾽Ch 1219: cf. Mitt. d. S.-U. 1, p. 98; + αυτον He

$8^{1.2}$ duo stichi Rʹ Ga, unus rel. | ειπαν] ειπον L^{b}Tʹ: cf. **29** 7 | υμας 1° Bo Sa Rʹ᾽ Ga L^{a}Tht^{p}᾽ Aʹ = 𝔐] ημας S L^{b}TTht^{p} 55 | ευλογηκαμεν] -γησομεν S, *benedicimus* La^{R}, *benedicamus* La^{G} | υμας ult.] *nos* La^{G}

129 (𝔐 130)

1 σε S L^{pau} Aʹ᾽] σοι *L*ʹ(Sy?), προς σε R, *ad te* La Ga: cf. **118** 146

2 της φωνης = 𝔐] της προσευχης He A, την προσευχην Rʹ: cf. **63** 2 | $2^{2.3}$ duo stichi La^{G} Ga SyHe A, unus S Sa Rʹ T 1219᾽

$3^{1.2}$ duo stichi Ga TSy A, unus S Sa-2017 Rʹ᾽He 55; 3 + 4 unus stichus 1219 | ανομιας παρατ.] *iniquitas adsistit* La^{G} | ανομιας] -αις L^{pau} | παρατηρηση] -σης $L^{d(sil)}$Tht^{p}R^{c} | κυριε 1° 2° > La^{G}, 2° > Sa

4 παρα σοι] π. σου L^{pau}R^{c}: cf. 7 (bis)

5 ενεκεν — σου 1° ad 4 trahit 𝔐 | ενεκεν] pr. και Rʹ Uulg; ενεκα 2017 | νομου Rʹ᾽ GaHi: cf. 𝔐 תורא et Flashar p. 170/1. 244] ονοματος S᾽ Sa-2017 *L*ʹ᾽-Su Aʹ᾽: cf. **118** 97 et S.-St. 2, p. 119 | σε > S = 𝔐 | κυριε > La^{G} |

ὑπέμεινεν ἡ ψυχή μου εἰς τὸν λόγον σου.
6 ἤλπισεν ἡ ψυχή μου ἐπὶ τὸν κύριον
ἀπὸ φυλακῆς πρωίας μέχρι νυκτός·
ἀπὸ φυλακῆς πρωίας ἐλπισάτω Ισραηλ ἐπὶ τὸν κύριον.
7 ὅτι παρὰ τῷ κυρίῳ τὸ ἔλεος,
καὶ πολλὴ παρ' αὐτῷ λύτρωσις,
8 καὶ αὐτὸς λυτρώσεται τὸν Ισραηλ
ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ.

130 ΡΛ'

1 Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν· τῷ Δαυιδ.
Κύριε, οὐχ ὑψώθη μου ἡ καρδία,
οὐδὲ ἐμετεωρίσθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου,
οὐδὲ ἐπορεύθην ἐν μεγάλοις
οὐδὲ ἐν θαυμασίοις ὑπὲρ ἐμέ.
2 εἰ μὴ ἐταπεινοφρόνουν,
ἀλλὰ ὕψωσα τὴν ψυχήν μου
ὡς τὸ ἀπογεγαλακτισμένον ἐπὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ,
ὡς ἀνταπόδοσις ἐπὶ τὴν ψυχήν μου.
3 ἐλπισάτω Ισραηλ ἐπὶ τὸν κύριον
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.

131 ΡΛΑ'

1 Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

τον λογον = 𝔐] τ. νομον S' 55: cf. **118** 105; τους λογους He | σου ult.] αυτου S 2017(uid.; non Sa) La^{G} Ga = 𝔐

6^{1+2} unus stichus Sa-2017 (Sa om. φυλακης 1°) | ηλπισεν ad 5 trahit 𝔐 | τον 1° > 2017: cf. **2** 12 | μεχρι] pr. και A' | 6^{3} > S | απο φυλ. πρωιας 2° > La^{G} Ga | πρωιας 2°] + μεχρι νυκτος Sy: ex 6^{2} repet. | επι τον κυρ. 2° > Ga(non Uulg)

$7^{1.2}$ duo stichi Sa-2017 R'' Ga SyHe A, unus S T 1219' | παρα τω κυριω] π. του κυριου Sy^{txt}R^{c} 1219: cf. 4 | ελεος] + εστιν A et complures Latini | παρ αυτω] π. αυτου R*(sic; R^{c} -τω) 1219: cf. 4

$8^{1.2}$ duo stichi 2017 Ga Sy A, unus S Sa R'' THe 1219' | αυτου] αυτων 2017 La^{G} *L*^{pau}He

130 (𝔐 131)

1 τω δαυιδ SBo^{p} R'' Uulg SyHe A = 𝔐] > Bo^{p} Sa-2017 Ga *L'* 1219' | μου/η καρδια S 2017 R A' et Orig. (S.-St. 2, p. 218)] tr. *L'* 1219 | $1^{4}+2^{1}$ unus stichus S (S* tr. $1^{4}+2^{1}$ ante 1^{3})

$2^{1.2.3}$ tres stichi 2017 R'' Ga SyHe 1219, duo Sa T A (2^{1+2}, 2^{3}) et 55 (2^{1}, 2^{2+3}); de S cf. sup. | αλλα] και S 1219 | ψυχην 1° = 𝔐] καρδιαν Sy A: ex 1; φωνην Bo 55 | ως ult.] εως S, *sic* uel *ita* Sa La Ga | ανταποδοσις Bo Sa-2017 T 1219, *retributio* La^{R}Aug Ga] -δοσεις A'; -δωσεις S *L'*(He η pro ει), *retribues* La^{G} Sy et alii Latini | επι την ψυχην] την > S, επι > La^{G}

3^{1+2} unus stichus Sa-2017

131 (𝔐 132)

1 inscr. est τω δαυιδ συνεσεως uel sim. in

Μνήσθητι, κύριε, τοῦ Δαυιδ
καὶ πάσης τῆς πραΰτητος αὐτοῦ,
2 ὡς ὤμοσεν τῷ κυρίῳ,
ηὔξατο τῷ θεῷ Ιακωβ
3 Εἰ εἰσελεύσομαι εἰς σκήνωμα οἴκου μου,
εἰ ἀναβήσομαι ἐπὶ κλίνης στρωμνῆς μου,
4 εἰ δώσω ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου
καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμὸν
καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου,
5 ἕως οὗ εὕρω τόπον τῷ κυρίῳ,
σκήνωμα τῷ θεῷ Ιακωβ.
6 ἰδοὺ ἠκούσαμεν αὐτὴν ἐν Εφραθα,
εὕρομεν αὐτὴν ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ δρυμοῦ·
7 εἰσελευσόμεθα εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ,
προσκυνήσομεν εἰς τὸν τόπον, οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ.
8 ἀνάστηθι, κύριε, εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου,
σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ ἁγιάσματός σου·
9 οἱ ἱερεῖς σου ἐνδύσονται δικαιοσύνην,
καὶ οἱ ὅσιοί σου ἀγαλλιάσονται.
10 ἕνεκεν Δαυιδ τοῦ δούλου σου
μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου.
11 ὤμοσεν κύριος τῷ Δαυιδ ἀλήθειαν καὶ οὐ μὴ ἀθετήσει αὐτήν

Sy | $1^{1.2}$ duo stichi La^{G} Ga Sy A, unus S Sa-2017 R′ THe 55; $1+2^{1}$ unus stichus 1219 | του δαυιδ] τω δ. R *L*^{pau}He | πραυτητος (sic etiam *L*^{pau})] πραοτ. *L*′ 1219: cf. **44**$_{5}$

$2^{1.2}$ duo stichi La^{G} 1219, unus rel.

3 ει 1°] > *L*^{pau}He: ante εισ-; η A; recte negatione reddit Sa: cf. proleg. § 2$_{4}$

4^{1+2} unus stichus S, 4^{1-3} unus stichus 55 | και 1°] *aut* La(non Aug) | 4^{3}] ÷ *O* (sic εν τω οκτασελιδω, stichus deerat εν τω τετρασελιδω, cf. Field et proleg. § 6$_{8}$) | και 2°] *aut* La^{G} et alii Latini

$5^{1.2}$ duo stichi R′’ Ga TSyHe A, unus S Sa-2017 1219’

6 αυτην bis] αυτον 2017 (Sa dub.), *ea* La^{R} | εφραθα] ευφρ. R′ *L*^{pau}He A, εφρανθα *L*^{pau}, ευφρανθα *L*^{pau} | ευρομεν] ευραμεν *L*^{pau}THeR^{c} A: cf. Thack. p. 211; ευρον 2017(non Sa) | τοις πεδιοις = 𝔐] ταις(sic) δασεσ(ε)ι S A: ex Is. 9$_{17}$?

7 εισελευσο(uel ω)μεθα] -σομε S | τον > R A

8 αναπαυσιν σου] καταπ. μου 2017: ex 14 et **94**$_{11}$

9^{1+2} unus stichus R′, $9^{2}+10^{1}$ unus stichus Sa-2017, 10^{1+2} unus stichus 55 | ενδυσονται *induentur* Ga] ενεδυσαντο S, *induantur* La Uulg | αγαλλιασονται *exultabunt* Ga] pr. αγαλλιασει *L*^{pau}’He A: ex 16; *laetentur* La^{R}Aug, *exultent* La^{G} Uulg

10 το προσωπον] + σου απο Bo Sa-1119-2017: cf. **12**$_{2}$ **26**$_{9}$ **87**$_{15}$ **101**$_{3}$ **142**$_{7}$

11^{1} in duo stichos (init. — αληθ., και — αυτην) diuidunt Ga A | αθετησει αυτην] *paenitebit eum* La^{R}Aug: ex **109**$_{4}$ | αθετησει] -ση 1119-2017 *L*^{b} | αυτην S Sa-1119-2017 Uulg *L*^{a}′ 55 et Cyp. = 𝔐] αυτον Bo R’(et La^{R}, cf. sup.) Ga *L*^{b}-

Ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου θήσομαι ἐπὶ τὸν θρόνον σου·
12 ἐὰν φυλάξωνται οἱ υἱοί σου τὴν διαθήκην μου
καὶ τὰ μαρτύριά μου ταῦτα, ἃ διδάξω αὐτούς,
καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἕως τοῦ αἰῶνος καθιοῦνται ἐπὶ τοῦ θρόνου σου.
13 ὅτι ἐξελέξατο κύριος τὴν Σιων,
ᾑρετίσατο αὐτὴν εἰς κατοικίαν ἑαυτῷ
14 Αὕτη ἡ κατάπαυσίς μου εἰς αἰῶνα αἰῶνος,
ὧδε κατοικήσω, ὅτι ᾑρετισάμην αὐτήν·
15 τὴν θήραν αὐτῆς εὐλογῶν εὐλογήσω,
τοὺς πτωχοὺς αὐτῆς χορτάσω ἄρτων,
16 τοὺς ἱερεῖς αὐτῆς ἐνδύσω σωτηρίαν,
καὶ οἱ ὅσιοι αὐτῆς ἀγαλλιάσει ἀγαλλιάσονται·
17 ἐκεῖ ἐξανατελῶ κέρας τῷ Δαυιδ,
ἡτοίμασα λύχνον τῷ χριστῷ μου·
18 τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐνδύσω αἰσχύνην,
ἐπὶ δὲ αὐτὸν ἐξανθήσει τὸ ἁγίασμά μου.

132 ΡΛΒʹ

1 Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν· τῷ Δαυιδ.
Ἰδοὺ δὴ τί καλὸν ἢ τί τερπνὸν
ἀλλ᾽ ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό;
2 ὡς μύρον ἐπὶ κεφαλῆς τὸ καταβαῖνον ἐπὶ πώγωνα,
τὸν πώγωνα τὸν Ααρων,
τὸ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ᾤαν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ·
3 ὡς δρόσος Αερμων ἡ καταβαίνουσα ἐπὶ τὰ ὄρη Σιων·

THe A′ | κοιλιας] οσφυος R: ex Act. 2 30 | επι τον θρονον S 1119-2017 R *L*pau′ A′] ε. του -νου *L* 55: cf. 12 et 11 | σου ult.] *meam* La^{R} et alii Latini

12 οι bis > 2017 *L*pau, 1^{0} > A′ | 12^{3} in duo stichos (και ult. — αιωνος, καθ. — fin.) diuidunt La^{G} Ga | εως του αιωνος / καθιουνται] tr. La^{R}Aug A, του > S 2017 | επι του θρονου] ε. τον -νον S A*(?): cf. 11; του > 2017

13 οτι] + εκει A | εαυτω] -του *L*pau

15 θηραν BoP *O*(teste Hi ed. Morin, cf. S.-St. 2, p. 121) *L*′ʼ 55 = 𝔐] θυραν *L*^{b}, χηραν SBoP Sa-2017 R′ʼ Ga *L*pau A′: cf. S.-St. 2, p. 50. 121. 230 | 15^{2}] pr. και 2017 R′Aug | αρτων] αρτους R, αρτον *L*^{b}ʼ

16 αυτης 2^{0}] αυτου R

17 κερας] pr. το R | ητοιμασα] -σας A | λυχνον / τω χριστω μου] tr. A | μου] σου S 1219

132 (𝔐 133)

1 τω δαυιδ S R′ʼ Ga Sy A(ex corr.?)′ = 𝔐] > Bo Sa-2017 *L*′ 55 | 1^{1+2} unus stichus S 2017 | η 1^{0}] και R′ʼ Ga He 1219 et Tert. et Cyp. = 𝔐 | αλλ η] > La Ga et Tert. et Cyp. = 𝔐; αλλ > S 2017

2^{1+2} unus stichus Sa-2017 55, το καταβ. επι πωγ. ad 2^{2} trahit Ga | επι κεφαλης R *L*′ 55] ε. -ην S 2017 A′: cf. 11 | επι πωγωνα τον πωγωνα τον ααρων] επι τον πωγωνα του ααρων 2017

ὅτι ἐκεῖ ἐνετείλατο κύριος τὴν εὐλογίαν
καὶ ζωὴν ἕως τοῦ αἰῶνος.

133 ΡΛΓ'

1 Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.
Ἰδοὺ δὴ εὐλογεῖτε τὸν κύριον,
πάντες οἱ δοῦλοι κυρίου
οἱ ἑστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου,
ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν.
2 ἐν ταῖς νυξὶν ἐπάρατε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς τὰ ἅγια
καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύριον.
3 εὐλογήσει σε κύριος ἐκ Σιων
ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

134 ΡΛΔ'

1 Αλληλουια.
Αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου,
αἰνεῖτε, δοῦλοι, κύριον,
2 οἱ ἑστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου,
ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν.
3 αἰνεῖτε τὸν κύριον, ὅτι ἀγαθὸς κύριος·
ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, ὅτι καλόν·
4 ὅτι τὸν Ιακωβ ἐξελέξατο ἑαυτῷ ὁ κύριος,
Ισραηλ εἰς περιουσιασμὸν αὐτοῦ.

3^{2.3} duo stichi R'' Ga TSy A, unus S Sa He 55 | ευλογιαν] + αυτου Sa-2017 Sy A et Aug. IV 1490 F (non 1490 E) | και S' 2017 R'' Ga (pr. ※ : pro ÷ ?) A] > Sa Aug L'' 55 = 𝔐 | του > 2017

133 (𝔐 134)

inscr.] + τω δαυιδ He

1^{1.2.3.4} quatuor stichi Ga SyHe A, tres Sa (1^{1+2}, 1^3, 1^4) et T (1^1, 1^2, 1^{3+4}) et 1219 (1^1, 1^{2+3}, 1^4), duo (1^{1+2}, 1^{3+4}) S R'' 55; aut tres (= Sa) aut duo 2017 | δη] νυν R = *nunc* La Ga | παντες > Bo | εν 1° ⌒ 2° S | 1^4] ÷ Ga, > *O* teste Hi ed. Morin (S.-St. 2, p. 121): ex **134** 2 | ημων > Sy

2^{1.3} duo stichi La^G Ga TSyHe A, unus S Sa-2017 R' 1219' | τας > S

3^{1.2} duo stichi S La^G Ga TSyHe A', unus Sa-2017 R' 1219 | ευλογησει S R L^b He 1219] -ση T, -σαι 2017 L^{a(sil)'} A', *benedicat* La Ga: cf. **127** 5

134 (𝔐 135)

1 αλληλουια] + ωδη των αναβαθμων L^{pau'}: ex **119—133** | 1^{1.3} duo stichi R'' Ga Sy A, unus S Sa THe 55; 1^2 + 2^1 unus stichus 1219 | δουλοι (+ τον R: cf. 5. 6 et **2** 12) κυριον] δουλοι κυριου 55 = 𝔐; δουλοι κυριου τον κυριον Bo 2017

2^{1.2} duo stichi Sa Ga TSy A, unus S R'' He 55

3 αγαθος] χρηστος Sa-2017: cf. **135** 1 | κυριος > La^G et Aug. IV 1495 C. D (non 1493 G—1494 C) | καλον S L'' 1219'] ηδυ Bo R A (ex corr.), *suaue* Ga, *suauis est* La

4 ο κυριος > La^G | αυτου S A' =

5 ὅτι ἐγὼ ἔγνων ὅτι μέγας κύριος
καὶ ὁ κύριος ἡμῶν παρὰ πάντας τοὺς θεούς·
6 πάντα, ὅσα ἠθέλησεν ὁ κύριος, ἐποίησεν
ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ,
ἐν ταῖς θαλάσσαις καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἀβύσσοις·
7 ἀνάγων νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς,
ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίησεν·
ὁ ἐξάγων ἀνέμους ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ.
8 ὃς ἐπάταξεν τὰ πρωτότοκα Αἰγύπτου
ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους·
9 ἐξαπέστειλεν σημεῖα καὶ τέρατα ἐν μέσῳ σου, Αἴγυπτε,
ἐν Φαραω καὶ ἐν πᾶσι τοῖς δούλοις αὐτοῦ.
10 ὃς ἐπάταξεν ἔθνη πολλὰ
καὶ ἀπέκτεινεν βασιλεῖς κραταιούς,
11 τὸν Σηων βασιλέα τῶν Αμορραίων
καὶ τὸν Ωγ βασιλέα τῆς Βασαν
καὶ πάσας τὰς βασιλείας Χανααν,
12 καὶ ἔδωκεν τὴν γῆν αὐτῶν κληρονομίαν,
κληρονομίαν Ισραηλ λαῷ αὐτοῦ.
13 κύριε, τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα·
κύριε, τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.
14 ὅτι κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακληθήσεται.
15 τὰ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν ἀργύριον καὶ χρυσίον,
ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων·

𝔐] εαυτου He; εαυτω R′’ Ga *L*′’ 55: ex 4^1

5 εγω > S T: ante εγνω.. | εγνων S R A′] εγνωκα 2017(uid.) *L*′ 55 | κυριος 1° S THe A] pr. ο R *L*′ 1219’: cf. 1; > La^G | ο κυριος = 𝔐] *deus* Ga

$6^{1.2.3}$ tres stichi S La^G TSyHe A′’, duo Ga (6^1, 6^{2+3}) et Sa-2017 R′ (6^{1+2}, 6^3) | ο(>R: cf. 1) κυριος/εποιησεν] tr. S *L*pau; ο κυριος > *L*pau: cf. **113**11 | πασαις R′Aug(R πασιν τοις pro πασαις ταις) Ga *L*′’ 1219’ = 𝔐] > S’ Sa-2017 La^G A et Psalt. Rom.

7 εσχατου] -των *L*pau | της > S | ο > R | εξαγων] -αγαγων 2017, *qui eduxit* La^R | θησαυρων] pr. των 1219 | αυτου S’ La Ga *L*’ A = 𝔐] αυτων Sa-2017 R *L*pauTht(uid.) 55

8^{1+2} unus stichus Sa (2017 dub.) | τα πρωτοτοκα] pr. παντα Sa-2017

9] pr. *et* Ga

10^{1+2} unus stichus S

11^3 > He | και ult. > La^G | fin.] + *occidit* complures Latini

12^{1+2} unus stichus Sa (om. κληρονομιαν 2°) | λαω Sa La^G Ga *L*Thtp 55 = 𝔐] δουλω S’ 2017 R′ *L*pauTThtp’He A′: ex **135**22

13 κυριε 2° S Sa-2017 R′’ Ga A = 𝔐] και Bo *L*′’ 1219’: cf. S.-St. 2, p. 51. 69 | γενεαν και γενεαν] *saeculum saeculi* Psalt. Rom., *saecula saeculorum* La^G

14 οτι κρινει] οικτιρι S, οτι οικτιρει Bo

$15^{1.2}$ duo stichi R′’ Ga TSy, unus S Sa-2017 He A′’

16 στόμα ἔχουσιν καὶ οὐ λαλήσουσιν,
ὀφθαλμοὺς ἔχουσιν καὶ οὐκ ὄψονται,
17 ὦτα ἔχουσιν καὶ οὐκ ἐνωτισθήσονται,
[ῥῖνας ἔχουσιν καὶ οὐκ ὀσφρανθήσονται,
χεῖρας ἔχουσιν καὶ οὐ ψηλαφήσουσιν,
πόδας ἔχουσιν καὶ οὐ περιπατήσουσιν,
οὐ φωνήσουσιν ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν,]
οὐδὲ γάρ ἐστιν πνεῦμα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν.
18 ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιντο οἱ ποιοῦντες αὐτὰ
καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς.
19 οἶκος Ισραηλ, εὐλογήσατε τὸν κύριον·
οἶκος Ααρων, εὐλογήσατε τὸν κύριον·
20 οἶκος Λευι, εὐλογήσατε τὸν κύριον·
οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον, εὐλογήσατε τὸν κύριον.
21 εὐλογητὸς κύριος ἐκ Σιων
ὁ κατοικῶν Ιερουσαλημ.

135 ΡΛΕ'

1 Αλληλουια.

Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι χρηστός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
2 ἐξομολογεῖσθε τῷ θεῷ τῶν θεῶν,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
3 ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ τῶν κυρίων,

16^1 post 17^1 tr. Sa-2017: cf. **113** 13 | λαλησουσιν] λαλουσιν S La^R 1219 et Cyp.: cf. **113** 13 | ουκ οψονται] ουχ οψ. THe: cf. **48** 10; ου βλεπουσιν 2017; *non uident* La^R et Cyp.: cf. **113** 13

17 ενωτισθησονται S *L'* 1219' = 𝔐] ακουσονται 2017 R He A: ex **113** 14; *audiunt* La^R et Cyp.: cf. ibidem | 17$^{2-5}$ Bo Sa-2017 R'' A'(1219 om. 17^5)] ÷ Ga, > S Uulg *L'* 55 et Cyp. = 𝔐: ex **113** 14/15; cf. S.-St. 2, p. 51. 69/70 et proleg. § 5 20 | ουδε] ου 2017

18 αυτοις 1^0] αυτων TR^c: cf. **113** 16 | γενοιντο] γενωνται 1219 | οι 1^0 Bo Sa Ga *L'* 55 et Cyp.^{p} = 𝔐] pr. παντες S 2017 R'' A' et Cyp.^{p}: ex 18^2, cf. **113** 16 | οι πεποιθοτες] *qui sperant* La^G | επ] εν S: cf. **113** 16 et Helbing Kas. p. 200

19. 20 ευλογησατε quater] -γειτε R | 19^2/20^1 tr. Sa-2017

21^{1+2} unus stichus Sa-2017 La^G 55 | ευλογητος] -γησει σε R, *benedicat te* La^R: ex **133** 3 | ιερουσαλημ] pr. εν R = *in* La Ga

135 (𝔐 136)

1 αλληλουια (trahit 𝔐 ad finem Ps. praec.)] + αλληλουια T: cf. **105** 1; + της διπλης Sa-2017(uid.) *L*^{pau}: hoc additamentum inuenit He εν τισιν αντιγραφοις; + ψαλμος τω δαυιδ La^G | 1$^{1.2}$ duo stichi R'' Ga TSyHe A, unus S Sa-2017 1219': item in 2—26 | χρηστος S' Sa-2017 A (cf. **105** 1 **106** 1)] αγαθος R *L'* 1219', *bonus* GaAug, *bonus est* La^R: cf. **117** 1. 29 **134** 3; *bonum* La^G: cf. **105** 1

3 > Sa(non 2017): cf. 26

ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
4 τῷ ποιοῦντι θαυμάσια μεγάλα μόνῳ,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
5 τῷ ποιήσαντι τοὺς οὐρανοὺς ἐν συνέσει,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
6 τῷ στερεώσαντι τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
7 τῷ ποιήσαντι φῶτα μεγάλα μόνῳ,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
8 τὸν ἥλιον εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
9 τὴν σελήνην καὶ τὰ ἄστρα εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
10 τῷ πατάξαντι Αἴγυπτον σὺν τοῖς πρωτοτόκοις αὐτῶν,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
11 καὶ ἐξαγαγόντι τὸν Ισραηλ ἐκ μέσου αὐτῶν,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
12 ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
13 τῷ καταδιελόντι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν εἰς διαιρέσεις,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
14 καὶ διαγαγόντι τὸν Ισραηλ διὰ μέσου αὐτῆς,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
15 καὶ ἐκτινάξαντι Φαραω καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ εἰς θάλασσαν ἐρυθράν,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
16 τῷ διαγαγόντι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·

4 τω ποιουντι S' 2017(Sa dub.) R'' Ga] τω ποιησαντι *L'* A'', *qui fecit* Aug. IV 1510 D. E (1°) 1511 A (sed 1510 E [2°]. G *qui facit*): ex 5. 7 | μεγαλα > Sa-2017 La^{G}

6 επι των υδατων *L'* A''] ε. τα υδατα R, *super aquas* La^{R}Aug Ga, *s. aquam* La^{G}, ε. το υδωρ S 2017: cf. 11 | τον αιωνα] τους -νας 1219: item in 7—10

7 τω ποιησαντι] *qui facit* La^{R}: ex 4 | μονω (cf. 4) > Sa(non 2017) GaHi Sy 1219 = 𝔐

9 τα αστρα S 2017 R A] τους αστερας *L'* 1219'

11 και > GaAug | τον 1° > S | εκ μεσου] *per medium* La^{R}: ex 14 | αυτων] αυτης *L*^{pau}: ex 14

14 δια μεσου La Ga *L''* A''] εν μεσω S; εκ μεσου Sa(uid.)-2017 R He: ex 11 | αυτης] αυτων He: ex 11

15 > He | και 1°] τω A: ex 4—7. 10. 13. 16. 17 | φαραω και την δυναμιν] φαραω | οτι εις τον αιωνα το ελεος αυτου | και πασαν την δυν. Sy | θαλασσαν ερυθραν] την ερυθραν θαλασσαν Sa-2017: ex 13

16 τω] και Tht^{p}: cf. 15 | διαγαγοντι] καθοδηγησαντι 1219 | τη > S 2017 |

τῷ ἐξαγαγόντι ὕδωρ ἐκ πέτρας ἀκροτόμου,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
17 τῷ πατάξαντι βασιλεῖς μεγάλους,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
18 καὶ ἀποκτείναντι βασιλεῖς κραταιούς,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
19 τὸν Σηων βασιλέα τῶν Αμορραίων,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
20 καὶ τὸν Ωγ βασιλέα τῆς Βασαν,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
21 καὶ δόντι τὴν γῆν αὐτῶν κληρονομίαν,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
22 κληρονομίαν Ισραηλ δούλῳ αὐτοῦ,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
23 ὅτι ἐν τῇ ταπεινώσει ἡμῶν ἐμνήσθη ἡμῶν ὁ κύριος,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
24 καὶ ἐλυτρώσατο ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
25 ὁ διδοὺς τροφὴν πάσῃ σαρκί,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
26 ἐξομολογεῖσθε τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ τῶν κυρίων,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

136 ΡΛΓ'

1 Τῷ Δαυιδ.

16³·⁴ Bo Sa-2017 R'': cf. Deut. **8** 15 et S.-St. 2, p. 51. 70] > S GaAug *L'* A'' = 𝔐 | τω 2⁰] και R
18 κραταιους *fortes* GaAug] (*ad*)-*mirabiles* La
21 δοντι] εδωκεν R = *dedit* La Ga: cf. 𝔐 et **134** 12
22 > 2009 | δουλω] λαω *L*pauTSc: ex **134** 12
23 > S | ο κυριος > LaGAug Ga = 𝔐
24 των εχθρων Sa-2017 GaAug *L'* A' = 𝔐] pr. χειρος S'(S om. των) R''
26 θεω Bo Sa-2017(om. τω) R'Aug Ga *L''* 1219' = 𝔐] κυριω S LaR A | 26³·⁴ Bo Sa(om. 3, cf. ibi)-2009(uid.)-2017 LaGAug Ga Sy(οτι αγαθος pro των κυριων: ex 1): cf. S.-St. 2, p. 161 ad Ps. **135** 3 et Sabatier] > S R' *L'* A'' = 𝔐

136 (𝔐 137)

1 τω δαυιδ S R' *L*pauT A] ψαλμος τω δ. LaG *L*b, τω δ. ψαλμος *L*pau; ιερεμιου Sa-2009-2017, αλληλουια δια ιηρεμειου 1219; τω δ. ιερεμιου Bo Ga *L*d(sil), ψαλμος τω δ. ιερεμιου *L*b Uulg; τω δ. δια ιερεμιου *L*b'He(Sy add. αλληλουια, He add. ωδη post

Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος
ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν
ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιων.
2 ἐπὶ ταῖς ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν·
3 ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς λόγους ᾠδῶν
καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὕμνον
Ἄισατε ἡμῖν ἐκ τῶν ᾠδῶν Σιων.
4 πῶς ᾄσωμεν τὴν ᾠδὴν κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας;
5 ἐὰν ἐπιλάθωμαί σου, Ιερουσαλημ, ἐπιλησθείη ἡ δεξιά μου·
6 κολληθείη ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μή σου μνησθῶ,
ἐὰν μὴ προανατάξωμαι τὴν Ιερουσαλημ ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου.
7 μνήσθητι, κύριε, τῶν υἱῶν Εδωμ τὴν ἡμέραν Ιερουσαλημ
τῶν λεγόντων Ἐκκενοῦτε ἐκκενοῦτε, ἕως ὁ θεμέλιος ἐν αὐτῇ.
8 θυγάτηρ Βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος,
μακάριος ὃς ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδομά σου, ὃ ἀνταπέδωκας ἡμῖν·
9 μακάριος ὃς κρατήσει καὶ ἐδαφιεῖ τὰ νήπιά σου πρὸς τὴν πέτραν.

δαυειδ) 55: haec reprobat Tht, cf. proleg. § 7₅ | inscr.] + ανεπιγραφος παρ εβραιοις *L*^{pau}'He, cf. Tht | 1$^{1.2.3}$ tres stichi Ga TSy A', duo S 2009-2017 R'' He (1^{1+2}, 1^{3}) et Sa 55 (1^{1}, 1^{2+3}) | της σιων] την σ. 2017 *L*^{b}HeR^{c}, *tui sion* La^{R} et alii Latini

2 εκρεμασαμεν] pr. εκει 2017 *L*^{pau}He A': ex 1

3^{1} in duo stichos diuidunt R' (οτι — ημας 2°, λογους ωδων) et La^{G} (οτι — ημας 1°, οι 1° — ωδων 1°), in tres Ga (οτι — ημας 1°, οι 1° — ημας 2°, λογους ωδων) | επηρωτησαν] επ > S | αιχμαλωτευσαντες] -τισαντες 2017, -τευοντες A | ωδων 1°] ωδης 2017 | 3$^{2.3}$ duo stichi La^{G} TSy-He A' et Ga(trahit υμνον ad 3^{3}, cf. inf.), unus S Sa R'; 3^{2} > 55 | απαγαγοντες] απαγοντες 2017 | υμνον ασατε connectunt Bo Sa Ga, υμνησατε pro υμνον ασατε hab. S, cf. sup.

4 γης] pr. της 55

5 in duo stichos (εαν — ιερουσ., επιλησθειη — fin.) diuidunt R'' Ga 1219 | επιλησθειη *obliuioni detur* Ga] + μου R, *obliuiscatur me* La: cf. proleg. § 5₁₄

6^{1} in duo stichos (init. — μου 2°, εαν 1° — μνησθω) diuidunt Sa La^{G} Ga, 6^{2} in duo stichos (εαν 2° — ιερουσ., εν — fin.) diuidunt La^{G} Ga | εν αρχη] pr. ως *L*'(non T) 55

7 την ημεραν ιερουσ. est stichus singularis in Sa Ga Sy, ad 7^{2} trahit 2017; 7^{2} in duo stichos (τ. λεγ. εκκ. εκκ., εως — fin.) diuidit Ga; την ημ. ιερ. των λεγ. est stichus in La^{G} | εδωμ] εδεμ 1219: cf. Gen. 46₂₀; *aedon* La^{G} | την ημεραν *diem* La^{G} Ga] εν -ρα R = *in die* La^{R} Uulg, *in diem* Aug, *et diei* Sa; cf. Helbing Kas. p. 109 | εως(Bo ως) ο θεμελιος S' 2009(uid.)-2017, *quoadusque fundamentum* La^{G}, *usquedum f.* Aug] εως ου ο θ. A, *usque ad f.* Ga, εως των θεμελιων Sa *L*'' 1219', εως ου(sic) θεμελιων R^{s}, *usque ad fundamenta* La$^{R(s)}$ | εν αυτη S' 2009-2017 La(cf. S.-St. 2, p.51 n.4) Ga A = 𝔐] αυτης Sa R^{s} *L*'' 1219'

8 θυγατηρ] -τερ 2017 | σου > Sy

9 in duo stichos diuidunt Ga (μακ. ος κρατ., και — fin.) et 1219 (⟨μακ. ος κρατ⟩ησει τα νηπια σου, και εδαφιει προς τ. π.) | και εδαφιει/τα νηπια σου] tr. La^{R} He 1219 (La^{R} He add. αυτα post εδαφιει)

137 ΡΛΖʹ

1 Τῷ Δαυιδ.

Ἐξομολογήσομαί σοι, κύριε, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου,
ὅτι ἤκουσας τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου,
καὶ ἐναντίον ἀγγέλων ψαλῶ σοι.
2 προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἅγιόν σου
καὶ ἐξομολογήσομαι τῷ ὀνόματί σου
ἐπὶ τῷ ἐλέει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου,
ὅτι ἐμεγάλυνας ἐπὶ πᾶν ὄνομα τὸ λόγιόν σου.
3 ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπάκουσόν μου·
πολυωρήσεις με ἐν ψυχῇ μου ἐν δυνάμει.
4 ἐξομολογησάσθωσάν σοι, κύριε, πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς,
ὅτι ἤκουσαν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός σου,
5 καὶ ᾀσάτωσαν ἐν ταῖς ὁδοῖς κυρίου,
ὅτι μεγάλη ἡ δόξα κυρίου,
6 ὅτι ὑψηλὸς κύριος καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορᾷ
καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀπὸ μακρόθεν γινώσκει.
7 ἐὰν πορευθῶ ἐν μέσῳ θλίψεως, ζήσεις με·
ἐπ᾽ ὀργὴν ἐχθρῶν μου ἐξέτεινας χεῖρά σου,

137 (𝔐 **138**)

1 τω δαυιδ S R′Aug Ga $L^{pau′}$’He = 𝔐] pr. ψαλμος La^{G} L^{pau}, + ψαλμος L^{pau}; pr. ζαχαριου Sa, + ζαχαριου Bo 2017 L^{b} A′, + ζαχαριας T; + ψαλμος ζαχαριου L^{pau} 55; ψαλμος τω δ. ζαχαριου L^{b} | $1^{2}/1^{3}$ hoc ordine hab. S’ Sa-2017 R′Aug Ga Sy 1219, tr. LThtp Ch 55; 1^{3} (cf. 4^{2}) > La^{G} Thtp A = 𝔐; de obelo ante 1^{3} collocando cf. S.-St. 2, § 17_{3} | ηκουσας] pr. εισ R | τα ρηματα SBop Sa-2017 R′Aug Ga T] pr. παντα Bop L’Ch 1219’ et **Psalt. Rom.**: cf. 4^{2} | και > Uulg = 𝔐 | αγγελων] pr. των Sa(?)-2017

$2^{1\cdot 2\cdot 3}$ tres stichi 2017 Ga TSyHe A′ (ut edidi) et La^{G}(trahit επι τω ελεει σου ad 2^{2}), duo S (2^{1+2}, 2^{3}) et Sa R′ 55 (2^{1}, 2^{2+3}) | αγιον] pr. τον R: cf. **21**$_{14}$ | σου 3° > La^{R} | τη αλ.] pr. επι La^{G} | παν S *O*(teste Hi) L′’ 55, *omne* GaHi-Aug] *omnia* La^{G}, παντα 1219, παντας *omnes* Bo(uid.) Sa(uid.)-2009 R THeSu A, ⟨παν⟩των 2017, *nos* La^{R} et Psalt. Rom. | ονομα S] pr. το 2009-2017 R *O*(teste Hi) L′ A′’ | το λογιον σου Grabe = 𝔐 (cf. Field et **118**$_{41}$)] το αγιον σου mss. (σου το αγ. La^{G} L^{pau} A^{c}, σου το αγ. σου A*)

3 σε > S = 𝔐 | ταχυ > La^{G} Ga = 𝔐 | επακουσον] εισ- 1219: cf. **3**$_{5}$ | με (cf. Helbing Kas. p. 113) > Ga | ψυχη] pr. τη He | εν δυναμει *in uirtute* Bo R′ A] + πολλη S Sa-2017; *uirtute* Ga-Aug(Uulg *-tem*) = עז; δυναμει σου L′’ 1219’, εν δυναμει σου He, *in uirtute tua* La^{G}

4 ηκουσαν] -σας 2017, -σα 55 | παντα > Sa(non 2017) = 𝔐: cf. 1^{3} | σου] μου Sa-2017 L^{pau} 1219: cf. 1^{2}

5^{1+2} unus stichus Sa-2017 | οδοις = 𝔐] ωδαις Sa(non 2017) La^{G} L^{d}T’ et alii Latini: ad ασατωσαν adapt. | κυριου 1°] σου κυριε THe, > La^{G}, *domino* alii Latini | μεγαλη/η δοξα κυριου] tr. S | κυριου ult.] *nominis tui* La^{G}

6 κυριος] pr. ο 2017: cf. **2**$_{12}$ | τα 1° > 2017 | εφορα] -ρων 2017: ex **112**$_{6}$

7 ζησεις] ζωσις A | 7^{2}] pr. *et* La^{R} Uulg | μου 2017 R′’ Ga L′’ 1219’ = 𝔐] σου Sa, > B′’ A | χειρα Bo Sa-2017 R′Aug Ga L^{b}T′’He (2017[uid.] R pr. την) = 𝔐] χειρας B′ La^{G} L A’ | σου 1°]

καὶ ἔσωσέν με ἡ δεξιά σου.
8 κύριος ἀνταποδώσει ὑπὲρ ἐμοῦ.
κύριε, τὸ ἔλεός σου εἰς τὸν αἰῶνα,
τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου μὴ παρῇς.

138 ΡΛΗ'

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
Κύριε, ἐδοκίμασάς με καὶ ἔγνως με·
2 σὺ ἔγνως τὴν καθέδραν μου καὶ τὴν ἔγερσίν μου,
σὺ συνῆκας τοὺς διαλογισμούς μου ἀπὸ μακρόθεν·
3 τὴν τρίβον μου καὶ τὴν σχοῖνόν μου σὺ ἐξιχνίασας
καὶ πάσας τὰς ὁδούς μου προεῖδες.
4 ὅτι οὐκ ἔστιν λόγος ἐν γλώσσῃ μου,
5 ἰδού, κύριε, σὺ ἔγνως πάντα, τὰ ἔσχατα καὶ τὰ ἀρχαῖα·
σὺ ἔπλασάς με καὶ ἔθηκας ἐπ' ἐμὲ τὴν χεῖρά σου.
6 ἐθαυμαστώθη ἡ γνῶσίς σου ἐξ ἐμοῦ·
ἐκραταιώθη, οὐ μὴ δύνωμαι πρὸς αὐτήν.
7 ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου,
καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω;
8 ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, σὺ εἶ ἐκεῖ·
ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν ᾅδην, πάρει·
9 ἐὰν ἀναλάβοιμι τὰς πτέρυγάς μου κατ' ὄρθρον
καὶ κατασκηνώσω εἰς τὰ ἔσχατα τῆς θαλάσσης,

σοι S* (hab. εξετινα pro -νας), μου BBo^{p}, > 2017

8 κυριος ανταποδωσει Bo Sa-2017 Ga *L*'' A'' (cf. 𝔐)] κυριε -σεις B' R'' | υπερ εμου *pro me* La^{R}Aug Ga^{c}Uulg] υ. εμε R, *propter me* La^{G} Ga* | 8^3 init. Sa-2017 La^{G} Ga *L*'' A'' = 𝔐] pr. κυριε B'' R' | παρης B, *omittas* La^{G} = תרף (cf. Soph. 3_{16})] παριδης S 2017(η pro ι) *L*' A', ενπαριδης R, *despicias* La^{R}Aug Ga

138 (𝔐 139)

1 εις το τελος > *L*^{pau} | ψαλμος/τω δαυιδ] tr. *L*^{d} A = 𝔐 | inscr.] + ζαχαριου εν τη διασπορα Bo Sa *L*^{b}T A: haec (sed εις την -ραν pro εν τη -ρα) reprobat Tht, cf. proleg. § 7_5; + ζαχαριου *L*^{pau}

2 συ 2^0 > Sa La Ga = 𝔐 | τους διαλ. = 𝔐] pr. παντας B' Sa La^{G} et Cyr. Alex. IV 975: cf. **145**$_4$

3 συ S R *L*'' A'] > B' Sa La Ga = 𝔐

4 λογος GaHi = 𝔐] + αδικος B'' He A; δολος Sa La *L*''Su 1219': sic ς' teste Hi; δολος αδικος R: cf. proleg. § 5_{10} n.

5 ιδου — παντα ad 4 trahit 𝔐 | παντα > Sa | 5^2 in duo stichos (συ επλασας με, και ult. — fin.) diuidit Sa

7 απο του προσωπου σου/που] tr. S La Uulg = 𝔐

8 συ > 1219 | ει εκει B' A] tr. R'' Ga *L*'' 1219; ει > 55: exciditne post εκει? | 8^2] pr. *et* La^{G}

9 init. — 10 σου 1^0 est unus stichus in Sa, οδηγησει με ad 10^2 trahit Sa

9 εαν αναλαβοιμι *L*' 1219'] ανα > S, *i*(?) *analabo my* R, εαν αναλαβω B A | κατ ορθρον *diluculo* Ga = 𝔐] κ. ορθον B'-(non Bo), *in directum* La^{R}Aug; *ante lucem in directum* La^{G}: cf. proleg. § 5_{16}

10 καὶ γὰρ ἐκεῖ ἡ χείρ σου ὁδηγήσει με,
καὶ καθέξει με ἡ δεξιά σου.
11 καὶ εἶπα Ἄρα σκότος καταπατήσει με,
καὶ νὺξ φωτισμὸς ἐν τῇ τρυφῇ μου·
12 ὅτι σκότος οὐ σκοτισθήσεται ἀπὸ σοῦ,
καὶ νὺξ ὡς ἡμέρα φωτισθήσεται·
ὡς τὸ σκότος αὐτῆς, οὕτως καὶ τὸ φῶς αὐτῆς.
13 ὅτι σὺ ἐκτήσω τοὺς νεφρούς μου, κύριε,
ἀντελάβου μου ἐκ γαστρὸς μητρός μου.
14 ἐξομολογήσομαί σοι, ὅτι φοβερῶς ἐθαυμαστώθην·
θαυμάσια τὰ ἔργα σου, καὶ ἡ ψυχή μου γινώσκει σφόδρα.
15 οὐκ ἐκρύβη τὸ ὀστοῦν μου ἀπὸ σοῦ, ὃ ἐποίησας ἐν κρυφῇ,
καὶ ἡ ὑπόστασίς μου ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς·
16 τὸ ἀκατέργαστόν μου εἴδοσαν οἱ ὀφθαλμοί σου,
καὶ ἐπὶ τὸ βιβλίον σου πάντες γραφήσονται·
ἡμέρας πλασθήσονται, καὶ οὐθεὶς ἐν αὐτοῖς.
17 ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου, ὁ θεός,
λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν·
18 ἐξαριθμήσομαι αὐτούς, καὶ ὑπὲρ ἄμμον πληθυνθήσονται·
ἐξηγέρθην καὶ ἔτι εἰμὶ μετὰ σοῦ.
19 ἐὰν ἀποκτείνῃς ἁμαρτωλούς, ὁ θεός,
ἄνδρες αἱμάτων, ἐκκλίνατε ἀπ' ἐμοῦ.
20 ὅτι ἐρεῖς εἰς διαλογισμόν·

11 ειπα] ειπον T: cf. **29**7 | καταπατησει με] -τησω Sy^{txt} | 11^2/12^1 tr. La^G

12$^{1.2}$ > B, 12^2 > A | σκοτος 1^0] pr. το B^s A: ex 12^3 | ουτως] s > 1219

13 κυριε B R'' T A] post συ tr. S Sy 1219 et Psalt. Rom.; > *L'* Ga 55 = 𝔐 | μητρος μου] pr. της R, > 55 in fine columnae | fin.] + διαψαλμα Sy

14 σοι] + κυριε Bo^p R'Aug He | εθαυμαστωθην S Sa(uid.) La^G = 𝔐] -θης rel.

15 init.] pr. εν κρυφη Sa: ex seq. repet. (Sa diuidit 15^1 in duo stichos: init. — σου, ο — κρυφη) | κατωτατοις] -τατω B

16 μου ... σου 1^0 Sa R GaAug *L''* 55 et Cyp. = 𝔐] tr. B'' La^G A', μου ... μου La^R | ειδοσαν B' R A] (ε)ιδον *L* 1219': cf. **94**9 | επι το βιβλιον] ε. τω -λιω *L*^{pau}: cf. **1**1 | πλασθησονται] πλησθ. Sa *L*^{pau}, πλιασθ. T*, *errabunt* (i. e. πλανηθ.) La^{R}Aug | ουθεις *L* A'] ουδεις B' R Tht 1219: cf. **38**6; μεγαλυνθηση uel sim. Sa

17 ο θεος] *domine* La^G

18 fin.] + εγω S

19 αμαρτωλους(La^G *peccatorem*) / ο θεος] tr. La Ga = 𝔐 | 19^2] *uirum sanguinum declinante*(sic) *a te* La^G

20 ερεις B'' Sa(cf. S.-St. 2, p. 51 n. 7) A, *dices* Aug] *dicis* La^G Ga, ερειτε R 1219, *dicitis* La^R Uulg; εριсται εστε *L''* 55: cf. S.-St. 2, p. 51. 70; ἐρεῖ σε Grabe, ἔρεις Sw. | εις διαλογισμον B' A'] εν -μω R = *in cogitatione* La Ga, εις -μους *L''* 55, *in cogitationibus* (*uestris*) alii La-

λήμψονται εἰς ματαιότητα τὰς πόλεις σου.
21 οὐχὶ τοὺς μισοῦντάς σε, κύριε, ἐμίσησα
καὶ ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς σου ἐξετηκόμην;
22 τέλειον μῖσος ἐμίσουν αὐτούς,
εἰς ἐχθροὺς ἐγένοντό μοι.
23 δοκίμασόν με, ὁ θεός, καὶ γνῶθι τὴν καρδίαν μου,
ἔτασόν με καὶ γνῶθι τὰς τρίβους μου
24 καὶ ἰδὲ εἰ ὁδὸς ἀνομίας ἐν ἐμοί,
καὶ ὁδήγησόν με ἐν ὁδῷ αἰωνίᾳ.

139 ΡΛΘ'

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
2 Ἐξελοῦ με, κύριε, ἐξ ἀνθρώπου πονηροῦ,
ἀπὸ ἀνδρὸς ἀδίκου ῥῦσαί με,
3 οἵτινες ἐλογίσαντο ἀδικίας ἐν καρδίᾳ,
ὅλην τὴν ἡμέραν παρετάσσοντο πολέμους·
4 ἠκόνησαν γλῶσσαν αὐτῶν ὡσεὶ ὄφεως,
ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν.
διάψαλμα.
5 φύλαξόν με, κύριε, ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ,
ἀπὸ ἀνθρώπων ἀδίκων ἐξελοῦ με,
οἵτινες ἐλογίσαντο ὑποσκελίσαι τὰ διαβήματά μου·
6 ἔκρυψαν ὑπερήφανοι παγίδα μοι
καὶ σχοινία διέτειναν, παγίδας τοῖς ποσίν μου,

tini | εις ματαιοτητα *in uanitatem* La^R] εν -τητι R, *in -tate* La^GAug Ga, εις -τητας L^b 55 | σου *tuas* Uulg = 𝔐] *suas* La Ga

21 κυριε εμισησα] *oderam illos* La^G | επι τοις εχθροις B' 2009 L^dHe A'] επι τους -ρους R $L^{a'}$ 55: cf. 1 1

23 ο θεος B'' Sa La^GAug Ga *L*'' 1219' = 𝔐] κυριε 2009 R' L^{pau}THe A | 23^2+24^1 unus stichus S | με ult.] *renes meos* La^R: cf. 7 10

24 ει] η L^{pau} A | οδος Sa R'' Ga *L*'' 1219' = 𝔐] pr. εστιν He, ειδες B'' 2009; ειδες οδον A: cf. proleg. § 8 1 fin. | οδω] ζωη Sy

139 (𝔐 140)

1 εις το τελος > 2009(uid.) L^{pau} | ψαλμος/τω δαυιδ = 𝔐] tr. B' SyHe

3 αδικιας B'' Sa La(La^G et alii Latini *malitias*) Ga 1219 = 𝔐] -αν R *L*'' A'

4 γλωσσαν *linguam* La^R Ga] *-as* La^GAug Uulg

5 φυλαξον με κυριε] *libera me domine et custodi* La^G: *libera* hab. La^R et alii Latini pro εξελου 5^2; cf. proleg. § 5 16 | κυριε > S | ανθρωπων αδικων] -που -κου Bo L^{pau}'He A': cf. 2 et 𝔐 | εξελου] ρυσαι A: ex 2^2, cf. 63 2 | ελογισαντο B' R THe A' (cf. 3)] pr. δι *L*' 55 | υποσκελισαι B' He A] pr. του R *L*' 1219'

6 και > Sy | σχοινια B'' Sa R'' GaHi TThtpSu A'] -νιοις *L*Thtp' 55 | παγιδας B' La A] -δα Bo R GaHi *L*''-Su 1219' = 𝔐; pr. *in* La^R Ga | τοις

ἐχόμενα τρίβου σκάνδαλον ἔθεντό μοι.
διάψαλμα.
7 εἶπα τῷ κυρίῳ Θεός μου εἶ σύ·
ἐνώτισαι, κύριε, τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μου.
8 κύριε κύριε, δύναμις τῆς σωτηρίας μου,
ἐπεσκίασας ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου ἐν ἡμέρᾳ πολέμου.
9 μὴ παραδῷς με, κύριε, ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας μου ἁμαρτωλῷ·
διελογίσαντο κατ' ἐμοῦ, μὴ ἐγκαταλίπῃς με, μήποτε ὑψωθῶσιν.
διάψαλμα.
10 ἡ κεφαλὴ τοῦ κυκλώματος αὐτῶν,
κόπος τῶν χειλέων αὐτῶν καλύψει αὐτούς.
11 πεσοῦνται ἐπ' αὐτοὺς ἄνθρακες,
ἐν πυρὶ καταβαλεῖς αὐτούς,
ἐν ταλαιπωρίαις οὐ μὴ ὑποστῶσιν.
12 ἀνὴρ γλωσσώδης οὐ κατευθυνθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς,
ἄνδρα ἄδικον κακὰ θηρεύσει εἰς διαφθοράν.
13 ἔγνων ὅτι ποιήσει κύριος τὴν κρίσιν τοῦ πτωχοῦ
καὶ τὴν δίκην τῶν πενήτων.
14 πλὴν δίκαιοι ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου,
καὶ κατοικήσουσιν εὐθεῖς σὺν τῷ προσώπῳ σου.

ποσιν μου > GaHi = 𝔐 | σκανδαλον B'' 2009 R Ga A'] -λα Sa La *L''* 55 = 𝔐

7 ειπα] ειπον T: cf. **29** 7 | τω κυριω] *domine* La^R Ga(non Uulg)

8 κυριε 2° > La^G

9 με 1° B'' R'Aug Uulg *L'* A''] > Sa La^G Ga *L*^pau T'He = 𝔐 | 9^3 in duo stichos diuidunt R' (διελ. κ. εμ., μη εγκ. — fin.) et Ga (διελ. — με ult., μηπ. υψ.) | κατ εμου > La^G = 𝔐 | εγκαταλιπης] *tradas* La^G: ex 9^1 repet. | διαψαλμα > Sy

10^1.2 duo stichi B' La^G Ga THe A'', unus Sa R' Sy | αυτων 1°] μου 2009 | καλυψει] κυκλωσει Sa: cf. 10^1

11^1.2.3 tres stichi Ga TSyHe A, duo S Sa R'' (11^1+2, 11^3) et 55 (init. — εν πυρι, καταβαλεις — fin.); tres stichos hab. etiam B (init. — πυρος επι της γης, και καταβ. αυτους, εν ult. — fin.) | αυτους 1°] αυτοις He: cf. **1** 1 | εν πυρι Sa R Ga *L'* A' = 𝔐] πυρος B'' 2009 La; πυρος, εν πυρι SyHe 1219 et complures Latini (S.-St. 2, p. 90) | εν πυρι (uel πυρος, cf. sup.) Sa La^G Ga *L''* A'' = 𝔐] + επι της γης B' (de S cf. inf.): cf. 12; + εν τη γη *in terra* R'Aug: cf. S.-St. 2, p. 51. 70 | καταβαλεις αυτους Sa R Ga *L''* A''] pr. και B' La; + επι της γης S, + εν τη γη He: cf. sup. | ου μη = 𝔐] pr. και *L''*(non T) 55

12^1 > B | ου] + μη S: ex 11^3 | επι της γης *super terram* La] *in terra* Ga = 𝔐 | θηρευσει] -σαι T | διαφθοραν] κατα- B

13^1.2 duo stichi B' Sa La^G Ga SyHe 1219, unus 2009 R' T A'(sed A hab. punctum post πτωχου) | του πτωχου] των -χων *L'*Sy^mg 55: ad 13^2 adapt. | των πενητων] του -τος S Sa: ad 13^1 adapt.

14 σου 1°] + κυριε 1219 | και > Ga(non Uulg)HiAug Sy A = 𝔐 | συν] εν B'

140 ΡΜʹ

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
Κύριε, ἐκέκραξα πρὸς σέ, εἰσάκουσόν μου·
πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς σέ.
2 κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου,
ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἑσπερινή.
3 θοῦ, κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου
καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χείλη μου.
4 μὴ ἐκκλίνῃς τὴν καρδίαν μου εἰς λόγους πονηρίας
τοῦ προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις
σὺν ἀνθρώποις ἐργαζομένοις ἀνομίαν,
καὶ οὐ μὴ συνδυάσω μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν.
5 παιδεύσει με δίκαιος ἐν ἐλέει καὶ ἐλέγξει με,
ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλήν μου,
ὅτι ἔτι καὶ ἡ προσευχή μου ἐν ταῖς εὐδοκίαις αὐτῶν.
6 κατεπόθησαν ἐχόμενα πέτρας οἱ κριταὶ αὐτῶν·
ἀκούσονται τὰ ῥήματά μου ὅτι ἡδύνθησαν.
7 ὡσεὶ πάχος γῆς διερράγη ἐπὶ τῆς γῆς,
διεσκορπίσθη τὰ ὀστᾶ ἡμῶν παρὰ τὸν ᾅδην.
8 ὅτι πρὸς σέ, κύριε κύριε, οἱ ὀφθαλμοί μου·
ἐπὶ σὲ ἤλπισα, μὴ ἀντανέλῃς τὴν ψυχήν μου.
9 φύλαξόν με ἀπὸ παγίδος, ἧς συνεστήσαντό μοι,

140 (𝔐 141)

1 ψαλμος / τω δαυιδ] tr. *L*^{pau} | εκεκραξα / προς σε R′Aug Ga *L*′᾽ A′᾽ 2011 = 𝔐] tr. B′ 2009 La^{G} | 1^{2} in duo stichos (προσχες — μου 2°, εν — fin.) diuidunt B T | τη φωνη] της -νης S: ad 1^{1} adapt.? cf. **5**3 | της δεησεως] ÷ Sy, > Sa Ga = 𝔐: cf. **141**7 | με > S

2 επαρσις] pr. η R

3 θου] εθου S Sa(non 2009)

4 πονηριας B᾽ Ga *L*′᾽ A′᾽ 2011] -ρους S Sa R′᾽ | 4^{2+3} unus stichus Sa | ανομιαν B′] pr. την R *L*′ A′᾽ 2011 | και > Sy | συνδυασω (B οι, alii ι pro υ 2°: cf. Thack. p. 94)] ενδυασω S: cf. Helbing Kas. p. 312 | αυτων] αυτου *L*^{pau}

5 εν ελεει om. R in initio paginae | ελαιον *oleum* La^{R}Aug Ga et Cyp.] *misericordia* La^{G}: cf. **88**21 **108**24 | δε] ÷ Ga, > S La^{G} | λιπανατω] πιανατω R(R*-*natato*) | οτι ετι και] + ετι B, ετι ετι Sa

6 κριται R′᾽ Ga *L*′᾽ 1219᾽ = 𝔐] κραταιοι B′᾽ Sa A 2011 | αυτων] *terrae* Sa | 6^{2} + 7^{1} unus stichus Sa | ακουσονται *audient* GaAug] ται > Sa: ante τα; -σαντες 2011; *audientur* La^{R}, *audiant* La^{G} | τα > S: post ται | ηδυνθησαν S*᾽ *L*′᾽ A᾽ = 𝔐] ηδυνηθησαν BS^{c} Sa R′᾽ Ga T 2011: cf. S.-St. 2, p. 230

7 διερραγη B′ A] δι > *L*′ 1219᾽ 2011, αρραγη (sic) R | διεσκορπισθη] -θησαν S: cf. **11**3 | τα οστα ημων / παρα τον αδην] tr. La^{R}Aug | ημων B′ Sa La GaHi A*(uid.) = 𝔐] αυτων Bo R *L*′᾽Su A^{c}′᾽ 2011

8 κυριε 2° > S Sa La^{G}Aug (etiam T* A*, in quibus uerbum a manibus perantiquis suppletum est): cf. **67**21 | επι σε B′ *L*^{pau} 2011] ε. σοι R *L*′ A᾽: cf. **9**11

9 συνεστησαντο] *occultauerunt* La^{R}:

καὶ ἀπὸ σκανδάλων τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν.
10 πεσοῦνται ἐν ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ ἁμαρτωλοί·
κατὰ μόνας εἰμὶ ἐγὼ ἕως οὗ ἂν παρέλθω.

141 ΡΜΑ'

1 Συνέσεως τῷ Δαυιδ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ· προσευχή.
2 Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα,
φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐδεήθην.
3 ἐκχεῶ ἐναντίον αὐτοῦ τὴν δέησίν μου,
τὴν θλῖψίν μου ἐνώπιον αὐτοῦ ἀπαγγελῶ.
4 ἐν τῷ ἐκλείπειν ἐξ ἐμοῦ τὸ πνεῦμά μου
καὶ σὺ ἔγνως τὰς τρίβους μου·
ἐν ὁδῷ ταύτῃ, ᾗ ἐπορευόμην, ἔκρυψαν παγίδα μοι.
5 κατενόουν εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἐπέβλεπον,
ὅτι οὐκ ἦν ὁ ἐπιγινώσκων με·
ἀπώλετο φυγὴ ἀπ' ἐμοῦ,
καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὴν ψυχήν μου.
6 ἐκέκραξα πρὸς σέ, κύριε,
εἶπα Σὺ εἶ ἡ ἐλπίς μου,
μερίς μου ἐν γῇ ζώντων.

ex **9** 16 **30** 5 | σκανδαλων] -λου L^{pau} A
10 αυτου B'' Sa R'Aug Ga TTht'Ch A' = 𝔐] αυτων *L* 55, > La^{R} | αμαρτωλοι B''] pr. οι R *L'* A'' | ειμι εγω] tr. R'' | εως ου αν B] ου > L^{d}Thtp-R^{c} 55, αν > S R L^{d}TThtpHe A' | παρελθω] η ανομια παρελθη Bo

141 (𝔐 **142**)

1 συνεσεως] ψαλμος L^{pau} | εν 1^{0} — fin. > L^{pau} | σπηλαιω] + εν (τη) ερημω L^{pau}: cf. **3** 1 | προσευχη] -χομενον La^{a}Thtp(non THe), > L^{pau}, + *psalmus* La^{G}
2 φωνη 2^{0} — fin.] και η φωνη μου προς τον θεον και προσεσχεν μοι A: ex **76** 2 | κυριον 2^{0} B'' Sa La Ga *L'* 55 = 𝔐] τον θεον L^{pau}T'He A(cf. sup.)' et complures Latini, τον θεον μου R: cf. **76** 2
3 ἐκχεῶ *effundam* Bo Sa La^{R}Aug Sy] *-do* La^{G} Ga = ἐκχέω | εναντιον B'] ενωπιον R *L'* A'': cf. **21** 26 | απαγγελω] αναγγελλω R, *pronuntio* La^{G} Ga
4^{1+2} unus stichus B' 55 | μου 1^{0} > 1219 | ταυτη > La^{G} | παγιδα μοι La^{G} Ga *L''* A'' = 𝔐] tr. B' R'; inter ambas lectiones fluctuat Aug
$5^{1.2.3.4}$ quatuor stichi B' La^{G}(cf. inf.) Ga A', tres (5^{1}, 5^{2}, 5^{3+4}) R' TSy, duo He 55 (5^{1+2}, 5^{3+4}) et Sa (5^{1-3}, 5^{4}) | οτι B'' Sa La^{G} A] και R'Aug Ga *L''* 55 = 𝔐 | 5^{4} post 6 tr. La^{G} | εστιν] ην R: ex 5^{2} | την ψυχην μου] με Sy
$6^{1.2}$ duo stichi Sa R' Sy A', unus B' La^{G} Ga THe 1219 | εκεκραξα/προς σε κυριε = 𝔐] tr. B' | 6^{2} init. = 𝔐] pr. και B'' La^{G} | ειπα] ειπον T: cf. **29** 7 | συ ει η] ει > L^{pau}, η > L^{d} 55 | μου ult.] + ει *L''* 1219'

7 πρόσχες πρὸς τὴν δέησίν μου,
ὅτι ἐταπεινώθην σφόδρα·
ῥῦσαί με ἐκ τῶν καταδιωκόντων με,
ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμέ.
8 ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχήν μου
τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματί σου, κύριε·
ἐμὲ ὑπομενοῦσιν δίκαιοι ἕως οὗ ἀνταποδῷς μοι.

142 ΡΜΒʹ

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ, ὅτε αὐτὸν ὁ υἱὸς καταδιώκει.
Κύριε, εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου,
ἐνώτισαι τὴν δέησίν μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου,
ἐπάκουσόν μου ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου·
2 καὶ μὴ εἰσέλθῃς εἰς κρίσιν μετὰ τοῦ δούλου σου,
ὅτι οὐ δικαιωθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶς ζῶν.
3 ὅτι κατεδίωξεν ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχήν μου,
ἐταπείνωσεν εἰς γῆν τὴν ζωήν μου,
ἐκάθισέν με ἐν σκοτεινοῖς ὡς νεκροὺς αἰῶνος·
4 καὶ ἠκηδίασεν ἐπ' ἐμὲ τὸ πνεῦμά μου,
ἐν ἐμοὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου.
5 ἐμνήσθην ἡμερῶν ἀρχαίων
καὶ ἐμελέτησα ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου,

$7^{1.2.3.4}$ quatuor stichi Bʹ Ga Sy, tres R'' A (7^{1+2}, 7^3, 7^4) et Sa 1219 (7^1, 7^2, 7^{3+4}), duo (7^{1+2}, 7^{3+4}) THe 55 | προς *ad* La^{R}Aug Ga] εις R A: cf. Helbing Kas. p. 295; *in* Psalt. Rom., > La^{G} | την δεησιν] την φωνην της δεησεως Sa: cf. **140** 1 | σφοδρα] > La^{G}, + σφοδρα 2027, pr. εως Tht^{p}

8^{1+2} unus stichus Rʹ 55, 8^3 in duo stichos (εμε υπομ. δικ., εως — fin.) diuidunt Rʹ 1219 | κυριε B'' Sa La^{G} He A] > RʹAug Ga *L''* 55 = M | ὑπομενοῦσιν La^{R}Aug Sy] -μένουσιν Bo Sa La^{G} Ga | ανταποδως] -δωσεις R

142 (M 143)

1 ψαλμος > Aug | οτε — καταδιωκει] > La^{G} *O*(teste Tht) *L*^{pau} = M, reprobat Tht (cf. proleg. § 7$_{6}$) | οτε] οποτε *L*^{pau}: item Tht, si editioni fides est, sed mox in repetitione eiusdem enuntiationis οτε; cf. **3** 1 | αυτον ο υιος καταδιωκει Bʹ] αυ. ο υ. κατεδιωξεν A (cf. 3), αυ. ο υ. αυτου κατεδιωκεν T, *eum filius suus persequebatur* La^{R}Aug, *filius suus eum persequebatur* Ga: quam ex his quinque lectionibus Bo Sa reddant, non liquet; αυτον εδιωκεν αβεσσαλωμ ο υιος αυτου R *L*^{pau} 55 2027: item Tht uerba iterum afferens, sim. Sy et He(κατεδ. pro εδ.); κατεδιωκεν αυτον αβεσσαλωμ ο υιος αυτου *L*^{b} Uulg: item Tht uerba primum afferens; κατεδιωκεν αυτον ο υιος αυτου αβεσσαλωμ *L*^{b}; ο υιος αυτον κατεδιωκεν αβεσσαλωμ *L*^{pau}, ο υιος ... εδιωκεν αβεσσαλωμ (cetera perierunt) 1219 | 1^3 επακουσον Bʹ 1219] εισ- R *Lʹ* A' 2027: cf. 1^1 et **3** 5

3^1 > B | γην R *Lʹ* A''] pr. την Bʹ | εκαθισεν B' La^{G} Ga *L''* A'' = M] -σαν S RʹAug; εταπεινωσεν Sa: ex 3^2 | ως νεκρους] εν νεκροις *L*^{pau}

4 επ εμε] εν εμοι *in me* RʹAug: ex 4^2; > Sa

5 και Bʹ Rʹ Aʹ] > La^{G}Aug Ga *L''* 55 = M

ἐν ποιήμασιν τῶν χειρῶν σου ἐμελέτων.
6 διεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς σέ,
ἡ ψυχή μου ὡς γῆ ἄνυδρός σοι.
διάψαλμα.
7 ταχὺ εἰσάκουσόν μου, κύριε,
ἐξέλιπεν τὸ πνεῦμά μου·
μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ᾽ ἐμοῦ,
καὶ ὁμοιωθήσομαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον.
8 ἀκουστὸν ποίησόν μοι τὸ πρωὶ τὸ ἔλεός σου,
ὅτι ἐπὶ σοὶ ἤλπισα·
γνώρισόν μοι, κύριε, ὁδόν, ἐν ᾗ πορεύσομαι,
ὅτι πρὸς σὲ ἦρα τὴν ψυχήν μου·
9 ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου, κύριε,
ὅτι πρὸς σὲ κατέφυγον.
10 δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεός μου·
τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ὁδηγήσει με ἐν γῇ εὐθείᾳ.
11 ἕνεκα τοῦ ὀνόματός σου, κύριε, ζήσεις με,
ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ἐξάξεις ἐκ θλίψεως τὴν ψυχήν μου·
12 καὶ ἐν τῷ ἐλέει σου ἐξολεθρεύσεις τοὺς ἐχθρούς μου
καὶ ἀπολεῖς πάντας τοὺς θλίβοντας τὴν ψυχήν μου·
ὅτι δοῦλός σού εἰμι ἐγώ.

143 ΡΜΓʹ

1 Τῷ Δαυιδ, πρὸς τὸν Γολιαδ.

6 τας χειρας μου / προς σε B′ La Ga Sy 1219 = 𝔐] tr. R *L*′ A’-1219s

$7^{1\cdot 2}$ duo stichi B et Ga(trahit κυριε ad 7^2), unus rel. | 7^{3+4} unus stichus Sa

8^{1+2} unus stichus S THe 55, 8^{3+4} unus stichus 55 | ποιησον μοι] tr. La^G Ga(non Uulg), pr. μοι S | κυριε] post ηλπισα tr. La^G et alii Latini, > Ga = 𝔐 | προς σε] + κυριε SySc

$9^{1\cdot 2}$ duo stichi B R′ Sy, unus S Sa La^G Ga THe A′’ | οτι B′’ Sa R′Aug SyHe A′] > La^G Ga *L*′ 55 = 𝔐 | κατεφυγον B′ *L*′ A’] -γα R *L*^{b}THeSc 1219s: cf. Od. **14**42 et Thack. p. 211

10^1 in duo stichos (διδαξον — σου 1°, οτι — μου) diuidit Sy | του ποιειν] το π. *L*pau | συ ει ο θεος μου R′Aug *L*′’ 1219s’(A deest) = 𝔐] *tu deus meus es* La^G, θεος μου ει συ B′ Ga | αγαθον Sa R′’ Ga *L*′’ 1219s’ = 𝔐] αγιον B′’ A | γη R′’ Ga *L*′’ A′’ = 𝔐] τη B′’, > Sa

11 ενεκα B′ A] -κεν R *L*′ 55: cf. **24**7 | εν τη δικ. σου ad 11^2 trahunt Sa R′ TTht’He 55 = 𝔐, ad 11^1 B′ La^G Ga A′ | την ψυχην > La^R

12 εξολεθρευσεις B′ R T A′] -λοθ- *L*′ 55: cf. **11**4 | 12^{2+3} unus stichus Sa | σου ult.] σος R = *tuus* La Ga | εγω B′ La^{R}Aug] > R, ante ειμι tr. La^G; ante δουλος tr. Ga *L*′’ A′’ = 𝔐

143 (𝔐 **144**)

1 τω(*L*pau του) δαυιδ] *psalmus* La^R, pr. ψαλμος Bo La^G Uulg *L*^{b}Thtp | προς τον γολ.] > S *O*(teste Tht) *L*pau = 𝔐, reprobat Tht (cf. proleg. § 75) | προς] εις *L*pau 55 | γολιαδ B R *L*$^{b(sil)}$He A’]

Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός μου
ὁ διδάσκων τὰς χεῖράς μου εἰς παράταξιν,
τοὺς δακτύλους μου εἰς πόλεμον·
2 ἔλεός μου καὶ καταφυγή μου,
ἀντιλήμπτωρ μου καὶ ῥύστης μου,
ὑπερασπιστής μου, καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ ἤλπισα,
ὁ ὑποτάσσων τὸν λαόν μου ὑπ᾽ ἐμέ.
3 κύριε, τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι ἐγνώσθης αὐτῷ,
ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι λογίζῃ αὐτόν;
4 ἄνθρωπος ματαιότητι ὡμοιώθη,
αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ σκιὰ παράγουσιν.
5 κύριε, κλῖνον οὐρανούς σου καὶ κατάβηθι,
ἅψαι τῶν ὀρέων, καὶ καπνισθήσονται·
6 ἄστραψον ἀστραπὴν καὶ σκορπιεῖς αὐτούς,
ἐξαπόστειλον τὰ βέλη σου καὶ συνταράξεις αὐτούς.
7 ἐξαπόστειλον τὴν χεῖρά σου ἐξ ὕψους,
ἐξελοῦ με καὶ ῥῦσαί με ἐξ ὑδάτων πολλῶν,
ἐκ χειρὸς υἱῶν ἀλλοτρίων,
8 ὧν τὸ στόμα ἐλάλησεν ματαιότητα,
καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας.
9 ὁ θεός, ᾠδὴν καινὴν ᾄσομαί σοι,
ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψαλῶ σοι
10 τῷ διδόντι τὴν σωτηρίαν τοῖς βασιλεῦσιν,
τῷ λυτρουμένῳ Δαυιδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐκ ῥομφαίας πονηρᾶς.
11 ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς υἱῶν ἀλλοτρίων,

-αθ *L*$^{a'}$ 1219^{s}: cf. **151** 1 | 1$^{1.2}$ duo stichi R'' Ga TSyHe A', unus B' Sa 1219^{s} | τας > *L*^{pau} | 1^{3}] pr. *et* La^{G} Uulg et Aug. IV 1603 B (bis), non 1600 C. D

2 μου 2°⌒3° 55 (2^{1+2} unus stichus in 55) | 2^{2}] + *es tu* La^{G} | ο > S | μου ult. = 𝔐] σου S, αυτου La^{R} *L*^{pau}-He A 2006, > Sa | υπ] επ *L*^{pau}

3 τι] τις THeR^{c} A' | εγνωσθης] εγνωρισθης S | αυτον] αυτω *L*^{d}: ex 3^{1}

4 ωσει] ως He: cf. **16** 12 | σκια = 𝔐] σκιαι Sa TS^{c} A

5 σου B' GaAug TThtp' A = 𝔐] > Bo Sa R'' *L*Thtp 1219^{s}' | των ορεων] ορη R = *montes* La Ga

6 αστραπην] + σου *L*^{pau}T A^{c} et Psalt. Rom. | σκορπιεις] pr. δια He

7 εξελου με praemisso και ad 7^{1} trahit Sy

8 ματαιοτητα] -τας Sa *L*^{pau}T 1219^{s}: cf. 11

10 την > *L*^{pau} A | βασιλευσιν] + αυτου R, + ημων *L*^{pau}R^{c} 1219^{s} | τον δουλον αυτου > R | εκ ρομφ. πονηρας ad 10^{2} trahunt Sa R' T A' = 𝔐, ad 11^{1} trahunt B'; εκ ρομφ. πον. ρυσαι με est stichus in La^{G} Ga Sy 1219^{s}; εκ ρομφ. πον. cum ρυσαι με connectunt etiam Bo La^{G}Aug Tht; εκ ρομφ. πον. ρυσαιτε αυτον (sic) est stichus in He, sed hab. ρυσαι με (sic) etiam in 11 init.

11 ρυσαι ... εξελου] tr. R: cf. 7 | και 1° > La^{G} | εξελου με > S |

ὧν τὸ στόμα ἐλάλησεν ματαιότητα
καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας.
12 ὧν οἱ υἱοὶ ὡς νεόφυτα
ἡδρυμμένα ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν,
αἱ θυγατέρες αὐτῶν κεκαλλωπισμέναι
περικεκοσμημέναι ὡς ὁμοίωμα ναοῦ,
13 τὰ ταμίεια αὐτῶν πλήρη
ἐξερευγόμενα ἐκ τούτου εἰς τοῦτο,
τὰ πρόβατα αὐτῶν πολυτόκα
πληθύνοντα ἐν ταῖς ἐξόδοις αὐτῶν,
14 οἱ βόες αὐτῶν παχεῖς,
οὐκ ἔστιν κατάπτωμα φραγμοῦ οὐδὲ διέξοδος
οὐδὲ κραυγὴ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῶν,
15 ἐμακάρισαν τὸν λαόν, ᾧ ταῦτά ἐστιν·
μακάριος ὁ λαός, οὗ κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ.

144 ΡΜΔʹ

1 Αἴνεσις τῷ Δαυιδ.
Ὑψώσω σε, ὁ θεός μου ὁ βασιλεύς μου,
καὶ εὐλογήσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

ματαιοτητα] -τας L^{pau}TR^c 2006: cf. 8

$12^{1\cdot 2}$ duo stichi La^G Ga, unus rel. | οι υιοι B] οι > S R L^{pau}; + αυτων *ipsorum* Aug *L*′ A′ʼ 2006 = 𝔐: cf. **145** 5 | ως > La^G | ηδρυμμενα B*′ L^{pau} A = 𝔐 (cf. Hatch-Redp. sub αδρυνειν et Thack. p. 224)] ιδρυμενα R L^a 1219^{s}ʼ: ab ιδρυειν; ηδρυμενα L^b′HeB^c, ιδρυμμενα TS^c | $12^{3\cdot 4}$ duo stichi Sa La^G Ga TSyHe 1219^s, unus B′ R′ Aʼ | ως ομοιωμα] εν -ματι R; ως > 55 = 𝔐 | ναου] ανθρωπου He: ex $\overline{\text{ανου}}$ pro ναου

$13^{1\cdot 2\cdot 3\cdot 4}$ quatuor stichi Ga (trahit εξερευγ. ad 13^1), tres La^G T (13^{1+2}, 13^3, 13^4) et 1219^s (13^1, 13^2, 13^{3+4}), duo (13^{1+2}, 13^{3+4}) rel. | init.] pr. *et* La^G | πληρη] -ρης R L^{pau}He 1219^s: cf. **72** 10 | εκ] απο He | εξοδοις] pr. δι R: ex 14

14^{2+3} unus stichus 55 | πλατειαις Sa R′ʼ Ga *L*′ 1219^{s}ʼ = 𝔐] επαυλεσιν B′ʼ Sy A

15 εμακαρισαν] -σα S, -σεν 1219^s | ου] σου S (σ ex praec. repet.): item **145** 5 | fin.] + εστιν S Sy

144 (𝔐 **145**)

1 αινεσις Bʼ Sa R′ʼ Ga $L^{d(sil)}$′He 1219^{s}ʼ] αινεσεως S L^bTʼ A, ψαλμος αινεσεως L^{pau}, αινος L^{pau} | τω] του B | inscr.] + *psalmus* La^G | ad hunc psalmum alphabeticum haec nomina literarum hebraicarum adscribit He: 1 αλεφ, 2 βηθ, 3 γαμελ, 3^2 (in comm. 4^1) δαλεθ, 4^2 η, 5^2 ουαυ, 6^3 ζηει, 7^2 ηθ, 10 ιωθ, 10^2 χαμ, 11^3 σαβεδ, 14 σαμ (in comm. 14^3 χαμ), 18 κωφ, 19 ρης, 20 σεμ, 21 θαυ; in 2027 haec nomina supersunt: 8 ηθ, 10 ιωθ, 11 χαφ, 12 αβεδ (prima litera periit); cf. **118** 1. 9 etc. | ο θεος .. ο βασιλευς] θεε .. βασιλευ S | ο θεος μου] *domine* La^G, μου > TSy A′ et Psalt. Rom. | μου 2° > Ga = 𝔐 | 1^2 unus stichus B′ R′ʼ Ga, duo Sa TSyHe Aʼ 2006 (και 1° — αιωνα 1°, και 2° — fin.) et 1219^s (και 1° — σου, εις 1° — fin.): cf. 2

2 καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν εὐλογήσω σε
καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
3 μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα,
καὶ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν πέρας.
4 γενεὰ καὶ γενεὰ ἐπαινέσει τὰ ἔργα σου
καὶ τὴν δύναμίν σου ἀπαγγελοῦσιν.
5 τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς δόξης τῆς ἁγιωσύνης σου λαλήσουσιν
καὶ τὰ θαυμάσιά σου διηγήσονται.
6 καὶ τὴν δύναμιν τῶν φοβερῶν σου ἐροῦσιν
καὶ τὴν μεγαλωσύνην σου διηγήσονται.
7 μνήμην τοῦ πλήθους τῆς χρηστότητός σου ἐξερεύξονται
καὶ τῇ δικαιοσύνῃ σου ἀγαλλιάσονται.
8 οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος,
μακρόθυμος καὶ πολυέλεος.
9 χρηστὸς κύριος τοῖς σύμπασιν,
καὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.
10 ἐξομολογησάσθωσάν σοι, κύριε, πάντα τὰ ἔργα σου,
καὶ οἱ ὅσιοί σου εὐλογησάτωσάν σε.
11 δόξαν τῆς βασιλείας σου ἐροῦσιν
καὶ τὴν δυναστείαν σου λαλήσουσιν
12 τοῦ γνωρίσαι τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὴν δυναστείαν σου
καὶ τὴν δόξαν τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς βασιλείας σου.

2^{2} unus stichus S Sa Ga He 1219^{s}, duo (και 1° — αιωνα 1°, και 2° — fin.) R′’ TSy A’ 2006: cf. 1; εις 1° — fin. > B

3^{1+2} unus stichus S | κυριος] pr. ο B′: cf. **2** 12

4^{1+2} unus stichus B′ | γενεα και γενεα] *saeculum et saeculum* La^{G} | επαινεσει] επ > A

5 init. R′’ Ga *L*′’ 55 = 𝔐] pr. και B′ Sa Aug A: discrepat cum alphabeto, cf. **118** 27 | δοξης] + σου La^{G} A | της αγιωσυνης σου λαλησουσιν] *et honorem tuum loquentur, et sanctitatem tuam dicent* La^{G} (*et sanct. tuam dicent* est stichus singularis); την αγιοσυνην σου λαλ. A: haec stichum singularem efficiunt in A | αγιωσυνης] μεγαλωσ. Sa: ex 3. 6

6 και 1° > La^{R} inuito alphabeto, cf. **118** 27 | 6^{2} > S | διηγησονται *narrabunt* Uulg] *enarrabunt eam* Aug; διηγησομαι αυτην B = 𝔐; *loquentur* La^{R} Ga, *dicent* La^{G}: = λαλησουσιν? cf. 5. 6 fin. 11 | fin. Sa R′’ Ga *L*′’ 1219^{s}’ = 𝔐] add. stichum και την δυναστειαν σου λαλησουσιν B′’ He A (cf. S.-St. 2, p. 52): ex 11

7 εξερευξονται] εξ > A | και > La^{G} | τη δικαιοσυνη] την -νην Bo R’ *L*^{pau}: cf. **50** 16 | αγαλλιασονται] υψωθησονται A(ex corr.): ex **88** 17; μελετησουσιν Bo: cf. **34** 28 **70** 24

8 ο κυριος om. et in fine u. add. stichum *et dominus in omnibus operibus suis* La^{G} | ο > 2027: cf. **2** 12

9^{1+2} unus stichus S Ga | συμπασιν Sa R′’ Ga *L*′’ 1219^{s}’ 2027 = 𝔐] υπομενουσιν B′’ A(add. αυτον)

10^{1+2} unus stichus S | εξομολογησασθωσαν] -γεισθωσαν S | σε] σοι *L*^{pau}: ex 10^{1}, cf. Helbing Kas. p. 20

11^{1+2} unus stichus S | βασιλειας] μεγαλοπρεπια⟨ς⟩ 2027: ex 12

12 δυναστειαν] δυναμιν *L*^{pau} A

13 ἡ βασιλεία σου βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων,
καὶ ἡ δεσποτεία σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ.
13^{a} πιστὸς κύριος ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῦ
καὶ ὅσιος ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ.
14 ὑποστηρίζει κύριος πάντας τοὺς καταπίπτοντας
καὶ ἀνορθοῖ πάντας τοὺς κατερραγμένους.
15 οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σὲ ἐλπίζουσιν,
καὶ σὺ δίδως τὴν τροφὴν αὐτῶν ἐν εὐκαιρίᾳ.
16 ἀνοίγεις σὺ τὴν χεῖρά σου
καὶ ἐμπιπλᾷς πᾶν ζῷον εὐδοκίας.
17 δίκαιος κύριος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ
καὶ ὅσιος ἐν πᾶσιν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ.
18 ἐγγὺς κύριος πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν,
πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ.
19 θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν ποιήσει
καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν ἐπακούσεται καὶ σώσει αὐτούς.
20 φυλάσσει κύριος πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν
καὶ πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐξολεθρεύσει.
21 αἴνεσιν κυρίου λαλήσει τὸ στόμα μου,
καὶ εὐλογείτω πᾶσα σὰρξ τὸ ὄνομα τό ἅγιον αὐτοῦ
εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

145 ΡΜΕ'

1 Αλληλουια· Αγγαιου καὶ Ζαχαριου.
Αἴνει, ἡ ψυχή μου, τὸν κύριον.

13 σου 1^0] + κυριε R et complures Latini | 13^{a1+2} unus stichus S | $13^{a1.2}$] ÷ Ga(hab. ÷ ante 13^{a2} tantum): cf. Field | τοις λογοις B'' Sa La A] pr. πασιν R Ga *L*'' 1219s': cf. 13^{a2}

15^1] + *domine* La^R Uulg | αυτων] αυτοις *illis* La^R Aug He et alii Latini | ευκαιρια] -ριαις He

$16^{1.2}$ duo stichi Ga, unus rel. | ανοιγεις] ανοιξεις A | την χειρα Bo^p Sa R'' Ga *L*'' 1219s' = 𝔐] τας χειρας B'Bo^p A | εμπιπλας] -πιμπ- *L*^pau T 55: cf. **102**5

17^{1+2} unus stichus B

18 πασιν (1^0) > Sy | επικαλ. αυτον 1^0⌒2^0 S La^G A*(uid.): quamobrem 18^{1+2} in his unum stichum efficiunt

19 των] pr. παντων Sa | και 1^0 > La^G | επακουσεται B'(S -σει) A] εισ- R *L*' 1219s': cf. **3**5

20^{1+2} unus stichus B' | παντας 1^0 > La^G | εξολεθρευσει (-λοθ- *L*'[non T] 1219s', cf. **11**4)] -θρευει S: ad φυλασσει adapt.

21 εις τον αιωνα 1^0 ad 21^2 trahit 55: cf. 1. 2 | εις ult. > La^G

145 (𝔐 146)

1 αγγ. και ζαχ.] > *O*(teste Tht) *L*^pau = 𝔐, reprobat Tht (cf. proleg. § 7₅); *psalmus dauid* La^G | ζαχαριου] *zacc(h).* R' Ga(non Uulg): item R' in **146**1 **147**1 **148**1 **149**1, La^R in **111**1, Ga(non Uulg) in **110**1 **111**1 **146**1: ad nomen ζακχαιος adapt.?

2 αἰνέσω κύριον ἐν ζωῇ μου,
ψαλῶ τῷ θεῷ μου, ἕως ὑπάρχω.
3 μὴ πεποίθατε ἐπ᾽ ἄρχοντας
καὶ ἐφ᾽ υἱοὺς ἀνθρώπων, οἷς οὐκ ἔστιν σωτηρία.
4 ἐξελεύσεται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ·
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπολοῦνται πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν.
5 μακάριος οὗ ὁ θεὸς Ιακωβ βοηθός,
ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ
6 τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν,
τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,
τὸν φυλάσσοντα ἀλήθειαν εἰς τὸν αἰῶνα,
7 ποιοῦντα κρίμα τοῖς ἀδικουμένοις,
διδόντα τροφὴν τοῖς πεινῶσιν·
κύριος λύει πεπεδημένους,
8 κύριος ἀνορθοῖ κατερραγμένους,
κύριος σοφοῖ τυφλούς,
κύριος ἀγαπᾷ δικαίους·
9 κύριος φυλάσσει τοὺς προσηλύτους,
ὀρφανὸν καὶ χήραν ἀναλήμψεται
καὶ ὁδὸν ἁμαρτωλῶν ἀφανιεῖ.
10 βασιλεύσει κύριος εἰς τὸν αἰῶνα,
ὁ θεός σου, Σιων, εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.

146 ΡΜϜ′

1 Αλληλουια· Αγγαιου καὶ Ζαχαριου.

2 ζωη] pr. τη R $L^{pau'}$He | θεω] *domino* La^{G}
3$^{1.2}$ duo stichi Sa R'' Ga TSyHe 1219^{s}, unus B' A' | πεποιθατε] -θετε L^{b} | και B' R'Aug SyHe A] *neque* La^{G}, > Ga L' 1219$^{s'}$ = 𝔐 | εφ B'] επ A, επι R L' 1219$^{s'}$
4^{1} in duo stichos (init. — αυτου 1^{0}, και — αυτου 2^{0}) diuidunt B', και — αυτου 2^{0} > La^{G} | αυτου 1^{0} = 𝔐] αυτων Sa La^{G} Ga(non Uulg) | επιστρεψει] -ψουσιν Sa, απο- He 1219^{s} | αυτου 2^{0} = 𝔐] αυτων Bo^{p} Sa (non Ga; La^{G} deest, cf. sup.); αυτος S | αυτων] αυτου Aug La''-(non He) 1219^{s} = 𝔐
5 ου: cf. 143 15 | βοηθος B' La^{R} A] + αυτου R'Aug Ga L'' 1219$^{s'}$ = 𝔐: cf. 143 12 | 5^{2}] pr. και La^{G} Sy
6 αυτοις = 𝔐] αυτη Bo Sa La^{R} TSy 1219^{s}
7 κριμα] -ματα L^{pau}R^{c}
8^{1}/8^{2} B'' Sa R''(La^{G} tr. 8^{1} ante 7^{3}) A (cf. S.-St. 2, p. 52. 70)] tr. Ga L'' 1219$^{s'}$ = 𝔐 | σοφοι *sapientes facit* La^{R}Aug] *inluminat* La^{G} Ga; cf. S.-St. 2, p. 78/79
9 αφανιει] -νισει A: cf. Thack. p. 229
10 ο θεος σου σιων ad 10^{1} trahunt B' | εις γενεαν και γενεαν] εν γενεα και γενεα R, *in saeculum et saeculum* La^{G}

146 (𝔐 147 1—11)

1 αλληλουια trahit 𝔐 ad finem Ps. praec. | αγγ. και ζαχ. > Sa^{L}(non Sa^{B}) Uulg $L^{pau'}$ = 𝔐 | ζαχαριου (cf. 145 1)]

Αἰνεῖτε τὸν κύριον, ὅτι ἀγαθὸν ψαλμός·
τῷ θεῷ ἡμῶν ἡδυνθείη αἴνεσις.
2 οἰκοδομῶν Ιερουσαλημ ὁ κύριος
καὶ τὰς διασπορὰς τοῦ Ισραηλ ἐπισυνάξει,
3 ὁ ἰώμενος τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν
καὶ δεσμεύων τὰ συντρίμματα αὐτῶν,
4 ὁ ἀριθμῶν πλήθη ἄστρων,
καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὀνόματα καλῶν.
5 μέγας ὁ κύριος ἡμῶν, καὶ μεγάλη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ,
καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀριθμός.
6 ἀναλαμβάνων πραεῖς ὁ κύριος,
ταπεινῶν δὲ ἁμαρτωλοὺς ἕως τῆς γῆς.
7 ἐξάρξατε τῷ κυρίῳ ἐν ἐξομολογήσει,
ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν ἐν κιθάρᾳ,
8 τῷ περιβάλλοντι τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις,
τῷ ἑτοιμάζοντι τῇ γῇ ὑετόν,
τῷ ἐξανατέλλοντι ἐν ὄρεσι χόρτον
[καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων,]
9 διδόντι τοῖς κτήνεσι τροφὴν αὐτῶν
καὶ τοῖς νεοσσοῖς τῶν κοράκων τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν.
10 οὐκ ἐν τῇ δυναστείᾳ τοῦ ἵππου θελήσει
οὐδὲ ἐν ταῖς κνήμαις τοῦ ἀνδρὸς εὐδοκεῖ·
11 εὐδοκεῖ κύριος ἐν τοῖς φοβουμένοις αὐτὸν

+ ψαλμος Sy | τον > S: cf. **2** 12 | αγαθον B La^{G} Ga *L*Thtp A'] -θος S R'Aug Uulg *L*^{pau}Thtp 1219^{s} | τω θεω] *domino* La^{G} | ηδυνθειη *iucunda sit* uel *sit iuc.* La] add. ※*decoraque* Ga, ※πρεπει Sy^{mg}: = 𝔐 | αινεσις] pr. η R *L*^{pau}T

2 και B' R'' A] > Ga *L*'' 1219$^{s'}$ = 𝔐

3 την καρδιαν B' *L*$^{d(sil)'}$Sy^{mg}He A'] τη -δια R *L*^{d}TSy^{txt}Sc 1219^{s}

$4^{1.2}$ duo stichi B' R'' Ga TSyHe 1219^{s}, unus Sa A'

5^{1} in duo stichos (μεγ. ο κ. ημων, και 1^{0} — αυτου 1^{0}) diuidunt B' | ημων > Bo La^{G} | και 2^{0} > La^{R} = 𝔐 | συνεσεως] αινεσ. *L*^{pau}

6 ο κυριος > La^{G} | της B' R A] > *L*' 1219$^{s'}$

8^{4} B'' R'Aug Ga *L*'' 1219$^{s'}$] > Sa La^{G} A = 𝔐: ex **103** 14; cf. S.-St. 2, p. 161 n. 1. 224

9 διδοντι *L*' 55 = 𝔐] pr. τω R; *qui dat* La^{R} Uulg et Aug. IV 1649 B, *dat* La^{G}; pr. και B' A, *et dat* Ga et Aug. IV 1649 A | αυτων cum κτην. connectit Sa | νεοσσοις R *L*' A''] ε > B': cf. Thack. p. 98 | αυτον] ⟨ον⟩ομα αυτου 1219^{s}

10 τη > R | κνημαις *tibiis* Ga] σκηναις *tabernaculis* R*'', σκευεσιν R^{c} | ευδοκει] -κησει R, *bene sentiet* La^{R}Aug, *beneplacitum erit ei* La^{G} GaHi

11 ευδοκει *beneplacitum est* La^{G} Ga] -κησεν *bene sensit* R'; *bene sentiet* Aug: ex 10 | κυριος > La^{G} | εν τοις φοβουμενοις *in timentibus* La^{R}Aug] επι τους -νους R = *super timentes* Ga, *super timentibus* La^{G}: cf. Helbing

καὶ ἐν τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

147 ΡΜΖ′

1 Αλληλουια· Αγγαιου καὶ Ζαχαριου.
Ἐπαίνει, Ιερουσαλημ, τὸν κύριον,
αἴνει τὸν θεόν σου, Σιων,
2 ὅτι ἐνίσχυσεν τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν σου,
εὐλόγησεν τοὺς υἱούς σου ἐν σοί·
3 ὁ τιθεὶς τὰ ὅριά σου εἰρήνην
καὶ στέαρ πυροῦ ἐμπιπλῶν σε·
4 ὁ ἀποστέλλων τὸ λόγιον αὐτοῦ τῇ γῇ,
ἕως τάχους δραμεῖται ὁ λόγος αὐτοῦ
5 τοῦ διδόντος χιόνα ὡσεὶ ἔριον,
ὁμίχλην ὡσεὶ σποδὸν πάσσοντος,
6 βάλλοντος κρύσταλλον αὐτοῦ ὡσεὶ ψωμούς,
κατὰ πρόσωπον ψύχους αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται;
7 ἀποστελεῖ τὸν λόγον αὐτοῦ καὶ τήξει αὐτά·
πνεύσει τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ῥυήσεται ὕδατα.
8 ἀπαγγέλλων τὸν λόγον αὐτοῦ τῷ Ιακωβ,
δικαιώματα καὶ κρίματα αὐτοῦ τῷ Ισραηλ.
9 οὐκ ἐποίησεν οὕτως παντὶ ἔθνει
καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ οὐκ ἐδήλωσεν αὐτοῖς.

148 ΡΜΗ′

1 Αλληλουια· Αγγαιου καὶ Ζαχαριου.
Αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν,

Kas. p. 263 | εν τοις ελπιζουσιν] επι τους -ζοντας R, επι τοις ελπ. 1219s | τοις ελπιζουσιν Bop Sa R′’(de R cf. sup.) Ga L′’ 1219s’ = 𝔐] pr. πασιν B′Bop He A

147 (𝔐 **147** 12—20)

1 αγγ. και ζαχ. > LaG Ga Lpau′ = 𝔐 (𝔐 hunc Ps. cum praec. connectens nullam hab. inscriptionem) | ζαχαριου: cf. **145** 1

3 εμπιπλων] -πιμπ- R T 1219s’: cf. **102** 5

4 ο 1^0 > S | το λογιον] τον λογον T: cf. 8 | αυτου > LaG | εως ταχους] ως ταχυς S

5 του B′ R A′ = 𝔐] > L′ 55: cf. 6^1 | χιονα B′’ Sa R′’ Ga A = 𝔐] + αυτου La′’ 55: ex 6^1

6 αυτου 1^0 > Bo Sa: cf. 5^1

7^1 > Sa | αποστελει B′ A] pr. εξ R(-λλ-) L′ 55: cf. **104** 17; αποστελλει 1219s: cf. 4 | πνευσει] -σαι S | ρυησεται] -σονται Lpau 1219s: cf. **11** 3

8 απαγγελλων B′ A = 𝔐] pr. ο R L′’-(LpauThtp ο αποστελλων) 1219s’ | τον λογον B′ LaG Ga TThtpHe A′ = 𝔐 (cf. proleg. § 5 17)] το λογιον R LThtp 55

9 fin.] + αλληλουια Uulg: item **148** fin. **149** fin. **150** fin.: = 𝔐; cf. **148** 1 et uerba Augustini ad **105** 1 commemorata

148

1 αλληλουια] + αλληλουια Tht’: item in **149** 1 **150** 1, cf. **147** fin. | αγγ. και ζαχ.] > LaG Ga Lb′ = 𝔐 | ζαχαριου: cf. **145** 1

αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τοῖς ὑψίστοις.
2 αἰνεῖτε αὐτόν, πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ·
αἰνεῖτε αὐτόν, πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ.
3 αἰνεῖτε αὐτόν, ἥλιος καὶ σελήνη·
αἰνεῖτε αὐτόν, πάντα τὰ ἄστρα καὶ τὸ φῶς.
4 αἰνεῖτε αὐτόν, οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν
καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.
5 αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα κυρίου,
ὅτι αὐτὸς εἶπεν, καὶ ἐγενήθησαν,
αὐτὸς ἐνετείλατο, καὶ ἐκτίσθησαν.
6 ἔστησεν αὐτὰ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος·
πρόσταγμα ἔθετο, καὶ οὐ παρελεύσεται.
7 αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῆς γῆς,
δράκοντες καὶ πᾶσαι ἄβυσσοι·
8 πῦρ, χάλαζα, χιών, κρύσταλλος,
πνεῦμα καταιγίδος, τὰ ποιοῦντα τὸν λόγον αὐτοῦ·
9 τὰ ὄρη καὶ πάντες οἱ βουνοί,
ξύλα καρποφόρα καὶ πᾶσαι κέδροι·
10 τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη,
ἑρπετὰ καὶ πετεινὰ πτερωτά·
11 βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πάντες λαοί,
ἄρχοντες καὶ πάντες κριταὶ γῆς·
12 νεανίσκοι καὶ παρθένοι,
πρεσβῦται μετὰ νεωτέρων·
13 αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα κυρίου,
ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνου·
ἡ ἐξομολόγησις αὐτοῦ ἐπὶ γῆς καὶ οὐρανοῦ.
14 καὶ ὑψώσει κέρας λαοῦ αὐτοῦ·
ὕμνος πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ,
τοῖς υἱοῖς Ισραηλ, λαῷ ἐγγίζοντι αὐτῷ.

2 οι > S L^{pau}: cf. 9
$4^{1.2}$ 5^1 tres stichi B′ SyHe A, duo T (4^{1+2}, 5^1) et Sa R′ Ga 55 (4^1, 4^2+5^1)
6^1 in duo stichos (init. — αιωνα 1°, και 1° — αιωνος) diuidunt B Sa | και ult.] ο L^{pau}
8 πνευμα καταιγ. ad 8^2 trahunt Sa Ga 55 = 𝔐, ad 8^1 B′ R′ TSy A
9 τα ορη] + τα υψηλα Bo^p: ex **103** 18 | οι R L′ A’] > B′: cf. 2 | πασαι] > Sa; + αι L^{pau}: cf. 11
11 παντες 1°] + οι L^{pau}: cf. 9
12^{1+2} unus stichus 55: item 13^{1+2} | πρεσβυται B R A] -τεροι S L′ 55 | 12^2+13^1 unus stichus R′’ Ga
13 αινεσατωσαν] + *omnes* Bo Sa: item Bo^p in 5^1 | γης και ουρανου = 𝔐] tr. Ga
14 και > La^G | 14^2 > B | fin.: cf. **147** fin.

149 ΡΜΘ'

1 Αλληλουια.
Ἄισατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν,
ἡ αἴνεσις αὐτοῦ ἐν ἐκκλησίᾳ ὁσίων.
2 εὐφρανθήτω Ισραηλ ἐπὶ τῷ ποιήσαντι αὐτόν,
καὶ υἱοὶ Σιων ἀγαλλιάσθωσαν ἐπὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῶν·
3 αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν χορῷ,
ἐν τυμπάνῳ καὶ ψαλτηρίῳ ψαλάτωσαν αὐτῷ,
4 ὅτι εὐδοκεῖ κύριος ἐν λαῷ αὐτοῦ
καὶ ὑψώσει πραεῖς ἐν σωτηρίᾳ.
5 καυχήσονται ὅσιοι ἐν δόξῃ
καὶ ἀγαλλιάσονται ἐπὶ τῶν κοιτῶν αὐτῶν·
6 αἱ ὑψώσεις τοῦ θεοῦ ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν,
καὶ ῥομφαῖαι δίστομοι ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν
7 τοῦ ποιῆσαι ἐκδίκησιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
ἐλεγμοὺς ἐν τοῖς λαοῖς,
8 τοῦ δῆσαι τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἐν πέδαις
καὶ τοὺς ἐνδόξους αὐτῶν ἐν χειροπέδαις σιδηραῖς,
9 τοῦ ποιῆσαι ἐν αὐτοῖς κρίμα ἔγγραπτον·
δόξα αὕτη ἐστὶν πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ.

150 ΡΝ'

1 Αλληλουια.
Αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ,
αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν στερεώματι δυνάμεως αὐτοῦ·
2 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐπὶ ταῖς δυναστείαις αὐτοῦ,
αἰνεῖτε αὐτὸν κατὰ τὸ πλῆθος τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ.

149

1 αλληλουια] + αλληλουια Thtp' et Psalt. Rom.: cf. **148** 1; + αγγαιου και ζα(κ)χαριου R' *L*b: cf. **145** 1; + *psalmus dauid* LaG
2 υιοι] pr. οι S *L*b
3 το ονομα] + το αγιον Bo: ex **102** 1 **104** 3 etc. | αυτου] *domini* Sa | αυτω] αυτον He
4 λαω B' R A] pr. τω *L'* 1219s' | και > LaG = 𝔐
5] pr. *et* LaG | 5² > LaG | και > GaAug = 𝔐 | αγαλλιασονται] -σθωσαν R: ex 2
6 αι et του > S | αι υψωσεις] η -σις He | τω > B | 6² > LaG | ρομφαιαι] pr. αι R
7 εν 1° > T
8 τους βασιλεις αυτων] βασιλεις Bo Sa
9 εν > S | αυτη εστιν] tr. S | εστιν] εσται *L*b'(non Sy) | αυτου] αυτων S | fin.: cf. **147** fin.

150

1 αλληλουια] > *L*pau; + αλληλουια Tht': cf. **148** 1; + αγγαιου και ζαχαριου *L*pau: cf. **145** 1 **146** 1 etc. | τον θεον = 𝔐] *dominum* La Ga | εν τοις αγιοις] *sancti* LaG | δυναμεως] pr. της *L*pau

3 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ἤχῳ σάλπιγγος,
αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ψαλτηρίῳ καὶ κιθάρᾳ·
4 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τυμπάνῳ καὶ χορῷ,
αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν χορδαῖς καὶ ὀργάνῳ·
5 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις εὐήχοις,
αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις ἀλαλαγμοῦ.
6 πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν κύριον.
αλληλουια.

151

1 Οὗτος ὁ ψαλμὸς ἰδιόγραφος εἰς Δαυιδ καὶ ἔξωθεν τοῦ ἀριθμοῦ· ὅτε ἐμονομάχησεν τῷ Γολιαδ.

Μικρὸς ἤμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μου
καὶ νεώτερος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου·
ἐποίμαινον τὰ πρόβατα τοῦ πατρός μου.
2 αἱ χεῖρές μου ἐποίησαν ὄργανον,
οἱ δάκτυλοί μου ἥρμοσαν ψαλτήριον.
3 καὶ τίς ἀναγγελεῖ τῷ κυρίῳ μου;
αὐτὸς κύριος, αὐτὸς εἰσακούει.

4 αυτον 2⁰] *dominum* Sa^L | οργανω] -νοις Bo^p Sa *L*^pau A

5² > La^G | αλαλαγμου] -μω T

6 τον κυριον] *eum* La^R, > La^G | αλληλουια B′ Uulg = 𝔐] > Bo Sa R′ʼ Ga *L*′ʼ A′ʼ; cf. Aug. IV 1191 C/D: „paucissimi codices sunt — quod quidem in nullo Graecorum reperi, quos inspicere potui — qui habeant *halleluia* in fine centesimi et quinquagesimi Psalmi" | fin.] addunt βιβλος ψαλμων(+ δαδ T) ρν′ et extremam partem paginae uel folii uacuam relinquunt B T; add. ψαλμοι δαυειδ ρν′ et in eadem pagina pergit Sa; add. ψαλμοι ρν′ 1219 (his uerbis folium fere completum est); nullam subscriptionem hab. S R′ʼ Ga He Aʼ (sed La^G inferiorem paginae partem uacuam relinquit); Ps. **150** ornamento ab **151** separat Sy (tale ornamentum etiam post Ps. **40**. **71**. **88**. **105**, i. e. in fine librorum Psalterii, addit)

151

151 > UulgAug ThtHe, non per stichos scriptus est in T 55

1 ουτος > Sa | ιδιογραφος] + εστι *L*^pau | εις δαυιδ B′ La^R] του δ. R *L*^d TSy A, τω δ. *L*^b 55 | εξωθεν] εξω *L*^pau | αριθμου] + των ρν′ ψαλμων *L*^d, + των ρν′ La^G *L*^pau; + ουδε εν πασι τοις αντιγραφοις ευρισκεται Sy | τω γολ. B′] προς τον γ. R *L*^a Aʼ | γολιαδ B′ R *L*^d(sil) 55] -αθ *L*^dT A′: cf. **143** 1 | fin.] + *et inueni leonem atque lupum, et occidi eos et discerpsi eos* collectio quinque psalmorum apocryphorum Syriacorum postremo ab A. Mingana in Woodbrooke Studies 1 (1927), p. 289 et a M. Noth in Ztschr. f. d. alttest. Wiss. 48 (1930), p. 4 edita; cf. Reg. I **17** 34—36

2² B′ R′ʼ Ga *L*^pauTʼ A] pr. και *L* 55

3¹ > Ga | αναγγελει] -γελλει S R | μου > Sa *L*^pau | εισακουει B Sa^L R *L* 1219^sʼ] pr. παντων S La^G Ga; + παντων των επικαλουμενων αυτον Bo: cf. **144** 18; + μου Sa^B La^R A(-κουσεται pro -κουει); *deus meus* Sy (diuidit 3² in duo stichos: αυτος κυριος, αυτος *deus meus*)

4 αὐτὸς ἐξαπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ
καὶ ἦρέν με ἐκ τῶν προβάτων τοῦ πατρός μου
καὶ ἔχρισέν με ἐν τῷ ἐλαίῳ τῆς χρίσεως αὐτοῦ.
5 οἱ ἀδελφοί μου καλοὶ καὶ μεγάλοι,
καὶ οὐκ εὐδόκησεν ἐν αὐτοῖς κύριος.
6 ἐξῆλθον εἰς συνάντησιν τῷ ἀλλοφύλῳ,
καὶ ἐπικατηράσατό με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτοῦ·
7 ἐγὼ δὲ σπασάμενος τὴν παρ' αὐτοῦ μάχαιραν
ἀπεκεφάλισα αὐτὸν καὶ ἦρα ὄνειδος ἐξ υἱῶν Ισραηλ.

$4^{1.2}$ duo stichi B′ La^G Sy A, unus Sa R′ Ga 1219^s | 4^1 > La^R | των προβατων] pr. των ποιμνιων *L*^pau 55 | εν > S R | ελαιω B Sa *L*' 1219^s'] ελεω *L*^pau, ελεει S' R'' Ga *L*^pau A: cf. **88** 21

5^{1+2} unus stichus Sa R′ | οι] + δε A | κυριος B′ *L*^b(sil)] pr. ο R *L*^a A': cf. **2** 12; > La^G

6 επικατηρασατο] επι > *L*^pau; επεκατηρ. T: cf. Thack. p. 208 n. 3

7 αυτου] αυτω *L*^pau, εκεινου A | απεκεφ. αυτον ad 7^1 trahunt R′ Sy, est stichus singularis in La^G A (in Ga est 7^{1+2} unus stichus)

Subscriptio est ψαλμοι δαα(cf. proleg. § 3₁) ρνα′ in S, βιβλος ψαλμων in Sa, ψαλμοι ρν′ και ιδιογραφος α′ in A, *expl. psalterium* in La^R; nullam subscriptionem hab. B R' Ga TSy 55; cf. **150** fin.

ΩΔΑΙ

1) Nouem Odae ecclesiae graecae.

1 Α´

Ὠδὴ Μωυσέως ἐν τῇ Ἐξόδῳ.

1 Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται·
ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς θάλασσαν.
2 βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν·
οὗτός μου θεός, καὶ δοξάσω αὐτόν,
θεὸς τοῦ πατρός μου, καὶ ὑψώσω αὐτόν.
3 κύριος συντρίβων πολέμους,
κύριος ὄνομα αὐτῷ.
4 ἅρματα Φαραω καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἔρριψεν εἰς θάλασσαν,
ἐπιλέκτους ἀναβάτας τριστάτας
κατεπόντισεν ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ,
5 πόντῳ ἐκάλυψεν αὐτούς,
κατέδυσαν εἰς βυθὸν ὡσεὶ λίθος.
6 ἡ δεξιά σου, κύριε, δεδόξασται ἐν ἰσχύι·
ἡ δεξιά σου χείρ, κύριε, ἔθραυσεν ἐχθρούς.
7 καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης σου συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους·
ἀπέστειλας τὴν ὀργήν σου, καὶ κατέφαγεν αὐτοὺς ὡς καλάμην.
8 καὶ διὰ πνεύματος τοῦ θυμοῦ σου διέστη τὸ ὕδωρ·
ἐπάγη ὡσεὶ τεῖχος τὰ ὕδατα,
ἐπάγη τὰ κύματα ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης.
9 εἶπεν ὁ ἐχθρός Διώξας καταλήμψομαι,
μεριῶ σκῦλα, ἐμπλήσω ψυχήν μου,
ἀνελῶ τῇ μαχαίρῃ μου, κυριεύσει ἡ χείρ μου.
10 ἀπέστειλας τὸ πνεῦμά σου, ἐκάλυψεν αὐτοὺς θάλασσα·
ἔδυσαν ὡσεὶ μόλιβος ἐν ὕδατι σφοδρῷ.

Inscriptio ωδαι deest in mss.

Od. 1 (Exod. 15 1—19)

inscr. ωδη μωυσεως εν τη εξοδω A] ω. μ. της εξοδου 55, > R

2 εγενετο A 55] -νηθη R: cf. Ps. 17 19 | ουτος > R(non La[R]) | μου θεος R 1219[s] 55] tr. A 2036: item A in Exod. 15

5 ωσει A 55] ως R: cf. 7. 8 et Ps. 16 12

7 και ult. A R] > 55 = 𝔐: item 55 in Exod. 15 | ως A 2036] ωσει R 55: item 55 in Exod. 15; cf. 5

8 ωσει A 55] ως R: cf. 5 | τα κυματα A R = 𝔐] pr. και 55: item 55 in Exod. 15

9¹ A 55 = 𝔐] + αυτους R | μαχαιρη A R] -ρα 55: item 55 in Exod. 15, cf. Thack. p. 141

10 εκαλυψεν R 55 = 𝔐] pr. και A: item A in Exod. 15 | μολιβος A] μο-

11 τίς ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς, κύριε;
τίς ὅμοιός σοι, δεδοξασμένος ἐν ἁγίοις,
θαυμαστὸς ἐν δόξαις, ποιῶν τέρατα;
12 ἐξέτεινας τὴν δεξιάν σου,
καὶ κατέπιεν αὐτοὺς ἡ γῆ.
13 ὡδήγησας τῇ δικαιοσύνῃ σου τὸν λαόν σου τοῦτον, ὃν ἐλυτρώσω,
παρεκάλεσας τῇ ἰσχύι σου εἰς κατάλυμα ἅγιόν σου.
14 ἤκουσαν ἔθνη καὶ ὠργίσθησαν·
ὠδῖνες ἔλαβον κατοικοῦντας Φυλιστιιμ.
15 τότε ἔσπευσαν ἡγεμόνες Εδωμ,
καὶ ἄρχοντες Μωαβιτῶν, ἔλαβεν αὐτοὺς τρόμος,
ἐτάκησαν πάντες οἱ κατοικοῦντες Χανααν.
16 ἐπιπέσοι ἐπ' αὐτοὺς φόβος καὶ τρόμος,
μεγέθει βραχίονός σου ἀπολιθωθήτωσαν,
ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ λαός σου, κύριε,
ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ λαός σου οὗτος, ὃν ἐκτήσω.
17 εἰσαγαγὼν καταφύτευσον αὐτοὺς εἰς ὄρος κληρονομίας σου,
εἰς ἕτοιμον κατοικητήριόν σου, ὃ κατειργάσω, κύριε,
ἁγίασμα, κύριε, ὃ ἡτοίμασαν αἱ χεῖρές σου.
18 κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα καὶ ἐπ' αἰῶνα καὶ ἔτι.
19 ὅτι εἰσῆλθεν ἵππος Φαραω σὺν ἅρμασιν καὶ ἀναβάταις εἰς θάλασσαν,
καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς κύριος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης·
οἱ δὲ υἱοὶ Ισραηλ ἐπορεύθησαν διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης.

2 **Β'**

Ὠιδὴ Μωυσέως ἐν τῷ Δευτερονομίῳ.

λιβδος 55: item 55 in Exod. **15**; μολυβος R; cf. Thack. § 7, 34

12 εξετεινας R 55] -νες A | και et η A R] > 55 = 𝔐: item B in Exod. **15**, και > 55 ibidem

14 ωργισθησαν R 55] εφοβηθησαν A: item A in Exod. **15** | κατοικουντας] οι -τες R, sed ωδινες retinet

16 επιπεσοι A 55] *-pese* R: = -πεση uel -πεσαι | αν 1° A 55] ου R | παρελθη 1° A 55] -θοι R: item 55 1° et 2° in Exod. **15** | κυριε — λαος σου 2° om. R in spatio uacuo, sed hab. La[R]

17 κατειργασω A 55] κατηρτισω R: item B in Exod. **15** | κυριε 1° R 55 = 𝔐] > A

18 κυριος 55] κυριε A: item A in Exod. **15**; *quireo* R = κυριε ο uel κυριος (cf. proleg. § 5 3) | τον αιωνα A 55] pr. εις R

19 αναβαταις R 55] + αυτου A: item A in Exod. **15** | θαλασσαν A 55] + ερυθραν R | fin.] + λαβουσα δε η μαρια(= La[R] *maria*) η προφητις η αδελφη ααρων το τυμπανον εν τη χειρι αυτης | και εξηλθοσαν πασαι αι γυναικες οπισω αυτης μετα τυμπανων και χορων | εξηρχεν δε αυτων μαριαμ(sic) λεγουσα | ασωμεν τω κυριω ενδοξως γαρ δεδοξασται | ιππον και αναβατην εριψεν εις θαλασσαν R: = Exod. **15** 20. 21

Od. **2** (Deut. **32** 1—43)

inscr. A 55] *arxete ode deuteronomio* R

1 Πρόσεχε, οὐρανέ, καὶ λαλήσω,
καὶ ἀκουέτω γῆ ῥήματα ἐκ στόματός μου.
2 προσδοκάσθω ὡς ὑετὸς τὸ ἀπόφθεγμά μου,
καὶ καταβήτω ὡς δρόσος τὰ ῥήματά μου,
ὡσεὶ ὄμβρος ἐπ᾽ ἄγρωστιν
καὶ ὡσεὶ νιφετὸς ἐπὶ χόρτον.
3 ὅτι ὄνομα κυρίου ἐκάλεσα·
δότε μεγαλωσύνην τῷ θεῷ ἡμῶν.
4 θεός, ἀληθινὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ,
καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ κρίσις·
θεὸς πιστός, καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία,
δίκαιος καὶ ὅσιος κύριος.
5 ἡμάρτοσαν οὐκ αὐτῷ τέκνα μωμητά,
γενεὰ σκολιὰ καὶ διεστραμμένη.
6 ταῦτα κυρίῳ ἀνταποδίδοτε οὕτω,
λαὸς μωρὸς καὶ οὐχὶ σοφός;
οὐκ αὐτὸς οὗτός σου πατὴρ ἐκτήσατό σε
καὶ ἐποίησέν σε καὶ ἔκτισέν σε;
7 μνήσθητε ἡμέρας αἰῶνος,
σύνετε ἔτη γενεᾶς γενεῶν·
ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου, καὶ ἀναγγελεῖ σοι,
τοὺς πρεσβυτέρους σου, καὶ ἐροῦσίν σοι.
8 ὅτε διεμέριζεν ὁ ὕψιστος ἔθνη,
ὡς διέσπειρεν υἱοὺς Αδαμ,
ἔστησεν ὅρια ἐθνῶν
κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων θεοῦ,
9 καὶ ἐγενήθη μερὶς κυρίου λαὸς αὐτοῦ Ιακωβ,
σχοίνισμα κληρονομίας αὐτοῦ Ισραηλ.
10 αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
ἐν δίψει καύματος ἐν ἀνύδρῳ·

1 γη ρηματα A 55] η γ. τα ρ. R: η hab. etiam B in Deut. **32**
2 το A 55] > R | $2^{3.4}$ duo stichi R, unus A | ωσει 1° A R] ως 55: cf. Ps. **16** 12 | ωσει 2° A 55] ως R
4 κρισις A = 𝔐] κρισεις 55 = *iudicia* La^R | αδικια A = 𝔐] + εν αυτω R 55: item multi in Deut. **32** | κυριος A] pr. ο R 55: cf. Ps. **2** 12
6 ταυτα A 55] αυτα R (iungit 6^1 cum 5^2) | ουτω A] ουτος R 55: item multi in Deut. **32** | ουτος A 55] > R | εκτισεν A R] επλασε 55: item multi in Deut. **32**
7 μνησθητε A R] -τι 55 = 𝔐: item nonnulli in Deut. **32** | συνετε A R] + δη 55: item multi in Deut. **32**
8 ως R 55] ους A: item A in Deut. **32** | 8^{3+4} unus stichus A R | κατα A 55] κατ R
10 διψει R 55] διψη A: cf. Thack. § 10,

ἐκύκλωσεν αὐτὸν καὶ ἐπαίδευσεν αὐτὸν
καὶ διεφύλαξεν αὐτὸν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ
11 ὡς ἀετὸς σκεπάσαι νοσσιὰν αὐτοῦ
καὶ ἐπὶ τοῖς νεοσσοῖς αὐτοῦ ἐπεπόθησεν,
διεὶς τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐδέξατο αὐτοὺς
καὶ ἀνέλαβεν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν μεταφρένων αὐτοῦ.
12 κύριος μόνος ἦγεν αὐτούς,
καὶ οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν θεὸς ἀλλότριος.
13 ἀνεβίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ἰσχὺν τῆς γῆς,
ἐψώμισεν αὐτοὺς γενήματα ἀγρῶν·
ἐθήλασαν μέλι ἐκ πέτρας
καὶ ἔλαιον ἐκ στερεᾶς πέτρας,
14 βούτυρον βοῶν καὶ γάλα προβάτων
μετὰ στέατος ἀρνῶν καὶ κριῶν,
υἱῶν ταύρων καὶ τράγων
μετὰ στέατος νεφρῶν πυροῦ,
καὶ αἷμα σταφυλῆς ἔπιον οἶνον.
15 καὶ ἔφαγεν Ιακωβ καὶ ἐνεπλήσθη,
καὶ ἀπελάκτισεν ὁ ἠγαπημένος,
ἐλιπάνθη, ἐπαχύνθη, ἐπλατύνθη·
καὶ ἐγκατέλιπεν θεὸν τὸν ποιήσαντα αὐτὸν
καὶ ἀπέστη ἀπὸ θεοῦ σωτῆρος αὐτοῦ.
16 παρώξυνάν με ἐπ' ἀλλοτρίοις,
ἐν βδελύγμασιν αὐτῶν ἐξεπίκρανάν με·
17 ἔθυσαν δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ,
θεοῖς, οἷς οὐκ ᾔδεισαν·
καινοὶ καὶ πρόσφατοι ἥκασιν,
οὓς οὐκ ᾔδεισαν οἱ πατέρες αὐτῶν.
18 θεὸν τὸν γεννήσαντά σε ἐγκατέλιπες
καὶ ἐπελάθου θεοῦ τοῦ τρέφοντός σε.

27 | διεφυλαξεν A 55] δι > R | κορην A 55] κοραν R: item B in Deut. **32**, cf. Thack. § 10, 3

11 σκεπασαι A(-σε) 55] -σει R: item pauci in Deut. **32** | αυτου 1° A R] εαυ. 55: item complures in Deut. **32** | νεοσσοις A 55] νοσσιοις (sic) R: cf. Thack. p. 98

13 εθηλασαν A R] -σεν 55: item 55 in Deut. **32**

14 και ult. A 55 = 𝔐] > R | επιον A R] επινον 55: item 55 in Deut. **32**

15 ελιπανθη om., επαχυνθη επλατυνθη tr., $15^4/15^5$ tr. R

16 επ αλλοτριοις A 55 = 𝔐] επι θεοις αλλ. R

17 και 2° A 55] > R: item B in Deut. **32**

18 γεννησαντα R 55] ποιησ. A (ex 15): item nonnulli in Deut. **32**

19 καὶ εἶδεν κύριος καὶ ἐζήλωσεν
καὶ παρωξύνθη δι' ὀργὴν υἱῶν αὐτοῦ καὶ θυγατέρων
20 καὶ εἶπεν Ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν
καὶ δείξω τί ἔσται αὐτοῖς ἐπ' ἐσχάτων·
ὅτι γενεὰ ἐξεστραμμένη ἐστίν,
υἱοί, οἷς οὐκ ἔστιν πίστις ἐν αὐτοῖς.
21 αὐτοὶ παρεζήλωσάν με ἐπ' οὐ θεῷ,
παρώργισάν με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν·
κἀγὼ παραζηλώσω αὐτοὺς ἐπ' οὐκ ἔθνει,
ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ αὐτούς.
22 ὅτι πῦρ ἐκκέκαυται ἐκ τοῦ θυμοῦ μου,
καυθήσεται ἕως ᾅδου κάτω,
καταφάγεται γῆν καὶ τὰ γενήματα αὐτῆς,
φλέξει θεμέλια ὀρέων.
23 συνάξω εἰς αὐτοὺς κακὰ
καὶ τὰ βέλη μου συντελέσω εἰς αὐτούς.
24 τηκόμενοι λιμῷ καὶ βρώσει ὀρνέων
καὶ ὀπισθότονος ἀνίατος·
ὀδόντας θηρίων ἐξαποστελῶ εἰς αὐτοὺς
μετὰ θυμοῦ συρόντων ἐπὶ γῆς.
25 ἔξωθεν ἀτεκνώσει αὐτοὺς μάχαιρα
καὶ ἐκ τῶν ταμιείων φόβος·
νεανίσκος σὺν παρθένῳ,
θηλάζων μετὰ καθεστηκότος πρεσβυτέρου.
26 εἶπα Διασπερῶ αὐτούς,
παύσω δὴ ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν,
27 εἰ μὴ δι' ὀργὴν ἐχθρῶν, ἵνα μὴ μακροχρονίσωσιν,
καὶ ἵνα μὴ συνεπιθῶνται οἱ ὑπεναντίοι,

19 και 1° R 55 = 𝔐] > A: item 55 in Deut. 32 | παρωξυνθη A 55] -νεν R | αυτου A = 𝔐] αυτων R 55: item complures in Deut. 32

20 εσχατων A 55] εσχατου των ημερων R: cf. εσχατων ημερων B in Deut. 32 | υιοι A R = 𝔐] > 55

21 θεω A 55] θεοις R: item pauci in Deut. 32 | επ ult. A R] επι 55

22 κατω A] κατωτατου R 55: item 55c et multi in Deut. 32 | καταφαγεται γην A 55] και(= 𝔐) κατ. την γ. R

23 εις 1° A 55] επ R

24 εξαποστελω A] επαποστ. 55: item 55 in Deut. 32; εξ > R: item B in Deut. 32

25 ταμιειων 55] ι 1° > A R: cf. Od. 5 20 et Thack. p. 63/64 | πρεσβυτερου A R] -του 55: item B in Deut. 32

26 ειπα A R] ειπον 55: item complures in Deut. 32, cf. Ps. 29 7 | παυσω A* R 55] pr. κατα Ac: item A 55 in Deut. 32

27 και 1° A 55] > R = 𝔐: item B in

μὴ εἴπωσιν Ἡ χεὶρ ἡμῶν ὑψηλή,
καὶ οὐχὶ κύριος ἐποίησεν ταῦτα πάντα.
28 ὅτι ἔθνος ἀπολωλεκὸς βουλήν ἐστιν,
καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἐπιστήμη.
29 οὐκ ἐφρόνησαν συνιέναι ταῦτα·
καταδεξάσθωσαν εἰς τὸν ἐπιόντα χρόνον.
30 πῶς διώξεται εἷς χιλίους
καὶ δύο μετακινήσουσιν μυριάδας,
εἰ μὴ ὁ θεὸς ἀπέδοτο αὐτοὺς
καὶ ὁ κύριος παρέδωκεν αὐτούς;
31 οὐ γάρ εἰσιν οἱ θεοὶ αὐτῶν ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν·
οἱ δὲ ἐχθροὶ ἡμῶν ἀνόητοι.
32 ἐκ γὰρ ἀμπέλου Σοδομων ἡ ἄμπελος αὐτῶν,
καὶ ἡ κληματὶς αὐτῶν ἐκ Γομορρας·
ἡ σταφυλὴ αὐτῶν σταφυλὴ χολῆς,
βότρυς πικρίας αὐτοῖς·
33 θυμὸς δρακόντων ὁ οἶνος αὐτῶν
καὶ θυμὸς ἀσπίδων ἀνίατος.
34 οὐκ ἰδοὺ ταῦτα πάντα συνῆκται παρ' ἐμοὶ
καὶ ἐσφράγισται ἐν τοῖς θησαυροῖς μου;
35 ἐν ἡμέρᾳ ἐκδικήσεως ἀνταποδώσω,
ἐν καιρῷ, ὅταν σφαλῇ ὁ ποὺς αὐτῶν·
ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα ἀπωλείας αὐτῶν,
καὶ πάρεστιν ἕτοιμα ὑμῖν.
36 ὅτι κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακληθήσεται·
εἶδεν γὰρ αὐτοὺς παραλελυμένους
καὶ ἐκλελοιπότας ἐν ἐπαγωγῇ καὶ παρειμένους.
37 καὶ εἶπεν κύριος Ποῦ εἰσιν οἱ θεοὶ αὐτῶν,
ἐφ' οἷς ἐπεποίθεισαν ἐπ' αὐτοῖς,

Deut. **32** | μη ult. A 55] + ποτε R: item pauci in Deut. **32** | ειπωσιν A R] ειποισαν 55: item pauci in Deut. **32** | υψηλη A R = 𝔐] pr. η 55: item B in Deut. **32**

28. 29¹ > 55

31¹ A 55] οτι ουκ εστιν ο θεος ημων ως οι θεοι αυτων R: item uel sim. La^R et Ga in ambis uersionibus (proleg. § 10₁ n.), item complures codices graeci in Deut. **32**

32 αμπελου A R] -λων 55: item pauci in Deut. **32** | αυτοις A R] αυτων 55: item 55^c in Deut. **32**

34 ουκ ιδου R 55] ουχι A | παντα A 55] > R = 𝔐: item B A 55 in Deut. **32** | εμοι] εμου 55*

36 αυτους παραλ. A 55] tr. R: item B A in Deut. **32** | και εκλελοιπ. ad 36³ trahit A (36³⁺⁴ unus stichus R) | επαγωγη A] απ- R 55: item pauci in Deut. **32** | παρειμενους A 55] απαγομ. R: item unus codex in Deut. **32**

38 ὧν τὸ στέαρ τῶν θυσιῶν αὐτῶν ἠσθίετε
καὶ ἐπίνετε τὸν οἶνον τῶν σπονδῶν αὐτῶν;
ἀναστήτωσαν καὶ βοηθησάτωσαν ὑμῖν
καὶ γενηθήτωσαν ὑμῖν σκεπασταί.
39 ἴδετε ἴδετε ὅτι ἐγώ εἰμι
καὶ οὐκ ἔστιν θεὸς πλὴν ἐμοῦ·
ἐγὼ ἀποκτενῶ καὶ ζῆν ποιήσω,
πατάξω κἀγὼ ἰάσομαι,
καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐξελεῖται ἐκ τῶν χειρῶν μου.
40 ὅτι ἀρῶ εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν χεῖρά μου
καὶ ὀμοῦμαι τῇ δεξιᾷ μου
καὶ ἐρῶ Ζῶ ἐγὼ εἰς τὸν αἰῶνα,
41 ὅτι παροξυνῶ ὡς ἀστραπὴν τὴν μάχαιράν μου,
καὶ ἀνθέξεται κρίματος ἡ χείρ μου,
καὶ ἀνταποδώσω δίκην τοῖς ἐχθροῖς
καὶ τοῖς μισοῦσίν με ἀνταποδώσω·
42 μεθύσω τὰ βέλη μου ἀφ᾿ αἵματος,
καὶ ἡ μάχαιρά μου καταφάγεται κρέα,
ἀφ᾿ αἵματος τραυματιῶν καὶ αἰχμαλωσίας,
ἀπὸ κεφαλῆς ἀρχόντων ἐθνῶν.
43 εὐφράνθητε, οὐρανοί, ἅμα αὐτῷ,
καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες οἱ ἄγγελοι θεοῦ·
εὐφράνθητε, ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ,
καὶ ἐνισχυσάτωσαν αὐτῷ πάντες υἱοὶ θεοῦ·
ὅτι τὸ αἷμα τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐκδικεῖται,
καὶ ἐκδικήσει καὶ ἀνταποδώσει δίκην τοῖς ἐχθροῖς
καὶ τοῖς μισοῦσιν ἀνταποδώσει,

38 ησθιετε 55] εσθιετε A: item A in Deut. **32** | αναστητωσαν A 55 = 𝔐] + νυν R | υμιν ult. A R] υμων 55: item complures in Deut. **32**

39 εστιν ult. A 55] εσται R | ος εξελειται εκ των χειρων μου R 55] ος(sic) εκ τ. χ. μ. εξερουμενος A: cf. 𝔐

40 ουρανον A 55 = 𝔐] + ανω R | την χειρα A 55] τας -ρας R

41 και ανταποδωσω R 55] και εκδικησει και ανταποδωσει A: ex 43; και εκδικησει add. A^{c} in Deut. **32** | εχθροις A 55] + μου R = 𝔐: item nonnulli in Deut. **32** | με R 55 = 𝔐] > A: item B in Deut. **32** | ανταποδωσω ult. R 55 = 𝔐] -σει A

42 καταφαγεται A] κατα > R 55: item complures in Deut. **32** | εθνων A 55] > R

43 αυτω 2° A 55] αυτον R: cf. Ps. **44** 13 | οι αγγελοι A] οι > 55: item 55 in Deut. **32**; υιοι R: item B A in Deut. **32** | υιοι A 55] οι αγγελοι R: item, sed sine οι B A in Deut. **32** | εκδικειται A 55] -καται R: item B in Deut. **32**, cf. Thack. p. 242 | μισουσιν A R] + αυτον 55: item complures in Deut. **32**, cf. 41 | ανταποδωσει ult. R 55] + δικην A: item

καὶ ἐκκαθαριεῖ κύριος τὴν γῆν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

3 Γ′

Προσευχὴ Αννας μητρὸς Σαμουηλ.

1 Ἐστερεώθη ἡ καρδία μου ἐν κυρίῳ,
ὑψώθη κέρας μου ἐν θεῷ μου·
ἐπλατύνθη ἐπ᾽ ἐχθρούς μου τὸ στόμα μου,
ηὐφράνθην ἐν σωτηρίᾳ σου.
2 ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς κύριος,
καὶ οὐκ ἔστιν δίκαιος ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν·
οὐκ ἔστιν ἅγιος πλὴν σοῦ.
3 μὴ καυχᾶσθε καὶ μὴ λαλεῖτε ὑψηλά,
μηδὲ ἐξελθάτω μεγαλορημοσύνη ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν,
ὅτι θεὸς γνώσεων κύριος
καὶ θεὸς ἑτοιμάζων ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ.
4 τόξον δυνατῶν ἠσθένησεν,
καὶ ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν·
5 πλήρεις ἄρτων ἠλαττώθησαν,
καὶ οἱ πεινῶντες παρῆκαν γῆν·
ὅτι στεῖρα ἔτεκεν ἑπτά,
καὶ ἡ πολλὴ ἐν τέκνοις ἠσθένησεν.
6 κύριος θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ,
κατάγει εἰς ᾅδου καὶ ἀνάγει·
7 κύριος πτωχίζει καὶ πλουτίζει,
ταπεινοῖ καὶ ἀνυψοῖ.
8 ἀνιστᾷ ἀπὸ γῆς πένητα
καὶ ἀπὸ κοπρίας ἐγείρει πτωχὸν
τοῦ καθίσαι αὐτὸν μετὰ δυναστῶν λαοῦ

unus codex in Deut. **32** | fin.] + και εγραψεν μωυσης την ωδην ταυτην εν εκεινη τη ημερα και εδιδαξεν αυτην τους υιους ισραηλ εως εις τελος R: = Deut. **32**44 + **31**30

Od. **3** (Reg. I **2**1—10)

inscr. αννας A R] αννης 55: cf. Thack. § 11, 3 | μητρος σαμ. A 55] > R

1 επ εχθρους μου/το στομα μου A R] tr. 55 (om. το) = 𝔐: item A (hab. το) in Reg. I **2** | σωτηρια A R] -ριω 55: cf. Od. **6**10

2 κυριος A R] pr. ο 55: cf. Ps. **2**12 | 2^2 > R | 2^3 A R] pr. και 55 = 𝔐: item complures in Reg. I **2**

3 υψηλα A R] + εις υπεροχην 55: item A 55 in Reg. I **2**, cf. 𝔐 | μηδε A 55] και μη R: item pauci in Reg. I **2** | εξελθατω A R] -θετω 55: item 55^c et multi in Reg. I **2**, cf. Ps. **33**6

4 ασθενουντες A R] pr. οι 55: item multi in Reg. I **2**

5 πληρεις 55] -ρης A R: cf. Thack. § 12, 6

καὶ θρόνον δόξης κατακληρονομῶν αὐτοῖς.
9 διδοὺς εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ
καὶ εὐλόγησεν ἔτη δικαίου·
ὅτι οὐκ ἐν ἰσχύι δυνατὸς ἀνήρ,
10 κύριος ἀσθενῆ ποιήσει τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ,
κύριος ἅγιος.
μὴ καυχάσθω ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ,
καὶ μὴ καυχάσθω ὁ δυνατὸς ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ,
καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ,
ἀλλ' ἢ ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμενος,
συνίειν καὶ γινώσκειν τὸν κύριον
καὶ ποιεῖν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς.
κύριος ἀνέβη εἰς οὐρανοὺς καὶ ἐβρόντησεν,
αὐτὸς κρινεῖ ἄκρα γῆς δίκαιος ὤν
καὶ δίδωσιν ἰσχὺν τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν
καὶ ὑψώσει κέρας χριστοῦ αὐτοῦ.

4 Δ'

1 Προσευχὴ Αμβακουμ.
2 Κύριε, εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην,
κατενόησα τὰ ἔργα σου καὶ ἐξέστην.
ἐν μέσῳ δύο ζῴων γνωσθήσῃ,
ἐν τῷ ἐγγίζειν τὰ ἔτη ἐπιγνωσθήσῃ,
ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀναδειχθήσῃ,
ἐν τῷ ταραχθῆναι τὴν ψυχήν μου ἐν ὀργῇ ἐλέους μνησθήσῃ.
3 ὁ θεὸς ἐκ Θαιμαν ἥξει,
καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους Φαραν κατασκίου δασέως.
διάψαλμα.
ἐκάλυψεν οὐρανοὺς ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ,

8 και θρονον A T] κ. -νου 55: item pauci in Reg. I **2**; εν θρονω R | αυτοις A R T] αυτων 55: item 55c in Reg. I **2**

9 εν ισχυι δυνατος ανηρ A R = *in uirtute potens est uir* La^R = M] ενισχυει δυν. αν. εν τη ισχυι αυτου T 55: cf. 10^{3–6}; εν τη ισχυι αυτου add. 55 etiam in Reg. I **2**

10^{3–8} = Ier. **9** 22.23 | συνιειν A R] pr. εν τω T 55: item complures in Reg. I **2** | αυτος] pr. και R | δικαιος ων > R (et La^R): item B A in Reg. I **2** | και paenult. > R | διδωσιν A R] δωσει T 55: item complures in Reg. I **2**

Od. **4** (Hab. **3** 2—19)

1 προσευχη A (cf. Hab. **3** 1)] ωδη 55, *arxate ode* R: cf. Od. **5** | αμβακουμ A R] + του προφητου 55: cf. Hab. **3** 1 et Od. **5**. **6**

2 κατενοησα A R] pr. κυριε 55: cf. M | σου 2° A 55] + ο θεος R | επιγνωσθηση A 55] επι > R

3 εκ A R] απο 55 | φαραν A R = M] > 55 | διαψαλμα R = M] > A 55 |

καὶ αἰνέσεως αὐτοῦ πλήρης ἡ γῆ.
4 καὶ φέγγος αὐτοῦ ὡς φῶς ἔσται,
κέρατα ἐν χερσὶν αὐτοῦ,
καὶ ἔθετο ἀγάπησιν κραταιὰν ἰσχύος αὐτοῦ.
5 πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσεται λόγος,
καὶ ἐξελεύσεται, ἐν πεδίλοις οἱ πόδες αὐτοῦ.
6 ἔστη, καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ·
ἐπέβλεψεν, καὶ ἐτάκη ἔθνη.
διεθρύβη τὰ ὄρη βίᾳ,
ἐτάκησαν βουνοὶ αἰώνιοι.
7 πορείας αἰωνίους αὐτοῦ ἀντὶ κόπων εἶδον,
σκηνώματα Αἰθιόπων πτοηθήσονται
καὶ αἱ σκηναὶ γῆς Μαδιαμ.
8 μὴ ἐν ποταμοῖς ὠργίσθης, κύριε,
ἢ ἐν ποταμοῖς ὁ θυμός σου,
ἢ ἐν θαλάσσῃ τὸ ὅρμημά σου;
ὅτι ἐπιβήσῃ ἐπὶ τοὺς ἵππους σου,
καὶ ἡ ἱππασία σου σωτηρία.
9 ἐντείνων ἐντενεῖς τὸ τόξον σου
ἐπὶ σκῆπτρα, λέγει κύριος.
διάψαλμα.
ποταμῶν ῥαγήσεται γῆ.
10 ὄψονταί σε καὶ ὠδινήσουσιν λαοί.
σκορπίζων ὕδατα πορείας·
ἔδωκεν ἡ ἄβυσσος φωνὴν αὐτῆς·
ὕψος φαντασίας αὐτῆς ἐπήρθη.
11 ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἔστη ἐν τῇ τάξει αὐτῆς·
εἰς φῶς βολίδες σου πορεύσονται,

αινεσεως A = 𝔐] *teneseos* (= της αιν.?) R, της συνεσεως 55
4 κερατα R 55 = 𝔐] τερ. A | 4^2 fin. A 55] + υπαρχει αυτου(sic) R: cf. 𝔐
5 εν πεδιλοις A(αι pro ε 2^0)] εις πεδια R = *in campos* La[R]. εις παιδειαν 55 | οι ποδες αυτου A R(trahit haec ad 6^1 et hab. εστησαν pro εστη)] κατα ποδας α. 55: cf. 𝔐
6 ετακη A 55] -κησαν R: cf. 7. 17 et Ps. **11** 5 | 6^3 R 55] pr. και A = 𝔐
7 πορ. αιων. αυτου trahit 𝔐 ad 6 | αυτου A R = 𝔐] αυτων 55 | πτοηθησονται A R] -σεται 55: cf. 6 | αι σκηναι A] αι > 55, σκηνωματα R | μαδιαμ A 55] *mazian* R: cf. Ps. **82** 10
8 η 1^0 55 = 𝔐] μη A (8^2 > R) | η ult. A = 𝔐] > R 55
$9^{1.2}$ duo stichi R, unus A | σκηπτρα R 55] pr. τα A, + σου A* | διαψαλμα R = 𝔐] post 7 tr. A, > 55 | ποταμων A^c 55] -μω A*, *-my* R | γη A 55] pr. η R
10 πορειας R 55] + αυτου A | επηρθη ad 10 trahit R, ad 11 A 55
11 ο > R | βολιδες A 55] pr. αι R |

εἰς φέγγος ἀστραπῆς ὅπλων σου.
12 ἐν ἀπειλῇ σου ὀλιγώσεις γῆν
καὶ ἐν θυμῷ κατάξεις ἔθνη.
13 ἐξῆλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου
τοῦ σῶσαι τοὺς χριστούς σου·
ἔβαλες εἰς κεφαλὰς ἀνόμων θάνατον,
ἐξήγειρας δεσμοὺς ἕως τραχήλου.
διάψαλμα.
14 διέκοψας ἐν ἐκστάσει κεφαλὰς δυναστῶν,
σεισθήσονται ἐν αὐτῇ·
διανοίξουσιν χαλινοὺς αὐτῶν
ὡς ἔσθων πτωχὸς λάθρᾳ.
15 καὶ ἐπεβίβασας εἰς θάλασσαν τοὺς ἵππους σου
ταράσσοντας ὕδατα πολλά.
16 ἐφυλαξάμην, καὶ ἐπτοήθη ἡ κοιλία μου
ἀπὸ φωνῆς προσευχῆς χειλέων μου,
καὶ εἰσῆλθεν τρόμος εἰς τὰ ὀστᾶ μου,
καὶ ὑποκάτωθέν μου ἐταράχθη ἡ ἕξις μου.
ἀναπαύσομαι ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου
τοῦ ἀναβῆναί με εἰς λαὸν παροικίας μου.
17 διότι συκῆ οὐ καρποφορήσει,
καὶ οὐκ ἔσται γενήματα ἐν ταῖς ἀμπέλοις·
ψεύσεται ἔργον ἐλαίας,
καὶ τὰ πεδία οὐ ποιήσει βρῶσιν·
ἐξέλιπον ἀπὸ βρώσεως πρόβατα,
καὶ οὐχ ὑπάρχουσιν βόες ἐπὶ φάτναις ἐξιλάσεως αὐτῶν.
18 ἐγὼ δὲ ἐν τῷ κυρίῳ ἀγαλλιάσομαι,
χαρήσομαι ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου.

εις φεγγος αστραπης οπλων σου A 55] και φ. α. σου ως *oplon* σου R, sed La^R *in lumine coruscationis arma tua*
12 σου A R] > 55 = 𝔐 | θυμω A 55 = 𝔐] τω θ. σου R
13^{1.2} duo stichi R, unus A | εβαλες R 55] -λας A: cf. Ps. **43**3 | δεσμους R] + σου A, δεσμιους 55 (in -μους corr. uid.) | διαψαλμα R = 𝔐] εις τελος 55, > A
14 αυτη A(c?) R] αυτοις A*(uid.) 55 | 14^{3+4} unus stichus A R | εσθων A] εσθιων R, ο εσθιων 55: cf. Ps. **13**4
15^{1+2} unus stichus A R | και A 55] > R = 𝔐
16 κοιλια A R = 𝔐] καρδια 55 | υποκατωθεν μου A R = 𝔐] εν εμοι 55 | εξις A = *qualitas* La^R] ισχυς R 55 | θλιψεως μου A 55] μου > R = 𝔐
17 ταις R 55] τοις A: cf. Thack. § 10, 11 | βρωσιν A 55 = 𝔐] καρπον R (sed La^R *escam*) | εξελ(ε)ιπον A R] -πεν 55: cf. 6 | υπαρχουσιν A R] υπαρξουσι 55 | εξιλασεως αυτων A R] > 55 La^R
18 εν R 55] επι A: cf. Ps. **9**15

19 κύριος ὁ θεός μου δύναμίς μου
καὶ τάξει τοὺς πόδας μου εἰς συντέλειαν·
ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἐπιβιβᾷ με
τοῦ νικῆσαι ἐν τῇ ᾠδῇ αὐτοῦ.

5

Ε′

Προσευχὴ Ησαιου.

9 Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμά μου πρὸς σέ, ὁ θεός,
διότι φῶς τὰ προστάγματά σου ἐπὶ τῆς γῆς·
δικαιοσύνην μάθετε, οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς.
10 πέπαυται γὰρ ὁ ἀσεβής· οὐ μὴ μάθῃ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς,
ἀλήθειαν οὐ μὴ ποιήσει·
ἀρθήτω ὁ ἀσεβής, ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν δόξαν κυρίου.
11 κύριε, ὑψηλός σου ὁ βραχίων, καὶ οὐκ ᾔδεισαν,
γνόντες δὲ αἰσχυνθήτωσαν·
ζῆλος λήμψεται λαὸν ἀπαίδευτον,
καὶ νῦν πῦρ τοὺς ὑπεναντίους ἔδεται.
12 κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, εἰρήνην δὸς ἡμῖν·
πάντα γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν.
13 κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, κτῆσαι ἡμᾶς·
κύριε, ἐκτὸς σοῦ ἄλλον οὐκ οἴδαμεν,
τὸ ὄνομά σου ὀνομάζομεν.
14 οἱ δὲ νεκροὶ ζωὴν οὐ μὴ ἴδωσιν,
οὐδὲ ἰατροὶ οὐ μὴ ἀναστήσουσιν·
διὰ τοῦτο ἐπήγαγες καὶ ἀπώλεσας
καὶ ἦρας πᾶν ἄρσεν αὐτῶν.
15 πρόσθες αὐτοῖς κακά, κύριε,
πρόσθες κακὰ τοῖς ἐνδόξοις τῆς γῆς.
16 κύριε, ἐν θλίψει ἐμνήσθην σου,
ἐν θλίψει μικρᾷ ἡ παιδεία σου ἡμῖν.
17 καὶ ὡς ἡ ὠδίνουσα ἐγγίζει τοῦ τεκεῖν
καὶ ἐπὶ τῇ ὠδῖνι αὐτῆς ἐκέκραξεν,
οὕτως ἐγενήθημεν τῷ ἀγαπητῷ σου.

19 κυριος 55] κυριε A R | και ταξει A 55] καταστησει R | 19^3 A R] pr. και 55 = 𝔐 | νικησαι A R = 𝔐] + με 55 | τη ωδη] *todo* R | fin.] + αμην R

Od. **5** (Is. 26 9—20)

inscr. προσευχη A] ωδη 55: cf. Od. **4** | ησαιου 55(add. προφητου: cf. Od. 4)] εζεκιου A: cf. Od. **11**

14 αναστησουσιν A] -σωσιν 55 | 14^{3+4} unus stichus A

15 τοις 55] pr. επι A

16 εμνησθην A] -θημεν 55

17 ως η A] ωσει 55 | εκεκραξεν A] -αγεν 55

18 διὰ τὸν φόβον σου, κύριε, ἐν γαστρὶ ἐλάβομεν
καὶ ὠδινήσαμεν καὶ ἐτέκομεν·
πνεῦμα σωτηρίας σου ἐποιήσαμεν ἐπὶ τῆς γῆς·
οὐ πεσούμεθα, ἀλλὰ πεσοῦνται οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς.
19 ἀναστήσονται οἱ νεκροί, καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις,
καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐν τῇ γῇ·
ἡ γὰρ δρόσος ἡ παρὰ σοῦ ἴαμα αὐτοῖς ἐστιν,
ἡ δὲ γῆ τῶν ἀσεβῶν πεσεῖται.
20 βάδιζε, λαός μου, εἴσελθε εἰς τὰ ταμίειά σου,
ἀπόκλεισον τὴν θύραν σου, ἀποκρύβηθι μικρὸν ὅσον ὅσον,
ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ὀργὴ κυρίου.

6 F′

Προσευχὴ Ιωνα.

3 Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν θεόν μου,
καὶ εἰσήκουσέν μου ἐκ κοιλίας ᾅδου κραυγῆς μου·
ἤκουσας φωνῆς μου.
4 ἀπέρριψάς με εἰς βάθη καρδίας θαλάσσης,
καὶ ποταμοί με ἐκύκλωσαν,
πάντες οἱ μετεωρισμοί σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ διῆλθον.
5 κἀγὼ εἶπα Ἀπῶσμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου·
ἆρα προσθήσω τοῦ ἐπιβλέψαι πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου;
6 περιεχύθη μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς μου,
ἄβυσσος ἐκύκλωσέν με ἐσχάτη,
ἔδυ ἡ κεφαλή μου εἰς σχισμὰς ὀρέων.
7 κατέβην εἰς γῆν, ἧς οἱ μοχλοὶ αὐτῆς κάτοχοι αἰώνιοι,
καὶ ἀναβήτω ἐκ φθορᾶς ἡ ζωή μου, κύριε ὁ θεός μου.
8 ἐν τῷ ἐκλείπειν τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ τοῦ κυρίου ἐμνήσθην,
καὶ ἔλθοι πρὸς σὲ ἡ προσευχή μου εἰς ναὸν ἅγιόν σου.
9 φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῆ ἔλεος αὐτῶν ἐγκατέλιπον.

18 ου πεσουμεθα > A*
19 μνημειοις 55] -μασιν A
20 τα ταμιεια A(om. ει, cf. Od. $\mathbf{2}_{25}$)] το ταμιειον 55

Od. **6** (Ion. $\mathbf{2}_{3-10}$)

inscr. ιωνα A R] + του προφητου 55: cf. Od. **4**
3 φωνης A 55] την φωνην R: cf. Ps. $\mathbf{25}_{7}$
4 με εκυκλωσαν A R] tr. 55
5 ειπα A R] ειπον 55: cf. Ps. $\mathbf{29}_{7}$ | επιβλεψαι A R] + με 55 | ναον τον αγιον A 55] τον > R: cf. 8 et Ps. $\mathbf{21}_{14}$
6 εκυκλωσεν A 55] εκαλυψεν R | εδυ A 55] εδυσεν R: cf. Thack. p. 265
7 κυριε A R] pr. προς σε 55
8 την ψυχην μου απ εμου A] απ εμου > R, εξ εμου τ. ψ. μ. 55 | εις A R] προς 55 | ναον αγιον A R] ν. τον α. 55: cf. 5
9 ελεος A R] ελεον 55: cf. Ps. $\mathbf{5}_{8}$ et Od. $\mathbf{7}_{42}$

10 ἐγὼ δὲ μετὰ φωνῆς αἰνέσεως καὶ ἐξομολογήσεως θύσω σοι·
ὅσα ηὐξάμην, ἀποδώσω σοι εἰς σωτηρίαν μου τῷ κυρίῳ.

7 Z'

Προσευχὴ Αζαριου.

26 Εὐλογητὸς εἶ, κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
καὶ αἰνετὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας,
27 ὅτι δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσιν, οἷς ἐποίησας ἡμῖν,
καὶ πάντα τὰ ἔργα σου ἀληθινά, καὶ εὐθεῖαι αἱ ὁδοί σου,
καὶ πᾶσαι αἱ κρίσεις σου ἀληθεῖς,
28 καὶ κρίματα ἀληθείας ἐποίησας
κατὰ πάντα, ἃ ἐπήγαγες ἡμῖν
καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν τὴν τῶν πατέρων ἡμῶν Ιερουσαλημ,
ὅτι ἐν ἀληθείᾳ καὶ κρίσει ἐπήγαγες ταῦτα πάντα διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν.
29 ὅτι ἡμάρτομεν καὶ ἠνομήσαμεν ἀποστῆναι ἀπὸ σοῦ
καὶ ἐξημάρτομεν ἐν πᾶσιν καὶ τῶν ἐντολῶν σου οὐκ ἠκούσαμεν
30 οὐδὲ συνετηρήσαμεν οὐδὲ ἐποιήσαμεν
καθὼς ἐνετείλω ἡμῖν, ἵνα εὖ ἡμῖν γένηται.
31 καὶ πάντα, ὅσα ἐπήγαγες ἡμῖν, καὶ πάντα, ὅσα ἐποίησας ἡμῖν, ἐν ἀληθινῇ κρίσει ἐποίησας
32 καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν ἀνόμων ἐχθίστων ἀποστατῶν
καὶ βασιλεῖ ἀδίκῳ καὶ πονηροτάτῳ παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν.
33 καὶ νῦν οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνοῖξαι τὸ στόμα,
αἰσχύνη καὶ ὄνειδος ἐγενήθη τοῖς δούλοις σου καὶ τοῖς σεβομένοις σε.
34 μὴ δὴ παραδῷς ἡμᾶς εἰς τέλος διὰ τὸ ὄνομά σου
καὶ μὴ διασκεδάσῃς τὴν διαθήκην σου
35 καὶ μὴ ἀποστήσῃς τὸ ἔλεός σου ἀφ' ἡμῶν
δι' Αβρααμ τὸν ἠγαπημένον ὑπὸ σοῦ
καὶ διὰ Ισαακ τὸν δοῦλόν σου
καὶ Ισραηλ τὸν ἅγιόν σου,
36 οἷς ἐλάλησας πρὸς αὐτοὺς λέγων

10[2] in duo stichos (οσα — σοι ult., εις — fin.) diuidit A | σωτηριαν A 55] -ριον R: cf. Od. 3 1 | fin.] + αμην R

Od. 7 (Dan. 3 26—45)

inscr. προσευχη A 55] υμνος T | αζαριου A] των τριων παιδων T 55: ex Od. 8

27 αι 1° A T] > 55

28 α επηγαγες T 55] οσα εποιησας A: ex 31 | την των T 55] των των A | παντα ult. A T] + εφ ημας 55

29 αποστηναι T 55] -σταντες A

31 επηγαγες ... εποιησας 1° A] tr. T 55

34 δη T 55] > A: post μη | παραδως A T] -δωης 55: cf. Ps. 26 12

35 δι A 55] δια T

36 προς αυτους λεγων A T] > 55

πληθῦναι τὸ σπέρμα αὐτῶν ὡς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ
καὶ ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης.
37 ὅτι, δέσποτα, ἐσμικρύνθημεν παρὰ πάντα τὰ ἔθνη
καί ἐσμεν ταπεινοὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ σήμερον διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν,
38 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἄρχων καὶ προφήτης καὶ ἡγούμενος
οὐδὲ ὁλοκαύτωσις οὐδὲ θυσία οὐδὲ προσφορὰ οὐδὲ θυμίαμα,
οὐ τόπος τοῦ καρπῶσαι ἐνώπιόν σου καὶ εὑρεῖν ἔλεος.
39 ἀλλ' ἐν ψυχῇ συντετριμμένῃ καὶ πνεύματι ταπεινώσεως προσδεχθείημεν
40 ὡς ἐν ὁλοκαυτώμασιν κριῶν καὶ ταύρων
καὶ ὡς ἐν μυριάσιν ἀρνῶν πιόνων·
οὕτως γενέσθω ἡ θυσία ἡμῶν ἐνώπιόν σου σήμερον
καὶ ἐκτελέσαι ὄπισθέν σου,
ὅτι οὐκ ἔστιν αἰσχύνη τοῖς πεποιθόσιν ἐπὶ σοί.
41 καὶ νῦν ἐξακολουθοῦμεν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ καὶ φοβούμεθά σε
καὶ ζητοῦμεν τὸ πρόσωπόν σου, μὴ καταισχύνῃς ἡμᾶς,
42 ἀλλὰ ποίησον μεθ' ἡμῶν κατὰ τὴν ἐπιείκειάν σου
καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέου σου
43 καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς κατὰ τὰ θαυμάσιά σου
καὶ δὸς δόξαν τῷ ὀνόματί σου, κύριε.
44 καὶ ἐντραπείησαν πάντες οἱ ἐνδεικνύμενοι τοῖς δούλοις σου κακὰ
καὶ καταισχυνθείησαν ἀπὸ πάσης δυνάμεως καὶ δυναστείας,
καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν συντριβείη,
45 καὶ γνώτωσαν ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς μόνος
καὶ ἔνδοξος ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην.

8 Η'

Ὕμνος τῶν τριῶν παίδων.

52 Εὐλογητὸς εἶ, κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
καὶ αἰνετὸς καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰῶνας,

38 ουδε quater A] ουτε 55
40 εκτελεσαι A] -λεσθαι 55
42 ελεου A] -ους 55: cf. Od. 6 9
43 και 1° A T] > 55
44 και 2° T 55] > A | δυναμεως και A] > T 55
45 και 1° A 55] > T | fin. A T] 55 add. Dan. 3 46—51 (θ'): cf. R in Od. 8 init.

Od. 8 (Dan. 3 52—88)
inscr. υμνος A T] ωδη 55 | των τριων παιδων T] + ανανια αζαρια μισαηλ 55; των πατερων ημων A: ex 52
inscr. om. R, sed habet τοτε οι τρεις ως εξ ενος στοματος υμνουν και εδοξαζον και ευλογουν τον θεον εν τη καμινω λεγοντες = Dan. 3 51 (θ'): cf. 55 in Od. 7 fin.
52 αινετος A R T] υπερυμνητος 55:

καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα τῆς δόξης σου τὸ ἅγιον
καὶ ὑπεραινετὸν καὶ ὑπερυψούμενον εἰς τοὺς αἰῶνας.
53 εὐλογημένος εἶ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας δόξης σου
καὶ ὑπερυμνητὸς καὶ ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας.
54 εὐλογημένος εἶ, ὁ βλέπων ἀβύσσους καθήμενος ἐπὶ χερουβιν,
καὶ ὑπεραινετὸς καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰῶνας.
55 εὐλογημένος εἶ ἐπὶ θρόνου τῆς βασιλείας σου
καὶ ὑπερυμνητὸς καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰῶνας.
56 εὐλογημένος εἶ ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ
καὶ ὑπερυμνητὸς καὶ ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας.
57 εὐλογεῖτε, πάντα τὰ ἔργα κυρίου, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
58 εὐλογεῖτε, ἄγγελοι κυρίου, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
59 εὐλογεῖτε, οὐρανοί, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
60 εὐλογεῖτε, ὕδατα πάντα τὰ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
61 εὐλογεῖτε, πᾶσαι αἱ δυνάμεις κυρίου, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
62 εὐλογεῖτε, ἥλιος καὶ σελήνη, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
63 εὐλογεῖτε, ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
64 εὐλογεῖτε, πᾶς ὄμβρος καὶ δρόσος, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

ex 53 | ευλογημενον R T 55] -γητον A | αγιον R T 55] + σου A | και υπεραινετον A T] κ. υπερυμνητον 55: cf. sup.; > R | εις τους αιωνας ult.] nihil nisi εις ϊ scripsit 55, qui in seq. multa omisit et multis locis duo uersus in unum contraxit

53 ει > R: item in 54—56 | υπερυμνητος A 55] υπερ > T, υπεραινετος R | υπερενδοξος A T] ενδοξαζομενος R

54/55 tr. T

54 βλεπων A T 55] pr. επι R | χερουβιν R T] pr. των A, χερουβιμ 55 | υπεραινετος R T] υπερυμνητος A

55 θρονου A R T] + δοξης 55 | υπερυμνητος A T 55] αινετος R

56 υπερυμνητος A 55] υπεραινετος R, αινετος T | υπερενδοξος A] δεδοξασμενος T, υπερυψουμενος R 55

57 init.] pr. υμνος των τριων παιδων T: cf. proleg. § 10_3 n. 3 | και — fin. om. T: item aliis locis

58/59 T 55(hab. ambos uersus contrahens αγγελοι ουρανοι κυριου)] tr. A, 58 > R; in Ga prior uersio 58 post 59, altera ante 59 ponit (cf. proleg. § 10_1 n.)

59 ουρανοι A R] + κυριου T; de 55 cf. sup.

60 υπερανω των ουρανων R T 55] επανω του ουρανου A

64. 81. 86 τον et 65 τα > R

65 εὐλογεῖτε, πάντα τὰ πνεύματα, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
66 εὐλογεῖτε, πῦρ καὶ καῦμα, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
67 εὐλογεῖτε, ψῦχος καὶ καύσων, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
68 εὐλογεῖτε, δρόσοι καὶ νιφετοί, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
69 εὐλογεῖτε, πάγος καὶ ψῦχος, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
70 εὐλογεῖτε, πάχναι καὶ χιόνες, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
71 εὐλογεῖτε, νύκτες καὶ ἡμέραι, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
72 εὐλογεῖτε, φῶς καὶ σκότος, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
73 εὐλογεῖτε, ἀστραπαὶ καὶ νεφέλαι, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
74 εὐλογείτω ἡ γῆ τὸν κύριον·
ὑμνείτω καὶ ὑπερυψούτω αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
75 εὐλογεῖτε, ὄρη καὶ βουνοί, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
76 εὐλογεῖτε, πάντα τὰ φυόμενα ἐν τῇ γῇ, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
77 εὐλογεῖτε, αἱ πηγαί, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
78 εὐλογεῖτε, θάλασσαι καὶ ποταμοί, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
79 εὐλογεῖτε, κήτη καὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐν τοῖς ὕδασιν, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
80 εὐλογεῖτε, πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
81 εὐλογεῖτε, τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
82 εὐλογεῖτε, υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, τὸν κύριον·

67—72 T] 69. 70 post 72 tr. A, 68. 69 om. et 67. 70 post 72 tr. R 55
67 καυσων A T 55] καυμα R: ex 66
69 παγος A] παγοι T
77/78 A T] tr. R 55
78 θαλασσαι A R 55] -σα T
81 τα θηρια και / παντα A T 55] tr. R

ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
83 εὐλογείτω Ισραηλ τὸν κύριον·
ὑμνείτω καὶ ὑπερυψούτω αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
84 εὐλογεῖτε, ἱερεῖς κυρίου, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
85 εὐλογεῖτε, δοῦλοι κυρίου, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
86 εὐλογεῖτε, πνεύματα καὶ ψυχαὶ δικαίων, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
87 εὐλογεῖτε, ὅσιοι καὶ ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
88 εὐλογεῖτε, Ανανια, Αζαρια, Μισαηλ, τὸν κύριον·
ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

9 Θ'

Προσευχὴ Μαριας τῆς θεοτόκου.

46 Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον,
47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου,
48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ·
ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί,
49 ὅτι ἐποίησέν μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός,
καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

83 ευλογειτω A T 55] -τε R | υμνειτω .. υπερυψουτω A R T] υμνειτε .. ῦ 55

87 τη καρδια T 55] τη > A, την καρδιαν R

88 ανανιά αζαρια A T 55] αννανιας αζαριας και R = *annanias azarias et* La[R] | 88² est finis Odae in A 55, sed R T addunt οτι εξειλατο(T ερυσατο) ημας εξ αδου και εσωσεν ημας εκ χειρος θανατου και ερυσατο ημας εκ μεσου(R -σης) καιομενης φλογος και εκ μεσου πυρος ελυτρωσατο(T ερυσατο) ημας. εξομολογεισθε τω κυριω οτι χρηστος(R αγαθος) οτι εις τον αιωνα το ελεος αυτου. ευλογειτε παντες οι(> R) σεβομενοι κυριον τον θεον των θεων (R θεον των θεων τον κυριον = La[R] *deum deorum dominum* pro κυριον — θεων) υμνειτε και εξομολογεισθε οτι εις τον αιωνα (T εις παντας τους αιωνας) το ελεος αυτου = Dan. 3 88³—90. praeterea inter 88² et 88³ superaddit R ευλογουμεν πατερα και υιον και αγιον πνευμα υμνουμεν και υπερυψουμεν αυτον εις τους αιωνας = *benedicimus patrem et filium et spiritum sanctum hymnum dicimus et superexaltamus eum in saecula* La[R]: eadem addit, his uerbis finem Odae faciens, Ga in ambis uersionibus (proleg. § 10₁ n.; ambae *sanctum spiritum* = R αγιον πνευμα pro *spiritum sanctum*)

Od. **9** (Luc. **1** 46—55. 68—79)

inscr. προσευχη A R 55] ευχη T: cf. Od. **13** | της θεοτοκου A(nihil nisi ου legi potest) 55] > R T, sed pro τ. θ. hab. T εκ του ευαγγελιου, post τ. θ. add. 55 εκ του κατα λουκαν ευαγγελιου

49 μεγαλεια A[c] R T 55] -λα A*

50 εις γενεαν και R T 55] απο γενεας εις A

51 ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ,
διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν·
52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων
καὶ ὕψωσεν ταπεινούς·
53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν
καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς.
54 ἀντελάβετο Ισραηλ παιδὸς αὐτοῦ μνησθῆναι ἐλέους,
55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,
τῷ Αβρααμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

Προσευχὴ Ζαχαριου.

68 Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ισραηλ,
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ
69 καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν
ἐν τῷ οἴκῳ Δαυιδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ,
70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,
71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν
καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς,
72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν
καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ,
73 ὅρκον, ὃν ὤμοσεν πρὸς Αβρααμ τὸν πατέρα ἡμῶν,
74 τοῦ δοῦναι ἡμῖν ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας
75 λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ
ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν.
76 καὶ σὺ δέ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ·
προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ
77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ
ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν ἡμῶν
78 διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν,
ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους
79 ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις
τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

51 διανοια A T] -ας R 55
$52^{1\cdot 2}$ duo stichi T, unus A R
52 και A T 55] > R
54 μνησθ. ελ. ad 54 trahit R, ad 55^1 A, est stichus singularis in T | ελεους A T 55] + αυτου R | fin.] + αμην R

68 inscr. προσευχη ζαχ. A] + εκ του κατα λουκαν ευαγγελιου 55, ωδη ζαχ. εκ του ευαγγελιου T: cf. Od. **13**
74 ρυσθεντας huc trahunt T 55, ad 75 A
75 ημερας A T] + της ζωης 55
76 δε A] > T 55

2) Odae aliae.

10

Ι′

Ὠδὴ Ησαιου.

1 Ἄσω δὴ τῷ ἠγαπημένῳ ᾆσμα τοῦ ἀγαπητοῦ τῷ ἀμπελῶνί μου·
ἀμπελὼν ἐγένετο τῷ ἠγαπημένῳ ἐν κέρατι ἐν τόπῳ πίονι,
2 καὶ φραγμὸν περιέθηκα καὶ ἐφύτευσα ἄμπελον ἐν σωρηκ
καὶ ᾠκοδόμησα πύργον ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ προλήνιον ὤρυξα ἐν αὐτῷ·
καὶ ἔμεινα τοῦ ποιῆσαι σταφυλήν, ἐποίησεν δὲ ἀκάνθας.
3 καὶ νῦν, ἄνθρωπος τοῦ Ιουδα καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν Ιερουσαλημ,
κρίνατε ἐν ἐμοὶ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ἀμπελῶνός μου.
4 τί ποιήσω τῷ ἀμπελῶνί μου ἔτι καὶ οὐκ ἐποίησα αὐτῷ;
διότι ἔμεινα, ἵνα ποιήσῃ σταφυλήν, ἐποίησεν δὲ ἀκάνθας.
5 νῦν δὲ ἀναγγελῶ ὑμῖν τί ποιήσω τῷ ἀμπελῶνί μου·
ἀφελῶ τὸν φραγμὸν αὐτοῦ, καὶ ἔσται εἰς διαρπαγήν,
καὶ καθελῶ τὸν τοῖχον αὐτοῦ, καὶ ἔσται εἰς καταπάτημα,
6 καὶ ἀνήσω τὸν ἀμπελῶνά μου, καὶ οὐ μὴ τμηθῇ οὐδὲ μὴ σκαφῇ,
καὶ ἀναβήσεται εἰς αὐτὸν ὡσεὶ εἰς χέρσον ἄκανθαι,
καὶ ταῖς νεφέλαις ἐντελοῦμαι τοῦ μὴ βρέξαι εἰς αὐτὸν ὑετόν.
7 ὁ γὰρ ἀμπελὼν κυρίου σαβαωθ οἶκος Ισραηλ ἐστὶν
καὶ ἄνθρωπος τοῦ Ιουδα νεόφυτον ἠγαπημένον,
καὶ ἔμεινα τοῦ ποιῆσαι κρίσιν,
ἐποίησεν δὲ ἀνομίαν καὶ οὐ δικαιοσύνην, ἀλλὰ κραυγήν.
8 οὐαὶ οἱ συνάπτοντες οἰκίαν πρὸς οἰκίαν
καὶ ἀγρὸν πρὸς ἀγρὸν ἐγγίζοντες, ἵνα τοῦ πλησίον ἀφέλωνται·
μὴ οἰκήσετε μόνοι ἐπὶ τῆς γῆς;
9 ἠκούσθη γὰρ ταῦτα πάντα εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαωθ.

11

ΙΑ′

Προσευχὴ Εζεκιου.

10 Ἐγὼ εἶπα Ἐν τῷ ὕψει τῶν ἡμερῶν μου
πορεύσομαι ἐν πύλαις ᾅδου,
καταλείψω τὰ ἔτη τὰ ἐπίλοιπα.

Od. **10** (Is. 5 1—9)
1 του] *o* pro *u* R: cf. 8 et proleg. § 5 5 | τω ult.] *te* R
5 διαρπαγην = *direptionem* La[R]] καταπατημα R: ex 5[3]
8 ουαι = *uae* La[R]] και R | αφελωνται] *u* pro *o* R: cf. 1

Od. **11** (Is. **38** 10—20)
inscr. προσευχη εζεκιου A 55] + του βασιλεως T
10 ειπα A 55] ειπον T: item in 11, cf. Ps. **29** 7

11 εἶπα Οὐκέτι οὐ μὴ ἴδω τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς,
οὐ μὴ ἴδω ἄνθρωπον μετὰ κατοικούντων.
12 ἐξέλιπον ἐκ τῆς συγγενείας μου,
κατέλιπον τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς μου·
ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ ἐμοῦ
ὥσπερ ὁ καταλύων σκηνὴν πήξας·
τὸ πνεῦμά μου παρ᾽ ἐμοὶ ἐγένετο
ὡς ἱστός, ἐρίθου ἐγγιζούσης ἐκτεμεῖν.
13 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ παρεδόθην ἕως πρωὶ ὡς λέοντι·
οὕτως συνέτριψεν πάντα τὰ ὀστᾶ μου·
ἀπὸ γὰρ τῆς ἡμέρας ἕως τῆς νυκτὸς παρεδόθην.
14 ὡς χελιδών, οὕτω φωνήσω,
καὶ ὡς περιστερά, οὕτω μελετήσω·
ἐξέλιπον γὰρ οἱ ὀφθαλμοί μου τοῦ βλέπειν
εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὸν κύριον,
15 ὃς ἐξείλατό με καὶ ἀφείλατό μου τὴν ὀδύνην τῆς ψυχῆς.
16 κύριε, περὶ αὐτῆς γὰρ ἀνηγγέλη σοι,
καὶ ἐξήγειράς μου τὴν πνοήν, καὶ παρακληθεὶς ἔζησα·
17 εἵλου γάρ μου τὴν ψυχήν, ἵνα μὴ ἀπόληται,
καὶ ἀπέρριψας ὀπίσω μου πάσας τὰς ἁμαρτίας μου.
18 οὐ γὰρ οἱ ἐν ᾅδου αἰνέσουσίν σε,
οὐδὲ οἱ ἀποθανόντες εὐλογήσουσίν σε,
οὐδὲ ἐλπιοῦσιν οἱ ἐν ᾅδου τὴν ἐλεημοσύνην σου·
19 οἱ ζῶντες εὐλογήσουσίν σε, ὃν τρόπον κἀγώ.
ἀπὸ γὰρ τῆς σήμερον παιδία ποιήσω,
ἃ ἀναγγελοῦσιν τὴν δικαιοσύνην σου, κύριε τῆς σωτηρίας μου,
20 καὶ οὐ παύσομαι εὐλογῶν σε μετὰ ψαλτηρίου
πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου
κατέναντι τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ.

12 IΒ′

Προσευχὴ Μανασση.

11 της γης A] γης ζωντων T 55 = 𝔐 | ου μη ιδω ανθρ. A] pr. ουκετι et add. ετι T 55

14 ουτω bis A] ουτως T 55 | οι οφθαλμοι/μου A] tr. T 55 | του βλεπειν A] απο τ. βλ. με T 55

15 -ειλατο bis A T] -λετο 55: cf. Thack. p. 211

16 περι T 55] pr. και A

18 σε 1° A T = 𝔐] + κυριε 55

19 αναγγελουσιν T 55] -λει A: cf. Ps. **11**3

20 του θεου A] pr. κυριου T 55, + μου T, + ημων 55

Od. **12**

inscr. (cf. Par. II **33** 12/13. 18/19) μα(ν)νασση A 55] + υιου εζεκιου T

1 Κύριε παντοκράτωρ,
ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
τοῦ Αβρααμ καὶ Ισαακ καὶ Ιακωβ
καὶ τοῦ σπέρματος αὐτῶν τοῦ δικαίου,
2 ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν σὺν παντὶ τῷ κόσμῳ αὐτῶν,
3 ὁ πεδήσας τὴν θάλασσαν τῷ λόγῳ τοῦ προστάγματός σου,
ὁ κλείσας τὴν ἄβυσσον καὶ σφραγισάμενος τῷ φοβερῷ καὶ ἐνδόξῳ ὀνόματί σου·
4 ὃν πάντα φρίττει καὶ τρέμει ἀπὸ προσώπου δυνάμεώς σου,
5 ὅτι ἄστεκτος ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς δόξης σου,
καὶ ἀνυπόστατος ἡ ὀργὴ τῆς ἐπὶ ἁμαρτωλοὺς ἀπειλῆς σου,
6 ἀμέτρητόν τε καὶ ἀνεξιχνίαστον τὸ ἔλεος τῆς ἐπαγγελίας σου,
7 ὅτι σὺ εἶ κύριος ὕψιστος,
εὔσπλαγχνος, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος
καὶ μετανοῶν ἐπὶ κακίαις ἀνθρώπων·
8 σὺ οὖν, κύριε ὁ θεὸς τῶν δικαίων,
οὐκ ἔθου μετάνοιαν δικαίοις,
τῷ Αβρααμ καὶ Ισαακ καὶ Ιακωβ τοῖς οὐχ ἡμαρτηκόσιν σοι,
ἀλλ' ἔθου μετάνοιαν ἐμοὶ τῷ ἁμαρτωλῷ,
9 διότι ἥμαρτον ὑπὲρ ἀριθμὸν ψάμμου θαλάσσης,
ἐπλήθυναν αἱ ἀνομίαι μου, κύριε, ἐπλήθυναν,
καὶ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἀτενίσαι καὶ ἰδεῖν τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ
ἀπὸ πλήθους τῶν ἀδικιῶν μου
10 κατακαμπτόμενος πολλῷ δεσμῷ σιδήρου
εἰς τὸ ἀνανεῦσαί με ὑπὲρ ἁμαρτιῶν μου,

1 παντοκρατωρ T 55 Uulg(cf. proleg. § 10_1) Co] > Di; + επουρανιε A: ex Od. 14_{11}

3 ο 2° A 55 Uulg DiCo] και T | σφραγισαμενος A] + αυτην T 55 Uulg Co

4 φριττει A] φρισσει T 55 Co (sed in Const. apost. VIII 7_5 [ed. Funk p. 482_{14}] φριττει): cf. Thack. § 7, 44—46

6 ελεος T 55 Co] ελαιον A

7 οτι συ A Uulg DiCo] συ γαρ T 55 | υψιστος om. et ευσπλ. μακροθ. tr. DiCo | και ult. A 55 Uulg DiCo] > T | fin. A T] + συ κυριε κατα το πληθος της χρηστοτητος σου επηγγειλω μετανοιαν και αφεσιν τοις ημαρτηκοσι σοι και τω πληθει των οικτιρμων σου ωρισας μετανοιαν αμαρτωλοις εις σωτηριαν 55 Uulg: eadem add. DiCo, sed Co οτι συ ο θεος, Di *et tu domine* pro συ κυριε, ambae την χρηστοτητα της αγαθωσυνης pro το πληθος της χρηστ., Co μετανοιας αφεσιν et om. σοι (Di dub.)

8 των] pr. ο T | δικαιων A T Uulg DiCo] δυναμεων 55 | εμοι A Di(uid.)] pr. επ T 55 Co, *propter me* Uulg

9^2 T 55 Uulg Co] pr. οτι A | κυριε επληθυναν T (cf. 12^1 13^2)] > A, + αι ανομιαι μου 55 Uulg Co | $9^{3.4}$ duo stichi T, unus A

10 σιδήρου A Co] σιδηρῷ T 55 | $10^{2.3}$ duo stichi T, unus A; $10^{3.3}$ > Co | εις το ανανευσαι με υπερ αμαρτιων μου A] εις το μη αν. την κεφαλην μου T 55 Uulg; ambas lectiones nouit Di (in

καὶ οὐκ ἔστιν μοι ἄνεσις,
διότι παρώργισα τὸν θυμόν σου
καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα
στήσας βδελύγματα καὶ πληθύνας προσοχθίσματα.
11 καὶ νῦν κλίνω γόνυ καρδίας δεόμενος τῆς παρὰ σοῦ χρηστότητος
12 Ἡμάρτηκα, κύριε, ἡμάρτηκα
καὶ τὰς ἀνομίας μου ἐγὼ γινώσκω.
13 αἰτοῦμαι δεόμενός σου
Ἄνες μοι, κύριε, ἄνες μοι,
μὴ συναπολέσῃς με ταῖς ἀνομίαις μου
μηδὲ εἰς τὸν αἰῶνα μηνίσας τηρήσῃς τὰ κακά μοι
μηδὲ καταδικάσῃς με ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς.
ὅτι σὺ εἶ, κύριε, ὁ θεὸς τῶν μετανοούντων,
14 καὶ ἐν ἐμοὶ δείξῃς τὴν ἀγαθωσύνην σου·
ὅτι ἀνάξιον ὄντα σώσεις με κατὰ τὸ πολὺ ἔλεός σου,
15 καὶ αἰνέσω σε διὰ παντὸς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς μου.
ὅτι σὲ ὑμνεῖ πᾶσα ἡ δύναμις τῶν οὐρανῶν,
καὶ σοῦ ἐστιν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. αμην.

13 ΙΓ′

Προσευχὴ Συμεων.

29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,
κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ,
30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,
31 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,
32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν
καὶ δόξαν λαοῦ σου Ισραηλ.

9. 10 omnia peruerso ordine reddens): *ut tollam caput meum prae multitudine iniquitatum mearum ...... ita ut non tollam caput meum sursum* (Co deest, cf. sup.) | μοι ανεσις A 55] tr. T | στησας βδελυγματα — fin. A DiCo] μη ποιησας το θελημα σου και μη φυλαξας τα προσταγματα σου T 55: eadem pr. Uulg
11 καρδιας A] + μου T 55 Uulg Co
13 init. A] pr. αλλ T 55 Co(non Di), pr. *quare* Uulg | 13^3 A] pr. και T 55 Uulg DiCo | τηρησης A(-σις) T Uulg DiCo] > 55 | οτι A Co] διοτι T 55 | κυριε ο θεος A] θεος θεος T 55 Uulg et Co testibus duobus mss., ο θεος Di(sed add. κυριε in 14^1) et Co testibus duobus mss.
14 την A DiCo] pr. πασαν T 55 Uulg
15 ταις A T 55] pr. πασαις Uulg DiCo

Od. **13** (Luc. 2_{29-32})
inscr. προσευχη A 55] ευχη T: cf. Od. 9 init. | συμεων A 55] -ωνος T, + εκ του ευαγγελιου T, + εκ του κατα λουκα(sic) ευαγγελιου 55: cf. Od. 9 init. et 9_{68}
$29^{1.2}$ duo stichi T, unus A
31 παντων των λαων A 55] παντος του λαου T

14

ΙΔʹ

Ὕμνος ἑωθινός.

Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.
αἰνοῦμέν σε,
εὐλογοῦμέν σε,
προσκυνοῦμέν σε,
δοξολογοῦμέν σε,
εὐχαριστοῦμέν σοι
διὰ τὴν μεγάλην σου δόξαν,
κύριε βασιλεῦ,
ἐπουράνιε,
θεὲ πατὴρ παντοκράτωρ,
κύριε υἱὲ μονογενὴ
Ἰησοῦ Χριστὲ
καὶ ἅγιον πνεῦμα.
κύριε ὁ θεός,
ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ,
ὁ υἱὸς τοῦ πατρός,
ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου,
ἐλέησον ἡμᾶς·
ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου,
πρόσδεξαι τὴν δέησιν ἡμῶν·
ὁ καθήμενος ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρός,
ἐλέησον ἡμᾶς.
ὅτι σὺ εἶ μόνος ἅγιος,
σὺ εἶ μόνος κύριος,
Ἰησοῦς Χριστός,
εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. αμην.
καθ' ἑκάστην ἡμέραν εὐλογήσω σε
καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα

Od. **14**
cf. Const. apost. VII 47 ed. Funk et adnotationes Funkii
4 αινουμεν A T] υμνουμεν 55
6 προσκυνουμεν σε A 55] πρ. σοι T: cf. Ps. **44** 13
12 π(ατ)ηρ A] π(ατ)ερ T 55
13 μονογενη A T] -νες 55
19 τας αμαρτιας A T] την -αν 55
21 fin.] + ελεησον ημας A[c]: ex 20. 24
25 ει A T] > 55
27 ιησους χριστος A T] + συν αγιω πνευματι 55

καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
καταξίωσον, κύριε, καὶ τὴν ἡμέραν ταύτην
ἀναμαρτήτους φυλαχθῆναι ἡμᾶς.
εὐλογητὸς εἶ, κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
καὶ αἰνετὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας. αμην.
εὐλογητὸς εἶ, κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου·
εὐλογητὸς εἶ, κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου·
εὐλογητὸς εἶ, κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
κύριε, καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ.
ἐγὼ εἶπα Κύριε, ἐλέησόν με,
ἴασαι τὴν ψυχήν μου, ὅτι ἥμαρτόν σοι.
κύριε, πρὸς σὲ κατέφυγα·
δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεός μου·
ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς,
ἐν τῷ φωτί σου ὀψόμεθα φῶς·
παράτεινον τὸ ἔλεός σου τοῖς γινώσκουσίν σε.

36—38 ευλογητος — σου: sic ter eundem stichum hab. A, tertium om. 55
42 κατεφυγα A] -γον 55: cf. Ps. **142**$_9$
44 παρα σοι A 55c] π. σου 55*
46 fin. A] + αγιος ο θεος, αγιος ισχυρος, αγιος αθανατος, ελεησον ημας 55 et Acoluthia triplicis festi (Funk l. l., p. 457 n.)

Die hiermit beginnende große Ausgabe der Septuaginta soll im Laufe von 20 Jahren in folgenden 16 Teilen erscheinen:

I. Genesis.
II. Exodus, Leuiticus.
III. Numeri, Deuteronomium.
IV. Iosue, Iudicum, Ruth.
V. Regnorum I. II.
VI. Regnorum III. IV.
VII. Paralipomenon I. II.
VIII. Esdrae I. II, Esther, Iudith, Tobit.
IX. Maccabaeorum I—IV.
X. Psalmi cum Odis.
XI. Prouerbia, Ecclesiastes, Canticum, Iob.
XII. Sapientia, Siracides, Psalmi Salomonis.
XIII. Duodecim prophetae.
XIV. Isaias.
XV. Ieremias, Baruch, Threni, Epistula Ieremiae.
XVI. Ezechiel, Susanna, Daniel, Bel et Draco.

Die Einhaltung des Programms wird verbürgt durch die Mitarbeit zweier jüngerer Fachgelehrten, des Herrn Dr. Werner Kappler, der kürzlich von der Göttinger Gesellschaft der Wissenschaften als zweiter Leiter des Septuaginta-Unternehmens neben Herrn Prof. Rahlfs angestellt worden ist, und des Herrn Studienrats August Möhle, der gleichfalls vollamtlich für das Unternehmen beschäftigt ist. Herr Kappler hat die Bearbeitung der Apokryphen, Herr Möhle die der Propheten übernommen; als nächste Lieferungen werden die Makkabäerbücher und Jesaia erscheinen.